

2019

Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej

Statistical Yearbook of the Republic of Poland

**Rocznik
Statystyczny**
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Statistical
Yearbook**
OF THE REPUBLIC OF POLAND

2019

**Ministerstwo Edukacji Narodowej
zakwalifikowało niniejszą publikację do bibliotek
szkół ogólnokształcących i zawodowych**

This publication was approved by
the Ministry of National Education
for school libraries

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data please indicate source

Publikacja dostępna na stronie internetowej
Publication available on the website
www.stat.gov.pl

ISSN 1506-0632

2019

Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej

Statistical Yearbook of the Republic of Poland

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2019

Komitet Redakcyjny Głównego Urzędu Statystycznego
Editorial Board of Statistics Poland

Przewodniczący, Redaktor Główny
President, Editor-in-Chief

Dominik Rozkrut

Członkowie
Members

Ewa Adach-Stankiewicz, Emilia Andrzejczak, Renata Bielak, Monika Bieniek, Mirosław Błażej, Ewa Kamińska-Gawryluk, Tomasz Klimanek, Liliana Kursa, Magdalena Mojsiewicz, Anita Perzyna, Dominika Rogalińska, Dorota Szałtys, Wojciech Szuchta, Katarzyna Wałkowska, Małgorzata Węgliwska (sekretarz secretary), Halina Woźniak, Agnieszka Zgierska, Małgorzata Żyra

OPRACOWANIE MERYTORYCZNE
CONTENT-RELATED WORKS

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

Zespół autorski
Editorial team

Dominika Borek, Krystyna Głowacka-Smolis, Justyna Gustyn, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Ewa Morytz-Balska, Eliza Rybak-Nguyen, Marcin Safader, Robert Waker, Urszula Wilczyńska, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

pod kierunkiem
supervised by

Renaty Bielak

PRACE WYDAWNICZE
EDITORIAL WORKS

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

Opracowanie redakcyjne i korekta
Editorial works and proof-reading

pod kierunkiem
supervised by

Bożeny Gorczycy

Skład
Typesetting

pod kierunkiem
supervised by

Andrzeja Paluchowskiego

Zdjęcie zamieszczone na okładce
Photograph on the cover

Centrum Nauki i Techniki EC1 w Łodzi (fot. Archiwum UML)

PRZEDMOWA

Od dziesiątków lat dzielimy się z Państwem naszymi rocznikami — w tym roku z przyjemnością przekazujemy siedemdziesiątą dziewiątą edycję Rocznika Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej. Publikacja zawiera obszerny zestaw informacji o Polsce dotyczących m.in. poziomu i jakości życia społeczeństwa, sytuacji gospodarczej oraz stanu środowiska naturalnego; uwzględnia również ważniejsze uwarunkowania przestrzenne. Wybrane dane z zakresu porównań międzynarodowych pozwalają na zobrazowanie pozycji Polski w Europie i na świecie.

Obecna edycja Rocznika została wzbogacona m.in. o statystyki dotyczące ostatnich wyborów samorządowych, a także tegorocznych wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Po raz pierwszy prezentujemy w Roczniku informacje o łączach abonenckich oraz dostępie do Internetu poprzez linie światłowodowe.

Jednocześnie publikacja zawiera zmiany w stosunku do poprzedniej edycji w zakresie:

- cen towarów i usług, w związku z zaprzestaniem obliczania wskaźników cen towarów i usług niekonsumpcyjnych,
- sprzedaży detalicznej i hurtowej, spowodowane rezygnacją z podziału towarów na konsumpcyjne i niekonsumpcyjne,
- danych finansowych banków, zgodnie z nowym międzynarodowym standardem sprawozdawczości finansowej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników wszystkie informacje dotyczące gospodarstw domowych oraz mieszkań i infrastruktury komunalnej zostały zgromadzone w nowym dziale „Gospodarstwa domowe. Mieszkania”.

Oddając do rąk Państwa Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019 wyrażam nadzieję, że dostarczy on przydatnych informacji. Pragnę podziękować respondentom, sprawozdawcom oraz gestorom źródeł administracyjnych za przekazywanie danych. Jednocześnie zachęcam Państwa do zgłaszania uwag i sugestii dotyczących naszych publikacji. Stanowią one inspirację do rozwoju naszej oferty wydawniczej.

Korzystając z okazji, serdecznie zachęcam Państwa do zapoznania się z innymi opracowaniami oraz bazami danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

PREFACE

For decades we have been sharing our yearbooks with you — this year we are pleased to present you with the seventy-ninth edition of the Statistical Yearbook of the Republic of Poland. The publication contains a comprehensive set of information about Poland regarding, among others, the level and quality of life of the society, the economic situation and the state of the natural environment; taking into account also spatial conditions. Selected data on international comparisons allow to show Poland's position in Europe and in the world.

The current edition of the Yearbook has been complemented by statistics on the last local elections, as well as this year's elections to the European Parliament and to the Sejm and Senate of the Republic of Poland. For the first time we present in the Yearbook information on subscriber lines and Internet access via fiber optic lines.

Moreover, some changes have been introduced as compared to the previous edition concerning:

- prices of goods and services due to the discontinuation of calculating price indices of non-consumer goods and services,
- retail and wholesale, caused by resignation from the division into consumer and non-consumer goods,
- banks' financial data in accordance with the new international financial reporting standard.

In order to meet the expectations of our readers, we gathered all the information regarding households, dwellings and municipal infrastructure in a new chapter "Households. Dwellings".

Making the Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2019 available, I hope that you will find it useful. I would like to thank the respondents and keepers of administrative sources for providing data. At the same time, I encourage you to give feedback regarding our publications, as it sparks inspiration for development of our future publishing offer.

Taking this opportunity, I cordially invite you to use other studies and databases of Statistics Poland.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic
Objaśnienia znaków umownych
Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Ważniejsze dane o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
II. Ważniejsze dane o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w przeliczeniu na mieszkańca
III. Ważniejsze dane o województwach w 2018 r.

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Organizacja państwa
IV. Wymiar sprawiedliwości
V. Organizacje społeczne i polityczne. Kościoły i inne związki wyznaniowe
VI. Ludność
VII. Rynek pracy
VIII. Wynagrodzenia
IX. Świadczenia społeczne
X. Gospodarstwa domowe. Mieszkania
XI. Edukacja i wychowanie
XII. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XIII. Kultura. Turystyka. Sport
XIV. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XV. Ceny
XVI. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo. Rybołówstwo
XVII. Przemysł i budownictwo
XVIII. Transport. Poczta i telekomunikacja
XIX. Handel i gastronomia
XX. Handel zagraniczny
XXI. Finanse przedsiębiorstw
XXII. Pieniądz i banki. Rynek giełdowy. Zakłady ubezpieczeń. Otwarte fundusze emerytalne
XXIII. Finanse publiczne
XXIV. Inwestycje. Środki trwałe
XXV. Rachunki narodowe
XXVI. Podmioty gospodarki narodowej
XXVII. Przegląd międzynarodowy

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

CONTENTS

	Str. Page
Preface	5, 6
List of tables	8—26
Symbols	27
Abbreviations	28, 29
General notes	30—37

REVIEW TABLES

Major data regarding the socio-economic situation of the country	38—57
Major data regarding the socio-economic situation of the country calculated per capita	58—67
Major data on voivodships in 2018	68—79

CHAPTERS

Geography	80— 88
Environmental protection	89—116
Organisation of the state	117—143
Justice	144—188
Social and political organisations. Churches and other religious associations	189—201
Population	202—228
Labour market	229—269
Wages and salaries	270—280
Social benefits	281—294
Households. Dwellings	295—336
Education	337—370
Health care and social welfare	371—394
Culture. Tourism. Sport	395—418
Science and technology. Information society	419—442
Prices	443—460
Agriculture, hunting and forestry. Fishing	461—498
Industry and construction	499—526
Transport. Post and telecommunications	527—548
Trade and catering	549—555
Foreign trade	556—577
Finances of enterprises	578—597
Money and banks. The stock market. Insurance companies. Open pension funds	598—635
Public finance	636—657
Investments. Fixed assets	658—676
National accounts	677—728
Entities of the national economy	729—733
International review	734—763

INDEX	764—784
--------------------	---------

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA		
Położenie geograficzne Polski	1	80
Terytorium i granice	2	80
Układ pionowy powierzchni	3	81
Wyższe szczyty górskie	4	82
Powierzchnie zlewkisk i dorzeczy	5	83
Większe rzeki	6	83
Większe i głębsze jeziora	7	84
Ważniejsze kanały	8	85
Większe sztuczne zbiorniki wodne	9	86
Temperatury powietrza	10	87
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	11	88
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA		
Uwagi ogólne	x	89
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni kraju	1 (12)	98
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	2 (13)	99
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	3 (14)	99
Zasoby ważniejszych kopalin w 2018 r.	4 (15)	100
Zasoby wodne i pobór wody	5 (16)	101
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych	6 (17)	101
Wyniki monitoringu jakości wód podziemnych w sieci krajowej	7 (18)	102
Stan jednolitych części wód powierzchniowych objętych monitoringiem	8 (19)	102
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2018 r.	9 (20)	103
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	10 (21)	103
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną	11 (22)	103
Oczyszczalnie ścieków	12 (23)	104
Osady ściekowe z przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków	13 (24)	104
Całkowita emisja głównych zanieczyszczeń powietrza	14 (25)	105
Całkowita emisja dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłów według źródeł zanieczyszczeń	15 (26)	105
Całkowita emisja gazów cieplarnianych	16 (27)	105
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza	17 (28)	106
Średnie miesięczne całkowitej zawartości ozonu w atmosferze	18 (29)	107
Lasy ochronne	19 (30)	107
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	20 (31)	108
Parki narodowe	21 (32)	108
Rezerваты przyrody	22 (33)	109
Parki krajobrazowe	23 (34)	110
Obszary Natura 2000	24 (35)	110
Pomniki przyrody	25 (36)	111
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	26 (37)	111
Ważniejsze zwierzęta chronione	27 (38)	111
Średnie roczne stężenie cezu-137 w niektórych artykułach spożywczych	28 (39)	112
Odpady według rodzajów	29 (40)	112
CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Geographic location of Poland	1	80
Territory and borders	2	80
Elevations	3	81
Higher mountain peaks	4	82
Drainage areas and drainage basins	5	83
Principal rivers	6	83
Larger and deeper lakes	7	84
Major canals	8	85
Major artificial reservoirs	9	86
Air temperatures	10	87
Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness	11	88
CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
General notes	x	89
Geodesic status and directions of land use	1 (12)	98
Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes	2 (13)	99
Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land	3 (14)	99
Major mineral resources in 2018	4 (15)	100
Water resources and withdrawal	5 (16)	101
Exploitable underground water resources	6 (17)	101
Results of monitoring underground waters quality in domestic network	7 (18)	102
Status of uniform bodies of surface water subject to monitoring	8 (19)	102
Quality of water from waterworks supplied to the population for consumption in 2018	9 (20)	103
Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground	10 (21)	103
Wastewater discharged by sewage network	11 (22)	103
Wastewater treatment plants	12 (23)	104
Sewage sludge from industrial and municipal wastewater treatment plants	13 (24)	104
Total emission of main air pollutants	14 (25)	105
Total emission of sulphur dioxide, nitrogen oxides and particulates by sources of pollution	15 (26)	105
Total emission of greenhouse gases	16 (27)	105
Emission and reduction of air pollutants	17 (28)	106
Monthly average total ozone content in the atmosphere	18 (29)	107
Protective forests	19 (30)	107
Area of special nature value under legal protection	20 (31)	108
National parks	21 (32)	108
Nature reserves	22 (33)	109
Landscape parks	23 (34)	110
Natura 2000 areas	24 (35)	110
Monuments of nature	25 (36)	111
Generally accessible green areas and green areas of housing estates	26 (37)	111
Important protected animals	27 (38)	111
Average annual caesium-137 concentration in some food products	28 (39)	112
Waste by type	29 (40)	112

	Tabl. Table	Str. Page
Odpady komunalne	Municipal waste	30 (41) 113
Nieczystości ciekłe	Liquid waste	31 (42) 113
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	Outlays on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)	32 (43) 114
Efekty rzeczowe oddanych do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Tangible effects of completed investments in environmental protection and water management	33 (44) 115
Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r.	Environmental protection and water management funds in 2018	34 (45) 116

DZIAŁ III. ORGANIZACJA PAŃSTWA

CHAPTER III. ORGANISATION OF THE STATE

Organy przedstawicielskie

Representative organs

Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 r.	Election of the President of the Republic of Poland in 2015	1 (46) 117
Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	Elections to the Sejm and Senate of the Republic of Poland	2 (47) 118
Wyniki wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r. według komitetów wyborczych	Results of the election to the Sejm of the Republic of Poland on 13th October 2019 by election committees	3 (48) 118
Wyniki wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r. według komitetów wyborczych	Results of the election to the Senate of the Republic of Poland on 13th October 2019 by election committees	4 (49) 119
Wybory do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej	Elections to the European Parliament in the Republic of Poland	5 (50) 119
Wyniki wyborów do Parlamentu Europejskiego w dniu 26 maja 2019 r. według komitetów wyborczych	Results of the election to the European Parliament on 26th May 2019 by election committees	6 (51) 120
Posłowie i senatorowie	Deputies and senators	7 (52) 121
Kluby i koła poselskie VIII kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2018 r.	Deputy clubs and groups of the VIII term of the Sejm of the Republic of Poland in 2018	8 (53) 121
Kluby IX kadencji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2018 r.	Clubs of the IX term of the Senate of the Republic of Poland in 2018	9 (54) 122
Wybrane dane o działalności VII oraz VIII kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej	Selected data regarding the activity of the VII and VIII term of the Sejm of the Republic of Poland	10 (55) 122
Działalność stałych komisji sejmowych VII oraz VIII kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej ...	Activities of standing committees of the Sejm of the Republic of Poland during the VII and VIII term	11 (56) 123
Wybrane dane o działalności VIII oraz IX kadencji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	Selected data regarding the activity of the VIII and IX term of the Senate of the Republic of Poland	12 (57) 124
Działalność stałych komisji senackich VIII oraz IX kadencji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	Activities of standing committees of the Senate of the Republic of Poland during the VIII and IX term	13 (58) 124
Wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.	Elections to organs of local government units in 2018	14 (59) 125
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.	Councillors of organs of local government units in 2018	15 (60) 127
Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast w 2018 r.	Village mayors, mayors and presidents of cities in 2018	16 (61) 129
Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego	Verdicts and decisions of the Constitutional Tribunal	17 (62) 129
Działalność Rzecznika Praw Obywatelskich	Activity of the Human Rights Defender (Ombudsman)	18 (63) 130
Wybrane dane o działalności Najwyższej Izby Kontroli	Selected data regarding the activity of the Supreme Audit Office	19 (64) 132
Wybrane dane o działalności regionalnych izb obrachunkowych	Selected data regarding the activity of the regional chambers of audit	20 (65) 133

Administracja publiczna

Public administration

Uwagi ogólne	General notes	x 134
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	Paid employment and wages and salaries in public administration	21 (66) 135

Struktura terytorialna

Territorial structure

Gminy w 2018 r.	Gminas in 2018	22 (67) 136
Miasta na prawach powiatu w 2018 r.	Cities with powiat status in 2018	23 (68) 137
Powiaty w 2018 r.	Powiats in 2018	24 (69) 137

	Tabl. Table	Str. Page
Obrona narodowa i bezpieczeństwo publiczne	National defence and public safety	
Uwagi ogólne	x	138
Stan osobowy Wojska Polskiego	25 (70)	138
Zatrudnieni w Wojsku Polskim	26 (71)	139
Zatrudnienie i wynagrodzenia w Wojsku Polskim		
Udział Wojska Polskiego w misjach i operacjach pokojowych według lokalizacji	27 (72)	140
Pełnozatrudnieni w bezpieczeństwie publicznym		
Zatrudnienie i wynagrodzenia w bezpieczeństwie publicznym	28 (73)	140
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	29 (74)	141
	30 (75)	142
	31 (76)	143
DZIAŁ IV. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. JUSTICE	
Uwagi ogólne	x	144
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	1 (77)	149
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	2 (78)	152
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wyniku postępowania	3 (79)	155
Postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa prowadzone przez jednostki inne niż Policja i prokuratura w 2018 r.	4 (80)	155
Postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe prowadzone przez Krajową Administrację Skarbową	5 (81)	156
Postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa prowadzone przez Straż Graniczną	6 (82)	156
Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w 2018 r.	7 (83)	157
Zatrudnieni i wynagrodzenia w prokuraturze	8 (84)	158
Działalność prokuratury w 2018 r.	9 (85)	158
Zakończone postępowania przygotowawcze w prokuraturze	10 (86)	159
Powołanie sędziów	11 (87)	159
Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny oraz wojewódzkie sądy administracyjne w 2018 r.	12 (88)	160
Działalność Sądu Najwyższego w 2018 r.	13 (89)	160
Działalność Naczelnego Sądu Administracyjnego w 2018 r.	14 (90)	162
Działalność wojewódzkich sądów administracyjnych w 2018 r.	15 (91)	162
Jednostki sądownictwa powszechnego w 2018 r.	16 (92)	163
Zatrudnieni i wynagrodzenia w sądownictwie powszechnym	17 (93)	164
Działalność sądów powszechnych w 2018 r.	18 (94)	165
Sprawy nieletnich, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego	19 (95)	169
Nieletni, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze w sądach powszechnych w związku z demoralizacją według wieku	20 (96)	169
Nieletni, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub kary w sądach powszechnych w związku z czynami karalnymi	21 (97)	170
Nieletni, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub kary w sądach powszechnych według rodzajów środków	22 (98)	172
Nieletni według wykonywanych środków wychowawczych lub poprawczych	23 (99)	172

	Tabl. Table	Str. Page
Zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i schroniska dla nieletnich	Correctional centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and detention centres	24 (100) 173
Szkoły w zakładach poprawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i schroniskach dla nieletnich	Schools in correctional centres, youth educational centres and detention centres	25 (101) 173
Maleoltni pod nadzorem sądów	Juveniles under court supervision	26 (102) 174
Adopcje małoletnich orzeczone przez sądy rodzinne	Adoptions of juveniles adjudicated by family courts	27 (103) 174
Opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów	Consultative staff of judicial specialists	28 (104) 175
Orzeczenia sądów powszechnych pierwszej instancji w sprawach karnych dorosłych	Adjudications of common courts of first instance in criminal cases involving adults	29 (105) 175
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation by type of crime	30 (106) 176
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według płci i wieku	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation by sex and age	31 (107) 178
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według wymiaru kary	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation by type of punishment	32 (108) 179
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według wymiaru kary pozbawienia wolności w 2018 r.	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation by type of imprisonment punishment in 2018	33 (109) 180
Orzeczenia sądów rejonowych pierwszej instancji w sprawach o wykroczenia	Adjudications of district courts of first instance in petty offences	34 (110) 182
Osoby prawomocnie osądzone przez sądy wojskowe	Persons validly judged by military courts	35 (111) 182
Tymczasowo aresztowani i odbywający kary	Pretrial detainees and convicts serving punishment	36 (112) 183
Orzeczenia wykonywane wobec osób przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych według wymiaru kary	Executing of adjudications with respect to the persons staying in prisons and remand prisons by type of punishment	37 (113) 184
Warunkowe przedterminowe zwolnienia skazanych odbywających karę pozbawienia wolności	Conditional releases from serving the full sentence	38 (114) 184
Zakłady karne i areszty śledcze	Prisons and remand prisons	39 (115) 185
Pełnozatrudnieni w służbie więziennej	Full-time paid employees of penitentiary staff	40 (116) 185
Zatrudnienie i wynagrodzenia służby więziennej	Paid employment and wages and salaries of penitentiary staff	41 (117) 185
Ochrona zdrowia w zakładach karnych	Health care in prisons	42 (118) 186
Biblioteki w zakładach karnych	Libraries in prisons	43 (119) 186
Szkoły w zakładach karnych	Schools in prisons	44 (120) 186
Sprawy załatwione przez komorników	Cases resolved by court receivers	45 (121) 187
Działalność notariuszy	Activities of notaries	46 (122) 187
Adwokatura	The bar	47 (123) 188
Ławnicy w sądach powszechnych	Lay judges in the common courts	48 (124) 188
DZIAŁ V. ORGANIZACJE SPOŁECZNE I POLITYCZNE. KOŚCIOŁY I INNE ZWIĄZKI WYZNANIOWE	CHAPTER V. SOCIAL AND POLITICAL ORGANISATIONS, CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ASSOCIATIONS	
Uwagi ogólne	General notes	x 189
Organizacje społeczne i polityczne	Social and political organisations	
Organizacje społeczne i polityczne	Social and political organisations	1 (125) 193
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje oraz społeczne podmioty wyznaniowe według głównej dziedziny działalności	Associations and similar organisations, foundations and faith-based charities by main field of activity	2 (126) 194
Stowarzyszenia mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców w Polsce	Associations of national and ethnic minorities and associations of foreigners in Poland	3 (127) 195
Jednostki świadczące usługi reintegracji społeczno-zawodowej prowadzone przez organizacje społeczne i inne podmioty	Social and professional reintegration services providers run by social organisations and other entities	4 (128) 195
Kościół i inne związki wyznaniowe	Churches and other religious associations	
Niektóre kościoły i inne związki wyznaniowe w Polsce	Selected churches and other religious associations in Poland	5 (129) 197
Organizacja Kościoła Rzymskokatolickiego w Polsce	Structure of the Roman Catholic Church in Poland	6 (130) 199

	Tabl. Table	Str. Page
Organizacja Kościoła Grekokatolickiego w Polsce	7 (131)	200
Organizacja kościołów stowarzyszonych w Polskiej Radzie Eklezjacyjnej w 2018 r.	8 (132)	201

DZIAŁ VI. LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne	General notes	x 202
Ludność na podstawie spisów	Population based on census data	1 (133) 207
Bilans ludności	Population balance	2 (134) 207
Ludność na podstawie bilansów	Population based on balances	3 (135) 208
Ludność według płci i wieku	Population by sex and age	4 (136) 209
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	Working and non-working age population	5 (137) 210
Bilans ludności w wieku produkcyjnym	Balance of working age population	6 (138) 211
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wyształcenia	Population aged 13 and more by educational level	7 (139) 211
Ludność według głównego źródła utrzymania	Population by main source of maintenance	8 (140) 212
Rodziny i dzieci w rodzinach	Families and children in families	9 (141) 213
Osoby niepełnosprawne według grup wieku i kategorii niepełnosprawności	Disabled persons by age groups and category of disability	10 (142) 213
Miasta i ludność w miastach	Towns and urban population	11 (143) 214
Powierzchnia i ludność miast liczących w 2018 r. 20 tys. i więcej mieszkańców	Area and population of towns with 20 thousand and over inhabitants in 2018	12 (144) 214
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską	Gminas and rural population	13 (145) 217
Ruch naturalny ludności	Vital statistics of population	14 (146) 217
Mażeństwa zawarte i rozwiązane	Marriages contracted and dissolved	15 (147) 218
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w mał- żeństwie	Divorces by the number of underage children in the marriage	16 (148) 218
Płodność kobiet	Female fertility	17 (149) 219
Współczynniki reprodukcji ludności	Reproduction rates of population	18 (150) 219
Zgony według płci i wieku zmarłych	Deaths by sex and age of deceased	19 (151) 220
Zgony według przyczyn	Deaths by causes	20 (152) 221
Zgony niemowląt według przyczyn	Infant deaths by causes	21 (153) 222
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	Suicides registered by the Police	22 (154) 222
Przeciętne dalsze trwanie życia	Life expectancy	23 (155) 223
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	Internal migration of population for permanent residence	24 (156) 223
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt czasowy	Internal migration of population for temporary stay	25 (157) 224
Migracje zagraniczne ludności na okres 12 mie- sięcy i więcej (długookresowe) według płci i wieku migrantów	International migration of population for period of 12 months and more (long-term migration) by sex and age of migrants	26 (158) 224
Migracje zagraniczne ludności na okres 12 mie- sięcy i więcej (długookresowe) według konty- nentów i krajów	International migration of population for period of 12 months and more (long-term migration) by continents and countries	27 (159) 225
Prognoza ludności	Population projection	28 (160) 227
Rezydenci	Resident population	29 (161) 228
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyj- nym	Working and non-working age resident popu- lation	30 (162) 228

DZIAŁ VII. RYNEK PRACY

Uwagi ogólne	General notes	x 229
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej — na podstawie BAEL	Economic activity of population aged 15 and more — on the LFS basis	1 (163) 237
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku w IV kwartale 2018 r. — na podstawie BAEL	Economic activity of population aged 15 and more by age in IV quarter 2018 — on the LFS basis	2 (164) 239
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2018 r. — na podstawie BAEL	Economic activity of population aged 15 and more by educational level in IV quarter 2018 — on the LFS basis	3 (165) 240
Pracujący	Employment	
Pracujący	Employed persons	4 (166) 241
Pracujący według sektorów własności	Employed persons by ownership sectors	5 (167) 242
Pracujący według sekcji i działów	Employed persons by sections and divisions	6 (168) 242

	Tabl. Table	Str. Page
Pracujący według statusu zatrudnienia	Employed persons by employment status	7 (169) 244
Pracujący według sekcji i statusu zatrudnienia	Employed persons by sections and employment status	8 (170) 244
Przeciętne zatrudnienie	Average paid employment	9 (171) 246
Pracujący w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy	Employed persons on a full- and part-time basis ...	10 (172) 248
Pracujący według czasu pracy — na podstawie BAEL	Employed persons by work time — on the LFS basis	11 (173) 249
Przyjęcia do pracy	Hires	12 (174) 250
Zwolnienia z pracy	Terminations	13 (175) 251
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane	Vacancies, newly created and liquidated jobs	14 (176) 252
Strajki	Strikes	15 (177) 253
Koszty pracy	Labour costs	16 (178) 254
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers	17 (179) 255
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls	18 (180) 256
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority	19 (181) 256
Przeciętna w roku stopa bezrobocia według wieku i poziomu wykształcenia bezrobotnych — na podstawie BAEL	Annual average unemployment rate by age and educational level of unemployed persons — on the LFS basis	20 (182) 258
Bezrobotni według miejsca zamieszkania i czasu poszukiwania pracy w IV kwartale 2018 r. — na podstawie BAEL	Unemployed persons by place of residence and duration of job search in IV quarter 2018 — on the LFS basis	21 (183) 259
Bezrobotni w IV kwartale 2018 r. poprzednio pracujący według wykonywanego zawodu w ostatnim miejscu pracy — na podstawie BAEL	Unemployed persons in IV quarter 2018 previously employed by occupation performed in last job — on the LFS basis	22 (184) 259
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers	23 (185) 260
Warunki pracy	Working conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) ...	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)	24 (186) 261
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	Contact-modes of injuries and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)	25 (187) 263
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture	26 (188) 265
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	Exposure to risk factors at work	27 (189) 265
Choroby zawodowe	Occupational diseases	28 (190) 267
Działalność Państwowej Inspekcji Pracy	Activities of the National Labour Inspectorate	29 (191) 268
DZIAŁ VIII. WYNAGRODZENIA	CHAPTER VIII. WAGES AND SALARIES	
Uwagi ogólne	General notes	x 270
Wynagrodzenia brutto	Gross wages and salaries	1 (192) 271
Wynagrodzenia brutto według sekcji	Gross wages and salaries by sections	2 (193) 271
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	Average monthly gross wages and salaries	3 (194) 272
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji	Average monthly gross wages and salaries by sections	4 (195) 273
Wskaźniki wynagrodzeń nominalnych, cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wynagrodzeń realnych	Indices of nominal wages and salaries, prices of consumer goods and services and real wages and salaries	5 (196) 274
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według wybranych sekcji i działów	Average monthly gross wages and salaries by selected sections and divisions	6 (197) 275
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2018 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2018	7 (198) 276
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2018 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by occupational groups performed for October 2018	8 (199) 280

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ IX. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	CHAPTER IX. SOCIAL BENEFITS	
Uwagi ogólne	x	281
Emeryci i renciści	1 (200)	285
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	2 (201)	285
Wskaźniki emerytur i rent nominalnych, cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz emerytur i rent realnych	3 (202)	287
Osoby pobierające emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2018 r.	4 (203)	288
Zmiany liczby emerytów i rencistów	5 (204)	288
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku w 2018 r.	6 (205)	289
Zasiłki, świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe z tytułu ubezpieczenia społecznego	7 (206)	290
Świadczenia rodzinne	8 (207)	292
Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”	9 (208)	293
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	10 (209)	294
Renta socjalna brutto	11 (210)	294
Zasiłki dla bezrobotnych oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne brutto	12 (211)	294
DZIAŁ X. GOSPODARSTWA DOMOWE. MIESZKANIA	CHAPTER X. HOUSEHOLDS. DWELLINGS	
Gospodarstwa domowe według spisów powszechnych	Households by censuses	
Uwagi ogólne	x	295
Gospodarstwa domowe według wielkości	1 (212)	305
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego i występowania niepełnosprawności	2 (213)	305
Prognoza gospodarstw domowych	3 (214)	305
Budżety gospodarstw domowych	Household budgets	
Gospodarstwa domowe	4 (215)	306
Przeciętna liczba osób i jednostek konsumpcyjnych w gospodarstwach domowych objętych badaniami	5 (216)	309
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych	6 (217)	311
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych	7 (218)	312
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	8 (219)	315
Przeciętne dzienne spożycie żywności w przeliczeniu na wartość energetyczną i składniki odżywcze na 1 osobę w gospodarstwach domowych	9 (220)	317
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych	10 (221)	317
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag według grup gospodarstw domowych	11 (222)	318
Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych	12 (223)	325
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	13 (224)	326
Wyzkorzystanie ICT w gospodarstwach domowych	ICT usage in households	
Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu	14 (225)	327

	Tabl. Table	Str. Page
Mieszkania. Infrastruktura komunalna	Dwellings. Municipal infrastructure	
Zasoby mieszkaniowe na podstawie spisów	Dwelling stocks based on census data	15 (226) 327
Zasoby mieszkaniowe	Dwelling stocks	16 (227) 328
Mieszkania według form własności	Dwellings by type of ownership	17 (228) 329
Mieszkania wyposażone w instalacje	Dwellings fitted with installations	18 (229) 330
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia	Dwellings for which permits have been granted	19 (230) 330
Mieszkania, których budowę rozpoczęto oraz mieszkania w budowie	Dwellings in which construction has begun and under construction	20 (231) 330
Mieszkania oddane do użytkowania	Dwellings completed	21 (232) 331
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	Dwellings completed by number of rooms	22 (233) 332
Miasta ogółem oraz obsługiwane przez urządzenia komunalne	Total number of towns as well as urban areas served by municipal installations	23 (234) 333
Ludność w miastach obsługiwanych przez sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową	Population in urban areas served by water supply, sewage and gas supply systems	24 (235) 334
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta	Wastewater treatment plants servicing urban areas	25 (236) 334
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewage systems	26 (237) 335
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	Consumers and consumption of electricity in households	27 (238) 336
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	Gas supply network as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	28 (239) 336
DZIAŁ XI. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER XI. EDUCATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 337
Dane zbiorcze	Aggregated data	
Edukacja według szczebli kształcenia	Education by level	1 (240) 342
Szkoły według organów prowadzących	Schools by school governing authorities	2 (241) 344
Uczniowie i studenci według grup wieku	Pupils and students by age groups	3 (242) 346
Współczynnik skolaryzacji	Enrolment rate	4 (243) 346
Nauczanie języka mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w szkołach dla dzieci i młodzieży	Teaching national and ethnic minority language and regional language in schools for children and youth	5 (244) 347
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	Pupils and students learning foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools	6 (245) 348
Uczący się nowożytnych języków obcych na uczelniach	Students studying modern foreign languages in higher education institutions	7 (246) 349
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Education of persons with special educational needs	8 (247) 349
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	Special education and care centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and rehabilitation and education centres	9 (248) 350
Wychowanie pozaszkolne	Extracurricular education	10 (249) 350
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)	11 (250) 351
Domy i stołówki studenckie	Student dormitories and canteens	12 (251) 351
Studenci uczelni otrzymujący stypendia	Students of higher education institutions receiving scholarships	13 (252) 352
Uczestnicy studiów doktoranckich otrzymujący stypendia	Doctoral students receiving scholarships	14 (253) 353
Szkoły dla dzieci i młodzieży	Schools for children and youth	
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	Primary schools for children and youth	15 (254) 354
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	Lower secondary schools for children and youth ...	16 (255) 354
Branżowe szkoły I stopnia dla młodzieży	Stage I sectoral vocational schools for youth	17 (256) 355
Uczniowie branżowych szkół I stopnia i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży według kierunków kształcenia	Students of stage I sectoral vocational schools and graduates of basic vocational schools for youth by fields of education	18 (257) 355

	Tabl. Table	Str. Page
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	General secondary schools for youth	19 (258) 356
Technika dla młodzieży	Technical secondary schools for youth	20 (259) 356
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży według kierunków kształcenia	Students and graduates of technical secondary schools for youth by fields of education	21 (260) 357
Ogólnokształcące szkoły artystyczne dla młodzieży	General art schools for youth	22 (261) 357
Szkoły policealne		
Szkoły policealne według form kształcenia i typów szkół	Post-secondary schools by forms of education and types of school	23 (262) 358
Uczniowie i absolwenci w szkołach policealnych według kierunków kształcenia	Students and graduates of post-secondary schools by fields of education	24 (263) 358
Uczelnie		
Studenci uczelni według kierunków kształcenia	Students of higher education institutions by fields of education	25 (264) 359
Absolwenci uczelni według kierunków kształcenia	Graduates of higher education institutions by fields of education	26 (265) 362
Nauczyciele akademicy na uczelniach	Academic teachers in higher education institutions	27 (266) 364
Cudzoziemcy na uczelniach	Foreigners in higher education institutions	28 (267) 364
Studia podyplomowe	Non-degree postgraduate programmes	29 (268) 366
Studia doktoranckie	Doctoral programmes	30 (269) 367
Szkoły dla dorosłych		
Szkoły podstawowe dla dorosłych	Primary schools for adults	31 (270) 368
Gimnazja dla dorosłych	Lower secondary schools for adults	32 (271) 368
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	General secondary schools for adults	33 (272) 369
Wychowanie przedszkolne		
Wychowanie przedszkolne	Pre-primary education	34 (273) 369
DZIAŁ XII. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA		
CHAPTER XII. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE		
Uwagi ogólne	General notes	x 371
Posiadający prawo wykonywania zawodu medycznego	Entitled to practise medical profession	1 (274) 377
Pracownicy medyczni	Medical personnel	2 (275) 377
Lekarze specjaliści	Doctors specialists	3 (276) 378
Lekarze dentyści ze specjalizacją	Dental specialists	4 (277) 378
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Out-patient health care	5 (278) 379
Służba medycyny pracy	Occupational medicine service	6 (279) 380
Stacjonarna opieka zdrowotna	In-patient health care	7 (280) 380
Szpitala ogólne	General hospitals	8 (281) 382
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	Emergency medical services and first aid	9 (282) 383
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets	10 (283) 383
Krwiodawstwo	Blood donation	11 (284) 384
Szczepienia ochronne	Vaccinations	12 (285) 384
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	Incidence of selected infectious diseases and poisonings	13 (286) 385
Osoby zarejestrowane w poradniach gruźlicy i chorób płuc oraz nowe zachorowania	Persons registered in tuberculosis and lung diseases out-patient clinics and new cases	14 (287) 386
Zachorowania na gruźlicę płuc	Incidence of pulmonary tuberculosis	15 (288) 386
Zachorowania na choroby weneryczne	Incidence of venereal diseases	16 (289) 387
Zachorowania na nowotwory złośliwe	Incidence of malignant neoplasms	17 (290) 388
Osoby zarejestrowane w poradniach zdrowia psychicznego, odwykowych oraz profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Persons registered in out-patient psychiatric clinics, for alcohol dependent patients and clinics for drug addicted patients	18 (291) 389
Opieka nad dziećmi do 3 lat	Childcare for children up to the age of 3	19 (292) 390

	Tabl. Table	Str. Page
Wspieranie rodziny	Family support	20 (293) 390
Placówki wsparcia dziennego	Day-support centres	21 (294) 391
Rodzinna piecza zastępcza	Family foster care	22 (295) 391
Instytucjonalna piecza zastępcza	Institutional foster care	23 (296) 392
Dzieci przekazane do adopcji z pieczy zastępczej	Children who were adopted from foster care	24 (297) 392
Placówki pomocy społecznej	Social welfare facilities	25 (298) 393
Świadczenia pomocy społecznej	Social assistance benefits	26 (299) 394

DZIAŁ XIII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

CHAPTER XIII. CULTURE. TOURISM. SPORT

Uwagi ogólne	General notes	x 395
--------------------	---------------------	---------

Kultura**Culture**

Książki i broszury wydane	Books and pamphlets published	1 (300) 399
Książki i broszury wydane według działów klasyfikacji UNESCO w 2018 r.	Books and pamphlets published by UNESCO classification divisions in 2018	2 (301) 399
Gazety i czasopisma wydane	Newspapers and magazines published	3 (302) 400
Czasopisma wydane według działów klasyfikacji UNESCO w 2018 r.	Magazines published by UNESCO classification divisions in 2018	4 (303) 401
Biblioteki publiczne (z filiami)	Public libraries (with branches)	5 (304) 402
Muzea	Museums	6 (305) 402
Galerie sztuki	Art galleries	7 (306) 402
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	Theatres, music institutions, entertainment enterprises	8 (307) 403
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice	Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres	9 (308) 404
Kina	Cinemas	10 (309) 405
Produkcja filmów	Film production	11 (310) 406
Koncesje udzielone przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych	Licences granted by the National Broadcasting Council for broadcasting radio and television programmes	12 (311) 406
Abonenci radiowi i telewizyjni	Radio and television subscribers	13 (312) 406

Turystyka**Tourism**

Przyjazdy do Polski i wyjazdy z Polski na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen	Arrivals in and departures from Poland at the Polish border with countries outside the Schengen area	14 (313) 407
Uczestnictwo mieszkańców Polski w wieku 15 lat i więcej w wyjazdach turystycznych	Participation of the Polish residents aged 15 and more in tourist trips	15 (314) 407
Baza noclegowa turystyki	Tourist accommodation establishments	16 (315) 408
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	Occupancy of tourist accommodation establishments	17 (316) 410
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	Catering establishments in tourist accommodation establishments	18 (317) 410
Turyści korzystający z noclegów w bazie noclegowej turystyki	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments	19 (318) 411
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w bazie noclegowej turystyki	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments	20 (319) 412
Szlaki turystyczne	Tourist trails	21 (320) 412
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	The Polish Tourist and Sightseeing Society	22 (321) 413
Górskie i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowia Ratunkowe	The Volunteer Mountain and Tatra Mountains Rescue Services	23 (322) 413

Sport**Sport**

Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	Physical education organisations and sports clubs	24 (323) 414
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2018 r.	Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2018	25 (324) 414
Udział Polski w igrzyskach olimpijskich	Participation of Poland in the Olympic Games	26 (325) 416
Udział Polski w igrzyskach paraolimpijskich	Participation of Poland in the Paralympic Games	27 (326) 416
Medale zdobyte przez zawodników polskich w 2018 r.	Medals won by Polish competitors in 2018	28 (327) 417

**DZIAŁ XIV. NAUKA I TECHNIKA.
SPOŁECZENSTWO
INFORMACYJNE**
**CHAPTER XIV. SCIENCE AND TECHNOLOGY.
INFORMATION SOCIETY**
Nauka i technika

Uwagi ogólne	Podmioty oraz pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej	Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	Pracujący (personel wewnętrzny) i nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin B+R	Podmioty, pracujący (personel wewnętrzny) i nakłady na działalność badawczą i rozwojową w zakresie biotechnologii	Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według sektorów instytucjonalnych (ceny bieżące)	Projekty badawcze finansowane przez ministra właściwego do spraw nauki	Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów działalności B+R (ceny bieżące)	Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności B+R	Podstawowe wskaźniki działalności badawczej i rozwojowej	Nadane tytuły naukowe profesora	Nadane stopnie naukowe	Członkowie Polskiej Akademii Nauk	Archiwa państwowe	Biblioteki naukowe	Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle	Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	Wynalazki i wzory użytkowe krajowe według podmiotów zgłaszających	Wynalazki zagraniczne zgłoszone w Polsce i udzielone patenty	Wynalazki zgłoszone i udzielone patenty według działów techniki	Patenty europejskie uprawomocnione w Polsce
--------------------	---	--	--	---	---	--	--	---	--	--	---------------------------------------	------------------------------	---	-------------------------	--------------------------	---	--	--	---	--	---	---

Spółczeństwo informacyjne

Osoby w wieku 16—74 lata korzystające z Internetu	Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-komunikacyjne	Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż w ramach handlu elektronicznego	Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną
---	--	--	---

DZIAŁ XV. CENY

Uwagi ogólne	Wskaźniki cen produktu krajowego brutto, popytu krajowego i nakładów inwestycyjnych
--------------------	---

Science and technology

General notes	Entities and internal personnel in research and development	Internal personnel in research and development by educational level	Expenditures on research and development (current prices)	Internal personnel and expenditures on research and development by field of R&D	Entities, internal personnel and expenditures on research and development in biotechnology	Expenditures on research and development by institutional sectors (current prices)	Research projects financed by the Minister responsible for science	Expenditures on research and development by type of R&D (current prices)	Degree of consumption of research equipment in R&D	Main research and development indicators	Number of titles of professor granted	Number of scientific degrees awarded	Members of the Polish Academy of Sciences	State archives	Scientific libraries	Expenditures on innovation activity in industry (current prices)	Share of net revenues from sales of new or improved products in net revenues from sales in industry	Resident patent applications and utility model applications	Resident patent applications and utility model applications by filing entities	Non-resident patent applications in Poland and patents granted	Patent applications and patents granted by field of technology	European patents validated in Poland
---------------------	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	--	---	----------------------	----------------------------	--	---	---	--	--	--	--

Information society

Persons aged 16—74 using the Internet	Enterprises using selected information and communication technologies	Enterprises conducting sales within the frames of e-commerce	Enterprises using the Internet to contact public administration
---	---	--	---

CHAPTER XV. PRICES

General notes	Price indices of gross domestic product, domestic demand and investment outlays
---------------------	---

	Tabl. Table	Str. Page
Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym	Transaction price indices of foreign trade	2 (355) 447
Wskaźniki cen produkcji rolniczej	Price indices of agricultural output	3 (356) 447
Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych oraz cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie	Price indices of sold agricultural products and goods and services purchased by private farms in agriculture	4 (357) 448
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	Average procurement prices of major agricultural products	5 (358) 448
Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu niektórych produktów rolnych	Relations between retail prices of selected means of production for agriculture and procurement prices of some agricultural products	6 (359) 449
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	Average marketplace prices received by farmers	7 (360) 451
Przeciętne ceny gruntów ornych w obrocie prywatnym	Average prices of arable land in private turnover	8 (361) 451
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu	Price indices of sold production of industry	9 (362) 452
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej	Price indices of construction and assembly production	10 (363) 453
Wskaźniki cen lokali mieszkalnych	Price indices of residential premises	11 (364) 453
Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji	Price indices of transport, storage and telecommunications	12 (365) 453
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych ...	Price indices of consumer goods and services	13 (366) 453
Ceny detaliczne ważniejszych towarów i usług konsumpcyjnych	Retail prices of major consumer goods and services	14 (367) 456
Ceny detaliczne ważniejszych środków produkcji rolniczej	Retail prices of major means of agricultural production	15 (368) 460

DZIAŁ XVI. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO. RYBOŁÓWSTWO

CHAPTER XVI. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY. FISHING

Uwagi ogólne	General notes	x 461
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	Trends and major economic and production results in agriculture	1 (369) 468
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	Agricultural land area by land type	2 (370) 469
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	Farms by area groups	3 (371) 470
Produkcja globalna, zużycie pośrednie i wartość dodana brutto produkcji rolniczej	Gross agricultural output, intermediate consumption and gross value added	4 (372) 470
Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza (ceny bieżące)	Gross, final and market agricultural output (current prices)	5 (373) 471
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)	6 (374) 471
Globalna i towarowa produkcja rolnicza (ceny bieżące)	Gross and market agricultural output (current prices)	7 (375) 472
Powierzchnia zasiewów	Sown area	8 (376) 474
Zbiory i plony ziemniaków	Crop production and yields	9 (377) 475
Zbiory i plony warzyw	Vegetable production and yields	10 (378) 477
Zbiory owoców w sadach	Fruit production in orchards	11 (379) 477
Bydło, trzoda chlewna i owce	Cattle, pigs and sheep	12 (380) 478
Drób	Poultry	13 (381) 478
Produkcja żywca rzeźnego	Production of animals for slaughter	14 (382) 479
Produkcja, import, eksport i spożycie mięsa, tłuszczów i podrobów	Production, imports, exports and consumption of meat, fats and pluck	15 (383) 479
Produkcja mleka krowiego, jaj kurzych i wełny niepranej owczej	Production of cows' milk, hen eggs and sheep's greasy wool	16 (384) 481
Bilans zbóż	Cereals balance sheet	17 (385) 481
Bilans ziemniaków	Potatoes balance sheet	18 (386) 482
Bilans mleka krowiego świeżego	Fresh cows' milk balance sheet	19 (387) 482
Bilans jaj	Eggs balance sheet	20 (388) 482
Ciągniki rolnicze	Agricultural tractors	21 (389) 483

	Tabl. Table	Str. Page
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient	22 (390) 483
Sprzedaż środków ochrony roślin	Sales of plant protection products	23 (391) 484
Bydło, owce i konie wpisane do ksiąg inwentarza zarodowego	Cattle, sheep and horses in breeding registers	24 (392) 484
Inseminacja krów	Artificial insemination of cows	25 (393) 484
Skup produktów rolnych	Procurement of agricultural products	26 (394) 485
	Indices of agricultural products procurement (constant prices)	27 (395) 486
Dynamika skupu produktów rolnych (ceny stałe)	Procurement of major agricultural products	28 (396) 487
Skup ważniejszych produktów rolnych	Procurement of cereals and potatoes by farming year	29 (397) 488
Łowiectwo	Hunting	
Niektóre zwierzęta łowne	Selected game species	30 (398) 488
Odstrzała, odłów i zasiedlenie niektórych zwierząt łownych	Selected species of game shot, trapped and stocked	31 (399) 489
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych	Forest land	32 (400) 489
Powierzchnia lasów	Forest area	33 (401) 490
Zasoby drzewne na pniu	Growing stock of standing wood	34 (402) 491
Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów w lasach	Resources and average age of tree stands in forests	35 (403) 492
Leśne zasoby genetyczne w 2018 r.	Genetic forest resources in 2018	36 (404) 493
Pozyskanie drewna	Removals	37 (405) 493
Pozyskanie drewna według sortymentów	Removals by assortments	38 (406) 494
	Renewals, afforestations and other forest breeding work	39 (407) 494
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	Forest protection	40 (408) 495
Ochrona lasów	Forest fires	41 (409) 495
Pożary w lasach	Trees and shrubs outside the forest and removals	42 (410) 495
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	Forest condition	43 (411) 496
Stan zdrowotny lasów	Timber sales from forests managed by State Forests	44 (412) 497
Sprzedaż drewna z lasów w zarządzie Lasów Państwowych	Forest management in national parks	45 (413) 498
Gospodarka leśna w parkach narodowych		
Rybołówstwo	Fishing	
Połowy ryb morskich i słodkowodnych	Sea and freshwater fish catches	46 (414) 498
DZIAŁ XVII. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVII. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 499
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu	Sold production of industry	1 (415) 503
Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów własności (ceny bieżące)	Sold production of industry by ownership sectors (current prices)	2 (416) 503
Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji i działów (ceny bieżące)	Sold production of industry by sections and divisions (current prices)	3 (417) 504
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	Indices of sold production of industry (constant prices)	4 (418) 506
Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych	Sold production of industry by main industrial groupings	5 (419) 507
Podstawowe dane o podmiotach gospodarczych w przemyśle według liczby zatrudnionych w 2018 r.	Basic data regarding economic entities in industry by number of paid employees in 2018	6 (420) 507
Produkcja ważniejszych wyrobów	Production of major products	7 (421) 508
Bilans węgla kamiennego	Balance of hard coal	8 (422) 515
Bilans węgla brunatnego	Balance of lignite	9 (423) 515
Bilans ropy naftowej	Balance of crude oil	10 (424) 516
Bilans gazu ziemnego wysokometanowego	Balance of high-methane natural gas	11 (425) 516

	Tabl. Table	Str. Page
Bilans gazu ziemnego zaazotowanego	Balance of nitrified natural gas	12 (426) 516
Bilans benzyny silnikowej	Balance of motor gasoline	13 (427) 517
Bilans olejów napędowych	Balance of diesel oils	14 (428) 517
Bilans energii elektrycznej	Balance of electricity	15 (429) 518
Syntetyczny bilans energii	Synthetic balance of energy	16 (430) 518
Bilanse niektórych materiałów	Balances of selected materials	17 (431) 519
Moc zainstalowana brutto w elektrowniach	Gross installed capacity in power plants	18 (432) 521
Budownictwo	Construction	
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące)	Sold production of construction (current prices)	19 (433) 521
Produkcja budowlano-montażowa	Construction and assembly production	20 (434) 522
Produkcja budowlano-montażowa według działów (ceny bieżące)	Construction and assembly production by divisions (current prices)	21 (435) 522
Dynamika produkcji budowlano-montażowej według działów (ceny stałe)	Indices of construction and assembly production by divisions (constant prices)	22 (436) 523
Podstawowe dane o podmiotach budowlanych realizujących produkcję budowlano-montażową według liczby pracujących w 2018 r.	Basic data regarding construction entities realising construction and assembly production by number of persons employed in 2018	23 (437) 523
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	Construction and assembly production by type of constructions (current prices)	24 (438) 523
Budynki oddane do użytkowania	Buildings completed	25 (439) 525
Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania według liczby mieszkań	New residential buildings completed by number of dwellings	26 (440) 526
DZIAŁ XVIII. TRANSPORT. POCZTA I TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVIII. TRANSPORT. POST AND TELECOMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne	General notes	x 527
Transport	Transport	
Sieć komunikacyjna	Transport infrastructure	1 (441) 533
Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług transportu i gospodarki magazynowej (ceny bieżące)	Revenues from the sale of products and services of transportation and storage (current prices)	2 (442) 533
Przewozy ładunków	Transport of goods	3 (443) 534
Przewozy ładunków według grup ładunków	Transport of goods by groups of goods	4 (444) 535
Przewozy pasażerów	Transport of passengers	5 (445) 537
Tabor kolejowy normalnotorowy	Standard gauge rolling stock	6 (446) 537
Przewozy ładunków transportem kolejowym normalnotorowym według kierunków komunikacji	Standard gauge railway transport of goods by destination	7 (447) 538
Przewozy pasażerów transportem kolejowym normalnotorowym	Transport of passengers by standard gauge railway transport	8 (448) 538
Przewozy pasażerów transportem samochodowym	Transport of passengers by road transport	9 (449) 538
Tabor komunikacji miejskiej	Urban transport fleet	10 (450) 539
Przewozy pasażerów komunikacją miejską	Transport of passengers by urban transport	11 (451) 539
Morska flota transportowa	Maritime transport fleet	12 (452) 540
Morska flota transportowa według wieku statków	Maritime transport fleet by age of ships	13 (453) 540
Przewozy ładunków transportem morskim według rodzajów żegluga i zasięgów pływania	Maritime transport of goods by type of cargo and range of navigation	14 (454) 541
Przewozy ładunków transportem morskim według relacji przewozów	Maritime transport of goods by cargo relations	15 (455) 541
Przewozy ładunków transportem morskim według kategorii ładunkowych	Maritime transport of goods by type of cargo	16 (456) 542
Ładunki załadowane i wyladowane w portach morskich	Goods loaded and unloaded in seaports	17 (457) 542
Statki wchodzące do portów morskich	Ships arrivals at seaports	18 (458) 543
Ruch pasażerów w portach morskich	Passenger traffic at seaports	19 (459) 543
Tabor śródlądowego transportu wodnego	Inland waterway transport fleet	20 (460) 543
Przewozy ładunków śródlądowym transportem wodnym w komunikacji międzynarodowej	Inland waterway transport of goods in international traffic	21 (461) 544
Wybrane dane o transporcie lotniczym rozkładowym	Selected data on scheduled air transport	22 (462) 544
Ruch pasażerów w portach lotniczych	Passenger traffic at airports	23 (463) 545
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	Registered road motor vehicles and tractors	24 (464) 546
Wypadki drogowe	Road accidents	25 (465) 546

	Tabl. Table	Str. Page
Poczta i telekomunikacja		
Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług działalności pocztowej i kurierskiej oraz telekomunikacji (ceny bieżące)	26 (466)	547
Placówki pocztowe	27 (467)	547
Usługi pocztowe	28 (468)	547
Łącza abonenckie, linie światłowodowe, abonenci oraz połączenia telefoniczne	29 (469)	548
Stacje nadawcze w zakresie radiofonii i telewizji	30 (470)	548

DZIAŁ XIX. HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne		
Sprzedaż detaliczna (ceny bieżące)		
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny stałe)		
Sprzedaż detaliczna w podmiotach gospodarczych według liczby pracujących (ceny bieżące)		
Struktura sprzedaży detalicznej w sklepach i na stacjach paliw według grup towarów (ceny bieżące)		
Sklepy i stacje paliw		
Podmioty gospodarcze według liczby sklepów		
Gastronomia		
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)		
Magazyny handlowe		
Dostawy wybranych towarów konsumpcyjnych		

DZIAŁ XX. HANDEL ZAGRANICZNY

Uwagi ogólne		
Obroty handlu zagranicznego według głównych partnerów (ceny bieżące)		
Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące)		
Dynamika importu i eksportu (ceny stałe)		
Obroty handlu zagranicznego według grup krajów (ceny bieżące)		
Obroty handlu zagranicznego z krajami OECD według sekcji SITC (ceny bieżące)		
Obroty handlu zagranicznego według wybranych krajów (ceny bieżące)		
Import i eksport według sekcji Nomenklatury Scalonej CN (ceny bieżące)		
Dynamika importu i eksportu według sekcji Nomenklatury Scalonej CN (ceny stałe)		
Import i eksport ważniejszych towarów według Nomenklatury Scalonej CN		
Import i eksport według sekcji SITC (ceny bieżące)		
Dynamika importu i eksportu według sekcji SITC (ceny stałe)		
Rozdysonowanie importu i eksportu według głównych kategorii ekonomicznych (ceny bieżące)		

DZIAŁ XXI. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne		
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw		
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach		

Post and telecommunications

Revenues from the sale of products and services of postal and courier activities as well as telecommunications (current prices)	26 (466)	547
Postal offices	27 (467)	547
Postal services	28 (468)	547
Subscriber lines, fiber optic lines, telephone subscribers and calls	29 (469)	548
Radio and television broadcasting	30 (470)	548

CHAPTER XIX. TRADE AND CATERING

General notes	x	549
Retail sales (current prices)	1 (471)	551
Indices of retail sales (constant prices)	2 (472)	551
Retail sales in economic entities by number of persons employed (current prices)	3 (473)	551
Structure of retail sales in shops and petrol stations by groups of goods (current prices)	4 (474)	552
Shops and petrol stations	5 (475)	552
Economic entities by number of shops	6 (476)	553
Catering	7 (477)	553
Wholesale of commodities in trade enterprises (current prices)	8 (478)	554
Trade warehouses	9 (479)	554
Deliveries of selected consumer goods	10 (480)	555

CHAPTER XX. FOREIGN TRADE

General notes	x	556
Foreign trade turnover by main trading partners (current prices)	1 (481)	559
Foreign trade turnover (current prices)	2 (482)	560
Indices of imports and exports (constant prices)	3 (483)	560
Foreign trade turnover by groups of countries (current prices)	4 (484)	560
Foreign trade turnover with OECD countries by SITC sections (current prices)	5 (485)	561
Foreign trade turnover by selected countries (current prices)	6 (486)	562
Imports and exports by sections of Combined Nomenclature CN (current prices)	7 (487)	566
Indices of imports and exports by sections of Combined Nomenclature CN (constant prices)	8 (488)	568
Imports and exports of major commodities by Combined Nomenclature CN	9 (489)	570
Imports and exports by SITC sections (current prices)	10 (490)	574
Indices of imports and exports by SITC sections (constant prices)	11 (491)	575
Distribution of imports and exports by broad economic categories (current prices)	12 (492)	576

CHAPTER XXI. FINANCES OF ENTERPRISES

General notes	x	578
Revenues, costs and financial result of enterprises	1 (493)	581
Economic relations in enterprises	2 (494)	590

	Tabl. Table	Str. Page
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	Current assets of enterprises	3 (495) 591
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	Share equity (funds) of enterprises	4 (496) 593
Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw według krajów pochodzenia	Foreign capital of enterprises by countries of origin	5 (497) 595
Zobowiązania przedsiębiorstw	Liabilities of enterprises	6 (498) 596
DZIAŁ XXII. PIENIĄDZ I BANKI. RYNEK GIEŁDOWY. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ. OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE	CHAPTER XXII. MONEY AND BANKS. THE STOCK MARKET. INSURANCE COMPANIES. OPEN PENSION FUNDS	
Uwagi ogólne	General notes	x 598
Pieniądz i banki	Money and banks	
Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych	Consolidated balance sheet of monetary financial institutions	1 (499) 609
Bilans banków komercyjnych w 2018 r.	Balance of commercial banks in 2018	2 (500) 610
Bilans banków spółdzielczych w 2018 r.	Balance of cooperative banks in 2018	3 (501) 610
Bilans spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w 2018 r.	Balance of cooperative savings and credit unions in 2018	4 (502) 611
Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji	M3 money supply and counterparts	5 (503) 612
Podaż pieniądza M3	M3 money supply	6 (504) 612
Bilans płatniczy Polski	Poland's balance of payments	7 (505) 613
Zadłużenie zagraniczne i oficjalne aktywa rezerwowe Polski	Foreign debt and official reserve assets of Poland	8 (506) 615
Napływ kapitału z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju pochodzenia udziałowca	Foreign direct investment inflows in Poland by origin country of shareholder	9 (507) 615
Zobowiązania z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju pochodzenia udziałowca	Foreign direct investment positions in Poland by origin country of shareholder	10 (508) 616
Średnie kursy niektórych walut w Narodowym Banku Polskim	Average exchange rates of some currency in the National Bank of Poland	11 (509) 617
Stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego	Interest rates of the National Bank of Poland	12 (510) 617
Przychody, koszty i wynik finansowy banków komercyjnych w 2018 r.	Revenues, costs and financial results of commercial banks in 2018	13 (511) 618
Przychody, koszty i wynik finansowy banków spółdzielczych w 2018 r.	Revenues, costs and financial results of cooperative banks in 2018	14 (512) 619
Przychody, koszty i wynik finansowy spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w 2018 r.	Revenues, costs and financial results of cooperative savings and credit unions in 2018	15 (513) 620
Kapitał (fundusz) podstawowy banków	Issued capital of banks	16 (514) 620
Rynek giełdowy	The stock market	
Obroty na głównym rynku Giełdy Papierów Wartościowych	Turnover value on the main market of the Warsaw Stock Exchange	17 (515) 621
Akcje i prawa do akcji na głównym rynku Giełdy Papierów Wartościowych	Shares and rights to shares on the main market of the Warsaw Stock Exchange	18 (516) 621
Kontrakty terminowe na głównym rynku Giełdy Papierów Wartościowych	Futures contracts on the main market of the Warsaw Stock Exchange	19 (517) 622
Obroty na rynku NewConnect Giełdy Papierów Wartościowych	Turnover value on the NewConnect market of the Warsaw Stock Exchange	20 (518) 623
Rynek skarbowych papierów wartościowych (Treasury BondSpot Poland)	Treasury securities market (Treasury BondSpot Poland)	21 (519) 623
Rynek instrumentów dłużnych Catalyst	Debt securities on the Catalyst market	22 (520) 624
Zakłady ubezpieczeń	Insurance companies	
Bilans zakładów ubezpieczeń	Balance sheet of insurance companies	23 (521) 625
Techniczny rachunek ubezpieczeń	Technical insurance account	24 (522) 626
Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń	General profit and loss account of insurance companies	25 (523) 628
Ubezpieczenia według rodzaju ryzyka	Insurance by type of risk	26 (524) 629
Kapitał zagraniczny zakładów ubezpieczeń według krajów pochodzenia	Foreign capital of insurance companies by countries of origin	27 (525) 633

	Tabl. Table	Str. Page
Otwarte fundusze emerytalne		
Przychody, koszty i wynik finansowy powszechnych towarzystw emerytalnych	28 (526)	633
Przychody, koszty i wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych	29 (527)	634
Aktywa otwartych funduszy emerytalnych	30 (528)	634
Składki i odsetki przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do otwartych funduszy emerytalnych	31 (529)	635
Portfel inwestycyjny otwartych funduszy emerytalnych	32 (530)	635
Sropy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych	33 (531)	635
DZIAŁ XXIII. FINANSE PUBLICZNE		
Uwagi ogólne	x	636
Budżet państwa	1 (532)	641
Budżet środków europejskich	2 (533)	643
Państwowy dług publiczny	3 (534)	645
Dług Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji	4 (535)	645
Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta	5 (536)	646
Wynik budżetu państwa, wynik budżetu środków europejskich i państwowy dług publiczny w relacji do produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	6 (537)	646
Wydatki budżetu państwa według działów	7 (538)	647
Dotacje podmiotowe i przedmiotowe z budżetu państwa	8 (539)	648
Przychody, koszty i wynik finansowy państwowych osób prawnych, instytucji gospodarki budżetowej i agencji wykonawczych budżetu państwa	9 (540)	648
Przychody i wydatki państwowych funduszy celowych	10 (541)	649
Przychody i wydatki Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytalno-Rentowego	11 (542)	650
Budżety jednostek samorządu terytorialnego	12 (543)	651
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów	13 (544)	654
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	14 (545)	655
Odliczenia od dochodu i podatku dochodowego od osób fizycznych	15 (546)	655
Odliczenia od dochodu, podstawy opodatkowania i podatku dochodowego od osób prawnych	16 (547)	657
DZIAŁ XXIV. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE		
Uwagi ogólne	x	658
Inwestycje		
Nakłady inwestycyjne	1 (548)	661
Nakłady inwestycyjne według sektorów własności (ceny bieżące)	2 (549)	662
Dynamika nakładów inwestycyjnych według sekcji i działów (ceny stałe)	3 (550)	662
Nakłady inwestycyjne według sekcji i działów (ceny bieżące)	4 (551)	664
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe w 2018 r. (ceny bieżące)	5 (552)	666
Open pension funds		
Revenues, costs and financial results of general pension societies	28 (526)	633
Revenues, costs and financial results of open pension funds	29 (527)	634
Assets of open pension funds	30 (528)	634
Contributions and interest transferred from the Social Insurance Institution to open pension funds	31 (529)	635
Open pension funds investment portfolio	32 (530)	635
Open pension funds rates of return	33 (531)	635
CHAPTER XXIII. PUBLIC FINANCE		
General notes	x	636
The state budget	1 (532)	641
The European funds budget	2 (533)	643
Public debt	3 (534)	645
State Treasury debt according to the place of issue criterion	4 (535)	645
State Treasury debt according to residency criterion	5 (536)	646
Result of the state budget, result of the European funds budget and public debt in relation to gross domestic product (current prices)	6 (537)	646
State budget expenditure by division	7 (538)	647
State budget entity-defined grants and product grants	8 (539)	648
Revenue, costs and financial result of state legal persons, budgetary management institutions and executive agencies of state budget	9 (540)	648
Revenue and expenditure of appropriated state funds	10 (541)	649
Revenue and expenditure of Social Insurance Fund and Pension Fund	11 (542)	650
Local government units budgets	12 (543)	651
Local government units budgets expenditure by division	13 (544)	654
Revenue and costs of local government budgetary establishments	14 (545)	655
Deductions from income and from personal income tax	15 (546)	655
Deductions from income, tax base and from corporate income tax	16 (547)	657
CHAPTER XXIV. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
General notes	x	658
Investments		
Investment outlays	1 (548)	661
Investment outlays by ownership sectors (current prices)	2 (549)	662
Indices of investment outlays by sections and divisions (constant prices)	3 (550)	662
Investment outlays by sections and divisions (current prices)	4 (551)	664
Investment outlays on fixed assets in 2018 (current prices)	5 (552)	666

	Tabl. Table	Str. Page
Środki trwałe		
Wartość brutto środków trwałych	Gross value of fixed assets	6 (553) 668
Wartość brutto środków trwałych według sektorów własności (bieżące ceny ewidencyjne)	Gross value of fixed assets by ownership sectors (current book-keeping prices)	7 (554) 669
Dynamika wartości brutto środków trwałych (ceny stałe)	Indices of gross value of fixed assets (constant prices)	8 (555) 669
Wartość brutto, netto i stopień zużycia środków trwałych	Gross and net value and degree of consumption of fixed assets	9 (556) 670
Wartość brutto i stopień zużycia środków trwałych według grup w 2018 r.	Gross value and degree of consumption of fixed assets by groups in 2018	10 (557) 672
Wartość brutto środków trwałych uzyskanych z działalności inwestycyjnej (bieżące ceny ewi- dencyjne)	Gross value of fixed assets obtained from invest- ment activity (current book-keeping prices)	11 (558) 675
Wartość brutto środków trwałych zlikwidowanych (bieżące ceny ewidencyjne)	Gross value of liquidated fixed assets (current book-keeping prices)	12 (559) 676
DZIAŁ XXV. RACHUNKI NARODOWE	CHAPTER XXV. NATIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	General notes	x 677
Dochód narodowy (ceny bieżące)	National income (current prices)	1 (560) 691
Rachunek produktów (wyrobów i usług; ceny bieżące)	Goods and services account (current prices)	2 (561) 691
Rachunek produktów (wyrobów i usług) — dyna- mika (ceny stałe)	Goods and services account — indices (constant prices)	3 (562) 692
Dynamika (wartości, wolumenu i cen) produkcji globalnej, zużycia pośredniego i produktu kra- jowego brutto	Indices (value, volume and price) of output, intermediate consumption and gross domestic product	4 (563) 692
Produkcja globalna (ceny bieżące)	Output (current prices)	5 (564) 693
Dynamika produkcji globalnej (ceny stałe)	Indices of output (constant prices)	6 (565) 694
Zużycie pośrednie (ceny bieżące)	Intermediate consumption (current prices)	7 (566) 695
Dynamika zużycia pośredniego (ceny stałe)	Indices of intermediate consumption (constant prices)	8 (567) 696
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	Gross domestic product (current prices)	9 (568) 697
Dynamika produktu krajowego brutto (ceny stałe)	Indices of gross domestic product (constant prices)	10 (569) 699
Produkcja globalna, zużycie pośrednie i wartość dodana brutto według sektorów instytucjonal- nych (ceny bieżące)	Output, intermediate consumption and gross value added by institutional sectors (current prices)	11 (570) 701
Produkcja globalna, zużycie pośrednie oraz war- tość dodana brutto według wybranych sekcji i działów (ceny bieżące)	Output, intermediate consumption and gross value added by selected sections and divisions (current prices)	12 (571) 707
Niektóre czynniki tworzenia produktu krajowego brutto	Selected factors in the generation of gross do- mestic product	13 (572) 709
Rachunek tworzenia dochodów (ceny bieżące)	Generation of income account (current prices)	14 (573) 711
Popyt krajowy (ceny bieżące)	Domestic demand (current prices)	15 (574) 715
Relacja popytu krajowego do produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	Relation of domestic demand to gross domestic product (current prices)	16 (575) 716
Dynamika (wartości, wolumenu i cen) popytu krajowego	Indices (value, volume and price) of domestic demand	17 (576) 716
Dochody, wydatki i nadwyżka (+)/deficyt (–) sek- tora instytucji rządowych i samorządowych	Revenue, expenditure and surplus (+)/deficit (–) of the general government sector	18 (577) 718
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządo- wych według funkcji	Expenditure of the general government sector by function	19 (578) 721
Dług sektora instytucji rządowych i samorządo- wych	Debt of the general government sector	20 (579) 722
Relacja nadwyżki (+)/deficytu (–) oraz długu sek- tora instytucji rządowych i samorządowych do produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	Relation of surplus (+)/deficit (–) and debt of the general government sector to gross domestic product (current prices)	21 (580) 722
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw do- mowych	Nominal income of the households sector	22 (581) 723
Dynamika nominalnych i realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw do- mowych	Indices of gross disposable income (nominal and real) of the households sector	23 (582) 725
Nominalne dochody do dyspozycji netto w sekto- rze gospodarstw domowych	Net nominal disposable income of the households sector	24 (583) 726

	Tabl. Table	Str. Page
Rachunek wykorzystania nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych	Use of nominal income account of the households sector	25 (584) 726
Spżycie indywidualne skorygowane (ceny bieżące)	Actual individual consumption (current prices)	26 (585) 727
Spżycie w sektorze gospodarstw domowych (ceny bieżące)	Households' final consumption expenditure (current prices)	27 (586) 727
Dynamika spżycia w sektorze gospodarstw domowych (ceny stałe)	Indices of households' final consumption expenditure (constant prices)	28 (587) 728
DZIAŁ XXVI. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXVI. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	General notes	x 729
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON	Entities of the national economy recorded in the REGON register	1 (588) 730
Spółki zarejestrowane w rejestrze REGON według form prawnych	Companies recorded in the REGON register by legal status	2 (589) 732
DZIAŁ XXVII. PRZEGLĄD MIĘDZYNARODOWY	CHAPTER XXVII. INTERNATIONAL REVIEW	
Uwagi ogólne	General notes	x 734
Niektóre wskaźniki społeczno-gospodarcze świata	Selected indices of socio-economic world development	1 (590) 742
Zbiory i produkcja światowa wybranych artykułów rolnych	World production of selected agricultural products	2 (591) 747
Produkcja światowa ważniejszych wyrobów przemysłowych	World production of main industrial products	3 (592) 748
Udział i miejsce Polski w świecie	Poland in the world	4 (593) 749
Udział i miejsce Polski w Europie	Poland in Europe	5 (594) 750
Polska w Unii Europejskiej w 2018 r.	Poland in the European Union in 2018	6 (595) 751
Powierzchnia i ludność świata	Total area and population of the world	7 (596) 755
Powierzchnia, ludność i stolice krajów świata	Total area, population and capital cities of the countries of the world	8 (597) 755
Powierzchnia, ludność i stolice terytoriów niesamodzielnych	Total area, population and capital cities of the dependent territories	9 (598) 761

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (—) — zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) — zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) — zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (.) — zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x — wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ — oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 16 na str. 33.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 16 on page 33.
- Znak # — oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data should not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.
- „W tym” — oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
"Of which" — indicates that not all elements of the sum are given.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. mln	= tysi ę c = million	kJ	= kilod z u ł kilojoule
mld bn	= mili ard = billion	kcal	= kilokaloria kilocalorie
zł PLN	= z ł oty = z ł oty	GJ	= gigad z u ł gigajoule
USD	= dolar ameryka ński United States dollar	TJ	= terad z u ł terajoule
kpl. szt. pcs	= komplet = sztuka = pieces	PJ	= petad z u ł petajoule
wol. vol.	= wolumin = volume	°C	= stopie ń Celsjusza centigrade
g	= gram gram	mmHg	= milimetr s ł upa rt ę ci millimetre of mercury
kg	= kilogram kilogram	s	= sekunda second
dt	= decytona deciton	min	= minuta minute
t	= tona tonne	h	= godzina hour
µm	= mikrometr micrometre	d	= doba
mm	= milimetr millimetre	r.	= rok
cm	= centymetr centimetre	t-km	= tonokilometr
m	= metr metre	tkm	= tonne-kilometre
km	= kilometr kilometre	pas	= pasa ż er
cm ²	= centymetr kwadratowy square centimetre	pass	= pass en ger
m ²	= metr kwadratowy square metre	pas·km	= pasa ż erokilometr
ha	= hektar hectare	pass·km	= pass en ger-kilometre
km ²	= kilometr kwadratowy square kilometre	DWT	= tona no ś no ś ci ca ł kowitej ładunku i zapas ów statku dead weight tonne
ml	= mililitr millilitre	GT	= pojemno ś ć brutto statku gross tonnage
l	= litr litre	NT	= pojemno ś ć netto statku net tonnage
hl	= hektolitr hectolitre	p u	= powierzchnia u ży tkowa
cm ³	= centymetr sześcienny cubic centimetre	ceg	= cegła przeliczeniowa materia ł ów ścian ych = standard brick unit expressing the quantity of wall building materials
dm ³	= decymetr sześcienny cubic decimetre	brick	
m ³	= metr sześcienny cubic metre	t/r	= ton rocz nie = tonnes per year
dam ³	= dekametr sześcienny cubic decametre	t/y	
hm ³	= hektometr sześcienny cubic hectometre	art.	= artyku ł
km ³	= kilometr sześcienny cubic kilometre	Art.	= article
W	= wat watt	cd.	= ci ąg dalszy
kW	= kilowat kilowatt	cont.	= continued
MW	= megawat megawatt	dł.	= długo ś ć
kWh	= kilowatogodzina kilowatt-hour	dok.	= doko ń czenie
GWh	= gigawatogodzina gigawatt-hour	cont.	= continued
TWh	= terawatogodzina terawatt-hour	k.	= ko ło (w pobli ż u)
Bq	= bekerel becquerel	kat.	= kategoria
		kk	= Kodeks karny
		kks	= Kodeks karny skarbowy
		kpk	= Kodeks post ę powania karnego
		kw	= Kodeks wykrocze ń
		kl.	= klasa
		M.	= morze
		m.	= miasto
		m.st.	= miasto sto ł ecz ne
		nr (Nr)	= numer
		No.	= number

ok.	= około	ISIC	= Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Rodzajów Działalności International Standard Industrial Classification of All Economic Activities																				
pkt	= punkt	SITC	= Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu Standard International Trade Classification																				
poj.	= pojemność	EFTA	= Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu European Free Trade Association																				
poz.	= pozycja	EKG ECE	= Europejska Komisja Gospodarcza = Economic Commission for Europe																				
tabl.	= tablica table	Eurostat	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union																				
ust.	= ustęp	FAO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa Food and Agriculture Organization of the United Nations																				
woj.	= województwo	MFW IMF	= Międzynarodowy Fundusz Walutowy = International Monetary Fund																				
0°1'1"	<table border="0"> <tr><td rowspan="4" style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td><td>E</td><td>= wschód</td></tr> <tr><td></td><td>East</td></tr> <tr><td>N</td><td>= północ</td></tr> <tr><td></td><td>North</td></tr> <tr><td></td><td>S</td><td>= południe</td></tr> <tr><td></td><td></td><td>South</td></tr> <tr><td></td><td>W</td><td>= zachód</td></tr> <tr><td></td><td></td><td>West</td></tr> </table>	{	E	= wschód		East	N	= północ		North		S	= południe			South		W	= zachód			West	
{	E		= wschód																				
			East																				
	N		= północ																				
		North																					
	S	= południe																					
		South																					
	W	= zachód																					
		West																					
Pd.	= Południowa	MOP ILO	= Międzynarodowa Organizacja Pracy = International Labour Organization																				
Rep.	= Republika	OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju Organisation for Economic Cooperation and Development																				
Dz. U.	= Dziennik Ustaw	ONZ UN	= Organizacja Narodów Zjednoczonych = United Nations																				
MP	= Monitor Polski	UE EU	= Unia Europejska = European Union																				
PKP	= Polskie Koleje Państwowe	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization																				
SAC	= Stowarzyszenie Apostolstwa Katolickiego Societas Apostolatus Catholici	WE EC	= Wspólnota Europejska = European Community																				
ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej European System of National and Regional Accounts in the European Union	WHO	= Światowa Organizacja Zdrowia World Health Organization																				
PKB GDP	= produkt krajowy brutto = gross domestic product																						
SNA	= System Rachunków Narodowych System of National Accounts																						
CN	= Nomenklatura Scalona Combined Nomenclature																						

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej — Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”;

2) według **sektorów instytucjonalnych**;

3) według **sektorów własności**:

— sektor publiczny — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

— sektor prywatny — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007, według sektorów instytucjonalnych oraz w podziale administracyjnym opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

1. Data presented in the Yearbook — unless otherwise indicated — concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities — PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

The item „**Industry**” was introduced as an additional grouping, including sections: „Mining and quarrying”, „Manufacturing”, „Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as „Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”;

2) according to **institutional sectors**;

3) according to **ownership sectors**:

— public sector — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as „mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

— private sector — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private units), foreign ownership (of foreign persons) as well as „mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

„Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and — unless otherwise indicated — include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data — unless otherwise indicated — are compiled in accordance with the **respective organisational status of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions, by institutional sectors as well as according to administrative division, are compiled — unless otherwise indicated — using the enterprise method.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

W przypadku gdy dane statystyczne grupowane metodą przedsiębiorstw ujmują również informacje dotyczące części składowych podmiotów gospodarki narodowej utworzonych w celu prowadzenia działalności innej niż prowadzona w jednostce macierzystej, każdorazowo poinformowano o tym fakcie w poszczególnych działach Rocznika.

6. Przez podmioty gospodarki narodowej rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Do ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD 2007 — należą:

- 1) **Klasyfikacja Zawodów i Specjalności (KZIS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2014 r.;
- 2) **Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług — PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 grudnia 2015 r.;
- 3) **Nomenklatura Scalona CN** oraz **Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (SITC)**, na podstawie których dokonuje się grupowania towarów w handlu zagranicznym;
- 4) **Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 5) **Polska Klasyfikacja Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 6) **Klasyfikacja Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT 2016 wpro-

In the **enterprise (entity) method** the entire organisational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

When statistical data grouped by the enterprise method include information concerning component parts of entities of the national economy, established in order to conduct activity other than that which is conducted by the parent unit, this fact is indicated in the individual chapters of the Yearbook.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZIS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units, paid employees and their wages and salaries as well as the unemployed are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08) was introduced on 1st January 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7th August 2014 (uniform text Journal of Laws 2018 item 227) replacing the classification valid until 31st December 2014;
- 2) the **Polish Classification of Goods and Services — PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1st January 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4th September 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classification PKWiU 2008 valid until 31st December 2015;
- 3) the **Combined Nomenclature — CN** and the **Standard International Trade Classification (SITC)**, on the basis of which goods in foreign trade are grouped;
- 4) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) of the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 5) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1st January 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30th December 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;
- 6) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT 2016 was introduced on 1st January

wadzona została z dniem 1 stycznia 2017 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 1864), w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2016 r.

8. Informacje w podziale według województw, powiatów i gmin oraz w podziale na miasta i wieś — jeśli nie zaznaczono inaczej — podano w każdorazowym podziale administracyjnym (terytorialnym). Przez **miasta** rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez **wieś** — gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w cenach bieżących odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej przyjęto od 1995 r. kategorię **ceny bazowej**, zastępując nią cenę producenta.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług — VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe w latach 1995—2018 przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej, sprzedaży detalicznej, importu i eksportu, nakładów inwestycyjnych — od 1996 r., środków trwałych, produkcji globalnej, zużycia pośredniego i produktu krajowego brutto — ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006—2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) dla lat 2011—2015,
 - ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.) od 2016 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki — w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach — obliczono w warunkach porównywalnych.

2017 by the decree of the Council of Ministers, dated 3rd October 2016 (Journal of Laws 2016 item 1864), replacing the classification valid until 31st December 2016.

8. Information by voivodship, powiat and gmina as well as by **urban and rural area** — unless otherwise indicated — is presented according to administrative (territorial) division in a given period. The term **urban area** is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while a **rural area** is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

9. Data at current prices correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed at current prices.

In order to evaluate production and value added the **basic price** category has been adopted since 1995, replacing the producer's price category.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade units included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax — VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

10. Constant prices in 1995—2018 were adopted as follows:

- 1) agricultural output, retail sales, imports and exports, investment outlays — since 1996, fixed assets as well as output, intermediate consumption and gross domestic product — current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry, construction and assembly production:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006—2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) for 2011—2015,
 - 2015 constant prices (2015 average current prices) since 2016.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices — in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods — are calculated in comparable conditions.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Do przeliczeń danych według liczby ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) — według stanu w dniu 30 czerwca.

Przyjętą do przeliczeń liczbę ludności opracowano:

- dla lat 1989—2009 (w przypadku wskaźników dynamiki — lata 1990—2010) na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 1999 (stan w dniu 31 grudnia), 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2002 r.;
- od 2010 r. (w przypadku wskaźników dynamiki — od 2011 r.) na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. — według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

13. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

16. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. For the purpose of calculating data by population number — unless otherwise indicated — the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing data per capita (1000 population, etc.) as at the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31st December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon during a year (e.g. vital statistics, production, consumption) — as of 30th June.

The population number adopted for calculations was compiled:

- for the years 1989—2009 (in the case of indices — for the years 1990—2010) on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, but for 1999 (as of 31st December), 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31st December 2002;
- since 2010 (in the case of indices — since 2011) on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, and for 2010 by the administrative division valid as of 31st December 2011.

13. Selected information for the last year presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of Statistics Poland.

14. Due to data rounding, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

15. Statistical information derived from sources other than Statistics Poland is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last year presented given as the source.

16. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD-10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych
Diseases of blood and blood-forming organs

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych
Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism

Wady rozwojowe wrodzone
Congenital anomalies

Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities

Objawy i stany niedokładnie określone
Symptoms and ill-defined conditions

Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY — NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia
Accommodation and catering

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby
Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use

Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use

działy
divisions

Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo
Crop and animal production, hunting

Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
Crop and animal production, hunting and related service activities

Produkcja skór i wyrobów skórzanych

Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker

Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials

Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej

Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej

Produkcja wyrobów farmaceutycznych
Manufacture of pharmaceutical products

Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007 (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY — NACE Rev. 2 (cont.)

działy (dok.)
divisions (cont.)

Produkcja wyrobów z metali Manufacture of metal products	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
Handel hurtowy Wholesale trade	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
Handel detaliczny Retail trade	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
Transport lądowy i rurociągowy Land and pipeline transport	Transport lądowy oraz transport rurociągowy Land transport and transport via pipelines

NOMENKLATURA SCALONA CN
COMBINED NOMENCLATURE — CN

Tłuszcze i oleje Fats and oils	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produkty ich rozkładu; gotowe tłuszcze jadalne; woski pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products; prepared edible fats; animal or vegetable waxes
Przetwory spożywcze Prepared foodstuffs	Gotowe artykuły spożywcze; napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet; tytoń i przemysłowe namiastki tytoniu Prepared foodstuffs; beverages, spirits and vinegar; tobacco and manufactured tobacco substitutes
Produkty przemysłu chemicznego Products of the chemical industry	Produkty przemysłu chemicznego lub przemysłów pokrewnych Products of the chemical or allied industries
Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły z nich Plastics and rubber and articles thereof	Tworzywa sztuczne i artykuły z nich; kauczuk i artykuły z kauczuku Plastics and articles thereof; rubber and articles thereof

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

NOMENKLATURA SCALONA CN (cd.)
COMBINED NOMENCLATURE — CN (cont.)

Skóry i artykuły z nich
Raw hides and skins, articles thereof

Skóry i skórki surowe, skóry wyprawione, skóry futerkowe i artykuły z nich; wyroby siodlarskie i rymarskie; artykuły podróżne, torebki i podobne pojemniki; artykuły z jelit zwierzęcych (innych niż z jelit jedwabników)
Raw hides and skins, leather, furskins and articles thereof; saddlery and harness; travel goods, handbags and similar containers; articles of animal gut (other than silkworm gut)

Drewno i artykuły z drewna
Wood and articles of wood

Drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny; korek i artykuły z korka; wyroby ze słomy, z esparto lub pozostałych materiałów do wyplatania; wyroby koszykarskie i wyroby z wikliny
Wood and articles of wood; wood charcoal; cork and articles of cork; manufactures of straw, of esparto or of other plaiting materials; basketware and wickerwork

Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich
Pulp of wood, paper, paperboard and articles thereof

Ścier z drewna lub z pozostałego włóknistego materiału celulozowego; papier lub tektura, z odzysku (makulatura i odpady); papier i tektura oraz artykuły z nich
Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered (waste and scrap) paper or paperboard; paper and paperboard and articles thereof

Obuwie, nakrycia głowy itp.
Footwear, headgear, etc.

Obuwie, nakrycia głowy, parasole, parasole przeciwsłoneczne, laski, stołki myśliwskie, bicze, szpicruty i ich części; pióra preparowane i artykuły z nich; kwiaty sztuczne; artykuły z włosów ludzkich
Footwear, headgear, umbrellas, sun umbrellas, walking sticks, seat-sticks, whips, riding-crops and parts thereof; prepared feathers and articles made therewith; artificial flowers; articles of human hair

Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło
Articles of stone, ceramic products, glass

Artykuły z kamienia, gipsu, cementu, azbestu, miki lub podobnych materiałów; wyroby ceramiczne; szkło i wyroby ze szkła
Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials; ceramic products; glass and glassware

Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich
Pearls, precious stones, metals and articles thereof

Perły naturalne lub hodowlane, kamienie szlachetne lub półszlachetne, metale szlachetne, metale platerowane metalem szlachetnym i artykuły z nich; sztuczna biżuteria; monety
Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coin

Metale nieszlachetne i artykuły z nich
Base metals and articles thereof

Metale nieszlachetne i artykuły z metali nieszlachetnych
Base metals and articles of base metal

Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny
Machinery and mechanical appliances, electrical and electrotechnical equipment

Maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektryczny; ich części; urządzenia do rejestracji i odtwarzania dźwięku, urządzenia telewizyjne do rejestracji i odtwarzania obrazu i dźwięku oraz części i wyposażenie dodatkowe do tych artykułów
Machinery and mechanical appliances; electrical equipment; parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles

Sprzęt transportowy
Transport equipment

Pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające oraz współdziałające urządzenia transportowe
Vehicles, aircraft, vessels and associated transport equipment

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

NOMENKLATURA SCALONA CN (dok.)
COMBINED NOMENCLATURE — CN (cont.)

Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp.
Optical, photographic, measuring, checking instruments, etc.

Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne lub chirurgiczne; zegary i zegarki; instrumenty muzyczne; ich części i akcesoria

Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; clocks and watches; musical instruments; parts and accessories thereof

Broń i amunicja
Arms and ammunition

Broń i amunicja; ich części i akcesoria
Arms and ammunition; parts and accessories thereof

*
* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowywania danych liczbowych znajdują się w uwagach ogólnych do poszczególnych działów, a bardziej szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki — w publikacjach tematycznych oraz w serii „Metodologia badań statystycznych”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are in the general notes to individual chapters, while more detailed information on particular fields of statistics can be found in thematic publications as well as in the series "Statistical Research Methodology".

Uwaga do tablic I—III. Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące zakresu prezentowanych danych zamieszczono w uwagach
 Note to tables I—III. Detailed information concerning the scope of the presented data is found in the general notes to individual

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL								
1	Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze ^b (w ciągu roku) w ha	8976	10549	5936	1501
2	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	91,7	109	93,7	71,5
3	Grunty zrekultywowane (w ciągu roku) w tys. ha	4,5	4,4	2,7	2,2
4	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w tys. ha	3,5	4,3	2,3	1,2
5	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	12713	14184	14248	11049
6	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (do 1990 r. — do wód powierzchniowych) w hm ³	10534	12011	11368	9161
7	w tym wymagające oczyszczania	4278	4681	4115	2502
8	w tym nieoczyszczane	2017	1978	1343	301
9	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	53,6
Całkowita emisja głównych zanieczyszczeń powietrza ^{de} w tys. t:								
10	dwutlenek siarki	2648	1411
11	tlenki azotu (wyrażone w NO ₂)	1053	852
12	dwutlenek węgla	376040	318209
13	tlenek węgla	3593	3356
14	niemetanowe lotne związki organiczne	1128	963
15	amoniak	441	331
16	pyły	386
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:								
17	pyłowych	89,0	91,7	95,2	99,0
18	gazowych (bez dwutlenku węgla)	11,4	15,7	43,7
19	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej kraju (stan w dniu 31 XII)	0,6	3,5	19,4	32,5
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w mln t:								
20	wytworzone w ciągu roku	126
21	dotychczas składowane (nagromadzone) na terenach własnych zakładów (stan w końcu roku)	684	914	1638	2011
22	Odpady komunalne ^{df} zebrane (w ciągu roku) w mln t	10,1	11,1	12,2
23	w tym przeznaczone do recyklingu	0,0

a W rubryce dla 1970 r. dane dotyczą 1975 r. b W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych kowe. e Dane za lata 2000—2016 zmieniono (zrekalkulowano) w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a In the column for 1970, data concern 1975. b According to the existing legal regulations on the protection of agricultural e Data for 2000—2016 have been changed (re-calculated) in relation to the data published in the previous edition of the

ogólnych do poszczególnych działów oraz w notkach i uwagach do odpowiednich tablic.
 chapters as well as in the footnotes and notes of the respective tables.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
ŚRODOWISKA^a								
PROTECTION^a								
2782	1831	1628	2308	2967	3004	3055	Agricultural land designated for non-agricultural purposes ^b (during the year) in ha	1
65,0	61,2	62,8	63,4	64,7	62,0	61,9	Devastated and degraded land requiring reclamation and management (as of 31 XII) in thousand ha	2
1,9	1,2	2,2	1,8	1,4	1,3	1,5	Reclaimed land (during the year) in thousand ha	3
1,1	0,6	0,7	0,9	0,6	0,5	0,5	Managed land (during the year) in thousand ha	4
10940	10866	10690	10503	10581	10081	9886	Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm ³	5
8982	9217	9020	8828	8895	8455	8200	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (until 1990 — into surface waters) in hm ³	6
2115	2309	2124	2122	2166	2198	2192	of which wastewater requiring treatment	7
186	176	113	107	105	107	106	of which untreated	8
60,2	64,7	71,5	72,7	73,5	73,6	74,0	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	9
1172	875	715	712	591	583	.	Total emission of main air pollutants ^{de} in thousand tonnes:	10
869	888	720	725	742	804	.	sulphur dioxide	11
322546	333457	307602	312321	323022	336557	.	nitrogen oxides (expressed in NO ₂)	12
3089	3077	2407	2343	2456	2543	.	carbon dioxide	13
962	963	799	900	930	948	.	carbon oxide	14
324	303	269	285	292	308	.	volatile non-methane organic compounds	15
406	390	324	327	335	341	.	ammonia	16
99,4	99,7	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	particulates	17
49,5	57,4	59,6	58,6	62,8	63,9	66,7	gases (excluding carbon dioxide)	18
32,5	32,4	32,5	32,5	32,5	32,5	32,6	Area of special nature value under legal protection in % of total area of the country (as of 31 XII)	19
125	113	131	131	128	114	115	Waste (excluding municipal waste) in million tonnes:	20
1753	1724	1683	1681	1711	1737	1760	generated during the year	21
9,4	10,0	10,3	10,9	11,7	12,0	12,5	landfilled up to now (accumulated) on own plant grounds (as of the end of the year)	22
0,4	1,8	2,2	2,9	3,2	3,2	3,3	Municipal waste ^{df} collected (during the year) in million tonnes	23
							of which designated for recycling	

i leśnych. c Ludność korzystająca — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na podstawie bilansów. d Dane szacun-
 f Od 2014 r. pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone.
 and forest land. c Population connected to — estimated data, total population — based on balances. d Estimated data.
 Yearbook. f Since 2014 includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated.

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
LUDN POPUL								
1	Ludność ^a (stan w dniu 31 XII) w mln	23,6	25,0	29,8	32,7	35,7	38,1	38,3
2	miasta	8,0	9,2	14,4	17,1	21,0	23,6	23,7
3	wieś	15,6	15,8	15,4	15,6	14,7	14,5	14,6
4	w tym kobiety	12,6	13,1	15,4	16,8	18,3	19,5	19,7
5	Kobiety na 100 mężczyzn ^a (stan w dniu 31 XII)	114	110	107	106	105	105	106
6	Ludność ^a na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	76	80	95	104	114	122	122
7	Ludność ^a (stan w dniu 30 VI) w mln	23,8 ^b	24,8 ^b	29,6	32,5	35,6	38,0 ^b	38,3
8	miasta	7,8	9,1	14,2	16,9	20,8	23,5	23,7
9	wieś	16,0	15,7	15,4	15,6	14,8	14,5	14,6
10	Ludność w wieku produkcyjnym ^a (stan w dniu 31 XII) w mln	14,5	16,3	18,3	21,2	22,1	23,3
11	Ludność w wieku nieprodukcyjnym ^a na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	72,9	83,1	78,2	68,6	71,9	64,5
12	Małżeństwa w tys.	282	267	244	280	307	255	211
13	Rozwoły w tys.	8,0	11,0	14,8	34,6	39,8	42,4	42,8
14	Urodzenia żywe w tys.	623	763	669	548	696	548	378
15	Zgony w tys.	242	289	224	269	353	390	368
16	w tym niemowląt: w tysiącach	72,5	82,4	37,5	20,0	17,7	10,6	3,1
17	na 1000 urodzeń żywych	120	111	54,8	36,7	25,5	19,3	8,1
18	Przyrost naturalny w tys.	381	474	445	279	343	157	10,3
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały w tys.:								
19	imigracja	1181	8,1	5,7	1,9	1,5	2,6	7,3
20	emigracja	1836	60,9	28,0	14,1	22,7	18,4	27,0

RYNEK
LABOUR

21	Pracujący ^c w tys.:							
	stan w dniu 31 XII	16406	17769	16485	15489
22	przeciętne ^d w roku	10186	12401	15175	17334	16280	15018
23	w tym w %: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
24	przemysł
25	budownictwo
Zatrudnieni ^{ce} na podstawie stosunku pracy:								
26	stan w dniu 31 XII w tys.	4803	7193	9869	12205	11137	9834
27	w tym kobiety w %	30,6	33,1	39,4	43,5	45,5	47,7
28	przeciętne ^e w roku w tys.	4753	7055	9817	12000	11375	9354
29	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1126	2703
30	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	6,5	15,1
31	Strajki: liczba	250	44
32	strajkujący w tys.	116	7,9

WYNAGRO
WAGES AND

33	Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto — 1995=100:							
	nominalnych	223,0
34	realnych (do 1990 r. — netto) ^e	67,2	79,9	133,3	99,0	122,1

a Na podstawie bilansów, z wyjątkiem danych za 1990 r. — na podstawie szacunków. b Przeciętna liczba ludności publicznego, z tym że dane od 1990 r. dotyczące pracujących i zatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia podano 1980 r. bez niepełnozatrudnionych w niektórych działach według Klasyfikacji Gospodarki Narodowej (KGN). e Do 1980 r., społecznych, politycznych i związków zawodowych.

a Based on balances, except data for 1990 — based on estimates. b Average population during the year. c Excluding ing employed persons and employees hired on the basis of an employment contract as of 31st December are presented -time paid employees in selected sections of the Classification of the National Economy (KGN). e Until 1980, and in the cal organisations and trade unions.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
OŚC ATION								
38,2	38,5	38,5	38,4	38,4	38,4	38,4	Population ^a (as of 31 XII) in millions	1
23,4	23,4	23,2	23,2	23,1	23,1	23,1	urban areas	2
14,7	15,1	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	rural areas	3
19,7	19,9	19,9	19,8	19,8	19,8	19,8	of which females	4
107	107	107	107	107	107	107	Females per 100 males ^a (as of 31 XII)	5
122	123	123	123	123	123	123	Population ^a per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
38,2	38,5	38,5	38,5	38,4	38,4	38,4	Population ^a (as of 30 VI) in millions	7
23,5	23,4	23,2	23,2	23,1	23,1	23,1	urban areas	8
14,7	15,1	15,2	15,3	15,3	15,3	15,3	rural areas	9
24,4	24,8	24,2	24,0	23,8	23,5	23,3	Working age population ^a (as of 31 XII) in millions	10
56,3	55,2	58,8	60,1	61,7	63,4	65,1	Non-working age population ^a per 100 persons of working age (as of 31 XII)	11
207	228	188	189	194	193	192	Marriages in thousands	12
67,6	61,3	65,8	67,3	63,5	65,3	62,8	Divorces in thousands	13
364	413	375	369	382	402	388	Live births in thousands	14
368	378	376	395	388	403	414	Deaths in thousands	15
2,3	2,1	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5	of which infants: in thousands	16
6,4	5,0	4,2	4,0	4,0	4,0	3,8	per 1000 live births	17
-3,9	34,8	-1,3	-25,6	-5,8	-0,9	-26,0	Natural increase in thousands	18
							International migration of population for permanent residence in thousands:	
9,3	15,2	12,3	.	13,5	13,3	15,5	immigration	19
22,2	17,4	28,1	.	12,0	11,9	11,8	emigration	20

PRACY
MARKET

12891	14107	14563	14830	15293	15711	15950	Employed persons ^c in thousands:	
12728	13834	13876	14056	14438	14803	15047	as of 31 XII	21
.	15,6	15,5	15,3	14,9	14,5	14,3	annual averages ^d	22
.	21,1	20,8	20,8	20,8	20,8	20,9	of which in %: agriculture, forestry and fishing	23
.	6,7	6,0	6,0	6,1	6,1	6,3	industry	24
							construction	25
9543	10410	10666	10855	11250	11581	11792	Employees ^{ce} hired on the basis of an employment contract:	
47,2	47,4	48,6	48,7	48,7	48,4	48,4	as of 31 XII in thousands	26
8787	9746	9701	9823	10122	10411	10606	of which women in %	27
							annual averages ^d in thousands	28
2773	1955	1825	1563	1335	1082	969	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thousands	29
17,6	12,4	11,4	9,7	8,2	6,6	5,8	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %	30
8	79	3	14	5	1556	7	Strikes: number	31
1,6	13,9	0,8	19,1	0,7	29,7	2,0	employees on strike in thousands	32

DZENIA^c
SALARIES^c

278,0	379,3	444,5	460,1	477,1	504,3	540,1	Index of average monthly gross wages and salaries — 1995=100:	
133,4	160,2	172,6	180,4	188,2	195,2	205,7	nominal	33
							real (until 1990 — net) ^e	34

w roku. c Poza jednostkami budżetowymi prowadzącymi działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa łącznie z tymi jednostkami; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe. d Do a w przypadku wynagrodzeń — do 1990 r., dane dotyczą jednostek państwowych, spółdzielni oraz jednostek organizacji

budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety, while data since 1990 concern including these units; for persons employed on private farms in agriculture — estimated data. d Until 1980 excluding part-case of wages and salaries — until 1990, data concern state entities, cooperatives as well as entities of social and politi-

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
PIECZEŃ SPOŁECZNYCH								
RITY BENEFITS								
7524	7869	7659	7676	7715	7760	8042	Average number of retirees and pensioners receiving retirement and other pensions in thousands:	1
1645	1375	1212	1203	1194	1175	1157	from non-agricultural social security system	2
							farmers	
							Index of average monthly gross retirement and other pensions — 1995=100:	
							nominal:	
266,5	373,7	452,5	465,6	474,0	485,9	504,9	from non-agricultural social security system	3
254,7	320,9	384,6	396,1	397,3	403,3	412,2	farmers	4
							real (until 1990 — net):	
127,3	152,1	167,2	173,1	176,9	177,3	181,0	from non-agricultural social security system	5
121,7	130,5	141,9	147,0	148,0	146,8	147,4	farmers	6
							Registered insured persons (as of 31 XII, until 1990 — annual average) in thousands:	
13131	14657	14525	14821	15110	15544	15848	in the Social Insurance Institution ^a	7
1582	1535	1433	1375	1335	1271	1234	in the Agricultural Social Insurance Fund ^b	8

STRUKTURA KOMUNALNA
CIPAL INFRASTRUCTURE

12776	13470	13983	14119	14272	14440	14615	Dwelling stocks inhabited and uninhabited ^c (until 2000 — inhabited; as of 31 XII):	
47122	51279	53406	53961	54558	55206	55874	dwellings in thousands	9
0,81	0,75	0,72	0,71	0,70	0,70	0,69	rooms in thousands	10
885	974	1026	1039	1053	1069	1084	average number of persons per room	11
							useful floor area of dwellings in km ²	12
							Dwellings completed:	
114	136	143	148	163	178	185	dwellings in thousands	13
498	584	595	611	647	697	713	rooms in thousands	14
12,0	14,4	14,4	14,7	15,4	16,5	16,7	useful floor area of dwellings in km ²	15
							Distribution network (as of 31 XII) in thousand km:	
246	273	292	298	301	304	308	water supply	16
80,1	108	143	150	154	157	161	sewage (including collectors)	17
122	133	142	146	149	152	154	gas supply (since 2005 including transmission network)	18
							Consumption in households:	
1219	1198	1196	1236	1238	1224	1281	water from water supply system in hm ³	19
348	378	409	442	446	436	469	of which rural areas	20
26565	29774	28445	28315	28864	30334	30506	electricity ^d in GWh	21
9800	11368	11359	11432	11794	12348	12553	of which rural areas	22
3855	4237	$\frac{40281}{3720}$	40774	45036	47029	46903	gas from gas supply system ^e in GWh	23
656	818	$\frac{8552}{793}$	8995	9990	10850	11035	of which rural areas	24

którzy podjęli służbę od 1 stycznia 1999 r. i których wynagrodzenia do 30 września 2003 r. zawierały składki na obowiązek-1990 r.), stypendia finansowane z Funduszu Pracy (od 1996 r.) i dodatki szkoleniowe (w latach 1997—2009) oraz osoby składki ubezpieczeniowe. b Rolnicy indywidualni i członkowie ich rodzin. c Na podstawie bilansów; dla lat 1950, 1960 dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. e Do 2014 r. (mianownik) w hm³, w latach 1960—1990

aries, who began service from 1st January 1999 and whose wages and salaries until 30th September 2003 included to benefits (since 1990), scholarships financed from the Labour Fund (since 1996) and training allowances (in 1997—2009) workplaces that pay their insurance. b Farmers and members of their families. c Based on balances; for 1950, 1960 and income from a private farm in agriculture. e Until 2014 (denominator) in hm³, in 1960—1990 calculated in conventional

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
EDUKACJA I WY EDUCA								
	Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys.:							
1	podstawowych ^{cd}	3291	3303	4875	5342	4265	5287	3221
2	gimnazjach	x	x	x	x	x	x	1190
3	branżowych I stopnia (do roku szkolnego 2016/17 — zasadniczych zawodowych) ^e	218	318	303	838	732	815	542
4	liceach ogólnokształcących ^f	228	195	261	402	346	445	924
5	technikach ^{gh}	44,9	223	224	475	601	637	964
6	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	12,6
7	policealnych	x	x	37,7	67,1	135	108	200
	Absolwenci szkół ^b w tys.:							
8	podstawowych ^c	79,7	270	392	660	508	592	1214 ^k
9	gimnazjów	x	x	x	x	x	x	x
10	zasadniczych zawodowych ^e	64,3	35,6	164	252	231	192
11	liceów ogólnokształcących ^f	9,7	23,7	30,2	6,4 ^l	92,4	87,0	178
12	techników ^{gh}	6,0	24,2	19,5	94,9	121	106	189
13	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	2,0
14	policealnych	x	x	9,5	39,5	59,8	39,5	86,4
15	Studenci uczelni ^m (do 1990 r. i od 2018 r. stan w dniu 31 XII, w latach 1991—2017 — 30 XI) w tys.	86,5	125	166	331	454	<u>404</u> 394	1585
16	Absolwenci uczelni ^{mn} w tys.	3,9	14,6	20,5	47,1	84,0	<u>56,1</u> 52,3	261
17	w tym studiów pierwszego stopnia (zawodowych) i magisterskich jednolitych	3,9	14,6	17,9	44,8	77,8	53,8	208
18	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	73,9	168	282	455	416	225	342
19	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	27,4	53,6	101	155	71,4	98,0
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):							
20	miejsca w przedszkolach w tys.	335,5	342	452	706	897	715
21	dzieci w tys.	202	319	422	607	1223	1232	885
22	w tym: w przedszkolach	202	319	396	492	872	857	689
23	w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych ^o	5,7	5,8	128	375	197

a Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 337. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół wcześniej program szkoły podstawowej; brak absolwentów z roku szkolnego 2016/17 i 2017/18 wynika z reformy szkolnej w placówkach wychowania przedszkolnego. e Od roku szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabia profilowanymi, g — technikami uzupełniającymi (absolwenci — 2009/10—2013/14). h Do roku szkolnego 1990/91 łącznie ze artystycznymi. i Dające uprawnienia zawodowe. k Zwiększenie liczby absolwentów wynika z reformy szkolnej przeprowadzonej w 1965 r. (przejście z 7- na 8-klasową) i zmniejszenie liczby absolwentów wynika z reformy szkolnej przeprowadzonej w 1965 r. (przejście z 7- na 8-klasową) n W 2018 r. absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. kalendarzowego. o Do 1980 r. bez ognisk przedszkolnych (przekształconych od 1982 r. w oddziały przedszkolne w szkołach

a See general notes to the chapter "Education", item 1 on page 337. b Excluding schools for adults, except post-secondary programme; lack of graduates of the 2016/17 and 2017/18 school year results from the school reform conducted in 2017. e Since the 2005/06 school year including special job-training schools. f, g In the 2005/06—2013/14 school years includes — 2009/10—2013/14). h Until the 1990/91 school year including art schools leading to professional certification (general results from the school reform conducted in 1999 (transition from 8- to 6-grade primary school); graduates of: grade 8 conducted in 1965 (transition from 7- to 8-grade primary school). m Until 1990 (denominator) excluding higher schools of the between 1st December 2017 and 31st December 2018, in 2001—2017 — from the previous academic year, and in in pre-primary sections of primary schools in 1982).

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
CHOWANIE ^a								
TION ^a								
							Pupils and students in schools ^b (as of beginning of the school year) in thousands:	
2602	2192	2306	2481	2297	2657	3040	primary ^{cd}	1
1597	1261	1093	1074	1061	704	351	lower secondary	2
							stage I sectoral vocational (until the 2016/17 school year, basic vocational) ^e	3
237	235	201	190	177	166	157	general secondary ^f	4
941	669	524	501	485	475	470	technical secondary ^{gh}	5
528	549	510	506	506	503	506	general art ⁱ	6
13,2	12,8	12,6	12,6	12,9	13,0	13,0	post-secondary	7
313	299	265	255	248	236	219	Graduates in schools ^b in thousands:	
499	395	352	348	348	—	—	primary ^c	8
534	438	367	354	350	340	341	lower secondary	9
75,7	78,8	45,2	58,9	58,1	52,1	48,8	basic vocational ^e	10
319	238	189	174	164	159	153	general secondary ^f	11
155	118	114	112	113	115	110	technical secondary ^{gh}	12
2,6	2,4	2,2	2,1	2,0	2,2	2,1	general art ⁱ	13
98,0	81,5	83,9	78,2	76,4	70,4	65,4	post-secondary	14
1954	1841	1469	1405	1349	1292	1230	Students of higher education institutions ^m (until 1990 and since 2018, as of 31 XII, in the years 1991—2017 — 30 XI) in thousands	15
391	479	425	395	365	388	328	Graduates of higher education institutions ^{mn} in thousands	16
288	355	257	238	219	223	196	of which of first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes	17
308	289	208	180	165	152	139	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thousands	18
95,5	64,5	57,1	62,2	49,3	46,4	42,4	Graduates of schools for adults in thousands	19
687	830	1016	1023	1101	1168	1216	Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
840	1059	1236	1141	1299	1361	1393	places in nursery schools in thousands	20
654	817	943	907	1025	1081	1112	children in thousands	21
186	220	256	201	238	244	248	of which: in nursery schools	22
							in pre-primary sections of primary schools ^o	23

policealnych. c Do 1970 r. bez szkół przysposabiających do pracy oraz szkół artystycznych I stopnia realizujących jednowprowadzonej w 2017 r. (przejście z 6- na 8-klasową szkołę podstawową). d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją jącymi do pracy. f, g W latach szkolnych 2005/06—2013/14 łącznie z: f — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe (ogólnokształcącymi oraz realizującymi wyłącznie kształcenie dzonęj w 1999 r. (przejście z 8- na 6-klasową szkołę podstawową); absolwenci klas VIII — 638 tys. i VI — 576 tys. szkołę podstawową). m Do 1990 r. (mianownik) bez uczelni resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych. do 31 grudnia 2018 r., w latach 2001—2017 — z poprzedniego roku akademickiego, a w latach 1946—2000 — z roku podstawowych).

schools. c Until 1970, excluding job-training schools and 1st degree art schools, simultaneously conducting a primary school (transition from 6- to 8-grade primary school). d Excluding children aged 6 years attending pre-primary education establishing schools: f — supplementary general secondary and specialised secondary, g — supplementary technical secondary (graduates as well as providing art education only). i Leading to professional certification. k The increase in the number of graduates — 638 thousand and grade 6 — 576 thousand. l The decline in the number of graduates results from the school reform Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior. n In 2018, graduates who obtained higher education diplomas 1946—2000 — from the calendar year. o Until 1980 excluding entities with pre-school division (which were transformed

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
OCHRONA HEALTH								
	Pracownicy medyczni ^b (stan w dniu 31 XII) w tys.:							
1	lekarze	7,7	9,2	28,7	46,5	63,6	81,6	85,0
2	lekarze dentyści	1,6	2,4	9,3	13,0	16,8	18,2	11,8
3	farmaceuci	2,4	3,8	7,9	11,8	15,4	15,1 ^c	22,2
4	pielęgniarki	6,1	18,4	61,9	98,6	157	208	190
5	położne	6,3	6,9	9,2	11,6	16,1	24,0	22,0
6	Łóżka w szpitalach ogólnych ^d (stan w dniu 31 XII) w tys.	80,6	87,2	135	169	201	219	191
7	Leczeni w szpitalach ogólnych ^d (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) w tys.	1200	1614	2565	3263	4356	4597	6007
8	Apteki ogólnodostępne ^e (stan w dniu 31 XII)	1722	1962	1936	2567	3245	3957	8318
KUL CUL								
9	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	934 ^f	4193	7033	8621	9315	10269	8915
10	Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) w mln wol.	2,6 ^f	10,4	31,1	56,1	94,5	137	136
11	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych ^g (stan w dniu 31 XII) w tys.	46,1	55,5	59,8	63,5	58,7	66,7
12	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^g w tys.	11483	17663	18569	17803	12873	10533
13	Kina (stan w dniu 31 XII)	567	1376	3418	3285	2228	1435	687
14	w tym na wsi (stałe)	79	558	1627	1290	518	231	36
15	Widzowie w kinach w mln	68,0	123	202	138	97,5	32,8	20,9
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) w tys.:							
16	radiowi	475	1464	5268	5658	8666	10944	9319
17	telewizyjni	—	—	426	4215	7954	9919	9069

a Dane nie obejmują ochrony zdrowia w zakładach karnych oraz do 2005 r. (mianownik) resortu obrony narodowej i resortu z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka zawodowa (lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek lub położniczek); do 2005 r. bez łóżek i inkubatorów dla noworodków. e W latach 1946—1990 bez aptek podległych Polskim profesjonalnym jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną; do 1990 r. — jed

a Data do not include health care in prisons and until 2005 (denominator) of the Ministry of National Defence and the whom the primary workplace is a professional practice (doctors, dentists, nurses or midwives — new organisational form since and incubators for newborns. e In 1946—1990 excluding pharmacies subordinate to the Polskie Koleje Państwowe conducting regular performances; until 1990 — state and municipal entities possessing the status of art institutions.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
ZDROWIA ^a								
CARE ^a								
							Medical personnel ^b (as of 31 XII) in thousands:	
$\frac{81,6}{76,0}$	83,2	87,7	88,4	91,7	90,3	89,5	doctors	1
$\frac{12,2}{11,9}$	12,5	13,1	12,6	13,3	13,3	12,9	dentists	2
22,1	25,2	27,7	28,1	29,3	29,3	28,9	pharmacists	3
$\frac{194}{179}$	201	199	197	196	194	193	nurses	4
$\frac{21,0}{20,8}$	22,6	22,4	22,5	22,9	22,7	22,9	midwives	5
$\frac{187}{179}$	190	188	187	187	185	182	Beds in general hospitals ^d (as of 31 XII) in thousands	6
$\frac{7116}{6739}$	7759	7897	7795	7829	7773	7685	In-patients in general hospitals ^d (excluding inter-ward patient transfer) in thousands	7
10012	11297	12438	12740	13104	13338	12899	Generally available pharmacies ^e (as of 31 XII)	8
TURA								
TURE								
8591	8342	8094	8050	7984	7953	7925	Public libraries (with branches; as of 31 XII)	9
135	133	131	130	129	128	127	Public library collections (with branches; as of 31 XII) in million vol.	10
68,8	72,8	84,8	88,6	94,1	94,7	98,0	Seats in theatres and music institutions ^g (as of 31 XII) in thousands	11
9609	11522	12262	12031	14587	13264	14895	Audience in theatres and music institutions ^g in thousands	12
544	443	468	450	489	496	500	Cinemas (as of 31 XII)	13
24	12	9	7	14	15	15	of which in rural areas (fixed)	14
24,9	37,7	41,2	45,8	52,0	56,9	59,3	Audience in cinemas in millions	15
8976	6939	6969	6941	6918	6921	6849	Radio subscribers (as of 31 XII) in thousands	16
8681	6707	6697	6665	6640	6639	6568	Television subscribers (as of 31 XII) in thousands	17

spraw wewnętrznych. b Do 1960 r. zarejestrowani, od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2010 r. łącznie nych — nowa forma organizacyjna od 1996 r.). c Bez części farmaceutów pracujących w aptekach prywatnych. d Bez opieki Kolejom Państwowym (przekształconych w latach późniejszych w apteki ogólnodostępne). f 1947 r. g Dane dotyczą

postęp państwowych i komunalnych posiadających status instytucji artystycznych. Ministry of the Interior. b Until 1960 registered, since 2005 working directly with a patient; since 2010 including persons for 1996). c Excluding some pharmacists employed in private pharmacies. d Excluding day-care; until 2005 excluding beds (converted later into generally available pharmacies). f 1947. g Data concern professional artistic and entertainment entities

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
								CE PRI
1	Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych ^a — 1995=100	0,03	0,05	0,05	0,08	18,0	182,0
	w tym:							
2	żywność i napoje bezalkoholowe	159,0
3	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	213,3
4	Wskaźnik relacji cen ^b („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie — 1995=100	160,3	223,6	107,1	79,3
								ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND
5	Końcowa produkcja rolnicza (ceny stałe) ^{ode} — 1995=100	98,6
6	Towarowa produkcja rolnicza (ceny stałe) ^{ode} — 1995=100	109,0
7	Nakłady inwestycyjne w rolnictwie (ceny stałe) ^{df} — 2005=100
8	Wartość brutto środków trwałych w rolnictwie (stan w dniu 31 XII; ceny stałe) ^{df} — 2005=100
9	Użytki rolne ^{ogh} (stan w czerwcu) w mln ha	20,4	20,4	20,4	19,5	18,8	18,5	17,8
10	Powierzchnia zasiewów ^{chi} (stan w czerwcu) w mln ha	10,0	15,0	15,3	15,0	14,5	14,2	12,4
11	w tym w %: zboża	60,1 ^k	63,6	60,2	55,8	54,1	59,9	71,0
12	w tym: pszenica	7,0	9,9	8,9	13,3	11,1	16,0	21,2
13	żyto	30,8	33,8	33,4	22,8	20,9	16,3	17,2
14	ziemniaki	16,6	17,4	18,8	18,3	16,1	12,9	10,1
15	przemysłowe	2,8 ^l	4,1	4,7	6,2	6,6	7,2	6,5
16	w tym buraki cukrowe	1,7	1,9	2,6	2,7	3,2	3,1	2,7
	Zbiory ^c w mln t:							
17	ziarno zbóż podstawowych ^m (bez mieszanek zbożowych)	5,1	11,6	14,3	15,4	16,4	24,1	18,3
18	w tym: pszenica	0,6	1,9	2,3	4,6	4,2	9,0	8,5
19	żyto	2,8	6,5	7,9	5,4	6,6	6,1	4,0
20	ziemniaki	18,7	36,1	37,9	50,3	26,4	36,3	24,2
21	buraki cukrowe	3,0	6,4	10,3	12,7	10,1	16,7	13,1
	Plony ^c z 1 ha w dt:							
22	ziarno zbóż podstawowych ^m (bez mieszanek zbożowych)	9,0	12,7	16,1	19,6	23,5	33,2	25,6
23	w tym: pszenica	8,8	12,8	16,9	23,2	26,0	39,6	32,3
24	żyto	9,0	12,8	15,4	15,9	21,6	26,1	18,8
25	ziemniaki	112	138	132	184	113	198	194
26	buraki cukrowe	176	222	256	312	221	380	394

a, b Wskaźniki cen obliczono przyjmując system wag: a — do 1960 r. — z roku badanego, w 1970 r. — z 1965 r., od 2000 r. — z roku poprzedzającego rok badany. c Od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności ogólnej do Rocznika, ust. 10 na str. 32. e Grupowanie metodą rodzaju działalności; za 2017 r. dane nieostateczne. f Doty 1970 r. łącznie z gruntami niestanowiącymi gospodarstw rolnych. h W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. i Od kukurydzy na ziarno. l 1947 r. m Do 1980 r. bez pszenżyta.

a, b Price indices were calculated using the weight system: a — until 1960 — from the surveyed year, in 1970 — from — from 1985, since 2000 — from the year preceding the surveyed year. c Since 2010 excluding owners of agricultural land on a small scale. d See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. e Grouped using the kind-of-activity method; activities”. g Until 1970 including non-farm land. h In 2010 data of the Agricultural Census. i Since 2010 excluding permanent 1980 excluding triticale.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
NY								
CES								
208,4	238,9	260,7	258,4	256,8	261,9	266,1	Price indices of consumer goods and services ^a — 1995=100	1
178,1	213,3	237,0	233,0	234,9	244,8	251,2	of which:	2
234,6	302,2	350,1	354,3	356,8	360,4	365,8	food and non-alcoholic beverages	3
							alcoholic beverages, tobacco	3
67,4	71,1	71,3	70,4	69,7	76,7	72,4	Index of price relations ^b ("price gap") of sold agricultural products to goods and services purchased by private farms in agriculture — 1995=100	4
TWO. RYBOLÓWSTWO								
FORESTRY. FISHING								
113,5	124,4	140,3	136,1	146,9	152,0	154,7	Final agricultural output (constant prices) ^{cde} — 1995=100	5
121,3	138,1	155,0	153,9	162,7	167,4	172,9	Market agricultural output (constant prices) ^{cde} — 1995=100	6
100,0	138,1	191,6	195,0	185,8	193,8	193,0	Investment outlays in agriculture (constant prices) ^{df} — 2005=100	7
100,0	100,1	101,6	102,1	102,8	103,5	104,3	Gross value of fixed assets in agriculture (as of 31 XII; constant prices) ^{df} — 2005=100	8
15,9	14,9	14,6	14,5	14,5	14,6	14,7	Agricultural land ^g (as of June) in million ha	9
11,2	10,4	10,4	10,8	10,6	10,8	10,8	Sown area ^{ghi} (as of June) in million ha	10
74,4	73,3	71,8	69,9	69,6	70,7	72,1	of which in %: cereals	11
19,8	20,5	22,4	22,3	22,2	22,2	22,3	of which: wheat	12
12,6	10,2	8,5	6,7	7,3	8,1	8,3	rye	13
5,3	3,6	2,6	2,7	2,8	3,0	2,7	potatoes	14
7,9	11,7	11,5	11,1	10,2	11,1	10,6	industrial	15
2,6	2,0	1,9	1,7	1,9	2,1	2,2	of which sugar beets	16
							Crop production ^c in million tonnes:	
21,0	21,7	24,4	22,5	22,9	24,9	20,3	basic cereal grains ^m (excluding cereal mixed)	17
8,8	9,4	11,6	11,0	10,8	11,7	9,8	of which: wheat	18
3,4	2,9	2,8	2,0	2,2	2,7	2,2	rye	19
10,4	8,2	7,4	6,2	8,6	9,0	7,3	potatoes	20
11,9	10,0	13,5	9,4	13,5	15,7	14,3	sugar beets	21
							Yields ^c per 1 ha in dt:	
32,4	35,9	41,9	37,9	38,9	41,1	33,4	basic cereal grains ^m (excluding cereal mixed)	22
39,5	44,3	49,7	45,7	45,8	48,8	40,6	of which: wheat	23
24,1	26,9	31,5	27,8	28,4	30,6	24,2	rye	24
176	219	278	210	287	279	251	potatoes	25
416	484	683	520	665	679	599	sugar beets	26

1980 r. — z roku poprzedzającego rok badany, b — w 1970 r. — z 1965 r., w 1980 r. — z 1975 r., w 1990 r. — z 1985 r., od rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. d Patrz uwagi czy, według PKD 2007, działu „Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową”. g Do 2010 r. bez powierzchni: upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). k Bez

1965, since 1980 — from the year preceding the surveyed year, b — in 1970 — from 1965, in 1980 — from 1975, in 1990 who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities preliminary data for 2017. f Concerns the division of NACE Rev. 2 "Crop and animal production, hunting and related service crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizer). k Excluding maize for grain. l 1947. m Until

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND								
Zwierzęta gospodarskie ^{ab} (stan w czerwcu):								
w milionach sztuk:								
1	bydło	3,9	7,2	8,7	10,8	12,6	10,0	6,1
2	w tym krowy	2,7	4,9	5,9	6,1	6,0	4,9	3,1
3	trzoda chlewna (w latach 2000—2005 — stan w końcu lipca)	2,7	9,4	12,6	13,4	21,3	19,5	17,1
4	w tym lochy	0,6	1,4	1,6	1,5	2,4	1,8	1,6
na 100 ha użytków rolnych ^{bc} w szt.:								
5	bydło	19,1	35,2	42,6	55,5	67,1	54,2	34,1
6	trzoda chlewna (w latach 2000—2005 — stan w końcu lipca)	13,1	45,7	61,8	68,8	113	105	96,1
Produkcja niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego ^d :								
7	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^{de} w tys. t	337	1323	1756	2187	3148	3325	3119
8	mięso, tłuszcze i podroby z uboju ^{df} w tys. t	1139	1665	2081	3032	3099	2995
9	w tym mięso	1699	2563	2552	2539
10	w tym: wołowe	412	626	652	291
11	wieprzowe	1034	1418	1498	1602
12	drobiowe	33,0	61,0	115	419	311	579
13	mleko krowie w mld l	3,3	7,8	12,1	14,5	16,0	15,4	11,5
14	jaja kurze w mld szt.	1,1	3,4	5,6	6,9	8,9	7,6	7,6
15	Ciągniki rolnicze ^{abg} (stan w czerwcu; do 2000 r. — stan w dniu 31 XII) w tys. szt.	28,4	62,8	225	619	1185	1307
16	Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (w przeliczeniu na czysty składnik) na 1 ha użytków rolnych ^{abch} w kg	4,3	17,8	36,5	124	193	164	85,8
17	Skup produktów rolnych (ceny stałe ⁱ) — 1995=100	132,4
18	Skup ziarna zbóż podstawowych ^k w tys. t	2398	2213	3843	3527	6063	6462
19	Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^{el} w tys. t	814	1063	1437	2538	1778	1916
20	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w mln ha	6,5	6,9	7,7	8,4	8,6	8,7	8,9
21	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	20,8	22,2	24,6	27,0	27,6	27,8	28,4
22	Pozyskanie drewna (grubizny) w hm ³	11,3	13,7	15,9	18,5	20,8	17,6	26,0
23	Odnowienia i zalesienia w tys. ha	42,0	193	172	115	95,3	66,8	68,9
24	w tym zalesienia użytków rolnych ^m i nieużytków	17,9 ⁿ	13,6	6,8	23,4
25	Ryby morskie (połów) ^o w tys. t	23,3	66,2	168	451	791	430	200
26	Ryby słodkowodne (połów) ^p w tys. t	14,2 ^r	18,7	21,6	26,7	48,9	38,7
27	Pracujący (przeciętne w roku) ^s w tys.

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b, c Patrz notka na str. 48 i 49: b — c, c — g. d Wołowe, cielęce, poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą i wagę z nawozami wieloskładnikowymi; pod zbiory danego roku. i Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32. k Do dostarczonych do mieszalni pasz państwowych gospodarstw rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. przestrzennego. n 1975 r. o Łącznie z organizmami morskimi. p Od 2000 r. bez produkcji materiału zarybieniowego indywidualnych — dane szacunkowe.

a In 2010 data of the Agricultural Census. b, c See footnote on pages 48 and 49: b — c, c — g. d Beef, veal, pork, the change of conversion rates in post-slaughter warm weight and cooled weight. e In post-slaughter warm weight. a given year. i See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. k Until 1980 excluding triticale; excluding cereals owned by the Ministry of Agriculture and Food Economy. l Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry. m Designated -stocking in ponds. r 1949. s Concerns section of NACE Rev. 2 "Agriculture, forestry and fishing"; for private farms in agricul

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
TWO. RYBOLÓWSTWO (dok.)								
FORESTRY. FISHING (cont.)								
							Livestock ^{ab} (as of June):	
							in million heads:	
5,5	5,7	5,9	6,0	5,9	6,1	6,2	cattle	1
2,8	2,6	2,5	2,4	2,3	2,4	2,4	of which cows	2
18,1	15,2	11,7	11,6	10,9	11,4	11,8	pigs (in 2000—2005 — as of the end of July)	3
1,8	1,4	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	of which sows	4
							per 100 ha of agricultural land ^{bc} in heads:	
34,5	38,6	40,7	41,0	40,8	42,0	42,3	cattle	5
114	103	80,5	80,0	74,7	77,7	80,6	pigs (in 2000—2005 — as of the end of July)	6
							Production of selected animal products ^b :	
3565	3909	4378	4601	4939	5097	5488	animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^{de} in thousand tonnes	7
3443	3881	4464	4763	5085	5273	5671	meat, fats and pluck from slaughter ^{df} in thousand tonnes	8
2927	3327	3830	4088	4388	4543	4914	of which meat	9
275	373	397	441	470	525	540	of which: beef	10
1596	1516	1492	1581	1607	1627	1706	pork	11
1013	1386	1894	2021	2267	2348	2621	poultry	12
11,6	11,9	12,6	12,9	12,9	13,3	13,8	cows' milk in bn litres	13
9,6	11,1	10,3	10,5	10,6	11,0	11,8	hen eggs in bn units	14
1437	1418	.	.	1492	.	.	Agricultural tractors ^{abg} (as of June; until 2000 — as of 31 XII) in thousand units	15
102	119	133	123	130	140	142	Consumption of mineral or chemical fertilizers (in terms of pure ingredient) per 1 ha of agricultural land ^{abch} in kg	16
173,0	206,4	253,0	252,2	259,3	271,5	279,1	Procurement of agricultural products (constant prices ⁱ) — 1995=100	17
6841	8221	9767	9788	10239	10412	8569	Procurement of basic cereal grains ^k in thousand tonnes	18
2713	3162	3842	4083	4308	4457	4706	Procurement of animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^{el} in thousand tonnes	19
9,0	9,1	9,2	9,2	9,2	9,2	9,3	Forest areas (as of 31 XII) in million ha	20
28,8	29,2	29,4	29,5	29,5	29,6	29,6	Forest cover (as of 31 XII) in %	21
29,7	33,6	37,7	38,3	39,1	42,7	43,9	Removals (timber) in hm ³	22
62,0	51,9	56,7	58,7	58,1	55,4	58,7	Renewals and afforestations in thousand ha	23
12,9	5,9	3,8	2,3	2,0	1,6	1,3	of which afforestation of agricultural land ^m and wasteland	24
136	171	171	187	199	208	207	Sea fish (catch) ^o in thousand tonnes	25
54,1	45,1	54,8	49,4	52,3	53,3	48,7	Freshwater fish (catch) ^p in thousand tonnes	26
.	2151	2150	2148	2150	2150	2149	Employed persons (annual averages) ^s in thousands	27

wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna; dane za 2018 r. nie są porównywalne z danymi za lata schłodzoną. e W wadze poubojowej ciepłej. f W wadze schłodzonej. g Do 1990 r. bez ciągników ogrodniczych. h Łącznie 1980 r. bez pszenżyta; bez ziarna siewnego; łącznie z mieszankami zbożowymi oraz w 1980 r. łącznie ze zbożami I Wołowe, cielece, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe. m Przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania w stawach. r 1949 r. s Dotyczy, według PKD 2007, sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”; dla gospodarstw

mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; data for 2018 are incomparable to those for previous years due to f In cooled weight. g Until 1990 excluding horticultural tractors. h Including mixed fertilizers; in crop production during designated for sowing; including cereal mixed and in 1980 including cereals delivered to mixing plants of state farms for afforestation in land development plan. n 1975. o Including sea creatures. p Since 2000 excluding production of fish-ture — estimated data.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
MYSŁ								
STRY								
100,0	133,1	152,4	161,5	167,3	177,7	187,3	Sold production (constant prices ^a) — 2005=100	1
100,0	133,8	175,8	199,4	174,5	179,4	196,6	Investment outlays (constant prices ^a) — 2005=100	2
100,0	122,0	149,2	157,0	162,8	169,5	177,0	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; constant prices ^a) — 2005=100	3
97,9	76,7	73,3	72,7	70,8	66,0	63,8	Production of selected products ^b :	
802	517	605	627	620	663	617	hard coal ^c in million tonnes	4
2033	1579	2070	1670	2170	2215	2211	native sulphur ^d (in terms of 100%) in thousand tonnes	5
14,9	11,8	14,9	12,4	14,2	14,8	11,5	sugar (in terms of white sugar) in thousand tonnes	6
3360	4220	4725	4835	4911	4990	4960	footwear with leather uppers in million pairs	7
8,5	9,7	9,6	9,8	9,7	9,3	9,3	sawnwood in dam ³	8
2029	1900	1771	1917	1862	1943	1863	coke and semi-coke obtained from coal, lignite or peat, retort carbon in million tonnes	9
1735	1637	1949	2010	1967	2058	2023	sulphuric acid ^e (in terms of 100%) in thousand tonnes	10
596	486	413	475	475	469	442	mineral or chemical fertilizers ^f (in terms of pure ingredient) in thousand tonnes:	
2088	2547	3042	3316	3249	3448	3456	nitrogenous	11
37,7	29,0	40,4	43,9	46,5	63,6	66,2	phosphatic	12
103	48,4	46,1	44,2	47,0	49,0	46,9	plastics (in primary forms) in thousand tonnes	13
616	480	442	506	596	620	677	pesticides in thousand tonnes	14
12,6	15,8	15,6	15,3	15,8	17,3	19,0	synthetic chemical fibres in thousand tonnes	15
8,3	8,0	8,8	9,3	9,2	10,5	10,3	bricks in million bricks	16
6,2	6,7	8,0	8,3	8,8	9,8	10,1	cement ^g in million tonnes	17
114	97,9	123	115	107	100	98,0	crude steel in million tonnes	18
15,3	5,5	1597	2744	2338	2285	2243	hot rolled products (excluding semi-finished products) in million tonnes	19
6733	26349	19635	20124	20066	21304	20960	unwrought non-alloy zinc, technically pure, in thousand tonnes	20
7,2	3,8	5,2	5,1	5,4	5,6	5,9	radio receivers (including sets) in thousand units	21
540	785	473	535	555	515	452	television receivers ^h in thousand units	22
67,7	79,9	116	121	122	170	202	machine tools for metals in thousand units	23
722	26,8	46,4	5,1	6,4	27,9	7,4	vehicles in thousand units:	
157	158	159	165	167	170	170	passenger cars ^k	24
18191	22839	24132	26108	25777	25144	27007	lorries and road tractors for semi-trailers	25
68,2	69,3	75,4	78,0	79,8	83,6	86,2	maritime ships (until 1990 — from 100 DWT) in thousand GT (until 1990 — in thousand DWT)	26
.	2914	2892	2927	3006	3084	3143	electricity in TWh	27
100,0	160,7	165,6	172,1	168,3	185,5	212,0	Consumption of crude oil ^l in thousand tonnes	28
100,0	216,0	235,3	243,5	227,9	214,5	300,5	Consumption of electricity ^m in TWh	29
100,0	154,3	207,7	222,4	236,2	248,2	263,8	Employed persons (annual averages) in thousands	30
120	140	169	180	186	200	198	Construction and assembly production (constant prices ^a) — 2005=100	31
57,1	64,7	69,4	70,4	75,3	80,8	81,0	Investment outlays (constant prices ^a) — 2005=100	32
.	924	835	847	885	905	952	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; constant prices ^a) — 2005=100	33
							Cubic volume of buildings completed in hm ³	34
							of which residential buildings ⁿ	35
							Employed persons (annual averages) in thousands	36

jących przekracza 9 osób, do 1990 r. — 5 osób. c Z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych. d Z wydobycia. dzki, glinowy, żuźlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego. h 1947 r. i łącznie z monitorami ekranowymi, nych. l Przerób ropy w rafineriach, łącznie ze stratami i różnicami bilansowymi. m Bez strat powstałych w sieciach dencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania; do 1990 r. łącznie z budynkami plebanii, kurii biskupich

sons, until 1990 — more than 5 persons. c Excluding coal briquettes and similar solid fuels. d From mining. e Including oleum; hydraulic cement. h 1947. i Including monitors, excluding monitors used for computers. k Excluding motor caravans, differences. m Excluding electricity losses in power grid. n Excluding residences for communities, summer houses and pal curias and presidential and episcopal residences. o Including residences for communities.

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (cd.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
TRANSPORT. POCZTA TRANSPORT. POST AND								
1	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^{ab} (stan w dniu 31 XII):							
2	w tys. km	20,8 ^c	22,5	23,2	23,3	24,4	24,0	21,6
3	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	6,7	7,2	7,4	7,4	7,8	7,7	6,9
4	w tym zelektryfikowane: w tys. km	0,1	0,2	1,0	3,9	6,9	11,4	11,9
5	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	0,0	0,1	0,3	1,2	2,2	3,6	3,8
6	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie; stan w dniu 31 XII) ^d :							
7	w tys. km	95,8 ^e	113	124	154	180	218	250
8	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	30,7 ^e	36,0	39,7	49,3	57,6	69,9	79,9
9	Samochody zarejestrowane (stan w dniu 31 XII) w tys. szt.:							
10	osobowe	23,0	40,1	117	479	2383	5261	9991
11	ciężarowe ^f i ciągniki siodłowe	36,9	43,6	130	274	618	1045	1879
12	Nośność morskiej floty transportowej ^g (stan w dniu 31 XII) w tys. t	114	236	824	1926	4524	4059	2551
13	Pojemność netto (NT) statków wchodzących do portów morskich ^h w tys. (do 2000 r. — NRT)	4960	7524	10967	15645	30604	28024	40479
14	Przewozy ładunków transportem:							
15	kolejowym normalnotorowym ^{ai} : w mln t	67,0	150	274	371	473	278	187
16	w mld t·km	19,4	35,0	66,3	99,0	135	83,5	54,4
17	samochodowym ^k : w mln t	0,4	110	408	863	2168	$\frac{1292}{946}$	1007
18	w mld t·km	0,04	1,4	5,7	15,8	44,5	$\frac{40,3}{30,0}$	75,0
19	morskim ^l : w mln t	0,5	2,5	6,0	17,6	39,6	28,5	22,8
20	w mld t·km	1,5	9,1	34,8	107	257	207	134
21	Ładunki załadowane i wyładowane w portach morskich ^m w mln t	7,8	15,7	21,9	36,3	61,5	47,0	47,9
22	Przewozy pasażerów transportem:							
23	kolejowym normalnotorowym ⁱⁿ : w mln pas	245	581	789	1036	1093	788	360
24	w mld pas·km	15,6	26,6	30,5	36,6	46,2	50,3	24,1
25	samochodowym ^o : w mln pas	6,9	74,2	334	1374	2379	2085	955
26	w mln pas·km	333	1724	7594	29140	49223	46599	31735
27	komunikacją miejską naziemną ^p w mln pas	1457 ^r	3634	4730	7370	7264	4954
28	morskim ^q : w tys. pas	3,0	15,5	14,6	104	303	569	625
29	w mln pas·km	4,4	99,1	98,4	150	272	193	168
30	Placówki pocztowe ^s (stan w dniu 31 XII)	3919	4940	6953	7574	8147	8041	8549
31	Abonenci telefonii ruchomej ^t (stan w dniu 31 XII) w tys.	—	—	—	—	—	—	6748
32	Nakłady inwestycyjne (ceny stałe) ^{uw} — 2005=100
33	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; ceny stałe) ^{uw} — 2005=100
34	Pracujący ^u (przeciętne w roku) w tys.

a Łącznie z szerokotorowymi. b Dane dotyczą sieci PKP oraz od 2005 r. również innych podmiotów będących zarządcą bez samochodów ciężarowo-osobowych. g Do 2000 r. bez transportu przybrzeżnego. h Do 2005 r. (mianownik) łącznie ze otrzymanymi licencjami na transport kolejowy; w 2005 r. w przypadku przewozów ładunków — łącznie z przewozami manewrowymi dane dotyczą przeładunku ładunków obrotu morskiego i wewnątrz krajowego, od 2005 r. (licznik) — międzynarodowego kowców i bunkru. n Do 1990 r. bez pasażerów korzystających z bezpłatnych przejazdów. o Bez przewozów taborem komu kowe. r 1949 r. s Do 1990 r. placówki pocztowo-telekomunikacyjne; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych łącznie z pozostałymi (alternatywnymi) operatorami pocztowymi. t Łącznie z użytkownikami (usługi z przedpłaty). str. 32.

a Including broad gauge. b Data concern PKP network and since 2005 other entities managing railway infrastructure. 2000 excluding coastal transport. h Until 2005 (denominator) including ships of gross tonnage (GT) less than 100. i Data transport of goods — including shunting. k Until 1990 (denominator) excluding private transport. l By owned or leased since 2005 (numerator) — international maritime traffic and cabotage, excluding ships of gross tonnage (GT) less than 100. n Excluding transport by urban transport fleet and by entities employing up to 9 persons, until 1990 — 5 persons. communication service offices; until 2014 (denominator) data concern designated postal operator and since 2014 (numerator) "Transportation and storage". w See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
I TELEKOMUNIKACJA								
TELECOMMUNICATIONS								
							Railway lines operated (standard gauge ^{ab} ; as of 31 XII):	
19,8	20,1	19,2	19,2	19,1	19,2	19,2	in thousand km	1
6,3	6,4	6,2	6,2	6,1	6,1	6,2	per 100 km ² of total area in km	2
11,9	11,9	11,8	11,9	11,9	11,9	11,9	of which electrified: in thousand km	3
3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	per 100 km ² of total area in km	4
							Hard surface public roads (urban and non-urban; as of 31 XII) ^d :	
254	274	288	291	294	300	304	in thousand km	5
81,2	87,6	92,0	93,0	94,1	95,8	97,2	per 100 km ² of total area in km	6
							Registered cars (as of 31 XII) in thousand units:	
12339	17240	20004	20723	21675	22504	23429	passenger cars	7
2305	2982	3341	3428	3541	3639	3758	lorries ^f and road tractors	8
2611	2943	2723	2517	2398	2435	2616	DWT of maritime transport fleet ^g (as of 31 XII) in thousand tonnes	9
<u>51580</u> <u>52004</u>	69857	84316	83909	89062	93377	111035	NT of ships docking at seaports ^{9h} in thousands (until 2000 — NRT)	10
							Transport of goods:	
233	234	228	224	223	240	249	railway transport (standard gauge) ^{al} : in million tonnes	11
50,0	48,8	50,1	50,6	50,6	54,8	59,4	in bn tkm	12
1080	1491	1548	1506	1547	1747	1873	road transport ^k : in million tonnes	13
120	214	263	273	304	349	378	in bn tkm	14
9,4	8,4	6,8	7,0	7,2	8,3	9,1	maritime transport ^l : in million tonnes	15
31,7	19,8	13,6	12,7	8,2	9,4	7,6	in bn tkm	16
<u>54,8</u> <u>59,5</u>	59,5	68,7	69,5	72,9	78,1	91,8	Goods loaded and unloaded in seaports ^m in million tonnes	17
							Transport of passengers:	
258	261	268	277	292	303	310	railway transport (standard gauge) ^{id} : in million pass	18
18,2	17,9	16,0	17,4	19,2	20,3	21,0	in bn pass·km	19
782	570	432	417	390	379	337	road transport ^o : in million pass	20
29314	21600	21449	21570	19168	18931	16969	in million pass·km	21
3994	3905	3711	3672	3766	3739	3774	urban ground transport ^p in million pass	22
1142	1189	1152	1262	1378	1459	1535	maritime transport ^{9l} : in thousand pass	23
193	178	154	146	151	151	157	in million pass·km	24
8350	8365	<u>29948</u> <u>7540</u>	24295	16112	21892	22401	Post offices ^s (as of 31 XII)	25
29166	47477	57595	56254	54781	52179	48286	Mobile telephone subscribers ^t (as of 31 XII) in thousands	26
100,0	240,6	241,2	272,6	230,9	238,5	317,4	Investment outlays (constant prices) ^{uw} — 2005=100	27
100,0	119,7	143,7	151,3	158,6	163,4	169,6	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; constant prices) ^{uw} — 2005=100	28
.	730	744	763	803	847	876	Employed persons ^u (annual averages) in thousands	29

camy infrastruktury kolejowej. c Przeciętne w roku. d Do 1990 r. bez dróg zakładowych. e Bez dróg miejskich. f Do 1980 r. statkami o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100. i Dane dotyczą PKP oraz od 2005 r. również innych podmiotów, które wymi. k Do 1990 r. (mianownik) bez transportu prywatnego. l Statkami własnymi i dzierżawionymi. m Do 2005 r. (mianownik) obrót morskiego i kabotażu, bez statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100 oraz wagi własnej jednostek ładunkowej miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób, do 1990 r. — 5 osób. p Dane szacunkowe; do 2014 r. (mianownik) dane dotyczą placówek operatora pocztowego wyznaczonego, od 2014 r. (licznik) u Dotyczy, według PKD 2007, sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”. w Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na

c Annual averages. d Until 1990 excluding factory roads. e Excluding urban roads. f Until 1980 excluding vans. g Until concern PKP and since 2005 also other entities which obtained licences for railway transport; in 2005 in the case of ships. m Until 2005 (denominator) data concern goods loaded and unloaded in international and national maritime traffic, 100 as well as the tare weight of ro-ro units and bunker. n Until 1990 excluding passengers transported free of charge. p Estimated data. r 1949. s Until 1990 data concern post and telecommunication offices; in 2000 post offices and tele-including other (alternative) postal operators. t Including users (pre-paid services). u Concerns section of NACE Rev. 2

I. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU (dok.)

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
								HAN TRA
1	Sprzedaż detaliczna (ceny stałe ^a) — 1995=100	7,5 ^b	12,5	27,1	48,3	93,1	79,3	120,3
2	Sklepy ^c (stan w dniu 31 XII; od 2000 r. łącznie z aptekami ogólnodostępnymi) w tys.	124 ^b	90,1	118	124	130	237	432
3	Placówki gastronomiczne (stan w dniu 31 XII) w tys. Obroty handlu zagranicznego ^d : ceny bieżące — mln USD:	13,7 ^b	6,6	10,2	14,3	25,0	33,2	84,3
4	import — cif (do 1990 r. — fob)	668	1495	3608	19089	9528	48940
5	eksport	634	1326	3548	16997	14322	31651
6	saldo	-34	-170	-60	-2093	+4794	-17289
7	ceny stałe ^a — 1995=100: import — cif	1,6	3,5	8,0	20,1	26,7	39,4	207,0
8	eksport	2,5	5,4	9,6	25,8	52,3	77,0	174,4
9	Pracujący ^e (przeciętne w roku) w tys.
								BUDŻET THE STA
10	Dochody w mln zł	135664
11	Wydatki w mln zł	151055
12	Wynik budżetu w mln zł	-15391
								INWESTYCJE. INVESTMENTS.
13	Nakłady inwestycyjne (ceny stałe ^a) — 1995=100	3,7	8,8	22,8	46,6	89,8	80,2	180,4
	Udział w nakładach inwestycyjnych (ceny bieżące) w %:							
14	rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa
15	przemysłu
16	budownictwa
17	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; ceny stałe ^a) — 1995=100	18,8	20,4	26,3	39,1	70,6	91,5	122,0
	Udział w wartości brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne) w %:							
18	rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa
19	przemysłu
20	budownictwa
								RACHUNKI NATIONAL
21	Produkcja globalna (ceny stałe ^a) — 1995=100	135,3
22	Produkt krajowy brutto (ceny stałe ^a) — 1995=100	129,3
23	w tym wartość dodana brutto	126,8
	Udział w wartości dodanej brutto (ceny bieżące) w %:							
24	rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa	3,5
25	przemysłu	24,4
26	budownictwa	8,2
27	Popyt krajowy (ceny stałe ^a) — 1995=100	137,1
28	spożycie	129,5
29	w tym w sektorze gospodarstw domowych	133,4
30	akumulacja brutto	167,2
31	w tym nakłady brutto na środki trwałe	182,5

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32. b 1947 r. c Od 2005 r. według zmienionej metody badania obliczono na podstawie danych wyrażonych w złotych. e Dotyczy, według PKD 2007, sekcji „Handel hurtowy i detaliczny”;

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. b 1947. c Since 2005 according to the changed method of data expressed in PLN. e Concerns section of NACE Rev. 2 "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
DEL								
DE								
127,3	155,2	169,5	178,7	189,8	200,2	209,4	Retail sales (constant prices ^a) — 1995=100	1
386	346	355	361	367	355	340	Shops ^c (as of 31 XII; since 2000 including generally available pharmacies) in thousands	2
92,1	70,5	66,3	68,3	69,4	70,1	69,8	Catering establishments (as of 31 XII) in thousands	3
Foreign trade turnover ^d :								
current prices — in million USD:								
101539	178063	225898	197682	200672	231035	270158	imports — cif (until 1990 — fob)	4
89378	159758	222339	200343	205048	231591	264786	exports	5
-12161	-18305	-3559	+2661	+4375	+556	-5372	balance	6
306,0	435,0	517,0	544,4	579,2	640,0	685,4	constant prices ^a — 1995=100: imports — cif	7
327,7	463,0	588,0	633,3	675,7	731,1	775,7	exports	8
.	2218	2146	2176	2215	2261	2283	Employed persons ^e (annual averages) in thousands	9
PAŃSTWA								
TE BUDGET								
179772	250303	283543	289137	314684	350415	380048	Revenue in million PLN	10
208133	294894	312520	331743	360843	375768	390454	Expenditure in million PLN	11
-28361	-44591	-28977	-42607	-46160	-25354	-10406	Budget result in million PLN	12
ŚRODKI TRWAŁE								
FIXED ASSETS								
169,6	262,4	305,2	326,9	290,3	309,2	356,8	Investment outlays (constant prices ^a) — 1995=100	13
Share in investment outlays (current prices) in %:								
2,3	2,0	2,5	2,3	2,3	2,4	2,2	agriculture, forestry and fishing	14
36,6	31,7	36,3	38,7	38,4	36,9	37,4	industry	15
2,4	3,4	3,1	3,0	3,2	2,8	3,4	construction	16
136,6	161,7	191,0	199,8	206,8	214,0	222,3	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; constant prices ^a) — 1995=100	17
Share in gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices) in %:								
6,5	5,2	4,6	4,4	4,2	4,1	4,1	agriculture, forestry and fishing	18
31,9	32,3	32,4	32,4	32,5	32,6	32,8	industry	19
2,1	2,1	1,8	1,9	1,9	1,8	1,8	construction	20
NARODOWE^f								
ACCOUNTS^f								
160,2	204,6	222,8	234,8	244,0	256,7	268,8	Output (constant prices ^a) — 1995=100	21
150,5	189,8	212,1	220,2	227,0	238,1	250,2	Gross domestic product (constant prices ^a) — 1995=100	22
147,9	187,1	209,5	217,3	223,8	234,5	246,5	of which gross value added	23
Share in gross value added (current prices) in %:								
3,3	2,9	3,0	2,5	2,7	3,1	2,4	agriculture, forestry and fishing	24
25,2	24,7	25,3	26,1	26,5	25,4	25,0	industry	25
7,6	8,5	7,9	8,0	7,0	7,0	7,7	construction	26
153,2	196,5	212,3	219,3	224,3	235,3	247,8	Domestic demand (constant prices ^a) — 1995=100	27
148,8	185,6	197,1	202,6	209,7	218,3	227,3	final consumption expenditure	28
152,3	190,8	204,5	210,6	218,8	228,6	238,4	of which households sector	29
169,5	242,5	279,3	293,0	287,1	309,8	341,1	gross capital formation	30
179,1	260,4	302,6	321,1	294,8	306,6	333,9	of which gross fixed capital formation	31

sklepów. d Obroty w dolarach amerykańskich do 1980 r. przeliczono ze złotych dewizowych; wskaźniki dynamiki naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle". f Za 2018 r. dane nieostateczne.

of shop survey. d Turnover in USD until 1980 calculated from hard currency zlotys; indices were calculated on the basis and motorcycles". f Preliminary data for 2018.

II. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY CALCULATED PER CAPITA

U w a g a. Tablica — jeśli nie zaznaczono inaczej — zawiera informacje w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

N o t e. Calculated per capita unless otherwise noted.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
POWIERZCHNIA TOTAL AREA.								
1	Powierzchnia ogólna kraju (stan w czerwcu) w ha	1,316	1,260	1,053	0,961	0,879	0,822	0,817
2	w tym użytki rolne ^a	0,860	0,823	0,687	0,601	0,527	0,487	0,466
3	Małżeństwa na 1000 ludności	11,9	10,8	8,2	8,5	8,6	6,7	5,5
4	miasta	13,8	12,6	8,8	8,7	9,0	6,0	5,4
5	wieś	10,9	9,7	7,7	8,4	8,1	7,9	5,7
6	Rozwydy na 1000 ludności	0,3	0,4	0,5	1,1	1,1	1,1	1,1
7	miasta	0,8	0,9	0,9	1,7	1,6	1,5	1,5
8	wieś	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5
9	Urodzenia żywe na 1000 ludności	26,2	30,7	22,6	16,8	19,5	14,3	9,9
10	miasta	25,2	30,0	19,9	14,7	18,5	12,4	8,9
11	wieś	26,7	31,2	24,9	19,2	21,1	17,5	11,6
12	Zgony na 1000 ludności	10,2	11,6	7,6	8,3	9,9	10,2	9,6
13	miasta	9,9	10,9	7,0	7,7	9,3	9,5	9,3
14	wieś	10,3	12,1	8,0	8,8	10,8	11,4	10,2
15	Przyrost naturalny na 1000 ludności	16,0	19,1	15,0	8,5	9,6	4,1	0,3
16	miasta	15,3	19,1	12,9	7,0	9,2	2,9	-0,4
17	wieś	16,4	19,1	16,9	10,4	10,3	6,1	1,4
PRACU EMPLOY								
18	Pracujący ^b na 1000 ludności: stan w dniu 31 XII	499	497	433	405
19	przeciętne ^c w roku	410	420	467	487	428	393
MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA DWELLINGS. MUNICIPAL								
20	Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe i niezamieszkałe ^d (do 2000 r. — zamieszkałe; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności: mieszkania	234	236	248	274	289	310
21	izby	547	580	711	875	987	1076
22	powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	12,6	14,9	17,2	19,0
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności:								
23	mieszkania	2,4	4,8	6,0	6,1	3,5	2,3
24	izby	6,3	14,0	19,4	23,3	14,9	9,2
25	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	121	273	324	391	273	206
Zużycie w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca miast:								
26	wody z wodociągów w m ³	27,7	41,8	64,8	68,9	43,9
27	energii elektrycznej ^e w kWh	53,3	118	203	412	651	668
28	gazu z sieci ^f w kWh	61,3	104	230	354	133

a Do 1970 r. łącznie z gruntami niestanowiącymi gospodarstw rolnych; od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych o małej skali; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Poza jednostkami budżetowymi prowadzącymi działalność łącznie z tymi jednostkami; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe. d Na podstawie bilansów; dla lat 1950, 1960 i 1970 dane spisów powszechnych. e Do 2000 r. bez gospodarstw domowych, (mianownik) w m³, w latach 1960—1990 w przeliczeniu na jednostki umowne (1 m³ gazu o ciepłe spalania 16747 kJ).

a Until 1970 including non-farm land; since 2010 excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural of the Agricultural Census. b Excluding budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public agriculture — estimated data. c Until 1980 excluding part-time paid employees in selected sections of the Classification of excluding households in which the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture. f Until 2014

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	------	------	------	---------------	-----

IA. LUDNOŚĆ
POPULATION

0,819	0,812	0,812	0,813	0,814	0,814	0,814	Total area of the country (as of June) in ha	1
0,417	0,386	0,378	0,378	0,374	0,381	0,382	of which agricultural land ^a	2
5,4	5,9	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	Marriages per 1000 population	3
5,4	5,9	4,7	4,8	5,0	4,9	5,0	urban areas	4
5,5	6,0	5,1	5,1	5,2	5,1	5,1	rural areas	5
1,8	1,6	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	Divorces per 1000 population	6
2,3	2,0	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	urban areas	7
0,9	0,9	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	rural areas	8
9,6	10,7	9,7	9,6	9,9	10,5	10,1	Live births per 1000 population	9
9,0	10,3	9,4	9,4	9,8	10,2	9,9	urban areas	10
10,4	11,4	10,3	10,0	10,2	10,8	10,4	rural areas	11
9,7	9,8	9,8	10,3	10,1	10,5	10,8	Deaths per 1000 population	12
9,4	9,7	9,9	10,4	10,2	10,7	11,1	urban areas	13
10,1	10,0	9,6	10,0	9,9	10,2	10,4	rural areas	14
-0,1	0,9	-0,0	-0,7	-0,2	-0,0	-0,7	Natural increase per 1000 population	15
-0,4	0,6	-0,5	-1,1	-0,5	-0,5	-1,2	urban areas	16
0,3	1,4	0,7	-0,1	0,3	0,7	0,0	rural areas	17

JĄCY
MENT

338	366	378	386	398	409	415	Employed persons ^b per 1000 population:	18
334	359	361	366	376	385	392	as of 31 XII	19
							annual averages ^c	

KTURA KOMUNALNA
INFRASTRUCTURE

							Dwelling stocks inhabited and uninhabited ^d (until 2000 — inhabited; as of 31 XII) per 1000 population:	
335	350	363	367	371	376	380	dwellings	20
1235	1331	1388	1404	1420	1436	1455	rooms	21
23,2	25,3	26,7	27,0	27,4	27,8	28,2	useful floor area of dwellings in thousand m ²	22
							Dwellings completed per 1000 population:	
3,0	3,5	3,7	3,8	4,3	4,6	4,8	dwellings	23
13,0	15,2	15,5	15,9	16,8	18,1	18,6	rooms	24
315	374	375	383	401	430	435	useful floor area of dwellings in m ²	25
							Consumption in urban area households per capita in urban areas:	
37,2	35,0	33,9	34,3	34,2	34,1	35,2	water from water supply system in m ³	26
715	785	735	728	737	778	777	electricity ^e in kWh	27
136	146	<u>1365</u> 126	1370	1514	1564	1553	gas from gas supply system ^f in kWh	28

nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, z tym że dane od 1990 r. według stanu w dniu 31 grudnia podano c Do 1980 r. bez niepełnozatrudnionych w niektórych działach według Klasyfikacji Gospodarki Narodowej (KGN). których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. f Do 2014 r.

activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; in 2010 data safety, while data since 1990 as of 31st December are presented including these units; for persons employed on private farms in the National Economy (KGN). d Based on balances; for 1950, 1960 and 1970 data from national censuses. e Until 2000 (denominator) in m³, in 1960—1990 calculated in conventional units (1 m³ of gas with a calorific value of 16747 kJ).

II. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY CALCULATED PER CAPITA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
EDUK EDUC								
1	Uczniowie szkół branżowych I stopnia (do roku szkolnego 2016/17 zasadniczych zawodowych), liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^a (bez szkół dla dorosłych; stan na początku roku szkolnego) na 10 tys. ludności	208	294	265	525	470	503	641
2	Studenci uczelni ^b (do 1990 r. i od 2018 r. stan w dniu 31 XII, w latach 1991—2017 — 30 XI) na 10 tys. ludności	36,5	50,0	55,6	101	127	<u>105</u> 102	413
3	Absolwenci na 10 tys. ludności: szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^a (bez szkół dla dorosłych)	6,6	46,0	29,2	81,6	131	114	145
4	uczelni ^{b,c}	1,6	5,8	6,9	14,4	23,5	<u>14,6</u> 13,6	68,0
OCHRONA HEALTH								
5	Pracownicy medyczni ^e (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności: lekarze	3,2	3,7	9,6	14,2	17,8	21,4	22,2
6	lekarze dentyści	0,7	0,9	3,1	4,0	4,7	4,8	3,1
7	farmaceuci	1,0	1,5	2,7	3,6	4,3	4,0 ^f	5,8
8	pielęgniarki	2,5	7,3	20,8	30,2	43,9	54,6	49,6
9	położne	2,6	2,8	3,1	3,5	4,5	6,3	5,8
10	Łóżka w szpitalach ogólnych ^g (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	34,1	34,8	45,3	51,7	56,2	57,4	49,9
11	Leczeni w szpitalach ogólnych ^g (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	505	650	868	1003	1224	1209	1570
12	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	4,5	6,2	8,0	7,1	6,1
KUL CUL								
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	108 ^h	414	1042	1720	2646	3589	3549
14	Czytelnicy bibliotek publicznych (z filiami) na 1000 ludności	69,0	121	204	208	195	193
15	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych (z filiami) na 1000 ludności w wol.	1167	2250	3904	4139	4076	3849
16	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych ⁱ (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,8	1,9	1,8	1,8	1,6	1,7
17	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ⁱ na 1000 ludności	463	595	566	500	338	275
18	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	9,2	13,6	22,1	19,2	14,0	9,8	5,9
19	Widzowie w kinach na 1000 ludności	2859	4962	6820	4231	2742	862	546
20	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności: radiowi	20,1	58,5	176	173	243	287	244
21	telewizyjni	—	—	14,2	129	223	261	237

a Do roku szkolnego 1990/91 łącznie ze szkołami artystycznymi realizującymi wyłącznie kształcenie artystyczne; od roku łącznie z liceami profilowanymi oraz uzupełniającymi: liceami ogólnokształcącymi, technikami (absolwenci techników i resortu spraw wewnętrznych. c W 2018 r. absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie —2000 — z roku kalendarzowego. d Dane nie obejmują ochrony zdrowia w zakładach karnych oraz do 2005 r. (mianownik) z pacjentem; od 2010 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka zawodowa (lekarzy, pracujących w aptekach prywatnych. g Bez opieki dziennej; do 2005 r. bez łóżek i inkubatorów dla noworodków. h 1947 r. 1990 r. — jednostek państwowych i komunalnych posiadających status instytucji artystycznych.

a Until the 1990/91 school year including art schools providing art education only; since the 2005/06 school year including schools: general secondary and technical secondary (graduates of supplementary technical secondary schools — 2009/10 the Ministry of the Interior. c In 2018, graduates who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 year. d Data do not include health care in prisons and until 2005 (denominator) of the Ministry of National Defence persons for whom the primary workplace is a professional practice (doctors, dentists, nurses or midwives — new organs excluding beds and incubators for newborns. h 1947. i Data concern professional artistic and entertainment entities conduct

(cd.)

(cont.)

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
ACJATION								
453	380	324	315	307	301	295	Students of stage I sectoral vocational (until the 2016/17 school year basic vocational), general and technical secondary as well as general art schools leading to professional certification ^a (excluding schools for adults; as of beginning of the school year) per 10 thousand population	1
509	472	370	351	334	317	300	Students of higher education institutions ^b (until 1990 and since 2018, as of 31 XII, in the years 1991—2017 — 30 XI) per 10 thousand population	2
145	113	90,9	90,3	87,7	85,3	81,0	Graduates per 10 thousand population of: basic vocational, general and technical secondary as well as general art schools leading to professional certification ^a (excluding schools for adults)	3
102	124	109	101	92,6	97,6	81,9	higher education institutions ^{bc}	4
ZDROWIA ^d CARE ^d								
<u>21.4</u> 19,9	21,6	22,8	23,0	23,9	23,5	23,3	Medical personnel ^e (as of 31 XII) per 10 thousand population:	
<u>3.2</u> 3,1	3,3	3,4	3,3	3,5	3,5	3,4	doctors	5
5,8	6,5	7,2	7,3	7,6	7,6	7,5	dentists	6
<u>50.9</u> 46,9	52,1	51,8	51,4	51,0	50,4	50,2	pharmacists	7
5,5	5,9	5,8	5,8	5,9	5,9	5,9	nurses	8
<u>49.1</u> 47,0	49,4	48,9	48,6	48,6	48,2	47,3	midwives	9
<u>1865</u> 1766	2014	2052	2027	2037	2023	2001	Beds in general hospitals ^g (as of 31 XII) per 10 thousand population	10
<u>7.0</u> 6,8	7,5	8,1	8,3	8,4	8,5	8,5	In-patients in general hospitals ^g (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thousand population	11
							Consultations provided within the scope of out-patient health care	12
TURATURE								
3541	3458	3398	3380	3356	3340	3319	Public library collections (with branches; as of 31 XII) per 1000 population in vol.	13
192	169	164	162	159	157	155	Public library borrowers (with branches) per 1000 population	14
3701	3113	2998	2924	2869	2743	2653	Public library loans (with branches) per 1000 population in vol.	15
1,8	1,9	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	Seats in theatres and music institutions ⁱ (as of 31 XII) per 1000 population	16
252	299	319	313	380	345	388	Audience in theatres and music institutions ⁱ per 1000 population	17
6,2	6,4	6,9	7,1	7,4	7,5	7,6	Seats in indoor cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	18
652	978	1071	1191	1352	1480	1545	Audience in cinemas per 1000 population	19
235	180	181	181	180	180	178	Radio subscribers (as of 31 XII) per 1000 population	20
227	174	174	173	173	173	171	Television subscribers (as of 31 XII) per 1000 population	21

szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy; w latach szkolnych 2005/06—2013/14 uzupełniających — 2009/10—2013/14). b Bez cudzoziemców; do 1990 r. (mianownik) bez uczelni resortu obrony narodowej od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r., w latach 2001—2017 — z poprzedniego roku akademickiego, a w latach 1946—resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych. e Do 1960 r. zarejestrowani, od 2005 r. pracujący bezpośrednio lekarzy dentyistów, pielęgniarów lub położnych — nowa forma organizacyjna od 1996 r.). f Bez części farmaceutów i Dane dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną; do

special job-training schools; in the 2005/06—2013/14 school years including specialised secondary schools and supplementary —2013/14). b Excluding foreigners; until 1990 (denominator) excluding higher schools of the Ministry of National Defence and and 31st December 2018, in 2001—2017 — from the previous academic year, and in 1946—2000 — from the calendar and the Ministry of the Interior. e Until 1960 registered, since 2005 working directly with a patient; since 2010 including sational form since 1996). f Excluding some pharmacists employed in private pharmacies. g Excluding day-care; until 2005 ting regular performances; until 1990 — state and municipal entities possessing the status of art institutions.

II. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY CALCULATED PER CAPITA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
-----	------------------	------	------	------	------	------	------	------

BAZA NOCLEG
TOURIST ACCOMMOD

1	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	178	170
2	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	266	381

ROLNICTWO I LEŚNICTWO.
AGRICULTURE AND FORE

3	Towarowa produkcja rolnicza (ceny stałe) ^{bod} — 1995=100	109,0
	Zbiory ^d w kg:							
4	ziarno zbóż podstawowych ^e (bez mieszanek zbożowych)	213	467	480	473	461	634	477
5	w tym: pszenica	26,0	76,1	77,5	142	117	237	222
6	żyto	116	261	265	167	185	159	105
7	jęczmień	28,3	43,5	44,1	66,1	96,1	111	72,8
8	owies	42,8	85,7	93,4	98,6	63,1	55,7	28,0
9	ziemniaki	787	1456	1275	1547	742	955	633
10	buraki cukrowe	126	257	346	392	285	440	343
	Produkcja niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego ^d :							
11	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^{fg} w kg	14,2	53,3	59,1	67,2	88,5	87,4	81,5
12	mięso, tłuszcze i podroby z uboju ^{fh} w kg	45,9	56,3	64,0	85,2	81,5	78,3
13	mleko krowie w l	138	313	408	446	450	404	302
14	jaja kurze w szt.	46,3	137	188	213	250	200	199
15	wełna nieprana owcza w kg	0,04	0,18	0,30	0,27	0,36	0,39	0,03
16	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w ha	0,274	0,276	0,258	0,263	0,241	0,229	0,232
17	Pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	0,48	0,55	0,54	0,57	0,58	0,46	0,68
18	Ryby morskie (połów) ⁱ w kg	1,0	2,7	5,7	13,9	22,2	11,3	5,2
19	Ryby słodkowodne (połów) ^k w kg	0,6 ^l	0,6	0,7	0,8	1,3	1,0

PRZE
INDU

20	Produkcja sprzedana (ceny stałe ^b) — 2005=100
	Produkcja niektórych wyrobów ^m :							
21	węgiel kamienny ⁿ w kg	1974	3142	3516	4307	5428	3879	2701
22	siarka rodzima ^o (w przeliczeniu na 100%) w kg	—	0,4	0,9	82,5	145	123	35,8
23	masło i pozostałe tłuszcze do smarowania w kg	0,2	1,3	3,2	3,9	7,1	7,1	3,6
24	cukier (w przeliczeniu na cukier biały) w kg	16,2	38,5	46,0	42,7	30,0	51,8	52,5
25	obuwie (łącznie z gumowym) w parach	0,2	1,2	2,8	4,4	4,6	2,7	1,3
26	kwasy siarkowe ^p (w przeliczeniu na 100%) w kg	5,2	11,5	23,1	58,5	84,9	45,2	51,6
27	nawozy mineralne lub chemiczne ^f (w przeliczeniu na czysty składnik) w kg	2,6	6,5	16,1	50,1	62,9	48,8	63,4
28	tworzywa sztuczne (w formach podstawowych) w kg	1,9	6,9	15,4	16,5	47,7
29	włókna chemiczne syntetyczne w kg	0,4	1,0	2,6	4,2	7,2	3,9	2,9
30	cement ^s w kg	58,4	101	222	374	518	329	393
31	stal surowa w kg	50,9	101	225	363	548	358	274

a Do 2010 r. dane nie obejmują pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w 1990 r. bez obiektów resortu obrony od 2016 r. dane z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Patrz uwagi ogólne do posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, do 1990 r. — 5 osób. n Z wyłączeniem brykietów r łącznie z wieloskładnikowymi. s Portlandzki, glinowy, żuźlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego.

a Until 2010 data do not include rooms for rent and agrotourism lodgings; in 1990 excluding facilities of the Ministry of places; since 2016 data including the imputation for units which refused to participate in the survey. b See general notes to excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural horseflesh, poultry, goat, rabbit and game. g In post-slaughter warm weight. h In cooled weight. i Including sea creatures. more than 9 persons, until 1990 — more than 5 persons. n Excluding coal briquettes and similar solid fuels. o From mining. slag and similar hydraulic cement.

(cd.)

(cont.)

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	------	------	------	---------------	-----

OWA TURYSTYKI^aATION ESTABLISHMENTS^a

149	158	180	185	195	201	208	Bed places (as of 31 VII) per 10 thousand population	1
435	531	652	701	784	833	882	Tourists accommodated per 1000 population	2

RYBOLÓWSTWO

STRY. FISHING

121,4	136,8	158,4	157,4	176,2	184,2	190,3	Market agricultural output (constant prices) ^{bcd} — 1995=100	3
							Crop production ^d in kg:	
550	565	634	585	597	648	528	basic cereal grains ^e (excluding cereal mixed)	4
230	244	302	285	282	304	256	of which: wheat	5
89,2	74,0	72,6	52,4	57,2	69,6	56,4	rye	6
93,8	88,2	85,1	77,0	89,6	98,7	79,4	barley	7
34,7	39,4	37,9	31,7	35,3	38,1	30,4	oats	8
272	213	193	160	224	233	190	potatoes	9
312	259	351	244	352	410	372	sugar beets	10
							Production of selected animal products ^d :	
93,4	102	114	120	129	133	143	animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	11
90,1	101	116	124	132	137	148	meat, fats and pluck from slaughter ^{fh} in kg	12
303	310	328	334	335	346	358	cows' milk in l	13
253	289	266	272	276	286	308	hen eggs in units	14
0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	sheep's greasy wool in kg	15
0,236	0,237	0,239	0,240	0,240	0,240	0,241	Forest areas (as of 31 XII) in ha	16
0,78	0,87	0,98	1,00	1,02	1,11	1,14	Removals (timber) in m ³	17
3,6	4,4	4,4	4,9	5,2	5,4	5,4	Sea fish (catch) ^j in kg	18
1,4	1,2	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	Freshwater fish (catch) ^k in kg	19

MYSL

STRY

100,0	133,3	152,6	161,9	167,9	178,3	187,9	Sold production (constant prices ^b) — 2005=100	20
							Production of selected products ^{ml} :	
2566	1992	1904	1890	1842	1717	1661	hard coal ⁿ in kg	21
21,0	13,4	15,7	16,3	16,1	17,2	16,1	native sulphur ^o (in terms of 100%) in kg	22
4,7	4,5	4,7	5,0	5,3	5,5	5,8	butter and other dairy spreads in kg	23
53,3	41,0	53,8	43,4	56,5	57,7	57,6	sugar (in terms of white sugar) in kg	24
1,2	0,9	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	footwear (including rubber) in pairs	25
53,2	49,3	46,0	49,8	48,5	50,6	48,5	sulphuric acid ^p (in terms of 100%) in kg	26
							mineral or chemical fertilizers ^r (in terms of pure ingredient) in kg	27
69,3	63,6	69,2	74,6	73,9	77,0	75,1	plastics (in primary forms) in kg	28
54,7	66,1	79,1	86,2	84,6	89,7	90,0	synthetic chemical fibres in kg	29
2,7	1,3	1,2	1,1	1,2	1,3	1,2	cement ^s in kg	30
331	411	405	397	411	449	494	crude steel in kg	31
218	208	229	243	238	274	269		

narodowej i resortu spraw wewnętrznych; od 2012 r. dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; Rocznika, ust. 10 na str. 32. c Grupowanie metodą rodzaju działalności; za 2017 r. dane nieostateczne. d Od 2010 r. bez dzających działalność rolniczą o małej skali. e Do 1980 r. bez pszenżyta. f Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, morskimi. k Od 2000 r. bez produkcji materiału zarybieniowego w stawach. l 1949 r. m Dane dotyczą podmiotów i podobnych paliw stałych. o Z wydobycia. p Łącznie z oleum; do 1990 r. kwas siarkowy kontaktowy łącznie z oleum.

National Defence and the Ministry of the Interior; since 2012 data concern establishments with 10 and more bed the Yearbook, item 10 on page 32. c Grouped using the kind-of-activity method; preliminary data for 2017. d Since 2010 land who conduct agricultural activities on a small scale. e Until 1980 excluding triticale. f Beef, veal, pork, mutton, k Since 2000 excluding production of fish-stocking materials in ponds. l 1949. m Data concern economic entities employing p Including oleum; until 1990 contact sulphuric acid including oleum. r Including mixed fertilizers. s Portland, aluminous,

(cd.)

(cont.)

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
MYSL (dok.)								
STRY (cont.)								
							Production of selected products ^a (cont.):	
0,4	0,1	41,5	71,4	60,9	59,5	58,4	radio receivers (including sets) per 1000 population in units	1
176	684	510	523	522	554	546	television receivers ^c per 1000 population in units	2
							household refrigerators and freezers (including combined refrigerators-freezers) per 1000 population in units	3
43,9	48,5	82,7	87,1	82,2	83,9	83,8	household washing machines (including machines which both wash and dry) per 1000 population in units	4
38,8	105	166	169	169	175	175	passenger cars ^d per 10 thousand population in units	5
142	204	123	139	144	134	118	electricity in kWh	6
4112	4093	4133	4289	4336	4437	4427		
NICTWO								
RUCTION								
100,0	160,5	165,6	172,3	168,6	185,9	212,5	Construction and assembly production (constant prices ^e) — 2005=100	7
1,5	1,7	1,8	1,8	2,0	2,1	2,1	Cubic volume of residential buildings completed ^f in m ³	8
TELEKOMUNIKACJA								
TELECOMMUNICATIONS								
5,2	5,2	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Railway lines operated (standard gauge ^{gh} ; as of 31 XII) per 10 thousand population in km	9
66,5	71,1	74,8	75,7	76,6	78,0	79,1	Hard surface public roads (urban and non-urban; as of 31 XII) ^k per 10 thousand population in km	10
323	447	520	539	564	586	610	Registered passenger cars (as of 31 XII) per 1000 population in units	11
1309	1267	1301	1316	1318	1426	1546	Transport of goods in tkm: railway transport (standard gauge) ^{gm}	12
3138	5561	6830	7102	7900	9072	9835	road transport ⁿ	13
476	465	416	452	499	529	548	Transport of passengers in pass · km: railway transport (standard gauge) ^{mo}	14
768	561	557	561	499	493	442	road transport ^p	15
2,2	2,2	$\frac{7,8}{2,0}$	6,3	4,2	5,7	5,8	Post offices ^{rs} (as of 31 XII) per 10 thousand population	16
6,6	7,0	6,3	5,9	6,1	6,5	.	Postmen of designated operator (average in December) per 10 thousand population	17
4,6	4,0	$\frac{3,6}{3,0}$	3,6	3,4	3,2	3,3	Letters mailed st in domestic turnover per 100 population in thousands	18
764	1232	1497	1464	1425	1358	1257	Mobile telephone subscribers ^u (as of 31 XII) per 1000 population	19

d Bez samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfa i podobnych. e Patrz uwagi ogólne do Rocznika, zamieszkania; do 1990 r. łącznie z budynkami plebanii, kurii biskupich oraz rezydencji prezydenckich i biskupich. g łącznie ry kolejowej. i Przeciętne w roku. k Do 1990 r. bez dróg zakładowych. l Bez dróg miejskich. m Dane dotyczą PKP oraz od ładunków — łącznie z przewozami manewrowymi. n Do 1990 r. (mianownik) bez transportu prywatnego. o Do 1990 r. bez przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób, do 1990 r. — 5 osób. r Do 1990 r. placówki pocztowo-telekomunikacyjne; pocztowego wyznaczonego, od 2014 r. (licznik) łącznie z pozostałymi (alternatywnymi) operatorami pocztowymi.

motor caravans, snowmobiles, golf cars and similar vehicles. e See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. 1990 including presbyteries, episcopal curias and presidential and episcopal residences. g Including broad gauge. h Data cluding factory roads. l Excluding urban roads. m Data concern PKP and since 2005 also other entities which obtained excluding private transport. o Until 1990 excluding passengers transported free of charge. p Excluding transports by urban telecommunication offices; in 2000 post offices and telecommunication service offices. s Until 2014 (denominator) data data. u Including users (pre-paid services).

II. WAŻNIEJSZE DANE O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA

MAJOR DATA REGARDING THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF THE COUNTRY CALCULATED PER CAPITA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2000
								HAN TRA
1	Sprzedaż detaliczna (ceny stałe ^a) — 1995=100	12,1 ^b	19,4	34,9	56,7	99,8	79,7	120,2
	Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) w USD ^c :							
2	import — cif (do 1990 r. — fob)	26,9	50,5	111	537	251	1279
3	eksport	25,6	44,8	109	478	377	827
								INWESTYCJE. INVESTMENTS.
4	Nakłady inwestycyjne (ceny stałe ^a) — 1995=100	5,9	13,5	29,4	54,6	96,4	80,8	180,3
5	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; ceny stałe ^a) — 1995=100	30,5	31,3	34,0	45,7	75,8	92,0	121,9
								RACHUNKI NATIONAL
6	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) ^{ad} — 1995=100	129,4
7	Popyt krajowy (ceny stałe) ^{ad} — 1995=100	137,1
8	spożycie	129,5
9	w tym w sektorze gospodarstw domowych	133,3
10	akumulacja brutto	167,2
11	w tym nakłady brutto na środki trwałe	182,7
	Spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych ^e :							
12	ziarno 4 zbóż ^f w przeliczeniu na przetwory w kg	148	166	145	131	127	115	120
13	ziemniaki ^f w kg	310	270	223	190	158	144	134
14	warzywa w kg	111	101	119	121
15	owoce w kg	32,8	37,7	29,0	51,6
16	mięso i podroby ^g w kg	15,8	36,5	42,5	53,0	74,0	68,8	66,1
17	w tym mięso	48,7	69,1	63,7	62,0
18	tłuszcz jadalne zwierzęce w kg	6,2	7,4	8,2	8,1	8,2	6,7
19	masło w kg	3,3	4,7	6,0	8,9	7,8	4,2
20	mleko krowie ^h w l	118	206	227	262	262	242	193
21	jaja kurze w szt.	50	116	143	186	223	190	188
22	cukier w kg	12,8	21,0	27,9	39,2	41,4	44,2	41,6
23	wódki, likiery, inne napoje alkoholowe w przeli- czeniu na 100% w l	2,3	2,4	3,3	6,0	3,8 ^k	2,0
24	wina i miody pitne w l	0,9	4,5	5,7	10,1	7,4	12,0
25	piwo otrzymywane ze słodu ^l w l	13,9	22,8	31,6	30,4	30,5	66,9
26	papierosy z tytoniu lub mieszanek tytoniu z jego namiastkami w szt.	1000	1063	1539	2078	2679	2654	1954

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32. b 1947 r. c Do 1980 r. przeliczono ze złotych dewizowych. d Za i straty produktów rolnych u producentów i w obrocie, z uwzględnieniem zmiany stanu zapasów w magazynach handlowych 30 czerwca danego roku. g Łącznie z mięsem i podrobami przeznaczonymi na przetwory. h Łącznie z mlekami uwzględniono szerszy zakres transakcji. k Z produkcji krajowej. l Od 2000 r. o objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. b 1947. c Until 1980 calculated from hard currency zlotys. as by wastes and losses of agricultural products of producers and in turnover, and including changes in inventories a previous year to 30th June of the given year. g Including meat and edible offal designated for processed products. h Including lations (a wider scope of transactions was included in exports and imports). k Domestic production. l Since 2000 of an

(dok.)

(cont.)

2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
DEL								
DE								
127,4	155,4	170,0	179,4	190,5	201,0	210,2	Retail sales (constant prices ^a) — 1995=100	1
Foreign trade turnover (current prices) in USD ^c :								
2661	4623	5870	5141	5222	6013	7033	imports — cif (until 1990 — fob)	2
2342	4148	5777	5210	5336	6028	6893	exports	3
ŚRODKI TRWAŁE								
FIXED ASSETS								
169,7	262,4	305,5	327,5	290,8	309,7	357,4	Investment outlays (constant prices ^a) — 1995=100	4
136,7	161,8	191,3	200,3	207,3	214,6	223,0	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; constant prices ^a) — 1995=100	5
NARODOWE								
ACCOUNTS								
151,2	188,9	211,5	219,7	226,5	237,8	250,2	Gross domestic product (constant prices) ^{ad} — 1995=100	6
153,6	195,3	211,2	218,4	223,6	234,6	247,3	Domestic demand (constant prices) ^{ad} — 1995=100	7
149,4	184,6	196,2	201,9	209,0	217,6	226,5	final consumption expenditure	8
152,6	189,3	202,9	209,2	217,4	227,4	237,2	of which households sector	9
169,7	240,4	277,2	291,1	285,3	307,8	338,9	gross capital formation	10
179,6	258,7	301,2	319,9	294,0	305,8	333,0	of which gross fixed capital formation	11
Consumption of selected consumer goods ^e :								
119	108	106	103	103	102	101	grain of 4 cereals ^f in terms of processed products in kg	12
126	110	101	100	97,0	96,0	95,0	potatoes ^f in kg	13
110	106	104	105	106	105	106	vegetables in kg	14
54,1	44,0	47,0	53,0	54,0	53,0	54,0	fruit in kg	15
71,2	73,7	73,6	75,0	77,6	74,6	80,2	meat and edible offal ^g in kg	16
66,8	69,9	69,5	70,9	73,4	70,1	76,1	of which meat	17
6,6	6,3	5,5	5,8	6,1	6,5	6,6	edible animal fats in kg	18
4,2	4,3	4,2	4,5	4,7	4,5	4,7	butter in kg	19
173	189	205	213	222	218	221	cows' milk ^h in l	20
215	202	155	144	145	139	162	hen eggs in units	21
40,1	39,9	44,3	40,5	42,3	42,9 ⁱ	47,0 ⁱ	sugar in kg	22
2,5	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	vodkas, liquors, other alcoholic beverages in terms of 100% in l	23
8,6	6,9	6,3	6,3	5,9	6,2	6,0	wine and mead in l	24
80,7	90,2	98,9	99,1	99,5	98,5	100,5	beer from malt ^l in l	25
1974	1805	1315	1466	1416 ⁱ	1027 ⁱ	1156 ⁱ	cigarettes containing tobacco or mixtures of tobacco and tobacco substitutes in units	26

2018 r. dane nieostateczne. e Opracowano metodą: produkcja powiększona o import, pomniejszona o eksport oraz o ubytki (hurtu i detalu) i u producentów. f Dane dotyczą lat gospodarczych, tzn. obejmują okres od 1 lipca roku poprzedniego do przeznaczonym na przetwory; bez mleka przerobionego na masło. i Zmiana metodologii naliczeń (w eksporcie i imporcie

d Preliminary data for 2018. e Compiled using the method: production increased by imports, decreased by exports as well in trade warehouses (wholesale and retail) and at producers. f Data concern farming years, i.e. periods from 1st July of milk designated for processed products; excluding milk used in the production of butter. i Change in the methodology of alcoholic strength of more than 0.5%.

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R.

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018

Lp.	WOJEWÓDZTWA WYSZCZEGÓLNIENIE	WOJEWÓDZTWA				
		Polska	Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie
1	Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	312695	19947	17972	25122	13988
	Jednostki podziału terytorialnego (stan w dniu 31 XII):					
2	gminy	2478 ^a	169	144	213	82
3	powiaty	314	26	19	20	12
4	miasta na prawach powiatu	66	4	4	4	2
5	Miasta (stan w dniu 31 XII)	930	91	52	48	43
6	Miejscowości wiejskie (stan w dniu 31 XII)	52497	2527	3579	4039	1293
	Stan i ochrona środowiska					
7	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w % powierzchni ogólnej	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1
	Pobór wody — w % poboru ogółem — na cele:					
8	produkcyjne ^b (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	68,8	20,1	35,4	33,6	12,6
9	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	9,7	39,0	20,1	36,2	29,8
10	eksploatacji sieci wodociągowej ^c	21,5	40,9	44,5	30,2	57,6
	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ^d :					
11	ogółem	74,0	81,1	73,0	57,3	76,8
12	miast	94,6	96,1	95,8	93,9	94,7
13	wsí	42,9	48,3	40,0	25,6	43,6
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
14	pyłowych	99,8	99,9	99,5	98,4	99,3
15	gazowych (bez dwutlenku węgla)	66,7	93,7	42,2	89,9	68,4
16	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) w % powierzchni ogólnej	32,6	18,6	32,4	22,7	38,4
17	Odpady unieszkodliwione poprzez składowanie ^e (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w % odpadów wytworzonych	16,5	1,3	0,5	48,2	1,8
18	Odpady komunalne przeznaczone (w ciągu roku) do recyklingu w % odpadów komunalnych zebranych ^f	26,2	34,2	25,0	20,4	19,6
	Ludność^g					
19	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38411,1	2901,2	2077,8	2117,6	1014,5
20	Kobiety: w % ludności ogółem	51,6	51,9	51,5	51,5	51,3
21	na 100 mężczyzn	107	108	106	106	105
22	Ludność w miastach (stan w dniu 31 XII) w % ludności ogółem	60,1	68,6	59,1	46,5	64,9
23	Ludność (stan w dniu 31 XII) na 1 km ² powierzchni ogólnej	123	145	116	84,3	72,5
24	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,1	9,6	9,6	9,5	9,3
25	Zgony ^h na 1000 ludności	10,8	11,4	10,9	11,2	10,8
26	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,8	4,2	3,9	4,2	4,2
27	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,7	-1,8	-1,3	-1,7	-1,5
28	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,1	1,3	-1,2	-2,5	-1,0
	Przeciętne trwanie życia:					
29	mężczyźni	73,8	73,2	73,5	73,5	72,9
30	kobiety	81,7	81,3	81,1	82,3	80,9
	Rynek pracy. Wynagrodzenia					
31	Pracujący ⁱ (stan w dniu 31 XII): w tysiącach	15614,9	1148,8	749,2	854,7	357,7
32	na 1000 ludności	407	396	361	404	353
33	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	968,9	62,8	72,7	74,4	22,2
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
34	kobiety	56,0	55,6	60,9	51,9	59,1
35	bezrobotni w wieku 24 lata i mniej	12,2	9,9	12,4	14,6	11,7
36	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	39,6	37,2	44,1	43,5	32,4
37	posiadający prawo do zasiłku	15,8	16,5	16,7	10,4	18,9
38	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	15,5	7,6	23,7	45,6	8,7
39	Stopy bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	5,8	5,2	8,8	8,0	5,8
40	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^k w zł	4589,91	4685,86	3961,76	4061,28	4029,14

a W tym 66 gmin mających również status miasta na prawach powiatu wykazanych w poz. 4. b Z ujęć własnych. c Pobór miast i wsi — na podstawie bilansu. e We własnym zakresie przez wytwórcę; na składowiskach i w obiektach unieszkodliwionych od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone, ze względu na objęcie od g Ludność na podstawie bilansu. h Łącznie ze zgonami niemowląt. i Według faktycznego miejsca pracy; bez pracujących pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe. k Bez wynagrodzeń pracowników w jed

a Of which 66 gminas that are also cities with powiat status which are given in item 4. b From own intakes. c Water with population of urban and rural areas — based on balance. e By waste producer on its own; on landfills and in facilities set from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by gminas since 1st July 2013 all i By actual workplace; excluding budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety; budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	VOIVODSHIPS		No.
				SPECIFICATION		
18219	15183	35558	9412	Total area (as of 31 XII) in km ²		1
				Units of territorial division (as of 31 XII):		
177	182	314	71	gminas		2
21	19	37	11	powiats		3
3	3	5	1	cities with powiat status		4
44	61	87	36	Towns (as of 31 XII)		5
5005	1952	8526	1156	Rural localities (as of 31 XII)		6
				Environmental protection		
				Devastated and degraded land requiring reclamation and management (as of 31 XII) in % of total area		7
0,3	0,1	0,1	0,3	Water withdrawal — in % of total withdrawal — for purposes of:		
				production ^b (excluding agriculture, forestry and fishing)		8
35,2	57,4	84,2	32,6	irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds		9
16,3	10,4	3,1	32,4	exploitation of water supply network ^c		10
48,6	32,2	12,8	34,9	Population connected to wastewater treatment plants in % of population ^d :		
				total		11
69,5	66,6	73,1	76,0	urban areas		12
95,2	94,2	95,9	94,6	rural areas		13
26,5	40,9	31,8	54,8	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:		
				particulates		14
100,0	99,7	99,9	100,0	gases (excluding carbon dioxide)		15
87,4	54,7	78,3	71,6	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII) in % of total area		16
19,5	53,0	29,7	27,6	Waste disposed by landfilling ^e (during the year; excluding municipal waste) in % of waste generated		17
83,8	3,6	0,6	0,3	Municipal waste designated (during the year) for recycling in % of municipal waste collected ^f		18
23,5	23,9	21,0	24,6	Population^g		
2466,3	3400,6	5403,4	986,5	Population (as of 31 XII) in thousands		19
52,4	51,5	52,2	51,6	Females: in % of total population		20
110	106	109	107	per 100 males		21
				Population in urban areas (as of 31 XII) in % of total population		22
62,6	48,2	64,4	53,3	Population (as of 31 XII) per 1 km ² of total area		23
135	224	152	105	Live births per 1000 population		24
9,3	11,2	11,2	8,7	Deaths ^h per 1000 population		25
12,8	9,6	10,9	10,8	Infant deaths per 1000 live births		26
4,4	2,9	3,4	3,3	Natural increase per 1000 population		27
-3,5	1,6	0,3	-2,1	Net internal and international migration for permanent residence per 1000 population		28
-0,8	1,6	3,1	-1,3	Life expectancy:		
				males		29
72,0	75,3	74,0	74,7	females		30
80,7	82,9	82,0	81,8	Labour market. Wages and salaries		
1022,1	1447,7	2658,7	338,3	Employed persons ⁱ (as of 31 XII) in thousands		31
414	426	492	343	per 1000 population		32
66,0	71,5	136,5	22,7	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thousands		33
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):		
53,3	57,6	52,1	58,9	women		34
9,6	13,6	11,4	12,1	unemployed persons at the age of 24 and less		35
40,9	39,9	42,6	36,3	out of work for longer than 1 year		36
15,1	14,8	16,2	14,5	possessing benefit rights		37
11,0	13,3	25,3	9,8	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer		38
6,1	4,7	4,9	6,3	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %		39
4216,62	4418,06	5601,44	4157,68	Average monthly gross wages and salaries ^k in PLN		40

wody na ujęciach przed wtórczeniem do sieci. d Ludność korzystająca — dane szacunkowe, ludność ogółem oraz ludność dłużej niż 1 miesiąc wyczerpana (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych. f Pozycja obejmuje odpady 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości. w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego; dla jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

drawal by intakes before entering the network. d Population connected to — estimated data, the total population as well as vicing the extractive industries (of which heaps and settling ponds) own and others. f Estimate includes waste collected real-estate owners with municipal waste management system. g Population based on balance. h Including infant deaths. for employed persons on private farms in agriculture — estimated data. k Excluding wages and salaries of employees in

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R. (cd.)

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018 (cont.)

Lp.	WOJEWÓDZTWA WYSZCZEGÓLNIENIE	Pod- karpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie
1	Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	17846	20187	18321	12333
	Jednostki podziału terytorialnego (stan w dniu 31 XII):				
2	gminy	160	118	123	167
3	powiaty	21	14	16	17
4	miasta na prawach powiatu	4	3	4	19
5	Miasta (stan w dniu 31 XII)	51	40	42	71
6	Miejscowości wiejskie (stan w dniu 31 XII)	1669	3758	2877	1293
	Stan i ochrona środowiska				
7	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w % powierzchni ogólnej	0,1	0,1	0,2	0,4
	Pobór wody — w % poboru ogółem — na cele:				
8	produkcyjne ^b (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	49,7	12,7	39,9	23,7
9	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	15,9	23,2	3,3	14,9
10	eksploatacji sieci wodociągowej ^c	34,4	64,3	56,8	61,4
	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ^d :				
11	ogółem	74,7	68,2	82,8	81,1
12	miast	96,7	96,8	94,4	91,2
13	wsí	59,3	23,8	62,4	47,9
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
14	pyłowych	99,3	99,1	99,7	99,7
15	gazowych (bez dwutlenku węgla)	31,8	29,4	87,0	25,2
16	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) w % powierzchni ogólnej	44,9	31,6	32,9	22,0
17	Odpady nieszkodliwe poprzez składowanie ^e (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w % odpadów wytworzonych	—	—	1,6	7,5
18	Odpady komunalne przeznaczone (w ciągu roku) do recyklingu w % odpadów komunalnych zebranych ^f	18,0	22,0	19,3	41,9
	Ludność^g				
19	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	2129,0	1181,5	2333,5	4533,6
20	Kobiety: w % ludności ogółem	51,0	51,3	51,3	51,8
21	na 100 mężczyzn	104	105	105	107
22	Ludność w miastach (stan w dniu 31 XII) w % ludności ogółem	41,1	60,8	63,7	76,7
23	Ludność (stan w dniu 31 XII) na 1 km ² powierzchni ogólnej	119	58,5	127	368
24	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,1	10,0	11,4	9,4
25	Zgony ^h na 1000 ludności	9,2	11,0	9,6	11,5
26	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,2	4,2	4,0	3,9
27	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,9	-1,0	1,8	-2,1
28	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,7	2,2	-1,1
	Przeciętne trwanie życia:				
29	mężczyźni	75,6	74,1	74,7	73,5
30	kobiety	83,2	82,7	81,9	80,9
	Rynek pracy. Wynagrodzenia				
31	Pracujący ⁱ (stan w dniu 31 XII): w tysiącach	866,8	441,3	888,4	1763,7
32	na 1000 ludności	407	373	381	389
33	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	82,9	36,8	46,1	80,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
34	kobiety	54,3	47,6	63,2	58,4
35	bezrobotni w wieku 24 lata i mniej	13,8	12,7	13,5	10,2
36	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	45,4	43,3	31,6	36,5
37	posiadający prawo do zasiłku	15,0	12,9	18,4	15,0
38	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	49,0	30,7	13,3	7,3
39	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	8,7	7,7	4,9	4,3
40	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^k w zł	3933,60	4066,29	4506,18	4586,55

b Z ujęć własnych. c Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. d Ludność korzystająca — dane szacunkowe, kach i w obiektach nieszkodliwienia odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych. względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości; bez pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa państwa; bez pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa państwa.

b From own intakes. c Water withdrawal by intakes before entering the network. d Population connected to — estimated from own; on landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps and settling ponds) own and others. g Population since 1st July 2013 all real-estate owners with municipal waste management system. g Population based on national defence and public safety; for employed persons on private farms in agriculture — estimated data. k Excluding wa

Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	VOIVODSHIPS		No.
				SPECIFICATION		
11711	24173	29826	22897	Total area (as of 31 XII) in km ²		1
				Units of territorial division (as of 31 XII):		
102	116	226	114	gminas		2
13	19	31	18	powiats		3
1	2	4	3	cities with powiat status		4
36	49	113	66	Towns (as of 31 XII)		5
2480	3875	5453	3015	Rural localities (as of 31 XII)		6
				Environmental protection		
				Devastated and degraded land requiring reclamation and management (as of 31 XII) in % of total area		7
0,3	0,2	0,3	0,1	Water withdrawal — in % of total withdrawal — for purposes of:		
				production ^b (excluding agriculture, forestry and fishing)		8
92,2	23,3	76,4	89,0	irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds		9
4,0	21,1	7,8	2,7	exploitation of water supply network ^c		10
3,8	55,6	15,8	8,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of population ^d :		
				total		11
64,3	77,3	73,1	83,1	urban areas		12
95,3	96,4	94,2	94,4	rural areas		13
39,1	49,9	48,0	58,6	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:		
				particulates		14
99,9	98,8	99,7	99,6	gases (excluding carbon dioxide)		15
57,3	1,4	71,7	67,6	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII) in % of total area		16
65,0	46,7	31,6	21,8	Waste disposed by landfilling ^e (during the year; excluding municipal waste) in % of waste generated		17
37,4	—	10,7	34,7	Municipal waste designated (during the year) for recycling in % of municipal waste collected ^f		18
25,7	19,0	25,3	26,7	Population^g		
				Population (as of 31 XII) in thousands		19
1241,5	1429,0	3494,0	1701,0	Females: in % of total population		20
51,2	51,1	51,3	51,4	per 100 males		21
105	104	106	106	Population in urban areas (as of 31 XII) in % of total population		22
44,9	59,0	54,3	68,5	Population (as of 31 XII) per 1 km ² of total area		23
106	59,1	117	74,3	Live births per 1000 population		24
8,6	9,6	11,1	9,0	Deaths ^h per 1000 population		25
11,7	10,5	10,1	10,9	Infant deaths per 1000 live births		26
3,8	4,2	4,1	3,9	Natural increase per 1000 population		27
-3,1	-0,9	1,0	-1,9	Net internal and international migration for permanent residence per 1000 population		28
-2,0	-2,4	0,4	-0,6	Life expectancy:		
				males		29
73,6	72,5	74,0	73,6	females		30
82,1	81,6	81,3	81,2	Labour market. Wages and salaries		
				Employed persons ⁱ (as of 31 XII): in thousands		31
485,0	457,0	1563,8	571,1	per 1000 population		32
391	320	448	336	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thousands		33
44,1	53,1	50,9	46,0	In % of registered unemployed (as of 31 XII):		
				women		34
52,7	57,8	61,8	59,0	unemployed persons at the age of 24 and less		35
13,6	13,1	13,5	11,1	out of work for longer than 1 year		36
36,7	37,2	30,9	37,6	possessing benefit rights		37
16,7	19,0	19,3	17,0	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer		38
38,2	20,0	13,0	15,5	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %		39
8,3	10,4	3,2	7,4	Average monthly gross wages and salaries ^k in PLN		40
3954,13	3855,79	4201,16	4155,94			

ludność ogółem oraz ludność miast i wsi — na podstawie bilansu. e We własnym zakresie przez wytwórcę; na składowiskach Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone, ze względu na ich pochodzenie. g Ludność na podstawie bilansu. h Łącznie ze zgonami niemowląt. i Według faktycznego miejsca pracy; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe. k Bez wynagrodzenia.

ated data, the total population as well as population of urban and rural areas — based on balance. e By waste producer on the territory. f Estimate includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by land. h Including infant deaths. i By actual workplace; excluding budgetary units conducting activity within the scope of defence and salaries of employees in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R. (cd.)

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018 (cont.)

Lp.	WOJEWÓDZTWA WYSZCZEGÓLNIENIE	WOJEWÓDZTWA				
		Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie
	Mieszkania. Infrastruktura komunalna					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (stan w dniu 31 XII):					
1	mieszkania: w tysiącach	14615,1	1186,7	752,3	781,1	377,0
2	na 1000 ludności	380	409	362	369	372
3	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	74,2	72,6	70,3	77,4	73,8
	Mieszkania oddane do użytkowania:					
4	w tysiącach	185,1	18,5	7,1	7,5	4,3
5	na 1000 ludności	4,8	6,4	3,4	3,5	4,2
6	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	90,3	80,2	97,6	94,9	87,3
	Zużycie w gospodarstwach domowych:					
7	wody z wodociągów w hm ³	1280,7	98,0	73,4	61,0	31,3
8	energii elektrycznej w GWh	30506,2	2338,3	1571,2	1467,2	785,8
9	gazu z sieci w GWh	46903,3	4127,8	1636,6	1841,0	1345,1
	Edukacja i wychowanie					
	Uczniowie ^b w szkołach (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
10	podstawowych	3039,8	216,4	163,8	162,1	81,1
11	gimnazjach	350,6	23,0	19,3	20,1	8,7
12	branżowych I stopnia (łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych) ^c	156,8	10,3	10,7	7,7	4,6
13	liceach ogólnokształcących	470,3	31,0	21,9	30,2	9,9
14	technikach ^d	518,5	33,4	30,8	31,5	13,9
15	policealnych	218,6	16,3	13,1	13,7	4,3
	Absolwenci ^{b,e} szkół w tys.:					
16	gimnazjów	340,7	22,2	18,4	19,5	8,6
17	zasadniczych zawodowych ^c	48,8	3,0	3,2	2,4	1,5
18	liceów ogólnokształcących	152,7	9,6	7,2	10,3	3,4
19	techników ^d	112,0	7,1	6,4	6,9	3,1
20	policealnych	65,4	4,1	4,1	5,0	1,2
21	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	895	905	832	870	877
	Ochrona zdrowia^f i pomoc społeczna					
22	Łóżka w szpitalach ogólnych ^g (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	47,3	50,5	46,2	51,9	42,2
23	Leczeni w szpitalach ogólnych (w trybie stacjonarnym; bez międzyoddziałowego ruchu chorych) ^g na 10 tys. ludności	2001	1903	1808	2143	1967
24	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	8,5	8,6	8,5	8,8	7,5
	Placówki stacjonarne pomocy społecznej ^h (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności:					
25	miejsca	30,9	28,9	27,3	27,0	29,4
26	mieszkańcy	29,4	28,0	25,7	25,5	27,9
27	Dzieci w żłobkach ⁱ i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	105,3	166,3	81,2	77,2	126,6
	Kultura i turystyka					
28	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1 czytelnika w wol.	17,1	16,9	19,0	18,0	17,4
29	Widzowie w kinach na 1000 ludności	1545	1948	1440	994	1296
	Baza noclegowa turystyki ^k w tys.:					
30	miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	798,7	70,0	32,3	26,6	18,5
31	korzystający z noclegów	33895,9	3654,8	1326,6	1079,3	687,8
	Nauka					
32	Nakłady ^l na działalność badawczą i rozwojową w relacji do produktu krajowego brutto (ceny bieżące) w % w 2017 r.	1,03	0,91	0,50	0,88	0,38
33	Badacze pracujący w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^m	5,8	7,2	3,2	3,8	1,9

a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansu. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół poli dającychymi uprawnienia zawodowe. e Z roku szkolnego 2017/18; brak absolwentów szkół podstawowych wynika z reformy w zakładach karnych. g Bez opieki dziennej. h łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. i łącznie z dziećmi i Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; bez amortyzacji środków trwałych. m Badacze — w tzw. ści (BAEL) — przeciętne w roku.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balance. b Excluding schools for adults, except post-secondary the 2017/18 school year; lack of graduates of primary schools results from the school reform conducted in 2017 (transition self-help homes. i Including children in nursery wards and in workplace nurseries. k Concern establishments with 10 and — in full-time equivalents (FTE); economically active persons — on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual

Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	VOIVODSHIPS	No.
				SPECIFICATION	
				Dwellings. Municipal infrastructure	
				Dwelling stocks ^a (as of 31 XII):	
1023,3	1199,6	2302,9	357,5	dwellings: in thousands	1
415	353	426	362	per 1000 population	2
69,4	78,7	72,3	81,0	average useful floor area per dwelling in m ²	3
				Dwellings completed:	
8,0	18,2	41,1	2,4	in thousands	4
3,3	5,4	7,6	2,4	per 1000 population	5
104,9	94,5	79,1	107,0	average useful floor area per dwelling in m ²	6
				Consumption in households:	
92,4	94,1	213,4	31,0	water from water supply systems in hm ³	7
2041,9	2829,7	5029,8	825,4	electricity in GWh	8
1781,3	5128,1	9480,2	785,9	gas from gas supply system in GWh	9
				Education	
				Pupils and students ^b in schools (as of beginning of the school year) in thousands:	
185,5	278,1	462,9	67,3	primary	10
21,6	32,5	52,5	7,7	lower secondary	11
7,5	16,8	15,0	4,6	stage I sectoral vocational schools (including basic vocational school sections) ^c	12
30,8	43,6	82,8	8,9	general secondary	13
31,2	51,7	62,8	13,7	technical secondary ^d	14
15,6	17,4	31,9	5,2	post-secondary	15
				Graduates ^{b,e} in schools in thousands:	
21,2	32,2	50,1	7,8	lower secondary	16
2,4	5,6	4,5	1,6	basic vocational ^c	17
10,0	14,1	25,3	2,9	general secondary	18
6,7	11,8	12,8	3,1	technical secondary ^d	19
4,0	5,9	8,2	1,1	post-secondary	20
890	908	949	920	Children in pre-primary education establishments (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3—6	21
				Health care^f and social welfare	
50,8	43,7	47,7	44,8	Beds in general hospitals ^g (as of 31 XII) per 10 thousand population	22
2217	1820	2144	1600	In-patients in general hospitals (in inpatient care; excluding inter-ward patient transfers) ^g per 10 thousand population	23
9,0	8,6	9,2	7,5	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita	24
				Stationary facilities of social welfare facilities ^h (including branches; as of 31 XII) per 10 thousand population:	
33,1	31,3	32,6	43,7	places	25
32,1	30,0	30,8	41,4	residents	26
99,8	107,3	111,1	158,1	Children in nurseries ⁱ and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to the age of 3	27
				Culture and tourism	
19,4	14,6	15,3	17,0	Public library loans per borrower in vol.	28
1422	1467	2089	883	Audience in cinemas per 1000 population	29
				Tourist accommodation establishments ^k in thousands:	
23,4	101,1	62,7	11,1	bed places (as of 31 VII)	30
1351,3	5207,4	5337,0	419,2	tourists accommodated	31
				Science	
0,72	1,85	1,78	0,46	Gross domestic expenditures ^l on research and development activity in ratio to gross domestic product (current prices) in % in 2017	32
4,0	9,4	12,0	2,7	Researchers employed in research and development activity per 1000 economically active persons ^m	33

cealnych. c, d Łącznie ze szkołami: c — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, d — artystycznymi ogólnokształcącymi szkolnej wprowadzonej w 2017 r. (przejście z 6- na 8-klasową szkołę podstawową). f Dane nie obejmują ochrony zdrowia w oddziałach żłobkowych i żłobkach przyzakładowych. k Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC); aktywni zawodowo — na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności

schools. c, d Including: c — special job-training schools, d — general art schools leading to professional certification. e For from 6- to 8-grade primary school). f Data do not include health care in prisons. g Excluding day-care. h Including community more bed places. i Grouping by the local kind-of-activity unit method; excluding depreciation of fixed assets. m Researchers averages.

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R. (cd.)

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018 (cont.)

Lp.	WOJEWÓDZTWA WYSZCZEGÓLNIENIE	Pod-	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie
		karpackie			
Mieszkania. Infrastruktura komunalna					
Zasoby mieszkaniowe ^a (stan w dniu 31 XII):					
1	mieszkania: w tysiącach	670,3	454,7	879,2	1773,5
2	na 1000 ludności	315	385	377	391
3	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	82,0	76,9	72,2	71,3
Mieszkania oddane do użytkowania:					
4	w tysiącach	7,8	5,0	16,7	12,5
5	na 1000 ludności	3,7	4,2	7,2	2,7
6	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	108,1	101,6	80,6	112,0
Zużycie w gospodarstwach domowych:					
7	wody z wodociągów w hm ³	49,7	41,7	82,0	137,5
8	energii elektrycznej w GWh	1269,8	941,5	1816,4	3666,7
9	gazu z sieci w GWh	2821,2	617,0	2577,7	5399,5
Edukacja i wychowanie					
Uczniowie ^b w szkołach (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
10	podstawowych	165,1	87,8	199,1	340,8
11	gimnazjach	20,2	10,4	23,1	37,9
12	branżowych I stopnia (łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych) ^c	8,9	3,5	12,0	16,2
13	liceach ogólnokształcących	27,8	16,0	28,6	48,7
14	technikach ^d	35,5	16,1	30,9	60,0
15	policealnych	10,4	7,2	13,5	27,4
Absolwenci ^{be} szkół w tys.:					
16	gimnazjów	20,4	10,7	22,0	36,3
17	zasadniczych zawodowych ^c	3,0	1,1	3,5	4,9
18	liceów ogólnokształcących	9,6	5,5	8,9	15,9
19	techników ^d	7,9	3,6	6,4	13,0
20	policealnych	4,1	2,3	3,6	7,5
21	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	877	885	865	905
Ochrona zdrowia^f i pomoc społeczna					
22	łóżka w szpitalach ogólnych ^g (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	46,7	49,8	39,0	54,5
23	Leczeni w szpitalach ogólnych (w trybie stacjonarnym; bez międzydziałowego ruchu chorych) ^g na 10 tys. ludności	1942	2210	1699	2022
24	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,7	8,5	8,4	8,9
Placówki stacjonarne pomocy społecznej ^h (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności:					
25	miejsca	27,8	29,7	32,6	29,9
26	mieszkańcy	26,2	27,9	31,0	28,4
27	Dzieci w żłobkach ⁱ i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	97,5	106,1	83,5	99,9
Kultura i turystyka					
28	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1 czytelnika w wol.	18,6	19,3	13,6	17,9
29	Widzowie w kinach na 1000 ludności	1036	1130	1765	1644
Baza noclegowa turystyki ^k w tys.:					
30	miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	34,7	14,6	115,9	49,1
31	korzystający z noclegów	1263,4	638,8	3047,8	2809,3
Nauka					
32	Nakłady ^l na działalność badawczą i rozwojową w relacji do produktu krajowego brutto (ceny bieżące) w % w 2017 r.	1,03	0,60	1,08	0,63
33	Badacze pracujący w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^m	4,7	3,2	6,9	4,2

a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansu. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół poli dającymi uprawnienia zawodowe. e Z roku szkolnego 2017/18; brak absolwentów szkół podstawowych wynika z reformy w zakładach karnych. g Bez opieki dziennej. h łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. i łącznie z dziećmi i Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; bez amortyzacji środków trwałych. m Badacze — w tzw. ści (BAEL) — przeciętne w roku.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balance. b Excluding schools for adults, except post-secondary the 2017/18 school year; lack of graduates of primary schools results from the school reform conducted in 2017 (transition self-help homes. i Including children in nursery wards and in workplace nurseries. k Concern establishments with 10 and — in full-time equivalents (FTE); economically active persons — on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual

Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	VOIVODSHIPS		No.
				SPECIFICATION		
					Dwellings. Municipal infrastructure	
					Dwelling stocks ^a (as of 31 XII):	
447,2	519,4	1230,5	660,0		dwellings: in thousands	1
360	363	352	388		per 1000 population	2
74,9	68,7	81,5	70,8		average useful floor area per dwelling in m ²	3
					Dwellings completed:	
3,3	5,2	19,9	7,7		in thousands	4
2,6	3,6	5,7	4,5		per 1000 population	5
111,4	86,5	94,0	78,9		average useful floor area per dwelling in m ²	6
					Consumption in households:	
34,0	45,9	137,1	58,1		water from water supply systems in hm ³	7
796,6	1034,7	2848,0	1243,2		electricity in GWh	8
912,3	1064,2	4878,3	2507,1		gas from gas supply system in GWh	9
					Education	
					Pupils and students ^b in schools (as of beginning of the school year) in thousands:	
89,6	111,9	301,4	127,1		primary	10
11,3	13,2	34,5	14,5		lower secondary	11
4,6	7,3	20,5	6,6		stage I sectoral vocational schools (including basic vocational school sections) ^c	12
15,5	16,2	40,0	18,4		general secondary	13
18,7	19,0	49,1	20,2		technical secondary ^d	14
9,3	7,6	17,9	7,8		post-secondary	15
					Graduates ^{b,e} in schools in thousands:	
11,2	13,1	33,2	13,8		lower secondary	16
1,4	2,2	6,5	1,9		basic vocational ^c	17
5,2	5,5	13,1	6,2		general secondary	18
4,4	4,1	10,4	4,1		technical secondary ^d	19
3,5	2,3	6,3	2,1		post-secondary	20
863	817	917	868		Children in pre-primary education establishments (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3—6	21
					Health care^f and social welfare	
46,1	44,9	43,1	46,1		Beds in general hospitals ^g (as of 31 XII) per 10 thousand population	22
2239	2075	2069	1978		In-patients in general hospitals (in inpatient care; excluding inter-ward patient transfers) ^g per 10 thousand population	23
7,8	7,7	8,2	8,5		Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita	24
36,5	37,5	26,4	33,3		Stationary facilities of social welfare facilities ^h (including branches; as of 31 XII) per 10 thousand population:	
35,2	35,4	25,1	31,1		places	25
69,4	69,2	102,6	125,9		residents	26
					Children in nurseries ⁱ and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to the age of 3	27
					Culture and tourism	
19,7	18,6	19,4	16,7		Public library loans per borrower in vol.	28
982	1176	1793	1386		Audience in cinemas per 1000 population	29
17,8	40,8	42,0	138,1		Tourist accommodation establishments ^k in thousands:	
624,1	1308,6	2099,5	3041,1		bed places (as of 31 VII)	30
					tourists accommodated	31
					Science	
0,31	0,51	0,63	0,45		Gross domestic expenditures ^l on research and development activity in ratio to gross domestic product (current prices) in % in 2017	32
1,8	2,2	3,5	2,8		Researchers employed in research and development activity per 1000 economically active persons ^m	33

cealnych. c, d Łącznie ze szkołami: c — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, d — artystycznymi ogólnokształcącymi szkolnej wprowadzonej w 2017 r. (przejście z 6- na 8-klasową szkołę podstawową). f Dane nie obejmują ochrony zdrowia w oddziałach żłobkowych i żłobkach przykładowych. k Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC); aktywni zawodowo — na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności

schools. c, d Including: c — special job-training schools, d — general art schools leading to professional certification. e For from 6- to 8-grade primary school). f Data do not include health care in prisons. g Excluding day-care. h Including community more bed places. i Grouping by the local kind-of-activity unit method; excluding depreciation of fixed assets. m Researchers averages.

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R. (cd.)

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018 (cont.)

Lp.	WOJEWÓDZTWA	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie
Rolnictwo^a i leśnictwo						
1	Użytki rolne (stan w czerwcu) w tys. ha	14669,0	855,1	1097,6	1413,3	388,1
2	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	99,1	99,4	99,6	99,4	99,2
Zbiory w tys. t:						
3	ziarno zbóż podstawowych (bez mieszanek zbożowych)	20287,2	1626,1	1744,9	2631,3	432,1
4	ziemniaki	7312,0	551,5	593,3	449,6	60,6
5	buraki cukrowe	14302,9	1274,2	2761,0	2413,1	82,0
Plony z 1 ha w dt:						
6	ziarno zbóż podstawowych (bez mieszanek zbożowych)	33,4	41,9	33,8	38,9	27,3
7	ziemniaki	251	284	214	280	200
8	buraki cukrowe	599	570	596	587	564
Zwierzęta gospodarskie (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt.:						
9	bydło	42,3	12,3	46,5	26,4	21,6
10	trzoda chlewna	80,6	23,3	113	39,2	42,6
Produkcja:						
żywno rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) w wadze poubojowej ciepłej ^b :						
11	w tysiącach ton	5488,4	113,4	423,5	262,6	133,5
12	na 1 ha użytków rolnych w kg	374	133	386	186	344
mleka krowiego:						
13	w milionach litrów	13767,8	183,0	1047,8	777,1	108,1
14	na 1 ha użytków rolnych w l	939	214	955	550	279
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^c w kg:						
15	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	141,6	174,5	190,5	163,3	112,8
16	wapniowych	55,1	86,4	88,6	68,6	41,2
17	Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha w 2016 r.	9,7	16,0	11,0	7,8	19,7
18	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9459,5	611,2	431,9	596,2	710,2
19	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,6	29,8	23,5	23,4	49,3
20	Odnowienia i zalesienia w ha	58702,7	4733,2	3658,3	2691,2	5763,1
21	Pozyskanie drewna (grubizny) w dam ³	43931,5	3360,3	2868,8	1924,4	3456,0
Przemysł i budownictwo						
22	Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	1520836	129589	64436	39593	37872
23	Produkcja budowlano-montażowa ^d (ceny bieżące) w mln zł	218148	21102	9730	8336	4234
Transport, poczta i telekomunikacja						
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^e (stan w dniu 31 XII):						
24	w kilometrach	19235	1695	1200	1048	912
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	6,2	8,5	6,7	4,2	6,5
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie; stan w dniu 31 XII):						
26	w kilometrach	303957	20223	18585	23517	8963
27	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	97,2	101,4	103,4	93,6	64,1
28	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 placówkę pocztową ^f	1715	1567	1699	1871	1578
29	Łączna abonenckie ^g (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	106,6	107,9	81,6	86,8	103,7
Handel. Ceny						
30	Sprzedaż detaliczna (ceny bieżące) w mln zł	862066	60044	26568	24943	15510
31	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	113	108	114	119	108
32	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych — 2017=100	101,6	101,2	101,6	101,4	102,0
Inwestycje. Środki trwałe						
33	Nakłady inwestycyjne ^h (ceny bieżące) w mln zł	302675	28893	12169	11373	6303
34	Wartość brutto środków trwałych ⁱ (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne) w mln zł	4029717	318229	179753	171486	114202
Rachunki regionalne¹ w 2017 r.						
35	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) w mln zł	1989351	166095	87222	76039	43467
36	w tym wartość dodana brutto	1747080	145867	76600	66779	38174
37	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) — 2016=100	104,9	104,8	104,1	103,9	103,9
38	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	51776	57228	41875	35712	42755
39	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w zł	30711	32075	27749	26626	27608
40	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych — 2016=100	103,2	103,1	103,5	102,6	102,8

a Dane nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha we, kozie, królicze i dziczyzna; od 2018 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie, z uwagi na zmianę współ przez podmioty budowlane (system zleceniowy); według miejsca wykonywania robót. e łącznie z szerokotorowymi; dane pocztowego wyznaczonego i pozostałych (alternatywnych) operatorów pocztowych, g — operatorów telekomunikacyjnych

a Data excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agri and game; since 2018 data are incomparable to those for previous years, due to the change of conversion rates in warm-site location. e Including broad gauge; data concern PKP network as well as other entities managing railway infrastructure. telecommunication network. h By location of investments. i Grouping by the local kind-of-activity unit method.

Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	VOIVODSHIPS		No.
					SPECIFICATION	
				Agriculture^a and forestry		
995,2	557,1	2148,2	488,6	Agricultural land (as of June) in thousand ha		1
99,1	98,8	99,2	99,2	of which area in good agricultural condition in %		2
				Crop production in thousand tonnes:		
1388,2	580,1	2085,7	1230,9	basic cereal grains (excluding cereal mixed)		3
764,6	565,3	841,6	237,4	potatoes		4
372,5	95,1	1172,9	1103,6	sugar beets		5
				Yields per 1 ha in dt:		
29,1	35,3	26,9	49,6	basic cereal grains (excluding cereal mixed)		6
252	245	261	332	potatoes		7
670	625	608	650	sugar beets		8
				Livestock (as of June) per 100 ha of agricultural land in heads:		
47,9	30,7	53,7	26,1	cattle		9
121	30,4	58,5	76,6	pigs		10
				Production:		
				of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) in post-slaughter warm weight ^b :		
406,7	119,1	1152,9	115,8	in thousand tonnes		11
409	214	537	237	per 1 ha of agricultural land in kg		12
				of cows' milk:		
1030,0	314,4	3024,8	290,5	in million litres		13
1035	564	1408	595	per 1 ha of agricultural land in litres		14
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^c in kg:		
132,7	82,3	128,9	202,8	mineral or chemical (including mixed fertilizers)		15
31,3	34,4	46,4	118,6	lime		16
7,3	5,0	8,5	13,8	Agricultural land area per 1 tractor in ha in 2016		17
398,9	440,5	843,0	257,8	Forest land (as of 31 XII) in thousand ha		18
21,5	28,7	23,4	26,7	Forest cover (as of 31 XII) in %		19
2376,1	1224,5	3790,2	2213,7	Renewals and afforestations in ha		20
1437,5	1360,8	2398,5	1400,4	Removals (timber) in dam ²		21
				Industry and construction		
86418	103956	308596	31099	Sold production of industry (current prices) in million PLN		22
				Construction and assembly production ^d (current prices) in million PLN		23
9854	22092	39400	5146			
				Transport, post and telecommunications		
				Railway lines operated, standard gauge ^e (as of 31 XII):		
1081	1086	1716	782	in kilometres		24
5,9	7,2	4,8	8,3	per 100 km ² of total area in km		25
				Hard surface public roads (urban and non-urban; as of 31 XII):		
20806	25845	38669	8533	in kilometres		26
114,2	170,2	108,7	90,7	per 100 km ² of total area in km		27
1713	1974	1626	2001	Population (as of 31 XII) per 1 post office ^f		28
84,1	117,6	147,6	110,8	Subscriber lines ^g (as of 31 XII) per 1000 population		29
				Trade. Prices		
41295	79322	244669	10306	Retail sales (current prices) in million PLN		30
102	116	105	130	Population (as of 31 XII) per 1 shop		31
101,5	102,2	101,6	101,7	Price index of consumer goods and services — 2017=100		32
				Investments. Fixed assets		
16610	22504	67944	7164	Investment outlays ^h (current prices) in million PLN		33
248987	299890	858157	92146	Gross value of fixed assets ⁱ (as of 31 XII; current book-keeping prices) in million PLN		34
				Regional accountsⁱ in 2017		
119350	160070	446586	40716	Gross domestic product (current prices) in million PLN		35
104815	140576	392198	35758	of which gross value added		36
104,3	106,1	105,6	104,6	Gross domestic product (constant prices) — 2016=100		37
48126	47272	83123	41080	Gross domestic product (current prices) per capita in PLN		38
				Gross nominal disposable income in the households sector per capita in PLN		39
31465	29034	37128	27417	Gross real disposable income in the households sector — 2016=100		40
103,2	103,7	103,2	102,1			

użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobioczynników przeliczeniowych żywcia rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. c W roku gospodarczym 2017/18. d Zrealizowana dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów będących zarządcami infrastruktury kolejowej. f, g Dane dotyczą: f — operatora sieci publicznej. h Według lokalizacji inwestycji. i Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

cultural land who conduct agricultural activities on a small scale. b Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit post-slaughter weight. c In the 2017/18 farming year. d Realised by construction entities (contract system); by work-f, g Data concern: f — the postal appointed operator and other (alternative) postal operators, g — operators of the public

III. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWACH W 2018 R. (dok.)

MAJOR DATA ON VOIVODSHIPS IN 2018 (cont.)

Lp.	WOJEWÓDZTWA	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie
	WYSZCZEGÓLNIENIE				
	Rolnictwo^a i leśnictwo				
1	Użytki rolne (stan w czerwcu) w tys. ha	548,5	1072,7	750,8	371,9
2	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	97,8	99,8	99,3	98,4
	Zbiory w tys. t:				
3	ziarno zbóż podstawowych (bez mieszanek zbożowych)	564,4	626,9	1311,6	628,9
4	ziemniaki	637,2	177,9	563,9	173,1
5	buraki cukrowe	278,5	0,9	699,9	118,8
	Plony z 1 ha w dt:				
6	ziarno zbóż podstawowych (bez mieszanek zbożowych)	33,3	24,2	36,1	36,5
7	ziemniaki	243	270	258	236
8	buraki cukrowe	643	579	756	695
	Zwierzęta gospodarskie (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt.:				
9	bydło	14,6	95,2	28,5	32,8
10	trzoda chlewna	27,4	30,6	103	59,3
	Produkcja:				
	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) w wadze poubojowej ciepłej ^b :				
11	w tysiącach ton	83,3	271,1	336,8	215,1
12	na 1 ha użytków rolnych w kg	152	253	449	578
	mleka krowiego:				
13	w milionach litrów	180,0	2834,9	363,5	253,5
14	na 1 ha użytków rolnych w l	328	2643	484	682
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^c w kg:				
15	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	85,0	124,0	152,6	124,9
16	wapniowych	40,3	21,4	74,5	57,9
17	Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha w 2016 r.	6,0	9,9	15,0	8,0
18	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	693,3	635,1	684,8	404,7
19	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	38,3	31,0	36,4	32,0
20	Odnowienia i zalesienia w ha	3570,5	2527,8	4570,9	2686,4
21	Pozyskanie drewna (grubizny) w dam ³	2651,5	1972,5	5654,2	1753,4
	Przemysł i budownictwo				
22	Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	50159	28598	99500	249091
23	Produkcja budowlano-montażowa ^d (ceny bieżące) w mln zł	8710	5208	16076	23578
	Transport, poczta i telekomunikacja				
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^e (stan w dniu 31 XII):				
24	w kilometrach	978	759	1192	1943
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	5,5	3,8	6,5	15,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamieskie; stan w dniu 31 XII):				
26	w kilometrach	17087	13440	14283	21742
27	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	95,7	66,6	78,0	176,3
28	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 placówkę pocztową ^f	2193	1818	1491	1644
29	Łączna abonenckie ^g (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	94,0	87,2	121,7	111,7
	Handel. Ceny				
30	Sprzedaż detaliczna (ceny bieżące) w mln zł	27080	15137	44563	59468
31	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	135	128	126	112
32	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych — 2017=100	101,6	101,4	101,9	101,3
	Inwestycje. Środki trwałe				
33	Nakłady inwestycyjne ^h (ceny bieżące) w mln zł	13639	7764	19492	34015
34	Wartość brutto środków trwałych ⁱ (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne) w mln zł	180977	104483	227303	463146
	Rachunki regionalne¹ w 2017 r.				
35	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) w mln zł	76784	43942	115989	244267
36	w tym wartość dodana brutto	67433	38591	101863	214519
37	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) — 2016=100	104,6	105,4	104,8	104,4
38	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	36088	37077	50001	53654
39	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w zł	24416	25667	29909	33848
40	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych — 2016=100	103,5	102,6	103,7	102,5

a Dane nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha we, kozie, królicze i dziczyzna; od 2018 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie, z uwagi na zmianę współ przez podmioty budowlane (system zleceniowy); według miejsca wykonywania robót. e łącznie z szerokotorowymi; dane pocztowego wyznaczonego i pozostałych (alternatywnych) operatorów pocztowych, g — operatorów telekomunikacyjnych

a Data excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agri and game; since 2018 data are incomparable to those for previous years, due to the change of conversion rates in warm -site location. e Including broad gauge; data concern PKP network as well as other entities managing railway infrastructure. telecommunication network. h By location of investments. i Grouping by the local kind-of-activity unit method.

Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	VOIVODSHIPS		No.
					SPECIFICATION	
					Agriculture^a and forestry	
470,7	948,7	1737,6	824,9		Agricultural land (as of June) in thousand ha	1
98,6	97,6	99,6	98,9		of which area in good agricultural condition in %	2
					Crop production in thousand tonnes:	
598,5	1079,3	2463,3	1294,8		basic cereal grains (excluding cereal mixed)	3
331,2	165,8	792,6	406,4		potatoes	4
255,6	188,2	2737,4	749,2		sugar beets	5
					Yields per 1 ha in dt:	
30,4	33,0	31,2	33,0		basic cereal grains (excluding cereal mixed)	6
242	189	249	261		potatoes	7
615	655	571	532		sugar beets	8
					Livestock (as of June) per 100 ha of agricultural land in heads:	
32,7	49,9	59,0	13,4		cattle	9
49,0	60,4	235	36,9		pigs	10
					Production:	
					of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) in post-slaughter warm weight ^b :	
163,2	342,1	1156,2	193,1		in thousand tonnes	11
347	361	665	234		per 1 ha of agricultural land in kg	12
					of cows' milk:	
236,4	1134,3	1838,5	151,0		in million litres	13
502	1196	1058	183		per 1 ha of agricultural land in litres	14
					Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^c in kg:	
106,0	113,6	170,4	115,5		mineral or chemical (including mixed fertilizers)	15
35,9	37,2	60,8	44,0		lime	16
5,8	18,6	10,7	25,9		Agricultural land area per 1 tractor in ha in 2016	17
339,0	783,1	789,2	840,6		Forest land (as of 31 XII) in thousand ha	18
28,4	31,6	25,8	35,7		Forest cover (as of 31 XII) in %	19
1836,4	5162,2	5955,1	5943,0		Renewals and afforestations in ha	20
1393,2	3747,1	3938,6	4614,3		Removals (timber) in dam ³	21
					Industry and construction	
31125	35970	180582	44252		Sold production of industry (current prices) in million PLN	22
5519	6300	21571	11290		Construction and assembly production ^d (current prices) in million PLN	23
					Transport, post and telecommunications	
					Railway lines operated, standard gauge ^e (as of 31 XII):	
721	1084	1872	1166		in kilometres	24
6,2	4,5	6,3	5,1		per 100 km ² of total area in km	25
					Hard surface public roads (urban and non-urban; as of 31 XII):	
14633	13843	29771	14019		in kilometres	26
124,9	57,3	99,8	61,2		per 100 km ² of total area in km	27
2069	1802	1657	1508		Population (as of 31 XII) per 1 post office ^f	28
78,1	80,2	96,9	98,1		Subscriber lines ^g (as of 31 XII) per 1000 population	29
					Trade. Prices	
15384	13929	158108	25743		Retail sales (current prices) in million PLN	30
117	123	106	105		Population (as of 31 XII) per 1 shop	31
101,9	101,5	101,8	101,4		Price index of consumer goods and services — 2017=100	32
					Investments. Fixed assets	
5706	9407	27873	11819		Investment outlays ^h (current prices) in million PLN	33
97724	119835	376232	177167		Gross value of fixed assets ⁱ (as of 31 XII; current book-keeping prices) in million PLN	34
					Regional accountsⁱ in 2017	
46202	52091	196889	73640		Gross domestic product (current prices) in million PLN	35
40576	45750	172910	64672		of which gross value added	36
104,1	103,8	105,3	105,0		Gross domestic product (constant prices) — 2016=100	37
36970	36306	56496	43150		Gross domestic product (current prices) per capita in PLN	38
					Gross nominal disposable income in the households sector per capita in PLN	39
26964	26720	32334	29748		Gross real disposable income in the households sector — 2016=100	40
103,2	103,1	103,5	103,0			

użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobioczynników przeliczeniowych żywcą rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. c W roku gospodarczym 2017/18. d Zrealizowana dotychczas sieć PKP oraz innych podmiotów będących zarządcami infrastruktury kolejowej. f, g Dane dotyczą: f — operatora sieci publicznej. h Według lokalizacji inwestycji. i Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

cultural land who conduct agricultural activities on a small scale. b Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit post-slaughter weight. c In the 2017/18 farming year. d Realised by construction entities (contract system); by work-f, g Data concern: f — the postal appointed operator and other (alternative) postal operators, g — operators of the public

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI
GEOGRAPHIC LOCATION OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy państwowej:			Extreme points of the national border:
na północ (szerokość geograficzna północna) — przylądek Rozewie	54°50'	x	in the north (northern geographic latitude) — cape Rozewie
na południe (szerokość geograficzna północna) — szczyt Opolonek (Bieszczady)	49°00'	x	in the south (northern geographic latitude) — Opolonek Peak (Bieszczady)
na zachód (długość geograficzna wschodnia) — na zachód od Cedyni	14°07'	x	in the west (eastern geographic longitude) — west of Cedynia
na wschód (długość geograficzna wschodnia) — kolano Bugu na wschód od Strzyżowa ...	24°09'	x	in the east (eastern geographic longitude) — Bug river bend, east of Strzyżów
Rozciągłość: z południa na północ	5°50'	649	Extent: from south to north
z zachodu na wschód	10°02'	689	from west to east

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. TERYTORIUM I GRANICE
TERRITORY AND BORDERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Terytorium w km ²	322719	100,0	Territory in km ²
obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi)	311895	96,7	land area (including inland waters)
morskie wody wewnętrzne	2041	0,6	internal waters
morze terytorialne	8783	2,7	territorial sea
Powierzchnia wyłącznej strefy ekonomicznej w km ²	22595	x	Area of exclusive economic zone in km ²
Długość granicy państwowej w km	3511	100,0	Length of the national border in km
lądowej	3071	87,5	land border
w tym na wodach granicznych	1295	36,9	of which boundary of territorial waters
z Rosją	210	6,0	with Russia
z Litwą	104	3,0	with Lithuania
z Białorusią	418	11,9	with Belarus
z Ukrainą	535	15,2	with Ukraine
ze Słowacją	541	15,4	with Slovakia
z Czechami	796	22,7	with Czech Republic
z Niemcami	467	13,3	with Germany

TABL. 2. **TERYTORIUM I GRANICE (dok.)**
TERRITORY AND BORDERS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Długość granicy państwowej w km (dok.)			Length of the national border in km (cont.)
morskiej	440	12,5	sea border
na morzu ^a	395	11,3	at sea ^a
odcinki rozgraniczające obszar morza terytorialnego:			sections demarcating the area of territorial sea:
z Rosją	22	0,6	with Russia
z Niemcami	22	0,6	with Germany
Długość linii brzegowej w km	770 ^b	x	Length of coast in km
Na 1 km granicy przypada terytorium w km ²	92	x	Territory in km ² per 1 km of border

^a Przebiega wzdłuż linii, której każdy punkt jest oddalony o 12 mil morskich od morskiej linii brzegowej, a w Zatoce Gdańskiej — od linii podstawowej morza terytorialnego. ^b W tym Mierzeja Helska — 74 km; łącznie z Zalewem Szczecińskim i Zalewem Wiślanym.

U w a g a. Według stanu w dniu 1 stycznia 2019 r. powierzchnia ogólna kraju przyjęta według podziału administracyjnego wynosi 312722 km² i obejmuje obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) — 311895 km² oraz część morskich wód wewnętrznych — 827 km², tj.: część Zalewu Wiślanego wraz z wodami portów, część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim wraz z wodami portów. Odrę pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin oraz wody portów Zatoki Gdańskiej i portów graniczących z wodami morza terytorialnego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

^a Running along a line 12 nautical miles from the coast line, and 12 nautical miles from the primary line of territorial sea in the Gulf of Gdańsk. ^b Of which the Hel Peninsula — 74 km; including Szczecin Bay and Wisła Bay.

N o t e. As of 1st January 2019, the total area of the country according to the administrative division amounts to 312722 km² and includes a land area (including inland waters) of 311895 km² as well as a part of internal waters — 827 km², i.e.: a part of the Wisła Bay including waters of ports, a part of Lake Nowowarpieńskie and a part of Szczecin Bay including Świna and Dziwna as well as Kamieński Bay including waters of ports, Odra between the Szczecin Bay and waters of Szczecin port as well as waters of the Gulf of Gdańsk and ports bordering on territorial sea waters.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography, the Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation as well as the Polish Border Guard Headquarters.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WZNIESIENIE NAD POZIOM MORZA ELEVATION ABOVE THE SEA LEVEL	W % powierzchni ogólnej kraju ^a In % of total area of the country ^a	NAJWYŻEJ ORAZ NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY I MIEJSCOWOŚCI THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS AND LOCALITIES	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m
P O L S K A P O L A N D	100,0	Najwyższy położony punkt — Rysy	2499
Poniżej 0 m	0,5	The highest point — Rysy	
Below		Najwyższa położona miejscowość — Zako- pane	1125
0— 100	24,1	The highest locality — Zakopane	
100— 200	50,3		
200— 300	16,5	Najniższy położony punkt — na terenie wsi Raczek Elbląskie	-1,8
300— 500	5,4	The lowest point — in the village of Raczek Elbląskie	
500—1000	3,0		
Powyżej 1000 m	0,2	Najniższa położona miejscowość — Żół- winiec	-1,3
Above		The lowest locality — Żółwiniec	
Średnie	173 ^b		
Average			

^a Patrz uwaga do tabl. 2. ^b W metrach.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a See note to table 2. ^b In metres.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. WYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
 HIGHER MOUNTAIN PEAKS

PASMO LUB GRUPA GÓRSKA SZCZYTY MOUNTAIN RANGE OR GROUP PEAKS	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	PASMO LUB GRUPA GÓRSKA SZCZYTY MOUNTAIN RANGE OR GROUP PEAKS	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m
KARPATY THE CARPATHIAN MOUNTAINS		KARPATY (dok.) THE CARPATHIAN MOUNTAINS (cont.)	
Tatry		Beskid Niski	
Rysy	2499	Lackowa	997
Mięguszowiecki Szczyt	2438	Cergowa	716
Świnica	2301	Beskid Mały	
Wołowiec	2064	Czupiel	930
Kasprowy Wierch	1987	Łamana Skala	929
Giewont	1894	Leskowiec	918
Beskid Żywiecki		SUDETY	
Babia Góra	1723	THE SUDETEN MOUNTAINS	
Romanka	1366	Karkonosze	
Bieszczady		Śnieżka	1603
Tarnica	1346	Wielki Szyszak	1509
Halicz	1333	Masyw Śnieżnika	
Gorce		Śnieżnik	1425
Turbacz	1314	Góry Izerskie	
Beskid Sądecki		Wysoka Kopa	1126
Radziejowa	1267	Kamienica	973
Jaworzyna Krynicka	1114	Góry Sowie	
Beskid Śląski		Wielka Sowa	1015
Skrzyczne	1257	Góry Stołowe	
Barania Góra	1215	Szczeliniec Wielki	919
Beskid Wyspowy		GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE	
Mogielnica (Mogielica)	1170	THE ŚWIĘTOKRZYSKIE MOUNTAINS	
Beskid Makowski		Łysogóry	
Mędralowa (Beskidek)	1169	Łysica	612
Lubomir	904	Łysa Góra	594
Pieniny		Pasmo Jeleniowskie	
Wysokie Skałki	1050	Szczytniak	554
Trzy Korony	982		

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. **POWIERZCHNIE ZLEWISK I DORZECZY**
DRAINAGE AREAS AND DRAINAGE BASINS

ZLEWISKA I DORZECZA	Ogółem Total	W tym w Polsce Of which in Poland			DRAINAGE AREAS AND DRAINAGE BASINS
	w tys. km ² in thousand km ²	w % powierzchni ogólnej in % of total area		Polski ^a of Poland ^a	
		zlewiska lub dorzecza of drainage area or drainage basin			
Zlewisko Morza Bałtyckiego	1380,9	311,9	22,6	99,7	Baltic Sea drainage area
Dorzecze Odry	119,1	106,0	89,0	33,9	Odra drainage basin
Zlewisko Zalewu Szczecińskiego ^b ...	12,1	2,5	20,7	0,8	Szczecin Bay drainage area ^b
Bezpośrednie zlewisko Bałtyku ^c	x	17,3	x	5,5	Direct drainage area of Baltic Sea ^c
Dorzecze Wisły ^d	194,0	168,9	87,1	54,0	Wisła drainage basin ^d
Zlewisko Zalewu Wiślanego ^e	24,2	14,8	61,2	4,7	Wisła Bay drainage area ^e
Dorzecze Niemna	98,1	2,5	2,5	0,8	Niemen drainage basin
Zlewisko Morza Północnego	519,9	0,2	0,04	0,1	North Sea drainage area
Dorzecze Łaby	146,5	0,2	0,1	0,1	Łaba drainage basin
Zlewisko Morza Czarnego	1838,5	0,6	0,03	0,2	Black Sea drainage area
Dorzecze Dunaju	817,0	0,4	0,05	0,1	Dunaj drainage basin
Dorzecze Dniestru	72,0	0,2	0,3	0,1	Dniestr drainage basin

a Patrz uwaga do tabl. 2 na str. 81. b Bez Odry. c Łącznie z Martwą Wisłą. d Bez delty. e Łącznie z prawostronną częścią delty.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

a See note to table 2 on page 81. b Excluding the Odra. c Including the Martwa Wisła. d Excluding the delta. e Including the right side of the delta.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

TABL. 6. **WIĘKSZE RZEKI**
PRINCIPAL RIVERS

R Z E K I ^a R I V E R S ^a	Recypient ^b Recipient ^b	Powierzchnia dorzecza w km ² Drainage basin area in km ²		Długość w km Length in km		Przepływ średni ^c Mean flow ^c in m ³ /s
		ogółem total	w tym w Polsce of which in Poland	ogółem total	w tym w Polsce of which in Poland	
Odra	Morze Bałtyckie Baltic Sea	119074	106043	840	726 ^d	567,0
Nysa Kłodzka	} Odra	4570	3742	189	189	37,7
Barycz		5547	5547	136	136	18,8
Bóbr		5874	5830	279	276	44,8
Nysa Łużycka		4403	2201	246	197 ^e	31,0
Warta	} Warta	54520	54520	795	795	216,0
Prosna		4917	4917	227	227	17,4
Wielna		2635	2635	118	118	9,2
Obra ^f		2760	2760	171	171	9,9
Noteć	} Noteć	17302	17302	391	391	76,6
Gwda		4947	4947	140	140	27,9
Drawa		3291	3291	192	192	21,3
Rega	} Morze Bałtyckie Baltic Sea	2767	2767	188	188	21,1
Paręta		3084	3084	143	143	29,1

a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. b Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. c Z lat 1951—2000; w profilu ujścia rzeki. d W tym odcinek graniczny — 187 km. e Odcinek graniczny. f Za początek Obrzy przyjęto początek Obrzańskiego Kanału Północnego.

a Listed according to hydrographic order. b River or reservoir into which the water flows. c From 1951 to 2000; at river estuary. d Of which the border section — 187 km. e Border section. f The beginning of the Northern Canal of the Obrza was adopted as the beginning of the Obrza.

TABL. 6. **WIĘKSZE RZĘKI (dok.)**
PRINCIPAL RIVERS (cont.)

R Z E K I ^a R I V E R S ^a	Recypient ^b Recipient ^b	Powierzchnia dorzecza w km ² Drainage basin area in km ²		Długość w km Length in km		Przepływ średni ^c Mean flow ^c in m ³ /s
		ogółem total	w tym w Polsce of which in Poland	ogółem total	w tym w Polsce of which in Poland	
Wisła	Morze Bałtyckie Baltic Sea	193960 ^g	168868 ^g	1022	1022	1080,0
Dunajec	} Wisła	6796	4838	249 ^h	249 ⁱ	85,5
Nida		3844	3844	154	154	21,1
Wisłoka	} San	4100	4100	173	173	35,5
San		16877	14426	458	457 ^k	129,0
Wisłok	} Wisła	3538	3538	220	220	24,5
Wieprz		10497	10497	349	349	36,4
Pilica	} Narew	9258	9258	333	333	47,4
Narew		74527	53846	499	443 ^l	313,0
Biebrza	} Bug	7092	7067	164	164	35,3
Pisa		4510	4510	82 ^m	82	26,8
Bug	} Narew	38712 ⁿ	19239 ⁿ	774	590 ^o	155,0
Krzna		3273	3273	107	107	11,4
Liwiec	} Wisła	2763	2763	142	142	12,1
Wkra		5348	5348	255	255	22,3
Bzura	} Pregola	7764	7764	173	173	28,6
Drwęca		5697	5697	231	231	30,0
Brda	} Wisła	4665	4665	245	245	28,0
Lyna i jej dopływy		7126	5298 ^p	264	207	34,7 ^p

a—c Notki patrz na str. 83. g Bez delty. h Łącznie z Czarnym Dunajcem. i—l, o W tym odcinek graniczny: i — 17 km, k — 55 km, l — 1 km, o — 363 km. m Liczona od jeziora Roś. n Po ujście do Jeziora Zegrzyńskiego. p W profilu granicznym zamykającym zlewnię.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

a—c See footnotes on page 83. g Excluding the delta. h Including the Czarny Dunajec. i—l, o Of which the border section: i — 17 km, k — 55 km, l — 1 km, o — 363 km. m Calculated from Lake Roś. n Up to Lake Zegrzyńskie. p At the border enclosing the drainage area.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

TABL. 7. **WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA**
LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Dorzecze Drainage basin	Województwo Voivodship	Powierzchnia ^a w km ² Area ^a in km ²	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m
------------------	----------------------------	---------------------------	--	---

WEDŁUG POWIERZCHNI

BY AREA

Śniardwy	Pisa	warmińsko-mazurskie	113,4	23,4
Mamry ^b	Węgorapa	warmińsko-mazurskie	102,8	43,8
Łebsko	Łeba	pomorskie	71,4	6,3
Dąbie	u ujścia Odry	zachodniopomorskie	56,0	4,2
Miedwie	Płońia	zachodniopomorskie	35,3	43,8
Jeziorak	Drwęca	warmińsko-mazurskie	32,2	12,0
Niegocin	Pisa	warmińsko-mazurskie	26,0	39,7
Gardno	Łupawa	pomorskie	24,7	2,6
Jamno	Morze Bałtyckie	zachodniopomorskie	22,4	3,9
Gopło	Noteć	kujawsko-pomorskie	21,5	16,6
Wigry	Czarna Hańcza	podlaskie	21,2	73,0
Roś	Pisa	warmińsko-mazurskie	18,9	31,8
Tały (z Jeziorom Ryńskim)	Pisa	warmińsko-mazurskie	18,3	50,8
Nidzkie	Pisa	warmińsko-mazurskie	18,2	23,7
Drawsko	Drawa	zachodniopomorskie	17,8	79,7
Bukowo	Grabowa	zachodniopomorskie	17,5	2,8
Wielimie	Gwda	zachodniopomorskie	17,5	5,5

a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze. b System wodny jeziora Mamry: Mamry, Świącjayty, Kirsajty, Dargin, Dobskie, Kisajno.

a Water and island lake level. b Water system of Lake Mamry: Mamry, Świącjayty, Kirsajty, Dargin, Dobskie, Kisajno.

TABL. 7. WIEKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA (dok.)

LARGER AND DEEPER LAKES (cont.)

JEZIORA LAKES	Dorzecze Drainage basin	Województwo Voivodship	Powierzchnia ^a w km ² Area ^a in km ²	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI BY DEPTH				
Hańcza	Czarna Hańcza	podlaskie	3,1	108,5
Drawsko	Drawa	zachodniopomorskie	17,8	79,7
Wielki Staw ^c	Dunajec	małopolskie	0,3	79,3
Czarny Staw ^d	Dunajec	małopolskie	0,2	76,4
Wigry	Czarna Hańcza	podlaskie	21,2	73,0
Wdzydze ^e	Wda	pomorskie	14,6	68,7
Wuśniki	Pastłeka	warmińsko-mazurskie	1,2	68,0
Babięty Wlk.	Krutynia	warmińsko-mazurskie	2,5	65,0
Morzyczo	Stubia	zachodniopomorskie	3,4	60,0
Ciecz (Trześniowskie)	Pliszka	lubuskie	1,9	58,8
Piłakno	Krutynia	warmińsko-mazurskie	2,6	56,6
Elckie	Elk	warmińsko-mazurskie	3,8	55,8
Tały (z Jeziorem Ryńskim)	Pisa	warmińsko-mazurskie	18,3	50,8
Ożewo (Użewo)	Rospuda	podlaskie	0,6	49,6

^a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze. ^c W Dolinie Pięciu Stawów Polskich w Tatrach. ^d Nad Morskim Okiem w Tatrach. ^e System wodny jeziora Wdzydze: Wdzydze Południowe, Radolne, Jelenie, Gołuń.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

^a Water and island lake level. ^c In Dolina Pięciu Stawów Polskich in the Tatra Mountains. ^d Above Lake Morskie Oko in the Tatra Mountains. ^e Water system of Lake Wdzydze: Wdzydze Południowe, Radolne, Jelenie, Gołuń.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

TABL. 8. WAŻNIEJSZE KANAŁY

MAJOR CANALS

KANAŁY ^a CANALS ^a	Połączenia Linking	Rok uruchomienia Year opened	Długość w km Length in km
Wieprz—Krzna	Wieprz—Krzna Południowa	1961	139,9
Augustowski	Czarna Hańcza—Biebrza	1840	83,0 ^b
Elbląski	Jezioro Drwęckie—jezioro Drużno (Družno)	1850	62,5
Gliwicki	Kłodnica—Odra ^c	1941	41,2
Ślesiński	Warta—jezioro Gopło	1950	32,0
Notecki	Noteć—Kanał Bydgoski	1892	25,0
Bydgoski	Brdą—Noteć	1914	24,5
Żerański	Wisła—Narew	1963	17,2
Łączański	Wisła—Wisła	1961	17,2

^a Uszeregowane malejąco według długości. ^b Długość kanału w granicach Polski wraz z jeziorami i odcinkami cieków naturalnych, leżącymi na trasie kanału. ^c Łącznie z portem Gliwice.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

^a Listed according to decreasing length. ^b Canal's length within the borders of Poland together with lakes and sections of water along the canal's course. ^c Including the Port of Gliwice.

S o u r c e: data of the Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation.

TABL. 9. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE

MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE ^a RESERVOIRS ^a	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Pojemność całkowita (przy maksy- malnym pię- trzeniu) w hm ³ Total capacity (at maximum accumulation) in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym pię- trzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
Solina	San	1968	472,4	22,0	60,0
Włocławek ^b	Wisła	1970	453,6	75,0	12,7
Czorsztyń-Niedzica	Dunajec	1997	231,9	12,3	54,5
Jeziorsko	Warta	1986	202,0	42,3	11,2
Goczałkowice	Mała Wisła	1956	161,3	32,0	14,0
Rożnów	Dunajec	1942	159,3	16,0	31,5
Dobczyce	Raba	1986	141,7	10,7	27,9
Otmuchów	Nysa Kłodzka	1933	129,5	20,2	15,1
Nysa	Nysa Kłodzka	1971	122,5	20,8	12,1
Tresna	Soła	1967	96,1	9,6	23,8
Dębe ^b	Narew	1963	96,0	33,0	7,0
Turawa	Mała Panew	1948	95,5	19,9	13,6
Dzierżno Duże ^c	Kłodnica	1964	84,3	6,0	9,0
Sulejów	Pilica	1973	84,3	23,8	11,3
Koronowo	Brda	1960	81,0	16,0	20,0
Siemianówka	Narew	1995	79,5	32,5	9,2
Mietków	Bystrzyca	1986	77,0	8,1	15,3
Dzieckowice ^c	woda z Soły	1976	52,5	7,1	8,5
Pilchowice	Bóbr	1912	50,0	2,4	46,7
Kuźnica Wareżyńska ^c	Przemsza	2005	46,3	5,6	3,5
Pakość	Noteć Zachodnia	1974	42,6	13,0	4,8
Klimkówka	Ropa	1994	42,5	3,1	35,0
Słup	Nysa Szalona	1978	38,1	4,9	19,2
Wióry	Świślina	2007	34,7	4,1	24,5
Plawniowice ^c	Potok Toszecki	1975	29,2	2,4	2,8
Nielisz	Wieprz	2008 ^d	28,5	9,9	8,6
Porąbka	Soła	1936	27,2	3,3	21,2
Chańcza	Czarna Staszowska	1985	24,2	4,7	12,8
Rybnik	Ruda	1972	23,5	4,6	11,8
Topola	Nysa Kłodzka	2003	21,7	3,4	7,9
Poraj	Warta	1978	20,8	4,8	12,0
Przeclzycze	Przemsza	1963	20,4	3,8	12,5
Kozłowa Góra	Brynica	1938	17,6	6,3	7,0
Bukówka	Bóbr	1987	16,8	2,0	22,0
Leśna	Kwisa	1907	16,8	1,4	35,8
Kozielno	Nysa Kłodzka	2003	16,3	3,5	6,7
Myłof	Brda	1972 ^d	16,2	26,0	10,4
Żur	Wda	1929	16,0	4,0	14,0
Żarnowiec ^e	Piaśnica	1983	13,8	0,9	16,0

a Uszeregowane malejąco według pojemności całkowitej (przy maksymalnym piętrzeniu). b Stopień wodny. c Zbiornik w wyrobisku. d Rok uruchomienia zbiornika po przebudowie. e Zbiornik górny elektrowni.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

a Listed according to decreasing total capacity (at maximum accumulation). b Fall. c Excavation of reservoir. d Opened after reconstruction. e Upper reservoir of a power plant.

Source: data of the Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation.

Uwaga do tablic 10 i 11

Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. liczba stacji meteorologicznych (synoptycznych i klimatologicznych) dokonujących pomiarów temperatury i opadów wynosiła 267 oraz stacji opadowych dokonujących wyłącznie pomiarów opadów — 633.

Note to tables 10 and 11

As of 31st December 2018, the number of meteorological (synoptic and climatological) stations taking temperature and precipitation measurements totalled 267 and precipitation stations taking exclusively precipitation measurements — 633.

TABL. 10. TEMPERATURY POWIETRZA

AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures
		1971— —2000	1991— —2000	2001— —2010	2018	maksimum maximum	minimum minimum	
						1971—2018		
Hel	1	8,1	8,4	8,7	9,7	33,7	-18,2	51,9
Łeba	2	7,7	8,0	8,3	9,3	37,2	-25,0	62,2
Koszalin	33	8,0	8,4	8,7	9,9	37,1	-25,4	62,5
Suwałki	184	6,3	6,8	7,1	8,2	35,2	-30,6	65,8
Olsztyn	133	7,3	7,6	7,9	9,1	36,2	-30,2	66,4
Chojnice	164	7,3	7,6	7,9	9,1	36,3	-25,7	62,0
Szczecin	1	8,8	9,1	9,4	10,3	37,8	-30,0	67,8
Białystok	148	6,9	7,2	7,5	8,7	35,5	-35,4	70,9
Toruń	69	8,1	8,5	8,7	10,2	37,9	-32,0	69,9
Mława	147	7,3	7,7	8,0	9,4	36,6	-31,2	67,8
Gorzów Wielkopolski	72	8,6	9,0	9,3	10,7	37,4	-24,6	62,0
Poznań	87	8,5	8,8	9,2	10,7	37,1	-28,5	65,6
Warszawa	106	8,1	8,3	8,8	10,4	37,0	-30,7	67,7
Terespol	133	7,5	7,9	8,2	9,3	36,2	-34,3	70,5
Zielona Góra	192	8,5	8,8	9,2	10,7	36,8	-22,2	59,0
Kalisz	138	8,4	8,8	9,1	10,6	38,0	-28,5	66,5
Łódź	187	8,0	8,3	8,6	9,8	37,6	-30,3	67,9
Włodawa	177	7,5	7,8	8,2	9,4	36,0	-34,2	70,2
Lublin	238	7,4	7,7	8,1	9,3	35,3	-33,7	69,0
Wrocław	120	8,7	9,1	9,4	11,2	37,9	-30,0	67,9
Jelenia Góra	342	7,4	7,7	7,8	9,3	35,8	-31,8	67,6
Kielce	260	7,4	7,7	8,1	9,4	36,4	-33,9	70,3
Częstochowa ^b	293	8,0	8,2	8,7	.	36,9	-26,6	63,5
Śnieżka	1603	0,6	1,0	1,3	2,2	24,6	-32,1	56,7
Opole	165	8,8	9,1	9,3	11,0	37,9	-27,1	65,0
Kłodzko	356	7,4	7,6	7,9	9,5	35,1	-29,7	64,8
Katowice	284	8,2	8,6	8,8	10,1	37,2	-27,4	64,6
Rzeszów	212	7,9	8,2	8,7	9,9	36,1	-30,9	67,0
Kraków	237	8,1	8,5	8,7	10,0	37,3	-29,9	67,2
Bielsko-Biała	398	8,1	8,4	8,8	10,0	36,4	-27,4	63,8
Nowy Sącz	292	8,2	8,5	8,9	10,0	36,8	-29,2	66,0
Zakopane	855	5,4	5,8	6,0	7,2	32,8	-27,1	59,9

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. b Brak pełnego ciągu pomiarowego.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods concern annual averages from these periods. b Lack of a full measurement sequence.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

TABL. 11. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm			Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Uśłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a	
		1971— —2000	1991— —2000	2001— —2010				2018
		średnie ^b average ^b						
Hel	1	578	590	623	469	4,1	2298	4,8
Łeba	2	632	638	703	524	4,5	2345	5,0
Koszalin	33	717	740	778	507	3,0	2252	4,9
Suwałki	184	591	575	619	524	3,1	1975	5,0
Olsztyn ^c	133	625	623	646	580	2,8	.	5,0
Chojnice	164	547	574	670	520	3,3	2161	5,1
Szczecin	1	530	572	588	401	3,2	2184	4,5
Białystok	148	577	573	613	536	2,2	2040	5,0
Toruń	69	528	526	583	411	2,4	2123	4,8
Mława	147	543	573	556	521	2,9	1927	5,1
Gorzów Wielkopolski	72	531	541	572	396	2,6	2148	4,9
Poznań	87	507	555	535	373	3,9	2225	4,8
Warszawa	106	519	532	571	433	3,4	1750	4,9
Terespol	133	512	527	549	500	2,5	2161	5,0
Zielona Góra	192	572	598	591	402	2,9	2216	4,8
Kalisz ^d	138	507	505	511	364	.	2117	5,0
Łódź	187	571	565	601	520	3,1	2170	5,0
Włodawa	177	515	518	566	546	3,5	2011	5,0
Lublin	238	572	590	614	479	2,7	2143	4,9
Wrocław	120	569	522	560	398	3,0	2329	5,1
Jelenia Góra	342	678	686	743	458	2,4	2325	5,2
Kielce	260	600	626	659	487	2,5	2098	5,2
Częstochowa ^{def}	293	617	660	673	557	.	.	.
Śnieżka	1603	1150	1101	1141	941	10,5	1764	5,8
Opole	165	622	599	606	467	2,6	2178	5,1
Kłodzko	356	576	596	629	492	3,0	1995	5,4
Katowice	284	729	728	770	540	2,3	1949	5,3
Rzeszów ^c	212	629	666	725	427	3,6	.	5,2
Kraków ^c	237	662	669	719	569	3,1	.	5,0
Bielsko-Biała	398	942	879	1039	805	3,3	1888	5,2
Nowy Sącz ^{df}	292	696	703	806	537	.	2057	.
Zakopane	855	1107	992	1229	1064	1,5	1742	5,5

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. c, f Stacja nie prowadzi pomiarów: c — uśłonecznienia, f — zachmurzenia. d, e Brak pełnego ciągu pomiarowego: d — prędkości wiatru, e — uśłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods concern annual averages from these periods. c, f Station does not record measurements of: c — insolation, f — cloudiness. d, e Lack of a full measurement sequence of: d — wind velocity, e — insolation.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni kraju** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034, z późniejszymi zmianami).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1161). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I—III, a także klas bonitacyjnych IV—VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 września 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne — RZ; pastwiska — PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Dane o **zasobach ważniejszych kopalin** dotyczą złóż i zasobów bilansowych udokumentowanych geologicznie, z uwzględnieniem ich zagospodarowania, eksploatacji oraz przyrostów uzyskanych w wyniku nowych badań geologicznych.

Zasoby bilansowe jest to część zasobów geologicznych spełniających kryterium bilansowości i wymogi jakościowe oraz nadających się, przy obecnym stanie techniki, do gospodarczego wykorzystania. Kryteria bilansowości to zespół warunków (granicznych wielkości) ekonomicznych, górniczych i przyrodniczych, jakie muszą być spełnione, aby zasoby mogły być uznane za bilansowe, tj. zapewniające opłacalną eksploatację.

General notes

1. Information regarding **geodesic status and directions of land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register introduced by the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29th March 2001 on registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034, with later amendments).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3rd February 1995 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1161). Designation of agricultural land included in quality classes I—III as well as quality classes IV—VI comprised of organic origin soils and designation of forest land for above mentioned purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral origin, located within gmina. From 2009 to 4th September 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ — for arable land and PsZ — for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land with declined utility value due to worsened natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Data regarding **major mineral resources** concern deposits and balance resources, which have been geologically documented, including their use, extraction, and increases obtained through new geological explorations.

Balance resources refer to those geological resources that satisfy balance criteria and quality requirements, and that can be economically utilised at the present level of technology. Balance criteria are a set of economic, mining and natural conditions (border values) that must be fulfilled by the resources to be acknowledged as balance resources, i.e. ensuring economic viability in extraction.

4. Dane dotyczące **opadów** ustalono na podstawie pomiarów dobowych sum opadów, natomiast **odpływy wód** — na podstawie codziennych stanów wody w rzekach i pomiarów hydrometrycznych.

5. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

6. **Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych** to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Ocena jakości wód podziemnych jest oparta na wynikach badań prowadzonych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych w sieci krajowej. Monitoringiem objęto jednolite części wód (o zwierciadle swobodnym lub napiętym). **Jednolita część wód podziemnych** oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Zwierciadło wód podziemnych to granica stref aeraacji (napowietrzenia) i saturacji (nasycenia).

Zwierciadło swobodne to takie, które pozostaje pod ciśnieniem atmosferycznym, co oznacza, że nad zwierciadłem wody w tej samej warstwie przepuszczalnej występuje przestrzeń bez wody, umożliwiającą jego podnoszenie się. Natomiast **zwierciadło napięte** pozostaje pod ciśnieniem wyższym od atmosferycznego. Jego położenie jest wymuszone przez wyżej leżące twory nieprzepuszczalne, które uniemożliwiają wzrost poziomu zwierciadła wody. Występuje na granicy warstwy wodonośnej i warstwy nieprzepuszczalnej.

Klasy jakości wód podziemnych określono w rozporządzeniach Ministra Środowiska w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (ostatnie z dnia 21 grudnia 2015 r., Dz. U. 2016 poz. 85). Wyróżnia się 5 klas jakości oznaczających dobry lub słaby stan tych wód.

Dobrym stanem wód podziemnych (klasy jakości I—III) jest taki stan chemiczny wód, w którym:

— stężenia substancji zanieczyszczających nie wykazują efektów dopływu wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem oraz nie przekraczają norm jakości ustalonych w odrębnych przepisach,

4. Data regarding **precipitation** were collected based on measurements of diurnal precipitation totals. **Water outflow** data were collected based on daily water levels in rivers as well as hydrometric measurements.

5. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" — organisational units (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" — agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces etc.).

6. **Exploitable underground water resources** are those resources that, in observing principles of conservation and their technical condition, may be withdrawn from a given aquifer horizon without disturbing the hydrogeological balance.

Assessment of underground water quality is based on research conducted within the underground water quality monitoring in domestic network. The monitoring included uniform water bodies (with unconfined and confined water table). The **uniform body of underground water** means a distinct volume of underground waters within an aquifer or aquifers.

Underground water table is a border between aeration and saturation zones.

Unconfined water table is under atmospheric pressure, which means that there is a space without water in the same permeable layer above the water table, which allows its elevation. **Confined water table**, in turn, is under higher than atmospheric pressure. Its location is forced by impermeable formations lying above, which prevents the water table from elevating. It is located at the border of the aquifer and the impermeable layer.

Classes of underground water quality were stated in decrees of the Minister of the Environment on the criteria and method of evaluation of the status of underground waters uniform bodies (the last dated 21st December 2015, Journal of Laws 2016 item 85). There are 5 quality classes distinguished, indicating good or poor status of these waters.

The **good status of underground waters** (quality classes I—III) is a water chemical status, in which:

— pollutant concentrations do not result in the inflow of salt waters and any other waters of pollution threatening quality and do not exceed quality standards specified by separate regulations,

— zmiany w przewodności elektrolitycznej nie wskazują na dopływ wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Słabym stanem wód podziemnych (klasy jakości IV i V) jest taki stan chemiczny wód, w którym nie jest spełniony co najmniej jeden z warunków określonych dla dobrego stanu wód podziemnych.

7. Informacje o **stanie jednolitych części wód rzek i jezior** pozyskiwane są w ramach monitoringu jakości wód powierzchniowych realizowanego w oparciu o wyznaczone jednolite części wód, stanowiące podstawowe jednostki gospodarowania wodami.

Jednolita część wód powierzchniowych oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych wykonywana jest na podstawie rozporządzeń Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (ostatnie z dnia 21 lipca 2016 r., Dz. U. 2016 poz. 1187). Ocena ta została opracowana według zaleceń Unii Europejskiej (dyrektywa 2000/60/WE zwana Ramową Dyrektywą Wodną), zgodnie z którymi o ocenie końcowej wód decyduje najgorszy wskaźnik.

Stan jednolitych części wód rzek i jezior ocenia się jako dobry lub zły analizując wyniki klasyfikacji ich stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Sklasyfikowanie jednolitej części wód do stanu lub potencjału ekologicznego poniżej dobrego bądź też do złego stanu chemicznego, wskazuje na zły stan wód.

8. Monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych jest podsystemem Państwowego Monitoringu Środowiska. Prowadzi się go zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (ostatnie z dnia 19 lipca 2016 r., Dz. U. poz. 1178).

Celem **monitoringu diagnostycznego** jest m.in. ustalenie stanu jednolitych części wód, ocena wpływu działań antropogenicznych oraz dokonywanie ocen długoterminowych zmian tego stanu. Celem **monitoringu operacyjnego** jest m.in. ustalenie stanu jednolitych części wód uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Pełne definicje monitoringu diagnostycznego i operacyjnego zawarte są w ww. rozporządzeniu.

9. Informacje o **ocenie jakości wody dostarczanej przez wodociągi** opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294), na podstawie wyników badań przeprowadzanych przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

— changes in electrolytic conductivity do not indicate the inflow of salt waters and any other waters of quality threatening underground waters with pollution.

The **poor status of underground waters** (IV and V quality classes) is a water chemical status, in which at least one condition specified for the good status of underground waters has not been met.

7. Information on the **status of uniform bodies of river and lake waters** are obtained under the monitoring of surface water quality based on designated uniform water bodies, which are basic units for water management.

The **uniform body of surface water** means a discrete and significant element of surface waters, such as: lake, reservoir, stream, river or canal, part of stream, river or canal, transitional water or stretch of coastal water.

Assessment of uniform surface water bodies is performed on the basis of decrees of the Minister of the Environment on the method of classifying the status of uniform bodies of surface water and environmental standards for priority substances (the last dated 21st July 2016, Journal of Laws 2016 item 1187). This assessment was prepared according to the recommendations of the European Union (Directive 2000/60/EC called Water Framework Directive), where a final assessment is determined by the worst ratio.

The **status of rivers and lakes water bodies** shall be assessed as good or bad by analysing results concerning classifying their ecological status or potential and chemical status. When a water body ecological status or potential is below good or if its chemical status is bad, such a water body is classified as being in bad status.

8. Monitoring underground and surface water quality is a subsystem of the State Environmental Monitoring. It is conducted in accordance with decrees of the Minister of the Environment on the form and method of monitoring of uniform bodies of surface and underground water (the last dated 19th July 2016, Journal of Laws item 1178).

The purpose of **surveillance monitoring** is i.a. to determine the status of water bodies, evaluate the impact of anthropogenic activities and assess of long-term changes in this status. The purpose of **operational monitoring** is i.a. to determine the status of water bodies to be at risk of failing to comply with environmental objectives. Full definitions of surveillance and operational monitoring are included in the above mentioned decree.

9. Information concerning the **quality of water drawn from waterworks** is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health dated 7th December 2017 on the quality of drinking water intended for consumption (Journal of Laws item 2294), on the basis of results of laboratory tests conducted by the State Sanitary Inspection laboratories or other laboratories with a documented quality system of water analyses recognised by the State Sanitary Inspection.

Kontrola wodociągów przeprowadzana jest w punktach charakterystycznych dla danego wodociągu, uzgodnionych między terenowo właściwym państwowym inspektorem sanitarnym a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym.

Wodę dostarczaną ludności do spożycia uznaje się za odpowiadającą lub nieodpowiadającą wymaganiom określonym w ww. rozporządzeniu na podstawie wyników badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych oraz organoleptycznych.

10. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 5, pkt 1) i 3) na str. 90.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków.

11. Informacje o całkowitej emisji głównych zanieczyszczeń powietrza, tj. o emisji ze wszystkich źródeł są danymi szacunkowymi wyliczonymi na podstawie zużycia paliw i wskaźników technologicznych, opracowanymi zgodnie z metodologią Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC).

Monitoring of waterworks is conducted in points characteristic for particular waterworks, agreed between the territorially competent state sanitary inspector and the water and sewage company.

Water supplied to the population for consumption is qualified as meeting or not meeting requirements specified in the above mentioned decree on the basis of results of physicochemical, bacteriological and organoleptic tests.

10. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 5, points 1) and 3) on page 90.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralisation through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Sewage sludge from wastewater treatment plants are understood as sludge from sludge digesters and other installations, used for purifying wastewater.

11. Information regarding total emission of main air pollutants, i.e. concerning emission from all sources, is estimated on the basis of fuel consumption and technological indicators, compiled in accordance with the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) methodology.

Dane o **emisji gazów cieplarnianych** zostały oszacowane zgodnie z metodologią zalecaną do stosowania od 2015 r. przez Konferencję Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Według uaktualnionej klasyfikacji źródeł emisji opracowanej przez IPCC jest 5 głównych kategorii źródeł emisji: energia; procesy przemysłowe i stosowanie produktów; rolnictwo; użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwo; odpady.

Informacje o **emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została na drodze pomiarów lub na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

12. Informacje o całkowitej zawartości ozonu w atmosferze są wynikiem systematycznych obserwacji ozonu atmosferycznego za pomocą spektrofotometru Dobsona oraz spektrofotometru Brewera. Jednostką całkowitej zawartości ozonu w atmosferze jest dobson (D). Całkowita zawartość ozonu w atmosferze wynosi 1 D, jeśli grubość warstwy ozonu zawartego w pionowym słupie powietrza o podstawie 1 cm^2 i sprowadzonego do warunków normalnych (760 mmHg i temp. 0°C) wynosi 0,001 cm.

13. Lasy ochronne są to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które: chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem, powstrzymują osuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin, chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów, ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków, stanowią drzewostany trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej, mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa państwa, są położone: w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowskiej; w strefie górnej granicy lasów.

Data regarding **emission of greenhouse gases** were estimated in accordance with the methodology recommended by the United Nations Framework Convention on Climate Change since 2015. According to the updated IPCC categorisation the sources of emissions are classified into 5 main categories: energy; industrial processes and product use; agriculture; land use, land use change and forestry; waste.

Information regarding **emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality concerns units established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13th January 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high threshold of pollutant emission.

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

12. Information regarding the total ozone content in the atmosphere is the result of systematic observations of atmospheric ozone using the Dobson spectrophotometer and Brewer spectrophotometer. The dobson (D) is the unit of total ozone content in the atmosphere. The total atmospheric ozone content equals 1 D when the thickness of the ozone layer contained in an upright pillar of air with a 1 cm^2 base and reduced to normal conditions (pressure at 760 mmHg and temperature at 0°C) equals 0,001 cm.

13. Protective forests are forest areas which are protected due to their functions. These may include forests which: protect soil from washing away or leaching, prevent ground from sliding, rocks from falling out, and avalanches, protect resources of surface or ground water and/or regulate hydrological relations in a drainage basin or on a divide, delimit formation or dissemination of volatile sands, comprise tree stands permanent damaged by industrial activity, comprise seedling tree stands, refuges for animals or sites for plants which are covered by species protection, are of special natural and scientific significance, or are significant for the defensive capability or security of the country, are located: within the administrative boundaries of cities and within up to 10 km from the administrative boundaries of cities with more than 50 thousand inhabitants; within protected zones of health resorts and on health resort areas; in the upper border zone of forests.

14. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1614, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

14. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16th April 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1614, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected. National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state — ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable due to their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientifically and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Sieć **Natura 2000** obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, określająca kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazały rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzu-towe oraz jaskinie.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełniąc funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

15. Dane dotyczą stężenia cezu-137 w artykułach spożywczych, będącego skutkiem promieniowania jonizującego pochodzenia sztucznego.

Promieniowanie jonizujące pochodzenia:

- **naturalnego** to promieniowanie kosmiczne i promieniowanie radionuklidów naturalnych obecnych w środowisku,
- **sztucznego** to promieniowanie spowodowane stosowaniem źródeł promieniotwórczych, urządzeń techniki radiacyjnej oraz próbnymi wybuchami jądrowymi i awariami obiektów techniki jądrowej.

Nuklid — atom określony liczbą masową i atomową.

Radionuklid — nuklid o własnościach promieniotwórczych.

Stężenie radionuklidu — aktywność radionuklidu w jednostce objętości.

Aktywność radionuklidu (radioaktywność) — liczba samoistnych przemian jądrowych zachodzących w jednostce czasu, w określonej masie danego nuklidu promieniotwórczego. Jednostką aktywności jest bekerel (Bq). 1 Bq oznacza jedną przemianę w ciągu sekundy.

16. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach od 2013 r. są opracowywane w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 701, z późniejszymi zmianami).

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservation (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds, that specifies the criteria to designate and manage special protection areas for endangered bird species as well as the Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

Strolling-recreational parks are green areas with high and low growing plants, at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, benches, playgrounds etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

15. Data concern caesium-137 concentration in food products resulting from man-made ionizing radiation.

Ionizing radiation of:

- **natural origin** consists of cosmic radiation and natural radionuclides present in the environment,
- **man-made** is caused by using of radioactive sources, radiation technique installations, nuclear test explosions and accidents in nuclear facilities.

Nuclide — species of atom characterised by its mass number and atomic number.

Radionuclide — nuclide that emits ionizing radiation.

Radionuclide concentration — radionuclide activity in the unit of volume.

Radionuclide activity (radioactivity) refers to the number of spontaneous nuclear changes occurring within a time unit in a given mass of a given radioactive nuclide. The unit of radioactivity is the becquerel (Bq). 1 Bq equals one change per second.

16. Waste means any substance or object which the holder discards or intends, or is required to discard. Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14th December 2012 (uniform text Journal of Laws 2019 item 701, with later amendments).

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

17. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

18. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

19. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

20. Fundusze ekologiczne — fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie) to fundusze tworzone m.in. z opłat

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment, dated 9th December 2014 (Journal of Laws item 1923).

Information regarding **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thousand tonnes of waste in the course of the year or accumulated 1 million tonnes of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste, dated 14th December 2012.

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

17. Data on municipal waste concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

18. Data on liquid waste concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity — in the case they are not discharged by sewage system.

19. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2nd March 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

20. Ecological funds — environmental protection and water management funds (National and voivodship) are funds created i.a. from

za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza oraz umieszczanie odpadów na składowisku), innych opłat środowiskowych, kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Od 2010 r. część wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych stanowi dochody budżetów powiatów i gmin, które mają za zadanie finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota tych wpływów, pomniejszona o nadwyżkę przekazaną do funduszy wojewódzkich.

environmental use fees (i.e. monetary amounts collected i.a. for: emission of air pollutants as well as placement of waste on a landfill), other environmental fees, fines for violating environmental protection requirements, repayments of loans granted for investors.

Since 2010, a part of revenues from environmental fees and fines constitutes incomes of powiat and gmina budgets, that have the task to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to those revenues, reduced by surplus transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (12). STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI KRAJU

Stan w dniu 1 stycznia

GEODESIC STATUS AND DIRECTIONS OF LAND USE

As of 1st January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019		2010	2019	SPECIFICATION
	w tys. ha in thousand ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w tys. ha w stosunku do 2018 r. increase (+) or decrease (-) in thousand ha in relation to 2018	na 1 miesz- kańca ^a w ha per capita ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	31268	31268	31271	+1	0,82	0,81	Total area^b
w tym:							of which:
Użytki rolne	18931	18683	18760 ^c	-17	0,50	0,49	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne, sady, łąki i pa- stwiska trwałe	18193	17873	17730	-49	0,48	0,46	arable land, orchards, per- manent meadows and pas- tures
grunty rolne zabudowane	530	598	551	+1	0,01	0,01	agricultural built-up areas
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	9531	9674	9534	-1	0,24	0,25	Forest land as well as woody and bushy land
Grunty pod wodami	640	645	658	+6	0,02	0,02	Lands under waters
w tym powierzchniowymi	561	566	576	+5	0,01	0,01	of which surface waters
płynącymi	495	509	518	+2	0,01	0,01	flowing
stojącymi	66	57	58	+3	0,00	0,00	standing
Grunty zabudowane i zurbani- zowane	1550	1652	1735	+20	0,04	0,04	Built-up and urbanised areas
w tym: tereny mieszkaniowe	278	323	359	+10	0,01	0,01	of which: residential areas
tereny przemysłowe	112	117	125	+2	0,00	0,00	industrial areas
tereny rekreacji i wy- poczynku	65	65	68	+1	0,00	0,00	recreational areas
tereny komunikacyjne	891	917	941	+2	0,02	0,02	transport areas
użytki kopalne	29	28	30	+1	0,00	0,00	mining grounds
Użytki ekologiczne	34	37	40	-3	0,00	0,00	Ecological areas
Nieużytki	482	472	462	-4	0,01	0,01	Wasteland

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2009 i 2018. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych; patrz dział „Geografia”, uwaga do tabl. 2 na str. 81; zwiększenie powierzchni od 2018 r. wynika ze zmian w przebiegu linii podstawowej morza terytorialnego, patrz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie szczegółowego przebiegu linii podstawowej, zewnętrznej granicy morza terytorialnego oraz zewnętrznej granicy strefy przyległej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 183). c łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31st December, respectively for 2009 and 2018. b Land area (including inland waters) as well as a part of internal waters; see the chapter "Geography", note to the table 2 on page 81; increase in the area since 2018 results from changes in the course of the primary line of territorial sea, see the decree of the Council of Ministers, dated 13th January 2017, on the detailed course of the primary line, external border of territorial sea and external border of contiguous zone of the Republic of Poland (Journal of Laws item 183). c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item "forest land as well as woody and bushy land".

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (13). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a

AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM	3486	3851	5102	4510	GRAND TOTAL

WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW
BY TYPE OF LAND

Użytki rolne	1831	2308	3004	3055	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
I—III ^b	922	1401	1807	1966	I—III ^b
IV ^c	798	788	1073	965	IV ^c
V i VI oraz VI RZ i PsZ ^d	111	119	124	124	V and VI as well as VI RZ and PsZ ^d
Inne grunty rolne	1104	805	1005	958	Other agricultural land
Grunty leśne	551	738	1093	497	Forest land

WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA
BY DIRECTIONS OF DESIGNATION

wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	1637	1697	2227	2523	Residential areas
Na tereny przemysłowe	328	667	1512	734	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	120	85	140	124	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	824	742	437	393	Mining grounds
Na inne cele	578	659	786	736	Other purposes

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. b—d Pochodzenia: b — mineralnego, c — mineralnego i organicznego, d — organicznego.

Źródło: w zakresie: gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land. b—d Of origin: b — mineral, c — mineral and organic, d — organic.

S o u r c e: in regard to: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3 (14). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

GRUNTY	2010	2015	2017	2018	LAND
	w ha		in ha		
Zdevastowane i zdegradowane (stan w dniu 31 XII)	61161	63374	62038	61863	Devastated and degraded (as of 31 XII)
Zrekultywowane (w ciągu roku)	1222	1807	1313	1531	Reclaimed (during the year)
Zagospodarowane (w ciągu roku) ...	581	852	519	469	Managed (during the year)

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (15). ZASOBY WAŻNIEJSZYCH KOPALIN W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

MAJOR MINERAL RESOURCES IN 2018

As of 31st December

KOPALINY	Liczba złóż udokumentowanych geologicznie Number of geologically documented deposits		Zasoby bilansowe złóż udokumentowane geologicznie w mln t Geologically documented balance deposit resources in million tonnes			MINERALS
	ogółem total	w tym zago- spoda- rowane of which exploited	ogółem total	w tym zago- spoda- rowane of which exploited	przyrost (+) lub ubytek (-) w stosunku do 2017 r. ^a increase (+) or decrease (-) in relation to 2017 ^a	
Surowce energetyczne						Fuels
Ropa naftowa	86	59	24	22	-0,0	Crude petroleum
Gaz ziemny	298	203	140 ^b	90 ^b	+23,0 ^b	Natural gas
Metan pokładów węgla	65	27	102 ^b	43 ^b	+5,1 ^b	Coal bed methane
Węgiel kamienny	161	45	61436	22308	+941	Hard coal
Węgiel brunatny	91	9	23316	1225	-69,5	Lignite
Surowce metaliczne						Metallic raw materials
Rudy cynku i ołowiu	20	3	84	14	-0,5	Zinc and lead ores
Rudy miedzi i srebra	12	6	1906	1663	-26,3	Copper and silver ores
Surowce chemiczne						Chemical raw materials
Siarka	19	5	503	18	-0,9	Sulphur
Sól kamienna	19	6	90352	14978	+5075	Rock-salt
Surowce skalne						Mineral resources
Dolomity	12	4	502	208	-25,3	Dolomites
Gliny ceramiczne	24	5	137	9	-0,4	Ceramic clay
Gliny ogniotrwałe	16	1	54	1	-0,1	Fire-resistant clay
Kamienie łamane i bloczne ...	738	326	11407	6184	+244	Crushed and block stones
Piaski formierskie	73	5	302	50	-1,1	Moulding sand
Piaski i żwiry	10295	3979	19471	6001	+217	Sand and gravel
Piaski kwarcowe do produkcji cegły i betonów	166	35	723	123	-3,8	Quartz sand for the produc- tion of bricks and concrete
Piaski podsadzkowe	31	9	4276	870	-4,3	Filling sand
Surowce ilaste ceramiki bu- dowlanej	1148	154	4089	508	+26,7	Argillaceous raw materials for construction ceramics
Surowce szklarskie	37	8	647	165	-2,7	Glass materials
Wapienie i margle dla prze- mysłu cementowego i wa- pienniczego	181	41	18173	6385	-66,9	Limestone and marls for the cement and lime industry

a Na podstawie danych ostatecznych za 2017 r. b W mld m³.

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego.

a On the basis of final data for 2017. b In bn m³.

S o u r c e: data of the Polish Geological Institute — National Research Institute.

TABLE 5 (16). **ZASOBY WODNE I POBÓR WODY**
WATER RESOURCES AND WITHDRAWAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Opady^a w: mm	802,9	501,2	789,2	564,4	Precipitation^a in: mm
km³	251,1	156,7	246,8	176,5	km³
Odptywy^b w km³	86,9	40,8	61,0	59,4	Outflow^b in km³
na 1 km ^{2c} w dam ³	277,9	130,5	195,1	190,0	per 1 km ^{2c} in dam ³
na 1 mieszkańca w dam ³	2,3	1,1	1,6	1,5	per capita in dam ³
W tym z obszaru kraju w km ³	73,6	36,0	54,3	53,3	Of which from the area of the country in km ³
na 1 km ² w dam ³	235,4	115,2	173,5	170,4	per 1 km ² in dam ³
na 1 mieszkańca w dam ³	1,9	0,9	1,4	1,4	per capita in dam ³
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm³	10866,4	10502,6	10080,6	9886,2	Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm³
ze źródeł:					from sources of:
wód powierzchniowych	9172,6	8770,2	8356,8	8065,0	surface waters
wód podziemnych	1625,2	1677,3	1673,4	1772,6	underground waters
wód z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych (użytych do produkcji)	68,6	55,2	50,4	48,6	drainage water from mines and building constructions (used for production)
na cele:					for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) — z ujęć własnych	7650,7	7463,3	7035,0	6801,3	Production (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing) — from own intakes
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	1153,3	991,8	1017,5	956,4	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^d	2062,4	2047,4	2028,1	2128,5	Exploitation of water supply network ^d

a Łącznie z obszarami zlewni poza granicami kraju; dane obliczono metodą regionów. b Łącznie z dopływami z zagranicy. c Powierzchni ogólnej kraju. d Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

Źródło: w zakresie opadów i odptywów — dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej — Państwowego Instytutu Badawczego.

a Including catchment basins outside the borders of the country; data were compiled using the regional method. b Including foreign tributaries. c Total area of the country. d Water withdrawal by intakes before entering the network.

S o u r c e: in regard to precipitation and outflow — data of the Institute of Meteorology and Water Management — National Research Institute.

TABLE 6 (17). **ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
EXPLOITABLE UNDERGROUND WATER RESOURCES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
O G Ó Ł E M	17176,6	17697,1	18021,1	18133,3	T O T A L
z utworów geologicznych:					from geological formations of the:
Czwartorzędowych	11379,7	11677,5	11864,3	11936,3	Quaternary period
Trzeciorzędowych	1784,9	1857,0	1909,6	1925,1	Tertiary period
Kredowych	2342,7	2438,1	2494,1	2511,2	Cretaceous period
Starszych	1669,2	1724,5	1753,2	1760,7	Older

Źródło: dane Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego.

S o u r c e: data of the Polish Geological Institute — National Research Institute.

TABLE 7 (18). WYNIKI MONITORINGU JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W SIECI KRAJOWEJ
RESULTS OF MONITORING UNDERGROUND WATERS QUALITY IN DOMESTIC NETWORK

LATA YEARS JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH UNIFORM BODIES OF UNDERGROUND WATERS	Punkty pomiarowe Measure- ment points	Wody — w % punktów pomiarowych — o klasie jakości Waters — in % of measurement points — by quality class					
		dobrej good			słabej poor		
		I	II	III	IV	V	
OGÓŁEM	2010 ^a	884	0,4	15,7	55,8	17,2	10,9
TOTAL	2015 ^b	356	0,6	28,1	36,5	25,0	9,8
	2017 ^b	322	2,8	28,6	34,1	23,0	11,5
	2018^b	384	2,6	30,7	31,8	24,5	10,4
O zwierciadle: swobodnym	171	3,5	23,4	32,7	28,1	12,3	
With water table: unconfined							
napiętym	213	1,9	36,6	31,0	21,6	8,9	
confined							

a, b Dane dotyczą monitoringu: a — diagnostycznego, b — operacyjnego.

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

a, b Data concern: a — surveillance monitoring, b — operational monitoring.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

TABLE 8 (19). STAN JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH OBJĘTYCH MONITORINGIEM
STATUS OF UNIFORM BODIES OF SURFACE WATER SUBJECT TO MONITORING

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba jednolitych części wód poddanych ocenie Number of uniform water bodies subject to the assessment				
	ogólnej ^a general ^a		stanu eko- logicznego ^b of the ecological status ^b	potencjału ekologicz- nego ^c of the ecological potential ^c	stanu che- micznego ^{bc} of the chemical status ^{bc}
	ogółem total	o stanie of the status			
		dobrym good	złym bad		

RZEKI^d MONITOROWANE W 2018 R.
RIVERS^d MONITORED IN 2018

OGÓŁEM	1472	9	1463	852	287	1150
TOTAL						
Dorzecze: Wisły	891	7	884	585	135	694
Drainage basin: Odry	538	—	538	239	151	415
Dniestru	1	—	1	—	—	1
Dunaju	6	1	5	3	1	4
Jarft	3	—	3	2	—	3
Łaby	2	—	2	2	—	2
Niemna	14	1	13	11	—	15
Pregoły	15	—	15	9	—	14
Świeżej	2	—	2	1	—	2

JEZIORA MONITOROWANE W LATACH 2013—2018
LAKES MONITORED IN 2013—2018

OGÓŁEM	885	119	766	915	122	503
TOTAL						
Dorzecze: Wisły	405	57	348	456	26	225
Drainage basin: Odry	371	47	324	323	95	214
Niemna	24	4	20	36	—	19
Pregoły	84	11	73	99	1	44
Świeżej	1	—	1	1	—	1

a Wynika z porównania oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, uzupełnionego o wyniki ekstrapolacji lub oceny eksperckiej i jest wypadkową tych ocen. b, c Dotyczy jednolitych części wód: b — naturalnych, c — sztucznych i silnie zmienionych. d Łącznie ze zbiornikami zaporowymi.

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

a Results from the comparison of the ecological status/potential and chemical status assessment, supplemented by results of extrapolation or expert assessment and is the resultant of those assessments. b, c Concerns uniform water bodies: b — natural, c — artificial and heavily modified. d Including dam reservoirs.

Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

TABL. 9 (20). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA W 2018 R.**
QUALITY OF WATER FROM WATERWORKS SUPPLIED TO THE POPULATION
FOR CONSUMPTION IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wodociągi ^a o wydajności w m ³ /d Waterworks ^a with a capacity of m ³ /24 h					SPECIFICATION
	poniżej below 100	100— —1000	1001— —10000	10001— —100000	powyżej over 100000	
Urządzenia w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	3409	4294	652	55	4	Facilities registered (as of 31 XII) of which controlled
w tym skontrolowane	3382	4291	652	55	4	
W % skontrolowanych — urządzenia dostarczające wodę odpowiadającą wymaganiom ^b	98,7	99,2	99,6	100,0	100,0	In % of controlled — facilities supplying water meeting requirements ^b
Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom w % ludności korzystającej z urządzeń ^c	99,1	99,4	99,8	100,0	100,0	Population supplied with water meeting requirements in % of population using facilities ^c

a Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę. b Określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. c Na podstawie szacunków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Providing collective water supply of the population. b Specified in the decree of the Minister of Health dated 7th December 2017. c Estimated data.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 10 (21). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
O G Ó Ł E M	9216,8	8827,8	8455,1	8200,4	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	7919,0	7569,5	7138,5	6870,2	discharged directly by plants
w tym wody chłodnicze	6907,4	6705,7	6257,4	6008,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1297,8	1258,4	1316,6	1330,3	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	2309,4	2122,1	2197,7	2191,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	2133,7	2015,1	2091,1	2085,3	treated
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną	1242,4	1254,2	1315,6	1328,7	of which discharged by sewage network
mechanicznie	615,7	510,4	497,4	481,7	mechanically
chemicznie ^a	121,8	87,0	94,8	90,8	chemically ^a
biologicznie	361,8	328,2	360,8	353,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	1034,4	1089,4	1138,0	1158,9	with increased biogene removal
nieoczyszczane	175,7	107,0	106,6	106,3	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	120,3	102,9	105,6	104,7	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	55,4	4,1	1,0	1,6	discharged by sewage network

a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

a Concerns only industrial wastewater.

TABL. 11 (22). **ŚCIEKI ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ**
WASTEWATER DISCHARGED BY SEWAGE NETWORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
O G Ó Ł E M	1297,8	1258,4	1316,6	1330,3	T O T A L
Oczyszczane	1242,4	1254,2	1315,6	1328,7	Treated
mechanicznie	1,4	0,4	0,4	0,4	mechanically
biologicznie	228,2	189,9	207,6	200,5	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	1012,9	1063,9	1107,5	1127,7	with increased biogene removal
Nieoczyszczane	55,4	4,1	1,0	1,6	Untreated

TABL. 12 (23). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 grudnia

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych					Industrial wastewater treatment plants
Liczba	1155	929	926	882	Number
mechaniczne	389	237	221	199	mechanical
chemiczne	114	98	103	100	chemical
biologiczne	602	548	557	540	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	50	46	45	43	with increased biogene removal
Przepustowość w dam ³ /d	6973,2	5440,4	5457,8	5301,7	Capacity in dam ³ /24 h
mechaniczne	4790,5	3673,9	3542,0	3388,2	mechanical
chemiczne	1079,8	811,5	945,7	933,8	chemical
biologiczne	991,7	821,7	825,0	835,3	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	111,2	133,3	145,1	144,5	with increased biogene removal
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a					Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	3136	3268	3258	3257	Number
mechaniczne	59	20	11	8	mechanical
biologiczne	2263	2423	2439	2439	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	814	825	808	810	with increased biogene removal
Przepustowość w dam ³ /d	8947,2	8883,3	8751,9	8787,8	Capacity in dam ³ /24 h
mechaniczne	8,0	0,9	0,4	0,8	mechanical
biologiczne	1730,0	1419,5	1359,1	1359,4	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	7209,2	7462,9	7392,4	7427,6	with increased biogene removal
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem^b	64,7	72,7	73,6	74,0	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^b
Mechanicznych	0,1	0,0	0,0	0,0	Mechanical
Biologicznych	14,9	13,7	14,0	13,9	Biological
Z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	49,6	58,9	59,5	60,0	With increased biogene removal

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej; patrz dział „Gospodarstwa domowe. Mieszkania”, tabl. 23 i 25 na str. 333 i 334.
b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na podstawie bilansów.

a On sewage network; see the chapter "Households. Dwellings", tables 23 and 25 on pages 333 and 334. b Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances.

TABL. 13 (24). OSADY ŚCIEKOWE Z PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

SEWAGE SLUDGE FROM INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t suchej masy in thousand tonnes of dry solid				
Osady wytworzone ogółem (w ciągu roku)	895,1	951,5	1035,2	1046,5	Total sewage sludge generated (during the year)
z oczyszczalni: przemysłowych ...	368,4	383,5	450,7	463,5	from treatment plants: industrial
komunalnych	526,7	568,0	584,5	583,1	municipal
w tym:					of which:
Stosowane w rolnictwie ^a	136,9	126,6	126,1	134,2	Applied in agriculture ^a
Stosowane do rekultywacji terenów (w tym gruntów na cele rolnicze)	150,4	31,3	32,1	27,8	Applied in land reclamation (including land for agricultural purposes)
Stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	31,3	48,2	26,9	26,0	Applied in cultivation of plants intended for compost production
Przekształcone termicznie	66,4	165,4	232,3	234,3	Incinerated
Składowane	165,9	131,5	101,8	119,1	Landfilled
Osady nagromadzone na składowiskach na terenie oczyszczalni ścieków (stan w końcu roku)	6450,5	6483,9	6316,4	6229,4	Sewage sludge accumulated on landfills on the wastewater treatment plants (end of the year)
Z oczyszczalni: przemysłowych	6118,1	6237,0	6097,1	6010,4	From treatment plants: industrial
komunalnych	332,4	246,9	219,3	219,0	municipal

a Do uprawy wszystkich plodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

a To cultivation of all crops marketed, including crops designed to produce fodder.

TABL. 14 (25). CAŁKOWITA EMISJA GŁÓWNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA^aTOTAL EMISSION OF MAIN AIR POLLUTANTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
Dwutlenek siarki	875	712	591	583	Sulphur dioxide
Tlenki azotu ^b	888	725	742	804	Nitrogen oxides ^b
Dwutlenek węgla	333457	312321	323022	336557	Carbon dioxide
Tlenek węgla	3077	2343	2456	2543	Carbon oxide
Niemetanowe lotne związki organiczne	963	900	930	948	Volatile non-methane organic compounds
źródła antropogeniczne	712	641	674	691	anthropogenic sources
przyroda	251	259	256	257	nature
Amoniak	303	285	292	308	Ammonia
Pyły	390	327	335	341	Particulates

a Dane szacunkowe; dane za lata 2010—2016 zmieniono (zrekalkulowano) w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Wyrażone w dwutlenku azotu.

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami — Instytutu Ochrony Środowiska — Państwowego Instytutu Badawczego.

a Estimated data; data for 2010—2016 were changed (re-calculated) in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b Expressed in nitrogen dioxide.

S o u r c e: data of the National Centre for Emissions Management — Institute of Environmental Protection — National Research Institute.

TABL. 15 (26). CAŁKOWITA EMISJA DWUTLENKU SIARKI, TLENKÓW AZOTU I PYŁÓW^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃTOTAL EMISSION OF SULPHUR DIOXIDE, NITROGEN OXIDES AND PARTICULATES^a BY SOURCES OF POLLUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dwutlenek siarki Sulphur dioxide			Tlenki azotu ^b Nitrogen oxides ^b			Pyły Particulates			SPECIFICATION
	2010	2015	2017	2010	2015	2017	2010	2015	2017	
	w tys. t in thousand tonnes									
O G Ó Ł E M	875	712	583	888	725	804	390	327	341	TOTAL
Źródła stacjonarne:										Stationary sources:
energetyka zawodowa	365	278	155	233	173	141	20	13	10	heat and power generating plants
energetyka przemysłowa	171	166	151	81	78	77	30	34	36	industrial power plants
technologie przemysłowe	21	20	19	24	25	26	34	35	35	industrial technologies
gospodarstwa domowe ...	154	128	132	69	59	62	162	118	122	households
inne źródła ^c	163	119	125	124	107	116	113	100	103	other sources ^c
Źródła mobilne	1	1	1	356	285	382	31	27	36	Mobile sources

a, b Patrz notki do tabl. 14 na str. 105. c Kotłownie lokalne, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo i inne.

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami — Instytutu Ochrony Środowiska — Państwowego Instytutu Badawczego.

a, b See footnotes to the table 14 on page 105. c Local boiler plants, trade workshops, agriculture and others.

S o u r c e: data of the National Centre for Emissions Management — Institute of Environmental Protection — National Research Institute.

TABL. 16 (27). CAŁKOWITA EMISJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH^aTOTAL EMISSION OF GREENHOUSE GASES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Dwutlenek węgla	333457	312321	323022	336557	Carbon dioxide
Metan	2055	2001	1979	1977	Methane
Podtlenek azotu	66	64	66	70	Nitrous oxide

a Patrz notka a do tabl. 14 na str. 105.

a See footnote a to the table 14 on page 105.

TABL. 16 (27). CAŁKOWITA EMISJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH^a (dok.)TOTAL EMISSION OF GREENHOUSE GASES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W EKWIWALENCIE DWUTLENKU WĘGLA w tys. t AS CARBON DIOXIDE EQUIVALENT in thousand tonnes					
OGÓŁEM	411669	390445	399123	413781	TOTAL
Dwutlenek węgla	333457	312321	323022	336557	Carbon dioxide
Metan	51380	50016	49487	49413	Methane
Podtlenek azotu	19773	19031	19792	20824	Nitrous oxide
Gazy fluorowane:					Fluorinated gases:
wodorofluorowęglowodory (HFC _s) ...	7006	8987	6731	6893	hydrofluorocarbons (HFC _s)
perfluorowęglowodory (PFC _s)	17	13	13	12	perfluorocarbons (PFC _s)
sześciofluorek siarki (SF ₆)	35	77	78	82	sulphur hexafluoride (SF ₆)

a Patrz notka a do tabl. 14 na str. 105.

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami — Instytutu Ochrony Środowiska — Państwowego Instytutu Badawczego.

a See footnote a to the table 14 on page 105.

Source: data of the National Centre for Emissions Management — Institute of Environmental Protection — National Research Institute.

TABL. 17 (28). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	1796	1816	1879	1896	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	1209	1204	1180	1150	particulates
gazowych	260	246	261	272	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thousand tonnes:
pyłowych	63	44	36	32	particulates
w tym:					of which:
pyły ze spalania paliw	45	28	21	17	particulates from the combustion of fuels
pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	2	2	2	2	cement and lime particulates as well as fire-resistant materials
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1704	1605	1379	1300	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	519	392	244	217	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	344	351	345	327	carbon oxide
tlenki azotu	341	269	230	204	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	19192	19396	19309	19411	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2299	2275	2438	2602	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,7	99,8	99,8	99,8	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	57,4	58,6	63,9	66,7	gases (excluding carbon dioxide)
Zwiększenie (+) lub zmniejszenie (-) zanieczyszczeń ^b w tys. t:					Increase (+) or decrease (-) in pollutants ^b in thousand tonnes:
pyłowych	+0,3	-3	-2	-2	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	+37	+27	-59	-47	gases (excluding carbon dioxide)
w tym dwutlenek siarki	+7	-11	-16	-25	of which sulphur dioxide

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. b W warunkach porównywalnych w stosunku do roku poprzedniego, tj. dla tych samych zakładów i rodzajów zanieczyszczeń obliczonych według tych samych metod.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases. b In comparable conditions in relation to the previous year, i.e. for the same plants and pollutant types, and calculated according to the same methods.

TABL. 18 (29). ŚREDNIE MIESIĘCZNE CAŁKOWITEJ ZAWARTOŚCI OZONU W ATMOSFERZE^a
MONTHLY AVERAGE TOTAL OZONE CONTENT IN THE ATMOSPHERE^a

LATA YEARS	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w dobsonach in dobsons											
O G Ó Ł E M TOTAL												
2010	343	377	395	396	367	346	333	316	316	300	300	338
2015	373	373	381	370	370	354	334	304	294	292	290	271
2017	335	330	360	364	353	334	337	307	305	287	292	297
2018	345	410	414	356	360	351	340	311	295	288	297	298
ZWIĘKSZENIE (+) LUB ZMNIJSZENIE (-) W STOSUNKU DO ŚREDNICH WIELOLETNIICH INCREASE (+) OR DECREASE (-) IN RELATION TO LONG-TERM AVERAGES												
2010 do 1963—2009 to	+5	+5	+14	+12	-1	-9	-5	-4	+16	+13	+13	+29
2015 do 1963—2014 to	+37	+4	+2	-10	+3	—	-3	-15	-6	+5	+3	-36
2017 do 1963—2016 to	-3	-41	-20	-19	-14	-19	—	-12	+6	—	+6	-10
2018 do 1963—2017 to	+6	+40	+35	-26	-7	-2	+3	-7	-4	+1	+11	-9

a Pomiary wykonane w Centralnym Obserwatorium Geofizycznym Polskiej Akademii Nauk w Belsku k. Grójca.

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Instytutu Geofizyki Polskiej Akademii Nauk uzyskane w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

a Measurements were made by the Central Geophysical Observatory of the Polish Academy of Sciences in Belsk, near Grójec.

S o u r c e: data of the Chief Inspectorate of Environmental Protection and the Institute of Geophysics, Polish Academy of Sciences obtained from the State Environmental Monitoring system.

TABL. 19 (30). LASY OCHRONNE^a
Stan w dniu 1 stycznia
PROTECTIVE FORESTS^a
As of 1st January

KATEGORIE LASÓW	2010	2015	2017	2018	FOREST CATEGORY
	w tys. ha in thousand ha				
O G Ó Ł E M	3356	3709	3811	3819	TOTAL
Glebochronne	325	321	322	327	Soil-protecting
Wodochronne	1486	1541	1544	1543	Water-protecting
Uzdrowiskowe	56	55	53	50	Health-resort
Uszkodzone przez przemysł	468	466	463	463	Damaged by industry
Nasienne	13	12	12	12	Seedling
Podmiejskie	641	628	617	615	Suburban
Obronne	132	125	119	118	Defensive forests
Ostoje zwierząt	74	68	64	64	Animal sanctuaries
Cenne pod względem przyrodniczym	114	445	572	580	Environmentally valuable
Pozostałe	47	47	45	45	Others

a W lasach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a In forests managed by the State Forests National Forest Holding.

S o u r c e: data of the General Directorate of the State Forests.

TABL. 20 (31). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**

Stan w dniu 31 grudnia

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w tys. ha in thousand ha		w % powierzchni ogólnej kraju in % of total area of the country		na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	10140,7	10176,0	10175,6	10182,4	32,6	2651	TOTAL
Parki narodowe	314,5	314,7	315,1	315,1	1,0	82	National parks
Rezerваты przyrody	164,2	166,9	169,2	169,6	0,5	44	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^a	2529,0	2522,8	2518,3	2523,0 ^b	8,1	657	Landscape parks ^a
Obszary chronionego krajobrazu ^a	6987,7	7005,9	7000,0	7000,1 ^c	22,4	1822	Protected landscape areas ^a
Stanowiska dokumentacyjne	0,9	0,9	1,0	1,0	0,0	0	Documentation sites
Użytki ekologiczne	51,0	52,3	53,4	54,8	0,2	14	Ecological areas
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	93,5	112,4	118,7	118,9	0,4	31	Landscape-nature complexes

a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie (ok. 1% powierzchni obszarów prawnie chronionych). b, c Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody oraz innych form ochrony przyrody powierzchnia wynosi: b — 2611,5 tys. ha, c — 7092,5 tys. ha.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas (approximately 1% of areas under legal protection). b, c Including nature reserves and other forms of nature protection area is: b — 2611.5 thousand ha, c — 7092.5 thousand ha.

TABL. 21 (32). **PARKI NARODOWE**

Stan w dniu 31 grudnia

NATIONAL PARKS

As of 31st December

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a (nazwa i lokalizacja) NATIONAL PARKS ^a (name and location)	Powierzchnia w ha Area in ha				otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective) zone	
	parków narodowych national parks		z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b			
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2010	314475	194735	68001	54059	447839
TOTAL	2015	314700	195186	73352	60008	447980
.....	2017	315087	194832	75815	62355	449474
.....	2018	315107	194846	75805	60578	449474
Biebrzański (woj. podlaskie)		59223	15730	7494	6707	66824
Kampinoski (woj. mazowieckie, łódzkie)		38544	27572	4636	4130	37756
Bieszczadzki (woj. podkarpackie)		29191	24440	20329	16840	55783
Słowiński ^c (woj. pomorskie)		21606	6185	5392	2713	30220
Tatrański (woj. małopolskie)		21197	16382	12609	7917	181
Magurski (woj. podkarpackie, małopolskie)		19438	18572	2408	2408	22969
Wigierski (woj. podlaskie)		15090	9418	1823	1696	11284
Drawieński (woj. zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie)		11342	9548	569	443	40890
Białowiecki (woj. podlaskie)		10517	9974	6059	5820	3224
Poleski (woj. lubelskie)		9760	4865	117	114	13703

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Bez wód przybrzeżnych M. Bałtyckiego.

a Listed according to the decreasing grand total area. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Excluding coastal water of the Baltic Sea.

TABL. 21 (32). **PARKI NARODOWE (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

NATIONAL PARKS (cont.)

As of 31st December

PARKI NARODOWE ^a (nazwa i lokalizacja) NATIONAL PARKS ^a (name and location)	Powierzchnia w ha Area in ha				otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective) zone
	parków narodowych national parks		z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b		
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	razem total	w tym lasów of which forests	
Roztoczański (woj. lubelskie)	8483	8111	1029	1029	38096
Woliński ^c (woj. zachodniopomorskie)	8199	4648	500	419	3369
Ujście Warty (woj. lubuskie)	8074	82	682	—	10454
Świętokrzyski (woj. świętokrzyskie)	7626	7222	2911	2894	20786
Wielkopolski (woj. wielkopolskie)	7597	4798	259	115	7406
Narwiański (woj. podlaskie)	7350	93	—	—	15408
Gorczański (woj. małopolskie)	7038	6613	3617	3602	16647
Gór Stołowych (woj. dolnośląskie)	6352	5823	771	771	10505
Karkonoski (woj. dolnośląskie)	5951	4397	2158	713	13093
Bory Tucholskie (woj. pomorskie)	4613	3936	324	278	12981
Babiogórski (woj. małopolskie, śląskie)	3397	3199	1124	1023	8437
Pieniński (woj. małopolskie)	2372	1710	744	694	2682
Ojcowski (woj. małopolskie)	2146	1529	251	251	6777

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Bez wód przybrzeżnych M. Bałtyckiego.

a Listed according to the decreasing grand total area. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Excluding coastal water of the Baltic Sea.

TABL. 22 (33). **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 grudnia

NATURE RESERVES

As of 31st December

L A T A REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		Y E A R S RESERVES
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a	
OGÓŁEM	2010	1463	164202	TOTAL
	2015	1490	166919	
	2017	1498	169194	
	2018	1501	169556	
Faunistyczne	120	40371	1175	Fauna
Krajobrazowe	104	25124	4750	Landscape
Leśne	746	67777	9222	Forest
Torfowiskowe	190	18608	1336	Peat-bog
Florystyczne	156	4793	524	Flora
Wodne	71	10273	120	Water
Przyrody nieożywionej	76	2064	392	Inanimate nature
Stepowe	35	516	18	Steppe
Słonoroślowe	3	30	—	Halophyte

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 23 (34). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 grudnia

LANDSCAPE PARKS

As of 31st December

LATA YEARS ZESPOŁY ^a I PARKI KRAJOBRAZOWE (nazwa i lokalizacja) SETS ^a AND LANDSCAPE PARKS (name and location)		Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
OGÓŁEM	2010	2607478	1307753 ^c	814859 ^c	102490 ^c
TOTAL	2015	2606092	1316960 ^c	816368 ^c	99850 ^c
	2017	2604726	1323225 ^c	811172 ^c	99736 ^c
	2018	2611530	1330567^c	807153^c	99827^c
Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych (woj. lubelskie)		240200	120594	98700	4613
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego		229669	128632	55559	893
Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych (woj. dolnośląskie)		206321	111521	67103	9408
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego		180158	64004	89091	9805
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego		178308	.	.	.
Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych (woj. pomorskie)		153892	95873	37334	11395
Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu (woj. podkarpackie)		150573	99918	42321	1670
Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie (woj. podkarpackie)		133174	99763	26836	932
Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych (woj. mazowieckie)		126047	68994	46339	2961
Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych (woj. świętokrzyskie)		117188	64504	46541	1150
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego		103877	48323	34715	8022
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego		100136	46477	42262	3717
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego w Gorzowie Wielkopolskim		74904	39633	25485	4466
Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych (woj. opolskie)		62591	45745	14784	896
Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą (woj. kujawsko-pomorskie)		60502	12270	39806	3119
Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich (woj. warmińsko-mazurskie)		29574	17268	5368	4621
Parki krajobrazowe niewchodzące w skład zespołów		464416	267049	134910	32158
Landscape parks not included in sets					

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem. b Łącznie z rezerwatami przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. c Z braku aktualnych pomiarów geodezyjnych dane podaje się bez powierzchni w parkach krajobrazowych woj. małopolskiego.

a Listed according to the decreasing total area. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks. c Because of lack of current geodesic measurements data are presented excluding area in landscape parks of małopolskie voivodship.

TABL. 24 (35). **OBSZARY NATURA 2000^a**

Stan w dniu 31 grudnia

NATURA 2000 AREAS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Obszary specjalnej ochrony ptaków:					Special Protection Areas: number area in thousand ha of which on the Baltic Sea
liczba	144	145	145	145	
powierzchnia w tys. ha	5570,9	5575,2	5559,9	5559,9	
w tym na M. Bałtyckim	648,5	649,0	648,5	648,5	
Specjalne obszary ochrony siedlisk ^b :					Special Areas of Conservation ^b : number area in thousand ha of which on the Baltic Sea
liczba	823	849	849	849	
powierzchnia w tys. ha	3791,7	3851,0	3851,0	3851,0	
w tym na M. Bałtyckim	359,9	359,9	359,7	359,7	

a Powierzchnie obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk mogą się częściowo lub w całości pokrywać ze sobą oraz z innymi formami ochrony przyrody. b Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

a Special Protection Areas and Special Areas of Conservation can overlap with each other and with other forms of nature protection, either in part or in whole. b Sites of Community Importance.

Source: data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 25 (36). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 grudnia
MONUMENTS OF NATURE
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	36293	36510	36232	35020	T O T A L
Pojedyncze drzewa	30059	29982	29347	27824	Individual trees
Grupy drzew	3658	3780	4026	4454	Tree clusters
Głazy narzutowe	1034	1091	1130	1131	Erratic boulders
Skalki i jaskinie	303	303	328	336	Stones and caves
Aleje	699	762	795	744	Alleys
Pozostałe	540	592	606	531 ^a	Others

a W tym 163 źródła, wodospady i wywierzyska, 93 krzewy i 5 jarów.

a Of which 163 sources, waterfalls and exsurgents, 93 bushes and 5 ravines.

TABL. 26 (37). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 grudnia
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w tys. ha	57,7	48,3	57,8	47,9	60,6	50,0	61,0	50,3	T O T A L in thousand ha
Tereny zieleni ogólnodo- stępnej:									Generally accessible green areas:
parki spacerowo-wypo- czynkowe	22,4	17,1	23,9	18,1	23,7	17,8	24,0	18,0	strolling-recreational parks
zieleńce	10,0	7,5	10,4	7,6	11,0	8,1	11,4	8,3	lawns
Tereny zieleni osiedlowej ...	25,3	23,7	23,5	22,2	25,9	24,1	25,6	23,9	Green areas of housing estates
W % powierzchni ogólnej kraju^a	0,18	2,25	0,18	2,19	0,19	2,28	0,19	2,28	In % of total area of the country^a
na 1 mieszkańca^b w m²	15,0	20,6	15,0	20,7	15,8	21,6	15,9	21,8	per capita^b in m²

a, b W przypadku miast obliczono: a — w % powierzchni ogólnej miast, b — na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a — in % of total urban areas space, b — per capita in urban areas.

TABL. 27 (38). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA CHRONIONE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
IMPORTANT PROTECTED ANIMALS^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Żubry	1224	1553	1873	1820	European bisons
Kozice	172	275	310	441	Northern chamois
Niedźwiedzie brunatne	147	224	304	292	Brown bears
Bobry europejskie	68993	101336	124622	127173	Eurasian beavers
Rysie	285	390	432	427	Eurasian lynxes
Wilki	770	1484	2390	2868	Grey wolves
Głuszce	509	447	441	556	Western capercaillie
Cietrzewie	770	340	315	290	Black goshaws

a Dane szacunkowe; z wyjątkiem żubrów, podawanych na podstawie „Księgi Rodowodowej Żubrów”, prowadzonej od 1947 r.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

a Estimated data; except European bisons, presented on the basis of the "European Bison Pedigree Book", conducted since 1947.

S o u r c e: data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 28 (39). ŚREDNIE ROCZNE STĘŻENIE CEZU-137 W NIEKTÓRYCH ARTYKUŁACH SPOŻYWCZYCH^a
 AVERAGE ANNUAL CAESIUM-137 CONCENTRATION IN SOME FOOD PRODUCTS^a

LATA YEARS	Mleko Milk	Mięso Meat	Drób Poultry	Ryby Fish	Jaja Eggs	Zboża Cereals	Ziemiaki Potatoes	Warzywa Vegetables	Owoce Fruit
	w Bq/kg					in Bq/kg			
2010	0,5	0,8	0,6	1,0	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4
2015	0,5	0,8	0,6	0,8	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3
2017	0,5	0,9	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
2018	0,5	1,1	0,5	0,9	0,6	0,7	0,6	0,4	0,8

a Według uproszczonej metody pomiarowej.

Źródło: dane Państwowej Agencji Atomistyki.

a According to simplified measurement method.

Source: data of the National Atomic Energy Agency.

TABL. 29 (40). ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW
 WASTE^a BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste land-filled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION
	ogółem grand total	podane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which land-filled ^d				
	w mln t in million tonnes							
OGÓŁEM								TOTAL
2015	131,0	28,6	26,5	22,0	74,1	1,8	1681,4	
2017	113,8	21,6	21,1	16,9	70,0	1,2	1736,5	
2018	115,3	23,4	23,8	19,1	66,9	1,3	1760,1	
w tym:								of which:
Odpady z flotacyjnego wzbogacania rud metali nieżelaznych	30,5	1,9	0,1	0,1	28,5	—	656,5	Waste from floatation dressing of non-ferrous metal ores
Odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalni	28,2	10,8	5,8	5,7	11,5	0,3	446,4	Waste from washing and cleaning of minerals
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	10,6	0,0	8,9	8,9	1,6	0,1	317,3	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Odpady z wydobywania kopalni innych niż rudy metali	4,4	2,1	2,1	2,1	0,3	0,0	89,8	Waste from mineral non-metalliferous excavation
Zużle z procesów wytopiania (wielkopiecowe, stalownicze)	3,5	2,0	—	—	1,4	0,0	1,9	Melting slag (blast-furnace, steelmaking)
Gleba i ziemia, w tym kamienie	3,0	0,6	—	—	2,4	0,0	0,1	Soil and stones
Osady z klarowania wody	2,7	0,5	2,2	0,0	0,0	0,0	0,3	Sludges from water clarification
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych	2,6	—	—	—	2,6	0,0	0,0	Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Popioły lotne z węgla	2,4	0,0	0,1	—	2,3	0,0	25,5	Coal fly ash

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b, d Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych): b — własnych, d — własnych i innych. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste. b, d On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps and settling ponds): b — own, d — own and other. c By waste producer on its own.

TABL. 30 (41). **ODPADY KOMUNALNE**
MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Odpady komunalne zebrane ^a w tys. t	10040	10863	11969	12485	Municipal waste collected ^a in thousand tonnes
w tym z gospodarstw domowych	6892	8889	9971	10446	of which from households
w tym selektywnie	860	2537	3239	3608	of which separately
w tym sektor publiczny	4005	4053	4572	4783	of which public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	3770	3596	4070	4252	of which local government units ownership
przeznaczone do procesów odzysku i unieszkodliwiania:					designated for recovery and disposal operations:
recyklingu	1783	2867	3199	3269	recycling
kompostowania lub fermentacji	181	661	848	1012	composting or fermentation
przekształcania termicznego	39	1439	2922	3013	incineration
składowania	8037	5897	5000	5191	landfilling
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):					Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	633	347	301	286	number
powierzchnia w ha	2479	1860	1742	1700	area in ha
w tym sektor publiczny	2068	1436	1298	1263	of which public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	1991	1328	1208	1168	of which local government units ownership
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha					Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha
czynnych	112	146	39	79	in operation
w tym sektor publiczny — własność jednostek samorządu terytorialnego	28	54	25	52	of which public sector — local government units ownership
o zakończonej eksploatacji (zamkniętych)	84	93	13	27	not operational (closed)

^a Dane szacunkowe; od 2014 r. pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości.

^a Estimated data; since 2014 includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by gminas since 1st July 2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

TABL. 31 (42). **NIECZYSTOŚCI CIEKLE**
LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^a wywiezione w dam ³ ...	24650	22964	23667	26825	Liquid waste ^a removed in dam ³
w tym z gospodarstw domowych	16185	15842	17013	.	of which from households
w tym sektor publiczny	7697	6153	6416	.	of which public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	7419	5901	6207	.	of which local government units ownership
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	2407	2136	2121	2163	Septic tanks in thousands (as of 31 XII)
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	80,6	202,8	233,8	256,8	Independent wastewater treatment facilities in thousands (as of 31 XII)

^a Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

^a Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

TABL. 32 (43). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
Ochrona środowiska	10926,2	15160,0	6825,4	10392,1	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	2219,4	4259,5	2315,5	2941,9	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw ^b	727,1	745,9	431,5	507,4	of which outlays on modern fuel combustion technologies ^b
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	7206,1	6644,7	2715,2	5435,2	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	1626,4	1445,4	379,1	1004,4	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	5241,0	4832,2	2060,4	4060,7	sewage network discharging wastewater and precipitation water
systemy obiegowego zasilania wodą	21,2	7,3	5,8	2,5	circulation systems of water supply
Gospodarka odpadami, ochrona gleb, wód podziemnych i powierzchniowych	989,4	3138,1	915,0	764,2	Waste management, protection of soils, underground and surface waters
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	27,4	48,7	136,9	140,7	Protection of biodiversity and landscape
w tym ochrona i odbudowa gatunków i siedlisk	16,1	45,8	132,3	61,4	of which the protection and reconstruction of species and habitats
Zmniejszanie hałasu i wibracji	141,6	350,1	67,5	100,7	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	3565,4	3294,6	2065,7	2467,9	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	1798,4	1230,2	948,5	1351,4	Water intakes and systems
Budowę i modernizację stacji uzdatniania wody	709,4	521,8	233,0	426,9	Construction and modernisation of water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	441,4	631,3	531,6	481,7	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków górskich	223,2	469,0	96,5	114,4	Regulation and management of rivers and mountain streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	392,8	442,3	256,1	93,6	Flood embankments and pump stations

UDZIAŁ W NAKŁADACH INWESTYCYJNYCH W GOSPODARCE NARODOWEJ w %
SHARE IN INVESTMENT OUTLAYS IN THE NATIONAL ECONOMY in %

Ochrona środowiska	5,0	5,6	2,6	3,4	Environmental protection
Gospodarka wodna	1,6	1,2	0,8	0,8	Water management

W RELACJI DO PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO w %
IN RELATION TO GROSS DOMESTIC PRODUCT in %

Ochrona środowiska	0,76	0,84	0,34	0,49	Environmental protection
Gospodarka wodna	0,25	0,18	0,10	0,12	Water management

^a Nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.
^b Obejmujące m.in. modernizację kotłowni i ciepłowni.

^a These outlays are also included in the appropriate sections of the national economy. ^b Including i.a. modernisation of boiler and thermal energy plants.

TABL. 33 (44). EFEKTY RZECZOWE ODDANYCH DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

TANGIBLE EFFECTS OF COMPLETED INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Ochrona środowiska					Environmental protection
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	80	49	21	50	facilities
w tym oczyszczalnie:					of which:
biologiczne	49	45	19	47	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	4	2	2	2	with increased biogene removal
przepustowość oczyszczalni w dam ³ /d	121,6	212,7	67,6	56,9	capacity of treatment plants in dam ³ /24 h
mechanicznych	42,1	115,3	54,1	0,0	mechanical
chemicznych	9,2	0,1	0,0	—	chemical
biologicznych	62,2	68,8	10,4	33,6	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	8,2	28,6	3,1	23,3	with increased biogene removal
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	8462	7961	2058	3712	wastewater
wody opadowe	837	866	506	605	precipitation water
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń — w tys. t/r — w zakresie:					Ability of completed systems, in thousand t/y, to:
redukcji zanieczyszczeń: pyłowych	4,2	58,6	104,1	4,6	reduce: particulate pollutants
gazowych	16,7	86,2	10,1	56,1	gas pollutants
unieszkodliwiania odpadów	1345	1632	225	546	waste treatment
w tym składowania	1031	449	153	329	of which landfilling
gospodarczego wykorzystania odpadów	3495	2335	367	67	economic use of waste
Rekultywacja terenów składowania odpadów w ha	76	443	49	115	Reclamation of areas used for landfilling of waste in ha
Gospodarka wodna					Water management
Wydajność ujęć wodnych ^a w dam ³ /d	106,3	81,5	49,6	55,3	Capacity of water intakes ^a in dam ³ /24 h
Uzdatnianie wody w dam ³ /d	127,8	74,8	36,4	51,2	Water treatment in dam ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	6271	4599	2662	3197	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	0,2	1,5	—	0,6	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich w km	299	232	14	17	Regulation and management of rivers and mountain streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe ^b w km ...	110	240	24	43	Flood embankments ^b in km

a Bez ujęć w energetyce zawodowej. b Budowa i modernizacja.

U w a g a. Ponadto oddano do użytku indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków: w 2010 r. — 10159, w 2015 r. — 10596, w 2017 r. — 3209 i w 2018 r. — 7668, o łącznej przepustowości w dam³/d: w 2010 r. — 19,3, w 2015 r. — 20,1, w 2017 r. — 5,7 i w 2018 r. — 13,4.

a Excluding water intakes in heat and power generating plants. b Construction and modernisation.

N o t e. Moreover, independent wastewater treatment facilities were completed: 10159 in 2010, 10596 in 2015, 3209 in 2017 and 7668 in 2018 with a total capacity in dam³/24 h of: 19.3 in 2010, 20.1 in 2015, 5.7 in 2017 and 13.4 in 2018.

TABL. 34 (45). FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W 2018 R.
 ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Narodowy	Woje-	SPECIFICATION
	Total	National	wódzkie	
	w mln zł	in million PLN	Voivod-	
			ship	
ŚRODKI				
FUNDS				
Stan funduszy na początek roku	20981,4	12915,0	8066,4	Funds at the beginning of the year
Zwiększenia stanu funduszy	2469,6	1606,8	862,8	Increases in funds
Oplaty środowiskowe	1842,5	1309,5	533,0	Environmental fees
w tym:				of which:
gospodarka ściekowa i ochrona wód	324,6	112,1	212,5	wastewater management and protection of water
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	365,5	125,2	240,3	protection of air and climate
gospodarka odpadami	122,8	45,9	76,9	waste management
opłaty eksploatacyjne i koncesyjne wynikające z prawa geologicznego i górnictwa	277,1	277,1	x	exploitation and concession fees resulting from the geological and mining law
kwoty pomniejszeń wynikające z art. 402 ustawy Prawo Ochrony Środowiska	19,6	19,6	x	the deduction amounts resulting from Art. 402 of the Environmental Protection Law
opłaty zastępcze wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	63,0	63,0	x	substitute fees resulting from the renewable energy sources act
opłaty zastępcze wynikające z ustawy Prawo Energetyczne	557,0	557,0	x	substitute fees resulting from the Energy Law
Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska	6,3	4,9	1,4	Fines for violating environmental protection requirements
Dotacje z budżetu państwa	52,2	48,9	3,3	Subsidies from the state budget
Otrzymane nadwyżki	92,9	—	92,9	Received surpluses
Przychody finansowe	453,4	242,5	210,9	Financial revenues
Pozostałe zwiększenia funduszy	22,4	1,0	21,4	Other increases in funds
Zmniejszenia stanu funduszy	1700,7	983,3	717,4	Decreases in funds
Dotacje	1315,6	786,1	529,5	Grants
Koszty działalności operacyjnej	259,8	98,2	161,6	Costs of operating activity
Koszty finansowe	115,7	98,6	17,1	Financial costs
Inne koszty i pozostałe zmniejszenia funduszy	9,8	0,5	9,3	Other costs and decreases in funds
Stan funduszy na koniec roku	21750,3	13538,5	8211,8	Funds at the end of the year
DZIEDZINY FINANSOWANIA				
DOMAIN OF FINANCING				
O G Ó Ł E M	3767,1	1642,6	2124,5	TOTAL
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	1222,9	232,0	990,9	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1045,5	290,1	755,4	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	330,1	192,4	137,7	Waste management
Pozostałe dziedziny	1168,6	928,1	240,5	Others

U w a g a. Ponadto urzędy marszałkowskie oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska przekazały do budżetów powiatów 138,6 mln zł (w tym 135,2 mln zł z tytułu opłat środowiskowych) oraz do budżetów gmin — 449,5 mln zł (w tym 422,0 mln zł z tytułu opłat środowiskowych, z czego 54,8 mln zł z tytułu opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów).

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Note. Moreover, marshals' offices and the Chief Inspectorate for Environmental Protection transferred to powiats budgets PLN 138.6 million (of which PLN 135.2 million from environmental fees) and to gminas budgets — PLN 449.5 million (of which PLN 422.0 million from environmental fees, whereof PLN 54.8 million from fees and fines for removal of trees and bushes).

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

Organy przedstawicielskie

Kadencje Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 98, trwają po 4 lata.

VII kadencja Sejmu i VIII kadencja Senatu — od 8 listopada 2011 r. do 11 listopada 2015 r.

VIII kadencja Sejmu i IX kadencja Senatu — od 12 listopada 2015 r. do 11 listopada 2019 r.

Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybranego w wyborach powszechnych trwa 5 lat.

Lech Wałęsa — od 23 grudnia 1990 r. do 23 grudnia 1995 r.

Aleksander Kwaśniewski — od 23 grudnia 1995 r. do 23 grudnia 2000 r. oraz od 23 grudnia 2000 r. do 23 grudnia 2005 r.

Lech Aleksander Kaczyński — od 23 grudnia 2005 r. do 10 kwietnia 2010 r.^a.

Bronisław Maria Komorowski — od 6 sierpnia 2010 r. do 6 sierpnia 2015 r.

Andrzej Sebastian Duda — od 6 sierpnia 2015 r.

^a Kadencja przerwana na skutek tragicznej śmierci Prezydenta w katastrofie lotniczej w Smoleńsku; zgodnie z art. 131 ust. 2 Konstytucji, do czasu wyboru nowego Prezydenta, Marszałek Sejmu tymczasowo wykonywał obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

^a The term of office interrupted due to the tragic death of the President in a plane crash in Smolensk; according to Art. 131 par. 2 of the Constitution, until the election of a new President, the Marshal of the Sejm temporarily discharged the duties of the President of the Republic of Poland.

Uwaga do tablic 1, 2, 5 i 14

Stosunek liczby oddanych głosów (ważnych kart do głosowania) do ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania (wyrażony w %) określa się jako frekwencję wyborczą.

Note to tables 1, 2, 5 and 14

The rate of the number of votes cast (valid voting cards) to the total number of persons entitled to vote (expressed in %) is defined as the voting turnout.

TABLE 1 (46). WYBORY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2015 R.

ELECTION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	I tura wyborów — 10 V I election round — 10 V		II tura wyborów — 24 V II election round — 24 V		SPECIFICATION
	w tys. in thousands	w % uprawnionych in % of entitled voters	w tys. in thousands	w % uprawnionych in % of entitled voters	
Uprawnieni do głosowania	30688,6	x	30709,3	x	Persons entitled to vote
Oddane głosy	15023,9	48,96	16993,2	55,34	Votes cast
w tym głosy ważne	14898,9	48,55	16742,9	54,52	of which valid votes

U w a g a. W I turze wyborów brało udział 11 kandydatów, spośród których do II tury przeszło 2 — Andrzej Sebastian Duda i Bronisław Maria Komorowski, którzy otrzymali odpowiednio: w I turze — 34,76% i 33,77% ogółu głosów ważnych, a w II turze — 51,55% i 48,45%.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

N o t e. 11 candidates participated in the I election round, among whom 2 candidates entered the II election round — Andrzej Sebastian Duda and Bronisław Maria Komorowski, who received respectively: in the I round — 34.76% and 33.77% of all valid votes, and in the II round — 51.55% and 48.45%.

S o u r c e: data of the National Electoral Commission.

Representative organs

Terms of office of the Sejm and Senate of the Republic of Poland according to the Constitution of the Republic of Poland, dated 2nd April 1997, Art. 98, last 4 years each. VII term of the Sejm and VIII term of the Senate — from 8th November 2011 to 11th November 2015.

VIII term of the Sejm and IX term of the Senate — from 12th November 2015 to 11th November 2019.

Term of office of the President of the Republic of Poland, elected in general election, lasts 5 years.

Lech Wałęsa — from 23rd December 1990 to 23rd December 1995.

Aleksander Kwaśniewski — from 23rd December 1995 to 23rd December 2000 and from 23rd December 2000 to 23rd December 2005.

Lech Aleksander Kaczyński — from 23rd December 2005 to 10th April 2010^a.

Bronisław Maria Komorowski — from 6th August 2010 to 6th August 2015.

Andrzej Sebastian Duda — since 6th August 2015.

TABL. 2 (47). WYBORY DO SEJMU I SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ELECTIONS TO THE SEJM AND SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sejm	Senat	Sejm	Senat	SPECIFICATION
	Sejm	Senate	Sejm	Senate	
	25 X 2015		13 X 2019		
Uprawnieni do głosowania w tys.	30629,2		30253,6		Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy: w tysiącach	15595,3	15593,0	18678,5	18677,9	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych ...	50,92	50,91	61,74	61,74	in % of entitled voters
w tym głosy ważne:					of which valid votes:
w tysiącach	15200,7	14988,1	18470,7	18201,3	in thousands
w % uprawnionych	49,63	48,93	61,05	60,16	in % of entitled voters

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

Source: data of the National Electoral Commission.

TABL. 3 (48). WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R. WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH

RESULTS OF THE ELECTION TO THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND ON 13th OCTOBER 2019 BY ELECTION COMMITTEES

KOMITETY WYBORCZE	Zarejestrowani kandydaci Registered candidates	Oddane głosy ważne Valid votes cast		Uzyskane mandaty Mandates received	ELECTION COMMITTEES
		w tys. in thousands	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	5111	18470,7	100,00	460	TOTAL
Prawo i Sprawiedliwość	918	8051,9	43,59	235	Law and Justice
Koalicjny Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	919	5060,4	27,40	134	Coalitional Civic Coalition PO .N IPL Greens
Sojusz Lewicy Demokratycznej	910	2319,9	12,56	49	Democratic Left Alliance
Polskie Stronnictwo Ludowe	915	1578,5	8,55	30	Polish People's Party
Konfederacja Wolność i Niepodległość	880	1257,0	6,81	11	Confederation Freedom and Independence
Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy	401	144,8	0,78	—	Of Electors Coalition of Non-partisans and Local Government Officials
Wyborców Mniejszość Niemiecka	24	32,1	0,17	1	Of Electors German Minority
Skuteczni Piotra Liroya-Marca	74	18,9	0,10	—	Effective of Piotr Liroy-Marzec
Akcja Zawiedzionych Emerytów Rentistów	52	5,4	0,03	—	Action of Disappointed Retirees Pensioners
Prawica	18	1,8	0,01	—	The Right

U w a g a. Posłów wybierano spośród kandydatów zarejestrowanych przez 10 komitetów wyborczych na 234 listach kandydatów w 41 okręgach wyborczych.

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

N o t e. Deputies were elected among candidates registered by 10 election committees on 234 candidate lists in 41 constituencies.

Source: data of the National Electoral Commission.

TABL. 4 (49). WYNIKI WYBORÓW DO SENATU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ W DNIU 13 PAŹDZIERNIKA 2019 R. WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH

RESULTS OF THE ELECTION TO THE SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND ON 13th OCTOBER 2019 BY ELECTION COMMITTEES

KOMITETY WYBORCZE	Zarejestrowani kandydaci Registered candidates	Oddane głosy ważne Valid votes cast		Uzyskane mandaty Mandates received	ELECTION COMMITTEES
		w tys. in thousands	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	278	18201,3	100,00	100	TOTAL
Prawo i Sprawiedliwość	99	8110,2	44,56	48	Law and Justice
Koalicjny Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	73	6490,3	35,66	43	Coalitional Civic Coalition PO .N IPL Greens
Polskie Stronictwo Ludowe	16	1041,9	5,72	3	Polish People's Party
Sojusz Lewicy Demokratycznej	7	415,7	2,28	2	Democratic Left Alliance
Wyborców Lidia Staroń — Zawsze po stronie ludzi	1	106,0	0,58	1	Of Electors Lidia Staroń — Always on People's Side
Wyborców Krzysztofa Kwiatkowskie- go	1	79,3	0,44	1	Of Electors of Krzysztof Kwiatkowski
Wyborców Wadim Tyszkiewicz	1	63,7	0,35	1	Of Electors Wadim Tyszkiewicz
Wyborców Demokracja Obywatelska	1	45,0	0,25	1	Of Electors Civic Democracy
Pozostałe ^a	79	1849,2	10,16	—	Others ^a

^a Dotyczy 45 komitetów wyborczych, których kandydaci nie uzyskali mandatów.

U w a g a. Senatorów wybierano spośród kandydatów zarejestrowanych przez 53 komitety wyborcze w 100 jednomandatowych okręgach wyborczych.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

^a Concerns 45 election committees whose candidates did not receive mandates.

N o t e. Senators were elected among candidates registered by 53 election committees in 100 single-member constituencies.

S o u r c e: data of the National Electoral Commission.

TABL. 5 (50). WYBORY DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

ELECTIONS TO THE EUROPEAN PARLIAMENT IN THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	25 V 2014	26 V 2019	SPECIFICATION
Liczba mandatów	51	52	Number of mandates
Liczba zarejestrowanych kandydatów na posłów:			Number of registered candidates for Members of Parliament:
ogółem	1277	866	total
na 1 mandat	25,0	16,7	per mandate
Uprawnieni do głosowania w tys.	30636,5	30118,9	Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy: w tysiącach	7297,5	13759,7	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych	23,82	45,68	in % of entitled voters
w tym głosy ważne: w tysiącach	7069,5	13647,3	of which valid votes: in thousands
w % uprawnionych	23,08	45,31	in % of entitled voters

U w a g a. W wyniku wyborów wszystkie mandaty zostały obsadzone, w tym w dniu 25 maja 2014 r. wybrano 12 kobiet, a w dniu 26 maja 2019 r. — 18 kobiet.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

N o t e. As a result of elections all mandates were filled, of which on 25th May 2014 12 women were elected and on 26th May 2019 — 18 women.

S o u r c e: data of the National Electoral Commission.

TABL. 6 (51). WYNIKI WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W DNIU 26 MAJA 2019 R. WEDŁUG KOMITETÓW WYBORCZYCH

RESULTS OF THE ELECTION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT ON 26th MAY 2019 BY ELECTION COMMITTEES

KOMITETY WYBORCZE	Zarejestrowani kandydaci Registered candidates	Oddane głosy ważne Valid votes cast		Uzyskane mandaty Mandates received	ELECTION COMMITTEES
		w tys. in thousands	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	866	13647,3	100,00	52	TOTAL
Prawo i Sprawiedliwość	130	6192,8	45,38	27	Law and Justice
Koalicyjny Koalicja Europejska PO PSL SLD .N Zieloni	130	5249,9	38,47	22	Coalitional European Coalition PO PSL SLD .N Greens
Wiosna Roberta Biedronia	130	827,0	6,06	3	Spring of Robert Biedroń
Wyborców Konfederacja Korwin Braun Liroy Narodowcy	130	621,2	4,55	—	Of Electors Confederation Korwin Braun Liroy Narodowcy
Wyborców „Kukiz'15”	129	503,6	3,69	—	Of Electors "Kukiz'15"
Koalicyjny Lewica Razem — Partia Razem, Unia Pracy, RSS	129	168,7	1,24	—	Coalitional Left Together — Partia Razem, Unia Pracy, RSS
Wyborców Polska Fair Play Bezpar- tyjni Gwiazdowski	60	74,0	0,54	—	Of Electors Poland Fair Play Non- -partisans Gwiazdowski
Koalicyjny Polexit Koalicja	18	7,9	0,06	—	Coalitional Polexit Coalition
Jedność Narodu	10	2,2	0,02	—	Unity of the People

U w a g a. Posłów do Parlamentu Europejskiego wybierano spośród kandydatów zarejestrowanych przez 9 komitetów wyborczych na 87 listach kandydatów w 13 okręgach wyborczych.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

N o t e. Members of the European Parliament were elected among candidates registered by 9 election committees on 87 candidate lists in 13 constituencies.

S o u r c e: data of the National Electoral Commission.

TABL. 7 (52). **POSŁOWIE I SENATOROWIE**

Stan na początku kadencji
DEPUTIES AND SENATORS
As of the beginning of the term of office

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sejm		Sejm		Senat		Senate		SPECIFICATION
	Rzeczypospolitej Polskiej — kadencje of the Republic of Poland — terms								
	VII		VIII				IX		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	460	110	460	126	100	13	100	13	TOTAL

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

21—29 lat	10	1	17	4	x	x	x	x	21—29
30—39	84	12	80	20	4	1	6	—	30—39
40—49	132	33	113	26	19	2	18	2	40—49
50—59	164	40	153	47	45	5	39	4	50—59
60 lat i więcej	70	24	97	29	32	5	37	7	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	422	106	420	118	94	13	96	13	Tertiary
Policealne i średnie	37	4	38	8	6	—	3	—	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	1	—	2	—	—	—	1	—	Basic vocational

Źródło: dane Kancelarii Sejmu i Kancelarii Senatu.

Source: data of the Chancellery of the Sejm and the Chancellery of the Senate.

 TABL. 8 (53). **KLUBY I KOŁA POSELSKIE VIII KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia
DEPUTY CLUBS AND GROUPS OF THE VIII TERM OF THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2018
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Posłowie Deputies	SPECIFICATION
Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość	237	Parliamentary Club Law and Justice
Klub Parlamentarny Platforma Obywatelska — Koalicja Obywatelska ^a	145	Parliamentary Club Civic Platform — Civic Coalition ^a
Klub Poselski Kukiz'15	26	Deputies' Club Kukiz'15
Klub Poselski Polskiego Stronnictwa Ludowego — Unii Europejskich Demokratów ^b	16	Deputies' Club of the Polish People's Party — Union of European Democrats ^b
Klub Nowoczesna	15	Deputies' Club Nowoczesna
Koło Poselskie Wolni i Solidarni	4	Deputies' Group Free and Solidary
Koło Poselskie TERAZ! ^c	3	Deputies' Group TERAZ! ^c
Koło Poselskie Wolność i Skuteczni ^d	3	Deputies' Group Freedom and Effective ^d
Posłowie niezrzeszeni	11	Independent deputies

a—d Utworzone w 2018 r.: a — 6 grudnia, b — 9 lutego, c — 19 listopada, d — 22 listopada.

Źródło: dane Kancelarii Sejmu.

a—d Established in 2018 on: a — 6th December, b — 9th February, c — 19th November, d — 22nd November.

Source: data of the Chancellery of the Sejm.

TABL. 9 (54). KLUBY IX KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

CLUBS OF THE IX TERM OF THE SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Senatorowie Senators	SPECIFICATION
Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość	63	Parliamentary Club Law and Justice
Klub Parlamentarny Platforma Obywatelska — Koalicja Obywatelska ^a	29	Parliamentary Club Civic Platform — Civic Coalition ^a
Klub Poselski Polskiego Stronnictwa Ludowego — Unii Europejskich Demokratów ^b	1	Deputies' Club of the Polish People's Party — Union of European Democrats ^b
Senatorowie niezrzeszeni	7	Independent senators

a, b Utworzone w 2018 r.: a — 6 grudnia, b — 9 lutego.

Źródło: dane Kancelarii Senatu.

a, b Established in 2018 on: a — 6th December, b — 9th February.

Source: data of the Chancellery of the Senate.

TABL. 10 (55). WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI VII ORAZ VIII KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SELECTED DATA REGARDING THE ACTIVITY OF THE VII AND VIII TERM OF THE SEJMU OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kadencje Sejmu Sejm terms		SPECIFICATION
	VII	VIII ^a	
Posiedzenia	102	75	Sessions
Dni obrad	287	203	Days in session
Wpływ projektów ustaw ^b	1300	1084	Inflow of draft bills ^b
z inicjatywy:			by initiative of:
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	22	26	the President of the Republic of Poland
Senatu	101	53	the Senate
Rady Ministrów	463	530	the Council of Ministers
posłów	644	412	deputies
komisji sejmowych	42	39	Sejm committees
obywateli	28	24	citizens
Ustawy uchwalone	752	732	Laws passed
w tym ustawy uchwalone w trybie pilnym	15	3	of which laws passed by the urgent procedure
w tym ustawy, do których Senat:			of which laws to which the Senate:
wniósł poprawki	286	174	submitted amendments
zgłosił wniosek o odrzucenie	3	—	submitted an application for rejection
Ustawy, do których Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zgłosił wniosek o ponowne rozpatrzenie	6	6	Laws to which the President of the Republic of Poland submitted an application for reconsideration
Podjęte uchwały w formie apeli, rezolucji, oświadczeń i deklaracji	286	322	Resolutions passed in the form of appeals, resolutions, statements and declarations
Interpelacje poselskie	34895	28409	Interpellations submitted by deputies
w tym zgłoszone indywidualnie	29430	23480	of which submitted individually
Zapytania poselskie	8627	8147	Inquiries submitted by deputies
w tym zgłoszone indywidualnie	7587	6524	of which submitted individually
Pytania w sprawach bieżących	975	726	Questions in current affairs
Informacje bieżące	88	67	Current information

a Dane dotyczą okresu od 12 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2018 r. b Dotyczy projektów, którym nadano numer druku, a tym samym rozpoczęto procedowanie ścieżki legislacyjnej.

Źródło: dane Kancelarii Sejmu.

a Data concern the period from 12th November 2015 to 31st December 2018. b Concerns draft bills with assigned form number which are considered in legislative procedure.

Source: data of the Chancellery of the Sejm.

TABL. 11 (56). **DZIAŁALNOŚĆ STAŁYCH KOMISJI SEJMOWYCH VII ORAZ VIII KADENCJI SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

ACTIVITIES OF STANDING COMMITTEES OF THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND DURING THE VII AND VIII TERM

KOMISJE	Kadencje Sejmu Sejm terms						COMMITTEES
	VII		VIII ^a				
	członkowie ^b members ^b	posiedzenia komisji committee sessions	członkowie ^b members ^b	posiedzenia komisji committee sessions	uchwalone passed dezyderaty desiderata opinie opinions		
Administracji i Cyfryzacji ^c	26	134	x	x	x	x	Administration and Digitisation ^c
Administracji i Spraw Wewnętrznych ^d	39	210	40	187	1	13	Administration and Internal Affairs ^d
Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii ^e	19	174	17	118	1	13	Digitisation, Innovation and New Technologies ^e
Edukacji, Nauki i Młodzieży	36	231	41	164	2	33	Education, Science and Youth
Etyki Poselskiej	5	91	4	64	—	4	Deputies' Ethics
Finansów Publicznych	55	543	50	409	1	234	Public Finance
Gospodarki i Rozwoju ^f	43	174	37	136	—	25	Economy and Development ^f
Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej	x	x	16	107	5	12	Maritime Economy and Inland Shipping
Infrastruktury	40	405	40	255	8	22	Infrastructure
Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki	42	184	23	131	3	11	Physical Education, Sport and Tourism
Kultury i Środków Przekazu	28	198	30	154	—	17	Culture and Media
Łączności z Polakami za Granicą ...	18	96	35	99	9	23	On Liaison with Poles Abroad
Mniejszości Narodowych i Etnicznych	16	107	15	86	8	3	National and Ethnic Minorities
Obrony Narodowej	31	141	39	114	—	18	National Defence
Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa	26	209	34	164	3	12	Environmental Protection, Natural Resources and Forestry
Odpowiedzialności Konstytucyjnej	18	83	16	19	—	3	Constitutional Accountability
Polityki Senioralnej ^g	27	30	15	68	6	3	Senior Citizen Policy ^g
Polityki Społecznej i Rodziny	39	261	38	170	—	18	Social Policy and Family
Regulaminowa i Spraw Poselskich	18	117	17	76	—	46	Rules and Deputies Affairs
Rolnictwa i Rozwoju Wsi	42	291	34	285	9	17	Agriculture and Rural Development
Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej	28	395	29	262	2	35	Local Government and Regional Policy
Sprawiedliwości i Praw Człowieka	28	281	32	162	—	29	Justice and Human Rights
Do Spraw Energii i Skarbu Państwa ^h	27	154	32	132	1	12	Energy and Treasury ^h
Do Spraw Kontroli Państwowej	17	174	16	109	1	31	State Control
Do Spraw Petycji ⁱ	17	2	14	164	134	2	Petition ⁱ
Do Spraw Służb Specjalnych	9	144	7	77	9	117	Special Services
Do Spraw Unii Europejskiej	42	361	45	248	2	38	European Union Affairs
Spraw Zagranicznych	26	195	29	132	2	93	Foreign Affairs
Ustawodawcza	33	143	30	90	—	270	Legislative
Zdrowia	44	236	38	158	1	25	Health

a Dane dotyczą okresu od 12 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2018 r. b Stan w końcu okresu. c, g, i Powołane: c — 23 listopada 2012 r., g — 9 maja 2014 r., i — 8 lipca 2015 r. d Od 9 listopada 2012 r. do 11 listopada 2015 r. Komisja Spraw Wewnętrznych. e, f, h Do 11 listopada 2015 r.: e — Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, f — Komisja Gospodarki, h — Komisja Skarbu Państwa.

U w a g a. W Sejmie działało również: w VII kadencji — 6 komisji nadzwyczajnych, w VIII kadencji — 4 komisje nadzwyczajne i 2 komisje śledcze.

Ź r ó d ł o: dane Kancelarii Sejmu.

a Data concern the period from 12th November 2015 to 31st December 2018. b End of the period. c, g, i Established on: c — 23rd November 2012, g — 9th May 2014, i — 8th July 2015. d From 9th November 2012 to 11th November 2015 Internal Affairs Committee. e, f, h Until 11th November 2015: e — Innovation and New Technologies Committee, f — Economic Committee, h — State Treasury Committee.

N o t e. In the VII term of the Sejm there were also 6 special committees, in the VIII term — 4 special committees and 2 investigative committees.

S o u r c e: data of the Chancellery of the Sejm.

TABLE 12 (57). **WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI VIII ORAZ IX KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
 SELECTED DATA REGARDING THE ACTIVITY OF THE VIII AND IX TERM OF THE SENATE
 OF THE REPUBLIC OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kadencje Senatu Senate terms		SPECIFICATION
	VIII	IX ^a	
	Posiedzenia	82	
Dni obrad	159	174	Days in session
Inicjatywy ustawodawcze	103	44	Legislative initiatives
Ustawy rozpatrzone	755	726	Laws considered
w tym ustawy, do których: wniesiono poprawki	284	169	of which laws to which: amendments were submitted
zgłoszono wniosek o odrzucenie	4	—	an application for rejection was submitted
Poprawki zgłoszone do rozpatrzonych ustaw	3365	1582	Amendments submitted to considered laws
w tym: przyjęte przez Sejm	2882	1471	of which: accepted by the Sejm
odrzucone przez Sejm	465	67	rejected by the Sejm
Podjęte uchwały	970	931	Resolutions passed
legislacyjne	859	741	legislative
okolicznościowe	48	79	circumstantial
pozostałe	63	111	others

a Dane dotyczą okresu od 12 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2018 r.

Źródło: dane Kancelarii Senatu.

a Data concern the period from 12th November 2015 to 31st December 2018.

S o u r c e: data of the Chancellery of the Senate.

TABLE 13 (58). **DZIAŁALNOŚĆ STAŁYCH KOMISJI SENACKICH VIII ORAZ IX KADENCJI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
 ACTIVITIES OF STANDING COMMITTEES OF THE SENATE OF THE REPUBLIC OF POLAND
 DURING THE VIII AND IX TERM

KOMISJE	Kadencje Senatu Senate terms				COMMITTEES
	VIII		IX ^a		
	członkowie ^b mem- bers ^b	posie- dzenia komisji com- mittee sessions	członkowie ^b mem- bers ^b	posie- dzenia komisji com- mittee sessions	
Budżetu i Finansów Publicznych	9	263	8	153	Budget and Public Finance
Gospodarki Narodowej i Innowacyjności ^c	13	290	12	148	National Economy and Innovativeness ^c
Infrastruktury	x	x	10	155	Infrastructure
Kultury i Środków Przekazu	13	97	14	122	Culture and Media
Nauki, Edukacji i Sportu	11	95	11	82	Science, Education and Sport
Obrony Narodowej	14	112	14	66	National Defence
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Regulaminowa, Etyki i Spraw Senator- skich	9	302	11	286	Human Rights, the Rule of Law and Petitions
Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecz- nej ^d	7	65	11	79	Rules, Ethics and Senatorial Affairs
Rolnictwa i Rozwoju Wsi	12	196	10	161	Family, Senior and Social Policy ^d
Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej	12	167	7	124	Agriculture and Rural Development
Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą	11	303	12	182	Local Government and State Administra- tion
Spraw Unii Europejskiej	14	82	16	82	Emigration Affairs and Contacts with Poles Abroad
Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej ^e	14	140	x	x	European Union Affairs
Środowiska	10	184	14	212	Foreign and European Union Affairs ^e
Ustawodawcza	11	146	9	132	Environment
Zdrowia	10	418	19	295	Legislative
	14	108	11	93	Health

a Dane dotyczą okresu od 12 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2018 r. b Stan w końcu okresu. c, e Do 11 listopada 2015 r.: c — Komisja Gospodarki Narodowej, e — Komisja Spraw Zagranicznych. d Do 7 sierpnia 2014 r. Komisja Rodziny i Polityki Społecznej.

Źródło: dane Kancelarii Senatu.

a Data concern the period from 12th November 2015 to 31st December 2018. b End of the period. c, e Until 11th November 2015: c — National Economy Committee, e — Foreign Affairs Committee. d Until 7th August 2014 Family and Social Policy Committee.

S o u r c e: data of the Chancellery of the Senate.

TABL. 14 (59). WYBORY DO ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2018 R.

ELECTIONS TO ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2018

A. WYBORY RADNYCH W DNIU 21 PAŹDZIERNIKA

ELECTIONS OF COUNCILLORS ON 21st OCTOBER

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rady gmin ^a Gmina councils ^a	Rady miast na prawach powiatu City with powiat status councils	Rady powiatów Powiat councils	Sejmiki województw Voivodship regional councils	Rady dzielnic m.st. Warszawy ^b District councils of the Capital City Warszawa ^b	SPECIFICATION
Liczba mandatów	37815	1711	6244	552	425	Number of mandates
Liczba zarejestrowanych kandydatów na radnych:						Number of registered candidates for councillors:
w tysiącach	118,9	14,4	41,1	7,1	3,3	in thousands
na 1 mandat	3,1	8,4	6,6	12,8	7,7	per mandate
Uprawnieni do głosowania w tys.	19441,2	9654,3	20471,9	30170,0	1343,8	Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy:						Votes cast:
w tysiącach	10691,7	5349,5	11184,8	16545,5	894,7	in thousands
w % uprawnionych	55,0	55,4	54,6	54,8	66,6	in % of entitled voters
w tym głosy ważne:						of which valid votes:
w tysiącach	10396,8	5220,5	10584,9	15433,5	877,6	in thousands
w % uprawnionych	53,5	54,1	51,7	51,2	65,3	in % of entitled voters
Liczba obsadzonych mandatów	37813 ^c	1711	6244	552	425	Number of filled mandates

a Bez rad miast na prawach powiatu; dane dotyczące uprawnionych do głosowania i oddanych głosów nie obejmują tych okręgów wyborczych, w których nie przeprowadzono głosowania z uwagi na fakt, że liczba kandydatów była równa lub mniejsza od liczby mandatów. b Zgodnie z ustawą z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1817) Warszawa jest gminą mającą status miasta na prawach powiatu, w skład której wchodzi 18 dzielnic. c 2 mandaty zostały nieobsadzone, ponieważ w 2 okręgach wyborczych nie zarejestrowano żadnej listy kandydatów na radnych (zarządzono wybory uzupełniające).

a Excluding city with powiat status councils; data concerning persons entitled to vote and votes cast do not include those constituencies where voting was not conducted because the number of candidates was equal or lower than the number of mandates. b In compliance with the Law on the System of the Capital City Warszawa, dated 15th March 2002 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1817) Warszawa is a gmina which is also a city with powiat status, encompassing 18 city districts. c 2 mandates were unfilled, because in 2 constituencies no list of candidates for councillors was registered (by-elections were ordered).

TABL. 14 (59). WYBORY DO ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2018 R. (dok.)

ELECTIONS TO ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2018 (cont.)

B. WYBORY BEZPOŚREDNIE WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

DIRECT ELECTIONS OF VILLAGE MAYORS, MAYORS AND PRESIDENTS OF CITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Wój- towie Village mayors	Burmi- strzowie Mayors	Prezy- denci miast Presi- dents of cities	SPECIFICATION
------------------	-----------------	------------------------------------	------------------------------	--	---------------

I TURA WYBORÓW — GŁOSOWANIE W DNIU 21 X

I ELECTION ROUND — VOTING ON 21 X

Liczba mandatów	2477	1547	823	107	Number of mandates
Liczba zarejestrowanych kandydatów:					Number of registered candidates:
ogółem	6958	3892	2524	542	total
na 1 mandat	2,8	2,5	3,1	5,1	per mandate
Uprawnieni do głosowania w tys.	30115,9	8669,5	10027,5	11418,9	Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy: w tysiącach	16534,1	4860,3	5395,2	6278,6	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych	54,9	56,1	53,8	55,0	in % of entitled voters
w tym głosy ważne:					of which valid votes:
w tysiącach	16344,6	4790,0	5322,2	6232,4	in thousands
w % uprawnionych	54,3	55,3	53,1	54,6	in % of entitled voters
Liczba obsadzonych mandatów ^d	1826	1205	558	63	Number of filled mandates ^d

II TURA WYBORÓW — GŁOSOWANIE W DNIU 4 XI

II ELECTION ROUND — VOTING ON 4 XI

Liczba mandatów	649	341	264	44	Number of mandates
Liczba kandydatów	1296	681	527	88	Number of candidates
Uprawnieni do głosowania w tys.	9523,4	1952,8	3561,9	4008,7	Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy: w tysiącach	4650,1	1033,6	1694,5	1922,1	Votes cast: in thousands
w % uprawnionych	48,8	52,9	47,6	47,9	in % of entitled voters
w tym głosy ważne:					of which valid votes:
w tysiącach	4616,4	1027,1	1683,0	1906,4	in thousands
w % uprawnionych	48,5	52,6	47,2	47,6	in % of entitled voters

^d Nie uwzględniono wyboru 1 wójta i 1 burmistrza, ponieważ jedyni zarejestrowani kandydaci nie otrzymali więcej niż połowy ważnie oddanych głosów (wyboru dokonały rady gmin w grudniu 2018 r.).

Źródło: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

^d Data do not include election of 1 village mayor and 1 mayor, because the only registered candidates did not receive more than a half of valid votes cast (elections were made by gmina councils in December 2018).

Source: data of the National Electoral Commission.

TABL. 15 (60). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2018 R.

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Radni Councillors of							
	rad gmin ^a gmina councils ^a		rad miast na pra- wach powiatu ^b city with powiat status councils ^b		rad powiatów powiat councils		sejmików województw voivodship regional councils	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

STAN W DNIU WYBORÓW — 21 X

AS OF ELECTION DAY — 21 X

OGÓŁEM TOTAL	37813	11525	2136	632	6244	1487	552	159
w wieku: aged:								
18—29 lat	1853	391	158	38	147	21	18	6
30—39	7363	2300	524	146	762	184	81	22
40—49	10430	3677	556	165	1444	367	127	43
50—59	10430	3101	434	136	2052	525	168	43
60 lat i więcej and more	7737	2056	464	147	1839	390	158	45

STAN W DNIU 31 XII

AS OF 31 XII

OGÓŁEM TOTAL	37616	11540	2113	670	6229	1489	552	160
-------------------------------------	--------------	--------------	-------------	------------	-------------	-------------	------------	------------

Według wieku

By age

18—29 lat	1689	353	150	40	143	21	19	7
30—39	7138	2232	509	145	732	178	72	17
40—49	10324	3670	551	178	1429	369	137	48
50—59	10334	3110	412	144	2006	522	161	41
60 lat i więcej and more	8131	2175	491	163	1919	399	163	47

Według poziomu wykształcenia

By educational level

Wyższe	14876	5367	1745	555	4922	1266	516	151
Tertiary								
Policealne i średnie	14779	4728	321	111	1142	208	34	9
Post-secondary and secondary								
Zasadnicze zawodowe	7188	1282	42	2	154	14	2	—
Basic vocational								
Gimnazjalne i podstawowe	773	163	5	2	11	1	—	—
Lower secondary and primary								

a Bez radnych rad miast na prawach powiatu. b Łącznie z radnymi rad dzielnic m.st. Warszawy.

a Excluding councillors of city with powiat status councils. b Including councillors of the Capital City Warszawa district councils.

TABL. 15 (60). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2018 R. (dok.)

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Radni Councillors of							
	rad gmin ^a gmina councils ^a		rad miast na pra- wach powiatu ^b city with powiat status councils ^b		rad powiatów powiat councils		sejmików województw voivodship regional councils	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
STAN W DNIU 31 XII (dok.) AS OF 31 XII (cont.) Według grup zawodów ^c By occupational groups ^c								
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierow- nicy	2745	724	510	129	2700	620	349	99
Managers								
Specjaliści	8245	3232	1097	380	1807	537	158	47
Professionals								
Technicy i inny średni personel	4511	1190	135	39	386	71	10	2
Technicians and associate pro- fessionals								
Pracownicy biurowi	3256	1799	165	68	458	140	15	8
Clerical support workers								
Pracownicy usług i sprzedawcy	4511	1524	96	30	281	55	6	3
Service and sales workers								
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i ry- bacy	8063	1891	10	3	387	43	11	—
Skilled agricultural, forestry and fishery workers								
Robotnicy przemysłowi i rzemieś- lnicy	2291	216	19	1	55	1	—	—
Craft and related trades workers								
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	1680	65	22	—	47	—	—	—
Plant and machine operators, and assemblers								
Pracownicy wykonujący prace proste	1023	347	7	—	9	1	—	—
Elementary occupations								
Siły zbrojne	378	6	14	—	28	1	1	—
Armed forces occupations								

a Bez radnych rad miast na prawach powiatu. b Łącznie z radnymi rad dzielnic m.st. Warszawy. c Bez radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

Ź r ó d ł o: w zakresie radnych w dniu wyborów — dane Państwowej Komisji Wyborczej.

a Excluding councillors of city with powiat status councils. b Including councillors of the Capital City Warszawa district councils. c Excluding unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by occupation performed before taking retirement or other pension.

S o u r c e: in regard to councillors on election day — data of the National Electoral Commission.

TABL. 16 (61). **WÓJTOWIE, BURMISTRZOWIE I PREZYDENCI MIAST W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

VILLAGE MAYORS, MAYORS AND PRESIDENTS OF CITIES IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Wójtowie Village mayors		Burmistrzowie i prezydenci miast ^a Mayors and presidents of cities ^a		Prezydenci miast na prawach powiatu Presidents of cities with powiat status	
	ogółem grand total	w tym kobiety of which women	razem total	w tym kobiety of which women	razem total	w tym kobiety of which women	razem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL	2495	302	1547	199	882	97	66	6
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
25—29 lat	31	1	20	1	10	—	1	—
30—39	349	36	233	29	109	7	7	—
40—49	798	104	478	66	298	37	22	1
50—59	880	123	538	74	323	47	19	2
60 lat i więcej and more	437	38	278	29	142	6	17	3
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	2285	288	1390	188	830	94	65	6
Tertiary								
Policealne i średnie	202	14	150	11	51	3	1	—
Post-secondary and secondary								
Zasadnicze zawodowe	7	—	6	—	1	—	—	—
Basic vocational								
Gimnazjalne i podstawowe	1	—	1	—	—	—	—	—
Lower secondary and primary								

^a Łącznie z 18 burmistrzami (w tym 4 kobiety) dzielnic m.st. Warszawy; bez prezydentów miast na prawach powiatu.

^a Including 18 mayors (of which 4 women) of the Capital City Warszawa districts; excluding presidents of cities with powiat status.

 TABL. 17 (62). **WYROKI I POSTANOWIENIA TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO**

VERDICTS AND DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL TRIBUNAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zgodność ustaw lub ratyfikowanych umów międzynarodowych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodność ustaw z umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie	35	44	30 ^a	22	Conformity of laws or ratified international agreements to the Constitution of the Republic of Poland and conformity of laws to international agreements, the ratification of which required prior consent granted by a law

^a Łącznie z 2 wyrokami dotyczącymi zgodności z Konstytucją zarówno ustaw, jak i przepisów prawa wydawanych przez centralne organy państwowe.

^a Including 2 verdicts regarding the conformity to the Constitution of both laws and law regulations issued by central state organs.

TABL. 17 (62). **WYROKI I POSTANOWIENIA TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO (dok.)**

VERDICTS AND DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL TRIBUNAL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zgodność przepisów prawa (wydawanych przez centralne organy państwowe) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami	3	6	6	3	Conformity of law regulations (issued by central state organs) to the Constitution of the Republic of Poland, ratified international agreements and laws
Pytania prawne	46	78	25	13	Questions of law
Skargi konstytucyjne	30	45	27	34	Constitutional complaints

U w a g a. Trybunał Konstytucyjny działa na mocy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz ustaw z dnia 30 listopada 2016 r.: o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1422) i przepisów wprowadzających ww. ustawy (Dz. U. 2016 poz. 2074) z późniejszymi zmianami. W latach 2010—2016 obowiązywały ustawy o Trybunale Konstytucyjnym: z dnia 1 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 102, poz. 643) z późniejszymi zmianami, z dnia 25 czerwca 2015 r. (Dz. U. poz. 1064) z późniejszymi zmianami i z dnia 22 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1157). Zgodnie z Konstytucją Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat.

Ź r ó d ł o: dane Trybunału Konstytucyjnego.

Note. The legal base of the activity of the Constitutional Tribunal is the Constitution of the Republic of Poland, dated 2nd April 1997 as well as the Laws dated 30th November 2016: on the Organisation and Procedure before the Constitutional Tribunal (Journal of Laws item 2072), on the Status of Judges of the Constitutional Tribunal (uniform text Journal of Laws 2018 item 1422) and regulations introducing those laws (Journal of Laws 2016 item 2074) with later amendments. In 2010—2016 the following laws on the Constitutional Tribunal had legal force: dated 1st August 1997 (Journal of Laws No. 102, item 643) with later amendments, dated 25th June 2015 (Journal of Laws item 1064) with later amendments and dated 22nd July 2016 (Journal of Laws item 1157). According to the Constitution the Constitutional Tribunal is composed of 15 judges chosen individually by the Sejm for 9 years.

S o u r c e: data of the Constitutional Tribunal.

TABL. 18 (63). **DZIAŁALNOŚĆ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

ACTIVITY OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (Ombudsman)

A. WPŁYW SPRAW I WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

CASES RECEIVED AND PRONOUNCEMENTS OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (Ombudsman)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

WPŁYW SPRAW^a
CASES RECEIVED^a

OGÓŁEM	56641	57627	52836	57546	TOTAL
W tym nowych spraw	26575	27376	22800	25266	Of which new cases

WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
PRONOUNCEMENTS OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (Ombudsman)

OGÓŁEM	404	435	466	385	TOTAL
Wystąpienia o charakterze ogólnym	293	286	273	218	Pronouncements of a general nature
w tym wnioski o podjęcie inicjatywy prawodawczej	95	144	115	98	of which motions for undertaking a legislative initiative
Wnioski do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności przepisów z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ...	10	21	6	2	Motions to the Constitutional Tribunal for ascertaining the incompatibility of regulations with the Constitution of the Republic of Poland
Przystąpienie do skargi konstytucyjnej	10	12	10	3	Joining a constitutional complaint
Przystąpienie do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie wniosków i w sprawie pytań prawnych	x	9	10	8	Joining proceedings before the Constitutional Tribunal in case of the motions and on juridical questions

a Przez wpływ spraw rozumie się zarejestrowane w danym roku wszystkie pisma, tj.: listy od obywateli i innych wnioskodawców, notatki z przyjęć interesantów oraz z kontroli terenowych, dotyczące zarówno spraw będących w toku, jak i spraw, którymi Rzecznik się jeszcze nie zajmował; przez nową sprawę rozumie się pierwsze pismo zarejestrowane w danej sprawie.

a Cases received are all documents registered in a given year, i.e.: letters from citizens and other petitioners, notes from meetings with petitioners as well as from local inspections, concerning both on-going cases and cases the Defender has not yet initiated; a new case means the first letter registered in a given case.

TABL. 18 (63). **DZIAŁALNOŚĆ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.)**

ACTIVITY OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (cont.)

A. WPŁYW SPRAW I WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.)

CASES RECEIVED AND PRONOUNCEMENTS OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
WYSTĄPIENIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH (dok.)					
PRONOUNCEMENTS OF THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (cont.)					
Przystąpienie do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie pytania prawnego	6	4	3	6	Joining proceedings before the Supreme Court in a case of a question of law
Kasacje	61	60	55	67	Cassations
Skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego w sprawach pracy i cywilnych	3	2	6	1	Cassational complaints to the Supreme Court on labour and civil issues
Skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego	1	6	10	9	Cassational complaints to the Supreme Administrative Court
Wnioski do Naczelnego Sądu Administracyjnego o wykładnię przepisów	3	1	1	3	Motions to the Supreme Administrative Court for interpretation of legal acts
Skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych	9	12	24	14	Complaints to administrative courts of first instance
Przystąpienie do postępowania sądowego i administracyjnego	7	22	45	41	Joining court proceedings and administrative proceedings
Pozostałe	1	—	23	13	Others

B. NOWE SPRAWY ROZPATRZONE PRZEZ RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

NEW CASES CONSIDERED BY THE HUMAN RIGHTS DEFENDER (Ombudsman)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^b Total ^b	Podjęto do prowadzenia Accepted for consideration	Przekazano według właściwości Directed to competent body	Udzielono wyjaśnień i informacji Clarification and information granted	Nie podjęto Not accepted for consideration	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2010	34248	12360	545	20360	983	TOTAL
	2015	29923	10052	672	17357	1842	
	2017	25711	9458	803	14070	1380	
	2018	25921	12208	665	11944	1104	
Prawo konstytucyjne, międzynarodowe i europejskie	4116	3536	28	490	62	Constitutional, international and European law	
Prawo karne	6139	3042	44	2857	196	Criminal law	
Prawo pracy i zabezpieczenie społeczne	2795	1217	249	1206	123	Labour law and social security	
Prawo cywilne	3933	1472	15	2178	268	Civil law	
Prawo administracyjne i gospodarcze	2992	868	72	1780	272	Administrative and economic law	
Prawo karne wykonawcze	4583	1413	244	2868	58	Executive criminal law	
Krajowy Mechanizm Prewencji	85	82	—	3	—	National Preventive Mechanism	
Równe traktowanie	519	332	5	122	60	Equal treatment	
Prawa żołnierzy i funkcjonariuszy służb publicznych	507	227	1	255	24	Rights of soldiers and functionaries of public services	
Inne	252	19	7	185	41	Others	

^b Łącznie z pozostałymi z lat poprzednich.

U w a g a. Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich utworzono na mocy ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2179). Rzecznik Praw Obywatelskich powoływany jest przez Sejm, za zgodą Senatu, na wniosek Marszałka Sejmu albo grupy 35 posłów. Jego kadencja trwa 5 lat.

Ź r ó d ł o: dane Rzecznika Praw Obywatelskich.

^b Including cases remaining from previous years.

N o t e. Institution of the Human Rights Defender (Ombudsman) was established under the Law on the Human Rights Defender, dated 15th July 1987 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2179). The Ombudsman is appointed by the Sejm, with the consent of the Senate, on a motion of the Marshal of the Sejm or a group of 35 deputies. The term runs for 5 years.

S o u r c e: data of the Human Rights Defender (Ombudsman).

TABLE 19 (64). **WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**
 SELECTED DATA REGARDING THE ACTIVITY OF THE SUPREME AUDIT OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
KONTROLE JEDNOSTKOWE INDIVIDUAL ENTITY AUDITS					
OGÓŁEM	2778	2503	2201	2325	TOTAL
Ministerstwa i urzędy centralne	192	174	196	181	Ministries and central offices
Urzędy wojewódzkie	97	55	32	58	Voivodship offices
Inne urzędy, instytucje i jednostki państwowe	499	555	407	525	Other state offices, institutions and entities
Urzędy gmin	789	538	490	563	Gmina offices
Starostwa powiatowe	198	145	74	128	Powiat starost offices
Urzędy marszałkowskie	94	89	74	81	Marshals' offices
Samorządowe kolegia odwoławcze	39	10	7	7	Local government appeal councils
Inne urzędy i jednostki samorządowe	318	311	201	263	Other local government offices and entities
Instytucje finansowe i ubezpieczeniowe	8	3	17	4	Financial institutions and insurance companies
Spółki ^a	176	123	168	143	Companies ^a
Szkoły podstawowe, gimnazjalne, średnie i wyższe oraz przedszkola ^b	219	132	184	122	Primary, lower secondary and secondary schools, higher education institutions and nursery schools ^b
Zakłady opieki zdrowotnej	64	197	265	104	Health care facilities
Oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia	16	21	17	19	Voivodship branches of the National Health Fund
Pozostałe jednostki	69	150	69	127	Other entities
WYSTĄPIENIA POKONTROLNE POST-AUDIT STATEMENTS					
OGÓŁEM	2995	2501	2196	2322	TOTAL
przekazane:					transferred to:
Ministrom i kierownikom urzędów centralnych	156	173	193	183	Ministers and directors of central offices
Wojewodom	131	54	30	59	Voivods
Kierownikom innych urzędów, instytucji i jednostek państwowych	651	552	412	522	Directors of other state offices, institutions and entities
Wójtom, burmistrzom i prezydentom miast	821	537	492	561	Village mayors, mayors and presidents of cities
Starostom	194	142	75	127	Starosts
Marszałkom województw	119	84	72	81	Marshals of voivodships
Prezesom samorządowych kolegiów odwoławczych	40	10	7	7	Directors of local government appeal councils
Kierownikom innych urzędów i jednostek samorządowych	329	323	198	264	Directors of other local government offices and entities
Kierownikom instytucji finansowych i ubezpieczeniowych	8	3	17	4	Directors of financial institutions and insurance companies
Osobom zarządzającym spółkami ^a	160	121	169	143	Persons managing companies ^a
Kierownikom szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich i wyższych oraz przedszkoli ^b	245	136	183	122	Directors of primary, lower secondary and secondary schools, higher education institutions and nursery schools ^b
Kierownikom zakładów opieki zdrowotnej	59	195	265	103	Directors of health care facilities
Kierownikom oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia	19	23	16	19	Directors of the voivodship branches of the National Health Fund
Kierownikom pozostałych jednostek	63	148	67	127	Directors of other entities

a Bez spółek instytucji finansowych i ubezpieczeniowych. b Łącznie z kuratoriami oświaty.

U w a g a. Najwyższa Izba Kontroli działa na mocy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 524). W wyniku przeprowadzonych kontroli Najwyższa Izba Kontroli skierowała zawiadomienia do organów powołanych do ścigania przestępstw, wykroczeń i innych czynów: w 2010 r. — 208, w 2015 r. — 125, w 2017 r. — 79 i w 2018 r. — 96, w tym do prokuratury odpowiednio: 104, 52, 36 i 62.

Ź r ó d ł o: dane Najwyższej Izby Kontroli.

a Excluding companies of financial institutions and insurance companies. b Including school superintendent's offices.

N o t e. The legal base of the activity of the Supreme Audit Office is the Constitution of the Republic of Poland, dated 2nd April 1997 and the Law on the Supreme Audit Office, dated 23rd December 1994 (uniform text Journal of Laws 2017 item 524). As a result of conducted audits, the Supreme Audit Office sent notifications to offices responsible for the prosecution of crimes, offences and other acts: 208 in 2010, 125 in 2015, 79 in 2017 and 96 in 2018, including 104, 52, 36 and 62 respectively to the prosecutor's office.

S o u r c e: data of the Supreme Audit Office.

TABL. 20 (65). WYBRANE DANE O DZIAŁALNOŚCI REGIONALNYCH IZB OBRACHUNKOWYCH
 SELECTED DATA REGARDING THE ACTIVITY OF THE REGIONAL CHAMBERS OF AUDIT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zbadane uchwały i zarządzenia	150905	178351	172227	175752	Resolutions and directives investigated
w tym w sprawach:					of which in matters of:
budżetu i jego zmian	98761	106014	104219	107671	budget and budget changes
wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian	10	23479	27011	27528	long-term financial forecast and its changes
zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego oraz udzielania pożyczek	8706	4487	4608	5260	contracting liabilities affecting the amount of public debt and granting loans
podatków i opłat lokalnych	7632	20573	9675	7578	local taxes and charges
absolutorium	2882	2928	2896	2847	vote of approval
Wydane opinie	23097	23884	25882	26338	Opinions given
w tym w sprawach dotyczących:					of which in matters of:
projektów budżetów	2793	2987	2978	2953	draft budgets
projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	2682	2983	2968	2957	draft resolutions on multi-year financial projections
możliwości sfinansowania deficytu oraz prawdziwości planowanej kwoty długu	2891	4592	5209	7503	possibility of financing the deficit and correctness of planned amount of debt
programów postępowania naprawczych	x	23	6	6	rehabilitation programmes
możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych	5775	2925	3452	3996	possibility of paying back the credit, loan or redemption of securities
sprawozdań z wykonania budżetu	2982	2970	2963	2971	budget execution reports
wniosków komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium	2969	2966	2960	2958	conclusions of the review committees concerning the vote of approval
Przeprowadzone kontrole gospodarki finansowej	1303	1281	1285	1158	Financial management audits
kompleksowe	787	724	724	705	comprehensive
problemowe	329	376	425	364	problem-focused
doraźne	148	157	122	70	unscheduled
sprawdzające	39	24	14	19	check-up
of:					of:
gmin ^a	719	776	651	684	gminas ^a
miast na prawach powiatu	22	29	24	25	cities with powiat status
powiatów	106	56	150	99	powiats
województw	12	5	26	1	voivodships
pozostałych podmiotów ^b	444	415	434	349	other entities ^b
Skontrolowane sprawozdania z wykonania budżetów	123926	119626	117279	116994	Audited budget execution reports
Wnioski pokontrolne ^c	663	631	681	581	Post-audit proposals ^c
przekazane:					transferred to:
ministrom i kierownikom urzędów centralnych	69	98	90	61	ministers and the directors of central offices
wojowodom	7	12	44	27	voivods
organom ścigania — prokuraturze i Policji	32	31	33	27	prosecutor's offices and the Police
kierownikom innych jednostek	48	35	30	52	directors of other entities
komisjom orzekającym i rzecznikom dyscypliny finansów publicznych	507	455	484	414	adjudicating committees and public finance discipline violation ombudsmen
Raporty o stanie gospodarki finansowej	2	3	5	4	Reports on financial management state
Przeprowadzone szkolenia	347	242	169	157	Organised trainings

a Bez miast na prawach powiatu. b Związki jednostek samorządu terytorialnego, samorządowe osoby prawne, samorządowe jednostki niemające osobowości prawnej (jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych i fundusze celowe). c Bez wystąpień pokontrolnych przekazanych kierownikom skontrolowanych jednostek.

U w a g a. Regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego; działają na mocy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 561, z późniejszymi zmianami).

Ź r ó d ł o: dane Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

a Excluding cities with powiat status. b Unions of local government units, local government legal persons, local government units without legal personality (budgetary units and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary units and appropriated funds). c Excluding post-audit reports transferred to directors of the audited units.

N o t e. Regional chambers of audit are state bodies of supervision and control of the financial management of local government units; they operate on the basis of the Constitution of the Republic of Poland, dated 2nd April 1997 and the Law on the Regional Chambers of Audit, dated 7th October 1992 (uniform text Journal of Laws 2016 item 561, with later amendments).

S o u r c e: data of the National Council of the Regional Chambers of Audit.

Administracja publiczna

Uwagi ogólne

Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

1. Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespalonej (np. izby administracji skarbowej, urzędy skarbowe i celno-skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

2. Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

3. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

4. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

Public administration

General notes

Information presented on **public administration** involves employment and wages and salaries in state administration, local government administration and local government appeal councils and covers units included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

1. **State administration** comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g. chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g. revenue administration, tax and tax control offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service units (e.g. inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);
- 3) some state agencies (e.g. Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary units of state administration with regional units.

2. **Local government administration** comprises:

- 1) gminy and cities with powiat status:
 - a) gmina offices and auxiliary service units (e.g. municipal service entities and since 2009 public road boards),
 - b) offices of cities with powiat status and auxiliary service units (e.g. geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);
- 2) powiaty, i.e. powiat starost offices and auxiliary service units (e.g. labour offices, public road boards);
- 3) voivodships, i.e. marshals' offices and voivodship local government organisational units (e.g. labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

3. Local government appeal councils are bodies competent for examining, i.e. appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

4. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in foreign entities.

Struktura terytorialna

Po II wojnie światowej obowiązywał w Polsce trójstopniowy podział administracyjny kraju, istniejący również w okresie międzywojennym. W 1950 r. terytorium Polski podzielone było na: 17 województw i 2 miasta wydzielone (Warszawa, Łódź) oraz 330 powiatów, a na szczeblu podstawowym — 704 miasta i 2993 gminy.

Z dniem 1 stycznia 1955 r. zniesione zostały gminy, a na ich miejsce utworzono 8790 gromad.

W latach 1956—1972 stopniowo zmniejszano liczbę gromad, a jednocześnie tworzone nowe powiaty. W rezultacie w końcu 1972 r. było w Polsce 390 powiatów (w tym 75 miast mających status prawny powiatów) i 4315 gromad.

1 stycznia 1973 r. w miejsce zniesionych gromad utworzono 2365 gmin.

Z dniem 1 czerwca 1975 r. zniesiono powiaty, a w miejsce 17 województw i 5 miast wydzielonych (Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań, Wrocław) utworzono 49 województw. Na szczeblu podstawowym jednostkami podziału administracyjnego były gminy i miasta oraz dzielnice w większych miastach.

Od 27 maja 1990 r. termin „gmina” stosuje się do każdej jednostki stopnia podstawowego obejmującej zarówno miasto (gmina miejska) lub teren wiejski (gmina wiejska), jak i miasto wraz z otaczającym je obszarem wiejskim (gmina miejsko-wiejska).

Z dniem 1 stycznia 1999 r. wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są gminy, powiaty i województwa. Utworzono 308 powiatów i 65 miast na prawach powiatu oraz 16 województw. Bez zmian pozostał podział na gminy, których było 2489.

W dniu 31 grudnia 2018 r. było: 16 województw, 314 powiatów, 66 miast na prawach powiatu oraz 2478 gmin: 302 miejskie (w tym 66 gmin mających również status miasta na prawach powiatu), 1548 wiejskich i 628 miejsko-wiejskich.

Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. było 40740 sołectw.

Territorial structure

After the Second World War, Poland was divided according to the three-tier administrative structure effective also during the interwar period. In 1950, the territory of Poland was divided into: 17 voivodships and 2 separated cities (Warszawa, Łódź) as well as 330 powiats, and at primary level — 704 towns and 2993 gminas.

On 1st January 1955, gminas were dissolved and replaced by 8790 gromads.

During 1956—1972 the number of gromads was being reduced gradually with a trend of creating new powiats. As a result, at the end of 1972 there were 390 powiats (of which 75 were cities with powiat status) and 4315 gromads in Poland.

On 1st January 1973, 2365 gminas were created, replacing the liquidated gromads.

On 1st June 1975, powiats were eliminated, and the existing 17 voivodships and 5 separated cities (Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań, Wrocław) were replaced by 49 voivodships. At primary level gminas, towns and districts in bigger cities were the units of administrative division.

Since 27th May 1990 the notion "gmina" has been related to every unit of primary level of territorial division, i.e.: town (urban gmina) or rural area (rural gmina) as well as town with surrounding it rural area (urban-rural gmina).

On 1st January 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the units of which are gminas, powiats and voivodships. A total of 308 powiats and 65 cities with powiat status as well as 16 voivodships were created. This change did not affect gminas, of which there were 2489.

On 31st December 2018 there were: 16 voivodships, 314 powiats, 66 cities with powiat status and 2478 gminas: 302 urban (of which 66 gminas that are also cities with powiat status), 1548 rural and 628 urban-rural.

Among others, village administrator's offices comprise auxiliary units in gminas. As of 31st December 2018, there were 40740 such offices.

TABL. 22 (67). **GMINY W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

GMINAS IN 2018

As of 31st December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								300,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 5,0 km ²	5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	
OGÓŁEM	2478^a	6	101	226	676	770	351	168	84	96
TOTAL										
Poniżej 2500	46	1	2	6	15	10	8	2	1	1
Below										
2500— 4999	594	3	10	38	226	221	58	25	4	9
5000— 7499	592	1	9	29	164	217	96	41	18	17
7500— 9999	360	—	6	19	85	129	64	27	17	13
10000—14999	364	1	17	29	95	98	58	28	18	20
15000—19999	178	—	22	18	25	36	29	21	10	17
20000—39999	218	—	31	45	28	40	30	19	9	16

a W tym 66 gmin mających również status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 23 na str. 137.

a Of which 66 gminas that are also cities with powiat status which are given in the table 23 on page 137.

TABL. 22 (67). **GMINY W 2018 R. (dok.)**

 Stan w dniu 31 grudnia
 GMINAS IN 2018 (cont.)
 As of 31st December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								300,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 5,0 km ²	5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	
40000— 99999	88	—	4	41	24	8	4	5	2	—
100000—199999	22	—	—	1	13	6	1	—	1	—
200000—999999	15	—	—	—	1	5	3	—	4	2
1000000 i więcej and more	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area — data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

 TABL. 23 (68). **MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2018 R.**

 Stan w dniu 31 grudnia
 CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2018
 As of 31st December

GRUPY MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area					500,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 25,0 km ²	25,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	
OGÓŁEM	66	2	14	24	23	2	1
TOTAL							
Poniżej 50000	5	1	2	1	1	—	—
Below							
50000— 74999	15	1	9	5	—	—	—
75000— 99999	8	—	2	4	2	—	—
100000—149999	15	—	1	10	4	—	—
150000—199999	7	—	—	3	4	—	—
200000—499999	11	—	—	1	9	1	—
500000—999999	4	—	—	—	3	1	—
1000000 i więcej and more	1	—	—	—	—	—	1

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area — data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

 TABL. 24 (69). **POWIATY W 2018 R.**

 Stan w dniu 31 grudnia
 POWIATS IN 2018
 As of 31st December

GRUPY POWIATÓW WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area					2000,0 km ² i więcej and more
		100,0— —299,9 km ²	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0— —1999,9	
OGÓŁEM	314	5	28	153	93	27	8
TOTAL							
Poniżej 50000	70	—	5	50	14	1	—
Below							
50000— 74999	96	1	11	49	27	7	1
75000— 99999	68	2	3	27	27	6	3
100000—149999	55	—	7	21	16	8	3
150000—199999	18	2	2	5	6	3	—
200000 i więcej and more	7	—	—	1	3	2	1

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area — data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Obrona narodowa i bezpieczeństwo publiczne

Uwagi ogólne

1. Działalność w zakresie **obrony narodowej** regulowana jest ustawą z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1459, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 173, z późniejszymi zmianami) i prowadzona jest przez budżetowe jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane, określone w obwieszczeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 marca 2018 r. (MP poz. 346).

2. W strukturze zasobów osobowych Wojska Polskiego nastąpiły zmiany polegające m.in. na:

- utworzeniu korpusu szeregowych żołnierzy zawodowych w 2004 r.,
- zawieszeniu obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej od 2009 r.,
- utworzeniu Narodowych Sił Rezerwowych w 2010 r.,
- utworzeniu Wojsk Obrony Terytorialnej w 2017 r.

3. Działalność w zakresie **bezpieczeństwa publicznego** prowadzą jednostki budżetowe podległe lub nadzorowane przez:

- Prezesa Rady Ministrów, tj. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu, utworzone na mocy ustawy z dnia 24 maja 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2387, z późniejszymi zmianami) oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne utworzone na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2104, z późniejszymi zmianami),
- Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, tj. głównie: Policja, Straż Graniczna, Służba Ochrony Państwa (do 31 stycznia 2018 r. Biuro Ochrony Rządu), Państwowa Straż Pożarna (w tym obrona cywilna kraju).

National defence and public safety

General notes

1. Activity within the scope of **national defence** is regulated by the Law on the General Obligation to Defend the Republic of Poland, dated 21st November 1967 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1459, with later amendments) and the Law on Military Service of Professional Soldiers, dated 11th September 2003 (uniform text Journal of Laws 2018 item 173, with later amendments) and is conducted by organisational budgetary units subordinated to the Minister of National Defence or supervised by him, which are defined in the announcement of the Minister of National Defence, dated 23rd March 2018 (Monitor Polski item 346).

2. In the human resources structure of the Polish Military there were changes involving, i.a.:

- creation of the corps of professional private soldiers in 2004,
- suspension of the obligation to perform mandatory military service since 2009,
- creation of the National Reserve Forces in 2010,
- creation of the Territorial Defence Forces in 2017.

3. Activity within the scope of **public safety** is conducted by budgetary units subordinated or supervised by:

- the Prime Minister, i.e. the Internal Security Agency and the Foreign Intelligence Agency, created on the basis of the Law dated 24th May 2002 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2387, with later amendments) and the Central Anti-Corruption Bureau, created on the basis of the Law dated 9th June 2006 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2104, with later amendments),
- the Minister of the Interior and Administration, i.e. primarily: the Police, the Polish Border Guard, the State Protection Service (until 31st January 2018 the Government Protection Bureau), the State Fire Service (including civil defence).

TABL. 25 (70). **STAN OSOBOWY WOJSKA POLSKIEGO**

Stan w dniu 31 grudnia

POLISH MILITARY PERSONNEL

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Żołnierze zawodowi	95439 ^a	96222	101578	104946	Professional soldiers
Generalowie	120	87	66	82	Generals
Oficerowie starsi	10294	9926	10087	10290	Senior officers

a Ponadto 133 żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej.

a Moreover 133 soldiers of extended mandatory military service.

TABL. 25 (70). **STAN OSOBOWY WOJSKA POLSKIEGO (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

POLISH MILITARY PERSONNEL (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Żołnierze zawodowi (dok.)					Professional soldiers (cont.)
Oficerowie młodszy	11172	9789	9395	9708	Junior officers
Chorążowie i podoficerowie	39288	36944	37290	38269	Warrant officers/ensigns and non-commissioned officers
Szeregowi	34565	39476	44740	46597	Privates

U w a g a. Ponadto według stanu w dniu 31 grudnia:

- 1) służba kandydacka liczyła: w 2010 r. — 2342 kandydatów na żołnierzy zawodowych, w 2015 r. — 2635, w 2017 r. — 3803 i w 2018 r. — 4591;
- 2) Narodowe Siły Rezerwowe liczyły: w 2010 r. — 2816 żołnierzy rezerwy, w 2015 r. — 12455, w 2017 r. — 9488 i w 2018 r. — 4106;
- 3) Wojska Obrony Terytorialnej liczyły: w 2017 r. — 6216 żołnierzy terytorialnej służby wojskowej i w 2018 r. — 14010.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

N o t e. Moreover, as of 31st December:

- 1) candidate service consisted of: 2342 candidates for professional soldiers in 2010, 2635 in 2015, 3803 in 2017 and 4591 in 2018;
- 2) National Reserve Forces consisted of: 2816 reserve soldiers in 2010, 12455 in 2015, 9488 in 2017 and 4106 in 2018;
- 3) Territorial Defence Forces consisted of: 6216 soldiers of territorial military service in 2017 and 14010 in 2018.

S o u r c e: data of the Ministry of National Defence.

 TABL. 26 (71). **ZATRUDNIENI W WOJSKU POLSKIM**

Stan w dniu 31 grudnia

PAID EMPLOYEES IN THE POLISH MILITARY

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Grand total		Żołnierze zawodowi Profes- sional soldiers	Pracownicy cywilni wojska Civilian employees of the military	SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which women				
OGÓŁEM	2010	143671 ^a	22676	95439	48099	TOTAL
	2015	141705	24222	96222	45483	
	2017	147200	26351	101578	45622	
	2018	150898	27599	104946^b	45952^c	
z wykształceniem:						by education:
Wyższym		56326	14946	38749	17577	Tertiary
Policealnym i średnim		81878	11345	60937	20941	Post-secondary and secondary
Zasadniczym zawodowym		9799	945	3556	6243	Basic vocational
Gimnazjalnym i podstawowym		2895	363	1704	1191	Lower secondary and primary

a Łącznie z żołnierzami nadterminowej zasadniczej służby wojskowej nieuwzględnionymi w dalszym podziale. b, c W tym kobiety: b — 6678, c — 20921.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

a Including soldiers of extended mandatory military service not included in further division. b, c Of which women: b — 6678, c — 20921.

S o u r c e: data of the Ministry of National Defence.

Uwaga do tablic 27 i 30

Wynagrodzenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy nie zawierają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne — emerytalne, rentowe i chorobowe (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r., Dz. U. Nr 166, poz. 1609, z późniejszymi zmianami); wynagrodzenia pracowników cywilnych podaje się ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Note to tables 27 and 30

Wages and salaries of professional soldiers and functionaries do not include contributions to compulsory social security — retirement, pension and illness (law dated 23rd July 2003, Journal of Laws No. 166, item 1609, with later amendments); wages and salaries of civilian employees are given including contributions to compulsory social security paid by the insured employee.

TABL. 27 (72). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W WOJSKU POLSKIM

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE POLISH MILITARY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
OGÓŁEM	143410^a	138363	141914	145580	TOTAL
Żołnierze zawodowi	94721	95280	98453	101793	Professional soldiers
Pracownicy cywilni wojska	48018	43083	43461	43787	Civilian employees of the military
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES in PLN					
Żołnierze zawodowi	4048,99	4334,54	4962,29	4995,45	Professional soldiers
Generałowie	13473,43	14609,04	15871,27	15966,58	Generals
Oficerowie starsi	7183,50	7748,47	8765,55	8871,15	Senior officers
Oficerowie młodszy	5130,02	5507,31	6356,39	6378,59	Junior officers
Chorążowie i podoficerowie	3947,91	4422,99	5210,86	5284,03	Warrant officers/ensigns and non-commissioned officers
Szeregowi	2821,55	3181,09	3647,83	3689,01	Privates
Pracownicy cywilni wojska	2913,28	3422,35	4090,00	4366,00	Civilian employees of the military

a Łącznie z 671 żołnierzami nadterminowej zasadniczej służby wojskowej nieuwzględnionymi w dalszym podziale.

Źródło: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

a Including 671 soldiers of extended mandatory military service not included in further division.

Source: data of the Ministry of National Defence.

TABL. 28 (73). UDZIAŁ WOJSKA POLSKIEGO W MISJACH I OPERACJACH POKOJOWYCH WEDŁUG LOKALIZACJI

PARTICIPATION OF THE POLISH MILITARY IN PEACEKEEPING MISSIONS AND OPERATIONS BY LOCATION

LATA LOKALIZACJE	Ogółem Total	Żołnierze zawodowi Professional soldiers	Pracownicy cywilni wojska Civilian employees of the military	YEARS LOCATIONS
OGÓŁEM				TOTAL
2010	5944	5832	112	
2015	1510	1450	60	
2017	3144	3058	86	
2018^a	2805	2746	59	
Afganistan	650	631	19	Afghanistan
Kosowo	477	463	14	Kosovo

a Polska uczestniczyła w 17 (kontynuowanych i nowych) misjach i operacjach pokojowych.

a Poland participated in 17 (continuing and new) peacekeeping missions and operations.

TABL. 28 (73). **UDZIAŁ WOJSKA POLSKIEGO W MISJACH I OPERACJACH POKOJOWYCH WEDŁUG LOKALIZACJI (dok.)**

PARTICIPATION OF THE POLISH MILITARY IN PEACEKEEPING MISSIONS AND OPERATIONS BY LOCATION (cont.)

LOKALIZACJE	Ogółem Total	Żołnierze zawodowi Professional soldiers	Pracownicy cywilni wojska Civilian employees of the military	LOCATIONS
Rumunia	453	442	11	Romania
Łotwa	338	338	—	Latvia
Irak	320	305	15	Iraq
Morze Śródziemne	190	190	—	Mediterranean Sea
Kuwejt	149	149	—	Kuwait
Litwa	135	135	—	Lithuania
Bośnia i Hercegowina	77	77	—	Bosnia and Herzegovina
Pozostałe lokalizacje	16	16	—	Other locations

U w a g a. Polska uczestniczy w misjach i operacjach pokojowych od 1953 r. W latach 1953—2018 Polska wzięła udział w 97 misjach i operacjach pokojowych, w tym w 34 zorganizowanych pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Uczestniczyło w nich (łącznie z udziałem w Międzynarodowych Siłach Stabilizacyjnych w Iraku w latach 2003—2008) 124581 osób (żołnierzy i pracowników cywilnych wojska).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Obrony Narodowej.

Note. Poland has participated in peacekeeping missions and operations since 1953. In 1953—2018, Poland participated in 97 peacekeeping missions and operations, of which 34 were organised under the auspices of the United Nations. A total of 124581 persons (soldiers and civilian employees of the military) took part in these missions and operations (including participation in the International Stabilisation Force in Iraq in 2003—2008).

S o u r c e: data of the Ministry of National Defence.

 TABL. 29 (74). **PEŁNOZATRUDNIENI W BEZPIECZEŃSTWIE PUBLICZNYM**

Stan w dniu 31 grudnia

FULL-TIME PAID EMPLOYEES IN PUBLIC SAFETY SERVICES

As of 31st December

A. OGÓŁEM

TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Grand total		Funkcjonariusze Functionaries		Pracownicy cywilni ^a Civilian employees ^a		SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	razem total	w tym w Policji of which in the Police	razem total	w tym w Policji of which in the Police		
OGÓŁEM	2010	185023	41220	151837	97535	33186	25412	TOTAL
	2015	183818	44702	151745	98892	32073	24744	
	2017	182933	45219	151240	98771	31693	24639	
	2018	183900	45883	152090^b	98757^c	31810^d	24739^e	
z wykształceniem:								by education:
Wyższym		101752	31461	87726	55677	14026	10371	Tertiary
Policealnym i średnim		77808	12346	64286	43047	13522	11159	Post-secondary and secondary
Zasadniczym zawodowym		3598	1544	78	33	3520	2675	Basic vocational
Gimnazjalnym i podstawowym		742	532	—	—	742	534	Lower secondary and primary

^a Łącznie z niepełnozatrudnionymi w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. ^{b—e} W tym kobiety: ^b — 23856, ^c — 16263, ^d — 22027, ^e — 17592.

^a Including part-time employees, in terms of full-time employees. ^{b—e} Of which women: ^b — 23856, ^c — 16263, ^d — 22027, ^e — 17592.

TABL. 29 (74). PEŁNOZATRUDNIENI W BEZPIECZEŃSTWIE PUBLICZNYM (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

FULL-TIME PAID EMPLOYEES IN PUBLIC SAFETY SERVICES (cont.)

As of 31st December

B. PEŁNOZATRUDNIENI FUNKCJONARIUSZE W POLICJI

FULL-TIME PAID EMPLOYED FUNCTIONARIES IN THE POLICE

KORPUSY OSOBOWE	2010	2015	2017	2018	PERSONAL CORPS
OGÓŁEM	97535	98892	98771	98757	TOTAL
Generalowie	14	20	10	14	Generals
Oficerowie starsi	5196	5155	4375	4288	Senior officers
Oficerowie młodszy	7990	8362	8931	9188	Junior officers
Aspiranci	44659	41720	42049	41698	Aspirants
Podoficerowie	32088	33814	32774	33410	Non-commissioned officers
Szeregowi	7588	9821	10632	10159	Privates

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Source: data of the Ministry of the Interior and Administration, the Internal Security Agency, the Foreign Intelligence Agency and the Central Anti-Corruption Bureau.

TABL. 30 (75). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W BEZPIECZEŃSTWIE PUBLICZNYM

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN PUBLIC SAFETY SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE PAID EMPLOYMENT					
OGÓŁEM	182611	180166	179817	181293	TOTAL
Funkcjonariusze	151281	150062	149824	150006	Functionaries
w tym w Policji	97016	97761	97904	97641	of which in the Police
Pracownicy cywilni	31330	30104	29993	31287	Civilian employees
w tym w Policji	23071	23373	23276	24784	of which in the Police

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO w zł
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN PLN

Funkcjonariusze	4202,21	4577,14	5100,77	5237,49	Functionaries
w tym w Policji	4198,82	4564,02	5077,35	5184,44	of which in the Police
Pracownicy cywilni	2738,31	3076,28	3589,82	3663,60	Civilian employees
w tym w Policji	2667,31	2961,16	3436,94	3506,32	of which in the Police

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Source: data of the Ministry of the Interior and Administration, the Internal Security Agency, the Foreign Intelligence Agency and the Central Anti-Corruption Bureau.

TABL. 31 (76). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ^a

 REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń (akcji ratowniczych) w tys.	509,0	489,8	519,9	502,2	Number of events (rescue operations) in thousands
Pożary	135,5	184,8	125,9	149,5	Fires
w tym:					of which:
obiektów użyteczności publicznej	2,5	2,4	2,4	2,4	general purpose public buildings
obiektów mieszkalnych	28,3	29,5	32,4	33,5	residential buildings
obiektów produkcyjnych i magazynowych	3,3	3,5	3,3	3,7	manufacturing and warehouse facilities
w rolnictwie ^b	26,4	55,4	26,8	30,9	in agriculture ^b
lasów	4,2	11,3	3,3	8,1	forests
Miejscowe zagrożenia	355,5	276,2	354,7	312,0	Local threats
w tym spowodowane przez:					of which caused by:
katastrofy naturalne	176,9	74,2	132,8	53,1	natural disasters
awarie techniczne ^c	9,4	19,9	27,1	19,5	technical failures ^c
środki transportu ^d	58,5	52,2	68,3	71,0	transport equipment ^d
Wyjazdy do fałszywych alarmów	18,0	28,8	39,3	40,7	False alarms
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych w tys.					Rescue personnel participating in rescue operations in thousands
Pożary	1052,7	1704,5	1196,2	1482,6	Fires
w tym:					of which:
Państwowa Straż Pożarna	560,5	775,1	608,6	722,1	State Fire Service
ochotnicze straże pożarne	486,9	923,1	584,1	755,2	volunteer fire services
Miejscowe zagrożenia	2096,9	1771,3	2395,6	2164,9	Local threats
w tym:					of which:
Państwowa Straż Pożarna	960,1	992,7	1240,0	1218,9	State Fire Service
ochotnicze straże pożarne	1127,3	773,0	1149,1	938,9	volunteer fire services
Wypadki z ludźmi	58267	58160	72910	74067	Casualties
ofiary śmiertelne	4816	3875	4582	4959	fatalities
w tym ratownicy	3	2	4	2	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	53451	54285	68328	69108	injured and burn victims
w tym ratownicy	507	692	662	696	of which rescue personnel
W tym przy pożarach	4776	5496	4803	4862	Of which during fires
ofiary śmiertelne	525	512	475	527	fatalities
w tym ratownicy	—	1	4	1	of which rescue personnel
ranni i poparzeni	4251	4984	4328	4335	injured and burn victims
w tym ratownicy	286	425	324	406	of which rescue personnel

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). ^b, ^c Dotyczy głównie: ^b — budynków inwentarskich i gospodarczych, maszyn rolniczych, upraw, ^c — chemicznych, budowlanych, ekologicznych, radiologicznych, infrastruktury komunalnej. ^d Wypadki w komunikacji drogowej, kolejowej i lotniczej.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. działało 16156 jednostek i 15415 strażnic (remiz) ochotniczych straży pożarnych, w których zarejestrowanych było 490,5 tys. członków czynnych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a Including activity of other fire protection units (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). ^b, ^c Primarily involve: ^b — livestock and farm buildings, agricultural machinery, crops, ^c — chemical, building, environmental, radiological, municipal infrastructure. ^d Transportation accidents: road, rail and air.

N o t e. As of 31st December 2018, there were 16156 units and 15415 watch-towers (fire-stations) of volunteer fire services operating with 490.5 thousand registered active members.

S o u r c e: data of the Ministry of the Interior and Administration.

Uwagi ogólne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych, skazanych przez sądy zarówno pierwszej instancji, jak i prawomocnie oraz o orzeczeniach kar, środków wychowawczych lub poprawczych wobec nieletnich podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 września 1998 r. (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1950), Kodeksu karnego skarbowego, obowiązującego od 17 października 1999 r. (ustawa z dnia 10 września 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1958, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

2. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo — zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. — jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym — jest to przestępstwo skarbowe.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Dane o przestępstwach stwierdzonych przez prokuraturę dotyczą śledztw i dochodzeń własnych prokuratora oraz powierzonych przez prokuratora innym niż Policja uprawnionym organom.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych pobrano z Krajowego Systemu Informacji Policji oraz z systemów informacyjnych prokuratury.

3. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. Zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. **warunkowe umorzenie postępowania** stosuje wyłącznie sąd. Od 1 września 1998 r. prokuratura składa do sądu wnioski o warunkowe umorzenie postępowania.

5. Organizację i działalność **prokuratury** reguluje ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 740).

6. Organizacja **sądów powszechnych** określona jest w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 52).

7. Sprawy nieprocesowe rejestrowe od 1 stycznia 2004 r. są rejestrowane w sądach rejestrowych — gospodarczych, prowadzących Krajowy Rejestr Sądowy.

General notes

1. Data concerning ascertained crimes, adults convicted in the first instance and validly sentenced as well as juveniles with regard to whom educational and correctional measures have been adjudicated are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1st September 1998 (the Law dated 6th June 1997, uniform text Journal of Laws 2019 item 1950), the Penal Fiscal Code, valid since 17th October 1999 (the Law dated 10th September 1999, uniform text Journal of Laws 2018 item 1958, with later amendments) or other specific laws.

2. Ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. Under the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, under the Penal Fiscal Code — is a fiscal offence.

Data on ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Data on ascertained crimes by the prosecutor's office concern investigations and proceedings of the prosecutor and entrusted by the prosecutor to other authorised organs than the Police.

Information on ascertained crimes comes from the National Police Information System and prosecutor's office information systems.

3. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. According to the Criminal Code of 1997 **conditional discontinuance of proceedings** is at the exclusive discretion of the court. Since 1st September 1998, the prosecutor's office submits a motion for conditional discontinuance of a proceeding to the court.

5. The organisation and activity of **prosecutor's office** is governed by the Law on Prosecutor's Office, dated 28th January 2016 (uniform text Journal of Laws 2019 item 740).

6. The organisation of **common courts** is defined in the Law on Common Courts, dated 27th July 2001 (uniform text Journal of Laws 2019 item 52).

7. Non-litigious registry cases since 1st January 2004 are registered in registration — commercial courts, conducting the National Court Register.

8. Izba Karna Sądu Najwyższego rozpoznaje kasację, która jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym przysługującym od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie.

Minister Sprawiedliwości — Prokurator Generalny, a także Rzecznik Praw Obywatelskich może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie.

Rzecznik Praw Dziecka może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka (Kodeks postępowania karnego, tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1987, z późniejszymi zmianami, art. 521 § 1 i 2).

Izba Cywilna Sądu Najwyższego rozstrzyga przede wszystkim skargi kasacyjne, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skargi na przewlekłość postępowania, zażalenia, apelacje oraz podejmuje uchwały wyjaśniające przepisy prawne.

Izba Pracy i Bezpieczeństwa Społecznych Sądu Najwyższego rozstrzyga m.in. skargi kasacyjne, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skargi na przewlekłość postępowania, zażalenia oraz kwestie prawne.

Z dniem 3 kwietnia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2019 poz. 825, dalej jako ustawa o SN), która wprowadziła zasadnicze zmiany w zakresie struktury organizacyjnej, właściwości oraz funkcji Sądu Najwyższego.

Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznaje protesty wyborcze, protesty przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego, referendum konstytucyjnego oraz stwierdza ważność wyborów i referendów, rozpatruje inne sprawy z zakresu prawa publicznego, w tym: ochronę konkurencji, regulację energetyki, telekomunikacji, transportu kolejowego oraz skargi na przewlekłość postępowania przed sądami. Do kompetencji Izby należy również rozpatrywanie skargi nadzwyczajnej, która jest szczególnym środkiem zaskarżenia i która może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie.

Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego rozpoznaje sprawy dyscyplinarne sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy dyscyplinarne rozpatrywane przez Sąd Najwyższy, sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego oraz sprawy z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 27 § 1 ustawy o SN). Izba Dyscyplinarna SN rozpoczęła prace niezwłocznie po powołaniu 10 sędziów Sądu Najwyższego, którzy złożyli ślubowanie w dniu 20 września 2018 r.

Izba Wojskowa Sądu Najwyższego uległa likwidacji, a sprawy jej podlegające zostały przekazane do właściwości Izby Karnej Sądu Najwyższego.

9. W sądownictwie administracyjnym skarga kasacyjna może być wniesiona od wydanego przez wojewódzki sąd administracyjny wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień kończących postępowanie

8. The Criminal Chamber of the Supreme Court examines a cassation case, which is an extraordinary measure of appeal against a final and binding verdict of the appeal court ending the proceedings.

The Minister of Justice — the Prosecutor General and the Human Rights Defender (Ombudsman) may file a cassation against a final and binding verdict of the court ending the proceedings.

Ombudsman for Children may file a cassation against a final and binding verdict of the court ending the proceedings if the verdict was a violation of children's rights (Code of Criminal Procedure, uniform text Journal of Laws 2018 item 1987, with later amendments, Art. 521 § 1 and 2).

The Civil Chamber of the Supreme Court examines mostly cassational complaints, complaints for considering a valid court ruling as inconsistent with law, complaints on the protraction of court proceedings, complaints, appeals and adopts resolutions explaining legal regulations.

The Labour Law and Social Security Chamber of the Supreme Court decides among others on cassational complaints, complaints for considering a valid court ruling as inconsistent with law, complaints on the protraction of court proceedings, complaints and legal issues.

On 3rd April 2018, the Act dated 8th December 2017 on the Supreme Court entered into force (Journal of Laws 2019 item 825, hereinafter referred to as the Supreme Court Act) which fundamentally changed the organisational structure, properties and functions of the Supreme Court.

The Extraordinary Control and Public Affairs Chamber of the Supreme Court recognises electoral protests, protests against the validity of a nationwide referendum, constitutional referendum and confirms the importance of local elections, it considers matters in the areas of competition, energy regulatory, telecommunications, railway transport and complaints to the excessive length of court proceedings. The Chamber responsibilities are also to handle the extraordinary complaints including special appeal brought against the final decision of a common court or military court which closes the proceedings.

The Disciplinary Chamber of the Supreme Court recognizes the disciplinary cases of the Supreme Court judges and issues at the Supreme Court, labour law and social security regarding judges of the Supreme Court and cases in the field of retired judges of the Supreme Court (Art. 27 § 1 of the Supreme Court Act). The Disciplinary Chamber of the Supreme Court began its work immediately after the appointment of 10 Supreme Court judges who took the oath on 20th September 2018.

The Military Chamber of the Supreme Court was liquidated and its matters were transferred to the jurisdiction of Criminal Law of the Division of Supreme Court.

9. In administrative courts, the cassational complaint may be filed against a sentence or adjudication ending the proceedings, as issued by the administrative court of first instance, exclusive of adjudications ending the proceedings which may be filed against complaint pursuant to Art. 194 § 1 points 1a and 1b

nie, od których przysługuje zażalenie na mocy art. 194 § 1 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1302, z późniejszymi zmianami). Skargę kasacyjną może wnieść strona, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw lub Rzecznik Praw Dziecka po doręczeniu im odpisu orzeczenia z uzasadnieniem (art. 173 § 1 i 2).

10. W procesie cywilnym skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania, kończących postępowanie w sprawie. Strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka mogą wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególnie stanowi inaczej (Kodeks postępowania cywilnego, tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1460, art. 398 § 1).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424 § 1 kpc).

Skarga kasacyjna i skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zostały wprowadzone ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

W sądach powszechnych i sądach administracyjnych skarga na przewlekłość postępowania została wprowadzona ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 75, z późniejszymi zmianami).

11. Sprawą załatwioną jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym — sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też określono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym — sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy do wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym — do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

of the Law on proceedings before administrative courts, dated 30th August 2002 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1302, with later amendments). A cassational complaint may be filed by the party, prosecutor, Human Rights Defender (Ombudsman), Ombudsman for Small and Medium Enterprises or Ombudsman for Children after receiving a copy of the ruling with substantiation (Art. 173 § 1 and 2).

10. The cassational complaint in civil lawsuit may be filed against a binding sentence or decision issued by the court of II instance with regard to rejecting a petition or discontinuing legal proceedings ending the proceedings in the case. Party, Prosecutor General, Human Rights Defender (Ombudsman) or Ombudsman for Children may file the cassational complaint to the Supreme Court, unless a special regulation constitutes differently (the Code of Civil Procedure, uniform text Journal of Laws 2019 item 1460, Art. 398 § 1).

Complaint for considering a valid court ruling as inconsistent with the law may be filed against a valid sentence by the court of II instance ending the proceedings in a case, when the party in the proceedings was harmed by the decision, and change or cassation of the sentence has not been attainable by means of appeal available to the party (Art. 424 § 1 of the Code of Civil Procedure).

The cassational complaint and the complaint for considering a valid court ruling as inconsistent with the law were introduced by the Law changing the Code of Civil Procedure and the Law on Common Courts, dated 22nd December 2004.

In common and administrative courts the complaint on the protraction of proceedings was introduced by the Law dated 17th June 2004 on the complaint concerning violation of a party's right to have a case examined in preparatory proceedings conducted or supervised by the public prosecutor or in judicial proceedings without undue delay (uniform text Journal of Laws 2018 item 75, with later amendments).

11. Resolved case is:

- 1) in administrative courts — a case in regard to which a sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;
- 2) in common courts — a case in regard to which a sentence or an order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The number of pending cases (in the Supreme Court — cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

Resolved cases and completed proceedings in the given year also include the cases unresolved from previous years.

12. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu w wieku 13—16 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu wobec nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 969).

Zgodnie ze zmianami w ustawie obowiązującymi od 2014 r. sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karnalnego przez nieletniego.

Sąd może orzec środki wychowawcze, poprawcze lub załatwić sprawę w inny sposób. Środki, jakie sąd rodzinny może zastosować wobec nieletniego, to m.in.: ustanowienie nadzoru (rodziców, opiekuna, kuratora, organizacji udzielającej poręczenia za nieletniego), udzielenie upomnienia, zobowiązanie do określonego postępowania, umieszczenie w instytucji lub organizacji powołanej do przygotowania zawodowego lub w innych instytucjach, orzeczenie umieszczenia: w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, ośrodku szkolno-wychowawczym, w podmiocie leczniczym, w domu pomocy społecznej, w zakładzie poprawczym lub skierowania do ośrodka kuratorskiego.

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód lub separację, rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. patrz ust. 6 na str. 144).

13. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

14. Kara ograniczenia wolności polega na:

- 1) obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez sąd w odpowiednim zakładzie pracy, placówce służby zdrowia, opieki społecznej, organizacji lub instytucji niosącej pomoc charytatywną na rzecz społeczności lokalnej, w wymiarze od 20 do 40 godzin w miesiącu;
- 2) w stosunku do osoby zatrudnionej sąd, zamiast obowiązku określonego w pkt. 1), może orzec potrącenie wynagrodzenia za pracę od 10% do 25% miesięcznie na rzecz Skarbu Państwa albo na cel społeczny wskazany przez sąd.

12. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction of the demoralisation of persons up to the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13—16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26th October 1982 (uniform text Journal of Laws 2018 item 969).

According to the valid (since 2014) single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges cases in which suspicion of demoralisation or committing of punishable act by a juvenile occurs.

The court may adjudicate educational or correctional measures or resolve the case in another way. The measures which the family court may apply to the juvenile include instituting supervision (by parents, guardian, probation officer or organisation which provides warranty for the juvenile), issuing a reprimand, obligating the juvenile to behave in a specific manner or placing the juvenile in an institution of vocational training and other institution, in youth education centre, youth social therapy centre, educational centre, in health care entities, in social welfare homes, in correctional centre or directing to probation officer's centres.

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases e.g. for divorce or separation which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27th July 2001 (Journal of Laws see item 6 on page 144).

13. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

14. Penalty of restriction of freedom consists:

- 1) in compulsory performance of supervised, unpaid social work as indicated by the court in an appropriate workplace, health service or social welfare facility, organisation or institution engaged in charitable assistance or for the benefit of the local community, amounting from 20 to 40 hours a month;
- 2) in relation to an employed person, rather than the obligation defined in point 1), the court may order 10% to 25% of monthly wages and salaries be transferred to the State Treasury or designated for social goals as indicated by the court.

Do 2014 r. wyżej wymienione kary mogły być orzekane tylko rozdzielnie.

Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 poz. 396) wprowadzono dodatkowe formy ograniczenia wolności (np. obowiązek poddania się terapii uzależnień, powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach) oraz możliwość orzekania kilku form kar jednocześnie.

Wykonanie orzeczonej kary ograniczenia wolności może zostać warunkowo zawieszona, a w tym czasie sąd może zobowiązać do określonych zachowań. Wymiar kary ograniczenia wolności określony jest od miesiąca do 2 lat.

Ponadto z karą tą związane są pewne ograniczenia orzekane przez sąd, jak np. zakaz zmiany stałego miejsca pobytu — od 2015 r. z zastosowaniem dozoru elektronicznego.

15. Karę dożywotniego pozbawienia wolności, jak i **karę 25 lat pozbawienia wolności** określa się jako karę orzeczaną wyłącznie w przypadkach przewidzianych w ustawie Kodeks karny z 1997 r. (Dz. U. patrz ust. 1 na str. 144).

16. Dane o działalności **notariuszy** dotyczą spraw załatwionych przez prywatne kancelarie notarialne, działające na mocy ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 540).

Wykaz zarejestrowanych kancelarii notarialnych publikowany jest corocznie w Monitorze Polskim.

Until 2014 these penalties could be imposed only separately.

Law on the amendment the Law of Criminal Code and some other laws, dated 20th February 2015 (Journal of Laws 2015 item 396) introduced additional forms of freedom restriction (e.g. obligation to undergo drug treatment, refrain from being in certain environment and places) and the opportunity to adjudicate several forms of punishment at the same time.

Execution of adjudicated penalty of restriction of freedom may be conditionally suspended, during which the court may impose restrictions or duties on the convicted person. The penalty period considering restriction of freedom may range from one month up to 2 years.

In addition, some restrictions decided by the court are connected with this penalty, e.g. a ban of changing the place of permanent residence — since 2015 with the use of electronic surveillance.

15. Life imprisonment as well as **25 years imprisonment penalty** is a penalty decided exclusively in cases foreseen in Criminal Code of 1997 (Journal of Laws see item 1 on page 144).

16. Data on the activities of **notaries** concern matters resolved by private notary offices acting on the basis of the Law on Notarial Services, dated 14th February 1991 (uniform text Journal of Laws 2019 item 540).

The list of registered notary offices is published annually in Monitor Polski.

Uwaga do tabl. 1—3

Dane o przestępstwach stwierdzonych w latach 2015—2018 nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 144.

Note to tables 1—3

Data on ascertained crimes in 2015—2018 do not include punishable acts committed by juveniles; see general notes, item 2 on page 144.

**TABL. 1 (77). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGÓTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE
IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym w mias- tach of which urban areas	
OGÓŁEM	1138523	809929^a	764530^b	778127^c	596189	TOTAL
w tym:						of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	30911	18593	20660	19357	14624	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:						of which:
Zabójstwo — art. 148 kk	680	528	551	551	396	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	15695	10430	11599	10616	7750	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	11883	4766	4418	3878	2921	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu po- wszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163— —180 kk	157632	83634	78779	73828	41560	Against public safety and safety in transport — Art. 163—180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nie- trzeźwym lub pod wpływem środ- ka odurzającego — art. 178a kk ...	142144	64487	55273	51583	27976	Of which operating a motor vehicle while under the influence of al- cohol or intoxicant — Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania — art. 189—196 kk	36574	24346	25912	26392	18800	Against freedom, freedom of conscience and religion — Art. 189—196 Criminal Code
W tym handel ludźmi — art. 189a kk ^d	x	115	98	78	69	Of which human trafficking — Art. 189a Criminal Code ^d
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności — art. 197—205 kk	4890	3824	5575	7239	5986	Against sexual freedom and morals — Art. 197—205 Crim- inal Code
w tym:						of which:
Zgwałcenie — art. 197 kk	1567	1226	1326	1381	973	Rape — Art. 197 Criminal Code
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej 15 lat — art. 200 § 1 kk	1532	1067	1072	1111	724	Sexual intercourse with juvenile below the age of 15 — Art. 200 § 1 Criminal Code
Zmuszanie do prostytucji — art. 203 kk	28	22	28	25	23	Forcing into prostitution — Art. 203 Criminal Code
Stręczycielstwo, sutenerstwo, kup- lerstwo — art. 204 § 1—3 kk	486	342	253	194	180	Procurement and pimping — Art. 204 § 1—3 Criminal Code
w tym wobec osób małoletnich ...	28	6	2	10	10	of which to juveniles

a—c Ponadto policja przekazała akta w sprawach nieletnich do sądów rodzinnych: a — 12368 spraw, b — 11469 spraw, c — 10692 sprawy. d W 2010 r. przestępstwa z art. 253 § 1 ujęte w rozdziale „Przeciwko porządkowi publicznemu” (36 przestępstw).

a—c Moreover, the Police provided records in juvenile cases to the family courts: a — 12368 cases, b — 11469 cases, c — 10692 cases. d In 2010, crimes of Art. 253 § 1 included in the section "Against public order" (36 crimes).

TABL. 1 (77). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGÓTOWAWCZYCH (cd.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym w miastach of which urban areas	
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	38540	28062	33063	86147^a	55810	Against the family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
w tym:						of which:
Znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	18759	14380	15968	15429	8470	Cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Nielegalna adopcja — art. 211a kk ^b	x	1	2	2	—	Illegal adoption — Art. 211a Criminal Code ^b
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej — art. 212—217 kk	9838	2605	3422	3487	2677	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^c	35965	30219	28825	28316	24033	Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code^c
w tym:						of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	5205	5207	4817	4237	3349	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych — art. 224 kk	4944	3319	2888	2506	1839	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties — Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	13774	9729	8709	7590	6080	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne — art. 228—231, 250a, 296a i 296b kk	12487	10847	11807	13407	12280	Corruption — Art. 228—231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	31816	23196	18859	18755	13199	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk^d	5920	10168	5916	5444	3805	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code^d
w tym:						of which:
Publiczne propagowanie faszyzmu, nawoływanie do nienawiści — art. 256 kk	54	417	290	340	319	Public promotion of fascism, incitement to hatred — Art. 256 Criminal Code
Publiczne znieważanie lub naruszenie nietykalności z powodów narodowościowych — art. 257 kk	135	298	258	317	289	Public insult or violation of bodily integrity on the grounds of nationality — Art. 257 Criminal Code

a Znaczny wzrost liczby przestępstw w tej grupie wynika ze zmiany przepisów dotyczących art. 209 kk (uchylanie się od alimentów) w 2017 r. (Dz. U. 2017 poz. 952). b W 2010 r. przestępstwa z art. 253 § 2 ujęte w rozdziale „Przeciwko porządkowi publicznemu” (1 przestępstwo). c Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a (korupcja na stanowisku kierowniczym) i 296b (korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. d Ponadto stwierdzono przestępstwa z art. 119 kk (przemoc i groźba bezprawna): w 2010 r. — 8, w 2015 r. — 69, w 2017 r. — 170, a w 2018 r. — 182 przestępstwa.

a The increase in the number of crimes in this group of offences results from a change in the provisions on Art. 209 Criminal Code (avoidance of duty of alimony) in 2017 (Journal of Laws 2017 item 952). b In 2010 crimes of Art. 253 § 2 included in the section “Against public order” (1 crime). c Including Art. 250a (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a (corruption on the managing post) and 296b (corruption in sport) in the section “Against economic activity” of the Criminal Code. d Moreover, ascertained crimes of Art. 119 of the Criminal Code (violence and unlawful threat): in 2010 — 8, in 2015 — 69, in 2017 — 170 and in 2018 — 182 crimes.

TABL. 1 (77). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE
IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym w mias- tach of which urban areas	
Przeciwko wiarygodności doku- mentów — art. 270—277 kk	52002	45766	60409	53364	45181	Against the reliability of docu- ments — Art. 270—277 Crim- inal Code
Przeciwko mieniu — art. 278— —295 kk	607464	441117	373327	349765	286054	Against property — Art. 278— —295 Criminal Code
w tym:						of which:
Kradzież rzeczy — art. 275 § 1, 278 i 279 ^a kk	220455	145666	108325	100459	82111	Property theft — Art. 275 § 1, 278 and 279 ^a Criminal Code
w tym kradzież samochodu	16539	12040	10047	8747	7266	of which automobile theft
Kradzież z włamaniem — art. 279 ^b kk	140085	91418	65546	66532	51316	Burglary — Art. 279 ^b Criminal Code
Rozbój — art. 280 kk	18145	6082	4530	3745	3247	Robbery — Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	1214	1146	1008	1048	986	Theft with assault — Art. 281 Crim- inal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	7859	670	614	478	360	Criminal coercion — Art. 282 Crim- inal Code
Oszustwo — art. 286 i 287 kk	86608	117763	122498	111875	94675	Fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code
Krótkotrwały zabór pojazdu — art. 289 kk	4720	2657	2151	1870	1308	Wilful short-term theft of automo- bile — Art. 289 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodar- czemu — art. 296^c—309 kk	14026	9196	6706	6245	5534	Against economic activity — Art. 296^c—309 Criminal Code
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi — art. 310—315 kk	7697	8430	6467	6795	6454	Against money and securities trading — Art. 310—315 Crimi- nal Code
Przestępstwa z ustaw szczegól- nych:						Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i prze- ciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2137)	1288	1338	372	401	350	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2018 item 2137)
O prawie autorskim i prawach po- krewnych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1231)	9627	6443	14031	6894	4542	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2019 item 1231)
O przeciwdziałaniu narkomanii — ustawa: z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 852)	72375	46819	55969	51185	40971	On Counteracting Drug Addiction — law dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2019 item 852)
Przestępstwa skarbowe — kks	2048	2118	2976	2846	2325	Fiscal offences — Penal Fiscal Code
W tym akcyza	1071	1021	1528	1181	724	Of which excise

a Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. b, c Z wyłączeniem: b — kradzieży samochodu po-
przez włamanie, c — przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji i Prokuratury Krajowej.

a Exclusively in regard to automobile theft by burglary. b, c Excluding: b — automobile theft by burglary, c — corruption
under Art. 296a and 296b of the Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters and the National Prosecutor's Office.

TABLE 2 (78). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ORAZ WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS AND RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2016	2017	2018	2016	2017	2018	TYPE OF CRIME
	przestępstwa crimes			wskaźnik wykrywalności w % rate of detectability in %			
O G Ó Ł E M	748459	753963	768049	66,5	71,7	73,4	TOTAL
w tym:							of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	18008	18705	17505	82,6	83,6	83,0	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:							of which:
Zabójstwo — art. 148 kk	456	513	531	96,3	97,1	95,9	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	11034	11402	10473	86,0	87,5	87,5	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	4776	4385	3845	77,8	79,8	79,5	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163—180 kk	85164	78381	73476	98,3	98,2	98,0	Against public safety and safety in transport — Art. 163—180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego — art. 178a kk	60443	55170	51499	99,8	99,8	99,9	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or intoxicant — Art.178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania — art. 189—196 kk	25681	25765	26232	87,6	88,7	87,9	Against freedom, freedom of conscience and religion — Art. 189—196 Criminal Code
W tym handel ludźmi — art. 189a kk	9	85	67	77,8	96,5	95,5	Of which human trafficking — Art. 189a Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności — art. 197—205 kk	5463	5379	7078	87,3	88,0	89,8	Against sexual freedom and morals — Art. 197—205 Criminal Code
w tym:							of which:
Zgwałcenie — art. 197 kk	1383	1262	1326	80,5	82,7	84,4	Rape — Art. 197 Criminal Code
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej 15 lat — art. 200 § 1 kk ...	984	994	1048	90,5	93,3	91,8	Sexual relations with juvenile below the age of 15 — Art. 200 § 1 Criminal Code
Zmuszanie do prostytucji — art. 203 kk	25	28	25	80,0	96,4	96,0	Forcing into prostitution — Art. 203 Criminal Code
Streczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo — art. 204 § 1—3 kk	357	247	191	94,4	98,4	95,8	Procurement, pimping — Art. 204 § 1—3 Criminal Code
w tym wobec osób małoletnich	5	2	10	100,0	100,0	100,0	of which to juveniles
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	24098	32892	85899^a	99,2	99,5	99,9	Against the family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
w tym:							of which:
Znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	14513	15824	15269	99,3	99,4	99,7	Cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Nielegalna adopcja — art. 211a kk	2	—	1	0,0	—	0,0	Illegal adoption — Art. 211a Criminal Code

a Notka patrz na str. 150

a See footnote on page 150.

TABL. 2 (78). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ORAZ WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ (cd.)**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS AND RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2016	2017	2018	2016	2017	2018	TYPE OF CRIME
	przestępstwa crimes			wskaźnik wykrywalności w % rate of detectability in %			
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej — art. 212—217 kk	2715	3294	3356	78,0	78,1	75,2	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^a	26979	25257	25135	97,3	98,3	98,7	Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code^a
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	5089	4774	4200	99,1	99,1	99,5	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych — art. 224 kk	2997	2859	2487	99,2	99,1	99,3	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties — Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	9254	8674	7553	99,1	99,1	99,2	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne — art. 228—231, 250a, 296a i 296b kk	8745	8347	10323	99,2	99,6	99,5	Corruption — Art. 228—231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	18639	18003	17978	99,1	99,2	99,4	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk^b	6743	5655	5104	47,0	53,5	52,7	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code^b
w tym:							of which:
Publiczne propagowanie faszyzmu, nawoływanie do nienawiści — art. 256 kk	374	279	332	29,3	25,8	41,7	Public promotion of fascism, incitement to hatred — Art. 256 Criminal Code
Publiczne znieważanie lub naruszenie nietykalności z powodów narodowościowych — art. 257 kk	251	248	311	51,8	58,9	64,9	Public insult or violation of bodily integrity on the grounds of nationality — Art. 257 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk	49025	60060	52997	83,9	88,1	88,1	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code

a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a (korupcja na stanowisku kierowniczym) i 296b (korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. b Ponadto stwierdzono przestępstwa z art. 119 kk (przemoc i groźba bezprawna): w 2016 r. — 108, w 2017 r. — 168, a w 2018 r. — 182 przestępstwa.

a Including crimes of Art. 250a (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a (corruption on the managing post) and 296b (corruption in sport) in the section "Against economic activity" of the Criminal Code. b Moreover, ascertained crimes of Art. 119 of the Criminal Code (violence and unlawful threat): in 2016 — 108, in 2017 — 168 and in 2018 — 182 crimes.

TABLE 2 (78). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ORAZ WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ (dok.)**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS AND RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2016	2017	2018	2016	2017	2018	TYPE OF CRIME
	przestępstwa crimes			wskaźnik wykrywalności w % rate of detectability in %			
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk	391861	372594	348914	46,0	52,0	51,1	Against property — Art. 278—295 Criminal Code
w tym:							of which:
Kradzież rzeczy — art. 275 § 1, 278 i 279 ^a kk	127801	108248	100372	29,6	32,0	32,3	Property theft — Art. 275 § 1, 278 and 279 ^a Criminal Code
w tym kradzież samochodu	11448	10047	8745	18,3	21,9	23,8	of which automobile theft
Kradzież z włamaniem — art. 279 ^b kk	77190	65514	66510	34,5	36,5	41,1	Burglary — Art. 279 ^b Criminal Code
Rozbój — art. 280 kk	5647	4452	3711	63,2	68,7	67,7	Robbery — Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	1145	996	1038	85,5	84,3	86,8	Theft with assault — Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	652	605	473	92,4	92,9	90,7	Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code
Oszustwo — art. 286 i 287 kk	101453	122162	111343	72,3	79,5	75,6	Fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code
Krótkotrwały zabór pojazdu — art. 289 kk	2649	2143	1867	34,0	39,1	37,5	Wilful short-term theft of an automobile — Art. 289 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296^c—309 kk	7042	6455	6034	90,5	90,6	90,7	Against economic activity — Art. 296^c—309 Criminal Code
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi — art. 310—315 kk	7369	6108	6446	5,4	5,3	5,1	Against money and securities trading — Art. 310—315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:							Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2137)	742	370	399	97,4	90,8	92,7	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2018 item 2137)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1231)	5747	14022	6889	74,6	95,2	89,8	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2019 item 1231)
O przeciwdziałaniu narkomanii — ustawa: z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 852)	51323	55638	50946	96,1	96,7	96,3	On Counteracting Drug Addiction — law dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2019 item 852)
Przestępstwa skarbowe — kks	2008	2446	2399	98,1	97,1	97,3	Fiscal offences — Penal Fiscal Code
W tym akcyza	1259	1391	1081	98,6	96,8	96,7	Of which excise

a Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. b, c Z wyłączeniem: b — kradzieży samochodu poprzez włamanie, c — przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Exclusively in regard to automobile theft by burglary. b, c Excluding: b — automobile theft by burglary, c — corruption under Art. 296a and 296b of the Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (79). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG WYNIKU POSTĘPOWANIA**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY RESULT OF THE PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1138523	809929	764530	778127	T O T A L
w tym przestępstwa, co do których postępowanie zakończono wnioskiem o:					of which crimes for which the proceedings have been completed with a motion for:
Sporządzenie aktu oskarżenia	652714	479722	500550	523618	Preparing bill of indictment
Umorzenie wobec niewykrycia sprawcy	382135	289064	219538	209481	Discontinuance due to undetected offender
Umorzenie wobec okoliczności, w których podejrzany nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa, a nie wykryto sprawcy przestępstwa	1540	3003	2553	1819	Discontinuance due to circumstances in which suspect did not commit the alleged offence and delinquent was not detected
Umorzenie warunkowe	10084	18866	16999	17995	Conditional discontinuance

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji i Prokuratury Krajowej.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters and the National Prosecutor's Office.

TABL. 4 (80). **POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA PROWADZONE PRZEZ JEDNOSTKI INNE NIŻ POLICJA I PROKURATURA W 2018 R.**

PREPARATORY PROCEEDINGS REGARDING OFFENCES INVESTIGATED BY OTHER ENTITIES THAN THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Postępowania Proceedings				SPECIFICATION
	wszczęte initiated	zakończone completed			
		ogółem total	w tym of which		
			wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia lub aktem oskarżenia with motion for preparing bill of indictment or bill of indictment	umorzaniem by discontinuance	
Krajowa Administracja Skarbowa ^{ab}	28375	24046	8382	8285	National Revenue Administration ^{ab}
Straż Graniczna	7048	6633	3182	1111	Polish Border Guard
Organy Inspekcji Handlowej	8	9	7	2	Trade Inspection organs
Straż Leśna Lasów Państwowych	521	479	129	350	Forest Guard of State Forests
Państwowa Straż Łowiecka	163	156	13	132	State Hunting Guard

a Skonsolidowaną Krajową Administrację Skarbową tworzą izby administracji skarbowej, urzędy skarbowe i urzędy celno-skarbowe wraz z delegaturami i oddziałami celnymi. b Przestępstwa skarbowe i pospolite.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów, Komendy Głównej Straży Granicznej, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Ministerstwa Środowiska, Państwowej Straży Łowieckiej, urzędów wojewódzkich.

a Revenue administrative chambers, revenue offices and customs offices with delegacies and customs branches form consolidated National Revenue Administration. b Fiscal and common offences.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance, Polish Border Guard Headquarters, Office of Competition and Consumer Protection, Ministry of the Environment, State Hunting Guard, voivodship offices.

TABL. 5 (81). **POSTĘPOWANIA W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA SKARBOWE I WYKROCZENIA SKARBOWE PROWADZONE PRZEZ KRAJOWĄ ADMINISTRACJĘ SKARBOWĄ**PROCEEDINGS REGARDING FISCAL OFFENCES AND FISCAL PETTY OFFENCES
INVESTIGATED BY NATIONAL REVENUE ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Postępowania Proceedings				Wartość zajętych towarów i środków płatniczych w tys. zł Value of goods seized and means of payment in thousand PLN	SPECIFICATION	
	wszczęte initiated	zakończone completed		w tym of which			
		ogółem total	dobrowolnym podaniem się do odpowiedzialności przez sprawcę with the perpetrator's voluntary subjecting himself/herself to liability				aktem oskarżenia by bill of indictment
OGÓŁEM	2010	41810	42853	10170	13308	57731,0	TOTAL
	2015	104318	113353	7538	66074	208706,0	
	2017	98183	102911	8090	57569	121768,8	
	2018	66920	64845	7594	38100	158517,5	
Przeciwko obowiązkowi podatkowemu		44228	42354	6304	21533	113063,2	Against tax duties
przestępstwa		12741	11019	3714	5185	102135,4	fiscal offences
wykroczenia		31487	31335	2590	16348	10927,8	fiscal petty offences
Przeciwko obowiązkowi celnym		18733	18084	1116	14573	21824,8	Against customs duties
przestępstwa		523	388	85	237	14620,2	fiscal offences
wykroczenia		18210	17696	1031	14336	7204,6	fiscal petty offences
Przeciwko obrotowi dewizowemu		173	163	24	9	693,5	Against regulations on the trade
przestępstwa		37	29	12	6	693,5	in foreign currencies
wykroczenia		136	134	12	3	—	fiscal offences
Przeciwko organizacji gier hazardowych		3786	4244	150	1985	22936,0	Against gambling regulations
przestępstwa		3758	4214	146	1975	22912,0	fiscal offences
wykroczenia		28	30	4	10	24,0	fiscal petty offences

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 6 (82). **POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA PROWADZONE PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ**PREPARATORY PROCEEDINGS REGARDING OFFENCES INVESTIGATED
BY THE POLISH BORDER GUARD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Postępowania ^a Proceedings ^a				SPECIFICATION	
	wszczęte initiated	zakończone completed		w tym of which		
		ogółem total	wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia with motion for preparing bill of indictment			umowieniem by discontinuance
OGÓŁEM	2010	8431	8359	2266	903	TOTAL
	2015	8419	7889	3999	1291	
	2017	7741	7411	3487	1203	
	2018	7048	6633	3182	1111	
w tym:						of which:
Przestępczość zorganizowana — art. 258 kk		47	51	40	9	Organised crime — Art. 258 Criminal Code

a Notka patrz na str. 157.

a See footnote on page 157.

TABLE 6 (82). **POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA PROWADZONE PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ (dok.)**

PREPARATORY PROCEEDINGS REGARDING OFFENCES INVESTIGATED BY THE POLISH BORDER GUARD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Postępowania ^a Proceedings ^a				SPECIFICATION
	wszczęte initiated	zakończone completed			
		ogółem total	w tym of which		
			wnioskiem o sporządzenie aktu oskarżenia with motion for preparing bill of indictment	umoz- nieniem by dis- continu- ance	
Przemyt broni, amunicji i materiałów wybuchowych — art. 263 kk, ustawa o broni i amunicji oraz ustawa o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego ^b ...	185	163	19	109	Smuggling of arms, ammunition and explosives — Art. 263 Criminal Code, Law on Arms and Ammunition and Law on Explosives for Civil Use ^a
Nielegalna migracja — art. 264 i 264a kk	1040	996	785	130	Illegal migration — Art. 264 and 264a Criminal Code
Wiarygodność dokumentów — art. 270—276 kk	3489	3196	1752	644	Reliability of documents — Art. 270—276 Criminal Code
Przemyt towarów akcyzowych, uszczuplanie cła — art. 54—96 kks	1725	1749	855	67	Smuggling of excise goods, depletion of duty — Art. 54—96 Penal Fiscal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
o przeciwdziałaniu narkomanii ^c	226	194	87	50	on counteracting drug addiction ^c
o własności przemysłowej ^d	20	21	7	5	on industrial property ^d

a W dalszym podziale jedno postępowanie może występować w więcej niż jednym obszarze w przypadku zbiegu kwalifikacji prawnych przestępstw. b—d Dotyczy ustaw: b — z dnia 21 maja 1999 r. (tekst jednolity Dz. U. 2012 poz. 576) oraz z dnia 21 czerwca 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1100), c — z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 224), d — z dnia 30 czerwca 2000 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1410, z późniejszymi zmianami).

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

a In the further division one proceeding may be indicated in more than one area in the case of the concurrence of legal qualifications of offences. b—d Concerns the laws: b — dated 21st May 1999 (uniform text Journal of Laws 2012 item 576) and dated 21st June 2002 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1100), c — dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 224), d — dated 30th June 2000 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1410, with later amendments).

S o u r c e: data of the Polish Border Guard Headquarters.

TABLE 7 (83). **POWSZECHNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE PROKURATURY W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

COMMON ORGANISATIONAL UNITS OF THE PROSECUTOR'S OFFICE IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek Number of units	SPECIFICATION
Prokuratura Krajowa	1	National Prosecutor's Office
Prokuratury:		Prosecutor's offices:
regionalne	11	supra-regional
okręgowe	45	regional
rejonowe	358	district

Ź r ó d ł o: dane Prokuratury Krajowej.

S o u r c e: data of the National Prosecutor's Office.

TABL. 8 (84). ZATRUDNIENI I WYNAGRODZENIA W PROKURATURZE

PAID EMPLOYEES AND WAGES AND SALARIES IN THE PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	2016	2017	2018	SPECIFICATION
	zatrudnieni (stan w dniu 31 XII) paid employees (as of 31 XII)			przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in PLN			
Prokuratorzy	5834	5789	5805	13129,62	13703,17	14278,55	Prosecutors
w tym kobiety	3066	3031	3047	12821,52	13422,83	13871,97	of which women
Asesorzy	258	330	324	8378,93	8842,57	9169,61	Assessors
w tym kobiety	149	192	182	8325,97	9170,33	9508,65	of which women
Urzędnicy	5677	6026	6158	4529,74	4590,70	4765,17	Officials
w tym kobiety	4945	5182	5321	4375,97	4490,30	4554,31	of which women
Inni pracownicy	1584	1616	1572	3220,19	3350,43	3583,78	Other employees
w tym kobiety	987	1002	988	2921,39	2984,60	3313,78	of which women

a Wynagrodzenia prokuratorów nie zawierają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe).

Źródło: dane Prokuratury Krajowej.

a Wages and salaries of prosecutors do not include contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

Source: data of the National Prosecutor's Office.

TABL. 9 (85). DZIAŁALNOŚĆ PROKURATURY W 2018 R.^aACTIVITIES OF THE PROSECUTOR'S OFFICE IN 2018^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do załatwienia Cases pending		Sprawy załatwione Cases resolved	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018		
OGÓŁEM	1380520	1230491	1218805	TOTAL
Prokuratura Krajowa — sprawy karne	1119	696	669	National Prosecutor's Office — criminal cases
Prokuratury rejonowe	1319354	1188182	1178311	District prosecutor's offices
sprawy: karne (dochodzeniowo-śledcze)	1178134	1067764	1062805	cases: criminal (investigation)
cywilne	89817	74316	71433	civil
administracyjne	51403	46102	44073	administrative
Prokuratury okręgowe	53813	38151	36985	Regional prosecutor's offices
sprawy: karne (nadzorowane)	5246	3213	2813	cases: criminal (supervised)
karne (dochodzeniowo-śledcze)	17542	11939	11788	criminal (investigation)
cywilne	27222	20210	19592	civil
administracyjne	3803	2789	2792	administrative
Prokuratury regionalne	6234	3462	2840	Supra-regional prosecutor's offices
sprawy: karne (nadzorowane)	1142	566	340	cases: criminal (supervised)
karne (dochodzeniowo-śledcze)	1886	959	861	criminal (investigation)
cywilne	1527	1102	817	civil
administracyjne	1679	835	822	administrative

a Ponadto prokuratury rejonowe i okręgowe załatwiają sprawy cywilne dotyczące nieletnich (w 2018 r. zarejestrowano wpływ 11461 takich spraw w prokuraturach rejonowych i 226 w okręgowych).

Źródło: dane Prokuratury Krajowej.

a Moreover, district and regional prosecutor's offices resolve civil cases concerning juveniles (in 2018, 11461 incoming cases were registered in district and 226 in regional prosecutor's offices).

Source: data of the National Prosecutor's Office.

TABLE 10 (86). **ZAKOŃCZONE POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE W PROKURATURZE**
RESOLVED PREPARATORY PROCEEDINGS IN THE PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Prokuratura Krajowa			582	669	National Prosecutor's Office
w tym:					of which:
Przesłano sądowi z wnioskiem o wyrok skazujący w trybie art. 335 § 1 kpk			36	28	Handed over to courts with motion for conviction in respect to Art. 335 § 1 Code of Criminal Procedure
Przesłano sądowi z aktem oskarżenia			294	370	Handed over to courts with bill of indictment
Złożono do sądu wnioski o warunkowe umorzenie			6	5	Handed over to courts a motions for conditional discontinuance
Odmówiono wszczęcia postępowania			16	12	Proceedings declined
Umorzono			111	122	Discontinued
w tym z powodu niewykrycia sprawców			31	42	of which due to undetected offenders
Prokuratury rejonowe i okręgowe	1169346	833432	964540	1074593	District and regional prosecutor's offices
w tym:					of which:
Przesłano sądowi z wnioskiem o wyrok skazujący w trybie art. 335 §1 kpk	x	x	52536	43311	Handed over to courts with motion for conviction in respect to Art. 335 § 1 Code of Criminal Procedure
Przesłano sądowi z aktem oskarżenia ...	375431	179186	200850	237732	Handed over to courts with bill of indictment
Złożono do sądu wnioski o warunkowe umorzenie	11659	15425	14946	14062	Handed over to courts a motions for conditional discontinuance
Odmówiono wszczęcia postępowania	228792	141449	218859	240574	Proceedings declined
Umorzono	445639	270838	359953	396994	Discontinued
w tym z powodu niewykrycia sprawców	181569	81051	106055	107938	of which due to undetected offenders
Prokuratury regionalne^a	722	855	967	861	Supra-regional prosecutor's offices^a
w tym:					of which:
Przesłano sądowi z aktem oskarżenia ...	408	426	164	184	Handed over to courts with bill of indictment
Złożono do sądu wnioski o warunkowe umorzenie	8	19	11	22	Handed over to courts a motions for conditional discontinuance
Odmówiono wszczęcia postępowania	11	77	20	16	Proceedings declined
Umorzono	170	180	335	355	Discontinued
w tym z powodu niewykrycia sprawców	56	51	20	29	of which due to undetected offenders

a W latach 2010 i 2015 — prokuratury apelacyjne.

U w a g a. W latach 2010 i 2015 działające odrębnie wojskowe prokuratury garnizonowe zakończyły odpowiednio 1418 i 1289 postępowań przygotowawczych, a wojskowe prokuratury okręgowe — odpowiednio 115 i 79 postępowań.

Ź r ó d ł o: dane Prokuratury Krajowej.

a In 2010 and 2015 — appeal prosecutor's offices.

N o t e. In 2010 and 2015 operated separate military garrison prosecutor's offices resolved 1418 and 1289 preparatory proceedings, respectively, and military regional prosecutor's offices — 115 and 79 proceedings, respectively.

S o u r c e: data of the National Prosecutor's Office.

TABLE 11 (87). **POWOŁANIE SĘDZIÓW^a**
NOMINATION OF JUDGES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	398^b	371	174^c	96^d	TOTAL
w tym kobiety	247	295	111	45	of which women
Sąd Najwyższy	3	1	3	39	Supreme Court
Naczelny Sąd Administracyjny	5	5	6	4	Supreme Administrative Court
Wojewódzkie sądy administracyjne	27	11	19	9	Administrative courts of first instance
Sądy apelacyjne	20	25	29	11	Appeal courts
Sądy okręgowe	128	103	62	3	Regional courts
Sądy rejonowe	214	224	53	30	District courts
Sądy wojskowe	1	2	2	—	Military courts

a Powołania sędziów dokonuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. b—d Ponadto Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołał do pełnienia urzędu na stanowisku: b — sędziego sądu apelacyjnego w sądzie okręgowym oraz sędziego sądu okręgowego w sądzie rejonowym — 12 sędziów (w tym 9 kobiet), c, d — asesora sądowego w wojewódzkich sądach administracyjnych: c — 17 asesorów, d — 3 asesorów.

Ź r ó d ł o: dane Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

a Judges are nominated by the President of the Republic of Poland. b—d Moreover, the President of the Republic of Poland has nominated: b — a judge of appeal court in regional court and a judge of regional court in district court — 12 judges (of which 9 women), c, d — assessor in administrative courts of first instance: c — 17 assessors, d — 3 assessors.

S o u r c e: data of the Chancellery of the President of the Republic of Poland.

TABL. 12 (88). **SĄD NAJWYŻSZY, NACZELNY SĄD ADMINISTRACYJNY
ORAZ WOJEWÓDZKIE SĄDY ADMINISTRACYJNE W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

THE SUPREME COURT, THE SUPREME ADMINISTRATIVE COURT
AND ADMINISTRATIVE COURTS OF FIRST INSTANCE IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba jednostek Number of units	Zatrudnieni sędziowie Judges employed				
		ogółem total	w tym kobiety of which women	z liczby ogółem — w wieku lat of total number — at the age of		
				40 i mniej and less	41—50	51 i więcej and more
Sąd Najwyższy Supreme Court	1	110	27	—	38	72
Naczelny Sąd Administracyjny Supreme Administrative Court	1	104	43	—	12	92
Wojewódzkie sądy administracyjne Administrative courts of first instance	16	475	280	6	138	331

Źródło: dane Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Source: data of the Supreme Court and of the Supreme Administrative Court.

TABL. 13 (89). **DZIAŁALNOŚĆ SĄDU NAJWYŻSZEGO W 2018 R.**

ACTIVITIES OF THE SUPREME COURT IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do rozstrzygnięcia Cases waiting for decision		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	
OGÓŁEM	16206	11645	TOTAL
SPRAWY KARNE			CRIMINAL CASES
Kasacje	3490	2717	Cassations
Uchwały wyjaśniające przepisy prawne	24	17	Resolutions clarifying provisions of law
Zażalenia	262	252	Complaints
Wnioski	560	449	Motions
Inne	121	116	Others
SPRAWY CYWILNE			CIVIL CASES
Skargi kasacyjne	4830	3313	Cassational complaints
Uchwały wyjaśniające przepisy prawne	147	110	Resolutions clarifying provisions of law
Apelacje	1	1	Appeals
Zażalenia	582	510	Complaints
Skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	371	256	Complaints for considering a validly court ruling as inconsistent with law
Inne	1076	1047	Others

TABL. 13 (89). **DZIAŁALNOŚĆ SĄDU NAJWYŻSZEGO W 2018 R. (dok.)**

ACTIVITIES OF THE SUPREME COURT IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do rozstrzygnięcia Cases waiting for decision		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	
SPRAWY Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH			CASES RELATED TO LABOUR AND SOCIAL SECURITY LAW
Skargi kasacyjne	3841	2064	Cassational complaints
Skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	58	27	Complaints for considering a validly court ruling as inconsistent with law
Skargi na przewlekłość postępowania	28	19	Complaints on the protraction of proceedings
Uchwały wyjaśniające przepisy prawne	23	16	Resolutions clarifying provisions of law
Zażalenia	278	233	Complaints
Protesty wyborcze	2	—	Election's protests
Inne	58	44	Others
SPRAWY IZBY KONTROLI NADZWYCZAJ- NEJ I SPRAW PUBLICZNYCH			CASES OF THE CHAMBER OF EXTRAORDIN- ARY CONTROL AND PUBLIC AFFAIRS
Skargi kasacyjne.....	110	110	Cassational complaints
Skargi nadzwyczajne dot. orzeczeń w spra- wach z zakresu prawa cywilnego, gospo- darczego, rodzinnego i opiekuńczego	1	1	Extraordinary complaints regarding decisions in matters of civil, commercial, family and guardianship law
Skargi nadzwyczajne dot. orzeczeń w spra- wach z zakresu prawa karnego, postępo- wania karnego, postępowania w sprawach o wykroczenia	1	1	Extraordinary complaints regarding decisions in matters of criminal law, criminal proceed- ings, proceedings in cases of offences
Skargi na przewlekłość postępowania	101	101	Complaints on the protraction of proceedings
Odwołania od decyzji Krajowej Rady Sądow- nictwa lub Prokuratora Generalnego lub Ministerstwa Sprawiedliwości	60	60	Appeals from decisions of: the National Council of the Judiciary or the Prosecutor General or the Ministry of Justice
Uchwały wyjaśniające przepisy prawne	1	1	Resolutions clarifying provisions of law
Protesty wyborcze	15	15	Election's protests
Zażalenia	3	3	Complaints
Pytania prawne	1	1	Legal questions
SPRAWY DYSCYPLINARNE	161	161	DISCIPLINARY CASES

Źródło: dane Sądu Najwyższego.

Source: data of the Supreme Court.

TABLE 14 (90). **DZIAŁALNOŚĆ NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO W 2018 R.**
ACTIVITIES OF THE SUPREME ADMINISTRATIVE COURT IN 2018

RODZAJE SPRAW	Wpływ spraw Incoming cases	Sprawy załatwione Cases resolved		TYPE OF CASE	
		ogółem total	w tym przez of which by		
			uwzględ- nienie skargi kasacyjnej accepting the cassa- tional complaint		oddalenie skargi kasacyjnej dismissing the cassa- tional complaint
OGÓŁEM	20296	19030	3190	12480	TOTAL
w tym w zakresie:					of which in scope:
Gospodarki mieniem publicz- nym	379	390	73	307	Public property management
Budownictwa	1537	1347	257	1051	Construction
Kombatantów	30	17	2	14	Veterans
Zobowiązań podatkowych — spraw budżetowych	6695	6837	1390	4812	Tax liabilities — budget cases
Cel	126	123	25	96	Customs
Zatrudnienia i spraw społecznych	2064	1136	197	923	Employment and social issues
Wywłaszczenia nieruchomości i innych praw	711	488	101	374	Dispossession of real estate and other rights
Zagospodarowania przestrzen- nego	689	643	165	462	Development planning
Rolnictwa i leśnictwa	132	79	9	67	Agriculture and forestry
Ochrony środowiska i ochrony przyrody	424	320	69	240	Environmental protection and protection of nature
Dróg, kolei, lotnictwa, żeglugi	726	618	117	477	Roads, railroads, aviation, sail- ing
Subwencji unijnych, funduszy strukturalnych i regulacji ryn- ków branżowych	2120	1781	95	510	European Union subventions, structural funds and regula- tion of sectoral market

Źródło: dane Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Source: data of the Supreme Administrative Court.

TABLE 15 (91). **DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKICH SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH W 2018 R.**
ACTIVITIES OF THE ADMINISTRATIVE COURTS OF FIRST INSTANCE IN 2018

RODZAJE SPRAW	Wpływ spraw Incoming cases	Sprawy załatwione Cases resolved		TYPE OF CASE	
		ogółem total	w tym przez of which by		
			uwzględ- nienie skargi accepting the complaint		oddalenie skargi dismissing the complaint
OGÓŁEM	65963	69315	17821	33737	TOTAL
w tym w zakresie:					of which in scope:
Gospodarki mieniem publicznym	2147	2234	978	665	Public property management
Budownictwa	5940	6323	1501	3428	Construction
Kombatantów	243	196	44	107	Veterans

TABL. 15 (91). **DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKICH SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH W 2018 R. (dok.)**

ACTIVITIES OF THE ADMINISTRATIVE COURTS OF FIRST INSTANCE IN 2018 (cont.)

RODZAJE SPRAW	Wpływ spraw Incoming cases	Sprawy załatwione Cases resolved		TYPE OF CASE	
		ogółem total	w tym przez of which by		
			uwzględ- nienie skargi accepting the complaint		oddalenie skargi dismissing the complaint
w zakresie (dok.):				in scope (cont.):	
Zobowiązań podatkowych — spraw budżetowych	16095	17359	4473	9092	Tax liabilities — budget cases
Cel	1221	1087	136	438	Customs
Zatrudnienia i spraw socjalnych	8196	8979	2206	4563	Employment and social issues
Wywłaszczenia nieruchomości i innych praw	2049	2191	619	1155	Dispossession of real estate and other rights
Zagospodarowania przestrzen- nego	3271	3231	1025	1307	Development planning
Rolnictwa i leśnictwa	939	991	415	310	Agriculture and forestry
Ochrony środowiska i ochrony przyrody	1806	1882	560	869	Environmental protection and protection of nature
Dróg, kolei, lotnictwa, żeglugi	3805	3871	769	2040	Roads, railroads, aviation, sail- ing
Subwencji unijnych, funduszy strukturalnych i regulacji ryn- ków branżowych	3044	3385	682	1941	European Union subventions, structural funds and regula- tion of sectoral market

Źródło: dane Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Source: data of the Supreme Administrative Court.

TABL. 16 (92). **JEDNOSTKI SĄDOWNICTWA POWSZECHNEGO W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

UNITS OF THE COMMON COURTS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek Number of units	SPECIFICATION
Sądy apelacyjne	11	Appeal courts
Wydziały: cywilne	15	Departments: civil
karne	11	criminal
pracy i ubezpieczeń społecznych	11	labour and social security
Sądy okręgowe	45	Regional courts
Wydziały: cywilne	112	Departments: civil
karne	89	criminal
penitencjarne i nadzoru nad wykonywa- niem orzeczeń karnych	27	penitentiary and supervision over exe- cution of penal decisions
pracy (sądy pracy) i ubezpieczeń społecz- nych (sądy ubezpieczeń społecznych)	51	labour (labour courts) and social secur- ity (social security courts)
gospodarcze (sądy gospodarcze)	29	commercial (commercial courts)
Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ^a	1	Competition and Consumer Protection Court ^a
Sąd Unijnych Znaków Towarowych i Wzórów Wspól- notowych ^a	1	Community Trademark and Designs Court ^a

a Odrębna jednostka organizacyjna.

a Separate organisational unit.

TABL. 16 (92). JEDNOSTKI SĄDOWNICTWA POWSZECHNEGO W 2018 R. (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

UNITS OF THE COMMON COURTS IN 2018 (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek Number of units	SPECIFICATION
Sądy rejonowe	318	District courts
Wydziały: cywilne	391	Departments: civil
karne	400	criminal
rodzinne i nieletnich (sądy rodzinne)	324	family and juvenile (family courts)
pracy (sądy pracy) i ubezpieczeń społecznych (sądy ubezpieczeń społecznych)	130	labour (labour courts) and social security (social security courts)
ksiąg wieczystych	346	real estate registers
gospodarcze (sądy gospodarcze) ^b	116	commercial (commercial courts) ^b
Opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów	67	Consultative staff of judicial specialists
Zakłady dla nieletnich	32	Juvenile institutions
Instytuty naukowo-badawcze	2	Research institutes

^b Tworzone w sądzie mającym siedzibę w mieście będącym siedzibą sądu okręgowego lub w mieście na prawach powiatu.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. liczba rewirów komorniczych wyniosła 318.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^b Created in the court with a head office in the locality being the head office of the regional court or in a city with powiat status.

N o t e. As of 31st December 2018 there were 318 court receivers' districts.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 17 (93). ZATRUDNIENI I WYNAGRODZENIA W SĄDOWNICTWIE POWSZECHNYM

PAID EMPLOYEES AND WAGES AND SALARIES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	2016	2017	2018	SPECIFICATION
	zatrudnieni ^a (stan w dniu 31 XII) paid employees ^a (as of 31 XII)			przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^b w zł average monthly gross wages and salaries ^b in PLN			
Sądy powszechne							Common courts
Sędziowie sądów: apelacyjnych	475	458	426	17709,82	18494,40	19357,36	Judges of courts: appeal
okręgowych	2759	2654	2515	14974,06	15636,09	16510,53	regional
rejonowych	6633	6472	6356	11910,07	12505,11	13243,35	district
Asesorzy	—	309	302	—	7642,07	8555,04	Assessors
Urzędnicy	27452	27431	27471	4367,76	4594,13	4819,56	Officials
Kuratorzy zawodowi	4996	5005	4978	6793,50	7032,98	7248,53	Professional probation officers
Referendarze sądowi	1943	1842	2093	9185,23	9805,95	10641,20	Court division officials
Asystenci sędziów	3615	3624	3548	4193,87	4483,34	4724,46	Judges' assistants
Inni pracownicy	3193	3009	2814	3029,49	3286,19	3537,58	Other employees
Opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów^c — specjaliści	479	481	472	6086,18	6274,87	6634,10	Consultative staff of judicial specialists^c — specialists
Zakłady dla nieletnich							Juvenile institutions
Pedagodzy	942	893	832	6873,70	7042,95	7441,76	Pedagogues
Pozostali pracownicy	964	928	909	3568,01	3709,04	4050,34	Other employees
Instytuty naukowo-badawcze — pracownicy	157	157	162	6647,63	6924,56	6939,81	Research institutes — employees

^a Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. ^b Wynagrodzenia sędziów nie zawierają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe). ^c W skład zespołów wchodzi specjalistów w zakresie m.in. psychologii, pedagogiki i psychiatrii.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Full-time and part-time paid employees in terms of full-time paid employees. ^b Wages and salaries of judges do not include contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness). ^c The team includes, among others, specialists of psychology, pedagogy and psychiatry.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABLE 18 (94). **DZIAŁALNOŚĆ SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2018 R.**
ACTIVITIES OF THE COMMON COURTS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do załatwienia Cases pending		Sprawy załatwione Cases resolved		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	ogółem total	w tym uwzględnione w całości lub w części ^a of which recognised completely or partially ^a	
O G Ó Ł E M	18013,9	15049,1	14915,0	8273,7	GRAND TOTAL
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
R A Z E M	16674,6	14014,1	13933,8	7893,5	TOTAL
Sprawy karne i wykroczeniowe	2267,6	1919,7	1921,0	x	Criminal cases and petty offences cases
w tym:					of which:
Podlegające rozpoznaniu według przepisów o procesie ^b	525,3	383,5	370,1	x	Cases which are subject to consideration in compliance with the provisions on lawsuits ^b
w tym z oskarżenia:					of which cases from:
publicznego	428,9	314,6	301,5	x	public accusation
prywatnego	19,4	12,6	11,9	x	private accusation
Nadzór sądowy nad postępowaniem przygotowawczym	225,2	205,2	203,3	x	Court supervision over the preliminary proceedings
O wykroczenia	535,2	434,4	445,5	x	Petty offences cases
Sprawy cywilne (bez rodzinnych)	10748,9	9049,1	8963,9	6435,7	Civil cases (excluding family)
w tym:					of which:
Procesowe	1158,7	757,6	680,5	297,1	Lawsuit cases
w tym:					of which:
o odszkodowanie z tytułu wypadków komunikacyjnych	45,3	23,0	22,7	10,8	for damages resulting from transport accidents
opróżnienie lokalu mieszkalnego	31,5	18,3	18,1	12,6	vacation of a dwelling
uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym ^c	4,7	2,3	2,4	1,1	verification of entry in real estate registry with actual legal status ^c
Nieprocesowe	445,9	276,3	266,6	190,7	Non-lawsuit cases
w tym:					of which:
dział spadku	27,6	14,0	13,6	6,7	distribution of an estate
stwierdzenie nabycia spadku	207,0	137,1	131,2	104,5	confirmation of acquisition of inheritance
Nakazowe i upominawcze	3842,0	3369,5	3500,8	2185,7	Writ of payment and admonition cases
w tym elektroniczne postępowanie upominawcze	2473,1	2206,3	2308,5	1257,7	of which electronic proceedings by writ of payment
Księgi wieczyste	4162,2	3691,7	3572,5	3341,2	Real estate register

a W przypadku spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych zmieniono zaskarżoną decyzję w całości lub w części; w przypadku spraw odwoławczych (w sądach okręgowych i apelacyjnych) — oddalono i zmieniono. b Dane dotyczą wyłącznie spraw zarejestrowanych w urzędzeniu ewidencyjnym dotyczącym spraw, w których akt oskarżenia wniesiono odpowiednio do sądu rejonowego lub okręgowego, spraw w przedmiocie wydania wyroku łącznego, wniosków prokuratorskich o umorzenie postępowania wobec stwierdzenia niepoczytalności u podejrzanego oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego. c Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 707, z późniejszymi zmianami).

a For the cases related to social security law the decision appealed against, whether in whole or in part, was amended; for the appeal cases (in the regional and appeal courts) — it was both dismissed and amended. b Data concern only cases registered in the register appropriate for cases in which the bill of indictment was brought to district or regional court respectively, cases for issuing concurrent sentence, prosecutor's motions for discontinuance of proceedings on the grounds of established insanity of the suspect and motions for conditional discontinuance of proceedings. c Law, dated 6th July 1982 on Real Estate Register and Mortgages (uniform text Journal of Laws 2013 item 707, with later amendments).

TABL. 18 (94). DZIAŁALNOŚĆ SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2018 R. (cd.)

ACTIVITIES OF THE COMMON COURTS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do załatwienia Cases pending		Sprawy załatwione Cases resolved		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	ogółem total	w tym uwzględnione w całości lub w części ^a of which recognised completely or partially ^a	

SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji (dok.)

DISTRICT COURTS — courts of first instance (cont.)

Sprawy rodzinne	1514,1	1321,3	1309,0	383,2	Family cases
w tym:					of which:
Procesowe	175,8	118,2	118,5	52,1	Lawsuit cases
w tym o alimenty	74,5	48,8	51,2	18,7	of which alimony
Nieprocesowe	178,6	147,3	143,4	97,7	Non-lawsuit cases
Opiekuńcze	314,0	242,4	235,0	158,8	Guardianship
w tym:					of which:
przysposobienie	4,0	2,9	2,8	2,3	adoption
ustanowienie opieki	9,1	8,1	8,0	6,5	establishing of guardianship
pozbawienie, zawieszenie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej	55,5	38,7	37,2	21,9	suspension, restriction or withdrawal of parental rights
zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	44,2	30,0	29,5	19,9	application of obligation to undergo antiaddiction treatment
z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego ^b	44,0	38,3	36,8	17,4	related to the law on the protection of mental health ^b
Nietletnich	701,4	682,1	680,8	x	Cases concerning juveniles
Sprawy z zakresu prawa pracy	143,0	115,3	111,8	59,9	Labour law cases
w tym:					of which:
Ze stosunku pracy	69,3	43,2	42,9	13,3	With employment contract
w tym:					of which:
związane z wypowiedzeniem umowy o pracę	4,8	2,8	2,8	0,6	related to determination of employment contract
o wynagrodzenie	12,8	8,4	9,0	4,1	related to wages
Nakazowe i upominawcze	67,5	66,8	63,6	44,5	Writ of payment and admonition cases
Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych	52,6	32,2	31,4	9,8	Cases related to social security law
Sprawy gospodarcze	1948,4	1576,5	1596,7	1004,9	Commercial cases
w tym:					of which:
Procesowe	281,1	163,9	154,1	75,3	Lawsuit cases
Nakazowe i upominawcze	593,2	506,1	520,6	389,9	Writ of payment and admonition cases
Z zakresu postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego	53,2	32,2	28,2	x	Cases in the scope of bankruptcy and restructuring proceedings
Rejestrowe	982,4	843,1	863,6	524,5	Register's
Krajowy Rejestr Sądowy	899,1	763,6	783,9	452,6	National Court Register
w tym Rejestr Dłużników Niewypłacalnych	55,4	43,9	53,2	46,8	of which Register of Insolvency of the Debtor
Rejestr Zastawów	83,2	79,4	79,7	71,9	Register of Pledges

a Notka patrz na str. 165. b Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 882).

a See footnote on page 165. b Law dated 19th August 1994 (uniform text Journal of Laws 2017 item 882).

TABLE 18 (94). **DZIAŁALNOŚĆ SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2018 R. (cd.)**
 ACTIVITIES OF THE COMMON COURTS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do załatwienia Cases pending		Sprawy załatwione Cases resolved		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	ogółem total	w tym uwzględnione w całości lub w części ^a of which recognised completely or partially ^a	
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
R A Z E M	1188,2	917,1	868,3	320,3	T O T A L
Sprawy karne i wykroczeniowe	404,3	364,4	361,7	x	Criminal and petty offences cases
w tym:					of which:
Sprawy pierwszoinstancyjne:					First instance cases:
podlegające rozpoznaniu według przepisów o procesie ^b	15,6	10,0	9,7	x	cases which are subject to consideration in compliance with the provisions on lawsuits ^b
penitencjarne	158,9	146,0	144,9	x	penitentiary cases
Sprawy odwoławcze:					Appeal cases:
apelacje	62,6	52,1	51,0	x	appeals
zażalenia	34,0	32,1	32,2	x	complaints
skargi ^c	1,9	1,8	1,8	x	claims ^c
nadzorcze	55,2	53,8	53,3	x	supervisory
Sprawy cywilne	497,9	350,6	331,8	246,4	Civil cases
w tym:					of which:
Sprawy pierwszoinstancyjne:					First instance cases:
procesowe (łącznie z rodzinnymi)	239,8	141,0	130,3	84,1	lawsuit cases (including family)
w tym:					of which:
o rozwód	138,6	89,2	85,6	68,0	divorce
o separację	5,0	3,0	2,9	1,8	separation
o odszkodowanie z tytułu wypadków komunikacyjnych	7,4	2,9	2,8	1,6	for damages resulting from transport accidents
nieprocesowe (bez rejestrowych)	27,1	19,6	18,8	11,6	non-lawsuit cases (excluding register's)
w tym o separację	0,6	0,5	0,5	0,3	of which separation
nieprocesowe rejestrowe ^d	11,6	10,8	10,7	9,8	non-litigious register cases ^d
nakazowe i upominawcze	24,6	21,4	21,5	14,2	writ of payment and admonition cases
Sprawy odwoławcze:					Appeal cases:
apelacje	85,3	62,3	58,2	54,6	appeals
zażalenia	79,9	69,4	66,8	61,6	complaints
skargi ^c	12,1	11,1	11,0	1,6	claims ^c
Sprawy z zakresu prawa pracy	15,1	11,6	11,3	3,4	Labour law cases

a, b Notki patrz na str. 165. c Skargi kasacyjne, skargi na postępowanie sądowe oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem. d Sprawy prowadzone w wydziałach cywilnych w zakresie rejestrów: dzienników i czasopism, partii, funduszy emerytalnych i funduszy inwestycyjnych.

a, b See footnotes on page 165. c Cassational complaints, complaints against court proceedings and complaints for considering as inconsistent with the law. d Cases in civil departments concerning registers: of dailies and magazines, parties, pension funds and investment funds.

TABL. 18 (94). **DZIAŁALNOŚĆ SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2018 R. (dok.)**

ACTIVITIES OF THE COMMON COURTS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sprawy do załatwienia Cases pending		Sprawy załatwione Cases resolved		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym wpływ spraw w 2018 r. of which incoming cases in 2018	ogółem total	w tym uwzględnione w całości lub w części ^a of which recognised completely or partially ^a	

SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze (dok.)
REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal (cont.)

Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych	170,7	118,5	96,1	20,5	Cases related to social security law
W tym sprawy pierwszoinstancyjne — z powszechnego zaopatrzenia emerytalnego (wraz z dodatkami):					Of which first instance cases — common retirement pay benefit (with appendages):
o emeryturę	11,9	7,6	9,1	4,0	retirement pension
o rentę: z tytułu niezdolności do pracy	21,8	11,5	12,6	3,2	disability pension
rodzinną	3,5	2,2	2,2	0,4	survivors pension
Sprawy gospodarcze	97,4	71,0	65,7	49,2	Commercial cases
w tym:					of which:
Sprawy pierwszoinstancyjne:					First instance cases:
w tym:					of which:
procesowe	32,6	16,0	14,5	6,5	lawsuit cases
nakazowe i upominawcze	24,3	22,0	21,3	16,9	writ of payment and admonition cases
Sprawy odwoławcze:					Appeal cases:
apelacje	22,9	17,0	14,2	13,6	appeals
zażalenia	12,6	11,4	11,2	10,4	complaints
skargi ^b	0,8	0,7	0,7	0,2	claims ^b
Sprawy w Sądzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów	2,6	0,8	1,5	0,2	Cases in Competition and Consumer Protection Court
Sprawy w Sądzie Unijnych Znaków Towarowych i Wzorów Wspólnotowych	0,3	0,2	0,2	0,1	Cases in Community Trademark and Designs Court

SĄDY APELACYJNE — sądy odwoławcze
APPEAL COURTS — courts of appeal

R A Z E M	151,1	117,8	112,9	59,9^c	TOTAL
w tym:					of which:
Apelacje	66,2	39,8	37,1	30,8	Appeals
Zażalenia	44,1	40,2	39,7	28,3	Complaints
Skargi ^b	11,1	9,9	9,8	0,6	Claims ^b

a Notka patrz na str. 165. b Skargi kasacyjne, skargi na postępowanie sądowe oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem. c Bez spraw karnych.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See footnote on page 165. b Cassational complaints, complaints against court proceedings and complaints for considering as inconsistent with the law. c Excluding criminal cases.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 19 (95). **SPRAWY NIELETNICH, W KTÓRYCH ZACHODZI PODEJRZENIE DEMORALIZACJI LUB POPEŁNIENIA CZYNU KARALNEGO^a**CASES CONCERNING JUVENILES IN WHICH OCCUR SUSPICION OF DEMORALISATION OR COMMITTING OF PUNISHABLE ACT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	77007	75141	73613	TOTAL
Nie wszczęto postępowania w związku z:				Proceedings not begun due to:
demoralizacją	8752	9228	9675	demoralisation
czynami karalnymi	6785	6633	6261	punishable acts
W zakończonym postępowaniu:				In completed proceedings:
orzeczono środki wychowawcze w związku z:				educational measures adjudicated due to:
demoralizacją	16699	16352	16335	demoralisation
czynami karalnymi	13500	12971	11952	punishable acts
orzeczono środki poprawcze w związku z:				correctional measures adjudicated due to:
demoralizacją	15	22	12	demoralisation
czynami karalnymi	290	245	198	punishable acts
orzeczono środki lecznicze w związku z:				medical measures adjudicated due to:
demoralizacją	160	140	132	demoralisation
czynami karalnymi	73	57	72	punishable acts
załatwiono w inny sposób ^b w związku z:				resolved in another manner ^b due to:
demoralizacją	15035	14815	14907	demoralisation
czynami karalnymi	15698	14678	14069	punishable acts

a Dane dotyczą osób. b W tym umorzono, przekazano m.in.: szkołom, organizacjom społecznym, prokuratorom i innym sądom.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data concern persons. b Of which discontinued, handed over among others to: schools, social organisations, prosecutor's offices and other courts.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 20 (96). **NIELETNI, WOBEC KTÓRYCH PRAWOMOCNIE ORZECZONO ŚRODKI WYCHOWAWCZE W SĄDACH POWSZECHNYCH W ZWIĄZKU Z DEMORALIZACJĄ WEDŁUG WIEKU^a**JUVENILES WITH RESPECT TO WHOM EDUCATIONAL MEASURES WERE VALIDLY ADJUDICATED BY THE COMMON COURTS FOR DEMORALISATION BY AGE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wiek Age					
		do 12 lat up to 12	13	14	15	16	17
OGÓŁEM							
TOTAL							
2010	16118	3150	2022	2473	3604	3572	1297
2015	14599	2787	1450	2181	2976	3153	2052
2017	13371	2681	1584	2058	2589	2734	1725
2018	14414	3074	1839	2317	2822	2754	1598
W tym chłopcy							
Of which boys							
2010	11434	2665	1530	1610	2375	2399	855
2015	9767	2284	997	1291	1816	2047	1332
2017	8999	2114	1098	1273	1621	1765	1128
2018	9655	2454	1238	1401	1724	1782	1050

a W czasie popełnienia czynu.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a At the time of the act.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 21 (97). **NIELETNI, WOBEC KTÓRYCH PRAWOMOCNIE ORZECZONO ŚRODKI WYCHOWAWCZE, POPRAWCZE LUB KARY W SĄDACH POWSZECHNYCH W ZWIĄZKU Z CZYNAMI KARALNYMI**

JUVENILES WITH RESPECT TO WHOM EDUCATIONAL OR CORRECTIONAL MEASURES OR PENALTIES WERE VALIDLY ADJUDICATED BY THE COMMON COURTS WITH RESPECT TO PUNISHABLE ACTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym chłopcy of which boys	
OGÓŁEM	22758	12237	9657	9754	7491	TOTAL
WEDŁUG WIEKU ^a BY AGE ^a						
13 lat	4130	2256	1896	2035	1532	13
14	5973	2891	2427	2472	1777	14
15	7149	3497	2690	2712	2123	15
16 lat	5495	3549	2591	2491	2025	16
W niustalonym wieku	11	44	53	44	34	Not specified age
WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW PRZESTĘPSTW BY SELECTED TYPE OF CRIME						
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	5070	3075	2533	2398	1905	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:						of which:
Zabójstwo — art. 148 kk	7	3	4	3	2	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	1534	831	797	727	601	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójkę lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	2345	845	637	601	430	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw o przeciwdziałaniu narkomanii ^b	1086	1325	984	1009	829	Crimes from the laws on counter- acting drug addiction ^b
Przeciwko bezpieczeństwu po- wszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163— —180 kk	527	178	95	163	155	Against public safety and safety in transport — Art. 163—180 Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności — art. 189—205 kk	1475	1008	1097	1126	814	Against freedom, freedom of con- science and religion, sexual freedom and morals — Art. 189—205 Criminal Code
w tym:						of which:
Groźba karalna i zmuszanie — art. 190 i 191 kk	1144	716	477	456	311	Punishable threat and coercion — Art. 190 and 191 Criminal Code
Zgwałcenie — art. 197 kk	56	45	42	39	38	Rape — Art. 197 Criminal Code
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej 15 lat — art. 200 § 1 kk	138	140	125	115	106	Sexual intercourse with juvenile below the age of 15 — Art. 200 § 1 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	311	244	201	174	138	Against family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	293	232	193	160	131	Of which cruelty to family or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej — art. 212—217 kk	1179	433	391	381	274	Against good name and person- al integrity — Art. 212—217 Criminal Code

a W czasie popełnienia czynu karalnego. b Dotyczy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 852).

a At the time of committing of a punishable act. b Concerns the law dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2019 item 852).

TABLE 21 (97). **NIELETNI, WOBEC KTÓRYCH PRAWOMOCNIE ORZECZONO ŚRODKI WYCHOWAWCZE, POPRAWCZE LUB KARY W SĄDACH POWSZECHNYCH W ZWIĄZKU Z CZYNAМИ KARALNYMI (dok.)**
 JUVENILES WITH RESPECT TO WHOM EDUCATIONAL OR CORRECTIONAL MEASURES OR PENALTIES WERE VALIDLY ADJUDICATED BY THE COMMON COURTS WITH RESPECT TO PUNISHABLE ACTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym chłopcy of which boys	
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk	545	361	287	307	232	Against the activity of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code
w tym:						of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	80	85	70	63	47	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na czynności urzędowe organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej — art. 224 § 1 kk	7	4	6	—	—	Exerting influence on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration — Art. 224 § 1 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego — art. 224 § 2 kk	26	13	5	6	4	Exerting influence on a public official — Art. 224 § 2 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	428	239	182	222	168	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	135	76	38	37	13	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
W tym fałszywe zeznania — art. 233 kk	81	39	21	26	8	Of which false testimony — Art. 233 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk	43	35	42	25	21	Against the public order — Art. 252—264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk	285	172	75	82	51	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code
W tym fałszowanie dokumentów — art. 270 kk	224	124	52	61	35	Of which falsifying documents — Art. 270 Criminal Code
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk	12547	6272	2264	4774	3628	Against property — Art. 278—295 Criminal Code
w tym:						of which:
Kradzież rzeczy — art. 278 kk	2792	1024	632	657	489	Property theft — Art. 278 Criminal Code
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk	1776	744	444	495	450	Burglary — Art. 279 Criminal Code
Rozbój — art. 280 kk	1116	427	270	226	208	Robbery — Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	47	31	23	52	48	Theft with assault — Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	520	198	140	111	104	Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296—309 kk^c	51	15	15	16	13	Against the economic activity — Art. 296—309 Criminal Code^c
W tym przestępstwa skarbowe z kks	10	1	—	3	2	Of which fiscal offences from the Penal Fiscal Code

c Łącznie z przestępstwami skarbowymi z kks.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

c Including fiscal offences from the Penal Fiscal Code.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW PRZESTĘPSTW (dok.)
 BY SELECTED TYPE OF CRIME (cont.)

TABL. 22 (98). NIELETNI, WOBEC KTÓRYCH PRAWOMOCNIE ORZECZONO ŚRODKI WYCHOWAWCZE, POPRAWCZE LUB KARY W SĄDACH POWSZECHNYCH WEDŁUG RODZAJÓW ŚRODKÓW

JUVENILES WITH RESPECT TO WHOM EDUCATIONAL OR CORRECTIONAL MEASURES OR PENALTIES WERE VALIDLY ADJUDICATED BY COMMON COURTS BY TYPE OF MEASURE

RODZAJE ŚRODKÓW TYPE OF MEASURE	2010		2015		2017		2018	
	w związku z due to							
	demoralizacją demoralisation	czynami karalnymi punishable acts	demoralizacją demoralisation	czynami karalnymi punishable acts	demoralizacją demoralisation	czynami karalnymi punishable acts	demoralizacją demoralisation	czynami karalnymi punishable acts
OGÓŁEM TOTAL	16118	22758	14599	12237	13371	9657	14414	9754
Środki wychowawcze: Educational measures:								
nadzór: supervision by:								
kuratora probation officer	7326	7615	6377	3488	5714	2784	6277	2754
rodziców parents	1684	3323	1046	1136	936	836	1034	897
opiekuna guardian	9	9	10	21	19	20	23	4
umieszczenie w: placement in:								
ośrodka szkolno-wychowawczym education centre	16	13	1	1	—	—	1	—
placówce opiekuńczo-wychowawczej care and education centre	32	11	—	—	—	—	—	—
młodzieżowym ośrodku wychowawczym youth educational centre	465	762	692	645	514	456	603	499
młodzieżowym ośrodku socjoterapii ... youth sociotherapy centre	499	265	2	—	1	—	—	—
skierowanie do ośrodka kuratorskiego directed to probation officer's centre	300	210	417	166	341	136	355	146
zobowiązanie do określonego postępowania obligating to behave in a specific manner	4489	5721	3486	3574	3763	3015	3721	2940
upomnienie reprimand	4404	7338	4214	4268	4001	3351	4343	3459
inne others	409	689	1563	1100	1264	834	1536	930
Zakład poprawczy Correctional centre	—	882	—	360	—	212	—	227
w tym z warunkowym zawieszeniem of which with temporary suspension	—	517	—	185	—	92	—	103

U w a g a. W podziale według środków wychowawczych nieletni może być wykazany więcej niż jeden raz, ponieważ sąd może orzec kilka rodzajów środków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

N o t e. In the division by educational measures juvenile may be indicated more than once, because the court may adjudicate several educational measures.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 23 (99). NIELETNI WEDŁUG WYKONYWANYCH ŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH LUB POPRAWCZYCH

JUVENILES BY ADJUDICATED EDUCATIONAL OR CORRECTIONAL MEASURES

RODZAJE ŚRODKÓW	2010	2015	2017	2018	TYPE OF MEASURE
Nadzór: kuratora rodziców	47020 12900	36966 6916	30903 4944	29309 4608	Supervision by: probation officer parents
Umieszczenie w: zakładzie poprawczym	1520	985	766	676	Placement in: correctional centre youth educational centre youth sociotherapy centre and education centre
młodzieżowym ośrodku wychowawczym	5057	5620	4550	4341	
młodzieżowym ośrodku socjoterapii i ośrodka szkolno-wychowawczym	3326	210	69	33	
Skierowanie do ośrodka kuratorskiego	1423	1525	1443	1439	

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 24 (100). **ZAKŁADY POPRAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII I SCHRONISKA DLA NIELETNICH**
Stan w dniu 31 grudnia

CORRECTIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH SOCIO THERAPY CENTRES AND DETENTION CENTRES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady poprawcze					Correctional centres
Zakłady	27	27	27	27	Centres
Wychowankowie	1219	753	561	491	Residents
w tym chłopcy	1078	648	466	413	of which boys
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze^a					Youth educational centres^a
Placówki	73	95	95	95	Centres
Wychowankowie	4433	4754	4615	4520	Residents
w tym chłopcy	3396	3301	3130	2972	of which boys
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii^a					Youth sociotherapy centres^a
Placówki	62	76	80	81	Centres
Wychowankowie	3419	4224	4742	4855	Residents
w tym chłopcy	2629	3024	3413	3493	of which boys
Schroniska dla nieletnich					Detention centres
Schroniska	18	15	15	15	Institutions
Zatrzymani	422	183	142	121	Detainees
w tym chłopcy	381	157	126	109	of which boys

a Stan w dniu 30 września.

Ź r ó d ł o: w zakresie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich — dane Ministerstwa Sprawiedliwości, w zakresie młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii — dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 30th September.

S o u r c e: with regard to correctional centres and detention centres — data of the Ministry of Justice, with regard to youth educational centres and youth sociotherapy centres — data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (101). **SZKOŁY W ZAKŁADACH POPRAWCZYCH, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKACH WYCHOWAWCZYCH I SCHRONISKACH DLA NIELETNICH**
Stan na początku roku szkolnego

SCHOOLS IN CORRECTIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATIONAL CENTRES AND DETENTION CENTRES
As of the beginning of the school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11		2015/16		2017/18		2018/19		SPECIFICATION
	szkoły schools	ucz- niowie pupils and stu- dents	szkoły schools	ucz- niowie pupils and stu- dents	szkoły schools	ucz- niowie pupils and stu- dents	szkoły schools	ucz- niowie pupils and stu- dents	
Zakłady poprawcze									Correctional centres
Szkoły podstawowe	14	59	15	17	27	41	27	72	Primary schools
Gimnazja	26	584	30	264	27	146	25	71	Lower secondary schools
Branżowe szkoły I stop- nia ^a	22	362	28	258	27	170	26	160	Stage I sectoral vocational schools ^a
Młodzieżowe ośrodki wy- chowawcze^b									Youth educational centres^b
Szkoły podstawowe	45	1027	59	1201	149	2587	164	4780	Primary schools
Gimnazja	108	5255	151	6165	43	1284	38	2203	Lower secondary schools
Branżowe szkoły I stop- nia ^a	26	726	52	1175	60	806	65	1390	Stage I sectoral vocational schools ^a
Licea ogólnokształcące	3	314	10	419	12	443	14	496	General secondary schools
Technika	—	—	3	44	3	41	3	39	Technical secondary schools
Schroniska dla nielet- nich									Detention centres
Szkoły podstawowe	7	45	4	16	5	33	5	48	Primary schools
Gimnazja	9	262	6	115	5	73	5	39	Lower secondary schools
Branżowe szkoły I stop- nia ^a	6	62	4	55	3	29	3	35	Stage I sectoral vocational schools ^a

a, b Notki patrz na str. 174.

a, b See footnotes on page 174.

TABL. 26 (102). **MAŁOLETNI POD NADZOREM SĄDÓW**
 Stan w dniu 31 grudnia
 JUVENILES UNDER COURT SUPERVISION
 As of 31st December

MAŁOLETNI	2010	2015	2017	2018	JUVENILES
O G Ó Ł E M	210515	214521	198451	197236	T O T A L
w tym sieroty naturalne	4055	2818	2333	2118	of which natural orphans
W tym umieszczeni w:					Of which those placed in:
rodzinach zastępczych	46145	43154	39780	38690	foster families
placówkach opiekuńczo-wychowawczych	20441	18778	15823	15177	care and education centres

U w a g a. Nadzór sądu sprawowany jest wobec osób małoletnich (poniżej 18 lat), które są sierotami naturalnymi lub których rodziców sąd pozbawił władzy rodzicielskiej, ograniczył ją lub zawiesił.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

N o t e. Court's supervision is exercised with regard to juveniles (below the age of 18) who are natural orphans or whose parents have been deprived of parental rights, or whose rights have been restricted or suspended.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 27 (103). **ADOPCJE MAŁOLETNICH ORZECZONE PRZEZ SĄDY RODZINNE**
 Stan w dniu 31 grudnia
 ADOPTIONS OF JUVENILES ADJUDICATED BY FAMILY COURTS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3285	3361	2866	2661^a	T O T A L
małoletni w wieku ^b :					juveniles at the age of ^b :
0— 3 lata	1513	1422	1007	932	0— 3
w tym do 1 roku	819	656	417	397	of which up to 1
3— 7	860	903	798	738	3— 7
7—13	776	696	731	654	7—13
13—15		110	106	104	13—15
15—17 lat	136	230	224	233	15—17

a W tym 36 małoletnich przysposobionych przez osoby zamieszkałe za granicą. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Of which 36 juveniles adopted by persons residing abroad. b Intervals were shifted upward.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

Notki do tabl. 25 na str. 173.

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b Łącznie z młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii; ponadto w roku szkolnym 2010/11 funkcjonowały licea profilowane (3 szkoły z 49 uczniami).

U w a g a. Szkoły prowadzone wspólnie przez zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich wykazano w zakładach poprawczych, natomiast uczniów — w poszczególnych placówkach.

Ź r ó d ł o: w zakresie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich — dane Ministerstwa Sprawiedliwości, w zakresie młodzieżowych ośrodków wychowawczych — dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Footnotes to the table 25 on page 173.

a Until the 2016/17 school year basic vocational schools. b Including youth sociotherapy centres; moreover, in the 2010/11 school year there were specialised secondary schools (3 schools with 49 students).

N o t e. Schools managed jointly by correctional centres and detention centres are shown in correctional centres, while students are shown in the respective centres.

S o u r c e: with regard to correctional centres and detention centres — data of the Ministry of Justice, with regard to youth educational centres — data of the Ministry of National Education.

TABLE 28 (104). **OPINIOWAWCZE ZESPOŁY SĄDOWYCH SPECJALISTÓW^a**
CONSULTATIVE STAFF OF JUDICIAL SPECIALISTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zespoły	68	68	67	67	Staff
Wydane opinie w sprawach:					Opinions issued in cases concerning:
nieletnich	8585	8291	5468	5352	juveniles
opiekuńczych	10216	14604	10619	10596	guardianship
rozwodowych	5026	6018	3974	3888	divorce
o separację	194	154	96	85	separation
Osoby badane	72343	71749	62705	63096	Persons examined

a W latach 2010 i 2015 — rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a In 2010 and 2015 — family diagnostic and advisory centres.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABLE 29 (105). **ORZECZENIA SĄDÓW POWSZECHNYCH PIERWSZEJ INSTANCJI
W SPRAWACH KARNYCH DOROSŁYCH**

ADJUDICATIONS OF COMMON COURTS OF FIRST INSTANCE
IN CRIMINAL CASES INVOLVING ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Osoby osądzone Persons judged					
		ogółem total	skazane sentenced	uniewin- nione acquitted	odstąpiono od wymie- rzenia kary punishment withheld	warunkowo umorzono postępo- wanie condi- tionally discon- tinued proceeding	umorzono postępo- wanie proceeding discon- tinued
OGÓŁEM TOTAL	2010	471558	420810	10940	643	24913	14252
	2015	330087	280028	8975	679	26959	13446
	2017	315200	264374	8987	671	28970	12198
	2018	327752	278659	8424	719	28858	11092
w sprawach: in cases:							
Z oskarżenia publicznego	2010	462541	419187	9669	416	24255	9014
	2015	320888	278402	7337	458	26153	8538
	2017	306501	262676	7266	474	28106	7979
	2018	319572	277004	6829	572	28007	7160
Z oskarżenia prywatnego	2010	8110	1485	1055	222	631	4717
	2015	7702	1409	1208	215	747	4123
	2017	7210	1485	1232	195	805	3493
	2018	6898	1401	1177	146	810	3364
W trybie art. 55 § 1 kpk w związku z art. 330 § 2 kpk ^a In respect to Art. 55 § 1 Code of Crimi- nal Procedure in connection with Art. 330 § 2 Code of Criminal Pro- cedure ^a	2010	907	138	216	5	27	521
	2015	1497	217	430	6	59	785
	2017	1489	213	489	2	59	726
	2018	1282	254	418	1	41	568

a Dotyczy powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Concerning re-issued prosecutor's decision on refusal or discontinuance of proceedings.

Source: data of the Ministry of Justice.

Uwaga do tablic 30—33

Dane o dorosłych skazanych prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego podano łącznie z osobami skazanymi za przestępstwa popełnione za granicą i w miejscu nieustalonym (w 2018 r. — 2025 osób).

Note to tables 30—33

Data on adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation are presented jointly with persons sentenced for crimes committed abroad and in unspecified place (in 2018 — 2025 persons).

TABL. 30 (106). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF CRIME

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which men	
O G Ó Ł E M	432891	260034	241436	275768	247612	TOTAL
w tym:						of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	40837	29847	31018	31387	29319	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:						of which:
Zabójstwo — art. 148 kk	533	362	313	293	265	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	6766	6320	6660	6865	6375	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	11531	5879	5539	5141	4869	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw o przeciwdziałaniu narkomanii ^a	20601	16402	17602	18103	17148	Crimes from the laws on counter-acting drug addiction ^a
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163—180 kk	135052	61255	57633	57028	53620	Against public safety and safety in transport — Art. 163—180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego — art. 178a kk	125359	53783	45034	44330	42038	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant — Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności — art. 189—205 kk	11738	9688	9869	10443	9634	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals — Art. 189—205 Criminal Code
w tym:						of which:
Handel ludźmi — art. 189a kk ^b	x	24	18	9	8	Human trafficking — Art. 189a Criminal Code ^b
Groźba karalna i zmuszanie — art. 190 i 191 kk	8403	7003	5736	6061	5640	Punishable threat and coercion — Art. 190 and 191 Criminal Code
Zgwałcenie — art. 197 kk	770	643	645	633	626	Rape — Art. 197 Criminal Code
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej 15 lat — art. 200 § 1 kk	728	610	517	585	580	Sexual intercourse with juvenile below the age of 15 — Art. 200 § 1 Criminal Code
Zmuszanie do prostytucji — art. 203 kk	15	16	11	18	16	Forcing into prostitution — Art. 203 Criminal Code
Stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo — art. 204 § 1—3 kk	236	119	163	140	94	Procurement, pimping — Art. 204 § 1—3 Criminal Code
w tym wobec osób małoletnich	25	12	—	—	—	of which to juveniles
Publiczne prezentowanie lub publikowanie treści pornograficznych — art. 202 kk	266	114	192	192	187	Public presenting or producing pornographic content — Art. 202 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	31626	21659	17802	53301	51079	Against family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
w tym:						of which:
Znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	13571	10840	10031	10986	10558	Cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego — art. 209 kk	17910	10746	7711	42220	40449	Avoidance of duty of alimony — Art. 209 Criminal Code

^a Dotyczy ustaw z dnia 24 kwietnia 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198) oraz z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 852). b W 2010 r. przestępstwa z art. 253 § 1 ujęte w rozdziale „Przeciwko porządkowi publicznemu” (w 2010 r. — 6 osób skazanych).

^a Concerns the laws dated 24th April 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198) and dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2019 item 852). b In 2010 crimes of Art. 253 § 1 included in the section "Against public order" (in 2010 — 6 persons sentenced).

TABLE 30 (106). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARZENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW (cd.)**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF CRIME (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which men	
Przeciwko czci i nieetykalności cielesnej — art. 212—217 kk	1064	112	127	141	128	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk	14042	11349	10771	9932	8883	Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code
w tym:						of which:
Naruszenie nieetykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	2988	3148	3088	2889	2594	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na czynności urzędowe organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej — art. 224 § 1 kk	757	320	340	274	240	Exerting influence on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration — Art. 224 § 1 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego — art. 224 § 2 kk	3189	2350	2024	1964	1787	Exerting influence on a public official — Art. 224 § 2 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	4062	3379	3394	3035	2737	Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Sprzedajność — art. 228 kk	364	219	294	253	230	Venality — Art. 228 Criminal Code
Przekupstwo — art. 229 kk	2009	1213	1015	871	755	Bribery — Art. 229 Criminal Code
Płatna protekcja — art. 230 kk	88	108	84	89	76	Paid patronage — Art. 230 Criminal Code
Nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego — art. 231 kk	199	134	169	164	135	Abuse of rights by public official — Art. 231 Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	35644	15887	12128	12183	11130	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
W tym fałszywe zeznania — art. 233 kk	3111	1653	1891	2153	1501	Of which false testimony — Art. 233 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk	3327	2705	2459	2448	2198	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk	14069	8218	7573	7660	5932	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code
W tym fałszowanie dokumentów — art. 270 kk	10378	5975	5434	5582	4275	Of which falsifying of documents — Art. 270 Criminal Code
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk	126625	83397	75568	73544	61044	Against property — Art. 278—295 Criminal Code
w tym:						of which:
Kradzież rzeczy — art. 278 kk	39356	24783	21813	21078	17584	Property theft — Art. 278 Criminal Code
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk	16861	12771	10348	9329	8730	Burglary — Art. 279 Criminal Code
Rozbój — art. 280 kk	7371	4170	3538	3160	2991	Robbery — Art. 280 Criminal Code

TABL. 30 (106). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARZENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW (dok.)**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF CRIME (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2010	2015	2017	2018		TYPE OF CRIME
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which men	
Przeciwko mieniu (dok.)						Against property (cont.)
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	578	688	746	820	767	Theft with assault — Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	697	425	391	320	312	Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarcze- mu — art. 296—309 kk^a	13180	13000	13827	14873	12345	Against economic activity — Art. 296—309 Criminal Code^a
W tym przestępstwa skarbowe z kks	6257	8481	9319	9968	8541	Of which fiscal offences from the Penal Fiscal Code

a Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk; łącznie z przestępstwami skarbowymi z kks.

U w a g a. W 2018 r. oprócz skazań za korupcję z art. 228—231 kk skazano: 18 osób (w tym 17 mężczyzn) z art. 250a kk — korupcja wyborcza, 16 mężczyzn z art. 296a kk — korupcja na stanowisku kierowniczym i 12 mężczyzn z art. 296b kk — korupcja sportowa.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Excluding corruption under Art. 296a and 296b of the Criminal Code; including fiscal offences from the Penal Fiscal Code.

N o t e. Except sentenced under Art. 228—231 of the Criminal Code for corruption, in 2018 sentenced: 18 persons (of which 17 men) under Art. 250a of the Criminal Code — corruption concerning elections, 16 men under Art. 296a of the Criminal Code — corruption on the managing post and 12 men under Art. 296b of the Criminal Code — corruption in sport.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 31 (107). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARZENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY SEX AND AGE

WIEK W CHWILI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA AGE AT THE MOMENT OF COMMITTING CRIME	2010	2015	2017	2018		2010	2015	2017	2018
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which men				
OGÓŁEM TOTAL	432891	260034	241436	275768	247612	136,5	81,4	62,8	71,8
17—20 lat	62542	31311	25628	24523	22061	297,6	184,9	162,6	160,2
21—24	60696	35307	31979	32461	29030	258,5	175,0	173,8	184,2
25—29	65450	42175	39202	43318	39089	197,3	146,4	144,0	164,0
30—34	53608	37813	37771	45566	41111	171,1	116,3	118,9	147,9
35—39	44512	30741	30273	39506	35505	161,4	99,7	96,6	124,1
40—44	38412	23897	23213	30128	27100	157,8	89,0	80,9	102,4
45—49	36611	18653	16650	20414	18286	138,1	80,2	69,3	82,7
50—59	55304	28876	24885	26809	23884	94,1	54,2	49,7	55,2
60 lat i więcej and more	15640	10854	11524	12769	11318	22,5	12,5	12,6	13,6
Nieustalony Not specified	116	407	311	274	228	x	x	x	x

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 32 (108). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG WYMIARU KARY**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF PUNISHMENT

A. RODZAJE I WYMIAR KARY

TYPE OF PUNISHMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which men	
O G Ó Ł E M	432891	260034	241436	275768	247612	T O T A L
w tym:						of which:
Grzywna	92329	61461	84721	90491	79989	Fine
W tym z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	1660	705	90	45	41	Of which with conditional suspension of punishment
Ograniczenie wolności^a	49692	31096	53854	78172	70281	Restriction of freedom^a
z orzeczeniem:						with adjudication of:
obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na określone cele	49249	31006	56566	80541	72492	the obligation to perform supervised unpaid work for specified goals
potrącenia z wynagrodzenia za pracę na określony cel	443	273	669	851	808	deductions from wages and salaries for work for a specified goal
Wymiar kary:						Type of punishment:
w tym z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	1332	648	41	27	22	of which with conditional suspension of punishment
do 6 miesięcy	27076	17090	23726	32365	28110	up to 6 months
powyżej 6 miesięcy do 2 lat	22616	14006	30128	45807	42171	over 6 months to 2 years
Pozbawienie wolności	290669	167028	99346	103814	94257	Imprisonment
bezwzględne	39582	33952	44527	49512	47488	absolute
z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	251087	133076	54819	54302	46769	with conditional suspension of punishment
w tym z zastosowaniem dozoru	69108	38661	17289	17109	15367	of which supervision
Wymiar kary:						Type of punishment:
poniżej 3 miesięcy	4647	2449	1658	1724	1592	below 3 months
3 miesiące	19773	11382	6670	7246	6557	3 months
4 i 5 miesięcy	31552	18669	10965	12212	11240	4 and 5 months
6 miesięcy	63393	37320	21246	23452	20786	6 months
powyżej 6 miesięcy poniżej 1 roku	60287	35016	20159	21755	19652	over 6 months below 1 year
1 rok	57140	30602	21065	21007	19030	1 year
powyżej 1 roku do 2 lat	47175	26687	12580	11382	10566	over 1 year to 2 years
powyżej 2 poniżej 3 lat	2189	1659	1625	1590	1529	over 2 years below 3 years
3 lata	1819	1263	1206	1315	1263	3 years
powyżej 3 do 5 lat	1861	1402	1581	1537	1479	over 3 years to 5 years
powyżej 5 do 10 lat	612	452	462	470	444	over 5 years to 10 years
powyżej 10 do 15 lat	221	127	129	124	119	over 10 years to 15 years
Kara mieszana^b	x	370	3424	3212	3012	Mixed punishment^b
25 lat pozbawienia wolności	97	64	50	41	39	25 years imprisonment
Dożywotnie pozbawienie wolności	27	6	12	24	24	Life imprisonment
Grzywna orzeczona obok kary pozbawienia wolności	124593	60512	23021	20809	17952	Fine in addition to imprisonment

a W latach 2015–2018 w dalszym podziale skazany może być wykazany więcej niż jeden raz, ponieważ sąd może orzec kilka kar jednocześnie; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 147. b Kara polegająca częściowo na pozbawieniu wolności, a częściowo na ograniczeniu wolności.

a In 2015–2018 in further division sentenced may be indicated more than once, because the court may adjudicate several forms of punishment at the same time; see general notes, item 14 on page 147. b Punishment consisting partially of imprisonment and partially restricting freedom.

TABL. 32 (108). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG WYMIARU KARY (dok.)**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF PUNISHMENT (cont.)

B. GRZYWNY

FINES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Według wymiaru grzywny By size of fine							2001 zł i więcej PLN 2001 and more
			100 zł i mniej PLN 100 and less	101— —200	201— —300	301— —500	501— —800	801— —1000	1001— —2000	
Grzywna	2010	92329	204	868	2675	13249	23705	19077	23713	8838
Fine	2015	61461	75	345	883	5385	10743	12267	19433	12330
	2017	84721	77	270	777	5190	10523	16496	29720	21668
	2018	90491	65	242	652	4680	9590	16698	32519	26045^c
Grzywna orzeczona obok kary po- zbawienia wolności	2010	124593	1339	6179	11502	33147	28253	21219	15282	7672
Fine in addition to imprisonment	2015	60512	344	1803	4093	14169	12348	11689	9762	6304
	2017	23021	55	243	577	3167	3199	4703	5152	5925
	2018	20809	36	128	397	2327	2362	4309	4845	6405^d

c, d W tym powyżej 5000 zł: c — 6956, d — 2780.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

c, d Of which more than PLN 5000: c — 6956, d — 2780.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 33 (109). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG WYMIARU KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W 2018 R.**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF IMPRISONMENT PUNISHMENT IN 2018

RODZAJE PRZESTĘPSTW TYPE OF CRIME	Ogółem Total	Wymiar kary pozbawienia wolności Type of imprisonment punishment						
		do 3 mie- sięcy up to 3 months	4 i 5 mie- sięcy 4 and 5 months	6 mie- sięcy 6 months	powyżej 6 mie- sięcy poniżej 1 roku over 6 months below 1 year	1 rok 1 year	powyżej 1 roku do 3 lat over 1 year to 3 years	powyżej 3 do 15 lat over 3 years to 15 years
OGÓŁEM	103814	8970	12212	23452	21755	21007	14287	2131
TOTAL								
w tym: of which:								
Zabójstwo — art. 148 kk	228	—	—	—	—	—	11	217
Homicide — Art. 148 Criminal Code								
Przestępstwa z ustaw o przeciwdziałaniu narko- manii ^a	6558	633	411	675	568	2274	1698	299
Crimes from the laws on counteracting drug addiction ^a								
Prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środ- ka odurzającego — art. 178a kk	13027	1397	2436	3950	2986	1561	679	18
Operating a motor vehicle while under the influ- ence of alcohol or other intoxicant — Art. 178a Criminal Code								
Handel ludźmi — art. 189a kk	9	—	—	—	—	1	3	5
Human trafficking — Art. 189a Criminal Code								
Groźba karalna i zmuszanie — art. 190 i 191 kk Punishable threat and coercion — Art. 190 and 191 Criminal Code	1835	449	417	453	340	137	74	2
Zgwałcenie — art. 197 kk	584	—	—	20	37	85	270	172
Rape — Art. 197 Criminal Code								

a Patrz notka a do tabl. 30 na str. 176.

a See footnote a to the table 30 on page 176.

TABLE 33 (109). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO WEDŁUG WYMIARU KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI W 2018 R. (dok.)**

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION BY TYPE OF IMPRISONMENT PUNISHMENT IN 2018 (cont.)

RODZAJE PRZESTĘPSTW TYPE OF CRIME	Ogółem Total	Wymiar kary pozbawienia wolności Type of imprisonment punishment						
		do 3 mie- sięcy up to 3 months	4 i 5 mie- sięcy 4 and 5 months	6 mie- sięcy 6 months	powyżej 6 mie- sięcy poniżej 1 roku over 6 months below 1 year	1 rok 1 year	powyżej 1 roku do 3 lat over 1 year to 3 years	powyżej 3 do 15 lat over 3 years to 15 years
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej 15 lat — art. 200 § 1 kk	470	3	—	9	15	95	276	72
Sexual intercourse with juvenile below the age of 15 — Art. 200 § 1 Criminal Code								
Publiczne prezentowanie lub produkowanie treści pornograficznych — art. 202 kk	146	3	8	23	28	42	38	4
Public presenting or producing pornographic content — art. 202 Criminal Code								
Zmuszanie do prostytucji — art. 203 kk	16	—	—	—	—	3	13	—
Forcing into prostitution — Art. 203 Criminal Code								
Stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo — art. 204 § 1—3 kk	117	3	6	13	29	31	35	—
Procurement, pimping — Art. 204 § 1—3 Crimi- nal Code								
Wywieranie wpływu na czynności urzędowe organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej — art. 224 § 1 kk	86	5	23	31	22	3	2	—
Exerting influence on the activity of an organ of the government administration, local govern- ment or State administration — Art. 224 § 1 Criminal Code								
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicz- nego — art. 224 § 2 kk	670	118	138	189	159	57	9	—
Exerting influence on a public official — Art. 224 § 2 Criminal Code								
Sprzedajność — art. 228 kk	232	—	1	10	23	73	120	5
Venality — Art. 228 Criminal Code								
Przekupstwo — art. 229 kk	718	4	2	31	19	572	87	3
Bribery — Art. 229 Criminal Code								
Płatna protekcja — art. 230 kk	72	—	—	12	21	13	26	—
Paid patronage — Art. 230 Criminal Code								
Nadużycie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego — art. 231 kk	146	4	6	9	12	78	36	1
Abuse of rights by public official — Art. 231 Criminal Code								
Falszywe zeznania — art. 233 kk	829	35	40	385	257	96	16	—
False testimony — Art. 233 Criminal Code								
Falszowanie dokumentów — art. 270 kk	1102	142	309	351	148	105	45	2
Falsifying of documents — Art. 270 Criminal Code								
Kradzież rzeczy — art. 278 kk	8032	866	1600	2055	1950	997	555	9
Property theft — Art. 278 Criminal Code								
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk	7367	80	114	184	157	3828	2864	140
Burglary — Art. 279 Criminal Code								
Rozbój — art. 280 kk	2587	6	28	66	90	282	1577	538
Robbery — Art. 280 Criminal Code								
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	646	16	32	51	30	242	265	10
Theft with assault — Art. 281 Criminal Code								
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	285	5	2	10	3	94	156	15
Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code								
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296—309 kk ^b	2361	304	208	520	479	439	405	6
Against economic activity — Art. 296—309 Criminal Code ^b								
w tym przestępstwa skarbowe z kks	867	166	62	193	140	180	124	2
of which fiscal offences from Penal Fiscal Code								

b Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk; łącznie z przestępstwami skarbowymi z kks.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

b Excluding corruption under Art. 296a and 296b of the Criminal Code; including fiscal offences from the Penal Fiscal Code.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABLE 34 (110). **ORZECZENIA SĄDÓW REJONOWYCH PIERWSZEJ INSTANCJI W SPRAWACH O WYKROCZENIA^a**
 ADJUDICATIONS OF DISTRICT COURTS OF FIRST INSTANCE IN PETTY OFFENCES^a

LATA YEARS ORZECZENIA ADJUDICATIONS	Ogółem Total	W tym za wykroczenia przeciwko Of which offences against				
		porządkowi i spokojowi publicz- nemu — rozdz. VIII kw public peace and order — Chapter VIII Petty Offences Code	bezpieczeń- stwu osób i mienia — rozdz. X kw safety of people and property — Chapter X Petty Offences Code	bezpieczeń- stwu i porząd- kowi w komu- nikacji — rozdz. XI kw traffic safety and order — Chapter XI Petty Offences Code	mieniu — rozdz. XIV kw property — Chapter XIV Petty Offences Code	
OGÓŁEM	2010	493982	32457	10239	278737	69873
TOTAL	2015	567262	28801	9026	340730	97598
	2017	410227	25028	8278	226009	63212
	2018	379724	22383^b	7932^c	209448	68378
w tym w postępowaniu zwykłym of which ordinary proceedings		88136	5870	2125	48474	14501
w tym: of which:						
Orzeczone kary zasadnicze		362076	20725	7565	201751 ^d	65260
Adjudicated principal punishments						
w tym grzywny		327973	17398	6934	195866	47561
of which fines						
Uniewinnienia		10618	937	256	5166	1609
Acquittals						
Umorzenia		4997	570	71	1811	1105
Discontinuances						

a W 2010 r. orzeczenia prawomocne. b, c W tym orzeczeń: b — z art. 51 i 58 kw — 19331, c — z art. 70 § 2 kw — 2181. d Obok kary zasadniczej orzeczono dodatkowo środek karny — zakaz prowadzenia pojazdów w 24763 przypadkach.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a In 2010 valid adjudications. b, c Of which adjudications: b — against Art. 51 and 58 Petty Offences Code — 19331 c — against Art. 70 § 2 Petty Offences Code — 2181. d Additionally by the principal punishment the punitive measure has been adjudicated — 24763 cases of revoking the right to operate a vehicle.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABLE 35 (111). **OSOBY PRAWOMOCNIE OSĄDZONE PRZEZ SĄDY WOJSKOWE**
 PERSONS VALIDLY JUDGED BY MILITARY COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
ZA PRZESTĘPSTWA FOR CRIMES					
OGÓŁEM	736	267	286	409^a	TOTAL
Skazano	473	171	159	146	Sentenced
Pozbawienie wolności	165	67	55	42	Imprisonment
w tym z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	161	64	53	40	of which conditional suspension of pun- ishment
poniżej 6 miesięcy	48	7	7	3	below 6 months
6 miesięcy do 1 roku	77	39	31	32	6 months to 1 year
powyżej 1 roku do 2 lat	35	14	16	5	over 1 year to 2 years
powyżej 2 lat	5	7	1	2	over 2 years
Ograniczenie wolności	233	86	49	48	Restriction of freedom
w tym z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	129	53	1	1	of which conditional suspension of pun- ishment
do 6 miesięcy	154	62	32	41	up to 6 months
powyżej 6 miesięcy do 2 lat	79	24	17	7	over 6 months to 2 years
Grzywna	34	18	55	56	Fine
Wyłączny środek karny	41	—	—	—	Punitive measure only
Kara mieszana ^b	x	—	—	—	Mixed punishment ^b

a Ponadto prawomocnie osądzono 26 osób cywilnych. b Patrz notka b do tabl. 32 na str. 179.

a Moreover, 26 civilian persons were validly judged. b See footnote b to table 32 on page 179.

TABL. 35 (111). OSOBY PRAWOMOCNIE OSĄDZONE PRZEZ SĄDY WOJSKOWE (dok.)

PERSONS VALIDLY JUDGED BY MILITARY COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
ZA PRZESTĘPSTWA (dok.) FOR CRIMES (cont.)					
Warunkowo umorzono postępowanie	197	63	100	234	Proceeding provisionally discontinued
Umorzono postępowanie	31	13	13	10	Discontinued proceeding
Uniewinniono	16	18	13	18	Acquitted
Odstąpiono od wymierzenia kary	19	2	1	1	Punishment withheld
ZA WYKROCZENIA FOR PETTY OFFENCES					
Ukarano ogółem	230	84	79	34	Punished of total
W tym grzywną	224	84	78	34	Of which fine

U w a g a. W 2018 r. działały 2 wojskowe sądy okręgowe i 7 garnizonowych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

N o t e. In 2018, 2 military regional courts and 7 garrison courts operated.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 36 (112). TYMCZASOWO ARESZTOWANI I ODBYWAJĄCY KARY

Stan w dniu 31 grudnia

PRETRIAL DETAINEES AND CONVICTS SERVING PUNISHMENT

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	80728	70836	73822	72204	T O T A L
w tym zatrudnieni ^a	24218	24182	36031	37309	of which employed ^a
w tym odpłatnie	15956	9850	15922	17732	of which remunerated
Mężczyźni	78131	68457	70949	69264	Men
w tym młodociani ^b	3124	1495	1421	1190	of which young prisoners ^b
Kobiety	2597	2379	2873	2940	Women
w tym młodociane ^b	82	43	48	49	of which young prisoners ^b
Tymczasowo aresztowani	8389	4162	7239	7360	Pretrial
w tym zatrudnieni ^a	369	134	196	231	of which employed ^a
w tym odpłatnie	159	7	9	18	of which remunerated
W tym młodociani ^b	893	315	450	431	Of which young prisoners ^b
Skazani	71867	65664	65769	64045	Convicts
w tym zatrudnieni ^a	23849	24048	35835	37078	of which employed ^a
w tym odpłatnie	15797	9843	15913	17714	of which remunerated
w tym młodociani ^b	2270	1163	994	793	of which young prisoners ^b
W tym wielokrotnie karani	35256	37247	37597	36833	Of which previously punished
Ukarani	472	1010	814	799	Punished
W tym młodociani ^b	43	60	25	15	Of which young prisoners ^b

a W czasie odbywania kary lub trwania tymczasowego aresztowania. b W wieku 15—21 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a During serving punishment or temporary arrest. b Aged 15—21.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 37 (113). **ORZECZENIA WYKONYWANE WOBEC OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W ZAKŁADACH KARNYCH I ARESZTACH ŚLEDZCZYCH WEDŁUG WYMIARU KARY**

Stan w dniu 31 grudnia

EXECUTING OF ADJUDICATIONS WITH RESPECT TO THE PERSONS STAYING IN PRISONS AND REMAND PRISONS BY TYPE OF PUNISHMENT

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	66630	67146	75461	T O T A L
według wymiaru odbywanej kary:				by type of punishment applied:
Zasadniczej	62316	62085	69856	Principal
w tym orzeczenia nieprawomocne	809	1009	1076	of which non-valid adjudications
Do 3 miesięcy	830	736	714	To 3 months
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	4391	4034	3862	Over 3 to 6 months
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	11385	10745	9716	Over 6 months to 1 year
Powyżej 1 roku do 1 roku i 6 miesięcy	8508	7808	6739	Over 1 year to 1 year and 6 months
Powyżej 1 roku i 6 miesięcy do 2 lat	9512	8573	7460	Over 1 year and 6 months to 2 years
Powyżej 2 do 3 lat	8763	9131	8978	Over 2 to 3 years
Powyżej 3 do 5 lat	8790	9960	10417	Over 3 to 5 years
Powyżej 5 do 10 lat	5459	6351	7057	Over 5 to 10 years
Powyżej 10 do 15 lat	2512	2517	2622	Over 10 to 15 years
Powyżej 15 do 20 lat	10	38	76	Over 15 to 20 years
25 lat	1760	1769	1771	25 years
Dożywotnie pozbawienie wolności	396	423	444	Life imprisonment
Zastępczej	3259	4246	4803	Substitutive
Do 1 miesiąca	199	167	135	To 1 month
Powyżej 1 do 6 miesięcy	2777	3243	3661	Over 1 to 6 months
Powyżej 6 do 9 miesięcy	199	507	618	Over 6 to 9 months
Powyżej 9 miesięcy do 1 roku	84	329	389	Over 9 months to 1 year
Inne środki izolacyjne^a	1055	815	802	Other means of isolation^a
Do 1 miesiąca	1020	776	768	To 1 month
Powyżej 1 do 6 miesięcy	35	39	34	Over 1 to 6 months

^a Zastępcza kara pozbawienia wolności za grzywnę orzeczoną za wykroczenie skarbowe, kara aresztu, zastępcza kara aresztu za grzywnę lub za ograniczenie wolności, kara porządkowa, środek przymusu orzeczony w postępowaniu cywilnym.

U w a g a. Wobec jednej osoby może być wykonywanych wiele orzeczeń, dlatego ich liczba nie może być porównywana z liczbą osób odbywających karę (skazanych i ukaranych wykazanych w tabl. 36).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Substitutive imprisonment for a fine adjudicated regarding fiscal offences, arrest, substitutive arrest for a fine or restriction of freedom, ordinal penalty, means of constraint adjudicated in civil proceedings.

N o t e. With respect to one person may be executed many adjudications, therefore their number is not comparable with the number of persons serving a punishment (convicts and punished presented in the table 36).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 38 (114). **WARUNKOWE PRZEDTERMINOWE ZWOLNIENIA SKAZANYCH ODBYWAJĄCYCH KARĘ POZBAWIENIA WOLNOŚCI**

CONDITIONAL RELEASES FROM SERVING THE FULL SENTENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Skazani ^a warunkowo przedterminowo zwolnieni z zakładów karnych	26238	14880	9585	8559	Convicts ^a offenders on conditional early released from penal institutions
na wniosek dyrektora zakładu karnego	15947	8673	5700	4680	based on a motion of the penal institution director
na wniosek własny, pełnomocnika lub obrońcy	10270	6193	3881	3864	based on a motion of the convict, representative or attorney
na wniosek prokuratora lub sądu	3	4	1	2	based on a motion of the prosecutor or court
na wniosek sądowego kuratora zawodowego	14	3	2	8	based on a motion of the professional court probation officer
przez sąd z urzędu	4	7	1	5	by court officially

^a Łącznie ze skazanymi, którym pozostało odbycie zastępczej kary pozbawienia wolności.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including convicts, who had to serve substitute punishment of imprisonment.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 39 (115). **ZAKŁADY KARNE I ARESZTY ŚLEDTCZE**

Stan w dniu 31 grudnia
PRISONS AND REMAND PRISONS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	157	154	153	120	T O T A L
Zakłady karne	87	87	86	81	Prisons
Areszty śledcze	70	67	67	39	Remand prisons

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 40 (116). **PEŁNOZATRUDNIENI W SŁUŻBIE WIĘZIENNEJ**

Stan w dniu 31 grudnia
FULL-TIME PAID EMPLOYEES OF PENITENTIARY STAFF
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28844	28325	28725	28632^a	T O T A L
Funkcjonariusze	27562	27185	27521	27286	Prison staff
w tym z wyższym wykształceniem na stanowiskach:	12514	15797	16610	16646	of which with tertiary education holding posts:
Oficerskich	8078	8069	8137	7979	Officers
Chorążych	2189	3627	3814	3866	Warrant officers
Podoficerskich	17295	15489	15570	15441	Non-commissioned officers
Pracownicy cywilni	1282	1140	1204	1346	Civilian employees
W tym z wyższym wykształceniem	812	776	825	944	Of which with tertiary education

a W tym 6226 kobiet.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Of which 6226 women.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 41 (117). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ**

PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES OF PENITENTIARY STAFF

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Funkcjo- nariusze Prison staff	Pracownicy cywilni Civilian employees	
				razem total	w tym nauczyciele of which teachers
Przeciętne zatrudnienie	2010	29420	27469	1951	199
	2015	29062	27233	1829	220
	2017	29157	27305	1852	214
	2018	29109	27214	1895	217
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł	2010	x	4034,80	3702,92	4598,89
	2015	x	4429,53	4059,66	5295,60
	2017	x	4851,44	4621,32	5522,53
	2018	x	4958,66	4724,52	5650,41

a Wynagrodzenia funkcjonariuszy nie zawierają składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Wages and salaries of prison staff do not include contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 42 (118). **OCHRONA ZDROWIA W ZAKŁADACH KARNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

HEALTH CARE IN PRISONS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Szpitala	13	11	10	10	Hospitals
Łóżka w szpitalach	1203	883	730	754	Beds in hospitals
Izby chorych	157	152	152	119	Infirmaries
Ambulatoria	157	154	153	120	Ambulatory departments
Gabinety stomatologiczne	153	153	151	120	Stomatological offices
Apteki	28	17	16	16	Pharmacies
Zatrudnieni:					Employees:
lekarze, lekarze dentyści i farmaceuci	663	609	568	535	doctors, dentists and pharmacists
w tym kobiety	545	522	482	441	of which women
personel średni	1047	1133	1140	1132	mid-level staff
w tym kobiety	979	1076	1068	1058	of which women

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 43 (119). **BIBLIOTEKI W ZAKŁADACH KARNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

LIBRARIES IN PRISONS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Biblioteki (bez filii)	157	154	154	120 ^a	Libraries (without branches)
Księgozbiór w tys. wol.	1636	1589	1521	1418	Collection in thousands vol.

a Z filiami — 144.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including branches — 144.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 44 (120). **SZKOŁY W ZAKŁADACH KARNYCH^a**

Stan w końcu roku szkolnego

SCHOOLS IN PRISONS^a

As of the end of the school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Podstawowe	2	2	2	2	Primary
Gimnazja	9	8	4	4	Lower secondary
Licea ogólnokształcące	2	18	18	18	General secondary
Policealne	3	1	2	2	Post-secondary
Kursy zawodowe ^{bc} (w ciągu roku)	1177	637	1162	1162 ^c	Vocational courses ^{bc} (during the year)
Kwalifikacyjne kursy zawodowe ^{bc}	x	95	121	121 ^c	Qualifying vocational courses ^{bc}

a Ponadto w roku szkolnym 2010/11 funkcjonowały: uzupełniające licea ogólnokształcące (7 szkół z 240 uczniami), zasadnicze szkoły zawodowe (20 szkół z 1936 uczniami) i technika uzupełniająca (8 szkół z 360 uczniami). b W latach kalendarzowych: 2010, 2015, 2017 i 2018. c Liczba kursów.

a Moreover, in the 2010/11 school year there were: supplementary general secondary schools (7 schools with 240 students), basic vocational schools (20 schools with 1936 students) and supplementary technical secondary schools (8 schools with 360 students). b In the: 2010, 2015, 2017 and 2018 calendar years. c Number of courses.

TABL. 44 (120). SZKOŁY W ZAKŁADACH KARNYCH^a (dok.)

Stan w końcu roku szkolnego
SCHOOLS IN PRISONS^a (cont.)
As of the end of the school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
UCZNIOWIE SZKÓŁ STUDENTS OF SCHOOLS					
Podstawowych	29	9	39	39	Primary
Gimnazjów	322	246	78	78	Lower secondary
Liceów ogólnokształcących	60	1407	1000	1000	General secondary
Policealnych	126	78	83	83	Post-secondary
Kursów zawodowych ^b (w ciągu roku)	13291	6597	13388	13304	Vocational courses ^b (during the year)
Kwalifikacyjnych kursów zawodowych ^b	x	2399	2893	2893	Qualifying vocational courses ^b

a, b Notki patrz na str. 186.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a, b See footnotes on page 186.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 45 (121). SPRAWY ZAŁATWIONE PRZEZ KOMORNIKÓW

CASES RESOLVED BY COURT RECEIVERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	2841,5	6271,2	4734,0	5912,0^a	TOTAL
w tym:					of which:
Egzekucja należności sądowych	353,7	329,1	300,9	289,2	Debt enforcement in courts
Egzekucja świadczeń powtarzających się	60,9	48,4	46,1	50,0	Enforcement of repeated performances
w tym alimentacyjnych	60,8	48,2	46,0	50,0	of which alimonies
Egzekucja świadczeń pieniężnych	2384,7	5772,4	4347,5	5536,0	Enforcement of monetary performances
O zabezpieczenie roszczeń	20,7	11,7	9,9	10,2	To secure claims
O opróżnienie lokali mieszkalnych	7,0	8,7	8,4	6,7	To vacate dwellings
w tym bez zapewnienia lokalu socjalnego	2,4	2,9	2,8	2,0	of which without providing a temporary dwelling
Egzekucja innych świadczeń niepieniężnych	5,9	5,9	3,6	3,1	Enforcement of other non-monetary performances

a Ponadto (według stanu w dniu 31 grudnia) 4800,0 tys. spraw było w trakcie załatwiania.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Moreover (as of 31st December), 4800.0 thousand cases were being resolved.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 46 (122). DZIAŁALNOŚĆ NOTARIUSZY

ACTIVITIES OF NOTARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
Akty notarialne	1655	2003	2226	2359	Notarial deeds
w tym dotyczące:					of which concerning:
umowy o sprzedaż nieruchomości	375	429	434	469	sale agreement for property
rolnych	83	93	57	58	agricultural property
w tym przez Skarb Państwa lub organ jednostki samorządu terytorialnego	15	14	4	4	of which by the State Treasury or organs of local government unit
pozostałych	292	336	376	411	others
w tym przez Skarb Państwa lub organ jednostki samorządu terytorialnego	57	43	39	39	of which by the State Treasury or organs of local government unit

TABL. 46 (122). **DZIAŁALNOŚĆ NOTARIUSZY (dok.)**

ACTIVITIES OF NOTARIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys.	in thousands			
Akty notarialne dotyczące (dok.)					Notarial deeds concerning (cont.)
darowizny nieruchomości	180	172	170	194	donations of property
w tym rolnych	54	54	52	47	of which agricultural
umowy zbycia nieruchomości w zamian za świadczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych	5	5	5	2	agreement for the sale of property by farmers in return for social security benefits
testamentu	107	140	131	134	will
majątkowej umowy małżeńskiej	43	53	58	62	article of marriage
umowy o sprzedaż spółdzielczej włas- ności prawa do lokalu	55	44	47	49	contract of sale of cooperative ownership right to premises
umowy przeniesienia własności	74	71	104	126	agreement of transfer of ownership
umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu ^a	143	5	4	4	agreement establishing separate title to premises ^a
Inne czynności notarialne	5841	1271	1273	1319	Other notarial activities

a W latach 2015—2018 dotyczy jednostronnych umów ustanowienia odrębnej własności lokalu (ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1892).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a In 2015—2018 concern unilateral agreements establishing separate title to premises (Law on Ownership of Premises, dated 24th June 1994, uniform text Journal of Laws 2015 item 1892).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 47 (123). **ADWOKATURA**

Stan w dniu 31 grudnia

THE BAR

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Adwokaci	11261	17864	20992	22194	Attorneys
w tym kobiety	3012	7796	9558	9983	of which women
w tym członkowie zespołów	144	90	76	47	of which members of teams
Aplikanci	4883	6551	4805	4485	Applicants
Zespoły adwokackie	35	18	18	14	Teams of attorneys

Źródło: dane Naczelnej Rady Adwokackiej.

S o u r c e: data of the Polish Bar Council.

TABL. 48 (124). **ŁAWNICY^a W SĄDACH POWSZECHNYCH**

Stan na początku kadencji

LAY JUDGES^a IN THE COMMON COURTS

At the beginning of the term of office

OKRES KADENCJI TERM OF OFFICE	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number	
		kobiety women	emeryci i renciści retirees and pensioners
2008—2011	22076	15615	10771
2012—2015	13933	10406	7094
2016—2019	12977	9993	6247

a Ławnik uczestniczy w rozprawach do 12 dni w ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a A lay judge participates in hearings for up to 12 days during the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V ORGANIZACJE SPOŁECZNE I POLITYCZNE. KOŚCIOŁY I INNE ZWIĄZKI WYZNANIOWE

Uwagi ogólne

Organizacje społeczne i polityczne

1. Prezentowane dane dotyczą organizacji społecznych i politycznych, z wyłączeniem organizacji, które nie mają osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe, rady rodziców, samorządy studenckie).

Ponadto przedstawiono informacje o jednostkach świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej (określanych także jako podmioty nowej gospodarki społecznej) prowadzonych przez organizacje społeczne, jednostki samorządu terytorialnego oraz sporadycznie przez inne podmioty.

2. Organizacje społeczne i polityczne (określane także jako organizacje trzeciego sektora) spełniają kryteria definicji **jednostek sektora non-profit** opracowanej przez Biuro Statystyczne ONZ, opierającej się na 5 warunkach:

- 1) mają charakter formalny i trwałą strukturę organizacyjną;
- 2) istnieje instytucjonalna separacja od administracji publicznej;
- 3) działają na zasadzie non-profit, tzn. bez zysku finansowego dla członków;
- 4) są samorządne;
- 5) udział w organizacji jest dobrowolny.

Do organizacji społecznych i politycznych (tabl. 1—3) zostały zaliczone:

- 1) **stowarzyszenia**, działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 713), tj.: typowe stowarzyszenia (w tym stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i cudzoziemców), związki stowarzyszeń, ochotnicze straże pożarne, uczniowskie kluby sportowe, inne stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe;
- 2) **organizacje społeczne podobne do stowarzyszeń** — jednostki, których funkcjonowanie regulują odrębne ustawy, ale w pewnych zakresach stosuje się do nich także przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach (np.: Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Działkowców, Polski Związek Łowiecki i koła łowieckie);
- 3) **fundacje**, działające na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1491);
- 4) **społeczne podmioty wyznaniowe** — jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, których działalność ma charakter społeczny, funkcjonujące w oparciu o przepisy normujące stosunek państwa do danego kościoła lub innego związku wyznaniowego;
- 5) **samorządy gospodarcze**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz.

CHAPTER V SOCIAL AND POLITICAL ORGANISATIONS. CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ASSOCIATIONS

General notes

Social and political organisations

1. The data presented concern social and political organisations, excluding organisations without legal personality (e.g. normal associations, parent councils, student governments).

Moreover, information is presented on units providing social and professional reintegration services (also referred to as new social economy entities) run by social organisations, local government units and incidentally by other entities.

2. Social and political organisations (also referred to as third sector organisations) meet the criteria of the definition of the **non-profit sector units** prepared by the UN Statistical Office, based on 5 conditions:

- 1) they have formal nature and sustainable organisational structure;
- 2) there is an institutional separation from public administration;
- 3) they operate on a non-profit basis, i.e. without financial profits for the members;
- 4) they are self-governing;
- 5) participation in the organisation is voluntary.

Social and political organisations (tables 1—3) include:

- 1) **associations**, operating on the basis of the Law on associations dated 7th April 1989 (uniform text Journal of Laws 2019 item 713), i.e.: typical associations (e.g. associations of national minorities, ethnic minorities and foreigners), associations of unions, volunteer fire services, student sports clubs, other physical culture associations and sport associations;
- 2) **social organisations similar to associations** — units whose functioning is regulated by separate laws, but which, to some extent, are subject to regulations of the Law on associations (e.g.: Polish Red Cross, Polish Allotment Owners Association, Polish Hunting Association and hunting clubs);
- 3) **foundations**, operating on the basis of the Law on foundations dated 6th April 1984 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1491);
- 4) **faith-based charities** — organisational units of the Catholic Church, other churches and religious associations, whose activities have a social character, operating on the basis of regulations governing the relation of the state to a given church or other religious association;
- 5) **business associations**, operating on the basis of the Law on economic chambers dated 30th May 1989 (uniform text Journal of Laws 2019 item 579)

579) i ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1267) oraz **samorządy zawodowe**, działające na mocy odrębnych ustaw;

- 6) **organizacje pracodawców**, działające na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1809);
- 7) **partie polityczne**, działające na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 580);
- 8) **związki zawodowe**, działające na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 263).

3. Wśród organizacji społecznych (tabl. 1 i 2) wyróżniono podmioty posiadające status **organizacji pożytku publicznego (OPP)**. Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 688, z późniejszymi zmianami), status OPP może zostać nadany przez sąd organizacji pozarządowej lub jednostce z nią zrównanej. OPP powinny prowadzić działalność społecznie użyteczną i mogą korzystać ze zwolnień podatkowych oraz przywilejów na zasadach wskazanych w ustawie (np. otrzymywać odpis 1% z podatku dochodowego od osób fizycznych).

4. Dane o **liczbie członków** w organizacjach społecznych i politycznych dotyczą łącznej liczby osób fizycznych będących na listach członków we wszystkich organizacjach, a w przypadku fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniają liczbę osób należących do organów kolegialnych (np. zarządu, rady).

5. Charakterystyczną cechą organizacji społecznych i politycznych jest korzystanie z **pracy społecznej** (określanej także jako wolontariat lub praca niezarobkowa), tj. pracy świadczonej nieodpłatnie, dobrowolnie i w czasie wolnym przez członków organizacji lub osoby niezwiązane z organizacją.

6. Podstawowym rodzajem działalności organizacji społecznych i politycznych jest działalność statutowa (realizacja misji organizacji), która może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub odpłatna. W ramach **nieodpłatnej działalności statutowej** można korzystać np. z dotacji publicznych (publiczne źródła nierynkowe). W ramach **odpłatnej działalności statutowej** możliwe jest pobieranie opłat za wytworzone przez organizację dobra i usługi, przy czym opłaty muszą być tak skalkulowane, by zapewniły jedynie zwrot kosztów ich wytworzenia. Obok działalności statutowej organizacje społeczne mogą prowadzić **działalność gospodarczą**, z której zysk przeznaczany jest na działalność statutową.

7. Wybór **głównej dziedziny działalności** dla organizacji społecznych (tabl. 2) został dokonany według dziedziny, na którą dana organizacja wydatkowała największą część środków przeznaczonych na działalność statutową. Zastosowana klasyfikacja jest spójna z rekomendowaną przez Biuro Statystyczne ONZ Międzynarodową Klasyfikacją Organizacji Non-profit.

and the Law on craft dated 22nd March 1989 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1267), as well as **professional associations** operating on the basis of separate laws;

- 6) **employers' organisations**, operating on the basis of the Law on employer organisations dated 23rd May 1991 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1809);
- 7) **political parties**, operating on the basis of the Law on political parties dated 27th June 1997 (uniform text Journal of Laws 2018 item 580);
- 8) **trade unions**, operating on the basis of the Law on trade unions dated 23rd May 1991 (uniform text Journal of Laws 2019 item 263).

3. Among social organisations (tables 1 and 2) entities with a status of **public benefit organisations (PBO)** have been distinguished. According to the Law on public benefit activities and on voluntary service dated 24th April 2003 (uniform text Journal of Laws 2019 item 688, with later amendments), the status of PBO can be assigned by the court to a non-governmental organisation or to the unit equivalent to it. PBOs should conduct socially beneficial activities and can benefit from tax exemptions and privileges on the terms specified in the Law (e.g. receive deduction of 1% on personal income tax).

4. Data on **the number of members** in social and political organisations concern the total number of natural persons on the lists of members in all organisations, and in the case of foundations and other organisations not associating natural persons, they take into account the number of people in collective bodies (e.g. board of directors, council).

5. A characteristic feature of social and political organisations is the use of **social work** (also referred to as voluntary service or non-earned work), i.e. work provided free of charge, voluntarily and in free time by members of the organisation or persons unrelated to the organisation.

6. The main kind of activity of social and political organisations is the statutory activity (implementation of the organisation's mission), which may be conducted as unpaid or paid activity. **Free mission-related activity** can be financed, e.g. from public subsidies (public non-market sources). In the case of **paid mission-related activity** it is possible to collect charges for goods and services produced by the organisation, given that fees must be calculated to provide only refund of costs of their production. Apart from statutory activity, social organisations may conduct **economic activity**, the profit from which is spent on statutory activity.

7. Selection of **the main field of activity** for social organisations (table 2) has been made according to the field for which a given organisation disbursed the greatest part of funds allocated for statutory activity. The classification applied is consistent with the International Classification of Non-profit Organisations recommended by the UN Statistical Office.

8. Informacje dotyczące stowarzyszeń mniejszości narodowych i etnicznych, społeczności posługującej się językiem regionalnym oraz stowarzyszeń cudzoziemców mieszkających w Polsce (tabl. 3) nie obejmują stowarzyszeń, których głównym celem jest współpraca między narodami ani stowarzyszeń skierowanych wyłącznie na sprawy dotyczące kraju pochodzenia danej grupy narodowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 823), **mniejszością narodową** lub **etniczną** jest grupa obywateli polskich, która jest mniej liczna od pozostałej części ludności Polski; w sposób istotny odróżnia się od reszty obywateli językiem, kulturą lub tradycją i dąży do ich zachowania; ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej lub etnicznej; w przypadku mniejszości narodowej utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

W Polsce za mniejszości narodowe uznawane są mniejszości: białoruska, czeska, litewska, niemiecka, ormiańska, rosyjska, słowacka, ukraińska oraz żydowska, za mniejszości etniczne — mniejszości: karaimska, łemkowska, romska oraz tatarska. Za język regionalny uznawany jest język kaszubski.

9. Do jednostek świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej (tabl. 4) zaliczono: centra integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej oraz zakłady aktywności zawodowej.

Centra integracji społecznej funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 217). Ich zadaniem jest świadczenie usług służących reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej działają na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1172). Uczestnictwo w warsztatach ma wspomagać proces rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Natomiast zakłady tworzą miejsca pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością, jednocześnie przyczyniając się do społecznej reintegracji tych osób.

10. Dane o organizacjach społecznych i politycznych opracowano na podstawie uogólnionych wyników ze sprawozdań statystycznych obejmujących poszczególne typy podmiotów sektora non-profit, a w przypadku danych o stowarzyszeniach mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców — na podstawie danych z dobrowolnego sprawozdania.

Dane o jednostkach świadczących usługi reintegracji społeczno-zawodowej pochodzą ze źródeł administracyjnych: od wojewodów, z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

8. Information on associations of national and ethnic minorities, communities using regional languages and associations of foreigners living in Poland (table 3) does not include associations whose main aim is the cooperation between nations, nor associations focused only on issues concerning the country of origin of a given national group.

According to the Law on national and ethnic minorities and regional language dated 6th January 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 823), **a national or an ethnic minority** is a group of Polish citizens, which is less numerous than the rest of the population of Poland; it significantly differs from other citizens in its language, culture or tradition and strives to preserve them; it is aware of its own historical national or ethnic community; in the case of a national minority, it identifies itself with a nation organised in its own state.

In Poland, the following minorities are recognised as national minorities: Belarusian, Czech, Lithuanian, German, Armenian, Russian, Slovak, Ukrainian and Jewish, and as ethnic minorities: Karaites, Lemko, Roma and Tartar. The Kashubian language is deemed a regional language.

9. Units providing social and professional reintegration services (table 4) include: social integration centres, occupational therapy workshops and vocational activity establishments.

Social integration centres operate on the basis of the Law on social employment dated 13th June 2003 (uniform text Journal of Laws 2019 item 217). Their task is to provide services needed for social and professional reintegration of people endangered with social exclusion.

Occupational therapy workshops and vocational activity establishments operate on the basis of the Law on professional and social rehabilitation and employment of disabled persons dated 27th August 1997 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1172). Participation in workshops is to support the process of social and professional rehabilitation of the disabled persons. Whereas, the establishments create jobs for persons with legal confirmation of disability and at the same time, contribute to social reintegration of such persons.

10. Data regarding social and political organisations were prepared on the basis of generalised results from statistical reports covering particular types of non-profit sector entities, and in the case of data on associations of national and ethnic minorities and foreigners — on the basis of data from a voluntary report.

Data on units providing social and professional reintegration services come from administrative sources: from voivodes, from the Ministry of Family, Labour and Social Policy, and from the State Fund for Rehabilitation of Disabled People.

Kościół i inne związki wyznaniowe

1. Informacje o Kościele katolickim opracowano na podstawie danych Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC (Societas Apostolatus Catholici) pozyskiwanych w ramach badania „Statystyka obrzędów Kościoła katolickiego w Polsce”. Kościół katolicki posiada osobowość prawną uregulowaną następującymi dokumentami: Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisany 28 lipca 1993 r. i ratyfikowany 23 lutego 1998 r. (Dz. U. 1998 Nr 51, poz. 318) oraz ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 380). Uregulowania te dotyczą Kościoła katolickiego w Polsce w czterech obrzędach: łacińskim, bizantyjsko-ukraińskim, bizantyjsko-słowiańskim oraz ormiańskim.

2. Dane dla innych kościołów i związków wyznaniowych opracowano na podstawie wyników badania „Wyznania religijne w Polsce”. Badanie obejmuje kościoły i inne związki wyznaniowe w Polsce, działające na podstawie odrębnych przepisów (ustaw) regulujących stosunek państwa do poszczególnych kościołów oraz na podstawie wpisu do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych.

Churches and other religious associations

1. Information regarding the Catholic Church has been developed on the basis of data obtained from the survey "Statistics on rites of Catholic Church in Poland", collected by the Institute of Catholic Church Statistics SAC (Societas Apostolatus Catholici). Catholic Church in Poland has a legal personality established by the following documents: Concordat between the Holy See and the Republic of Poland signed on 28th July 1993 and ratified on 23rd February 1998 (Journal of Laws No. 51, item 318) and the Law on relations between the State and the Catholic Church in the Republic of Poland dated 17th May 1989 (uniform text Journal of Laws 2018 item 380). These regulations apply to the four rites of the Catholic Church in Poland: Roman, Byzantine-Ukrainian, Byzantine-Slavic and Armenian.

2. Data on other churches and religious associations were obtained from the survey "Religious denominations in Poland". The survey covered information on the churches and other religious associations in Poland operating on the basis of regulations (acts) governing the relation between the state and particular churches, as well as the entries to the Register of churches and other religious associations.

Organizacje społeczne i polityczne Social and political organisations

TABLE 1 (125). ORGANIZACJE SPOŁECZNE I POLITYCZNE
SOCIAL AND POLITICAL ORGANISATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total		Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar organisations	Fundacje Foundations	Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	Samorządy gospodarcze i zawodowe Business and professional associations	Organizacje pracodawców Employers' organisations	Partie polityczne Political parties	Związki zawodowe Trade unions
		ogółem ^a total ^a	w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organisations							
Акtywne organizacje (stan w dniu 31 XII) w tys. Active organisations (as of 31 XII) in thousands	2010 2014 2018	80,4 100,7 101,0	7,3 8,6 9,3	67,9 72,0 69,1	7,1 10,7 14,5	1,8 1,8 1,8	3,3 2,9 2,7	0,3 0,3 0,3	.	12,9 12,5
Członkowie ^b (stan w dniu 31 XII) w tys. Members ^b (as of 31 XII) in thousands	2010 2014 2018	10391,1 11298,3 10655,6	1817,7 1683,0 1316,6	9183,7 7979,3 7404,5	42,9 56,4 68,5	60,9 69,2 61,1	1097,4 1291,7 1330,5	6,2 5,9 6,4	.	1597,7 1542,9
w tym kobiety w % of which women in %		42,2	49,3	38,6	46,6	55,5	57,2	35,2	31,1	47,7
Pracujący społecznie ^b (w ciągu roku) w tys. Volunteers ^b (during the year) in thousands	2010 2014 2018	2317,7 3577,8 3232,1	959,3 742,9 759,2	1900,9 2772,8 2454,2	275,7 367,9 464,4	41,7 61,6 55,3	97,1 51,5 48,9	2,3 2,2 2,2	.	186,7 144,4
w tym kobiety w % of which women in %		36,8	58,2	31,9	55,4	61,9	53,0	23,5	28,2	49,2
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy ^c (stan w dniu 31 XII) w tys. Employees hired on the basis of employment contract ^c (as of 31 XII) in thousands	2010 2014 2018	111,8 130,9 144,6	32,7 45,2 49,8	53,1 64,5 68,9	17,1 21,4 29,2	33,2 33,7 36,0	7,9 8,0 7,3	0,5 0,4 0,4	.	2,7 2,6
w tym kobiety w % of which women in %		75,5	77,6	74,5	75,9	82,1	69,9	69,4	55,4	66,1
Zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych ^b (w ciągu roku) w tys. Employees hired on the basis of a civil law contracts ^b (during the year) in thousands	2010 2014 2018	389,9 404,4 440,1	82,0 100,1 101,1	284,5 257,9 293,8	71,5 93,7 113,5	7,8 10,1 10,0	25,0 34,4 18,9	1,1 1,2 0,9	.	6,9 2,8
w tym kobiety w % of which women in %		48,9	59,0	45,7	54,7	64,9	55,8	44,8	35,5	36,2
Przychody w mln zł Revenues in million PLN	2010 2014 2018	23223,6 26071,9 30982,4	5955,5 7426,9 8753,3	12500,2 13393,8 15428,2	5558,5 6535,6 9282,8	2765,9 2411,3 2704,3	2209,7 2533,8 2299,9	189,1 246,6 231,9	.	803,9 887,2
Koszty działalności w mln zł Costs of activity in million PLN	2010 2014 2018	21135,5 23740,9 30031,9	5221,0 6565,4 8284,0	11683,3 12023,7 15005,4	4629,5 5806,2 8969,3	2608,7 2429,0 2676,0	2052,8 2399,2 2228,3	161,2 232,2 215,7	.	744,5 830,3

a—c Notki patrz na str. 194.

a—c See footnotes on page 194.

TABLE 2 (126). **STOWARZYSZENIA I PODOBNE ORGANIZACJE SPOŁECZNE, FUNDACJE ORAZ SPOŁECZNE PODMIOTY WYZNANIOWE WEDŁUG GŁÓWNEJ DZIEDZINY DZIAŁALNOŚCI^a**
 ASSOCIATIONS AND SIMILAR ORGANISATIONS, FOUNDATIONS AND FAITH-BASED CHARITIES BY MAIN FIELD OF ACTIVITY^a

DZIEDZINY DZIAŁALNOŚCI	2014	2018	2014	2018	2014	2018	2014	2018	FIELDS OF ACTIVITY
	aktywne organizacje (stan w dniu 31 XII) active organisations (as of 31 XII)				koszty działalności costs of activity				
	ogółem total		w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organisations		ogółem total		w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organisations		
	W TYSIĄCACH IN THOUSANDS				W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN				
OGÓŁEM	84,5	85,4	8,6	9,3	20258,9	26650,5	6559,7	8284,1	TOTAL
	W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Sport, turystyka, rekreacja, hobby	30,4	30,0	20,6	18,0	16,7	16,9	9,6	8,3	Sports, tourism, recreation, hobbies
Ratownictwo	17,9	16,6	3,2	2,4	1,8	2,7	0,3	1,3	Rescue services
Kultura i sztuka	13,0	12,4	11,0	11,7	7,3	6,6	3,9	2,9	Culture and arts
Edukacja i wychowanie, bada- nia naukowe	10,8	10,6	13,8	14,2	24,0	21,0	22,0	18,8	Education and research
Pomoc społeczna i humani- tarna	8,0	7,8	25,7	26,3	17,1	17,9	34,0	38,1	Social services
Rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny	3,5	4,0	1,6	1,9	4,4	2,9	0,9	0,6	Local development
Ochrona zdrowia	4,0	4,2	14,1	12,7	10,1	9,4	18,1	15,8	Health
Koła łowieckie	2,9	3,0	0,0	0,0	1,6	1,3	0,0	0,0	Hunting clubs
Wsparcie trzeciego sektora ^b Ochrona środowiska	1,5	1,4	2,1	1,6	5,4	6,5	3,4	2,1	Philanthropic intermediaries and voluntarism promo- tion ^b
Prawo i jego ochrona, pra- wa człowieka	2,2	2,7	3,5	4,4	2,8	2,9	3,3	2,7	Environment
Sprawy zawodowe, prac- ownicze, branżowe	1,9	1,8	2,0	2,1	1,6	1,2	0,9	1,2	Law, advocacy, civil rights, politics
Rynek pracy, aktywizacja zawodowa	1,2	0,6	0,1	0,1	2,1	1,0	0,0	0,0	Business and professionals associations, unions
Pozostałe ^c	1,3	1,4	1,2	1,9	3,0	3,8	1,9	3,2	Employment assistance
	1,4	3,5	1,1	2,7	2,1	5,9	1,7	5,0	Others ^c

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 190. b Obejmuje finansowe i szkoleniowe wspieranie innych organizacji społecznych i inicjatyw obywatelskich, reprezentowanie interesów organizacji pozarządowych oraz promocję i wspieranie wolontariatu. c W tym działalność międzynarodowa i religijna.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 7 on page 190. b Includes activities such as financial and training support for other social organisations and civic initiatives, representing the interests of non-governmental organisations as well as voluntarism promotion and support. c Of which international and religious activity.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

Notki do tabl. 1 na str. 193.

a W 2010 r. bez partii politycznych i związków zawodowych. b Jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz, jeśli jest odpowiednio: członkiem, pracującym społecznie lub zatrudnionym na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy-zlecenia i umowy o dzieło) w więcej niż jednej organizacji. c W głównym miejscu pracy.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata, z wyjątkiem organizacji pracodawców i związków zawodowych — co cztery lata.

Footnotes to the table 1 on page 193.

a In 2010 excluding political parties and trade unions. b One person may be indicated more than once, if is a member, a volunteer or a person employed on the basis of a civil law contract (order agreements or contract work) in more than one organisation. c In main workplace.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years, excluding employers' organisations and trade unions — every four years.

TABL. 3 (127). **STOWARZYSZENIA MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH ORAZ CUDZOZIEMCÓW W POLSCE**

Stan w dniu 31 grudnia

ASSOCIATIONS OF NATIONAL AND ETHNIC MINORITIES AND ASSOCIATIONS OF FOREIGNERS IN POLAND

As of 31st December

L A T A STOWARZYSZENIA	Liczba organizacji Number of organisa- tions	Liczba członków ^a Number of members ^a	Y E A R S ASSOCIATIONS OF	
O G Ó Ł E M	2015 2017	178 164	100591 96582	T O T A L
Mniejszości narodowych i etnicznych	141	89130	National and ethnic minorities	
białoruskie	12	4517	Belarusian	
litewskie	5	3745	Lithuanian	
łemkowskie ^b	8	1335	Lemko ^b	
niemieckie	50	65976	German	
ormiańskie	3	260	Armenian	
romskie ^b	31	4526	Roma ^b	
rosyjskie	3	166	Russian	
tatarskie ^b	3	293	Tartar ^b	
ukraińskie	8	3561	Ukrainian	
żydowskie	15	2310	Jewish	
pozostałe ^c	3	2441	others ^c	
Spoleczności posługującej się językiem kaszubskim	11	6833	Kashubian language community	
Cudzoziemców mieszkających w Polsce	12	619	Foreigners living in Poland	

a Jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz, jeżeli jest członkiem więcej niż jednego stowarzyszenia.
b Mniejszość etniczna. c Obejmuje stowarzyszenia, których liczba w ramach danej mniejszości nie przekracza dwóch; dotyczy stowarzyszeń narodowych (czeskich i słowackich) oraz etnicznych (karaïmskich).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a One person may be indicated more than once, if is a member of more than one association. b Ethnic minority. c Includes associations, which number within the minority does not exceed two; concerns national associations (Czech and Slovak) and ethnic (Karaite).

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 4 (128). **JEDNOSTKI ŚWIADCZĄCE USŁUGI REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE SPOŁECZNE I INNE PODMIOTY**

Stan w dniu 31 grudnia

SOCIAL AND PROFESSIONAL REINTEGRATION SERVICES PROVIDERS RUN BY SOCIAL ORGANISATIONS AND OTHER ENTITIES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ SOCIAL INTEGRATION CENTRES				
Centra	140	166	186	Centres
prowadzone przez:				run by:
Organizacje społeczne	95	109	124	Social organisations
stowarzyszenia	60	75	82	associations
fundacje	26	25	30	foundations
społeczne podmioty wyznaniowe	9	9	12	faith-based charities
Jednostki samorządu terytorialnego	40	50	54	Local government units
Spółdzielnie socjalne	5	7	8	Social cooperatives

TABL. 4 (128). JEDNOSTKI ŚWIADCZĄCE USŁUGI REINTEGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE SPOŁECZNE I INNE PODMIOTY (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

SOCIAL AND PROFESSIONAL REINTEGRATION SERVICES PROVIDERS RUN BY SOCIAL ORGANISATIONS AND OTHER ENTITIES (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (dok.) SOCIAL INTEGRATION CENTRES (cont.)				
Uczestnicy zajęć (w ciągu roku)	9072^a	11479	12074	Participants of the classes (during the year)
Długotrwale bezrobotni	6391	5619	5467	Long-term unemployed
Osoby niepełnosprawne	947	1342	1646	Disabled persons
Uzależnieni od alkoholu lub środków psychoaktywnych	574	1352	1732	Alcohol and drug addicts
Bezdomni	345	597	644	Homeless
Z chorobami psychicznymi	105	165	253	With mental disorders
Pozostali ^b	1090	2404	2332	Others ^b
Osoby, które ukończyły zajęcia (w ciągu roku)	4974	5075	5801	Persons who completed workshops (during the year)
W tym usamodzielnione ekonomicznie	1757	2180	2443	Of which persons who became economically independent
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ OCCUPATIONAL THERAPY WORKSHOPS				
Warsztaty	699	715	718	Workshops
prowadzone przez:				run by:
Organizacje społeczne	539	554	557	Social organisations
stowarzyszenia	378	387	391	associations
fundacje	75	78	77	foundations
społeczne podmioty wyznaniowe	86	89	89	faith-based charities
Jednostki samorządu terytorialnego	128	130	130	Local government units
Pozostałe podmioty ^c	32	31	31	Other entities ^c
Uczestnicy zajęć (w ciągu roku)	26013	27097	27450	Participants of the classes (during the year)
w tym kobiety w %	44,9	45,0	45,2	of which women in %
W tym osoby młode (w wieku poniżej 18 lat)	671	657	445	Of which young persons (aged below 18)
ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ VOCATIONAL ACTIVITY ESTABLISHMENTS				
Zakłady	97	109	116	Establishments
prowadzone przez:				run by:
Organizacje społeczne	64	70	72	Social organisations
stowarzyszenia	48	50	50	associations
fundacje	8	13	15	foundations
społeczne podmioty wyznaniowe	8	7	7	faith-based charities
Jednostki samorządu terytorialnego	31	37	42	Local government units
Spółdzielnie socjalne	2	2	2	Social cooperatives
Zatrudnieni^d	5237	6015	6666	Employees^d
W tym osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności	3977	4570	5068	Of which persons with legal confirmation of disability

a W podziale według grup dotkniętych wykluczeniem społecznym uczestnik mógł być wykazany więcej niż jeden raz. b Dotyczy m.in. zwalnianych z zakładów karnych oraz uchodźców. c Spółdzielnie socjalne, zakłady pracy chronionej i inne. d Jedna osoba może być wykazana więcej niż raz, jeżeli jest zatrudniona w więcej niż jednym miejscu pracy.

a In the division by socially excluded groups, a participant may have been indicated more than once. b Concerns, i.e. released from penal institutions and refugees. c Social cooperatives, sheltered workshops and others. d One person may be indicated more than once, if is employed in more than one workplace.

Kościóły i inne związki wyznaniowe Churches and other religious associations

TABL. 5 (129). NIEKTÓRE KOŚCIOŁY I INNE ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a W POLSCE

Stan w końcu roku

SELECTED CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a IN POLAND

End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful
Kościół katolicki Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki (obrzędek łaciński)	10156	10248	10263	10274 ^c	30266	30925	30807	30742 ^d	32460984 ^{de}
Kościół Greckokatolicki (obrzędek bizantyjsko-ukraiński)	134	128	126	128	75	81	84	87	55000
Kościół Ormiański (obrzędek ormiański)	3	3	3	3	3	3	3	3	670
Kościół Neounicki (obrzędek bizantyjsko-słowiański)	1	1	1	1	2	2	1	2	131
Starokatolickie Old Catholic									
Kościół Starokatolicki Mariawitów w RP ^f	36	36	36	36	25	23	27	27	22691
Kościół Polskokatolicki w RP ^f	77	74	73	72	76	66	59	59	18259
Kościół Katolicki Mariawitów w RP	20	20	19	19	11	11	12	12 ^g	1838
Polski Narodowy Kościół Katolicki w RP	4	7	9	9	4	7	15	15	1218
Kościół Starokatolicki w RP	4	4	5	5	9	6	15	16	257
Prawosławne Orthodox									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^f	233	243	248	253	416	473	478	490	507196
Wschodni Kościół Staroobrzędowców w RP	4	.	3	3	5	.	3	3	1260
Staroprawosławna Cerkiew Staroobrzędowców	—	1	1	1	—	1	1	1	630
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition									
Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP ^f	133	133	133	.	181	197	194	61217
Kościół Zielonoświątkowy w RP	218	240	244	254	348	362	368	382	25152
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w RP	155	148	145	144	62	66	68	65	9726
Kościół Chrystusowy w RP	38	39	40	40	112	366	360	362	6326
Nowoapostolski Kościół w Polsce	52	52	52	52	59	88	86	86	6118
Kościół Chrześcijan Baptystów w RP ^f	83	92	94	99	67	232	64	68	5343
Kościół Boży w Chrystusie	59	66	69	67	187	174	161	143	4611
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny w RP ^f	42	42	46	46	29	29	30	29	4442
Kościół Ewangelicko-Reformowany w RP ^f	11	10	10	10	7	8	9	9	3335
Kościół Wolnych Chrześcijan w RP	57	42	41	41	82	97	101	113	3151
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan w RP	46	43	43	43	73	75	71	72	2205
Kościół Boży w Polsce	14	.	70	57	15	.	115	166	2065
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	41	48	52	53	40	44	66	66	1520
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	6	8	8	8	69	71	78	83	630
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	24	21	21	25	40	44	44	43	512
Ewangeliczny Związek Braterski w RP	25	23	17	18	19	17	13	17	490
Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan w RP	3	3	3	3	—	—	—	—	437

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c W tym 651 parafii zakonnych. d W tym odpowiednio: 64 księży i 300 tys. wiernych Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego. e Ochrzczeni. f Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. g W tym 7 kobiet.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Include, among others: parishes, congregations, religious communities, centres. c Of which 651 monastic parishes. d Including respectively: 64 priests and 300 thousand adherents of the Military Ordinate of Poland. e Baptised. f Church associated in the Polish Ecumenical Council. g Of which 7 women.

TABL. 5 (129). NIEKTÓRE KOŚCIOŁY I INNE ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a W POLSCE (dok.)

Stan w końcu roku

SELECTED CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a IN POLAND (cont.)

End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful	
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.) Protestant and Protestant-tradition (cont.)									
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	8	.	7	7	17	.	13	13	244
Kościół Chrześcijański w Duchu Prawdy i Po- koju	3	3	3	3	15	15	13	11	177
Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego	7	7	7	11	7	7	7	13	167
Zbór Stanowczych Chrześcijan w RP	3	3	3	3	9	9	9	9	158
Kościół Chrześcijański „Słowo Wiary”	4	5	4	4	8	7	7	6	140
Zbór w Wodzisławiu Śląskim	1	1	1	1	3	3	3	3	102
Kościół Chrześcijański „Wieczernik”	1	1	.	1	5	4	.	4	80
Misja „Centrum Służby Życia”	1	1	1	1	4	3	3	3	80
Adwentyści Dnia Siódmego — Ruch Reforma- cyjny w RP	8	5	1	1	5	5	6	6	35
Nurt badaczy Pisma Świętego Bible student movement									
Świadkowie Jehowy w Polsce	1820	1314	1299	1278	—	—	—	—	116935 ^h
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego w RP	63	58	58	56	241	238	208	204	1711
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	72	65	66	66	364	310	295	295	1359
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego w Pol- sce	15	15	15	15	39	37	39	38	197
Islamskie Muslim									
Islamskie Zgromadzenie Ahl-ul Bayt	1	.	1	1	1	.	1	1	6025 ⁱ
Muzułmański Związek Religijny w RP	8	7	6	6	20	18	10	11	523
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	1	3	3	3	3	3	3	3	51
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions									
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	24	24	24	.	311	333	350	2456
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamsang	10	11	12	12	23	19	7	9	2038
Związek Ajapa Yoga w Polsce	3	1	1	1	—	—	—	—	153
„Kanzeon” Związek Buddyjski	4	1	4	4	4	11	7	7	130
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	10	11	9	9	17	34	37	40	123
Inne Others									
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP	10	10	.	.	14	14	1860
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce (Mormoni)	13	.	14	14	181	.	64	59	1729
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	10	10	10	8	113	118	65	39	631
Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża	5	5	5	5	—	—	—	—	382
Karański Związek Religijny w RP	3	3	3	3	—	—	—	—	155
Światowy Uniwersytet Duchowy „Brahma Kumaris” w Polsce	4	7	6	9	8	14	12	12	108

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. h Głosiciele. i Szacowana liczba szyitów w Polsce.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Include, among others: parishes, congregations, religious communities, centres. h Proclaimers. i Estimated number of Shiites in Poland.

TABL. 6 (130). ORGANIZACJA KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO W POLSCE

Stan w końcu roku

STRUCTURE OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN POLAND

End of the year

LATA YEARS METROPOLIE I DIECEZJE METROPOLISES AND DIOCESES	Dekanaty Deca- nates	Parafie Parishes	Księża ^a Priests ^a	Alumni diecez- jalni Diocese alumnus	Siostry zakonne Pro- fessed women religious	Wierni ^b Adherents ^b			
						ogółem w tys. total in thou- sands	w % ogółu ludności ^c in % of total popu- lation ^c	na 1 parafie per 1 parish	na 1 księdza per 1 priest
OGÓŁEM 2010	1153	10156	30266	3352	21830	33523,4	95,9	3301	1108
TOTAL 2015	1146	10248	30925	2545	20008	33214,8	94,3	3241	1074
..... 2017	1146	10263	30807	2146	19386	32910,9	93,7	3207	1068
..... 2018	1149	10274	30728	1968	19105	32461,0	92,7	3160	1056
Białostocka	48	396	1342	100	396	1048,7	87,7	2648	781
Białostocka	13	115	443	35	170	367,0	81,7	3191	828
Drohiczyńska	11	98	284	20	109	179,0	74,6	1827	630
Łomżyńska	24	183	615	45	117	502,7	99,2	2747	817
Częstochowska	88	775	2189	106	1096	2061,0	92,5	2659	942
Częstochowska	36	312	902	32	681	683,3	94,8	2190	758
Radomska	29	301	836	58	320	831,1	97,1	2761	994
Sosnowiecka	23	162	451	16	95	546,6	84,0	3374	1212
Gdańska	78	684	1915	149	841	2213,8	91,1	3237	1156
Gdańska	24	198	743	51	468	914,3	88,8	4617	1230
Pelplińska	30	290	674	58	153	721,0	92,7	2486	1070
Toruńska	24	196	498	40	220	578,6	93,0	2952	1162
Gnieźnieńska	82	652	1599	93	643	1968,0	96,4	3018	1231
Bydgoska	19	152	413	13	131	580,0	93,5	3816	1404
Gnieźnieńska	30	268	539	38	179	638,0	96,1	2381	1184
Włocławska	33	232	647	42	333	749,9	98,9	3232	1159
Katowicka	91	877	2553	192	1684	2772,4	93,7	3161	1086
Gliwicka	18	156	517	42	170	586,9	88,7	3762	1135
Katowicka	37	322	1169	98	870	1390,0	95,1	4317	1189
Opolska	36	399	867	52	644	795,6	95,1	1994	918
Krakowska	144	1416	5345	317	4065	4061,5	94,3	2868	760
Bielsko-żywiecka	23	210	713	55	440	660,9	84,6	3147	927
Kielecka	33	304	790	53	317	740,7	91,3	2437	938
Krakowska	45	448	2125	86	2388	1567,3	97,0	3498	738
Tarnowska	43	454	1717	123	920	1092,6	99,4	2407	636
Lubelska	78	761	2552	138	1161	2396,3	97,5	3149	939
Lubelska	28	271	1106	43	534	1027,4	95,2	3791	929
Sandomierska	25	242	689	43	344	681,8	99,7	2818	990
Siedlecka	25	248	757	52	283	687,0	98,9	2770	908
Łódzka	48	386	1144	58	799	1913,5	95,1	4957	1673
Łowicka	21	167	408	16	360	583,5	96,8	3494	1430
Łódzka	27	219	736	42	439	1330,0	94,3	6073	1807
Poznańska	76	697	1688	108	1421	2207,7	98,8	3167	1308
Kaliska	33	283	613	41	423	727,7	99,2	2571	1187
Poznańska	43	414	1075	67	998	1480,0	98,7	3575	1377

a Diecezjalni i zakonnicy. b Ochrzczeni. c Do obliczenia udziału jako liczbę ludności ogółem przyjęto sumę ludności diecezji na podstawie ankiety diecezjalnej (według GUS ludność kraju w końcu 2018 r. — 38411 tys.).

a Diocesan and monastic. b Baptised. c For calculating the share, the total population of dioceses based on the results of a dioceses questionnaire was adopted as the total population of the country (according to Statistics Poland, the population of the country at the end of 2018 was 38411 thousand).

TABL. 6 (130). ORGANIZACJA KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO W POLSCE (dok.)

Stan w końcu roku

STRUCTURE OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN POLAND (cont.)

End of the year

METROPOLIE I DIECEZJE METROPOLISES AND DIOCESES	Dekanaty Decanates	Parafie Parishes	Księża ^a Priests ^a	Alumni diecezjalni Diocese alumnus	Siostry zakonne Pro- fessed women religious	Wierni ^b Adherents ^b			
						ogółem w tys. total in thous- ands	w % ogółu ludności ^c in % of total popu- lation ^c	na 1 parafię per 1 parish	na 1 księdza per 1 priest
Przemyska	85	822	2461	171	1368	1806,7	95,4	2198	734
Przemyska	41	391	1147	78	906	757,0	92,2	1936	660
Rzeszowska	25	244	827	62	332	591,8	98,5	2425	716
Zamojsko-lubaczowska	19	187	487	31	130	458,0	97,0	2449	940
Szczecińsko-kamieńska	90	765	1925	96	578	2711,5	90,3	3544	1409
Koszalińsko-kołobrzeska	24	221	568	34	234	813,1	90,0	3679	1431
Szczecińsko-kamieńska	36	274	684	34	161	970,0	94,5	3540	1418
Zielonogórsko-gorzowska	30	270	673	28	183	928,5	86,5	3439	1380
Warmińska (Olsztyńska)	75	572	1301	79	455	1498,7	96,9	2620	1152
Elbląska	21	158	354	24	93	436,0	97,3	2759	1232
Etcka	21	152	363	30	129	403,7	94,2	2656	1112
Warmińska (Olsztyńska)	33	262	584	25	233	659,0	98,4	2515	1128
Warszawska	74	664	2768	215	3388	3354,7	89,5	5052	1212
Płocka	28	249	664	35	198	800,1	99,1	3213	1205
Warszawska	25	213	1397	130	1901	1450,0	94,2	6808	1038
Warszawsko-praska	21	202	707	50	1289	1104,6	78,7	5468	1562
Wrocławska	85	727	1881	141	1205	2146,6	80,7	2953	1141
Legnicka	28	238	496	27	157	760,3	90,6	3194	1533
Świdnicka	24	191	458	38	377	530,0	84,8	2775	1157
Wrocławska	33	298	927	76	671	856,3	71,7	2873	924
Ordynariat Polowy Wojska Polskiego^d Military Ordinarate of Poland ^d	7	80	65	5	5	300,0	96,8	3750	4615

a—c Notki patrz na str. 199. d Bez Dekanatu Duszpasterstwa Wojskowego Kościoła Greckokatolickiego będącego w strukturach Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego.

a—c See footnotes on page 199. d With the exception of the Decanate of Military of the Greek Catholic Church which is in the structure of the Military Ordinarate of Poland.

TABL. 7 (131). ORGANIZACJA KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO W POLSCE

Stan w końcu roku

STRUCTURE OF THE GREEK CATHOLIC CHURCH IN POLAND

End of the year

LATA YEARS DIECEZJE DIOCESES	Dekanaty Decanates	Parafie Parishes	Księża ^a Priests ^a	Alumni diecezjalni Diocese alumnus	Siostry zakonne Professed women religious	Wierni Adherents	
OGÓŁEM	2010	10	134	75	9	92	55000
TOTAL	2015	10	128	81	9	86	55000
	2017	10	126	84	17	83	55000
	2018	13	128	87	17	80	55000
Przemysko-warszawska	7 ^b	68	55	11	70	30000	
Wrocławsko-gdańska	6 ^c	60	32	6	10	25000	

a Diecezjalni i zakonnicy. b, c Dekanaty: b — przemyski, krakowsko-krynicki, sanocki, elbląski, olsztyński, węgorzewski i warszawsko-lubelski, c — wrocławski, zielonogórski, koszaliński, słupski, poznański i katowicki.

a Diocesan and monastic. b, c Decanates: b — przemyski, krakowsko-krynicki, sanocki, elbląski, olsztyński, węgorzewski and warszawsko-lubelski, c — wrocławski, zielonogórski, koszaliński, słupski, poznański and katowicki.

TABL. 8 (132). ORGANIZACJA KOŚCIOŁÓW STOWARZYSZONYCH W POLSKIEJ RADZIE EKUMENICZNEJ W 2018 R.

Stan w końcu roku

STRUCTURE OF CHURCHES ASSOCIATED IN THE POLISH ECUMENICAL COUNCIL IN 2018

End of the year

DIECEZJE, OKRĘGI I PARAFIE ^a DIOCESES, CENTRES AND PARISHES ^a	Parafie, zbozy Parishes, protestant commu- nities	Kościół, kaplice, domy modlitwy Churches, chapels, prayer houses	Duchowni Clergy	Wierni Adherents
Diecezje Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego	253	437	490	507196
Białostocko-gdańska	60	76	105	220700
Warszawsko-bielska	73	207	205	183000
Wrocławsko-szczecińska	44	44	58	42496
Łódzko-poznańska	12	18	16	27500
Przemysko-gorlicka	23	33	25	20500
Lubelsko-chełmska	32	50	43	13000
Prawosławny Ordynariat Polowy Wojska Polskiego	9	9	38	x
Diecezje Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP	133	332	150^b	61217
Cieszyńska	22	59	48	35829
Katowicka	41	86	32	12926
Warszawska	21	38	22	3970
Mazurska	15	56	15	3591
Wrocławska	16	41	18	2493
Pomorsko-wielkopolska	18	52	15	2408
Diecezje Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP	36	44	27	22691
Lubelsko-podlaska	13	18	8	.
Śląsko-łódzka	14	16	9	.
Warszawsko-płocka	9	10	10	.
Diecezje Kościoła Polskokatolickiego w RP	72	72	59	18259
Krakowsko-częstochowska	24	25	22	7901
Warszawska	31	30	23	6415
Wrocławska	17	17	14	3943
Okręgi Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP	99	66	68	5343
Centralny	14	8	9	1046
Gdański	12	9	9	765
Pomorski	20	11	14	703
Dolnośląski	11	9	6	694
Śląski	12	5	7	570
Białostocki	8	7	6	536
Mazurski	9	7	10	435
Południowy	9	7	5	358
Lubelski	4	3	2	236
Okręgi Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP	46	45	29	4442
Okręg mazurski	15	15	6	1794
Okręg południowy	12	11	9	958
Okręg zachodni	11	10	7	868
Okręg centralny	8	9	7	822
Parafie Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP	8^c	10	9	3335

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych. b W podziale na diecezje nie uwzględniono 44 księży emerytów. c Parafie: Belchatów, Kleszczów, Łódź, Pstrążna, Strzelin, Warszawa, Żelów i Żychlin.

a Listed by the decreasing number of adherents. b Data by dioceses exclude 44 retired priests. c Parishes: Belchatów, Kleszczów, Łódź, Pstrążna, Strzelin, Warszawa, Żelów and Żychlin.

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) wyników Powszechnego Sumarycznego Spisu Ludności z 14 lutego 1946 r., wyników spisów powszechnych oraz wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 maja 2002 r. i 31 marca 2011 r.;
- 2) szacunków stanu i struktury ludności na terenie gminy opracowanych **metodą bilansową**. Bilanse ludności sporządza się dla okresów między-spisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 1989—2001 oraz 2010 r. — patrz ust. 3) przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych (więcej — patrz ust. 2);
- 3) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz pobyt czasowy;
- 4) sprawozdawczości gmin — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt czasowy;
- 5) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego — o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 6) sprawozdawczości sądów — o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania — według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów — w przypadku:

- 1) **krajowej definicji zamieszkania** — uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. — ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. — ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stałi mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności);
- 2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** — uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne, jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:

- 1) the results of the Summary Population Census as of 14th February 1946, the results of national censuses as well as the results of the Population and Housing Census as of 20th May 2002 and 31st March 2011;
- 2) the estimates of the size and structure of the population in gmina prepared using **the balance method**. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 1989—2001 and 2010 — see item 3), taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division (more — see item 2);
- 3) the registers of the Ministry of Digital Affairs on internal and international migration of population for permanent residence;
- 4) documentation of gminas regarding internal and international migration of population for temporary stay;
- 5) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
- 6) documentation of courts regarding legally valid decisions in actions for divorces and separations.

2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence — according to **national** and **international definition of residence**. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets — in the case of:

- 1) **national definition of residence** — includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left gmina for more than 3 months (until 2005 — more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived in from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 — more than 2 months). For the population of the gmina there are therefore not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of period of their temporary presence/absence);
- 2) **international definition of residence (residents)** — includes long-term temporary migration both — internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of persons who arrived in from elsewhere in the country or from abroad for at least 12 months. For residents of gmina there are therefore included all persons living or intending to live in the area of gmina not less than 1 year. Residents (resident population) is the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20th November 2013 concerning European statistics on demography.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania — z wyjątkiem tabl. 32 i 33, które dotyczą rezydentów.

3. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 czerwca i 31 grudnia) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową:

— dla lat 1989—2009 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 1999 (stan w dniu 31 grudnia), 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2002 r.;

— dla lat 2010—2018 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18—64 lata, dla kobiet — 18—59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18—44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni — 45—64 lata, kobiety — 45—59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

5. Poziom wykształcenia ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Podstawą szacunku ludności według poziomu wykształcenia są wyniki bieżących badań z zakresu ruchu naturalnego i migracji ludności oraz badań z zakresu szkolnictwa, a także spisów powszechnych. Szacunek opracowano dla ludności w wieku 13 lat i więcej.

6. Podziału ludności według głównego źródła utrzymania dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów uzyskiwanych w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu (tj. dla 2002 r. — 20 maja, a dla 2011 r. — 31 marca) i było ono ustalone niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

- **posiadającą własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych,
- **utrzymywaną**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z pracy** zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy-zlecenia, umowy o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Data presented in the chapter concerning population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence — with the exception of tables 32 and 33, which relate to the residents.

3. Data on population (as of 30th June and 31st December) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled — unless otherwise stated — on the basis:

— for 1989—2009 — of the results of the Population and Housing Census 2002, for 1999 (as of 31st December), 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31st December 2002;

— for 2010—2018 — of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31st December 2011.

4. Working age population refers to males aged 18—64, and females aged 18—59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18—44) and **non-mobility** (i.e. 45—64 for males and 45—59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

5. Educational level of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognised in accordance with the educational system in force. The basis for recognising education to be on the appropriate level was a certificate (diploma) obtained upon graduation from the appropriate school.

The base of estimation of the number of population by educational level are the results of current research in the field of vital statistics and migration of population and of education surveys and results of population censuses. Estimation was prepared for population aged 13 years and more.

6. Division of population according to the main source of maintenance was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes obtained within one year (12 months) before the moment of national census (i.e. for 2002 — 20th May and for 2011 — 31st March) and it was set irrespective of economic activity of these persons at the moment of national censuses.

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

- **persons having own sources of maintenance**, i.e. persons earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and other sources of income not elsewhere specified,
- **persons maintained (dependents)**, i.e. persons maintained by other persons with own source of income.

Population having incomes from work includes employees in paid employment and own-account workers.

Employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, commission contract, posting, appointment), outworkers, clergy were considered as persons maintained incomes from paid employment.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

Do ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoju, budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (np. garażu).

Do **ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł** zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę (łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r.), rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z własności** zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do **ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych** zaliczono osoby otrzymujące m.in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimenty oraz stypendia.

7. Przez rodzinę rozumie się zespół osób wyodrębnionych w ramach gospodarstwa domowego na podstawie kryteriów biologicznych, wychodząc od najmłodszego pokolenia.

Wyróżnia się następujące typy rodzin: małżeństwo bez dzieci, małżeństwo z dziećmi, partnerzy bez dzieci, partnerzy z dziećmi, samotna matka z dziećmi, samotny ojciec z dziećmi.

Jako **dziecko** określa się osobę w każdym wieku, która pozostaje w gospodarstwie domowym wraz z obojgiem lub jednym z rodziców. Do dzieci zalicza się również pasierbów oraz dzieci przysposobione.

Dziecko do lat 24 pozostające na utrzymaniu jest do dziecka nieposiadające własnego źródła utrzymania i pozostające na utrzymaniu innej osoby.

8. Osobą niepełnosprawną jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (**osoba niepełnosprawna prawnie/z orzeczeniem prawnym**) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (**osoba niepełnosprawna tylko biologicznie**).

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych z orzeczeniem prawnym było posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez odpowiedni organ — w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej lub orzeczenia o niepełnosprawności wydawanego osobom do 16 roku życia — bez orzekania o stopniu.

9. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa — według miejsca zamieszkania męża przed ślubem,

Own-account workers (together with contributing family members) including persons managing private farms in agriculture as well as professionals are considered as persons maintained from self-employed incomes; including also rent incomes.

Population which earns its living from rent income includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance includes persons who receive: retirement pension (including structural pension for farmers in 2011), other pension (disability, survivors and social pension) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-retirement allowances and benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.

Population, which earns its living from incomes from property includes persons who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains, etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).

Population, which earns its living from other sources of income not elsewhere specified includes persons who receive, i.a. family benefits (including family allowance and supplements to the family allowance, nursing allowance), alimonies and scholarships.

7. Family is a group of persons in a household on the basis of biological criteria, starting with the youngest generation.

The following types of families are distinguished: marriages without children, marriages with children, cohabitants without children, cohabitants with children, a lone mother with children, a lone father with children.

Child is defined as a person at any age, who remains in the household together with one or both parents. Children include also step children and adopted children.

Dependent child at the age up to 24 years is a child not having own source of income and being maintained by other person.

8. Disabled person is such a person who has appropriate judgment issued by the authorised body (**a person legally disabled/with legal confirmation**) or a person, who does not have such judgment, but feels constrained in the ability of performing basic activities for his/her age (**a person only biologically disabled**).

A criterion for qualifying a given person to the group of disabled persons with legal confirmation was to have a decision on the degree of disability issued by an appropriate adjudicating body — in the case of persons at the age of 16 and more or legal confirmation of disability issued to persons under 16 years of age — without deciding the degree.

9. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows: marriages — according to the husband's place of

rozwoły — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, urodzenia — według miejsca zamieszkania matki noworodka, zgony — według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15—49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie;
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności);
- **współczynnik reprodukcji netto** przedstawia liczbę córek przypadających na jedną kobietę — przy założeniach jak wyżej — z wyeliminowaniem córek, które — jak wynika z aktualnych tabel trwania życia — nie dożyją wieku swoich matek. Współczynnik ten wyraża stopień zastępowania pokoleń matek przez córki.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przyrost rzeczywisty ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego i salda migracji.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

10. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

11. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju; prezentowane dane pochodzą z rejestru PESEL i w przypadku migracji:

- na pobyt stały — zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały;
- na pobyt czasowy — zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy, z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

12. Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkiwania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy;

permanent residence before the marriage, divorces — according to the plaintiff's place of residence, births — according to the mother's place of permanent residence, deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15—49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant;
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates);
- **net reproduction rate** refers to the number of daughters per woman, with the assumptions, as above, excluding daughters who, as results from current life expectancy tables, will not live to reach their mother's age. This rate expresses the degree of the generations' replacement mothers with daughters.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Actual increase of the population means the sum of natural increase and net migration.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

10. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age of x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

11. Internal migration of the population is understood as changes in the place of residence within the country; presented data come from the PESEL register and in the case of migration:

- for permanent residence — was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence;
- for temporary stay — was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for temporary stay above 3 months (for a period of more than 2 months until 2005).

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

12. International migration of the population is understood as movements of persons related to the change of country of residence. Regulation (EC) 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11th July 2007 contains definition of migration taking into account international period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:

- **immigration** means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months;

— **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres 12 miesięcy i więcej, w tym na pobyt stały) określa się mianem **zagranicznych migracji długookresowych**.

Prezentowane w dziale dane o zarejestrowanych migracjach długookresowych pochodzą z rejestru PESEL i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt stały (migracje zagraniczne na pobyt stały) oraz zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt czasowy z deklarowanym okresem przebywania/nieobecności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy (migracje zagraniczne na pobyt czasowy).

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 czerwca).

— **emigration** means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.

Usual resident of the country is a person who resides or intends to reside in a given country for at least 12 months.

This type of migration (related to the change of country of residence for a period of 12 months and more, of which for permanent residence) is defined as **long-term international migration**.

Data presented in this chapter on registered long-term migration come from the PESEL register and are compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations/deregistrations for permanent residence (international migration for permanent residence) and registrations/deregistrations for temporary stay with declared period of stay/absence of at least 12 months (international migration for temporary stay).

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30th June).

TABL. 1 (133). LUDNOŚĆ NA PODSTAWIE SPISÓW
POPULATION BASED ON CENSUS DATA

WYSZCZEGÓLNIENIE	14 II 1946	3 XII 1950	6 XII 1960	8 XII 1970	7 XII 1978	7 XII 1988	20 V 2002	31 III 2011	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M: w tysiącach	23930^a	25008^b	29776^c	32642	35061	37879	38230	38512	T O T A L: in thousands
na 1 km ²	77	80	95	104	112	121	122	123	per 1 km ²
mężczyźni w tysiącach	10954	11928	14404	15854	17079	18465	18516	18644	males in thousands
kobiety: w tysiącach	12976	13080	15372	16788	17982	19414	19714	19868	females: in thousands
na 100 mężczyzn	118	110	107	106	105	105	106	107	per 100 males
Miasta: w tysiącach	7517	9605	14206	17064	20150	23175	23610	23406	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności	31,8	39,0	48,3	52,3	57,5	61,2	61,8	60,8	in % of total population
Wieś: w tysiącach	16109	15009	15200	15578	14911	14704	14620	15106	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności ...	68,2	61,0	51,7	47,7	42,5	38,8	38,2	39,2	in % of total population

a—c W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono: a — 304 tys. osób, b — 394 tys. osób, c — 370 tys. osób.

a—c Data by urban and rural areas exclude: a — 304 thousand persons, b — 394 thousand persons, c — 370 thousand persons.

TABL. 2 (134). BILANS LUDNOŚCI
POPULATION BALANCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	1946—	1946—	1951—	1961—	1971—	1981—	1991—	2001—	2018	SPECIFICATION
	—2018	—1950	—1960	—1970	—1980	—1990	—2000	—2010		

w tys. in thousands

O G Ó Ł E M
TOTAL

Stan w dniu 1 I	23895	23895	25035	29795	32658	35735	38073	38254	38434	As of 1 I
Przyrost rzeczywisty	14913	1116	4884	2957	3157	2510	461	-543	-22	Actual increase
przyrost naturalny	17068	2160	4983	3157	3366	2760	613	91	-26	natural increase
urodzenia żywe	40819	3497	7623	5576	6382	6415	4463	3799	388	live births
zgony	23751	1337	2640	2419	3016	3655	3850	3708	414	deaths
saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-2155	-1044	-99	-200	-209	-250	-152	-145	+4	net of international migration for permanent residence
imigracja	2129	1500	278	24	16	17	73	113	15	immigration
emigracja	4285	2544	377	224	225	267	225	258	12	emigration
Stan w dniu 31 XII^a	38411	25035	29795	32658	35735	38073	38254	38530	38411	As of 31 XII^a

MIASTA
URBAN AREAS

Stan w dniu 1 I	7602	7602	9243	14401	17088	20979	23546	23670	23109	As of 1 I
Przyrost rzeczywisty	12588	1619	2977	2336	3556	2591	386	-473	-53	Actual increase
przyrost naturalny	7258	744	2104	1263	1680	1451	157	-25	-27	natural increase
urodzenia żywe	19867	1180	3160	2390	3257	3505	2393	2193	229	live births
zgony	12610	436	1056	1127	1577	2054	2236	2218	255	deaths
saldo migracji na pobyt stały	+5330	+875	+873	+1073	+1876	+1140	+229	-447	-26	net migration for permanent residence
wewnętrznych	+6296	+1010	+955	+1201	+2005	+1344	+365	-338	-28	internal
zagranicznych	-966	-135	-82	-128	-129	-204	-136	-108	+2	international
Saldo zmian administracyjnych	+2531	—	+1540	+81	+393	+197	+103	+116 ^b	+16	Net of administrative changes
Stan w dniu 31 XII^a	23067	9243	14401	17088	20979	23546	23670	23429	23067	As of 31 XII^a

a W latach 1946, 1950, 1960, 1970, 1978, 1988, 1989—1999 oraz 2010 poza elementami bilansu ludności zostały uwzględnione korekty liczby ludności wynikające z różnic między danymi spisów powszechnych i bieżącymi szacunkami ludności, a od 1981 r. w miastach i na wsi — również różnice salda osób meldujących się na pobyt czasowy. b Łącznie ze zmianami administracyjnymi z 2011 r.

a In 1946, 1950, 1960, 1970, 1978, 1988, 1989—1999 and 2010 apart from the components of the population balance corrections in the population resulting from differences between censuses data and current estimates of the population were included, and since 1981, in urban areas and rural areas, also balance differences in net persons registering for temporary stay. b Including administrative changes from 2011.

TABL. 2 (134). BILANS LUDNOŚCI (dok.)

POPULATION BALANCE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1946—	1946—	1951—	1961—	1971—	1981—	1991—	2001—	2018	SPECIFICATION
	—2018	—1950	—1960	—1970	—1980	—1990	—2000	—2010		
	w tys. in thousands									
WIEŚ RURAL AREAS										
Stan w dniu 1 I	16293	16293	15792	15394	15570	14756	14527	14584	15324	As of 1 I
Przyrost rzeczywisty	2325	-503	1907	621	-399	-81	75	419	30	Actual increase
przyrost naturalny	9810	1416	2879	1894	1686	1309	456	116	1	natural increase
urodzenia żywe	20952	2317	4463	3186	3125	2910	2070	1607	159	live births
zgony	11141	901	1584	1292	1439	1601	1614	1491	159	deaths
saldo migracji na po- byt stały	-7485	-1919	-972	-1273	-2085	-1390	-381	+303	+30	net migration for per- manent residence
wewnętrznych	-6296	-1010	-955	-1201	-2005	-1344	-365	+338	+28	internal
zagranicznych	-1189	-909	-17	-72	-80	-46	-16	-36	+1	international
Saldo zmian administra- cyjnych	-2531	—	-1540	-81	-393	-197	-103	-116 ^b	-16	Net of administrative changes
Stan w dniu 31 XII^a	15344	15792	15394	15570	14756	14527	14584	15101	15344	As of 31 XII^a

a W latach 1946, 1950, 1960, 1970, 1978, 1988, 1989—1999 oraz 2010 poza elementami bilansu ludności zostały uwzględnione korekty liczby ludności wynikające z różnic między danymi spisów powszechnych i bieżącymi szacunkami ludności, a od 1981 r. w miastach i na wsi — również różnice salda osób meldujących się na pobyt czasowy. b Łącznie ze zmianami administracyjnymi z 2011 r.

a In 1946, 1950, 1960, 1970, 1978, 1988, 1989—1999 and 2010 apart from the components of the population balance corrections in the population resulting from differences between censuses data and current estimates of the population were included, and since 1981, in urban areas and rural areas, also balance differences in net persons registering for temporary stay. b Including administrative changes from 2011.

TABL. 3 (135). LUDNOŚĆ NA PODSTAWIE BILANSÓW

POPULATION BASED ON BALANCES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
OGÓŁEM w tysiącach	38516,7	38454,6	38422,3	38413,1	TOTAL in thousands
Miasta	23448,5	23202,7	23125,8	23095,2	Urban areas
Wieś	15068,2	15251,9	15296,6	15317,9	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
OGÓŁEM: w tysiącach	38529,9	38437,2	38433,6	38411,1	TOTAL: in thousands
na 1 km²	123,2	122,9	122,9	122,8	per 1 km²
mężczyźni w tysiącach	18653,1	18598,0	18593,2	18581,9	males in thousands
kobiety: w tysiącach	19876,7	19839,2	19840,4	19829,3	females: in thousands
na 100 mężczyzn	106,6	106,7	106,7	106,7	per 100 males
Miasta: w tysiącach	23429,1	23166,4	23109,3	23067,2	Urban areas: in thousands
w % ogółem	60,8	60,3	60,1	60,1	in % of total
Wieś: w tysiącach	15100,8	15270,8	15324,3	15343,9	Rural areas: in thousands
w % ogółem	39,2	39,7	39,9	39,9	in % of total

TABL. 4 (136). LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION^a BY SEX AND AGE

As of 31st December

WIEK AGE	2010	2015	2017	2018								
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				kobiety na 100 mężczyzn females per 100 males			
					męż- czyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas		ogółem grand total	miasta urban areas	wieś rural areas
						razem total	w tym mę- czyźni of which males	razem total	w tym mę- czyźni of which males			
w tys. in thousands												
OGÓŁEM TOTAL	38529,9	38437,2	38433,6	38411,1	18581,9	23067,2	10931,7	15343,9	7650,1	107	111	101
0— 2 lata	1278,0	1106,1	1150,0	1167,8	599,9	689,9	354,4	478,0	245,5	95	95	95
3— 6	1516,9	1633,2	1532,6	1509,4	775,7	873,9	448,9	635,6	326,8	95	95	94
7—12	2226,6	2294,5	2434,2	2462,6	1263,3	1384,9	710,4	1077,7	552,8	95	95	95
13	408,8	354,1	356,9	368,6	188,9	202,4	103,8	166,2	85,1	95	95	95
14	425,5	366,6	350,6	356,8	183,3	194,6	100,0	162,1	83,2	95	95	95
15	437,4	376,6	353,9	350,4	179,6	189,9	97,3	160,5	82,4	95	95	95
16	465,5	379,8	366,3	353,7	181,5	195,2	99,5	158,5	82,0	95	96	93
17	484,6	390,8	376,3	366,1	187,7	201,7	102,8	164,5	84,9	95	96	94
18	503,4	407,2	379,3	376,0	192,7	204,9	104,3	171,1	88,4	95	96	94
19	533,5	423,3	390,0	378,7	193,7	202,6	103,1	176,1	90,6	96	96	94
20—24	2848,5	2411,3	2206,7	2113,9	1078,7	1112,0	565,3	1001,9	513,4	96	97	95
25—29	3268,6	2832,5	2683,4	2598,8	1323,4	1448,7	728,1	1150,1	595,2	96	99	93
30—44	8269,9	9078,9	9200,3	9208,4	4658,9	5665,4	2830,8	3542,9	1828,1	98	100	94
30—34	3131,7	3245,5	3136,4	3024,1	1533,7	1853,5	926,6	1170,5	607,0	97	100	93
35—39	2763,5	3102,8	3153,7	3210,7	1624,2	1998,5	1000,1	1212,2	624,2	98	100	94
40—44	2374,8	2730,6	2910,2	2973,6	1501,0	1813,4	904,1	1160,2	596,9	98	101	94
45—64	10672,3	10305,9	10132,9	10067,5	4905,7	6078,9	2860,6	3988,6	2045,0	105	113	95
45—49	2472,4	2334,0	2431,3	2508,0	1257,6	1472,2	726,6	1035,8	531,0	99	103	95
50—54	2954,3	2408,3	2310,6	2279,4	1131,1	1322,1	636,7	957,3	494,4	102	108	94
55—59	2893,4	2837,1	2617,7	2504,0	1214,4	1502,4	698,0	1001,6	516,5	106	115	94
60—64	2352,2	2726,5	2773,3	2776,0	1302,5	1782,2	799,3	993,8	503,1	113	123	98
65—84	4669,9	5372,0	5749,9	5943,1	2448,4	3926,4	1580,1	2016,7	868,3	143	148	132
65—69	1359,8	2161,8	2354,0	2412,9	1078,0	1602,4	689,2	810,5	388,7	124	132	108
70—74	1356,3	1208,2	1438,3	1596,0	672,1	1069,5	440,9	526,4	231,2	137	143	128
75—79	1146,3	1139,3	1085,6	1057,7	402,3	691,9	260,4	365,8	141,9	163	166	158
80—84	807,5	862,7	872,0	876,5	296,0	562,5	189,6	314,0	106,4	196	197	195
85 lat i więcej... and more	520,5	704,4	770,4	789,3	220,7	495,9	142,2	293,4	78,5	258	249	274

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 5 (137). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 grudnia

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tysiącach	38529,9	38437,2	38433,6	38411,1	T O T A L in thousands
W wieku przedprodukcyjnym	7243,2	6901,8	6920,7	6935,5	Pre-working age
mężczyźni	3711,8	3541,9	3551,5	3559,8	males
kobiety	3531,4	3359,9	3369,2	3375,7	females
Miasta	3998,1	3869,5	3912,1	3932,4	Urban areas
mężczyźni	2047,8	1984,4	2006,4	2017,1	males
kobiety	1950,2	1885,1	1905,7	1915,3	females
Wieś	3245,2	3032,3	3008,6	3003,1	Rural areas
mężczyźni	1664,0	1557,5	1545,1	1542,7	males
kobiety	1581,2	1474,8	1463,5	1460,4	females
W wieku produkcyjnym	24831,0	24002,2	23517,6	23269,7	Working age
w tym w wieku mobilnym	15423,9	15153,1	14859,8	14675,8	of which of mobility age
mężczyźni	12982,1	12688,6	12470,7	12353,0	males
w tym w wieku mobilnym	7823,9	7688,6	7540,6	7447,3	of which of mobility age
kobiety	11848,9	11313,5	11046,9	10916,8	females
w tym w wieku mobilnym	7600,1	7464,5	7319,1	7228,5	of which of mobility age
Miasta	15302,3	14358,4	13934,0	13729,6	Urban areas
mężczyźni	7853,0	7479,2	7289,0	7192,3	males
kobiety	7449,3	6879,2	6644,9	6537,3	females
Wieś	9528,7	9643,8	9583,7	9540,1	Rural areas
mężczyźni	5129,1	5209,4	5181,7	5160,7	males
kobiety	4399,6	4434,4	4402,0	4379,5	females
W wieku poprodukcyjnym	6455,6	7533,3	7995,3	8205,9	Post-working age
mężczyźni	1959,2	2367,4	2570,9	2669,1	males
kobiety	4496,4	5165,8	5424,3	5536,8	females
Miasta	4128,7	4938,6	5263,2	5405,2	Urban areas
mężczyźni	1224,0	1521,1	1658,6	1722,3	males
kobiety	2904,8	3417,5	3604,6	3682,9	females
Wieś	2326,9	2594,7	2732,1	2800,7	Rural areas
mężczyźni	735,2	846,3	912,3	946,8	males
kobiety	1591,7	1748,4	1819,8	1853,9	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	55,2	60,1	63,4	65,1	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	43,7	46,6	49,1	50,4	Males
Kobiety	67,8	75,4	79,6	81,6	Females

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 6 (138). BILANS LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM

BALANCE OF WORKING AGE POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M TOTAL					
Stan w dniu 1 I	24840,5	24230,2	23767,6	23517,6	As of 1 I
Przyrost netto	-9,5	-228,0	-250,0	-247,9	Net increase
ludność osiągnąca wiek:					population surviving to:
produkcyjny	503,4	407,2	379,3	376,0	working age
poprodukcyjny	405,9	526,9	536,0	532,3	post-working age
ubytek rzeczywisty ^a	107,0	108,3	93,3	91,6	actual decrease ^a
Stan w dniu 31 XII	24831,0	24002,2	23517,6	23269,7	As of 31 XII
MEŹCZYŹNI MALES					
Stan w dniu 1 I	12932,7	12783,7	12584,3	12470,7	As of 1 I
Przyrost netto	49,4	-95,1	-113,5	-117,8	Net increase
ludność osiągnąca wiek:					population surviving to:
produkcyjny	257,1	208,4	194,3	192,7	working age
poprodukcyjny	127,0	222,0	234,4	237,8	post-working age
ubytek rzeczywisty ^a	80,7	81,5	73,4	72,7	actual decrease ^a
Stan w dniu 31 XII	12982,1	12688,6	12470,7	12353,0	As of 31 XII
KOBIETY FEMALES					
Stan w dniu 1 I	11907,8	11446,4	11183,3	11046,9	As of 1 I
Przyrost netto	-58,9	-132,9	-136,4	-130,1	Net increase
ludność osiągnąca wiek:					population surviving to:
produkcyjny	246,3	198,8	185,1	183,3	working age
poprodukcyjny	278,9	304,9	301,6	294,5	post-working age
ubytek rzeczywisty ^a	26,3	26,8	19,9	18,9	actual decrease ^a
Stan w dniu 31 XII	11848,9	11313,5	11046,9	10916,8	As of 31 XII

a Zgony i saldo migracji zagranicznych ludności na pobyt stały.

a Deaths and net international migration for permanent residence.

TABL. 7 (139). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^a

Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym wykształcenie Of which educational level				
		wyższe tertiary	policealne i średnie post- -second- ary and secondary	zasadnicze zawodowe basic vocational	gimna- zjalne lower secondary	podsta- wowe primary
O G Ó Ł E M TOTAL						
2010	33273	6408	11176	7296	1780	6003
2015	33403	8127	10823	7051	1561	5554
2016	33364	8456	10709	7004	1531	5393
2017	33317	8802	10637	6946	1502	4890

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 7 (139). **LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^a (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL^a (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym wykształcenie Of which educational level					
		wyższe tertiary	policealne i średnie post- -secondary and secondary	zasadnicze zawodowe basic vocational	gimna- zjalne lower secondary	podsta- wowe primary	
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM	2010	100,0	19,3	33,6	21,9	5,3	18,0
TOTAL	2015	100,0	24,3	32,4	21,1	4,7	16,6
	2016	100,0	25,3	32,1	21,0	4,6	16,2
	2017	100,0	26,4	31,9	20,8	4,5	14,7
Mężczyźni		100,0	21,5	30,9	27,4	5,4	13,1
Males							
Kobiety		100,0	30,9	32,8	14,7	3,7	16,1
Females							

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 8 (140). **LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA^a**POPULATION BY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2011						SPECIFICATION
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fe- males	z liczby ogółem of total number			
					miasta urban areas	wieś rural areas		
w tys. in thousands		w odsetkach in percent						
OGÓŁEM	38230,1	38511,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Posiadająca własne źródło utrzymania	23073,4	25151,0	65,3	66,5	64,2	67,3	62,2	Having own source of maintenance
Dochody z pracy	12354,6	14578,0	37,9	43,3	32,8	38,8	36,5	Incomes from work
najemnej	9615,3	11901,5	30,9	34,1	27,9	33,8	26,4	hired
w sektorze publicznym ...	4422,9	4246,5	11,0	9,7	12,3	12,8	8,2	in public sector
w sektorze prywatnym ...	5192,4	7655,1	19,9	24,5	15,5	21,0	18,1	in private sector
na własny rachunek	2739,3	2676,5	6,9	9,1	4,9	4,9	10,1	own-account workers
poza rolnictwem ^b	1264,3	1519,0	3,9	5,5	2,5	4,5	3,0	outside agriculture ^b
w rolnictwie	1475,0	1157,5	3,0	3,6	2,4	0,4	7,0	in agriculture
Niezarobkowe źródło	10691,7	9742,8	25,3	21,1	29,2	26,1	24,0	Non-earned source
w tym:								of which:
emerytura	5323,5	6934,3 ^c	18,0 ^c	14,2	21,5	19,1	16,4	retirement pension
renta ^d	3515,7	2034,8	5,3	4,9	5,6	5,1	5,6	other pension ^d
zasiłek dla bezrobotnych ...	611,3	302,9	0,8	0,9	0,7	0,8	0,8	unemployment benefit
zasiłek pomocy społecznej	242,1	369,3	1,0	0,8	1,1	0,9	1,0	social assistance benefit
Dochody z własności	27,1	35,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	Incomes from property
Pozostałe źródła dochodów osobno niewymienione ^e	794,4	2,1	2,0	2,1	2,3	1,6	Other sources of income not elsewhere specified ^e
Pozostająca na utrzymaniu	14547,2	11632,1	30,2	29,0	31,3	27,7	34,2	Maintained persons
O nieustalonym źródle utrzymania	609,5	1728,8	4,5	4,5	4,5	5,0	3,6	Unknown source of maintenance

a Dane spisów powszechnych. b—d Łącznie: b — z dochodami z wynajmu, c — z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, d — ze świadczeniem rehabilitacyjnym. e W 2002 r. zaliczone do niezarobkowego źródła.

a Data of national censuses. b—d Including: b — incomes from rent, c — structural pension for farmers, d — rehabilitation benefit. e In 2002 included into the non-earned source.

TABL. 9 (141). **RODZINY I DZIECI W RODZINACH^a**
FAMILIES AND CHILDREN IN FAMILIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Rodziny Families						Dzieci w rodzinach Children in families		
		ogółem total	małżeństwa marriages		partnerzy cohabiting couples		samotne matki z dziećmi lone mothers with children	samotni ojcowie z dziećmi lone fathers with children	ogółem total	w tym do lat 24 pozosta- jące na utrzyma- niu of which depend- ent up to the age of 24
			bez dzieci without children	z dziećmi with children	bez dzieci without children	z dziećmi with children				
		w tys. in thousands								
OGÓŁEM	2002	10457,6	2369,8	5860,3	86,7	110,7	1798,3	231,8	14245,0	10808,7
TOTAL	2011	10972,5	2696,4	5456,8	145,2	171,3	2174,3	328,6	13294,6	8868,8
Miasta	2002	6596,9	1542,6	3511,2	69,9	78,1	1241,3	153,8	8186,4	6207,3
Urban areas	2011	6805,7	1788,9	3105,4	124,5	127,0	1446,5	213,4	7423,5	4876,7
Wieś	2002	3860,7	827,2	2349,1	16,8	32,6	557,0	78,0	6058,5	4601,4
Rural areas	2011	4166,9	907,5	2351,4	20,7	44,3	727,8	115,2	5871,0	3992,0

a Dane spisów powszechnych.
a Data of national censuses.

TABL. 10 (142). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG GRUP WIEKU I KATEGORII NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI^a**
DISABLED PERSONS BY AGE GROUPS AND CATEGORY OF DISABILITY^a

WIEK AGE	2002					2011				
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	z liczby ogółem — osoby niepełno- sprawne of total number — disabled persons		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	z liczby ogółem — osoby niepełno- sprawne of total number — disabled persons	
				z orze- czeniem praw- nym with legal confir- mation	tylko biolo- gicznie only bio- logic- ally				z orze- czeniem praw- nym with legal confir- mation	tylko biolo- gicznie only bio- logic- ally
	w tys. in thousands									
OGÓŁEM	5456,7	2568,2	2888,5	4450,1	1006,6	4697,0	2166,9	2530,1	3131,5	1565,6
TOTAL										
0—14 lat	184,2	105,9	78,3	123,8	60,4	169,1	101,1	68,0	129,9	39,2
15—29	304,9	178,6	126,3	252,0	52,9	267,6	154,7	113,0	208,3	59,4
30—44	529,9	296,4	233,6	466,9	63,0	407,5	220,3	187,2	298,9	108,6
45—59	1822,8	928,4	894,5	1662,7	160,2	1339,9	679,5	660,4	993,5	346,4
60—74	1723,8	779,4	944,5	1380,0	343,8	1462,5	674,1	788,4	945,7	516,8
75 lat i więcej and more	890,7	279,5	611,3	564,7	326,1	1050,5	337,2	713,2	555,2	495,3
Nieustalony Unknown	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	—	—	—	—	—

a Dane spisów powszechnych.
a Data of national censuses.

TABL. 11 (143). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 grudnia

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31st December

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	2018 miasta towns	2010	2015	2017	2018	2010	2018
		ludność w miastach ^a urban population ^a				w % ogółu ludności in % of total population	
		w tys.	in thousands				
OGÓŁEM TOTAL	930	23429,1	23166,4	23109,3	23067,2	60,8	60,1
Poniżej 5000 Below	344	967,7	994,1	1018,5	1017,6	2,5	2,6
5000— 9999	185	1331,5	1258,8	1273,8	1320,1	3,5	3,4
10000— 19999	183	2706,6	2729,4	2713,0	2661,1	7,0	6,9
20000— 49999	134	4250,6	4161,9	4258,5	4246,6	11,0	11,1
50000— 99999	46	3260,5	3199,3	3030,5	3116,4	8,5	8,1
100000—199999	22	3014,3	3176,4	3169,7	3057,4	7,8	8,0
200000 i więcej and more	16	7897,9	7646,6	7645,3	7648,1	20,5	19,9

a Na podstawie bilansów; w 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

a Based on balances; in 2010 according to the administrative division valid as of 31st December 2011.

TABL. 12 (144). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH W 2018 R. 20 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 grudnia

AREA AND POPULATION OF TOWNS WITH 20 THOUSAND AND OVER INHABITANTS IN 2018

As of 31st December

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands	WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands
Dolnośląskie			Kujawsko-pomorskie (dok.) (cont.)		
Wrocław	293	640,6	Grudziądz	58	95,0
Wałbrzych	85	112,6	Inowrocław	30	73,1
Legnica	56	99,8	Brodnica	23	28,8
Jelenia Góra	109	79,5	Świecie	12	25,8
Lubin	41	72,6	Lubelskie		
Głogów	35	67,6	Lublin	147	339,7
Świdnica	22	57,3	Zamość	30	63,8
Bolesławiec	24	38,9	Chełm	35	62,7
Oleśnica	21	37,2	Biała Podlaska	49	57,4
Dzierżoniów	20	33,3	Puławy	50	47,8
Oława	27	32,9	Świdnik	20	39,3
Zgorzelec	16	30,5	Kraśnik	26	34,5
Bielawa	36	30,1	Łuków	36	30,0
Kłodzko	25	27,0	Biłgoraj	21	26,4
Jawor	19	23,1	Lubartów	14	22,0
Świebodzice	30	22,8	Lubuskie		
Polkowice	24	22,5	Zielona Góra	277	140,3
Nowa Ruda	37	22,2	Gorzów Wielkopolski	86	123,9
Lubań	16	21,2	Nowa Sól	22	38,8
Kujawsko-pomorskie			Żary	33	37,7
Bydgoszcz	176	350,2	Żagań	40	25,8
Toruń	116	202,1	Świebodzin	17	21,8
Włocławek	84	110,8			

a Uszeregowane malejąco według liczby ludności. b Na podstawie bilansów.

a Listed by the decreasing number of population. b Based on balances.

TABLE 12 (144). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH W 2018 R. 20 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW (cd.)**
 Stan w dniu 31 grudnia
 AREA AND POPULATION OF TOWNS WITH 20 THOUSAND AND OVER INHABITANTS IN 2018 (cont.)
 As of 31st December

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands	WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands
Łódzkie			Mazowieckie (dok.) (cont.)		
Łódź	293	685,3	Mława	35	31,2
Piotrków Trybunalski	67	73,7	Nowy Dwór Mazowiecki	28	28,6
Pabianice	33	65,3	Wyszaków	21	26,9
Tomaszów Mazowiecki	42	62,6	Kobyłka	20	23,7
Bełchatów	35	57,4	Piastów	6	22,7
Zgierz	42	56,5	Ostrów Mazowiecka	22	22,5
Skiermiewice	35	48,2	Płońsk	12	22,2
Radomsko	51	46,1	Józefów	24	20,6
Kutno	34	44,2	Opolskie		
Sieradz	51	42,3	Opole	149	128,1
Zduńska Wola	25	42,1	Kędzierzyn-Koźle	124	61,1
Łowicz	23	28,5	Nysa	28	44,0
Wieluń	17	22,5	Brzeg	15	35,9
Aleksandrów Łódzki	14	21,7	Kluczbork	12	23,7
Opczno	25	21,3	Prudnik	20	21,1
Małopolskie			Podkarpackie		
Kraków	327	771,1	Rzeszów	120	191,6
Tarnów	72	109,1	Przemysł	46	61,3
Nowy Sącz	58	83,9	Stalowa Wola	83	61,2
Oświęcim	30	38,3	Mielec	47	60,5
Chrzanów	38	36,9	Tarnobrzeg	85	47,0
Olkusz	25	35,6	Krosno	44	46,5
Nowy Targ	51	33,4	Dębica	34	45,8
Bochnia	30	29,9	Jarosław	35	37,7
Gorlice	24	27,6	Sanok	38	37,6
Zakopane	84	27,2	Jasło	37	35,2
Skawina	20	24,4	Podlaskie		
Wieliczka	13	23,4	Białystok	102	297,5
Andrychów	10	20,3	Suwałki	66	69,8
Mazowieckie			Łomża	33	63,0
M.st. Warszawa	517	1778,0	Augustów	81	30,2
Radom	112	213,0	Bielsk Podlaski	27	25,4
Płock	88	120,0	Zambrów	19	22,2
Siedlce	32	77,9	Grajewo	19	21,9
Pruszków	19	61,8	Hajnówka	21	20,7
Legionowo	14	54,1	Pomorskie		
Ostrołęka	34	52,3	Gdańsk	262	466,6
Piaseczno	16	48,1	Gdynia	135	246,3
Otwock	47	44,9	Słupsk	43	91,0
Ciechanów	33	44,2	Tczew	22	60,3
Mińsk Mazowiecki	13	40,8	Wejherowo	27	49,8
Żyrardów	14	40,0	Rumia	30	49,0
Wołomin	17	37,1	Starogard Gdański	25	47,8
Ząbki	11	36,7	Chojnice	21	39,9
Sochaczew	26	36,5	Malbork	17	38,6
Marki	26	33,9			
Grodzisk Mazowiecki	14	31,5			

a Uszeregowane malejąco według liczby ludności. b Na podstawie bilansów.

a Listed by the decreasing number of population. b Based on balances.

TABL. 12 (144). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH W 2018 R. 20 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

AREA AND POPULATION OF TOWNS WITH 20 THOUSAND AND OVER INHABITANTS IN 2018 (cont.)

As of 31st December

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands	WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS MIASTA ^a TOWNS ^a	Powierz- chnia w km ² Area in km ²	Ludność ^b w tys. Popula- tion ^b in thou- sands
Pomorskie (dok.) (cont.)			Świętokrzyskie (dok.) (cont.)		
Kwidzyn	22	38,5	Skarżysko-Kamienna	64	45,4
Sopot	17	36,0	Sandomierz	29	23,6
Lębork	18	35,4	Warmińsko-mazurskie		
Pruszcz Gdański	16	30,9	Olsztyn	88	172,4
Reda	34	25,8	Elbląg	80	120,1
Kościerzyna	16	23,8	Elk	21	61,9
Śląskie			Ilawa	22	33,3
Katowice	165	294,5	Ostróda	14	33,0
Częstochowa	160	222,3	Giżycko	14	29,4
Sosnowiec	91	202,0	Kętrzyn	10	27,4
Gliwice	134	179,8	Bartoszyce	11	23,6
Zabrze	80	173,4	Szczytno	11	23,3
Bielsko-Biała	125	171,3	Mragowo	15	21,7
Bytom	69	166,8	Działdowo	11	21,3
Rybnik	148	138,7	Wielkopolskie		
Ruda Śląska	78	138,0	Poznań	262	536,4
Tychy	82	127,8	Kalisz	69	101,0
Dąbrowa Górnicza	189	120,3	Konin	82	74,2
Chorzów	33	108,4	Piła	103	73,4
Jaworzno	153	91,6	Ostrów Wielkopolski	42	72,1
Jastrzębie Zdrój	85	89,1	Gniezno	41	68,5
Mysłowice	66	74,6	Leszno	32	64,0
Siemianowice Śląskie	25	67,2	Luboń	14	31,8
Żory	65	62,5	Września	13	30,6
Tarnowskie Góry	84	61,4	Swarzędz	8	30,4
Będzin	37	56,8	Śrem	12	29,7
Piekary Śląskie	40	55,3	Krotoszyn	23	29,0
Racibórz	75	54,9	Turek	16	27,1
Świętochłowice	13	50,0	Jarocin	16	26,3
Zawiercie	85	49,6	Wągrowiec	18	25,6
Wodzisław Śląski	50	48,1	Kościan	9	23,9
Mikołów	79	40,8	Środa Wielkopolska	22	23,3
Knurów	34	38,4	Koło	14	22,0
Czechowice-Dziedzice	33	35,9	Rawicz	8	20,3
Cieszyn	29	34,6	Gostyń	11	20,2
Myszków	74	31,8	Zachodniopomorskie		
Czeladź	16	31,7	Szczecin	301	402,5
Żywiec	51	31,4	Koszalin	98	107,3
Czerwionka-Leszczyń	38	28,3	Stargard	48	67,9
Pszczyna	22	25,8	Kołobrzeg	26	46,4
Lubliniec	89	23,8	Kołobrzeg	26	46,4
Łaziska Górne	20	22,3	Świnoujście	202	40,9
Rydułtowy	15	21,6	Szczecinek	48	40,1
Orzesze	84	20,9	Police	37	32,7
Świętokrzyskie			Wałcz	38	25,4
Kielce	110	195,8	Białogard	26	24,3
Ostrowiec Świętokrzyski	46	69,1	Goleniów	12	22,4
Starachowice	32	49,0	Gryfino	10	21,3

a Uszeregowane malejąco według liczby ludności. b Na podstawie bilansów.

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Listed by the decreasing number of population. b Based on balances.

Source: in regard to area — data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 13 (145). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 grudnia

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31st December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	2018 gminy ^a gminas ^a	2010	2015	2017	2018	2010	2018
		ludność na wsi ^b rural population ^b					
		w tys. in thousands				w % ogółu ludności in % of total population	
OGÓŁEM	2176	15100,8	15270,8	15324,3	15343,9	39,2	39,9
TOTAL							
Poniżej 2000	38	45,9	53,1	57,5	56,3	0,1	0,1
Below							
2000—4999	772	2859,3	2901,7	2906,5	2928,3	7,5	7,6
5000—6999	547	3396,6	3299,0	3287,0	3247,6	8,9	8,5
7000—9999	425	3798,9	3664,0	3574,4	3520,9	9,9	9,2
10000 i więcej	394	5000,0	5353,1	5498,9	5590,8	13,1	14,6
and more							

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. b Na podstawie bilansów; w 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

a Rural and urban-rural gminas. b Based on balances; in 2010 according to the administrative division valid as of 31st December 2011.

TABL. 14 (146). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**

VITAL STATISTICS OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages	Separacje ^a Separa- tions ^a	Rozwody ^a Divorces ^a	Urodzenia żywe Live births	Zgony	Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
					ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

OGÓŁEM	2010	228,3	2,8	61,3	413,3	378,5	2,1	34,8
TOTAL	2015	188,8	1,7	67,3	369,3	394,9	1,5	-25,6
	2017	192,6	1,6	65,3	402,0	402,9	1,6	-0,9
	2018	192,4	1,3	62,8	388,2	414,2	1,5	-26,0
Miasta	2010	137,2	2,0	47,4	241,9	227,5	1,2	14,5
Urban areas	2015	111,2	1,2	48,9	217,4	242,1	0,9	-24,7
	2017	114,3	1,1	46,8	236,1	247,3	0,9	-11,2
	2018	114,8	0,9	45,2	228,7	255,3	0,8	-26,6
Wieś	2010	91,1	0,8	13,4	171,4	151,0	0,9	20,4
Rural areas	2015	77,6	0,5	17,6	151,9	152,9	0,6	-0,9
	2017	78,2	0,5	17,5	165,8	155,5	0,7	10,3
	2018	77,6	0,4	16,7	159,5	158,9	0,7	0,5

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2010	5,9	0,1	1,6	10,7	9,8	5,0	0,9
TOTAL	2015	4,9	0,0	1,8	9,6	10,3	4,0	-0,7
	2017	5,0	0,0	1,7	10,5	10,5	4,0	-0,0
	2018	5,0	0,0	1,6	10,1	10,8	3,8	-0,7
Miasta	2010	5,9	0,1	2,0	10,3	9,7	5,0	0,6
Urban areas	2015	4,8	0,1	2,1	9,4	10,4	4,0	-1,1
	2017	4,9	0,0	2,0	10,2	10,7	3,9	-0,5
	2018	5,0	0,0	2,0	9,9	11,1	3,6	-1,2
Wieś	2010	6,0	0,1	0,9	11,4	10,0	5,0	1,4
Rural areas	2015	5,1	0,0	1,2	10,0	10,0	4,1	-0,1
	2017	5,1	0,0	1,1	10,8	10,2	4,1	0,7
	2018	5,1	0,0	1,1	10,4	10,4	4,2	0,0

a W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono faktów, w których oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą (w 2018 r. — 6 separacji i 1036 rozwodów). b W przypadku zgonów niemowląt — na 1000 urodzeń żywych.

a Data by urban and rural areas exclude events in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce (in 2018 — 6 separations and 1036 divorces). b Infant deaths are presented per 1000 live births.

TABL. 15 (147). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
 MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved				Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a Difference between contracted and dissolved marriages ^a		
		ogółem total	przez śmierć by death of		przez rozwód ^b by divorce ^b		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divorce
			męża husband	żony wife				
OGÓŁEM 2010	228337	220727	116966	42461	61300	24,6	6,8	+6305
TOTAL 2015	188832	205253	100479	37478	67296	22,9	7,5	-20385
..... 2017	192576	222677	114206	43214	65257	24,9	7,3	-30757
2018	192443	224373	116835	44695	62843	25,2	7,1	-32140
Miasta 2010	137218	143928	69920	26614	47394	26,7	8,8	-21285
Urban areas 2015	111246	132034	59672	23466	48896	24,7	9,2	-31271
..... 2017	114338	143920	69468	27612	46840	27,3	8,9	-38224
2018	114841	144915	71321	28441	45153	27,7	8,6	-39449
Wieś 2010	91119	76316	47046	15847	13423	21,2	3,7	+28073
Rural areas 2015	77586	72406	40807	14012	17587	19,9	4,8	+11699
..... 2017	78238	77812	44738	15602	17472	21,2	4,8	+8412
2018	77602	78422	45514	16254	16654	21,4	4,5	+8345

a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych na pobyt stały oraz — w przypadku miasta i wsi — również salda migracji wewnętrznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów, w których oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą.

a After considering net international migration for permanent residence and — in the case of urban and rural areas — also net internal migration for permanent residence of married persons. b Data by urban and rural areas exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce.

 TABL. 16 (148). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
 DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	61300	67296	65257	62843	TOTAL
rozwidzione małżeństwa:					divorced couples:
Bez dzieci	25002	28152	26990	26629	Without children
Z dziećmi	36298	39144	38267	36214	With children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	23373	24581	23230	21949	1
2	10655	12149	12755	11977	2
3	1805	1914	1857	1878	3
4 i więcej	465	500	425	410	4 and more

a W wieku poniżej 18 lat.
a Below the age of 18.

TABL. 17 (149). **PŁODNOŚĆ KOBIET**
FEMALE FERTILITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat Live births per 1000 women aged							
	15—49 ^{ab}	15—19 ^a	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49 ^b
OGÓŁEM 2010	43	15	56	95	74	31	6	0,2
TOTAL 2015	40	12	47	88	74	32	7	0,3
..... 2017	44	11	51	99	86	37	7	0,3
..... 2018	43	10	49	98	85	38	8	0,4
Miasta 2010	42	14	45	88	75	32	6	0,2
Urban areas 2015	39	12	42	82	76	32	7	0,3
..... 2017	44	11	47	95	87	38	8	0,3
..... 2018	43	10	46	96	86	39	8	0,4
Wieś 2010	46	17	72	106	71	30	6	0,3
Rural areas 2015	41	13	54	96	72	30	6	0,3
..... 2017	45	11	55	105	85	36	7	0,4
..... 2018	43	10	52	101	83	37	8	0,4

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a — poniżej 15 lat, b — 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a — below 15, b — 50 and more.

TABL. 18 (150). **WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Współczynnik dzietności	1,376	1,289	1,453	1,435	Total fertility rate
miasta	1,292	1,240	1,418	1,416	urban areas
wieś	1,505	1,350	1,493	1,452	rural areas
Współczynnik reprodukcji brutto	0,662	0,627	0,707	0,696	Gross reproduction rate
miasta	0,623	0,605	0,689	0,688	urban areas
wieś	0,722	0,654	0,727	0,703	rural areas
Współczynnik reprodukcji netto	0,656	0,622	0,701	0,690	Net reproduction rate
miasta	0,617	0,599	0,683	0,682	urban areas
wieś	0,715	0,649	0,721	0,697	rural areas

TABLE 19 (151). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

OGÓŁEM	2010	378,5	199,8	178,6	227,5	118,3	109,2	151,0	81,6	69,5
TOTAL	2015	394,9	204,5	190,5	242,1	123,2	118,8	152,9	81,2	71,6
	2017	402,9	207,7	195,2	247,3	125,2	122,1	155,5	82,5	73,0
	2018	414,2	213,6	200,6	255,3	129,5	125,8	158,9	84,2	74,7

NA 1000 LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 1000 POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM	2010	9,8	10,7	9,0	9,7	10,6	8,9	10,0	10,9	9,2
TOTAL	2015	10,3	11,0	9,6	10,4	11,2	9,7	10,0	10,7	9,4
	2017	10,5	11,2	9,8	10,7	11,4	10,0	10,2	10,8	9,5
	2018	10,8	11,5	10,1	11,1	11,8	10,4	10,4	11,0	9,7
0— 4 lata		0,9	1,0	0,8	0,8	0,9	0,8	1,0	1,1	0,9
w tym 0 lat ^a of which 0 ^a		3,8	4,2	3,5	3,6	3,9	3,3	4,2	4,5	3,9
5— 9		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10—14		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
15—19		0,4	0,5	0,2	0,3	0,4	0,2	0,4	0,5	0,3
20—24		0,6	0,9	0,2	0,6	0,8	0,3	0,6	0,9	0,2
25—29		0,7	1,1	0,3	0,7	1,0	0,3	0,7	1,1	0,3
30—34		0,9	1,4	0,4	0,9	1,4	0,4	1,0	1,5	0,4
35—39		1,3	2,0	0,6	1,3	1,9	0,6	1,3	2,1	0,5
40—44		2,1	3,2	1,0	2,1	3,1	1,1	2,1	3,3	0,9
45—49		3,4	5,0	1,8	3,4	4,9	1,9	3,3	5,0	1,6
50—54		5,4	7,9	3,0	5,3	7,9	3,0	5,6	8,0	3,0
55—59		8,9	12,9	5,2	8,7	12,6	5,2	9,4	13,3	5,2
60—64		13,6	19,5	8,4	13,3	19,1	8,5	14,2	20,1	8,0
65—69		19,8	28,8	12,6	19,3	27,9	12,8	20,9	30,4	12,2
70—74		27,6	39,1	19,3	26,9	37,4	19,5	29,1	42,3	18,9
75—79		42,1	58,6	32,0	41,2	56,9	31,8	43,8	61,6	32,5
80—84		69,2	90,6	58,4	66,6	86,4	56,5	74,0	98,0	61,8
85 lat i więcej and more		153,5	171,1	146,8	146,4	162,4	140,0	165,5	186,6	157,9

a Na 1000 urodzeń żywych.
a Per 1000 live births.

TABL. 20 (152). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a
DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017					SPECIFICATION
			ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	z liczby ogółem of total number		
						miasta urban areas	wieś rural areas	
na 100 tys. ludności			per 100 thousand population					
OGÓŁEM	982,6	1027,0^b	1048,5	1117,2	984,1	1069,6	1016,6	TOTAL
Choroby zakaźne i pasożytnicze w tym gruźlica układu oddechowego	7,3	5,0	5,0	5,6	4,4	5,8	3,8	Infectious and parasitic diseases of which tuberculosis of the respiratory system
Nowotwory	249,4	274,3	278,3	313,9	244,9	300,8	244,3	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe	240,4	261,6	259,3	293,5	227,3	280,5	227,4	of which malignant neoplasms
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ	1,1	0,5	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	Diseases of blood and blood-forming organs ^Δ
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	17,8	22,5	24,6	22,6	26,5	24,5	24,7	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
w tym cukrzyca	16,9	21,5	22,9	21,0	24,6	22,7	23,1	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	4,6	5,9	9,7	15,3	4,4	9,8	9,5	Mental and behavioural disorders
w tym spowodowane alkoholem	4,3	5,3	7,9	14,1	2,1	8,0	7,9	of which due to use of alcohol
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	13,3	14,1	16,8	15,6	18,0	18,5	14,4	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	451,8	469,0	434,8	408,1	459,9	429,1	443,5	Diseases of the circulatory system
w tym:								of which:
choroba nadciśnieniowa	16,2	11,5	18,9	16,5	21,2	17,3	21,4	hypertensive diseases
choroba niedokrwienna serca	119,0	102,4	116,4	125,0	108,3	119,6	111,5	ischaemic heart diseases
choroby naczyń mózgowych ...	92,3	79,2	79,7	73,4	85,6	79,3	80,3	cerebrovascular diseases
choroby tętnic, tętniczek i naczyń włosowatych	87,7	88,4	93,5	71,7	113,9	88,8	100,5	diseases of arteries, arterioles and capillaries
w tym miażdżycy	81,5	82,0	86,5	62,9	108,6	81,2	94,6	of which atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	50,2	63,1	68,5	77,0	60,5	70,4	65,5	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	42,2	38,4	43,5	51,7	35,8	47,7	37,2	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	9,2	4,1	5,3	6,3	4,4	6,2	4,0	of which fibrosis and cirrhosis
Choroby skóry i tkanki podskórnej	0,1	0,6	1,0	0,8	1,1	1,1	0,9	Diseases of the skin and subcutaneous tissue
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	1,2	1,5	1,6	0,9	2,0	1,7	1,5	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo-płciowego	13,4	7,9	10,2	9,7	10,8	11,5	8,3	Diseases of the genitourinary system
Ciąża, poród i połóg	0,02	0,02	0,02	0,00	0,05	0,01	0,04	Pregnancy, childbirth and the puerperium
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2,8	2,0	2,3	2,8	1,8	2,3	2,2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	2,5	2,2	2,3	2,5	2,1	2,1	2,6	Congenital anomalies ^Δ
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	63,6	67,4	99,0	113,2	85,8	97,5	101,4	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	61,3	51,4	50,1	76,8	25,1	46,3	55,9	Injuries and poisonings by external cause
w tym:								of which:
wypadki komunikacyjne	11,8	9,2	9,0	14,1	4,3	7,3	11,7	transport accidents
samobójstwa	16,5	14,1	11,7	20,9	3,0	9,8	14,5	suicides

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja). ^b Nie uwzględniono 480 zgonów z uwagi na brak opisu przyczyny zgonu.

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision). ^b Excluding 480 deaths due to lack of description of causes of deaths.

TABL. 21 (153). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG PRZYCZYN^a**
 INFANT DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
			na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births			
OGÓŁEM	4,98	4,00	3,99	3,94	4,06	TOTAL
Choroby zakaźne i pasożytnicze	0,10	0,03	0,02	0,02	0,02	Infectious and parasitic diseases
w tym posocznica	0,08	0,01	0,00	0,00	—	of which septicaemia
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia	0,12	0,05	0,07	0,06	0,08	Diseases of the nervous system and the sense organs and the circulatory system
Choroby układu oddechowego	0,12	0,09	0,11	0,09	0,13	Diseases of the respiratory system
w tym zapalenie płuc	0,10	0,09	0,10	0,08	0,13	of which pneumonia
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2,56	2,11	2,13	2,21	2,03	Conditions originating in the perinatal period
w tym:						of which:
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	1,65	1,70	1,07	1,09	1,04	disorders related to length of gestation and fetal growth
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	0,41	0,14	0,49	0,50	0,48	respiratory disorders specific to the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	1,69	1,39	1,49	1,39	1,63	Congenital anomalies ^Δ
w tym:						of which:
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego	0,21	0,12	0,12	0,10	0,15	congenital malformations of the ner- vous system
wrodzone wady serca	0,54	0,52	0,53	0,52	0,55	congenital malformations of heart
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	0,09	0,08	0,05	0,05	0,07	Injuries and poisonings by external cause
Pozostałe przyczyny zgonów	0,30	0,25	0,12	0,12	0,10	Other causes of deaths

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 22 (154). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
 SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total		Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	Z liczby ogółem — samobójcy w wieku Of total number — suicidal persons by age					
		ogółem total	w tym doko- nane of which commit- ted			14 lat i mniej and less	15—19	20—29	30—49	50—69	70 lat i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL	2010	5456	4087	3178	2278	42	317	962	1899	1795	406
	2015	9973	5688	6299	3674	80	558	1965	3679	2899	692
	2017	11139	5276	6979	4160	142	776	2154	4315	2975	768
	2018	11167	5182	7208	3959	179	775	2065	4455	2855	831
W tym mężczyźni	2010	4480	3517	2493	1987	16	211	833	1604	1467	320
	2015	7972	4889	4838	3134	29	321	1601	3038	2358	541
	2017	8515	4524	5095	3420	29	359	1662	3534	2360	563
	2018	8364	4471	5178	3186	35	328	1555	3572	2255	613

a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 23 (155). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA

LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mężczyźni Males						Kobiety Females					
	przeciętna liczba lat dalszego trwania życia osób w wieku lat life expectancy at age specified											
	0	1	15	30	45	60	0	1	15	30	45	60
OGÓŁEM 2010	72,1	71,5	57,6	43,3	29,7	18,3	80,6	80,0	66,1	51,3	36,8	23,5
TOTAL 2015	73,6	72,9	59,0	44,7	30,8	19,0	81,6	80,9	67,0	52,2	37,6	24,1
..... 2017	74,0	73,3	59,4	45,0	31,2	19,2	81,8	81,1	67,2	52,4	37,9	24,3
..... 2018	73,8	73,2	59,3	44,9	31,1	19,1	81,7	81,0	67,1	52,3	37,7	24,2
Miasta Urban areas	74,2	73,5	59,6	45,2	31,4	19,4	81,6	80,9	67,0	52,3	37,7	24,2
Wieś Rural areas	73,2	72,6	58,7	44,4	30,6	18,6	81,6	80,9	67,1	52,3	37,7	24,1

TABL. 24 (156). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011— —2015	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	w wieku aged		
					przed- produk- cyjnym pre- -working	produk- cyjnym working	

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

OGÓŁEM	2037,7	387,5	400,4	449,8	104,9	309,2	35,7	TOTAL
mężczyźni	946,0	181,0	187,8	211,2	53,4	146,3	11,5	males
kobiety	1091,6	206,6	212,5	238,6	51,5	162,9	24,2	females
Miasta:								Urban areas:
napływ ^a	1081,1	207,8	212,6	241,3	48,6	171,3	21,4	inflow ^a
mężczyźni	493,5	95,3	97,7	111,2	24,6	80,0	6,6	males
kobiety	587,6	112,5	114,8	130,1	24,0	91,3	14,8	females
odpływ ^b	1247,1	231,9	238,4	269,6	62,0	183,0	24,6	outflow ^b
mężczyźni	592,7	110,4	113,9	129,3	31,7	89,7	7,9	males
kobiety	654,4	121,5	124,5	140,3	30,3	93,3	16,7	females
Wieś:								Rural areas:
napływ ^a	956,5	179,7	187,8	208,5	56,3	137,8	14,4	inflow ^a
mężczyźni	452,5	85,6	90,1	100,0	28,8	66,2	5,0	males
kobiety	504,0	94,1	97,7	108,5	27,5	71,6	9,4	females
odpływ ^b	790,5	155,6	161,9	180,2	43,0	126,1	11,1	outflow ^b
mężczyźni	353,3	70,6	73,9	82,0	21,8	56,6	3,6	males
kobiety	437,2	85,1	88,0	98,2	21,2	69,5	7,5	females
Saldo migracji w miastach	-166,0	-24,1	-25,9	-28,3	-13,4	-11,7	-3,2	Net migration in urban areas
Mężczyźni	-99,2	-15,1	-16,2	-18,0	-7,0	-9,7	-1,3	Males
Kobiety	-66,8	-9,0	-9,7	-10,3	-6,4	-2,0	-1,9	Females

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

Saldo migracji w miastach	-1,4	-1,0	-1,1	-1,2	-3,4	-0,8	-0,6	Net migration in urban areas
Mężczyźni	-1,8	-1,4	-1,5	-1,6	-3,5	-1,3	-0,8	Males
Kobiety	-1,1	-0,7	-0,8	-0,8	-3,3	-0,3	-0,5	Females

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 25 (157). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT CZASOWY^a**

Stan w dniu 31 grudnia

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR TEMPORARY STAY^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
Zameldowani na pobyt czasowy	695,3	593,9	526,5	499,0	Registered for temporary stay
miasta	477,5	397,4	349,5	330,3	urban areas
wieś	217,8	196,6	177,1	168,7	rural areas
Czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	695,3	593,9	526,5	499,0	Temporarily absent from place of permanent residence
miasta	381,7	322,4	284,6	270,5	urban areas
wieś	313,6	271,6	241,9	228,5	rural areas
Saldo ludności czasowo obecnej w miastach	+95,8	+75,0	+64,8	+59,8	Net population temporarily present in urban areas

a Ponad 3 miesiące.

a More than 3 months.

TABL. 26 (158). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA OKRES 12 MIESIĘCY I WIĘCEJ (długookresowe) WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERIOD OF 12 MONTHS AND MORE (long-term migration) BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010			2017			2018		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM^a TOTAL^a									
Imigranci	54499	35710	18789	37346	21054	16292	68530	40366	28164
Immigrants									
Poniżej 18 lat	8915	4527	4388	10760	5495	5265	15090	7830	7260
Below the age of 18									
18—24	7725	6070	1655	2920	1533	1387	5845	3306	2539
25—29	14579	11449	3130	4428	2470	1958	9330	5428	3902
30—44	14579	8945	5634	12270	7366	4904	24971	15685	9286
45—59	6148	3378	2770	4570	2789	1781	9620	6073	3547
60 lat i więcej	2553	1341	1212	2398	1401	997	3674	2044	1630
and more									
Emigranci	41216	20773	20443	37763	20946	16817	39586	22325	17261
Emigrants									
Poniżej 18 lat	6676	3486	3190	5666	2908	2758	5830	3079	2751
Below the age of 18									
18—24	4626	2630	1996	4237	2775	1462	4465	2820	1645
25—29	6745	3176	3569	4627	2479	2148	4576	2428	2148
30—44	13791	6718	7073	14464	7966	6498	15400	8787	6613
45—59	6843	3543	3300	6272	3541	2731	6644	3887	2757
60 lat i więcej	2535	1220	1315	2497	1277	1220	2671	1324	1347
and more									
Saldo migracji	+13283	+14937	-1654	-417	+108	-525	+28944	+18041	+10903
Net migration									

a Dane o imigracjach za 2017 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w roku ubiegłym.

a Data on immigration for 2017 have been adjusted in relation to the data published last year.

TABL. 26 (158). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA OKRES 12 MIESIĘCY I WIĘCEJ (długookresowe) WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW (dok.)**

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERIOD OF 12 MONTHS AND MORE (long-term migration) BY SEX AND AGE OF MIGRANTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010			2017			2018		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
w tym NA POBYT STAŁY of which FOR PERMANENT RESIDENCE									
Imigranci	15246	9011	6235	13324	7200	6124	15461	8489	6972
Immigrants									
Poniżej 18 lat	5290	2649	2641	6874	3485	3389	7323	3838	3485
Below the age of 18									
18—24	1558	1132	426	537	249	288	631	317	314
25—29	2445	1791	654	861	461	400	1040	489	551
30—44	3017	1899	1118	2811	1703	1108	3622	2161	1461
45—59	1911	1023	888	1197	709	488	1544	944	600
60 lat i więcej	1025	517	508	1044	593	451	1301	740	561
and more									
Emigranci	17360	7975	9385	11888	5930	5958	11849	5951	5898
Emigrants									
Poniżej 18 lat	2778	1436	1342	2084	1115	969	2015	1093	922
Below the age of 18									
18—24	1945	1060	885	1549	1117	432	1506	1086	420
25—29	2343	900	1443	1199	558	641	1139	513	626
30—44	5892	2499	3393	4320	1878	2442	4337	1953	2384
45—59	3256	1597	1659	1902	903	999	1972	936	1036
60 lat i więcej	1146	483	663	834	359	475	880	370	510
and more									
Saldo migracji	-2114	+1036	-3150	+1436	+1270	+166	+3612	+2538	+1074
Net migration									

TABL. 27 (159). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA OKRES 12 MIESIĘCY I WIĘCEJ^a (długookresowe) WEDŁUG KONTYNETÓW I KRAJÓW**INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERIOD OF 12 MONTHS AND MORE^a (long-term migration) BY CONTINENTS AND COUNTRIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2018			SPECIFICATION
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
Imigranci	54499	35710	18789	68530	40366	28164	Immigrants
Afryka	808	671	137	891	712	179	Africa
Ameryka Południowa	231	132	99	363	220	143	South America
Ameryka Północna i Środkowa	4134	2513	1621	1634	957	677	North and Central America
w tym:							of which:
Kanada	621	354	267	293	159	134	Canada
Stany Zjednoczone	3410	2092	1318	1169	681	488	United States
Australia i Oceania	311	187	124	168	99	69	Australia and Oceania
Azja	4216	2432	1784	7350	4313	3037	Asia

^a Cypr i Turcję zaliczono do Europy.

Cyprus and Turkey were included in Europe.

TABL. 27 (159). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA OKRES 12 MIESIĘCY I WIĘCEJ^a (długookresowe) WEDŁUG KONTYNETÓW I KRAJÓW (dok.)**INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERIOD OF 12 MONTHS AND MORE^a
(long-term migration) BY CONTINENTS AND COUNTRIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2018			SPECIFICATION
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
Imigranci (dok.)							Immigrants (cont.)
Europa	44784	29765	15019	58080	34042	24038	Europe
w tym:							of which:
Unia Europejska	37023	26194	10829	19844	12057	7787	European Union
w tym:							of which:
Austria	876	570	306	587	325	262	Austria
Bułgaria	434	287	147	839	448	391	Bulgaria
Francja	1288	857	431	905	572	333	France
Hiszpania	1068	730	338	564	399	165	Spain
Holandia	2107	1702	405	1001	639	362	Netherlands
Irlandia	4008	3075	933	969	568	401	Ireland
Niemcy	7527	5018	2509	4756	2896	1860	Germany
Wielka Brytania	14717	10836	3881	5304	3036	2268	United Kingdom
Włochy	1766	1068	698	1421	1026	395	Italy
Białoruś	1041	439	602	2796	1464	1332	Belarus
Norwegia	743	570	173	554	314	240	Norway
Rosja	741	263	478	1560	658	902	Russia
Turcja	465	379	86	699	545	154	Turkey
Ukraina	4013	1436	2577	31807	18488	13319	Ukraine
Nieustalony kraj	15	10	5	44	23	21	Country unknown
Emigranci	41216	20773	20443	39586	22325	17261	Emigrants
Afryka	398	317	81	406	324	82	Africa
Ameryka Południowa	144	85	59	114	75	39	South America
Ameryka Północna i Środkowa	3795	1874	1921	1633	857	776	North and Central America
w tym:							of which:
Kanada	825	398	427	295	149	146	Canada
Stany Zjednoczone	2910	1436	1474	1247	655	592	United States
Australia i Oceania	285	142	143	172	85	87	Australia and Oceania
Azja	1947	1073	874	4253	2475	1778	Asia
Europa	34634	17276	17358	33006	18507	14499	Europe
w tym:							of which:
Unia Europejska	29748	15185	14563	19589	10865	8724	European Union
w tym:							of which:
Austria	724	361	363	708	391	317	Austria
Belgia	641	315	326	435	246	189	Belgium
Francja	1131	619	512	709	403	306	France
Hiszpania	685	360	325	472	269	203	Spain
Holandia	1588	960	628	1446	847	599	Netherlands
Irlandia	1831	1000	831	862	498	364	Ireland
Niemcy	10022	4742	5280	7133	3799	3334	Germany
Szwecja	754	389	365	477	272	205	Sweden
Wielka Brytania	9148	4878	4270	4858	2709	2149	United Kingdom
Włochy	1460	624	836	797	483	314	Italy
Białoruś	631	248	383	981	483	498	Belarus
Norwegia	688	425	263	638	408	230	Norway
Rosja	563	230	333	680	284	396	Russia
Ukraina	2259	753	1506	10057	5805	4252	Ukraine
Nieustalony kraj	13	6	7	2	2	0	Country unknown

a Cypr i Turcję zaliczono do Europy.

a Cyprus and Turkey were included in Europe.

TABL. 28 (160). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 grudnia
POPULATION PROJECTION^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tysiącach	38138	37741	37185	36477	35668	34817	33951	T O T A L in thousands
W wieku przedprodukcyjnym	6733	6500	5931	5568	5262	5079	4963	Pre-working age
mężczyźni	3458	3342	3052	2865	2708	2614	2554	males
kobiety	3274	3159	2880	2703	2554	2465	2409	females
Miasta	3760	3603	3232	2993	2808	2707	2647	Urban areas
mężczyźni	1930	1851	1661	1538	1443	1391	1360	males
kobiety	1830	1752	1571	1455	1365	1316	1287	females
Wieś	2973	2898	2700	2575	2454	2371	2317	Rural areas
mężczyźni	1528	1491	1391	1327	1265	1222	1194	males
kobiety	1445	1407	1309	1248	1189	1149	1123	females
W wieku produkcyjnym	22788	21892	21504	20715	19536	18036	16583	Working age
mężczyźni	12115	11584	11396	11114	10631	9935	9134	males
kobiety	10673	10308	10108	9601	8905	8101	7449	females
Miasta	13314	12601	12267	11701	10874	9851	8901	Urban areas
mężczyźni	6980	6570	6409	6197	5856	5375	4846	males
kobiety	6334	6031	5858	5504	5018	4476	4055	females
Wieś	9474	9291	9237	9014	8662	8185	7681	Rural areas
mężczyźni	5135	5014	4987	4917	4775	4559	4287	males
kobiety	4339	4277	4250	4097	3887	3625	3394	females
W wieku poprodukcyjnym	8617	9349	9750	10193	10870	11702	12404	Post-working age
mężczyźni	2887	3347	3554	3684	3955	4378	4876	males
kobiety	5730	6002	6196	6510	6915	7324	7529	females
Miasta	5643	6012	6120	6252	6553	6963	7277	Urban areas
mężczyźni	1852	2098	2162	2182	2302	2533	2805	males
kobiety	3791	3914	3958	4070	4250	4430	4472	females
Wieś	2975	3337	3630	3942	4317	4739	5127	Rural areas
mężczyźni	1036	1248	1392	1502	1653	1845	2071	males
kobiety	1939	2088	2238	2440	2664	2894	3056	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRO- DUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	67	72	73	76	83	93	105	NON-WORKING AGE POPULA- TION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52	58	58	59	63	70	81	Males
Kobiety	84	89	90	96	106	121	133	Females

a Opracowana w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 grudnia 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 stycznia 2014 r.); patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 203.

a Calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31st December 2013 (in administrative division valid as of 1st January 2014); see general notes, item 4 on page 203.

TABL. 29 (161). REZYDENCI^a

Stan w dniu 31 grudnia

RESIDENT POPULATION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tysiącach	38062,7	37967,2	37976,7	37972,8	T O T A L in thousands
mężczyźni w tysiącach	18429,7	18377,0	18380,3	18380,4	males in thousands
kobiety: w tysiącach	19633,0	19590,2	19596,4	19592,4	females: in thousands
na 100 mężczyzn	106,5	106,6	106,6	106,6	per 100 males
Miasta: w tysiącach	23140,0	22889,7	22847,7	22823,2	Urban areas: in thousands
w % ogółem	60,8	60,3	60,2	60,1	in % of total
Wieś: w tysiącach	14922,7	15077,5	15129,0	15149,6	Rural areas: in thousands
w % ogółem	39,2	39,7	39,8	39,9	in % of total

a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 202.

a Based on balances; see general notes, item 2 on page 202.

TABL. 30 (162). REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 grudnia

WORKING AND NON-WORKING AGE RESIDENT POPULATION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	38062,7	37967,2	37976,7	37972,8	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	7184,5	6847,1	6874,0	6894,9	Pre-working age
Miasta	3960,6	3828,1	3875,2	3899,4	Urban areas
mężczyźni	2028,9	1963,8	1988,3	2001,0	males
kobiety	1931,7	1864,2	1886,9	1898,4	females
Wieś	3223,9	3019,1	2998,8	2995,4	Rural areas
mężczyźni	1653,0	1550,1	1539,4	1538,2	males
kobiety	1570,8	1468,9	1459,4	1457,3	females
W wieku produkcyjnym	24435,5	23612,0	23140,7	22909,6	Working age
w tym w wieku mobilnym	15106,0	14865,8	14594,6	14430,8	of which of mobility age
Miasta	15057,5	14137,4	13728,8	13540,4	Urban areas
mężczyźni	7737,9	7374,7	7191,6	7103,6	males
w tym w wieku mobilnym	4584,1	4439,4	4334,1	4275,1	of which of mobility age
kobiety	7319,6	6762,7	6537,2	6436,7	females
w tym w wieku mobilnym	4552,1	4393,5	4289,1	4230,4	of which of mobility age
Wieś	9377,9	9474,6	9411,9	9369,2	Rural areas
mężczyźni	5053,7	5127,9	5100,2	5080,3	males
w tym w wieku mobilnym	3091,0	3119,1	3088,1	3065,1	of which of mobility age
kobiety	4324,2	4346,7	4311,7	4288,9	females
w tym w wieku mobilnym	2878,8	2913,7	2883,3	2860,2	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	6442,8	7508,1	7962,0	8168,4	Post-working age
Miasta	4121,9	4924,2	5243,8	5383,4	Urban areas
mężczyźni	1222,7	1517,7	1653,2	1716,0	males
kobiety	2899,2	3406,5	3590,6	3667,4	females
Wieś	2320,9	2583,9	2718,3	2785,0	Rural areas
mężczyźni	733,3	842,8	907,6	941,3	males
kobiety	1587,6	1741,1	1810,7	1843,7	females

a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 202.

a Based on balances; see general notes, item 2 on page 202.

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych i prezentowane są na podstawie bezreprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** — tabl. 1—3 oraz 11 i 20—22. W 2018 r. zbadano po ok. 28,5 tys. gospodarstw domowych w każdym kwartale, tj. po ok. 0,2% ogólnej ich liczby. Badanie prowadzone jest metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału; badanie nie obejmuje osób bezdomnych oraz nieobecnych w gospodarstwie domowym 12 miesięcy i więcej. Wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności w wieku 15 lat i więcej przebywającej w gospodarstwach domowych.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w danym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego lub wypoczynkowego, z innych powodów), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
— w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,

General notes

Economic activity of population

1. Data on **economic activity of population** include **persons aged 15 and more**, members of households, and they are presented on the basis of the sample survey **Labour Force Survey (LFS)** — tables 1—3 as well as 11 and 20—22. In 2018 the survey covered approximately 28.5 thousand households in each quarter, i.e. about 0.2% of the total number. The survey has been carried out with the appliance of the continuous observation method, i.e. economic activity of population is observed in each week during the whole quarter; the survey does not cover the homeless and persons absent in a household for 12 months and more. The LFS results have been generalised on the basis of population balances aged 15 and more living in households.

2. The main criterion for dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting a family economic activity outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g. due to sickness, maternity leave, parental leave or vacation, due to other reasons), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in the case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main workplace;

2) **unemployed persons** are persons aged 15—74 who simultaneously fulfilled three conditions:
— within the reference week were not employed,

- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Udział bezrobotnych w liczbie ludności obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane zawarte w tabl. 4—10 i 12—15 opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Ponadto w uwadze pod tabl. 4 prezentuje się szacunek pracujących w „szarej gospodarce”. Dane zawarte w tabl. 11 opracowano na podstawie BAEL.

2. Dane o pracujących, z wyjątkiem tabl. 4—6 i 11, nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Informacje dla tych jednostek o pracujących według stanu w dniu 31 grudnia (tabl. 4—6) i na podstawie BAEL (tabl. 11) ujmuje się w zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz w sekcji „Administracja publiczna i obrona naroda; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”. Szczegółowe informacje o zatrudnieniu żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy i pracowników cywilnych w tych jednostkach podano w dziale „Organizacja państwa”.

3. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem danych dotyczących miejsc pracy: wolnych, nowo utworzonych, zlikwidowanych (tabl. 14) i kosztów pracy (tabl. 16), które opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 30.

4. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- within 4 weeks (the last week being the reference week) were actively looking for work,
- were ready (able) to take up work within 2 weeks following the reference week.

The unemployed also include persons who had found a job and were waiting to begin work within a three-month period and were ready to take up this work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. Activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in population aged 15 and more (total or in a given group).

Employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in population aged 15 and more (total or in a given group).

Unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

The share of unemployed persons in the number of population is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the number of population aged 15 and more (total or in a given group).

Employment

1. Data in tables 4—10 and 12—15 were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture). Moreover, the estimate of employed persons in the “hidden economy” is presented in note under the table 4. Data in the table 11 were compiled on the basis of the LFS.

2. Data regarding employed persons, excluding tables 4—6 and 11, do not include budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety. Information of those units regarding employed persons as of 31st December (table 4—6) and on the LFS basis (table 11) is given in item “employees hired on the basis of an employment contract” as well as in the section “Public administration and defence; compulsory social security”. Detailed information on the employment of professional soldiers as well as functionaries and civilian employees in these entities is given in the chapter “Organisation of the state”.

3. Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using **the enterprises method** excluding data concerning vacancies, newly created and liquidated jobs (table 14) and labour costs (table 16) which were compiled using **the local kind-of-activity unit method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 30.

4. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie — patrz ust. 8,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem współników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

5. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

6. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 grudnia podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

7. Dane o przeciętnej liczbie pracujących wykazano po przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, z wyjątkiem pracodawców i pracujących na własny rachunek (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) oraz agentów.

8. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 grudnia wyszacowano na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, tj.: ujęto wszystkich pracujących niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi wyłącznie lub głównie na własne potrzeby).

Przeciętną liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ustalono w oparciu o dokonane szacunki liczby pracujących, przy uwzględnieniu współczynników przeliczeniowych.

9. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture — see item 8,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents;
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and other cooperatives engaged in agricultural production as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

5. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

6. Data concerning employment as of 31st December are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main workplace**.

7. Data regarding the average number of employed persons are given after converting part-time paid employees on full-time paid employees excluding employers and own-account workers (excluding private farms in agriculture) as well as agents.

8. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31st December were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, i.e. included the whole number of employed persons independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing exclusively or mainly for their own needs).

The average number of employed persons on private farms in agriculture was established on the basis of estimates of the number of employees, taking into account conversion ratios.

9. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 grudnia** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

10. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

11. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

12. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez zakład pracy lub pracownika (łącznie ze zwolnieniami grupowymi); osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy; osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o liczbę osób powracających do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o liczbę osób, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

13. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

1) **the employment as of 31st December** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main workplace without converting them into full-time paid employees;

2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

10. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

11. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

12. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees). These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employer or the employee (including group dismissals); persons who have retired or been granted a disability pension; persons who have left work as well as — for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31st December from the year preceding the surveyed year.

13. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would be ready to hire them immediately.

Newly created jobs are jobs created in the course of organisational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

14. Koszty pracy stanowią sumę wynagrodzeń brutto (tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne — emerytalne, rentowe i chorobowe, płaconymi przez ubezpieczonego pracownika) oraz pozapłacowych wydatków (składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe opłacane przez pracodawcę, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wydatki na doskonalenie, kształcenie i przekwalifikowanie kadr, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz pozostałe wydatki, obejmujące m.in. delegacje służbowe, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych).

14. Labour costs are defined as the sum of gross wages and salaries (i.e. including deductions for personal income tax and contributions to compulsory social security — retirement, pension and illness, paid by the insured employee) as well as non-wage related expenditures (contributions to retirement, pension and accident insurance paid by the employer, contributions to the Labour Fund and to the Guaranteed Employee Benefits Fund, expenditures on improving skills, training and retraining personnel, improving safety and health at work as well as other expenditures including among others business trips, company social benefit fund).

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1265, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna — zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Za bezrobotnego zarejestrowanego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

4. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

5. Informacje o bezrobotnych na podstawie BAEL podano w części „Aktywność ekonomiczna ludności” na str. 229.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20th April 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st June 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1265, with later amendments), are classified as unemployed.

Unemployed person is a person aged 18 and more and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work, capable of work and ready to take full-time employment (or in case he/she is a disabled person — capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam covering this school curriculum) or tertiary schools in part-time programme, registered in the local labour office competent for his/her place of residence (permanent or temporary), and seeking employment or any other income-generating work, with additional provisions concerning the sources of income, included in the law.

2. Registered unemployed school-leaver is a person who has graduated within the last 12 months any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation.

3. The registered long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and vocational training of adults in the workplace.

4. Registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

5. Information regarding unemployed persons on the LFS basis is given in the part "Economic activity of the population" on page 229.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze „Statystycznej karty wypadku”.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczej Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowania.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.**

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **wypadek przy pracy** uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania — na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący — szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;

Working conditions

1. Information on accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information on accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data on accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from the "Statistical accident report".

Accidents at work on private farms in agriculture were compiled on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to the accidents for which one-off compensations were granted in a given year.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple casualty incident, is counted as one accident at work.

2. Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using **the local kind-of-activity unit method.**

3. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason, leading to injury or death, which occurred in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Every accident is treated **equally to an accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance against accidents at work and occupational diseases, if the employee had such an accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during training within the scope of national self-defence;
- 3) when performing tasks ordered by trade union organisations operating at the employer's.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance in the course of:

- 1) practising sports during competitions and training by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work while serving the sentence of imprisonment or temporary detentions;
- 3) exercising a mandate by members of parliament or senate who receive salaries;
- 4) serving a mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) doing — on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity — training or internship connected with a scholarship received by school leavers;

- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zleczenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj wypadku) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy grupowane są zgodnie z zaleceniami Eurostatu.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 grudnia, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo” (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); „Górnictwo i wydobywanie”; „Przetwórstwo przemysłowe”; „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”; „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”; „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków);

- 6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation in performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of usual activities related to running, or cooperation in running, a non-agricultural economic activity;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education of students receiving scholarship at the National School of Public Administration.

4. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e.: loss of sight, hearing, speech, ability to procreate, other bodily harm or health-related problems which disrupts primary bodily functions or results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant incapacity for work in the occupation, or a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. Fatal accident at work is an accident which leads to the death of a victim at the site of the accident or within 6 months of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.a. according to **contact-modes of injury** (describing the type of contact of the victim with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material agents, organisation of work, employee's incorrect action). Each accident at work is the result of a single contact-mode, but most often of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-modes of injuries have been grouped according to the Eurostat recommendations.

7. Incidence rate is the number of persons injured per 1000 persons employed. To calculate the ratio, the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31st December, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Information on persons exposed to physical health risk factors is compiled on the basis of reports, wherein:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: "Agriculture, forestry and fishing" (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); "Mining and quarrying"; "Manufacturing"; "Electricity, gas, steam and air conditioning supply"; "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities"; "Construction" (excluding development of building projects); "Wholesale

- „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Informacja i komunikacja” (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych); „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej); „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanego: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły, hałas, wibracje (drgania mechaniczne), gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
 - 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 grudnia z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”; “Transportation and storage”; “Information and communication” (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); “Professional, scientific and technical activities” (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); “Administrative and support service activities” (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); “Education” (only tertiary education); “Human health and social work activities” (in the scope of human health activities); “Other service activities” (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) data concern persons exposed to factors arising from the work environment (chemicals, dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work (awkward postures, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors associated with particularly dangerous machinery;
- 3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31st December from the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 1000 paid employees.

9. Disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the physical health risk factors occurring in the work environment or the nature of performed work.

Occupational diseases have been reported pursuant to the decree of the Council of Ministers of 30th June 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31st December from the year preceding the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 100 thousand employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

TABLE 1 (163). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ — na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018				
	przeciętne w roku annual averages				kwartały quarters			
					I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thousands	30955	30962	30595	30429	30458	30429	30418	30411
Mężczyźni Men	14823	14816	14620	14535	14549	14535	14529	14525
Kobiety Women	16133	16146	15975	15895	15909	15894	15889	15886
Aktywni zawodowo Economically active persons	17123	17388	17267	17143	17053	17182	17279	17058
mężczyźni men	9446	9569	9530	9440	9378	9434	9516	9431
kobiety women	7677	7820	7737	7703	7675	7749	7763	7627
Pracujący Employed persons	15473	16084	16423	16484	16344	16565	16617	16409
mężczyźni men	8566	8867	9066	9077	8996	9084	9141	9087
kobiety women	6908	7217	7357	7407	7348	7481	7477	7322
Bezrobotni ^a Unemployed persons ^a	1650	1304	844	659	709	617	662	649
mężczyźni men	881	701	464	363	382	350	376	344
kobiety women	769	603	380	296	327	267	286	305
Bierni zawodowo Economically inactive persons	13832	13574	13328	13286	13405	13246	13139	13353
Mężczyźni Men	5376	5248	5090	5095	5171	5101	5013	5094
Kobiety Women	8456	8326	8238	8191	8234	8146	8126	8259

a Osoby w wieku 15—74 lata.

a Persons aged 15—74.

TABLE 2 (164). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU W IV KWARTALE 2018 R. — na podstawie BAEL

ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE
BY AGE IN IV QUARTER 2018 — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons				Bierni zawodowo Economi- cally inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wska- źnik zatrud- nienia Em- ploy- ment rate	Stopa bez- robocia Unem- ploy- ment rate	Udział bezro- bot- nych ^a w lud- ności Share of unem- ployed per- sons ^a in the popu- lation
		ogółem grand total	pracujący employed		bezro- botni ^a unem- ployed ^a					
			razem total	w tym w peł- nym wymiarze czasu pracy of which full-time employ- ed						
OGÓŁEM	30411	17058	16409	15248	649	13353	56,1	54,0	3,8	2,1
TOTAL										
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	21423	16403	15760	14838	643	5020	76,6	73,6	3,9	3,0
15—24 lata	3616	1255	1099	949	155	2361	34,7	30,4	12,4	4,3
25—34	5095	4303	4138	3930	166	791	84,5	81,2	3,9	3,3
35—44	5611	4895	4762	4529	133	717	87,2	84,9	2,7	2,4
45—54	4466	3695	3574	3372	121	771	82,7	80,0	3,3	2,7
55 lat i więcej	11623	2911	2836	2468	75	8712	25,0	24,4	2,6	0,6
and more										
Mężczyźni	14525	9431	9087	8674	344	5094	64,9	62,6	3,6	2,4
Men										
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	11407	9193	8850	8529	343	2214	80,6	77,6	3,7	3,0
15—24 lata	1856	721	635	572	86	1135	38,8	34,2	11,9	4,6
25—34	2606	2430	2351	2292	79	176	93,2	90,2	3,3	3,0
35—44	2834	2647	2582	2527	65	187	93,4	91,1	2,5	2,3
45—54	2221	1895	1834	1765	60	327	85,3	82,6	3,2	2,7
55 lat i więcej	5008	1739	1684	1518	54	3269	34,7	33,6	3,1	1,1
and more										
Kobiety	15886	7627	7322	6574	305	8259	48,0	46,1	4,0	1,9
Women										
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	10016	7211	6910	6310	301	2806	72,0	69,0	4,2	3,0
15—24 lata	1760	533	464	377	69	1227	30,3	26,4	12,9	3,9
25—34	2488	1874	1787	1638	87	615	75,3	71,8	4,6	3,5
35—44	2777	2248	2179	2002	68	530	81,0	78,5	3,0	2,4
45—54	2245	1800	1740	1607	60	445	80,2	77,5	3,3	2,7
55 lat i więcej	6616	1172	1152	950	21	5443	17,7	17,4	1,8	0,3
and more										

a Osoby w wieku 15—74 lata. b Mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat.

a Persons aged 15—74. b Men aged 18—64, women aged 18—59.

TABL. 3 (165). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2018 R. — na podstawie BAEL

ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2018 — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons				Bierni zawodowo Economi- cally inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wska- źnik zatrud- nienia Em- ploy- ment rate	Stopa bez- robocia Unem- ploy- ment rate	Udział bezro- bot- nych ^a w lud- ności Share of unem- ployed per- sons ^a in the popu- lation
		ogółem grand total	pracujący employed		bezro- botni ^a unem- ployed ^a					
			razem total	w tym w peł- nym wy- miarze czasu pracy of which full-time employ- ed						
OGÓŁEM	30411	17058	16409	15248	649	13353	56,1	54,0	3,8	2,1
TOTAL										
wykształcenie: education:										
Wyższe	7354	5935	5838	5498	97	1419	80,7	79,4	1,6	1,3
Tertiary										
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	7341	4548	4364	4081	183	2793	62,0	59,4	4,0	2,5
Średnie ogólnokształcące	2977	1531	1456	1320	75	1446	51,4	48,9	4,9	2,5
General secondary										
Zasadnicze zawodowe	7426	4185	3977	3697	209	3241	56,4	53,6	5,0	2,8
Basic vocational										
Gimnazjalne, podstawowe i nie- pełne podstawowe	5314	859	773	652	86	4455	16,2	14,5	10,0	1,6
Lower secondary, primary and incomplete primary										
Mężczyźni	14525	9431	9087	8674	344	5094	64,9	62,6	3,6	2,4
Men										
wykształcenie: education:										
Wyższe	2990	2537	2502	2386	35	454	84,8	83,7	1,4	1,2
Tertiary										
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	3596	2627	2544	2450	83	969	73,1	70,7	3,2	2,3
Średnie ogólnokształcące	1115	773	735	701	38	341	69,3	65,9	4,9	3,4
General secondary										
Zasadnicze zawodowe	4513	2931	2801	2692	130	1581	64,9	62,1	4,4	2,9
Basic vocational										
Gimnazjalne, podstawowe i nie- pełne podstawowe	2311	563	506	446	57	1748	24,4	21,9	10,1	2,5
Lower secondary, primary and incomplete primary										
Kobiety	15886	7627	7322	6574	305	8259	48,0	46,1	4,0	1,9
Women										
wykształcenie: education:										
Wyższe	4364	3398	3337	3113	62	965	77,9	76,5	1,8	1,4
Tertiary										
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	3744	1920	1820	1631	100	1824	51,3	48,6	5,2	2,7
Średnie ogólnokształcące	1862	758	721	619	36	1104	40,7	38,7	4,7	1,9
General secondary										
Zasadnicze zawodowe	2913	1254	1175	1005	79	1659	43,0	40,3	6,3	2,7
Basic vocational										
Gimnazjalne, podstawowe i nie- pełne podstawowe	3003	296	268	206	28	2707	9,9	8,9	9,5	0,9
Lower secondary, primary and incomplete primary										

a Osoby w wieku 15—74 lata.

a Persons aged 15—74.

Pracujący Employment

TABL. 4 (166). **PRACUJĄCY**¹
Stan w dniu 31 grudnia
EMPLOYED PERSONS¹
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION o — ogółem total k — w tym kobiety of which women	2010	2015	2017	2018
	w tys. in thousands			
OGÓŁEM	14106,9	14829,8	15710,8	15949,7
TOTAL	14106,9	14829,8	15710,8	15949,7
o	6513,3	6996,7	7363,0	7468,8
k				
sektor publiczny	3570,7	3343,6	3371,3	3403,7
public sector				
o	2069,4	2023,9	2056,1	2082,2
k				
sektor prywatny	10536,2	11486,2	12339,5	12546,0
private sector				
o	4443,9	4972,8	5306,9	5386,6
k				
w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego	328,7	325,5	330,1	334,8
in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety				
o	63,9	68,9	71,6	73,5
k				
poza jednostkami budżetowymi prowadzącymi działalność w za- kresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego	13778,2	14504,3	15380,7	15614,9
excluding budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety				
o	6449,4	6927,8	7291,4	7395,3
k				
W tym: Of which:				
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	10410,2	10854,8	11580,8	11792,0
employees hired on the basis of an employment contract				
o	4938,1	5286,6	5605,3	5713,0
k				
pracodawcy i pracujący na własny rachunek	3641,8	3922,6	4081,7	4110,6
employers and own-account workers				
o	1563,3	1699,4	1749,6	1748,1
k				
w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ²	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2
of which on private farms in agriculture ²				
o	1085,6	1085,6	1085,6	1085,6
k				
poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie	1425,6	1706,4	1865,5	1894,4
excluding private farms in agriculture				
o	477,7	613,8	664,0	662,5
k				
osoby wykonujące pracę nakładczą	1,5	0,7	0,6	0,6
outworkers				
o	0,9	0,4	0,4	0,4
k				
agenci	9,6	9,3	6,8	6,4
agents				
o	7,3	7,0	2,9	4,7
k				

1 Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230. 2 Dane szacunkowe.

U w a g a. Ponadto, według danych szacunkowych, w „starej gospodarce” liczba pracujących wyniosła: w 2010 r. — 1074 tys. osób, w 2015 r. — 970 tys. osób, w 2017 r. — 772 tys. osób i w 2018 r. — 740 tys. osób.

1 See general notes, item 2 on page 230. 2 Estimated data.

N o t e. Moreover, according to estimated data, the number of employed persons in the "hidden economy" amounted to: 1074 thousand in 2010, 970 thousand in 2015, 772 thousand in 2017 and 740 thousand in 2018.

TABL. 5 (167). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**

Stan w dniu 31 grudnia

EMPLOYED PERSONS^a BY OWNERSHIP SECTORS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	14106,9	14829,8	15710,8	15949,7	TOTAL
Sektor publiczny	3570,7	3343,8	3371,3	3403,7	Public sector
Sektor prywatny	10536,2	11486,2	12339,5	12546,0	Private sector
w tym własność:					of which:
prywatna krajowa	8903,3	9592,9	10293,6	10443,5	private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^b	278,2	221,6	206,9	196,4	of which cooperatives ^b
zagraniczna	1365,4	1707,5	1920,5	1980,8	foreign ownership

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230. b Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób.

a See general notes, item 2 on page 230. b Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABL. 6 (168). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW**

Stan w dniu 31 grudnia

EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS AND DIVISIONS

As of 31st December

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	14106,9	14829,8	15710,8	15949,7	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybac- two	2376,1	2384,8	2386,0	2382,9	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	2326,8	2331,3	2327,3	2324,2	Crop and animal production, hunting ^Δ
w tym rolnictwo ^b	2326,2	2331,2	2327,2	2324,0	of which agriculture ^b
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	46,3	50,3	55,1	55,3	Forestry and logging
Rybacktwo	3,0	3,2	3,6	3,4	Fishing and aquaculture
Przemysł	2909,5	3003,8	3188,6	3233,8	Industry
Górnictwo i wydobywanie	173,0	148,0	138,2	138,6	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	121,9	90,8	82,6	81,9	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	2436,5	2582,1	2773,2	2811,8	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	421,8	420,6	431,2	430,6	manufacture of food products
produkcja napojów	26,5	24,8	23,4	23,1	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	6,0	6,0	7,0	7,9	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	53,8	56,1	59,9	58,0	manufacture of textiles
produkcja odzieży	121,1	98,1	96,8	90,9	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ ...	27,6	26,1	29,0	26,0	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	127,2	129,4	136,6	132,7	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru poligrafia i reprodukcja zapisanych noś- ników informacji	54,4	59,8	64,3	67,1	manufacture of paper and paper products
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	45,5	52,4	55,9	55,8	printing and reproduction of recorded media
produkcja chemikaliów i wyrobów che- micznych	15,8	13,5	14,1	14,1	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	75,6	79,3	82,3	85,1	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	23,9	23,6	23,7	25,0	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	169,2	198,2	222,0	229,5	manufacture of rubber and plastic products

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230. b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe.

a See general notes, item 2 on page 230. b For private farms estimated data.

TABL. 6 (168). PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

As of 31st December

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w tys. in thousands				
Przemysł (dok.)					Industry (cont.)
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	132,3	133,1	141,5	144,0	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	59,1	63,6	68,4	69,4	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	272,1	318,3	357,9	364,3	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	65,4	60,5	65,8	64,7	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych	93,5	104,1	114,5	121,1	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	136,5	128,6	135,1	139,9	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	146,8	180,1	205,3	213,8	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	41,6	44,0	46,4	51,2	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	161,8	183,5	198,3	198,5	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	49,6	54,8	61,5	64,8	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	109,4	123,6	132,3	134,1	repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	159,1	125,2	122,5	124,1	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	140,9	148,5	154,7	159,2	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:					of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	45,4	42,2	43,2	43,2	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	58,2	66,2	71,1	73,6	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budownictwo	865,2	840,0	913,9	967,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	2189,1	2222,1	2347,9	2360,9	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:					of which:
Handel hurtowy ^Δ	731,1	753,2	809,3	799,9	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	1232,9	1222,0	1272,6	1275,4	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ...	701,4	767,3	874,6	901,0	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	464,7	531,8	619,7	636,3	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	237,4	252,3	291,4	295,9	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	237,8	318,0	366,5	381,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	337,9	350,5	353,3	354,1	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	196,0	205,5	224,3	227,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	481,3	615,7	680,0	707,0	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	411,7	500,2	589,2	572,1	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	970,1	970,8	978,4	988,2	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	1079,9	1137,8	1173,1	1189,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	764,4	842,0	879,9	908,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	148,4	146,1	154,2	157,3	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	200,7	272,9	309,5	322,3	Other service activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230.

a See general notes, item 2 on page 230.

TABL. 7 (169). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
OGÓŁEM	13833,6	14055,8	14803,1	15046,6	TOTAL
sektor publiczny	3252,3	2937,3	2968,4	2972,8	public sector
sektor prywatny	10581,3	11118,5	11834,7	12073,8	private sector
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	9745,8	9823,0	10411,2	10606,2	Employees hired on the basis of an employment contract
w tym w sferze budżetowej ^b	1645,1	1564,1	1598,7	1594,4	of which in the budgetary sphere ^b
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek ^c	3990,7	4139,0	4302,0	4351,9	Employers and own-account workers ^c
Osoby wykonujące pracę nakładczą	1,6	0,8	0,6	0,6	Outworkers
Agenci	51,6	50,4	48,0	47,3	Agents

a Przeciętne w roku. b Dane dotyczą: jednostek budżetowych, zakładów budżetowych oraz w 2010 r. gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych. c Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.

a Annual averages. b Data concern: budgetary units, budgetary establishments as well as in 2010 auxiliary units of budgetary units. c For private farms in agriculture estimated data.

TABL. 8 (170). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKCJI I STATUSU ZATRUDNIENIA**
EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS AND EMPLOYMENT STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
OGÓŁEM	13833,6	14055,8	14803,1	15046,6	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2151,3	2148,4	2150,2	2148,7	Agriculture, forestry and fishing
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	144,9	145,1	148,3	147,5	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	1994,4	1993,3	1993,2	1993,2	Employers and own-account workers
w tym w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ^b	1981,9	1981,9	1981,9	1981,9	of which on private farms in agriculture ^b
Przemysł	2913,7	2926,6	3083,6	3143,0	Industry
w tym:					of which:
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	2696,1	2705,6	2849,7	2905,4	employees hired on the basis of an employment contract
pracodawcy i pracujący na własny rachunek	215,5	219,5	232,6	236,3	employers and own-account workers
Górnictwo i wydobywanie	175,2	150,1	135,3	134,2	Mining and quarrying
w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	173,2	148,1	133,1	132,1	of which employees hired on the basis of an employment contract
Przetwórstwo przemysłowe	2437,9	2504,4	2673,7	2731,5	Manufacturing
w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	2229,8	2294,9	2453,1	2508,0	of which employees hired on the basis of an employment contract
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	161,4	127,1	122,8	122,8	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	159,4	124,3	118,6	118,1	of which employees hired on the basis of an employment contract
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	139,2	145,0	151,8	154,5	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	133,7	138,3	144,9	147,2	of which employees hired on the basis of an employment contract
Budownictwo	924,0	847,2	905,2	952,1	Construction
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	674,4	592,8	614,1	640,5	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	249,5	254,4	291,0	311,5	Employers and own-account workers
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	2217,5	2175,5	2261,2	2282,8	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	1598,7	1596,4	1690,0	1726,4	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	617,5	578,3	570,6	555,8	Employers and own-account workers

a Przeciętne w roku. b Dane szacunkowe.

a Annual averages. b Estimated data.

TABL. 8 (170). PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKCJI I STATUSU ZATRUDNIENIA (dok.)EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS AND EMPLOYMENT STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys.		in thousands		
Transport i gospodarka magazynowa ...	729,8	763,4	846,7	875,6	Transportation and storage
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	582,5	609,6	680,6	709,1	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	147,3	153,8	166,1	166,5	Employers and own-account workers
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	243,2	236,9	261,6	265,1	Accommodation and catering^Δ
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	175,7	172,0	193,6	195,7	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	67,5	64,8	68,0	69,4	Employers and own-account workers
Informacja i komunikacja	255,7	317,6	365,9	382,6	Information and communication
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	195,3	229,2	258,8	267,5	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	60,3	88,4	107,1	115,1	Employers and own-account workers
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	351,3	341,0	343,3	339,1	Financial and insurance activities
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	281,7	268,4	270,2	268,1	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	59,7	63,7	66,5	65,0	Employers and own-account workers
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	180,5	188,2	208,4	208,2	Real estate activities
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	142,0	141,8	152,5	147,6	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	38,5	46,3	55,9	60,6	Employers and own-account workers
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	534,3	637,4	702,2	734,0	Professional, scientific and technical activities
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	328,4	374,3	406,8	427,3	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	205,9	263,1	295,4	306,7	Employers and own-account workers
Administrowanie i działalność wspierająca	407,2	469,7	558,7	563,2	Administrative and support service activities
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	353,8	401,9	479,3	480,3	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	53,4	67,8	79,4	82,9	Employers and own-account workers
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	683,3	660,0	661,9	662,6	Public administration and defence; compulsory social security
W tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	642,8	619,4	621,1	621,9	Of which employees hired on the basis of an employment contract
Edukacja	1079,9	1099,9	1145,8	1150,3	Education
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	1035,9	1046,5	1087,4	1090,5	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	44,0	53,4	58,4	59,8	Employers and own-account workers
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	802,8	845,1	882,5	898,8	Human health and social work activities
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	667,8	669,4	689,9	700,6	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	135,0	175,7	192,6	198,2	Employers and own-account workers
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	149,1	141,4	149,1	152,3	Arts, entertainment and recreation
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	130,3	120,9	125,3	126,7	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	18,8	20,5	23,8	25,6	Employers and own-account workers
Pozostała działalność usługowa	210,0	257,5	276,8	288,2	Other service activities
w tym:					of which:
Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	95,5	129,7	143,6	151,1	Employees hired on the basis of an employment contract
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	83,4	96,0	101,4	105,3	Employers and own-account workers

a Przeciętne w roku.

a Annual averages.

TABL. 9 (171). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	9745,8	9823,0	10411,2	10606,2	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	144,9	145,1	148,3	147,5	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	104,8	102,9	101,9	100,5	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	37,8	40,0	44,0	44,7	Forestry and logging
Rybactwo	2,3	2,2	2,4	2,3	Fishing and aquaculture
Przemysł	2696,1	2705,6	2849,7	2905,4	Industry
Górnictwo i wydobywanie	173,2	148,1	133,1	132,1	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	124,5	93,9	80,5	79,1	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	2229,8	2294,9	2453,1	2508,0	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	394,3	383,0	394,1	393,1	manufacture of food products
produkcja napojów	26,5	24,3	22,4	22,0	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	5,8	5,4	6,1	7,1	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	48,2	48,0	51,3	51,1	manufacture of textiles
produkcja odzieży	104,6	80,8	77,5	73,7	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	24,0	21,9	24,4	22,5	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	110,5	106,7	112,0	111,1	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru	51,0	54,9	58,3	62,3	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	36,1	41,2	44,4	45,5	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	15,6	13,2	13,5	13,6	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	72,4	75,3	77,6	79,9	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	23,4	22,7	22,5	23,8	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	157,4	181,4	202,9	211,1	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	122,9	120,9	127,7	132,2	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	58,6	60,9	66,0	66,2	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	242,0	274,5	304,5	313,0	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	61,6	54,9	59,0	59,4	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych	89,9	96,8	106,0	113,6	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	130,6	121,4	125,6	131,9	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	143,3	171,1	195,2	202,9	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	41,3	41,9	43,5	47,6	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	144,9	158,0	172,8	174,3	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	38,4	40,5	45,3	48,5	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	86,5	95,2	100,5	101,6	repair and installation of machinery and equipment

TABL. 9 (171). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT (cont.)

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w tys. in thousands				
Przemysł (dok.)					Industry (cont.)
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	159,4	124,3	118,6	118,1	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	133,7	138,3	144,9	147,2	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:					of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	44,7	40,7	42,1	41,9	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	54,0	60,1	64,7	66,3	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budownictwo	674,4	592,8	614,1	640,5	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	1598,7	1596,4	1690,0	1726,4	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:					of which:
Handel hurtowy ^Δ	602,2	595,2	641,3	650,5	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	845,9	846,4	885,6	900,6	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ...	582,5	609,6	680,6	709,1	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	362,3	398,4	456,5	476,9	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	175,7	172,0	193,6	195,7	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	195,3	229,2	258,8	267,5	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	281,7	268,4	270,2	268,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	142,0	141,8	152,5	147,6	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	328,4	374,3	406,8	427,3	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	353,8	401,9	479,3	480,3	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	642,8	619,4	621,1	621,8	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	1035,9	1046,5	1087,4	1090,5	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	667,8	669,4	689,9	700,6	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	130,3	120,9	125,3	126,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	95,5	129,7	143,6	151,1	Other service activities

TABL. 10 (172). PRACUJĄCY W PEŁNYM I NIEPEŁNYM WYMIARZE CZASU PRACY¹

Stan w dniu 31 grudnia

EMPLOYED PERSONS ON A FULL- AND PART-TIME BASIS¹

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION o — ogółem total k — w tym kobiety of which women	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				
		pełnozatrudnieni full-time paid employees	niepełnozatrudnieni part-time paid employees	niepełnosprawni ² disabled persons ²	emeryci i renciści ³ retirees and pensioners ³	
		w tys. in thousands				
OGÓŁEM	2010 o	8611,4	7844,5	668,0	326,7	320,3
TOTAL	k	4214,6	3759,5	416,7	148,1	139,7
	2015 o	8935,1	8176,3	672,1	317,5	237,2
	k	4493,5	4011,8	448,2	157,0	99,1
	2017 o	9476,0	8729,7	667,3	342,3	265,7
	k	4742,1	4271,3	441,4	168,0	113,6
	2018 o	9643,6	8901,5	668,6	344,9	286,0
	k	4823,5	4357,5	438,7	169,0	128,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	o	99,6	73,9	17,1	0,8	2,0
Agriculture, forestry and fishing	k	35,2	20,3	12,3	0,3	0,9
Przemysł	o	2839,9	2744,8	75,3	90,5	61,0
Industry	k	929,3	885,2	37,8	38,0	20,3
górnictwo i wydobywanie	o	134,6	132,8	1,5	0,6	3,2
mining and quarrying	k	13,5	13,0	0,4	0,2	0,2
przetwórstwo przemysłowe	o	2440,3	2352,6	68,4	84,7	53,7
manufacturing	k	855,6	814,7	34,8	36,2	18,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	o	120,0	119,1	0,9	1,6	0,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply	k	25,1	24,7	0,4	0,6	0,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	o	145,0	140,2	4,5	3,7	3,3
water supply; sewerage, waste management and remediation activities	k	35,1	32,8	2,2	1,0	1,0
Budownictwo	o	450,2	420,6	21,7	4,9	11,4
Construction	k	62,9	54,9	6,3	1,2	1,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	o	1381,2	1255,0	111,0	32,6	26,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	k	780,4	688,1	87,0	17,4	13,7
Transport i gospodarka magazynowa	o	630,2	597,6	27,7	7,1	10,5
Transportation and storage	k	171,4	155,6	14,4	2,7	2,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	o	155,0	121,8	30,4	6,4	4,2
Accommodation and catering ^Δ	k	100,5	80,5	18,8	3,8	2,5
Informacja i komunikacja	o	248,8	235,9	12,5	2,5	1,8
Information and communication	k	98,9	92,5	6,3	1,2	0,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	o	278,5	242,6	29,8	3,0	3,0
Financial and insurance activities	k	185,3	162,8	18,0	2,1	2,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	o	140,8	105,2	35,3	4,1	7,3
Real estate activities	k	82,7	56,9	25,6	1,9	4,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	o	325,0	304,1	18,9	4,5	7,8
Professional, scientific and technical activities	k	185,0	172,8	11,6	2,7	3,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	o	457,1	407,0	49,0	114,3	57,5
Administrative and support service activities	k	203,8	176,1	27,3	43,3	15,9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	o	653,5	631,7	21,7	22,1	12,3
Public administration and defence; compulsory social security	k	420,7	407,8	13,0	15,2	6,3

¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ² Osoby, w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1172). ³ Pobierający jednocześnie świadczenia emerytalne lub rentowe.

¹ Excluding economic entities employing up to 9 persons. ² Persons recognized as disabled on the basis of the Law on Occupational and Social Rehabilitation as well as Employment of Disabled People, dated 27th August 1997 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1172). ³ Receiving simultaneously retirement or other pension benefits.

TABL. 10 (172). PRACUJĄCY W PEŁNYM I NIEPEŁNYM WYMIARZE CZASU PRACY¹ (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

EMPLOYED PERSONS ON A FULL- AND PART-TIME BASIS¹ (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION o — ogółem total k — w tym kobiety of which women	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				
		pełnoza- trudnieni full-time paid employees	niepełno- zatrudnieni part-time paid employees	niepełno- sprawni ² disabled persons ²	emeryci i renciści ³ retirees and pen- sioners ³	
		w tys. in thousands				
Edukacja	o	1128,7	981,8	144,4	12,3	43,2
Education	k	892,4	786,6	104,1	8,6	26,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	o	688,3	638,6	48,1	34,4	30,3
Human health and social work activities	k	570,4	532,3	37,0	27,6	24,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	o	129,2	110,9	18,2	3,8	6,0
Arts, entertainment and recreation	k	80,9	67,7	13,2	2,2	3,4
Pozostała działalność usługowa	o	37,8	30,0	7,4	1,4	1,2
Other service activities	k	23,6	17,5	5,9	0,7	0,8

1—3 Notki patrz na str. 248.

1—3 See footnotes on page 248.

TABL. 11 (173). PRACUJĄCY WEDŁUG CZASU PRACY — na podstawie BAEL

EMPLOYED PERSONS BY WORK TIME — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w tys. Total in thou- sands	Pracujący — w % ogółem — którzy w badanym tygodniu Employed persons — in % of total — who during the reference week					Przeciętna liczba godzin przepra- cowanych w badanym tygodniu Average number of hours worked during the reference week
		nie pra- cowali, ale po- siadali pracę did not work but had a job	przepracowali worked				
			1—19 godzin hours	20—29	30—39	40—49	

PRZECIĘTNE W ROKU

ANNUAL AVERAGES

OGÓŁEM	2010	15473	5,6	4,1	6,3	9,4	61,3	13,3	39,5
TOTAL	2015	16084	6,0	2,7	6,0	10,0	63,4	11,9	39,4
	2017	16423	6,6	2,9	6,2	9,1	64,4	10,8	39,0
	2018	16484	7,0	3,6	6,5	10,5	62,6	9,8	38,5

IV KWARTAŁ 2018 R.

IV QUARTER 2018

OGÓŁEM	16409	6,3	4,6	7,6	11,5	60,7	9,3	37,8
TOTAL								
Pracownicy najemni ^a	13057	6,8	4,1	7,1	11,3	65,5	5,2	37,5
Paid employees ^a								
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek ^b	2970	4,6	6,3	8,5	11,2	42,5	26,9	39,6
Employers and own-account work- ers ^b								
w tym pracodawcy	655	4,7	4,0	5,5	8,8	41,6	35,4	42,8
of which employers								
Pomagający członkowie rodzin	382	2,6	11,0	16,8	18,2	37,8	13,6	33,3
Contributing family workers								

a Dane dotyczą zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz osób wykonujących pracę nakładczą. b Łącznie z agentami pracującymi na podstawie umów agencyjnych i umów-zleceń oraz członkami spółdzielni produkcji rolnej.

a Data concern employees hired on the basis of an employment contract as well as outworkers. b Including agents working on the basis of agency and order agreements as well as members of agricultural production cooperatives.

TABL. 12 (174). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Grand total	Z liczby ogółem Of grand total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	SPECIFICATION	
		kobiety women	podjęcie pierwszej pracy for the first time		powroty z urlo- pów wychowaw- czych returning from child- -care leaves			
			razem total	w tym absol- wencji ^b of which school- -leavers ^b				
w tys. in thousands								
OGÓŁEM	2010	1614,5	672,0	224,3	168,0	37,0	TOTAL	
	2015	1804,0	791,1	275,9	175,6	19,0	22,3	
	2017	2291,4	1023,8	372,7	185,8	21,7	27,1	
	2018	2295,7	1021,4	362,1	167,3	26,0^c	26,3	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		12,5	3,4	1,7	1,3	0,1	18,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		631,7	205,6	80,7	44,8	4,6	23,4	Industry
górnictwo i wydobywanie		16,3	1,9	1,2	0,8	0,0	12,2	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		576,9	195,2	75,9	42,1	4,4	25,0	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		12,6	3,1	1,0	0,7	0,1	10,6	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		26,0	5,4	2,6	1,3	0,1	18,9	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		144,0	14,9	16,2	7,2	0,3	35,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		383,6	214,9	68,7	31,7	7,9	30,8	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		169,8	37,3	24,7	13,4	1,1	29,5	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		49,9	30,8	10,0	3,8	0,5	41,8	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		62,2	25,1	12,4	8,2	0,7	27,5	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		60,7	38,9	7,0	4,9	1,9	25,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		18,9	9,8	2,1	1,1	0,2	17,8	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		90,9	49,7	16,3	9,0	1,0	31,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		336,8	139,1	76,4	11,0	1,1	78,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		90,2	57,0	12,0	9,3	2,6	14,0	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		120,1	98,1	11,5	7,1	1,9	12,6	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		96,5	80,2	16,4	11,9	1,8	15,6	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		19,5	11,4	4,5	2,3	0,3	17,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		8,5	5,1	1,5	0,5	0,1	28,5	Other service activities

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Z wykształceniem wyższym, policealnym, średnim i zasadniczym zawodowym. c W tym 23,4 tys. kobiet.

^a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b With tertiary, post-secondary, secondary and basic vocational education. c Of which 23.4 thousand women.

TABL. 13 (175). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
 TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %	SPECIFICATION
		kobiety women	zwolnienia w drodze wy- powiedzenia terminated due to dissolution of an employ- ment contract		przenie- sienia na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted disability pension or due to rehabili- tation		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
w tys. in thousands							
OGÓŁEM 2010	1557,8	648,5	272,2	149,5	66,8	19,5	TOTAL
2015	1666,4	691,4	228,6	212,6	98,3	20,6	
2017	2000,5	861,0	177,5	268,7	149,1	23,5	
2018	2101,9	927,0	146,2	309,9	136,8	23,9	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13,0	3,3	1,0	1,2	1,8	18,9	Agriculture, forestry and fish- ing
Przemysł	558,2	178,5	45,5	85,1	37,8	20,6	Industry
górnictwo i wydobywanie	15,8	1,9	1,1	1,3	4,5	11,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	508,4	169,0	42,0	80,6	26,9	22,0	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11,1	2,7	0,5	0,8	3,3	9,3	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	23,0	4,9	1,8	2,4	3,2	16,6	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	130,8	11,8	10,0	16,4	3,8	31,8	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	351,4	201,5	32,9	65,3	8,2	28,2	Trade; repair of motor ve- hicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	143,8	29,6	9,5	19,4	9,4	24,9	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ	46,4	29,0	2,9	8,3	1,0	38,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	49,7	19,4	3,9	18,0	0,7	21,8	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	57,7	38,3	4,9	14,6	3,5	23,8	Financial and insurance activ- ities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	19,0	10,0	1,3	2,9	4,0	17,9	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	73,2	39,2	4,9	21,2	3,1	25,2	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	355,6	146,4	14,6	22,3	3,6	82,4	Administrative and suport ser- vice activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	84,5	50,8	3,6	7,5	16,8	13,0	Public administration and def- ence; compulsory social security
Edukacja	104,6	81,7	6,1	9,4	23,1	10,9	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	88,3	71,9	3,7	14,2	17,3	14,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	17,1	10,2	0,8	2,2	2,6	15,5	Arts, entertainment and recre- ation
Pozostała działalność usługo- wa	8,7	5,4	0,6	1,7	0,2	29,1	Other service activities

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABLE 14 (176). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE**
 VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miejsca pracy w tys. Jobs in thousands				SPECIFICATION	
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)		nowo utworzone ^a newly created ^a	zlikwidowane ^a liquidated ^a		
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which newly created				
OGÓŁEM	2010	58,9	15,1	609,3	456,5	TOTAL
	2015	63,9	15,8	595,8	317,6	
	2017	117,8	24,5	694,1	264,2	
	2018	139,2	29,9	717,8	300,5	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		0,8	0,1	6,1	4,0	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		42,9	6,7	142,0	48,3	Industry
górnictwo i wydobywanie		0,3	0,1	1,6	0,4	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		41,1	6,3	132,9	44,6	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		0,5	0,1	2,1	1,0	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1,0	0,2	5,4	2,3	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		17,4	3,5	96,7	36,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		21,1	6,4	150,0	90,3	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		11,7	1,8	46,8	21,1	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		5,0	0,9	30,4	12,4	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		6,5	2,7	29,4	10,5	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2,4	0,5	13,1	6,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1,3	0,1	6,6	4,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		7,2	2,8	45,7	16,7	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4,7	1,4	40,8	16,5	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		5,7	1,0	12,1	4,4	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		3,0	0,8	58,9	15,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		6,8	0,8	22,2	5,8	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		0,8	0,1	7,0	2,9	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		1,9	0,3	10,0	5,3	Other service activities

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 15 (177). **STRAJKI**
STRIKES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba strajków	79	14	1556	7	Number of strikes
Strajkujący:					Employees on strike:
w liczbach bezwzględnych	13910	19056	29691	2043	in absolute numbers
w % zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki	42,0	63,7	34,8	22,4	in % of paid employees in entities in which strikes occurred
w % ogółu zatrudnionych	0,14	0,19	0,29	0,02	in % of total of paid employees
w tym pracownicy na stanowiskach robotniczych:					of which employees in manual la- bour positions:
w liczbach bezwzględnych	7881	16433	3702	1072	in absolute numbers
w % zatrudnionych pracowników na stanowiskach robotniczych w jednostkach, w których wystą- piły strajki	46,9	75,0	16,1	31,6	in % of paid employees in manual labour positions in entities in which strikes occurred
Liczba dni roboczych nieprzepracowa- nych w związku z uczestnictwem w strajkach:					Number of working days lost due to participation in strikes:
w liczbach bezwzględnych	14676	108206	35618	3665	in absolute numbers
w tym przez pracowników na sta- nowiskach robotniczych	6091	98902	4863	1183	of which by employees in manual labour position
na 1 zatrudnionego w jednostkach, w których wystąpiły strajki	0,44	3,61	0,42	0,40	per paid employee in entities in which strikes occurred

TABL. 16 (178). **KOSZTY PRACY**^a
LABOUR COSTS^a

SEKCJE SECTIONS	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	na 1 zatrudnionego (przeciętne miesięczne) per paid employee (monthly averages)				na 1 godzinę przepracowaną per hour worked			
	w zł in PLN							
OGÓŁEM TOTAL	4388,31	5348,81	5759,06	6150,58	31,38	37,51	40,71	43,63
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	4673,32	6271,32	6334,52	6748,34	30,93	41,32	42,31	45,50
Przemysł Industry	4304,87	5276,57	5740,24	6142,52	29,47	35,51	38,92	41,95
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	7502,98	9109,76	9279,97	10268,27	53,26	62,63	64,15	70,99
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	3842,91	4836,50	5385,47	5766,65	26,19	32,41	36,38	39,27
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	6932,31	8686,85	9210,34	9750,28	48,79	61,21	64,87	69,06
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	4164,40	4936,58	5278,06	5554,78	28,17	33,43	36,11	38,09
Budownictwo Construction	4085,99	4860,07	5252,97	5680,59	27,20	31,80	34,73	37,60
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	3735,36	4629,82	5125,39	5483,14	25,50	31,19	34,68	37,45
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	4222,08	5065,21	5429,32	5774,30	28,86	33,83	36,31	38,88
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2792,43	3412,65	3930,21	4180,75	18,95	22,53	26,27	27,77
Informacja i komunikacja Information and communication	7993,13	9320,63	10315,91	11001,53	54,87	63,20	70,86	75,51
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	6929,74	8527,18	9079,62	9657,99	48,76	59,28	64,46	67,82
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	4432,40	5465,93	5996,76	6287,88	30,60	37,73	41,76	43,88
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna Professional, scientific and technical activities	6268,98	7644,05	8082,12	8585,89	43,41	51,76	55,34	58,97
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities	3067,53	3889,42	4208,81	4559,44	19,98	25,68	28,36	31,04
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compul- sory social security	5067,58	6075,57	6466,48	6771,11	36,01	42,56	45,76	48,12
Edukacja Education	4354,36	5387,56	5473,49	5756,47	43,58	50,77	51,87	54,36
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	4011,41	4568,69	5071,28	5606,16	28,88	32,17	36,18	39,96
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3871,50	4543,41	4998,21	5316,83	27,17	31,43	35,06	37,33
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3448,77	4284,76	4612,23	4875,74	23,09	28,52	30,46	32,87

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane szacunkowe.

a Data concern entities employing more than 9 persons; estimated data.

Bezrobocie Unemployment

TABLE 17 (179). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w końcu okresu

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

End of the period

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 — kwartały quarters				SPECIFICATION
				I	II	III	IV	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem w tys.	1954,7	1563,3	1081,7	1092,2	967,9	947,4	968,9	Total registered unemployed persons in thousands
w tym kobiety	1014,8	816,1	595,5	591,1	543,7	540,5	542,6	of which women
Z liczby ogółem — w tys. — bezrobotni:								Of total number — in thousands — unemployed persons:
dotychczas niepracujący	405,1	250,1	150,4	143,6	131,6	133,9	129,5	previously not employed
absolwenci ^a	122,6	71,6	38,4	37,3	17,9	32,8	34,6	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	516,1	478,4	332,6	337,1	300,7	295,2	299,3	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	61,2	79,5	46,8	45,4	41,0	38,6	37,9	terminated for company reasons
długotwale bezrobotni ^b ...	906,3	880,3	594,8	580,0	529,1	507,3	507,2	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	326,6	217,3	159,6	162,6	145,1	137,0	153,3	possessing benefits rights
korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	33,3	27,3	25,1	21,2	18,7	22,2	benefiting from social assistance
posiadający co najmniej jedno dziecko ^c	155,8	242,2	213,9	218,1	205,8	203,2	201,8	with at least one child ^c
niepełnosprawni	100,3	95,2	66,8	67,0	61,2	59,9	61,1	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	9,7	6,6	6,6	5,8	5,7	5,8	Registered unemployment rate in %
Oferty pracy w tys.	23,5	51,2	66,9	99,7	110,6	98,0	62,7	Job offers in thousands

a, b Patrz uwagi ogólne na str. 233: a — ust. 2, b — ust. 3. c W wieku: w 2010 r. — do 18 lat, od 2015 r. — do 6 lat (199,5 tys. osób w IV kwartale 2018 r.) lub dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 lat (2,4 tys. osób w IV kwartale 2018 r.).

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat) wyniósł: w 2010 r. — 7,9% (mężczyzn — 7,2% i kobiet — 8,6%) i odpowiednio: w 2015 r. — 6,5% (5,9% i 7,2%), w 2017 r. — 4,6% (3,9% i 5,4%), a w 2018 r. — 4,2% (3,5% i 5,0%).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a, b See general notes on page 233: a — item 2, b — item 3. c Aged: in 2010 — up to 18, since 2015 — up to 6 (199.5 thousand of persons in IV quarter 2018) or disabled child up to 18 (2.4 thousand of persons in IV quarter 2018).

N o t e. As of 31st December the share of registered unemployed persons in the working age population (men aged 18—64, women aged 18—59) amounted to: 7.9% (men — 7.2% and women — 8.6%) in 2010, and respectively: 6.5% (5.9% and 7.2%) in 2015, 4.6% (3.9% and 5.4%) in 2017, 4.2% (3.5% and 5.0%) in 2018.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 18 (180). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

LATA YEARS KWARTAŁY QUARTERS	Bezrobotni nowo zarejestrowani Newly registered unemployed persons				Bezrobotni wyrejestrowani Persons removed from unemployment rolls		
	ogółem total	z liczby ogółem of total number			ogółem total	z liczby ogółem of total number	
		kobiety women	dotychczas niepracujący previously not employed	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy terminated for company reasons		kobiety women	z tytułu podjęcia pracy who take work
	w tys. in thousands						
2010	3042,0	1467,8	746,9	77,7	2979,8	1419,4	1183,3
2015	2368,8	1148,5	412,5	113,8	2630,6	1272,1	1283,9
2017	1914,8	941,4	276,5	72,6	2168,3	1058,1	1063,8
2018	1662,1	828,9	223,9	55,2	1774,9	881,8	899,7
I	455,7	217,4	54,8	15,5	445,2	221,8	221,8
II	366,9	182,2	50,8	13,3	491,2	229,6	239,6
III	416,8	221,6	62,8	13,2	437,3	224,8	218,9
IV	422,7	207,7	55,5	13,2	401,2	205,6	219,4

a W ciągu okresu.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the period.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 19 (181). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
	w tys. in thousands								

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM | 1954,7 | 1014,8 | 1563,3 | 816,1 | 1081,7 | 595,5 | 968,9 | 542,6 | TOTAL

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

24 lata i mniej	428,3	231,6	236,8	128,7	134,3	80,9	118,6	72,4	24 and less
25—34	570,9	328,3	429,8	260,2	303,0	202,3	271,7	185,8	25—34
35—44	358,8	196,2	332,9	187,5	250,6	149,3	230,1	140,5	35—44
45—54	397,2	197,9	287,9	143,7	197,0	100,6	173,9	89,6	45—54
55 lat i więcej	199,6	60,9	275,9	96,0	196,8	62,4	174,6	54,3	55 and more

TABL. 19 (181). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
	total	of which women	total	of which women	total	of which women	total	of which women	
w tys. in thousands									
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe	204,7	136,9	200,2	135,6	149,5	103,1	136,5	94,8	Tertiary
Policealne i średnie zawodowe	429,9	254,6	340,8	203,5	234,6	146,2	212,9	134,5	Post-secondary and vocational secondary
Średnie ogólnokształcące	213,1	142,6	164,6	108,1	117,2	80,7	109,1	75,8	General secondary
Zasadnicze zawodowe	556,2	239,0	424,9	181,6	281,7	128,1	248,5	114,9	Basic vocational
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	550,8	241,6	432,8	187,3	298,7	137,4	261,9	122,7	Lower secondary, primary and incomplete primary
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}									
3 miesiące i mniej	668,4	311,2	459,0	211,5	323,2	151,6	295,0	141,5	3 months and less
3— 6	357,5	192,3	235,3	125,7	159,8	88,5	144,0	80,6	3— 6
6—12	360,2	188,8	248,2	128,8	160,3	90,0	146,5	83,2	6—12
12—24	335,1	180,6	241,4	132,0	167,0	101,6	143,5	88,1	12—24
Powyżej 24 miesięcy	233,6	142,0	379,4	218,1	271,4	163,8	239,8	149,3	More than 24 months
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY ^b									
Bez stażu pracy	405,1	237,8	250,1	145,8	150,4	93,9	129,5	81,8	No work seniority
Ze stażem pracy:									With work seniority:
1 rok i mniej	295,4	169,0	278,5	160,2	208,9	127,0	190,3	117,3	1 year and less
1— 5	435,5	226,3	343,9	186,4	253,9	149,9	235,8	141,9	1— 5
5—10	259,2	133,3	227,0	120,0	165,7	93,1	151,0	86,5	5—10
10—20	288,8	145,9	238,1	118,3	165,4	82,6	146,5	73,9	10—20
20—30	207,5	83,8	163,4	65,6	101,0	38,6	85,1	32,5	20—30
powyżej 30 lat	63,1	18,6	62,3	19,8	36,4	10,4	30,7	8,6	more than 30 years

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. wśród bezrobotnych było 252,0 tys. osób (w tym 163,9 tys. kobiet) w wieku do 30 lat oraz 262,7 tys. osób (w tym 98,6 tys. kobiet) w wieku powyżej 50 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa, Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g. in the interval 3—6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31st December 2018 among unemployed persons were 252.0 thousand of persons (of which 163.9 thousand of women) aged up to 30 years as well as 262.7 thousand of persons (of which 98.6 thousand of women) aged more than 50 years.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 20 (182). PRZECIĘTNA W ROKU STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH — na podstawie BAEL

ANNUAL AVERAGE UNEMPLOYMENT RATE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL OF UNEMPLOYED PERSONS — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
	w %				in %				

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	9,6	10,0	7,5	7,7	4,9	4,9	3,8	3,8	TOTAL
W tym w wieku produkcyjnym ^a	9,8	10,3	7,7	8,0	5,0	5,1	4,0	4,0	Of which in working age ^a
mobilnym	11,0	11,6	8,7	8,9	5,7	5,8	4,5	4,8	mobile
niemobilnym	7,6	7,7	5,9	6,1	3,8	3,8	2,9	2,7	non-mobile

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

15—24 lata	23,7	25,5	20,8	21,0	14,8	15,2	11,7	12,0	15—24
25—34	10,0	10,8	8,2	8,6	5,1	5,3	4,3	4,8	25—34
35—44	6,9	7,4	5,6	6,3	3,7	4,0	2,9	2,9	35—44
45—54	7,7	7,8	6,0	6,4	3,8	3,8	2,9	2,8	45—54
55 lat i więcej	6,5	6,0	5,1	4,5	3,4	2,8	2,5	1,8	55 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	5,0	5,3	4,0	4,3	2,4	2,6	2,0	2,0	Tertiary
Policealne i średnie zawodowe	9,0	9,9	6,9	8,0	4,5	5,3	3,7	4,7	Post-secondary and vocational secondary
Średnie ogólnokształcące	13,4	14,1	10,4	11,0	6,8	7,8	5,4	5,6	General secondary
Zasadnicze zawodowe	11,1	12,8	9,2	10,4	6,4	6,7	4,7	5,2	Basic vocational
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	17,3	17,4	16,8	17,2	12,1	11,6	9,8	8,9	Lower secondary, primary and incomplete primary

^a Mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat; osoby w wieku mobilnym — 18—44 lata; niemobilnym: mężczyźni w wieku 45—64 lata, kobiety w wieku 45—59 lat.

^a Men aged 18—64, women aged 18—59; mobile aged persons — 18—44; non-mobile: 45—64 for men, 45—59 for women.

TABL. 21 (183). **BEZROBOTNI WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA I CZASU POSZUKIWANIA PRACY W IV KWARTALE 2018 R. — na podstawie BAEL**

UNEMPLOYED PERSONS BY PLACE OF RESIDENCE AND DURATION OF JOB SEARCH IN IV QUARTER 2018 — on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
	w tys. in thousands								
OGÓŁEM TOTAL	649	344	305	362	193	170	287	152	136
w tym zarejestrowani w urzędzie pracy of which registered in labour offices	359	184	175	197	100	97	162	83	78
w tym poszukujący pracy of which seeking work	614	321	294	339	175	164	275	146	130
Z liczby ogółem — według czasu poszukiwania pracy ^a : Of total number — by duration of job search ^a :									
1 miesiąc i mniej month and less	131	70	62	78	38	40	54	31	22
2— 3	162	84	78	84	39	45	78	45	33
4— 6	132	71	61	70	38	32	62	33	29
7—12	94	51	43	50	34	17	43	17	27
13—24	69	37	31	42	24	18	26	13	13
25 miesięcy i więcej months and more	61	32	29	37	19	18	24	12	12

a W przypadku osób, które miały przerwę w poszukiwaniu pracy wynoszącą co najmniej 4 tygodnie, czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia tej przerwy.

U w a g a. Przeciętny czas poszukiwania pracy wyniósł dla: mężczyzn — 9,6 miesiąca, kobiet — 9,4 miesiąca.

a In the case of persons who have had a break in job search lasting at least 4 weeks, the period of job search is calculated from the moment of termination of that break.

N o t e. The average duration of job search was 9.6 months for men and 9.4 months for women.

TABL. 22 (184). **BEZROBOTNI^a W IV KWARTALE 2018 R. POPRZEDNIO PRACUJĄCY WEDŁUG WYKONYWANEGO ZAWODU W OSTATNIM MIEJSCU PRACY — na podstawie BAEL**UNEMPLOYED PERSONS^a IN IV QUARTER 2018 PREVIOUSLY EMPLOYED BY OCCUPATION PERFORMED IN LAST JOB — on the LFS basis

GRUPY ZAWODÓW	Ogółem Total			Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	OCCUPATIONAL GROUPS
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women			
	w tys. in thousands					
OGÓŁEM	441	234	207	269	173	TOTAL
w tym:						of which:
Specjaliści	21	6	16	16	5	Professionals
Technicy i inny średni personel	34	11	24	21	13	Technicians and associate professionals

a Bez osób, które miały przerwę w pracy dłuższą niż 8 lat.

a Excluding persons with the break in employment longer than 8 years.

TABLE 22 (184). **BEZROBOTNI^a W IV KWARTALE 2018 R. POPRZEDNIO PRACUJĄCY WEDŁUG WYKONYWANEGO ZAWODU W OSTATNIM MIEJSCU PRACY — na podstawie BAEL (dok.)**
 UNEMPLOYED PERSONS^a IN IV QUARTER 2018 PREVIOUSLY EMPLOYED BY OCCUPATION PERFORMED IN LAST JOB — on the LFS basis (cont.)

GRUPY ZAWODÓW	Ogółem Total			Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	OCCUPATIONAL GROUPS
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women			
	w tys. in thousands					
Pracownicy biurowi	38	12	26	29	9	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	93	25	68	52	40	Service and sales workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	101	86	15	58	43	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	43	35	9	24	19	Plant and machine operators, and assemblers
Pracownicy wykonujący prace proste	81	41	40	49	32	Elementary occupations

a Bez osób, które miały przerwę w pracy dłuższą niż 8 lat.

a Excluding persons with the break in employment longer than 8 years.

TABLE 23 (185). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
 REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

LATA YEARS KWARTAŁY QUARTERS	Bezrobotni, którzy Unemployed persons who				Liczba zgłoszonych ofert pracy Number of submitted job offers
	podjęli zatrudnienie took employment		rozpoczęli started		
	przy pracach interwencyj- nych in intervention works	przy robotach publicznych in public works	szkolenie i staż u pracodawcy training and employer sponsored traineeships	prace społecznie użyteczne social useful works	
	w tys. in thousands				
2010	42,9	74,6	479,5	67,6	1021,2
2015	44,5	37,3	253,9	45,0	1279,0
2017	43,0	36,1	214,8	34,5	1695,1
2018	37,9	27,1	154,3	23,7	1548,9
I	10,8	5,8	39,7	10,3	424,7
II	12,4	9,7	51,4	8,4	421,4
III	9,5	8,2	40,4	3,4	380,2
IV	5,3	3,5	22,8	1,6	322,6

a W ciągu okresu.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the period.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy Working conditions

TABL. 24 (186). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem — niezdolni do pracy ^b Of total number — persons incapable for work ^b			SPECIFICATION
		śmier- tel- nych fatal	cięż- kich serious	Z innym skut- kiem with other effect	1—3 dni days	4—20	21 dni i wię- cej days and more	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM 2010	94207	446	645	93116	1111	30636	55189	TOTAL
2015	87622	304	502	86816	1507	33052	48828	
2017	88330	270	671	87389	1586	32174	52214	
2018	84304	211	527	83566	1645	32845	45104	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1143	14	18	1111	12	352	754	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	33812	70	287	33455	541	12519	19706	Industry
górnictwo i wydobywanie	2244	18	16	2210	4	301	1886	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	28669	46	244	28379	493	11204	16065	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	636	4	8	624	7	181	434	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2263	2	19	2242	37	833	1321	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	5247	48	85	5114	65	1483	3564	Construction
Handel; naprawą pojazdów sa- mochodowych ^Δ	10906	17	41	10848	218	4879	5274	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	6885	33	24	6828	123	2717	3838	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1152	1	2	1149	27	602	486	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	462	1	4	457	23	217	201	Information and communication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	811	2	—	809	48	419	308	Financial and insurance activ- ities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	827	3	2	822	8	291	505	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	1167	1	6	1160	40	515	536	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3749	11	28	3710	119	1620	1832	Administrative and support ser- vice activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	3495	4	14	3477	125	1591	1673	Public administration and de- fence; compulsory social secu- rity
Edukacja	4420	1	5	4414	107	2030	2145	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	8858	3	8	8847	162	2978	3607	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	873	1	1	871	18	409	430	Arts, entertainment and recre- ation
Pozostała działalność usługowa	497	1	2	494	9	223	245	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku; liczba poszkodowanych w wypadkach zaistniałych wynosiła: w 2010 r. — 95,0 tys., tj. 8,22 na 1000 pracujących i odpowiednio: w 2015 r. — 86,2 tys., tj. 7,08, w 2017 r. — 87,3 tys., tj. 6,57. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 235.

^a Registered in a given year; the number of persons injured in accidents amounted to: 95.0 thousand in 2010, i.e. 8.22 per 1000 persons employed and respectively: 86.2 thousand in 2015, i.e. 7.08 and 87.3 thousand in 2017, i.e. 6.57. ^b Excluding persons injured in fatal accidents; see general notes, item 5 on page 235.

TABL. 24 (186). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem — niezdolni do pracy ^b Of total number — persons incapable for work ^b			SPECIFICATION	
		śmier- tel- nych fatal	cięż- kich serious	z innym skut- kiem with other effect	1—3 dni days	4—20	21 dni i wię- cej days and more		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (incidence rate)									
OGÓŁEM	2010	8,15	0,04	0,06	8,05	0,10	2,65	4,77	TOTAL
	2015	7,19	0,02	0,04	7,13	0,12	2,71	4,01	
	2017	6,80	0,02	0,05	6,73	0,12	2,48	4,02	
	2018	6,30	0,02	0,04	6,24	0,12	2,45	3,37	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		9,38	0,11	0,15	9,12	0,10	2,89	6,19	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		10,53	0,02	0,09	10,42	0,17	3,90	6,14	Industry
górnictwo i wydobywanie		16,24	0,13	0,12	15,99	0,03	2,18	13,65	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		10,27	0,02	0,09	10,16	0,18	4,01	5,75	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5,16	0,03	0,06	5,07	0,06	1,47	3,52	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpada- mi; rekultywacja ^Δ		14,42	0,01	0,12	14,29	0,24	5,31	8,42	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		5,58	0,05	0,09	5,44	0,07	1,58	3,79	Construction
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych ^Δ		4,63	0,01	0,02	4,60	0,09	2,07	2,24	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa		8,22	0,04	0,03	8,15	0,15	3,24	4,58	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3,92	0,00	0,01	3,91	0,09	2,05	1,66	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		1,24	0,00	0,01	1,23	0,06	0,58	0,54	Information and communication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa		2,29	0,01	—	2,28	0,14	1,18	0,87	Financial and insurance activ- ities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3,66	0,01	0,01	3,64	0,04	1,29	2,23	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna		1,68	0,00	0,01	1,67	0,06	0,74	0,77	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		6,46	0,02	0,05	6,39	0,20	2,79	3,16	Administrative and support ser- vice activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		4,08	0,00	0,02	4,06	0,15	1,86	1,95	Public administration and de- fence; compulsory social se- curity
Edukacja		3,74	0,00	0,00	3,74	0,09	1,72	1,82	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna		9,90	0,00	0,01	9,89	0,18	3,33	4,03	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		5,60	0,01	0,01	5,58	0,12	2,63	2,76	Arts, entertainment and recre- ation
Pozostała działalność usługowa		1,57	0,00	0,01	1,56	0,03	0,71	0,78	Other service activities

a, b Notki patrz na str. 261.

a, b See footnotes on page 261.

TABLE 25 (187). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

CONTACT-MODES OF INJURIES AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which								
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry				budownictwo con- struction	handel; na- prawa pojazdów samo- chodowych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i gospo- darka ma- gazy- nowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna human health and social work activ- ities
			razem total	w tym of which						
				górnictwo i wy- dobywanie mining and quar- rying	prze- twór- stwo prze- mysłowe manu- factur- ing					

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY
CONTACT-MODES OF INJURIES

OGÓŁEM	2010	94207	1494	38057	3175	31734	9098	11822	6548	7826
TOTAL	2015	87622	1296	33545	2261	28351	5776	12006	6262	9312
	2017	88330	1323	34491	2200	29057	5390	11816	6949	9337
	2018	84304	1143	33812	2244	28669	5247	10906	6885	8858
Kontakt z prądem elektrycznym, temperatura, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		3009	38	1416	45	1270	154	292	148	260
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals										
w tym z preparatami chemicznymi		757	8	433	13	391	42	69	34	57
of which with chemicals										
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		87	5	36	12	13	30	2	3	1
Drowned, buried, enveloped										
Zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt		25886	366	8379	443	6967	1676	2884	2501	2912
Horizontal or vertical impact with or against a stationary object										
Uderzenie przez obiekt w ruchu		18182	263	8700	989	7146	1358	2676	1515	758
Struck by object in motion, collision with										
w tym przez:										
of which by:										
spadający obiekt		7553	105	3917	673	3009	601	1218	498	271
falling object										
obracający się, poruszający się, transportowany obiekt, włączając pojazdy		3888	54	1756	83	1570	257	662	380	158
moving or transported object										
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		16119	151	7614	242	6935	846	2488	435	2469
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent										
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		9668	70	4798	41	4539	428	1905	164	1109
of which contact with sharp material agent										
Uwięzienie, zmiżdżenie		5996	84	3455	205	3067	417	790	322	238
Trapped, crushed, etc.										
Obciążenie psychiczne lub fizyczne		12611	131	3948	297	3127	738	1655	1394	1594
Physical or mental stress										
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego		11196	112	3506	280	2768	659	1507	1280	1382
of which physical stress on the musculoskeletal system										
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia		2232	105	205	10	96	21	105	553	595
Bite, kick, etc. (human or animal)										
Pozostałe wydarzenia		182	—	59	1	48	7	14	14	31
Other contact-modes										

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 25 (187). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)CONTACT-MODES OF INJURIES AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym of which					
				górnictwo i wydobywanie mining and quarrying					przetwórstwo przemysłowe manufacturing
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM 2010	183880	3009	80697	7325	67042	19589	22709	11981	12469
TOTAL 2015	173475	2583	71949	5285	60781	12499	24640	11606	15261
..... 2017	175094	2600	74451	4885	63117	11415	24551	12887	14978
2018	166881	2261	72892	5238	61955	10816	22776	12782	14116
Niewłaściwy stan czynnika materialnego Inappropriate condition of material objects/agents	14202	191	6874	526	5777	905	1565	1136	995
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organisation of:									
pracy work	6856	108	3816	292	3298	567	878	284	409
stanowiska pracy workstation	9091	96	4566	390	3883	669	1431	522	539
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika Absence or inappropriate use of material objects/agents	12011	117	6327	387	5565	824	1944	683	732
Nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika Not using protective equipment	2661	34	1539	77	1372	172	417	134	59
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika Employee's inappropriate wilful action	11170	149	5988	507	5123	686	1919	722	406
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b Employee's inappropriate mental and physical condition ^b	2375	42	774	29	666	153	323	199	253
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika Employee's incorrect action	101421	1391	40946	2766	34724	6466	13456	8006	9937
Inne przyczyny Other causes	7094	133	2062	264	1547	374	843	1096	786

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse, etc.

TABL. 26 (188). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Według wydarzeń powodujących urazy By contact-modes of injuries								
		upadek osób per- sons falling	uderze- nie lub przyni- ecenie przez spadające przed- mioty persons hit or crushed by falling objects	przeje- chanie, uderzenie, pochwyce- nie przez środki transportu w ruchu persons run over, hit or caught by moving means of transport	pochwyce- nie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń persons caught or hit by moving parts of machinery and equip- ment	uderze- nie, przy- gniecenie, pogry- zienie przez zwierzęta persons hit, crushed or bitten by ani- mals	działanie impact of		inne wyda- rzenia other events	
							skraj- nych tempe- ratur extreme temper- atures	mate- rialów szkodli- wych harm- ful mater- ials		
OGÓŁEM	2010	16897	8569	1173	365	2173	2187	117	18	2295
TOTAL	2015	14380	6778	1138	257	1892	1782	82	31	2420
	2017	13250	6653	908	235	1548	1486	80	9	2331
	2018	11861	5711	779	234	1459	1330	58	15	2275
W tym wypadki śmier- telne	2010	89	9	8	34	9	3	1	2	23
Of which fatal accidents	2015	63	8	7	17	11	2	—	4	14
	2017	69	12	8	19	5	3	—	4	18
	2018	81	18	12	22	8	4	—	1	16

a Z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a For which one-off compensations were granted.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 27 (189). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 grudnia

EXPOSURE TO RISK FACTORS AT WORK^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zagrożenia Risks arising from							
		związane ze środowiskiem pracy work environment		związane z uciążliwością pracy strenuous work		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi mechanical factors associated with particularly dangerous machinery			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
		na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem per 1000 employees in units covered by the survey							
OGÓŁEM	2010	97,9	74,6	56,4	40,9	28,4	23,9	13,2	9,8
TOTAL	2015	86,5	66,9	49,8	36,3	23,5	20,4	13,2	10,2
	2017	77,6	59,6	44,4	32,3	19,4	16,4	13,8	10,9
	2018	77,2	59,9	45,2	33,4	18,8	15,8	13,1	10,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	91,0	57,2	55,8	32,6	16,0	13,4	19,2	11,2

a Notka patrz na str. 266.

a See footnote on page 266.

TABL. 27 (189). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

EXPOSURE TO RISK FACTORS AT WORK^a (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenia Risks arising from					
			związane ze środowiskiem pracy work environment		związane z uciążliwością pracy strenuous work		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi mechanical factors associated with particularly dangerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem per 1000 employees in units covered by the survey							
Przemysł Industry	132,4	101,4	82,9	61,8	28,4	22,9	21,1	16,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	389,6	227,2	282,2	155,3	74,8	52,4	32,6	19,5
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	118,6	94,2	75,1	59,5	24,3	19,6	19,2	15,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ... electricity, gas, steam and air conditioning supply	145,1	127,5	51,2	40,6	45,3	40,0	48,5	47,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	96,3	76,1	39,9	25,3	37,4	34,9	19,1	15,8
Budownictwo Construction	72,3	50,9	40,5	24,6	20,6	17,5	11,3	8,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... Trade; repair of motor vehicles ^Δ	18,9	16,1	7,2	5,3	2,9	2,5	8,7	8,3
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	50,8	44,9	10,7	8,3	32,9	30,6	7,2	5,9
Informacja i komunikacja Information and communication	3,9	3,7	2,2	2,1	1,1	1,1	0,6	0,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	22,7	18,9	15,4	12,4	5,5	5,2	1,8	1,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	48,4	34,3	36,3	27,4	3,8	3,1	8,3	3,9
Edukacja Education	7,6	6,4	2,9	1,7	2,8	2,8	1,9	1,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	26,0	22,0	18,8	15,5	6,7	6,1	0,5	0,4
Pozostała działalność usługowa Other service activities	18,5	17,5	3,7	2,7	12,9	12,9	1,9	1,9

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i obejmują wybrane rodzaje działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 235.

^a Employees listed only once by predominant factor, i.e. the factor having the most hazardous effect at a given workstation; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kinds of activity; see general notes, item 8 on page 235.

TABL. 28 (190). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thousand employees	
OGÓŁEM	2010	2933	TOTAL
	2015	2094	
	2017	1942	
	2018	2022	17,5
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	2	0,0	Acute and chronic intoxications and their sequels
Pylice płuc	392	3,4	Pneumoconioses
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	27	0,2	Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	4	0,0	Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation
Astma oskrzelowa	46	0,4	Bronchial asthma
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	22	0,2	Extrinsic allergic alveolitis
Ostre uogólnione reakcje alergiczne	—	—	Acute generalised allergic reactions
Choroby opłucnej wywołane pyłem metali twardych	1	0,0	Lung diseases induced by hard metal dust
Alergiczny nieżyt nosa	19	0,2	Allergic rhinitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	282	2,5	Chronic voice disorders due to excessive vocal effort
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	77	0,7	Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment
Choroby skóry	59	0,5	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	93	0,8	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	200	1,7	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	111	1,0	Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type
Zespół wibracyjny	17	0,1	Vibration syndrome
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	4	0,0	Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	666	5,8	Infectious and parasitic diseases or their sequels

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 29 (191). DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY^aACTIVITIES OF THE NATIONAL LABOUR INSPECTORATE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Kontrole Inspections	Wydane decyzje Decisions issued						
		ogółem grand total	dotyczące usunięcia uchybień ^b concerning correction of offences ^b					nakazujące wypłatę świadczeń ordering payment of benefits
			razem total	w tym of which				
				wstrzymania prac suspension of work	skierowania pracowników do innych prac ^c transfer of employees to other works ^c	wstrzymania eksploatacji maszyn suspension of machinery exploita- tion		
OGÓŁEM	2010	95273	346655	337278	9519	4902	8008	9377
TOTAL	2015	88308	309995	302721	7633	4384	9301	7274
	2017	80784	312626	305999	6846	3673	10103	6627
	2018	80194	264131	258277	5857	2841	8785	5854
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo		1201	5435	5394	92	112	235	41
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		15714	88551	86673	1445	696	4489	1878
Industry								
górnictwo i wydobywanie		362	1861	1700	34	11	53	161
mining and quarrying								
przetwórstwo przemysłowe		14206	81668	80015	1347	656	4315	1653
manufacturing								
wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		255	849	835	26	8	22	14
electricity, gas, steam and air conditioning supply								
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		891	4173	4123	38	21	99	50
water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activ- ities								
Budownictwo		12160	55585	54828	3669	1619	2847	757
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		25284	60699	59740	272	223	696	959
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		4636	8395	7736	61	44	73	659

^a Dotyczy kontroli w podmiotach gospodarki narodowej z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; od 1 lipca 2007 r. Państwowa Inspekcja Pracy działa na mocy ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 13 kwietnia 2007 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1251). ^b Związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy. ^c Wydane głównie ze względu na: brak wymaganych kwalifikacji i uprawnień, brak wymaganych badań lekarskich, zatrudnienie kobiet i młodocianych przy pracach im wzbronionych.

^a Concerning inspections in entities of the national economy excluding private farms in agriculture; since 1st July 2007 the National Labour Inspectorate has acted under the Law of the National Labour Inspectorate, dated 13th April 2007 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1251). ^b Connected with safety and health at work. ^c Issued mainly due to: absence of required qualifications and competence, lack of medical certificates, employment of women and juveniles in positions restricted to men.

TABL. 29 (191). DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY^a (dok.)ACTIVITIES OF THE NATIONAL LABOUR INSPECTORATE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Kontrole Inspection	Wydane decyzje Decisions issued						nakazujące wypłatę świadczeń ordering payment of benefits
		ogółem grand total	dotyczące usunięcia uchybień ^b concerning correction of offences ^b					
			razem total	w tym of which				
				wstrzymania prac suspension of work	skierowa- nia pracownikó w do innych prac ^c transfer of em- ployees to other works ^c	wstrzy- mania eksplo- atacji maszyn suspension of machinery exploi- tation		
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	3498	10645	10385	19	8	56	260	
Informacja i komunikacja Information and communication	835	1266	1202	7	1	16	64	
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa Financial and insurance activities	648	852	786	—	—	2	66	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	816	2286	2211	53	12	64	75	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2330	5899	5564	109	53	97	335	
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service ac- tivities	4301	5786	5493	75	47	54	293	
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	1757	1789	1776	5	1	8	13	
Edukacja Education	2198	4914	4796	12	9	66	118	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties	1981	4809	4654	6	3	20	155	
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	886	2029	1973	14	9	23	56	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1913	5148	5023	18	4	39	125	

a—c Notki patrz na str. 268.

U w a g a. Państwowa Inspekcja Pracy skontrolowała w 2010 r. 70,1 tys. zakładów, w 2015 r. — 71,4 tys., w 2017 r. — 63,6 tys. i w 2018 r. — 63,3 tys., w których — w dniu przeprowadzenia kontroli — pracujących było odpowiednio: 3697,1 tys., 4393,0 tys., 3958,0 tys. i 3816,0 tys.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Inspekcji Pracy.

a—c See footnotes on page 268.

N o t e. The National Labour Inspectorate inspected 70.1 thousand of establishments in 2010, 71.4 thousand in 2015, 63.6 thousand in 2017 and 63.3 thousand in 2018, in which — on the day of inspection — there were respectively: 3697.1 thousand, 4393.0 thousand, 3958.0 thousand and 3816.0 thousand employed persons.

S o u r c e: data of the National Labour Inspectorate.

Uwagi ogólne

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane prezentowane w dziale nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, które podano w dziale „Organizacja państwa”.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (prześcieżki płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płatnymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 7 i 8 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2018 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

General notes

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data presented in this chapter do not include wages and salaries of employees in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety, which are given in the chapter "Organisation of the state".

Wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries include, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g. for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of job vocational training.

2. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

3. Data on wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income tax and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

4. Data in tables 7 and 8 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2018. Data concern paid employees who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organisations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units and fees).

TABLE 1 (192). WYNAGRODZENIA BRUTTO
GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018					
	w mln zł		in million PLN		2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
OGÓŁEM TOTAL	396247	480524	555401	609128	271,4	234,3	153,9	126,9	109,7
w tym: of which:									
Osobowe Personal	369133	450545	522598	573879	276,4	234,6	155,4	127,4	109,8
w tym za pracę w godzinach nad- liczbowych of which for overtime	8244	10267	12002	14152	313,3	251,4	171,7	137,8	117,9
Wyплаты z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spół- dzielniach Payments from profit and balance surplus in cooperatives	333	139	136	119	11,8	26,2	35,5	85,5	87,3
Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej Annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities	4607	5447	5779	5915	221,2	185,4	128,4	108,6	102,4
Wynagrodzenia bezosobowe Impersonal wages and salaries	18993	21025	22961	25548	222,2	248,5	134,8	121,5	111,3

TABLE 2 (193). WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKCJI
GROSS WAGES AND SALARIES BY SECTIONS

SEKCJE SECTIONS	2010	2015	2017	2018				
	w mln zł		in million PLN		2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
OGÓŁEM TOTAL	396247	480524	555401	609128	234,3	153,9	126,9	109,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	5235	6852	7525	8048	206,2	153,6	117,4	107,0
Przemysł Industry	108870	132848	153073	167366	218,5	153,6	125,9	109,3
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	12145	12221	11294	12431	123,4	102,5	101,8	110,1
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	81193	104180	124183	136190	241,1	167,8	130,8	109,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	10152	9888	10149	10704	159,9	105,4	108,2	105,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	5380	6560	7447	8041	236,0	149,4	122,6	108,0
Budownictwo Construction	23242	24000	27595	30818	242,4	132,9	128,5	111,7
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	52120	64858	78010	86077	261,9	165,0	132,7	110,3

TABL. 2 (193). WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKCJI (dok.)

GROSS WAGES AND SALARIES BY SECTIONS (cont.)

SEKCJE SECTIONS	2010	2015	2017	2018				
	w mln zł		in million PLN		2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	21070	26090	31417	34979	242,2	166,1	134,0	111,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4501	5549	7243	7780	278,7	172,8	140,2	107,4
Informacja i komunikacja Information and communication	14350	19837	24790	27694	324,9	192,9	139,6	111,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	19119	21471	23367	25099	194,1	131,5	117,0	107,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	6034	7255	8539	8845	204,4	153,9	121,9	103,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	17214	23129	27592	31527	287,9	183,1	136,4	114,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	12046	16625	22352	24397	412,8	225,6	146,8	109,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	33286	36214	40353	42539	202,9	127,9	117,5	105,4
Edukacja Education	44304	54309	55388	60538	191,6	136,7	111,5	109,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	26299	30374	35169	39476	261,9	149,9	129,9	112,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	5414	5904	6820	7232	215,3	133,5	122,4	106,0
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3143	5208	6168	6713	241,2	213,6	128,9	108,8

TABL. 3 (194). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
OGÓŁEM	3224,13	3907,85	4283,73	4589,91	TOTAL
Sektor publiczny	3757,86	4482,55	4796,06	5105,29	Public sector
Sektor prywatny	2952,38	3664,68	4081,07	4390,91	Private sector
w tym własność:					of which:
prywatna krajowa	2493,09	3103,65	3495,75	3780,73	private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	2764,95	3456,31	3897,24	4135,98	of which cooperatives ^a
zagraniczna	4272,37	5222,39	5742,73	6094,59	foreign ownership

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABL. 4 (195). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKCJI

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018					
				ogółem total	w tym bez nagród rocz- nych ^a of which exclud- ing annual bonus- es ^a	2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
OGÓŁEM TOTAL	3224,13	3907,85	4283,73	4589,91	4542,53	194,2	142,4	117,4	107,1
w tym w sferze budżetowej ^b of which in the budget sphere ^b	3502,95	4209,00	4499,03	4751,62	4444,71	189,8	135,6	112,9	105,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	3304,46	4348,27	4597,51	4895,84	4894,32	205,1	148,0	112,7	106,5
Przemysł Industry	3257,75	3983,49	4365,76	4678,85	4676,01	198,1	143,5	117,5	107,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	5817,81	6837,41	7022,39	7773,32	7773,32	178,9	133,7	113,7	110,7
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2917,18	3669,29	4107,96	4406,77	4405,29	209,9	151,1	120,1	107,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	5252,09	6546,95	7015,03	7423,42	7419,63	205,4	141,2	113,3	105,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3227,61	3825,28	4113,71	4325,13	4297,49	181,9	134,0	113,0	105,1
Budownictwo Construction	2723,17	3217,49	3553,83	3830,45	3829,40	197,6	140,6	119,1	107,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2633,98	3278,13	3730,44	4030,41	4030,05	210,7	152,8	122,9	108,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2952,46	3469,75	3759,55	4014,17	4011,34	172,5	136,1	115,8	106,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2023,10	2459,59	2843,75	2996,23	2988,25	199,2	148,1	121,9	105,4
Informacja i komunikacja Information and communication	5538,06	6685,33	7468,83	8059,64	8057,87	190,9	145,7	120,5	107,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	5390,38	6511,17	7068,95	7536,05	7534,02	177,6	139,9	115,8	106,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3382,59	4075,46	4523,55	4744,67	4715,67	184,1	140,3	116,4	104,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	4054,72	4862,37	5387,82	5852,36	5839,49	191,8	144,4	120,3	108,6

^a Dotyczy wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej. ^b Dane dotyczą jednostek budżetowych, zakładów budżetowych oraz w 2010 r. gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych.

^a Concerns payments from profit and balance surplus in cooperatives as well as annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units. ^b Data concern budgetary units, budgetary establishments as well as in 2010 auxiliary units of budgetary units.

TABL. 4 (195). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018					
				ogółem total	w tym bez nagród rocz- nych ^a of which exclud- ing annual bonus- es ^a	2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^a	2124,65	2850,49	3168,42	3439,70	3437,24	217,5	162,0	120,8	108,6
Administrative and support service activ- ities									
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	4149,92	4787,61	5305,02	5555,42	5235,77	181,4	133,8	116,0	104,7
Public administration and defence; comp- ulsory social security									
Edukacja	3381,09	4133,48	4255,90	4478,98	4270,13	181,3	132,4	108,3	105,2
Education									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3137,43	3565,98	4005,51	4414,12	4356,11	226,2	140,6	123,9	110,2
Human health and social work activities									
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2933,78	3476,75	3853,51	4102,14	4051,54	186,7	139,9	118,0	106,5
Arts, entertainment and recreation									
Pozostała działalność usługowa	2351,03	3040,97	3301,96	3622,57	3620,63	165,2	154,1	119,1	109,7
Other service activities									

^a Dotyczy wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej.

^a Concerns payments from profit and balance surplus in cooperatives as well as annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units.

TABL. 5 (196). **WSKAŹNIKI WYNAGRODZEŃ NOMINALNYCH, CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ WYNAGRODZEŃ REALNYCH**

INDICES OF NOMINAL WAGES AND SALARIES, PRICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AND REAL WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100			previous year=100			2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto	103,7	103,7	103,2	103,5	103,7	105,7	107,1	242,3	194,2	142,4	117,4
Average monthly gross nominal wages and salaries											
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych pracow- ników	103,6	100,9	100,0	99,0	99,4	101,9	101,6	143,8	126,1	110,8	102,9
Prices of consumer goods and services for households of employees											
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto ^a	100,1	102,8	103,2	104,5	104,3	103,7	105,4	168,5	154,1	128,1	114,0
Average monthly gross real wages and salaries ^a											

^a Wskaźniki łańcuchowe (rok poprzedni=100) obliczono jako iloraz wskaźnika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych pracowników (do 2005 r. łącznie z gospodarstwami pracowników użytkujących gospodarstwo rolne), wskaźniki jednopodstawowe od 2006 r. — metodą nawiązania łańcuchowego.

^a Chain indices (previous year=100) are calculated as the ratio of the index of the average monthly gross nominal wages and salaries and the price index of consumer goods and services for households of employees (until 2005 including households of employees — farmers) and single base indices since 2006 — using the chain-base index method.

TABLE 6 (197). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w zł in PLN				
O G Ó Ł E M	3224,13	3907,85	4283,73	4589,91	T O T A L
w tym:					of which:
Górnictwo i wydobywanie	5817,81	6837,41	7022,39	7773,32	Mining and quarrying
W tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	5836,68	7161,62	7277,40	8259,27	Of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	2917,18	3669,29	4107,96	4406,77	Manufacturing
Produkcja artykułów spożywczych	2530,24	3170,09	3630,21	3919,34	Manufacture of food products
Produkcja napojów	4492,45	5414,01	5945,70	6434,76	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tytoniowych	5394,64	6381,37	6590,57	6576,70	Manufacture of tobacco products
Produkcja wyrobów tekstylnych	2180,04	2708,62	3136,42	3405,31	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1654,17	2141,67	2469,34	2625,69	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1878,17	2409,61	2723,54	2895,29	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2137,29	2670,24	3082,16	3282,14	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	3281,00	4021,99	4456,57	4723,80	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	3039,78	3809,67	4234,68	4570,93	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	6171,69	7472,60	8010,75	8446,83	Manufacture of coke and refined petroleum products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3924,23	4696,92	5083,87	5342,95	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	5111,13	5753,78	6207,72	6708,36	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2880,78	3574,70	4059,02	4350,90	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3117,58	3754,44	4239,85	4560,17	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	3631,85	4439,29	4849,30	5212,46	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2802,10	3526,88	3909,84	4194,65	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	3226,94	4135,13	4801,21	5067,84	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	3284,63	4158,76	4562,20	4932,95	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3364,58	4195,48	4637,57	4936,96	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	3529,88	4459,32	5004,37	5254,62	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3322,92	4572,06	5072,05	5449,52	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	2248,26	2830,93	3237,40	3483,35	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	2359,84	3131,15	3552,66	3823,97	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3458,95	4522,71	4744,38	5052,88	Repair and installation of machinery and equipment
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	3227,61	3825,28	4113,71	4325,13	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:					of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3395,26	4099,58	4394,08	4569,82	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2991,82	3424,28	3741,47	3985,43	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	2633,98	3278,13	3730,44	4030,41	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:					of which:
Handel hurtowy ^Δ	3355,54	4204,80	4697,06	5215,68	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	2114,44	2652,92	3039,15	3206,17	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2952,46	3469,75	3759,55	4014,17	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	2605,45	3165,09	3377,79	3616,56	Of which land and pipeline transport ^Δ

TABL. 7 (198). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.
 PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2018

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a — ogółem total b — mężczyźni men c — kobiety women	Zatrudnieni — w od Paid employees —					
		2001,51 zł i mniej and less PLN (40% i mniej and less)	2001,52— —2501,89 (40—50)	2501,90— —3002,27 (50—60)	3002,28— —3502,65 (60—70)	3502,66— —4003,02 (70—80)	4003,03— —4503,40 (80—90)
1	OGÓŁEM a	0,1	16,2	10,9	10,8	10,3	9,5
2	TOTAL b	0,0	16,2	8,3	9,1	9,7	9,4
3	c	0,1	16,1	13,7	12,5	11,0	9,6
4	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- a	0,1	14,7	8,1	7,9	7,3	8,1
5	bactwo b	0,1	14,9	7,6	7,6	7,5	7,9
6	Agriculture, forestry and fishing c	0,1	14,1	9,6	8,8	6,8	8,9
7	Przemysł	0,0	13,5	8,7	11,0	11,6	10,8
8	Industry b	0,0	10,9	6,5	9,1	10,8	11,1
9	c	0,1	19,0	13,7	15,3	13,2	10,0
10	górnictwo i wydobywanie	—	2,8	1,3	2,1	2,1	3,0
11	mining and quarrying b	—	2,7	1,1	1,9	1,8	2,6
12	c	—	4,0	3,0	3,7	4,9	6,9
13	przetwórstwo przemysłowe	0,0	14,8	9,5	11,8	12,2	11,2
14	manufacturing b	0,0	12,3	7,1	9,7	11,5	11,7
15	c	0,1	20,0	14,3	15,9	13,6	10,1
16	wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- a	—	0,6	1,4	2,5	4,5	6,4
17	gię elektryczną, gaz, parę wodną b	—	0,5	1,3	2,3	4,2	6,2
18	i gorącą wodę ^Δ c	—	1,2	1,8	3,7	5,4	7,5
	electricity, gas, steam and air con- ditioning supply						
19	dostawa wody; gospodarowanie a	0,0	8,3	8,3	12,5	15,2	13,9
20	ściekami i odpadami; rekultywa- b	0,0	7,4	7,4	12,5	15,6	14,7
21	cja ^Δ c	0,0	11,2	11,3	12,7	14,1	11,5
	water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
22	Budownictwo	0,2	29,6	8,3	7,1	7,6	7,6
23	Construction b	0,2	31,4	8,1	6,7	7,2	7,3
24	c	0,1	19,5	9,6	9,7	9,7	9,4
25	Handel; naprawa pojazdów samo- a	0,1	24,0	15,6	13,3	10,1	7,9
26	chodowych ^Δ b	0,1	19,8	10,9	10,9	9,7	8,7
27	Trade; repair of motor vehicles ^Δ c	0,1	27,5	19,5	15,2	10,5	7,3
28	Transport i gospodarka magazynowa a	0,0	20,3	10,6	10,3	11,8	11,6
29	Transportation and storage b	0,0	24,1	11,1	9,1	10,5	10,1
30	c	0,1	9,4	9,1	13,6	15,5	15,9
31	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	0,1	40,6	17,5	12,7	8,3	5,9
32	Accommodation and catering ^Δ b	—	38,6	15,0	12,1	9,1	6,8
33	c	0,2	41,7	18,7	13,0	7,9	5,4

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty,
 1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities

setkach — według wysokości wynagrodzenia za październik in percent — by amount of wages and salaries for October									Lp. No.
4503,41— —5003,78 (90—100)	5003,79— —6004,54 (100—120)	6004,55— —7005,29 (120—140)	7005,30— —8006,05 (140—160)	8006,06— —9006,80 (160—180)	9006,81 —10007,56 (180—200)	10007,57— —12009,07 (200—240)	12009,08— —14010,58 (240—280)	14010,59 zł i więcej and more PLN (280% i więcej and more)	
8,2	11,9	7,1	4,3	2,8	1,8	2,2	1,3	2,6	1
8,1	12,1	7,7	5,1	3,5	2,4	2,9	1,8	3,7	2
8,3	11,7	6,6	3,4	2,0	1,2	1,5	0,8	1,5	3
7,3	12,6	10,3	7,0	6,8	3,9	3,2	1,2	1,5	4
7,0	12,6	10,0	6,8	7,5	4,4	3,3	1,1	1,7	5
8,3	12,5	11,3	7,8	4,3	2,3	2,7	1,5	1,0	6
8,9	12,7	7,7	4,9	3,1	2,0	2,1	1,1	1,9	7
9,7	14,6	9,1	5,9	3,8	2,4	2,6	1,3	2,2	8
7,1	8,8	4,6	2,5	1,6	1,0	1,2	0,6	1,3	9
4,8	11,6	13,7	16,5	14,2	9,7	10,8	4,3	3,1	10
4,3	9,9	13,0	17,2	15,4	10,6	11,6	4,7	3,2	11
9,3	26,3	19,8	10,4	3,8	2,4	2,9	0,7	1,9	12
8,9	12,3	7,0	4,0	2,4	1,5	1,6	0,9	1,9	13
10,0	14,5	8,5	4,9	2,9	1,8	1,9	1,0	2,2	14
6,8	8,0	4,0	2,1	1,4	0,9	1,0	0,6	1,2	15
9,1	21,3	16,7	12,5	8,4	5,3	5,3	2,4	3,6	16
8,8	20,7	17,0	13,3	8,9	5,6	5,3	2,4	3,5	17
10,0	23,2	15,5	9,2	6,4	4,3	5,5	2,2	4,1	18
11,7	14,4	6,9	3,4	1,7	1,3	1,1	0,5	0,8	19
12,1	15,1	6,9	3,3	1,7	1,2	1,0	0,4	0,7	20
10,3	12,4	6,5	3,7	1,7	1,5	1,4	0,6	1,1	21
6,7	10,5	6,7	4,4	3,0	1,9	2,3	1,5	2,6	22
6,6	10,3	6,7	4,4	2,9	1,8	2,3	1,5	2,6	23
7,3	11,7	6,9	4,7	3,0	2,0	2,6	1,2	2,6	24
5,6	7,3	4,2	2,9	1,9	1,4	1,8	1,1	2,8	25
7,0	9,6	5,7	4,0	2,7	2,1	2,6	1,7	4,5	26
4,4	5,3	2,9	1,9	1,3	0,9	1,1	0,6	1,5	27
8,9	11,3	5,9	3,1	1,8	1,1	1,3	0,6	1,4	28
8,0	11,5	6,0	3,2	1,8	1,2	1,3	0,6	1,5	29
11,4	10,5	5,7	2,9	1,8	1,1	1,2	0,6	1,2	30
4,0	4,7	2,0	1,4	0,7	0,6	0,5	0,3	0,7	31
4,6	5,5	2,3	1,8	1,1	0,8	0,6	0,5	1,2	32
3,7	4,3	1,8	1,1	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	33

w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
employing more than 9 persons.

TABLE 7 (198). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2018 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2018 (cont.)

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a — ogółem total b — mężczyźni men c — kobiety women	Zatrudnieni — w od Paid employees —						
		2001,51 zł i mniej and less PLN (40% i mniej and less)	2001,52— —2501,89	2501,90— —3002,27	3002,28— —3502,65	3502,66— —4003,02	4003,03— —4503,40	
			(40—50)	(50—60)	(60—70)	(70—80)	(80—90)	
1	Informacja i komunikacja	a	0,0	3,9	3,7	5,2	5,2	6,4
2	Information and communication	b	0,0	3,4	2,4	4,0	3,9	5,2
3		c	—	5,0	5,9	7,5	7,6	8,6
4	Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	a	0,0	7,6	3,8	5,5	6,2	6,9
5		b	—	9,7	2,3	3,1	4,0	4,3
6	Financial and insurance activities	c	0,0	6,4	4,6	7,0	7,5	8,4
7	Obsługa rynku nieruchomości ^A	a	0,0	11,8	10,8	12,0	13,5	12,2
8	Real estate activities	b	—	10,5	10,0	12,4	14,1	12,7
9		c	0,1	12,8	11,4	11,7	12,8	11,8
10	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	a	0,0	9,7	5,9	7,1	7,7	8,0
11		b	0,0	10,2	4,7	6,1	6,5	6,7
12	Professional, scientific and technical activities	c	0,0	9,2	6,8	7,9	8,6	9,0
13	Administrowanie i działalność wspie- rająca ^A	a	0,1	50,3	13,1	8,3	5,8	5,2
14		b	0,1	53,1	11,4	7,6	5,8	5,1
15	Administrative and support service activities	c	0,1	47,4	15,0	9,1	5,8	5,2
16	Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	a	—	1,8	5,3	9,0	12,6	13,4
17		b	—	1,9	4,8	8,1	10,7	10,2
18	Public administration and defence; compulsory social security	c	—	1,8	5,3	9,0	12,6	13,4
19	Edukacja	a	0,0	7,6	15,3	12,0	11,4	9,7
20	Education	b	0,0	5,5	13,4	13,1	11,9	9,8
21		c	0,0	8,2	15,9	11,7	11,2	9,6
22	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	a	0,0	11,5	14,2	13,0	9,7	9,2
23	Human health and social work activ- ities	b	0,0	11,2	15,6	14,4	9,9	8,6
24		c	0,0	11,6	13,9	12,7	9,6	9,3
25	Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	a	0,0	10,3	16,6	18,0	15,0	11,3
26		b	0,0	8,8	13,1	17,6	15,9	12,1
27	Arts, entertainment and recreation	c	0,0	11,4	19,0	18,2	14,4	10,8
28	Pozostała działalność usługowa	a	0,0	37,9	13,1	11,6	9,2	7,3
29	Other service activities	b	—	32,8	6,8	8,6	10,8	9,4
30		c	0,0	41,5	17,6	13,9	8,1	5,8

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, U w a g a. Przedziały wynagrodzeń ustalono na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto za październik 2501,90—3002,27 zł stanowi 50—60% przeciętnego wynagrodzenia za październik); przedziały procentowe zostały domknięte za październik).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities U w a g a. Ranges of wages and salaries were established on the basis of the product of average gross wages and salaries (e.g. the PLN 2501.90—3002.27 range accounts for 50—60% of the average wage and salary for October); the percentage average wage and salary for October).

setkach — według wysokości wynagrodzenia za październik in percent — by amount of wages and salaries for October									Lp. No.
4503,41— —5003,78	5003,79— —6004,54	6004,55— —7005,29	7005,30— —8006,05	8006,06— —9006,80	9006,81— —10007,56	10007,57 —12009,07	12009,08— —14010,58	14010,59 zł i więcej and more PLN (280% i więcej and more)	
(90—100)	(100—120)	(120—140)	(140—160)	(160—180)	(180—200)	(200—240)	(240—280)		
5,7	10,7	9,4	7,9	6,7	5,5	8,6	6,5	14,6	1
4,6	9,4	9,0	8,0	7,1	6,0	10,1	8,2	18,7	2
7,5	13,1	10,2	7,6	5,9	4,5	5,9	3,4	7,3	3
6,9	12,1	10,2	7,9	6,3	4,6	6,5	4,4	11,1	4
4,6	8,9	9,4	7,3	6,9	5,3	8,6	6,6	19,0	5
8,2	14,0	10,7	8,2	6,0	4,2	5,2	3,2	6,4	6
9,8	10,7	6,1	3,9	3,0	1,7	1,8	0,9	1,8	7
9,6	10,1	6,3	3,9	3,1	1,8	1,9	1,1	2,5	8
10,0	11,3	5,9	4,0	2,9	1,6	1,8	0,7	1,2	9
7,0	12,4	9,7	7,2	5,3	3,8	5,1	3,3	7,8	10
6,1	10,9	8,8	7,2	6,0	4,6	6,2	4,6	11,4	11
7,8	13,9	10,5	7,2	4,7	3,0	4,2	2,3	4,9	12
3,6	4,8	2,9	1,7	1,2	0,7	0,8	0,5	1,0	13
3,5	4,6	2,7	1,6	1,2	0,8	0,8	0,5	1,2	14
3,7	5,0	3,1	1,7	1,2	0,7	0,8	0,4	0,8	15
11,8	16,4	8,9	6,1	3,9	2,5	3,6	2,4	2,3	16
9,3	15,1	10,2	7,4	5,3	3,7	5,9	3,7	3,7	17
12,9	16,8	8,4	5,6	3,3	2,0	2,5	1,9	1,7	18
10,7	16,7	9,5	3,5	1,5	0,7	0,7	0,3	0,4	19
9,8	15,1	9,1	4,7	2,7	1,5	1,5	0,7	1,2	20
10,9	17,2	9,6	3,2	1,2	0,5	0,4	0,2	0,2	21
9,4	14,5	7,3	3,5	2,1	1,3	1,7	0,8	1,8	22
6,9	9,0	5,0	3,6	3,0	2,1	3,4	2,1	5,2	23
9,9	15,7	7,8	3,5	1,9	1,1	1,3	0,6	1,1	24
7,5	9,0	5,0	2,7	1,7	0,9	1,1	0,5	0,4	25
8,1	9,6	5,8	2,9	2,0	1,1	1,5	0,8	0,7	26
7,0	8,6	4,4	2,6	1,4	0,8	0,8	0,4	0,2	27
4,0	5,6	3,3	1,9	1,6	0,8	1,4	0,8	1,5	28
4,7	8,3	4,3	2,6	2,7	1,5	2,7	1,7	3,1	29
3,5	3,7	2,5	1,4	0,8	0,3	0,5	0,1	0,3	30

w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2018 r. (5003,78 zł); w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział prawostronnie (np. przedział 50—60% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 60,00% przeciętnego wynagrodzenia

employing more than 9 persons.

for October 2018 (PLN 5003.78); the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in parenthesis ranges are closed on the right (e.g. the 50—60% range includes wages and salaries accounting from 50.01 to 60.00% of the

TABL. 8 (199). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY OCCUPATIONAL GROUPS PERFORMED FOR OCTOBER 2018

GRUPY ZAWODÓW	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in PLN			OCCUPATIONAL GROUPS
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	5003,78	5447,24	4543,36	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,5	9,0	8,1	9597,49	10917,60	8065,66	Managers
Specjaliści	26,3	18,6	34,3	6093,43	7242,81	5449,12	Professionals
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,3	4,7	2,0	6581,86	7110,38	5298,22	science and engineering professionals
specjaliści do spraw zdrowia	3,1	0,8	5,4	6024,46	7874,57	5722,68	health professionals
specjaliści nauczania i wychowania	8,7	3,8	13,8	4891,15	5190,64	4805,48	teaching professionals
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	8,0	5,5	10,6	6329,52	7289,93	5823,48	business and administration professionals
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1,9	3,0	0,7	9143,86	9484,65	7606,25	information and communications technology professionals
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,3	0,8	1,8	7246,36	8257,55	6743,08	legal, social and cultural professionals
Technicy i inny średni personel	11,7	10,3	13,1	4950,88	5681,80	4352,53	Technicians and associate professionals
w tym:							of which:
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych ...	3,4	5,0	1,7	5568,81	5956,59	4387,80	science and engineering associate professionals
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,5	3,5	7,6	4960,10	5605,84	4647,81	business and administration associate professionals
Pracownicy biurowi	8,7	6,9	10,5	4051,57	4206,09	3945,14	Clerical support workers
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,4	0,8	3,9	4048,77	4532,24	3940,23	general and keyboard clerks
pracownicy obsługi klienta	1,3	0,5	2,1	3956,46	4719,87	3766,80	customer services clerks
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,6	4,6	2,6	4033,72	4072,58	3960,88	numerical and material recording clerks
pozostali pracownicy obsługi biura	1,4	1,0	1,9	4188,80	4286,90	4135,65	other clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	11,2	7,3	15,2	3129,77	3363,55	3013,66	Service and sales workers
w tym:							of which:
pracownicy usług osobistych	1,9	1,7	2,2	3043,58	3182,02	2935,03	personal service workers
sprzedawcy i pokrewni	7,0	3,0	11,1	3245,43	3887,42	3065,93	sales workers
pracownicy usług ochrony	1,5	2,5	0,5	2845,83	2875,89	2689,63	protective services workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,3	0,1	3400,07	3398,06	3409,34	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,4	22,3	4,2	4143,95	4305,92	3252,14	Craft and related trades workers
w tym:							of which:
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) ...	2,7	5,2	0,1	3890,90	3891,22	3874,41	building and related trades workers, excluding electricians
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	5,0	9,4	0,5	4569,48	4612,77	3688,04	metal, machinery and related trades workers
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	3,4	3,7	3,1	3336,73	3487,97	3144,77	food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	12,5	19,6	5,1	4104,95	4261,10	3483,79	Plant and machine operators, and assemblers
w tym kierowcy i operatorzy pojazdów	5,7	10,7	0,4	3845,18	3829,97	4246,35	of which drivers and mobile plant operators
Pracownicy wykonujący prace proste	7,5	5,7	9,4	3002,43	3356,87	2777,87	Elementary occupations

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale informacje obejmują:

- 1) świadczenia z ubezpieczeń społecznych, do których zaliczono:
 - emerytury i renty (bez realizowanych na mocy umów międzynarodowych),
 - zasiłki, świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe;
- 2) pozostałe świadczenia społeczne, które obejmują:
 - świadczenia rodzinne,
 - świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” — od 1 kwietnia 2016 r.,
 - świadczenie z funduszu alimentacyjnego — od 1 października 2008 r.,
 - rentę socjalną,
 - zasiłki dla bezrobotnych oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Ponadto dane o pomocy społecznej świadczonej i organizowanej przez administrację rządową oraz samorządową na podstawie ustawy o pomocy społecznej przedstawiono w tabl. 26 działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, na str. 394.

2. Dane o świadczeniach społecznych podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych. Opodatkowaniu nie podlegają zasiłki:

- 1) z ubezpieczeń społecznych: chorobowy i macierzyński (wyłącznie w przypadku rolników indywidualnych), pogrzebowy oraz jednorazowe odszkodowania powypadkowe;
- 2) z pozostałych świadczeń społecznych: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze i świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

3. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 czerwca 2002 r. Urzędu Ochrony Państwa), Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa (do 31 stycznia 2018 r. Biura Ochrony Rządu), Państwowej Straży Pożarnej;
- 9) funkcjonariusze służby więziennej;
- 10) rolnicy indywidualni;
- 11) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

4. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) doty-

General notes

1. Information presented in the chapter covers:

- 1) social security benefits which include:
 - retirement and other pensions (excluding those realised on the basis of international agreements),
 - allowances, rehabilitation benefits and one-off accident compensations;
- 2) other social benefits which include:
 - family benefits,
 - child-raising benefit "Family 500+" — since 1st April 2016,
 - alimony fund benefit — since 1st October 2008,
 - social pension,
 - unemployment benefits and pre-retirement allowances and benefits.

Moreover, data on social assistance provided and organised by government and self-government administration on the basis of the Law on Social Assistance are presented in table 26 of the chapter "Health care and social welfare", on page 394.

2. Data regarding social benefits are given in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income tax. The following allowances are non-taxable:

- 1) from social security: sickness and maternity allowances (exclusively for farmers) and funeral allowance as well as one-off accident compensations;
- 2) from other social benefits: family benefits, child-raising benefit and alimony fund benefit.

3. The following persons (including members of their families) are authorised to receive retirement and other pensions, among others:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) public safety functionaries, i.e.: the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28th June 2002 the Office of State Protection), the Central Anti-Corruption Bureau, the Polish Border Guard, the State Protection Service (until 31st January 2018 the Government Protection Bureau), the State Fire Service;
- 9) penitentiary staff functionaries;
- 10) farmers;
- 11) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

4. Information on **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which

czą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez:

- 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. — w przypadku emerytur — ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE);
- 2) Ministerstwo Obrony Narodowej w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin — ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 3) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom bezpieczeństwa publicznego oraz członkom ich rodzin — ze środków budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
- 4) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służby więziennej i członkom ich rodzin — ze środków budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu systemów.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe, w tym renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ujmowane w pkt. 2) i 3), obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

Świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wymienione w pkt. 1)—3) obejmują również emerytury i renty przyznawane przez Prezesa Rady Ministrów oraz przyznawane, w drodze wyjątku, kombatantom i członkom ich rodzin przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

6. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Zasiłki, świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe z tytułu ubezpieczenia społecznego osób pracujących (poza rolnikami indywidualnymi) wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych finansowane są z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i nie obejmują żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy bezpieczeństwa publicznego i służby więziennej wraz z członkami ich rodzin, z wyjątkiem

are paid in regard to non-agricultural social security system by:

- 1) the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period from 1st January 2009 to 30th June 2014 — in the case of retirement pensions — from the sources gathered in the open pension funds (OFE);
- 2) the Ministry of National Defence, in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families — from the budget sources of the Ministry of National Defence;
- 3) the Ministry of the Interior and Administration in regard to benefits for former functionaries of public safety and members of their families — from the budget sources of the Ministry of the Interior and Administration;
- 4) the Ministry of Justice, in regard to benefits for former functionaries of penitentiary staff and members of their families — from the budget sources of the Ministry of Justice.

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in the case of farmers authorised to receive benefits from those systems simultaneously.

5. Retirement and other pension benefits, of which pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses listed in points 2) and 3), include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

Benefits from non-agricultural social security system listed in points 1)—3) include also retirement and other pensions granted by the President of the Council of Ministers as well as benefits granted, in exceptional cases, to combatants and members of their families by the President of the Social Insurance Institution.

6. Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Allowances, rehabilitation benefits and one-off accident compensations from social security for employed persons (excluding farmers) which are paid by the Social Insurance Institution are financed from the Social Insurance Fund and from the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) excluding professional soldiers, public safety functionaries and penitentiary staff functionaries with members of their families, excluding funeral allow-

zasiłku pogrzebowego po emerytach, rencistach i członkach ich rodzin.

W ramach budżetu państwa finansowane są:

- 1) zasiłki pogrzebowe (zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) wypłacone m.in. po osobach pobierających świadczenia specjalne i wyjątkowe, inwalidach wojennych i wojskowych, osobach represjonowanych, kombatanach;
- 2) jednorazowe odszkodowania powypadkowe (zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych) wypłacone z tytułu chorób zawodowych osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów azbestowych, dla posłów i senatorów oraz z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach.

Od 1 stycznia 2003 r. jednorazowe odszkodowania powypadkowe dotyczą wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Zasiłki i jednorazowe odszkodowanie powypadkowe z tytułu ubezpieczenia społecznego **rolników indywidualnych** wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego finansowane są z Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (z wyjątkiem zasiłku pogrzebowego oraz od 2016 r. zasiłku macierzyńskiego finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego); jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacane są z tytułu doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

8. Świadczenia rodzinne od 1 maja 2004 r. przysługują osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2220, z późniejszymi zmianami).

Świadczenia rodzinne obejmują: zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej), jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka (od 2006 r.), świadczenie rodzicielskie (od 2016 r.), świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy — od 2013 r. i świadczenie pielęgnacyjne).

Świadczenia finansowane są z budżetu państwa.

9. Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” od 1 kwietnia 2016 r. przysługuje osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. 2018 poz. 2134, z późniejszymi zmianami).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

10. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego (od 1 października 2008 r. zastąpiło zaliczkę alimentacyjną) przysługuje osobie uprawnionej na mocy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 670). Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko (którego rodzic nie musi żyć samotnie), które ma zasądzone od rodzica alimenty, jeżeli ich egzekucja jest bezskuteczna.

ance for retirees and pensioners and members of their families.

From the state budget there are financed:

- 1) funeral allowances (ordered to be paid by the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund) which were paid out among others for persons receiving the special and exceptional benefits, war and military invalids, repressed persons, combatants;
- 2) one-off accident compensations (ordered to be paid by the Social Insurance Institution) paid out in respect of occupational diseases to persons employed in manufacture of asbestos products, to deputies and senators, and in respect of accidents under specific circumstances.

Since 1st January 2003 one-off accident compensations have concerned accidents at work and occupational diseases.

Allowances and one-off accident compensation from social security for farmers paid by the Agricultural Social Insurance Fund are financed from the Contribution Fund of the Social Insurance of Farmers (excluding funeral allowance as well as maternity allowance — since 2016 financed from the Pension Fund); one-off accident compensations are paid for incurring permanent or long-term health damage or death as a result of an accident at work or from an occupational disease.

8. Since 1st May 2004 family benefits have been designated to persons authorised on the basis of the Law on Family Benefits dated 28th November 2003 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2220, with later amendments).

Family benefits include: family allowance, supplements to the family allowance (due to: giving birth to a child, taking care of child during child-care leave, single parenthood, education and rehabilitation of a disabled child, beginning of a school year, undertaking education outside the place of residence by a child, multi-children parenthood), one-off subsidy due to giving birth to a child (since 2006), parental benefit (since 2016), attendance benefits (nursing allowance, special attendance allowance — since 2013 and nursing benefit).

Family benefits are financed from the state budget.

9. Since 1st April 2016 the child-raising benefit "Family 500+" has been designated to persons authorised on the basis of the Law on State Aid in Raising Children dated 11th February 2016 (Journal of Laws 2018 item 2134, with later amendments).

The benefit is financed from the state budget.

10. The alimony fund benefit (since 1st October 2008 replaced with alimony advance) has been designated to a person authorised on the basis of the Law on Assistance to Persons Entitled to Alimony dated 7th September 2007 (uniform text Journal of Laws 2019 item 670). The person authorised to the alimony fund benefits is a child (whose parent does not have to live alone) for whom alimony from the parent has been awarded, whenever enforcement thereof is deemed ineffective.

Zaliczka alimentacyjna od 1 września 2005 r. do 30 września 2008 r. przysługiwała osobie uprawnionej na mocy ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732) z późniejszymi zmianami.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczka alimentacyjna finansowane są z budżetu państwa (dłużnicy alimentacyjni zobowiązani są do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń).

11. Renta socjalna od 1 października 2003 r. przysługuje osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1340, z późniejszymi zmianami); do renty uprawniona jest osoba pełnoletnia całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Renta finansowana jest z budżetu państwa.

12. Zasiłki dla bezrobotnych od 1 czerwca 2004 r. przysługują osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1265, z późniejszymi zmianami).

Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 sierpnia 2004 r. przysługują osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2148).

Zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne finansowane są z Funduszu Pracy (w okresie od 1 sierpnia 2004 r. do 31 grudnia 2008 r. zasiłki i świadczenia przedemerytalne finansowane były z budżetu państwa).

The alimony advance from 1st September 2005 to 30th September 2008 was designated to a person authorised on the basis of the Law on the Course of Action with Respect to Alimony Debtors and on the Alimony Advance dated 22nd April 2005 (Journal of Laws No. 86, item 732) with later amendments.

The alimony fund benefit and the alimony advance are financed from the state budget (alimony debtors are obliged to return the dues in respect of the paid benefits).

11. Since 1st October 2003 the social pension has been designated to persons authorised on the basis of the Law on Social Pension dated 27th June 2003 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1340, with later amendments); the pension is designated to an adult incapable for work due to impairment of the body functions that occurred:

- before the age of 18,
- during the school or tertiary school education before the age of 25,
- during doctorate studies or scientific post-graduate studies.

The pension is financed from the state budget.

12. Unemployment benefits since 1st June 2004 have been designated to persons authorised on the basis of the Law on Promotion of Employment and Labour Market Institutions dated 20th April 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1265, with later amendments).

Pre-retirement allowances and benefits since 1st August 2004 have been designated to persons authorised on the basis of the Law on Pre-retirement Benefits dated 30th April 2004 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2148).

Unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits are financed from the Labour Fund (in the period from 1st August 2004 to 31st December 2008 the pre-retirement allowances and benefits were financed from the state budget).

TABL. 1 (200). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys.	in thousands			
O G Ó Ł E M	9244	8879	8935	9199	TOTAL
Objęci pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	7869	7676	7760	8042	Covered by the non-agricultural social security system
pobierający:					persons receiving:
Emerytury	5256	5310	5516	5915	Retirement pensions
Renty z tytułu niezdolności do pracy	1265	1016	907	807	Disability pensions
Renty rodzinne	1348	1350	1337	1320	Survivors pensions
Rolnicy indywidualni	1375	1203	1175	1157	Farmers
w tym z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego:					of which for transferring the farm to:
Skarbowi Państwa	76	43	32	28	the State Treasury
następcy	351	207	158	140	a successor
pobierający:					persons receiving:
Emerytury	1097	943	919	914	Retirement pensions
Renty z tytułu niezdolności do pracy	235	216	212	200	Disability pensions
Renty rodzinne	43	44	44	43	Survivors pensions

a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution, the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, the Ministry of Justice as well as the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 2 (201). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**

GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018				
	w liczbach bezwzględnych ^a in absolute numbers ^a			2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100

O G Ó Ł E M
GRAND TOTAL

Świadczenia w mln zł	170879	205804	216015	231450	250,0	191,9	135,4	112,5	107,1
Benefits in million PLN									

Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM

R a z e m
Total

Świadczenia w mln zł	155131	188773	199091	214410	271,4	203,0	138,4	113,6	107,7
Benefits in million PLN									
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1642,90	2049,26	2138,03	2221,90	253,1	189,3	135,1	108,4	103,9
Average monthly retirement and other pension in PLN									
Relacja do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ^b w % — przeciętnej miesięcznej:									
Relation to average monthly gross wages and salaries ^b in % — of average monthly:									
emerytury i renty	58,2	60,1	57,3	55,5	x	x	x	x	x
retirement and other pension									
emerytury	62,2	63,7	60,4	58,0	x	x	x	x	x
retirement pension									

Emerytury
Retirement pensions

Świadczenia w mln zł	110695	138316	149174	164895	385,2	252,8	138,0	119,3	110,5
Benefits in million PLN									
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1755,19	2170,64	2253,57	2323,21	232,4	178,1	132,5	107,0	103,1
Average monthly retirement pension in PLN									

a Relacje podano w liczbach względnych. b Do obliczenia relacji od 1999 r. przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika.

a Relations are given in relative numbers. b For calculating the ratio since 1999, the average monthly gross wages and salaries less contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee were adopted as the base (denominator).

TABL. 2 (201). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO (dok.)

GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018					
	w liczbach bezwzględnych ^a in absolute numbers ^a				2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	2017= =100
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM (cont.)									
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	19731	19954	18606	17456	76,0	78,1	88,5	87,4	93,8
Przeciętna miesięczna renta w zł Average monthly pension in PLN	1299,68	1636,32	1710,38	1803,46	251,9	195,0	138,8	110,1	105,4
Renty rodzinne Survivors pensions									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	24705	30503	31311	32059	243,8	177,7	129,7	105,1	102,4
Przeciętna miesięczna renta w zł Average monthly pension in PLN	1527,22	1882,67	1951,33	2023,65	235,7	181,2	132,7	107,5	103,7
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH FARMERS									
R a z e m^c T o t a l^c									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	15748	17031	16924	17040	125,2	113,9	108,2	100,0	100,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł Average monthly retirement and other pension in PLN	954,68	1179,63	1200,00	1226,85	203,8	161,9	128,6	104,0	102,2
w tym z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego: of which for transferring the farm to:									
Skarbowi Państwa the State Treasury	1210,25	1519,92	1591,87	1648,80	224,3	172,6	136,1	108,5	103,6
następcy a successor	1178,87	1480,36	1559,02	1618,15	236,2	181,3	137,2	109,3	103,8
Emerytury Retirement pensions									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	13107	13692	13465	13633	170,8	112,6	103,9	99,5	101,2
Przeciętna miesięczna emerytura w zł Average monthly retirement pension in PLN	996,18	1209,81	1221,69	1242,37	196,7	156,6	124,5	102,6	101,7
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	2117	2659	2714	2631	48,7	108,3	124,5	99,0	97,0
Przeciętna miesięczna renta w zł Average monthly pension in PLN	751,21	1027,93	1064,74	1098,11	193,8	177,3	146,3	106,7	103,1
Renty rodzinne Survivors pensions									
Świadczenia w mln zł Benefits in million PLN	524	680	745	776	332,2	191,2	147,9	114,1	104,1
Przeciętna miesięczna renta w zł Average monthly pension in PLN	1010,96	1277,75	1400,76	1494,84	288,1	193,9	147,9	117,1	106,7

a Notka patrz na str. 285. c Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a See footnote on page 285. c Including payments from non-agricultural social security system, in the case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution, the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, the Ministry of Justice as well as the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 3 (202). WSKAŹNIKI EMERYTUR I RENT NOMINALNYCH, CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ EMERYTUR I RENT REALNYCH

INDICES OF NOMINAL RETIREMENT AND OTHER PENSIONS, PRICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AND REAL RETIREMENT AND OTHER PENSIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100		previous year=100				2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Przeciętna miesięczna emerytura i renta nominalna brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	105,4	105,5	103,6	102,9	101,8	102,5	103,9	253,1	189,3	135,1	108,4
Average monthly gross nominal retirement and other pension from non-agricultural social security system											
emerytura	105,1	105,3	103,7	102,5	101,6	102,2	103,1	232,4	178,1	132,5	107,0
retirement pension											
renta z tytułu niezdolności do pracy	106,3	105,6	103,3	103,5	101,7	102,8	105,4	251,9	195,0	138,8	110,1
disability pension											
renta rodzinna	105,5	105,3	102,9	103,1	101,7	102,0	103,7	235,7	181,2	132,7	107,5
survivors pension											
Przeciętna miesięczna emerytura i renta nominalna brutto rolników indywidualnych ...	106,9	106,3	102,1	103,0	100,3	101,5	102,2	203,8	161,9	128,6	104,0
Average monthly gross nominal retirement and other pension of farmers											
emerytura	106,7	105,1	102,0	102,8	100,0	100,9	101,7	196,7	156,6	124,5	102,6
retirement pension											
renta z tytułu niezdolności do pracy	107,7	114,5	103,1	104,1	101,4	102,1	103,1	193,8	177,3	146,3	106,7
disability pension											
renta rodzinna	108,7	105,1	102,2	103,8	100,8	108,8	106,7	288,1	193,9	147,9	117,1
survivors pension											
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów	104,0	101,1	100,0	99,4	99,6	102,3	101,8	154,6	133,2	113,6	103,7
Prices of consumer goods and services for households of retirees and pensioners											
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ^a	101,3	104,4	103,6	103,5	102,2	100,2	102,1	163,4	142,4	118,8	104,6
Average monthly gross real retirement and other pension from non-agricultural social security system ^a											
emerytura	101,1	104,2	103,7	103,1	102,0	99,9	101,3	150,0	133,7	116,7	103,2
retirement pension											
renta z tytułu niezdolności do pracy	102,2	104,5	103,3	104,1	102,1	100,5	103,5	162,7	146,0	122,1	106,2
disability pension											
renta rodzinna	101,4	104,2	102,9	103,7	102,1	99,7	101,9	151,9	135,7	116,9	103,7
survivors pension											
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto rolników indywidualnych ^a	102,8	105,1	102,1	103,6	100,7	99,2	100,4	131,5	121,1	113,1	100,3
Average monthly gross real retirement and other pension of farmers ^a											
emerytura	102,6	104,0	102,0	103,4	100,4	98,6	99,9	127,0	117,1	109,5	98,9
retirement pension											
renta z tytułu niezdolności do pracy	103,6	113,3	103,1	104,7	101,8	99,8	101,3	125,6	133,4	128,9	102,9
disability pension											
renta rodzinna	104,5	104,0	102,2	104,4	101,2	106,4	104,8	185,7	145,4	130,4	112,9
survivors pension											

a Wskaźniki łańcuchowe (rok poprzedni=100) obliczono jako iloraz wskaźnika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty nominalnej brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wskaźniki jednopodstawowe od 2006 r. — metodą nawiązania łańcuchowego.

a Chain indices (previous year=100) are calculated as the ratio of the index of the average monthly gross nominal retirement and other pension and the price index of consumer goods and services for households of retirees and pensioners, and single base indices since 2006 — using the chain-base index method.

TABL. 4 (203). OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2018 R.

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND OTHER PENSIONS PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY BENEFIT AMOUNT IN MARCH 2018

WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO GROSS BENEFIT AMOUNT	Pobierający emerytury Persons receiving retirement pensions		Pobierający renty z tytułu niezdolności do pracy Persons receiving disability pensions		Pobierający renty rodzinne Persons receiving survivors pensions	
	w tys. in thousands	w odsetkach in percent	w tys. in thousands	w odsetkach in percent	w tys. in thousands	w odsetkach in percent
OGÓŁEM TOTAL	5572,0^a	100,0	797,5^b	100,0	1241,1	100,0
500,00 zł i mniej PLN and less	20,1	0,4	x	x	x	x
500,01— 700,00	47,3	0,8	x	x	x	x
700,01— 900,00	107,7	1,9	134,5	16,9	x	x
900,01—1000,00	49,6	0,9	47,3	5,9	x	x
1000,01—1200,00	309,4	5,6	155,0	19,4	146,7	11,8
1200,01—1400,00	495,2	8,9	114,2	14,3	140,3	11,3
1400,01—1600,00	549,1	9,9	61,1	7,7	151,9	12,2
1600,01—1800,00	614,2	11,1	42,8	5,4	163,9	13,2
1800,01—2000,00	580,0	10,4	35,0	4,4	163,6	13,2
2000,01—2200,00	509,2	9,1	26,9	3,4	118,6	9,6
2200,01—2400,00	430,7	7,7	21,7	2,7	87,8	7,1
2400,01—2600,00	351,7	6,3	18,9	2,4	62,7	5,1
2600,01—2800,00	280,5	5,0	20,2	2,5	46,4	3,7
2800,01—3000,00	221,5	4,0	18,2	2,3	36,3	2,9
3000,01—3200,00	175,6	3,2	15,8	2,0	31,0	2,5
3200,01—3400,00	141,0	2,5	15,0	1,9	25,1	2,0
3400,01—3600,00	117,7	2,1	12,1	1,5	21,8	1,8
3600,01—3800,00	97,3	1,7	10,4	1,3	15,4	1,2
3800,01—4000,00	84,5	1,5	7,8	1,0	11,8	0,9
4000,01—4500,00	159,4	2,9	12,6	1,6	12,1	1,0
4500,01—5000,00	99,7	1,8	8,9	1,1	3,4	0,3
5000,01 zł i więcej PLN and more	130,8	2,3	19,3	2,4	2,3	0,2

a, b W tym kobiety: a — 3332,0 tys. (59,8%), b — 264,6 tys. (33,2%).

U w a g a. Przeciętna emerytura w marcu 2018 r. wyniosła 2273,70 zł, renta z tytułu niezdolności do pracy — 1761,27 zł, renta rodzinna — 1979,32 zł.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

a, b Of which women: a — 3332.0 thousands (59.8%), b — 264.6 thousands (33.2%).

U o t e. In March 2018, the average retirement pension amounted to PLN 2273.70, the average disability pension — PLN 1761.27 and the average survivors pension — PLN 1979.32.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution.

TABL. 5 (204). ZMIANY LICZBY EMERYTÓW I RENCISTÓW

CHANGES IN THE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
OGÓŁEM TOTAL					
Liczba emerytów i rencistów na początku roku	9310	8876	8937	9138	Number of retirees and pensioners at the beginning of the year
Przyrost liczby emerytów i rencistów w związku z przyznaniem świadczeń po raz pierwszy	229	404	612	532	Growth in the number of retirees and pensioners receiving benefits for the first time
Ubytek liczby emerytów i rencistów z powodu zgonu	308	325	331	339	Decline in the number of retirees and pensioners as a result of death
Saldo pozostałych zmian ^a	-36	-47	-80	-63	Balance of other changes ^a
Liczba emerytów i rencistów w końcu roku	9195	8908	9138	9268	Number of retirees and pensioners at the end of the year

a Różnica pomiędzy liczbą emerytur i rent przywracanych, wstrzymywanych i zawieszanych.

a Difference between the number of retirement and other pensions renewed, cancelled and suspended.

TABL. 5 (204). **ZMIANY LICZBY EMERYTÓW I RENCISTÓW (dok.)**

CHANGES IN THE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
Z OGÓŁEM — POBIERAJĄCY EMERYTURY I RENTY Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
OF TOTAL — PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND OTHER PENSIONS					
FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM					
Liczba emerytów i rencistów na początku roku	7903	7664	7735	7954	Number of retirees and pensioners at the beginning of the year
Przyrost liczby emerytów i rencistów w związku z przyznaniem świadczeń po raz pierwszy	195	324	516	448	Growth in the number of retirees and pensioners receiving benefits for the first time
pobierających:					persons receiving:
emeryturę	102	230	427	364	retirement pension
rentę z tytułu niezdolności do pracy	50	51	48	45	disability pension
rentę rodzinną	43	43	41	39	survivors pension
Ubytek liczby emerytów i rencistów z powodu zgonu	242	264	273	282	Decline in the number of retirees and pensioners as a result of death
którzy pobierali:					who received:
emeryturę	155	171	180	190	retirement pension
rentę z tytułu niezdolności do pracy	35	33	31	29	disability pension
rentę rodzinną	52	60	62	63	survivors pension
Saldo pozostałych zmian ^a	-21	-33	-24	-5	Balance of other changes ^a
Liczba emerytów i rencistów w końcu roku	7835	7691	7954	8115	Number of retirees and pensioners at the end of the year

a Różnica pomiędzy liczbą emerytur i rent przywracanych, wstrzymywanych i zawieszanych.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Difference between the number of retirement and other pensions renewed, cancelled and suspended.

Source: data of the Social Insurance Institution, the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, the Ministry of Justice as well as the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 6 (205). **OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS

PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY SEX AND AGE IN 2018

As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women	WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w tys. in thousands				w tys. in thousands		
EMERYCI RETIREES				RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM TOTAL	5726	2287	3439	OGÓŁEM TOTAL	753	505	248
54 lata i mniej and less	42	42	—	29 lat i mniej and less	3	2	1
55—59	72	45	27	30—39	26	16	10
60—64	1193	165	1028	40—49	94	55	39
65—69	1839	825	1014	50—54	92	52	39
70—74	1127	528	599	55—59	175	100	75
75—79	651	312	339	60—64	197	178	19
80 lat i więcej and more	802	370	432	65 lat i więcej and more	166	101	65

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Source: data of the Social Insurance Institution.

TABL. 7 (206). ZASIŁKI, ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNE I JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE Z TYTUŁU UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO^aALLOWANCES, REHABILITATION BENEFITS AND ONE-OFF ACCIDENT COMPENSATIONS FROM SOCIAL SECURITY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
WYPŁATY w mln zł PAYMENTS in million PLN					
Poza rolnikami indywidualnymi Excluding farmers					
Zasiłki:					Allowances:
chorobowy	6820,8	9826,9	11309,7	11532,9 ^b	sickness
macierzyński ^c	2938,8	7555,7	7863,6	8263,2	maternity ^c
w tym z tytułu urlopu:					of which due to leave:
ojcowskiego	253,4	282,2	330,1	father's
rodzicielskiego	x	3085,6	4055,5	4334,2	parental
opiekuńczy	489,1	701,3	883,3	963,9	care
pogrzebowy	2065,7	1369,2	1405,0	1447,0	funeral
po ubezpieczonych i członkach ich rodzin	253,7	157,9	168,2	168,5	for insured persons and members of their families
po emerytach, rencistach i członkach ich rodzin	1802,5	1204,0	1230,4	1272,3	for retirees, pensioners and members of their families
po pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne	3,8	2,4	2,2	1,5	for persons receiving pre-retirement allowances and benefits
po pobierających rentę socjalną	5,7	4,9	4,2	4,7	for persons receiving social pension
wyrównawczy	0,8	0,6	0,6	0,6	compensatory
Świadczenia rehabilitacyjne	924,4	1370,4	1665,5	1728,0	Rehabilitation benefits
Jednorazowe odszkodowania powypadkowe	324,8	307,9	320,5	324,3	One-off accident compensations
w tym z tytułu wypadków śmiertelnych	42,7	31,8	35,3	37,9	of which for fatal accidents
Rolnicy indywidualni Farmers					
Zasiłki:					Allowances:
chorobowy	393,1	392,6	341,3	305,7	sickness
macierzyński	99,4	101,4	208,2	204,2	maternity
pogrzebowy	369,8	217,6	209,2	207,1	funeral
po ubezpieczonych i członkach ich rodzin	32,5	20,9	21,7	21,0	for insured persons and members of their families
po emerytach i rencistach ^d	337,3	196,7	187,5	186,1	for retirees and pensioners ^d
Jednorazowe odszkodowania powypadkowe	58,2	71,8	66,4	69,2	One-off accident compensations
w tym z tytułu wypadków śmiertelnych	5,3	5,0	5,6	6,7	of which for fatal accidents

a Brutto, z pewnymi wyjątkami — patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 281. b Ponadto za czas niewykonywania pracy z powodu absencji chorobowej zostały wypłacone wynagrodzenia przez zakłady pracy w wysokości 6910,8 mln zł oraz z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w wysokości 0,9 mln zł. c Rozszerzenie możliwości korzystania z urlopów uprawniających do tego zasiłku wynika ze zmian ustawowych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 159, z późniejszymi zmianami). d Bez członków rodzin (uwzględnieni w pozycji „po ubezpieczonych i członkach ich rodzin”).

a Gross, with some exceptions — see general notes, item 2 on page 281. b Moreover, employers paid wages and salaries for health-related absences from work in the amounts of PLN 6910.8 million as well as from the Guaranteed Employee Benefit Fund in the amounts of PLN 0.9 million. c Extending the possibility of taking leave providing entitlement to this type of allowance results from legal changes (uniform text Journal of Laws 2014 item 159, with later amendments). d Excluding members of the families (considered in the position "for insured persons and members of their families").

TABL. 7 (206). ZASIŁKI, ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNE I JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE Z TYTUŁU UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO^a (dok.)ALLOWANCES, REHABILITATION BENEFITS AND ONE-OFF ACCIDENT COMPENSATIONS FROM SOCIAL SECURITY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PRZECIĘTNY ZASIŁEK, ŚWIADCZENIE I ODSZKODOWANIE w zł AVERAGE ALLOWANCE, BENEFIT AND COMPENSATION in PLN					
Poza rolnikami indywidualnymi Excluding farmers					
Zasiłki:					Allowances:
chorobowy — dziennie	57,16	70,91	75,49	79,55	sickness — daily
macierzyński ^c — dziennie	68,95	75,47	75,44	77,76	maternity ^c — daily
w tym z tytułu urlopu:					of which due to leave:
ojcowskiego	121,68	128,74	136,57	father's
rodzicielskiego	x	69,22	70,99	72,86	parental
opiekuńczy — dziennie	63,45	77,24	84,44	88,20	care — daily
pogrzebowy — jednorazowo	6398,14	3993,88	3994,58	3994,67	funeral — one-off
po ubezpieczonych i członkach ich rodzin	6399,75	3991,71	3993,62	3992,94	for insured persons and members of their families
po emerytach, rencistach i członkach ich rodzin	6399,29	3994,49	3994,94	3995,08	for retirees, pensioners and members of their families
po pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne	6396,21	3995,08	3995,15	4000,00	for persons receiving pre-retirement allowances and benefits
po pobierających rentę socjalną ...	5991,51	3913,82	3928,96	3944,80	for persons receiving social pension
wyrównawczy — dziennie	23,45	32,99	34,48	32,50	compensatory — daily
Świadczenie rehabilitacyjne — miesięczne	1270,69	1465,17	1588,45	1674,52	Rehabilitation benefit — monthly
Jednorazowe odszkodowanie powypadkowe	4101,95	4591,58	4894,36	5221,06	One-off accident compensation
w tym z tytułu wypadku śmiertelnego	48675,65	64744,35	80661,06	87957,65	of which for fatal accident
Rolnicy indywidualni Farmers					
Zasiłki:					Allowances:
chorobowy — dziennie	10,00	10,00	10,00	10,00	sickness — daily
macierzyński — miesięcznie ^e	2765,80	3466,89	980,55	978,30	maternity — monthly ^e
pogrzebowy — jednorazowo	6439,45	3999,16	3999,00	3999,32	funeral — one-off
po ubezpieczonych i członkach ich rodzin	6444,49	3998,92	3997,24	3997,01	for insured persons and members of their families
po emerytach i rencistach ^d	6438,96	3999,19	3999,20	3999,58	for retirees and pensioners ^d
Jednorazowe odszkodowanie powypadkowe	3411,53	4881,28	4875,34	5622,31	One-off accident compensation
w tym z tytułu wypadku śmiertelnego	50285,90	62630,00	59315,79	59439,80	of which for fatal accident

a Brutto, z pewnymi wyjątkami — patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 281. c Rozszerzenie możliwości korzystania z urlopów uprawniających do tego zasiłku wynika ze zmian ustawowych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 159, z późniejszymi zmianami). d Bez członków rodzin (uwzględnieni w pozycji „po ubezpieczonych i członkach ich rodzin”). e W latach 2010 i 2015 — jednorazowo.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a w zakresie zasiłku pogrzebowego po emerytach, rencistach i członkach ich rodzin — łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Gross, with some exceptions — see general notes, item 2 on page 281. c Extending the possibility of taking leave providing entitlement to this type of allowance results from legal changes (uniform text Journal of Laws 2014 item 159, with later amendments). d Excluding members of the families (considered in the position "for insured persons and members of their families"). e In 2010 and 2015 — one-off.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund and in regard to funeral allowance for retirees, pensioners and members of their families — including data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice.

TABL. 8 (207). ŚWIADCZENIA RODZINNE
FAMILY BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ w tys. AVERAGE MONTHLY NUMBER OF PAID BENEFITS in thousands					
Zasiłek rodzinny	3003,3	2035,4	2195,5	2193,6	Family allowance
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:					Supplement to the family allowance due to:
urodzenia dziecka	15,2	9,8	13,1	12,8	giving birth to a child
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	111,9	42,2	59,8	55,3	taking care of a child during child-care leave
samotnego wychowywania dziecka	139,4	96,5	99,3	96,3	single parenthood
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	172,9	132,1	133,6	131,8	education and rehabilitation of a disabled child
rozpoczęcia roku szkolnego	178,0	127,1	188,7	199,0	beginning of a school year
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	326,0	204,3	201,9	183,7	undertaking education outside the place of residence by a child
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	504,7	334,5	334,2	332,5	multi-children parenthood
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	34,4	23,3	25,0	23,3	One-off subsidy due to giving birth to a child
Świadczenie rodzicielskie	x	x	94,9	91,4	Parental benefit
Świadczenia opiekuńcze:					Attendance benefits:
zasiłek pielęgnacyjny	873,0	920,8	912,4	911,3	nursing allowance
specjalny zasiłek opiekuńczy	x	26,8	43,9	42,4	special attendance allowance
świadczenie pielęgnacyjne	108,4	111,7	123,2	131,2	nursing benefit
WYPŁATY ŚWIADCZEŃ w mln zł BENEFIT PAYMENTS in million PLN					
Zasiłek rodzinny	3090,9	2476,7	3023,1	2982,6	Family allowance
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:					Supplement to the family allowance due to:
urodzenia dziecka	182,5	117,5	127,0	119,6	giving birth to a child
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	517,0	196,6	264,0	250,0	taking care of a child during child-care leave
samotnego wychowywania dziecka	292,0	205,6	228,9	219,2	single parenthood
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	159,0	126,5	167,9	164,3	education and rehabilitation of a disabled child
rozpoczęcia roku szkolnego	213,5	152,5	149,0	144,1	beginning of a school year
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	208,0	138,2	170,9	153,2	undertaking education outside the place of residence by a child
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	484,5	327,3	373,4	368,4	multi-children parenthood
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	412,8	279,2	300,0	279,1	One-off subsidy due to giving birth to a child
Świadczenie rodzicielskie	x	x	1044,6	999,4	Parental benefit
Świadczenia opiekuńcze:					Attendance benefits:
zasiłek pielęgnacyjny	1602,8	1690,5	1675,1	1730,3	nursing allowance
specjalny zasiłek opiekuńczy	x	163,3	270,5	269,1	special attendance allowance
świadczenie pielęgnacyjne	667,1	1595,0	2065,4	2311,1	nursing benefit

TABL. 8 (207). ŚWIADCZENIA RODZINNE (dok.)

FAMILY BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE ŚWIADCZENIE w zł AVERAGE MONTHLY BENEFIT in PLN					
Zasiłek rodzinny	85,76	101,40	114,75	113,31	Family allowance
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:					Supplement to the family allowance due to:
urodzenia dziecka	999,98	999,95	805,53	777,14	giving birth to a child
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	385,03	388,41	367,97	376,49	taking care of a child during child-care leave
samotnego wychowywania dziecka	174,55	177,58	192,14	189,70	single parenthood
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	76,66	79,83	104,76	103,93	education and rehabilitation of a disabled child
rozpoczęcia roku szkolnego	100,00	100,00	65,77	60,37	beginning of a school year
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	53,16	56,37	70,56	69,50	undertaking education outside the place of residence by a child
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	80,00	81,55	93,11	92,34	multi-children parenthood
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	999,97	999,99	999,99	1000,00	One-off subsidy due to giving birth to a child
Świadczenie rodzicielskie	x	x	917,75	911,31	Parental benefit
Świadczenia opiekuńcze:					Attendance benefits:
zasiłek pielęgnacyjny	153,00	153,00	152,99	158,22	nursing allowance
specjalny zasiłek opiekuńczy	x	507,89	513,82	528,84	special attendance allowance
świadczenie pielęgnacyjne	512,93	1190,34	1397,19	1468,14	nursing benefit
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.					
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.					

TABL. 9 (208). ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE „RODZINA 500+”

CHILD-RAISING BENEFIT "FAMILY 500+"

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016 ^a	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie w tys.	2522,7	2520,6	2378,9	Average monthly number of families receiving benefit in thousands
z jednym dzieckiem	632,8	665,5	537,8	with one child
z dwojgiem dzieci i więcej	1889,9	1855,1	1841,1	with two children and more
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie w tys.	3808,0	3797,1	3585,8	Average monthly number of children on which families receive benefit in thousands
Wyплаты świadczenia w mln zł	17080,9	23171,3	22169,9	Benefit payments in million PLN

a Dane dotyczą okresu od 1 kwietnia do 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a Data concern the period from 1st April to 31st December.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 10 (209). ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

ALIMONY FUND BENEFIT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętna miesięczna liczba wypłaconych świadczeń w tys.	327,2	322,6	283,4	258,6	Average monthly number of paid benefits in thousands
Wypłaty świadczeń w mln zł	1218,8	1483,3	1346,7	1237,0	Benefit payments in million PLN
Przeciętne miesięczne świadczenie w zł ...	310,38	383,08	395,94	398,62	Average monthly benefit in PLN

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 11 (210). RENTA SOCJALNA BRUTTO

GROSS SOCIAL PENSION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętna miesięczna liczba wypłaconych świadczeń w tys.	248,2	272,4	278,3	280,5	Average monthly number of paid benefits in thousands
Wypłaty świadczeń w mln zł	1747,0	2385,1	2745,5	3197,5	Benefit payments in million PLN
Przeciętne miesięczne świadczenie w zł ...	586,46	729,66	822,04	949,84	Average monthly benefit in PLN

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Source: data of the Social Insurance Institution.

TABL. 12 (211). ZASIŁKI DLA BEZROBOTNYCH ORAZ ZASIŁKI I ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNE BRUTTO

GROSS UNEMPLOYMENT BENEFITS AS WELL AS PRE-RETIREMENT ALLOWANCES AND BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ w tys.

AVERAGE MONTHLY NUMBER OF PAID BENEFITS in thousands

Zasiłek dla bezrobotnych	345,7	231,6	175,1	151,2	Unemployment benefit
Zasiłek przedemerytalny	79,1	19,1	7,0	2,6	Pre-retirement allowance
Świadczenie przedemerytalne	73,0	168,4	160,7	108,9	Pre-retirement benefit

WYPŁATY ŚWIADCZEŃ w mln zł

BENEFIT PAYMENTS in million PLN

Zasiłek dla bezrobotnych	2622,9	2069,8	1550,6	1337,5	Unemployment benefit
Zasiłek przedemerytalny	777,9	222,7	82,9	31,6	Pre-retirement allowance
Świadczenie przedemerytalne	818,1	2069,8	1978,3	1368,8	Pre-retirement benefit

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE ŚWIADCZENIE w zł

AVERAGE MONTHLY BENEFIT in PLN

Zasiłek dla bezrobotnych	632,31	744,89	737,88	737,34	Unemployment benefit
Zasiłek przedemerytalny	819,89	969,73	986,67	1012,11	Pre-retirement allowance
Świadczenie przedemerytalne	933,40	1024,25	1026,12	1047,66	Pre-retirement benefit

U w a g a. Ponadto w 2018 r. z Funduszu Pracy wypłacono zatrudnionym przy pracach interwencyjnych — 223,6 mln zł i przy robotach publicznych — 243,3 mln zł, a także wypłacono bezrobotnym stypendia za okres: szkolenia — 32,2 mln zł, stażu u pracodawcy — 850,6 mln zł oraz przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy — 1,6 mln zł.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

N o t e. Moreover, in 2018 from the Labour Fund the following amounts were paid to workers performing intervention works — PLN 223.6 million and public works — PLN 243.3 million and also scholarships were paid to unemployed persons for the time of: training — PLN 32.2 million, employer sponsored traineeships — PLN 850.6 million and adult scholarships for the time of vocational training of adults in the workplace — PLN 1.6 million.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Uwagi ogólne

Gospodarstwa domowe według spisów powszechnych

Dane prezentowane w tabl. 1—3 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 maja 2002 r. i 31 marca 2011 r.

Przez **gospodarstwo domowe** rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Ze względu na liczbę osób oraz ich stosunek pokrewieństwa wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- 1) rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- 2) nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

Budżety gospodarstw domowych

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** to osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

W 2018 r. badaniem objęto 36166 gospodarstw domowych, tj. ok. 0,3% ogólnej liczby gospodarstw domowych.

General notes

Households by censuses

Data presented in the tables 1—3 were compiled based on the results of the Population and Housing Census as of 20th May 2002 and 31st March 2011.

Household is a group of related or unrelated persons, living together and jointly maintaining themselves. Persons who independently maintain themselves, constitute one-person households.

On the basis of the number of persons and their relationship the following types of households are distinguished:

- 1) family (one-family, two-family, three-family and more),
- 2) non-family (one-person, multi-person).

Household budgets

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditures, consumption, equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is a representative **household budget survey**. The survey covers all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. **One-person** household is understood as a self-sufficient person, i.e. not sharing his/her income with any other person, whether living alone or not. **Multi-person** household is defined as a group of persons living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

In 2018 the survey covered 36166 households, i.e. approximately 0.3% of the total number of households.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartał w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału, przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania, na opłatę za usługi oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące poszczególne społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

3. Grupy gospodarstw domowych reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalono na podstawie kryterium **wyłącznego lub głównego** (przeważającego) **źródła utrzymania**, a mianowicie:

- 1) dochód z pracy najemnej — **gospodarstwa pracowników**;
- 2) dochód z użytkowanego przez siebie gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie — **gospodarstwa rolników**;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, tj. z prowadzenia działalności gospodarczej poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, z wykonywania wolnego zawodu (np. twórcy, artyści, adwokaci) — **gospodarstwa pracujących na własny rachunek**;
- 4) emerytura — **gospodarstwa emerytów**;
- 5) renta — **gospodarstwa rencistów**;
- 6) źródło niezarobkowe inne niż emerytura lub renta — **gospodarstwa utrzymujących się z niezarobkowych źródeł**.

4. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 5) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) osoby **pracujące**, do których zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolnej;

2. The household budget survey is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e. on purchases of durable goods, on payments for services as well as on equipment of the household with durable goods.

The survey covered all the households within randomly selected dwellings representing individual socio-economic groups of the population, i.e. households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. Household groups representing the basic socio-economic groups of the population were established on the basis of the **exclusive or main** (predominate) **source of maintenance**, i.e.:

- 1) income from hired work — **households of employees**;
- 2) income from the use of a private farm in agriculture — **households of farmers**;
- 3) income from self-employment, i.e. from conducting economic activity, other than farming, from practising a learned profession (e.g. creators, artists, lawyers) — **households of the self-employed**;
- 4) retirement pension — **households of retirees**;
- 5) other pension — **households of pensioners**;
- 6) non-earned source other than retirement pension or other pension — **households maintained from non-earned sources**.

4. The categories of persons who are members of households (table 5) were established on the basis of their main source of maintenance, i.e. source deriving the greatest income:

- 1) **employed** persons include:
 - a) hired employees whose main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, out-work, contract with agent, order agreements, verbal contracts, etc.),
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), whose main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers) whose main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;

- 2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby **utrzymujące się z niezarobkowych źródeł** innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” — od II kwartału 2016 r., renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości — budynków, gruntów — niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
- 4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego. Do grupy tej nie zalicza się dzieci w wieku 15—18 lat otrzymujących świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” (od II kwartału 2016 r.).

5. Grupowania przychodów i rozchodów gospodarstw domowych dokonano w dostosowaniu do zasad systemu rachunków narodowych. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

6. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych — z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
 - 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodze-
- 2) persons **receiving retirement pension or other pension** whose main source of maintenance is the retirement or other pension;
 - 3) persons **maintained from non-earned sources** other than retirement or other pension whose main source of maintenance are: social security allowances or other social benefits (i.e. family allowance, supplements to family allowance, nursing allowances and benefits, child-raising benefit "Family 500+" — since the second quarter of 2016, social pension, permanent and temporary benefits and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, sale of assets, extended loans and credits);
 - 4) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household. This group excludes children aged 15—18 receiving child-raising benefit "Family 500+" (since the second quarter of 2016).

5. Household revenues and expenses are classified in accordance with national accounts. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

6. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits — from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour contract — which includes all income obtained from work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sickness allowances (taken during the period of employment), compensatory and care allowances, income in a non-monetary form (paid by the employer);
- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e. purchase of products and services, wages and sal-

nie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości — budynków, gruntów — niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (tj. przychody minus nakłady);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, tj.:
 - a) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje: emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy — po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
 - b) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in.: zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” — od II kwartału 2016 r., rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary);
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

7. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwatero-

aries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). It is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;

- 3) income from self-employment, which accounts for a part of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernising a dwelling or a house);
- 4) income from property (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate not connected with the conducted economic activity (i.e. revenues minus investments);
- 5) income from social benefits, i.e.:
 - a) income from social security benefits, which includes: retirement pensions, other pensions, allowances (of which sickness allowances — after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, structural pensions for farmers,
 - b) income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, child-raising benefit "Family 500+" — since the second quarter of 2016, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);
- 6) other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is allocated to expenditures and savings increase.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is allocated to purchasing consumer goods and services and savings increase.

7. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are allocated to satisfying household's needs. They include expenditures on goods and services purchased by cash, with the use of debt or credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g. food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g. clothing, books, toys) and durable goods (e.g. cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth

rowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi” oraz wydatki na usługi internetowe w pozycji „łączność”.

8. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

9. Dane o liczbie jednostek konsumpcyjnych w gospodarstwie domowym ustalono na podstawie wag, określających zapotrzebowanie osoby fizycznej na wartości kaloryczne spożywanych pokarmów w zależności od wieku i płci. Wagi te wynoszą: dla dzieci w wieku poniżej 1 roku — 0,25, 1 roku — 0,30, 2 lat — 0,40, 3—7 lat — 0,50, 8—11 lat — 0,60, 12—13 lat — 0,70, dla dziewcząt w wieku 14—17 lat — 0,75, dla chłopców w wieku 14—17 lat — 0,85, dla kobiet w wieku 18 lat i więcej — 0,85 i dla mężczyzn w wieku 18 lat i więcej — 1,00.

10. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych obrazują dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności.

Podstawę do opracowania wskaźników cen dla grup gospodarstw domowych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych (ok. 1400—1800 w różnych latach).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP, do 2013 r. — COICOP/HICP).

11. Zasięg ubóstwa — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz skrajnego) zastosowano tzw. **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domo-

and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item "miscellaneous goods and services" and expenditures on Internet services under item "communication".

8. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households covers products purchased by cash, with the use of debt or credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering services.

9. Data regarding the number of consumption units in a household were established on the basis of the following weights, defining individual person's demand for the caloric values of food consumed depending on sex and age: for children below the age of 1 — 0.25, 1 year — 0.30, 2 years — 0.40, 3—7 years — 0.50, 8—11 years — 0.60, 12—13 years — 0.70, for girls aged 14—17 years — 0.75, for boys aged 14—17 years — 0.85, for women aged 18 and over — 0.85 and for men aged 18 and over — 1.00.

10. Price indices of consumer goods and services by household groups illustrate changes in prices of consumer goods and services purchased by particular socio-economic groups of the population.

The basis for compiling the price indices for groups of households is price observation of representatives of consumer goods and services (approximately 1400—1800 in various years).

The consumer price indices have been calculated applying the weight system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is made on the basis of the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP, until 2013 — COICOP/HICP).

11. Poverty rates — a household and thus all its members are regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) falls below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of households on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and extreme). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over,

wym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z 2 osób dorosłych i 2 dzieci w wieku poniżej 14 lat jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi w wieku poniżej 14 lat) — 1802 zł, w IV kwartale 2017 r. było to 799 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 2157 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2018 r. odpowiednio: 810 zł oraz 2187 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1508), uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. W 2010 r. obowiązywały następujące kwoty progowe — 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. W 2017 r. oraz od I do III kwartału 2018 r. kwoty te wynosiły 634 zł dla gospodarstw 1-osobowych i 514 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast w IV kwartale 2018 r. obowiązywały kwoty odpowiednio: 701 zł i 528 zł.

Granica ubóstwa skrajnego ustalana jest na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi w wieku poniżej 14 lat) — 1257 zł, w IV kwartale 2017 r. było to 582 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1571 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2018 r. odpowiednio: 595 zł oraz 1606 zł.

12. Ze względu na małą liczbę gospodarstw domowych objętych badaniem nie zamieszczono:

- w tabl. 4 — wyników badań dotyczących przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego i przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę dla gospodarstw: rolników, pracujących na własny rachunek, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł, a także dla gospodarstw rencistów o liczbie osób 5 i więcej;
- w tabl. 5—9 oraz 12 i 13 — wyników badań dla grupy gospodarstw domowych utrzymujących się z niezarobkowych źródeł.

13. Dane opracowane na podstawie wyników reprezentacyjnego badania budżetów gospodarstw domowych mogą różnić się od wielkości „makro” prezentowanych w dziale „Rachunki narodowe”.

weight 0.7 — to any other person at that age and weight 0.5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of 2 adult persons and 2 children at the age under 14 is 2.7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was PLN 668 for 1-person households and PLN 1802 for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2017 the threshold was PLN 799 for 1-person households and PLN 2157 for 4-person households, while in the fourth quarter of 2018: PLN 810 and PLN 2187, respectively.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2018 item 1508), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance system. In 2010 the poverty threshold amounted to PLN 477 for 1-person households and PLN 351 per 1 person for multi-person households. In 2017 and from the first to the third quarter of 2018 the poverty line remained at the level of PLN 634 for 1-person households and PLN 514 per 1 person for multi-person households. However, in the fourth quarter of 2018, the following amounts are applicable: PLN 701 and PLN 528, respectively.

Extreme poverty threshold sets on the basis of the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for 1-person employees' household. The subsistence minimum determines the level of satisfaction of needs below which a biological threat to life and psycho-physical human development occurs. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was PLN 466 for 1-person households and PLN 1257 for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2017 the threshold was PLN 582 for 1-person households and PLN 1571 for 4-person households, while in the fourth quarter of 2018: PLN 595 and PLN 1606, respectively.

12. Due to the small number of households covered by the survey:

- table 4 — does not include the results of the survey concerning the average monthly available income and average monthly expenditures per capita for households of: farmers, the self-employed and households maintained from non-earned sources, as well as of pensioners with a specified number of 5 and more persons;
- tables 5—9, as well as 12 and 13 — do not include the results for the group of households maintained from non-earned sources.

13. Data compiled on the basis of the results of the sample survey of household budgets may differ from the “macro” data presented in the chapter “National accounts”.

Wykorzystanie ICT w gospodarstwach domowych

Informacje o **gospodarstwach domowych posiadających dostęp do Internetu** opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną, według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej. Dane obejmują gospodarstwa domowe (z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania) z co najmniej jedną osobą w wieku 16—74 lata oraz osoby w tej grupie wieku w nich mieszkające. Wyniki oparte są na informacjach uzyskanych w formie wywiadu bezpośredniego. W 2018 r. badaniem objęto 19,0 tys. gospodarstw domowych (tj. 0,15% ich ogólnej liczby), a w nich 23,3 tys. osób w wieku 16—74 lata (tj. 0,08% ich całej populacji).

Mieszkania. Infrastruktura komunalna

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracownicze, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie:

- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 20 maja 2002 r. i 31 marca 2011 r.;
- 2) bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 grudnia, w każdorazowym podziale administracyjnym.

ICT usage in households

Information on **households with access to the Internet** has been compiled on the basis of generalised results of the representative surveys on ICT (Information and Communication Technologies) usage, conducted in the European Union according to a harmonised methodology. Data cover households (excluding collective housing) with at least one person aged 16—74 and persons from this age group living in these households. The results are based on the information obtained through face-to-face interviews. In 2018 the survey covered 19.0 thousand households (i.e. 0.15% of their total number) in which 23.3 thousand residents aged 16—74 lived (i.e. 0.08% of the total population).

Dwellings. Municipal infrastructure

1. Information on **dwelling stocks and dwellings completed** concerns dwellings, rooms and useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if they are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

Useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchens, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of:

- 1) the results of the Population and Housing Census as of 20th May 2002 and 31st March 2011;
- 2) the balance of dwelling stocks, as of 31st December, in each administrative division.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

Za **mieszkanie zamieszkałe stale** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie stale zamieszkałą.

Za **mieszkanie zamieszkałe czasowo** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób, ale żadna z tych osób nie została uznana za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego.

4. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002—2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. — wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

5. **Mieszkania sklasyfikowane według form własności** (tabl. 17) dotyczą:

1) **osób fizycznych** — mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:

- może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
- może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 845, z późniejszymi zmianami) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

2) **spółdzielni mieszkaniowych** — mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);

3) **gmin (komunalne)** — mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: podmioty lecznicze, jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;

4) **towarzystw budownictwa społecznego;**

5) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);

3. In the Population and Housing Census 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e. dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.

Permanently inhabited dwellings are regarded as such, in which one or more persons were surveyed and at least one of them was acknowledged to be a permanent inhabitant.

Temporarily inhabited dwellings are regarded as such, in which one or more persons were surveyed, but none of them was acknowledged to be a permanent inhabitant.

4. **Balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from the last census (for the years 2002—2009 the basis constituted the results of 2002 census, since 2010 — the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases in dwelling stocks.

5. **Dwellings classified by type of ownership** (table 17) concern:

1) **natural persons** — dwellings owned by a natural person (one or more), but this person:

- can be owner of whole real estate, for example individual detached house,
- can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. Here also dwellings in building of housing cooperatives are included, for which by the law of 15th December 2000 on housing cooperatives (uniform text Journal of Laws 2018 item 845, with later amendments) a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons) was established, exposed in a real estate register.

The term **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

2) **housing cooperatives** — member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise) and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);

3) **gminas (municipal)** — dwellings owned by gmina or powiat (local government community) and also dwellings transferred to gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care entities, social assistance organisational units, family support and foster care system units, units of education system, cultural institutions;

4) **public building societies;**

5) **companies** (of public and private sector);

- 6) **Skarbu Państwa** — mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Agencji Mienia Wojskowego oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 7) **innych podmiotów** — mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku — przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

6. Dane o **mieszkaniach**, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, których budowę rozpoczęto oraz o **mieszkaniach w budowie** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

7. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora;
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku;
- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego;
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów.

8. W związku ze **zmianą metodologiczną**, od 2018 r. dane o efektach budownictwa „indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku, zostały włączone do formy budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Dane o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej** oraz **izbach oddanych do użytkowania** przeliczono zgodnie z nowo obowiązującą metodologią. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto**, ze względu na **brak możliwości dokonania przeliczeń wstecz** zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa („indywidualne” oraz „na sprzedaż lub wynajem”), dla lat 2010—2017 zaprezentowano według metodologii obowiązującej do 2017 r.

- 6) **State Treasury** — dwellings remaining in the stock or under the management of National Center for Agricultural Support, Military Property Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 7) **other entities** — dwellings owned by institutions constructing for profit — for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

6. Data on **dwellings** for which **permits have been granted** or which **have been registered with a construction project**, in which **construction has begun** as well as **dwellings under construction** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged part), created as a result of adapting non-residential spaces.

7. Information on **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged part) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the effects of:

- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons, foundations, churches and religious associations, intended for the own use of the investor;
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit;
- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, intended for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realised entirely from the budget of gmina (primarily with a public assistance or intervention character);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) using credit from the state bank BGK;
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), intended for meeting the residential needs of the employees of these companies.

8. Due to **methodological change**, since 2018, data regarding effects of “private construction” realised for sale or rent in order to achieve a profit, are included into the form of construction “for sale or rent”. Data on **dwellings, useful floor area** and **rooms completed** are recalculated according to the new methodology. Data on **dwellings in which construction has begun**, due to the **impossibility of recalculating data back**, according to the revised scope of forms of construction (“private” and “for sale or rent”), for the years 2010—2017 are presented according to methodology valid until 2017.

9. Dane o **ludności**, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:

- 1) na podstawie spisów powszechnych — ludność w mieszkaniach faktycznie zamieszkałą, nie obejmują natomiast ludności:
 - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach opieki społecznej,
 - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;
- 2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych — od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia.

10. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

11. Dane o **oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, to o zakwalifikowaniu miasta do odpowiedniego rodzaju oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

12. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. — gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej, nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

13. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

14. **Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

15. Przyjęte do przeliczeń dane o ludności miast na podstawie bilansów w 2010 r. dotyczą miast według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

9. Data regarding the **population**, which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:

- 1) based on the national censuses — population in dwellings actually residing, however do not include the population:
 - living in group institutional households e.g. in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,
 - living in premises not intended for residential purposes;
- 2) based on balances of dwelling stocks — since 2002 the total number of population as of 31st December.

10. Information on municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data on municipal installations concern operative installations.

11. Data on **wastewater treatment plants** concern treatment plants connected to the sewage network.

Urban areas served by wastewater treatment plants include those urban areas from which municipal sewage, before being drained off to a collector, was subject to processes of mechanical, biological or increased biogene removal treatment. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

12. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 — gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network, while they do not include sewers designed exclusively for draining runoff.

13. Data regarding the **users of water supply and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, sewage system and gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

14. **Consumption of electricity and gas from gas supply system** in households is established on the basis of an advance payment system.

15. Data on urban population based on balances in 2010 used for calculations concern urban areas according to the administrative division valid as of 31st December 2011.

Gospodarstwa domowe według spisów powszechnych

Households by censuses

TABL. 1 (212). **GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG WIELKOŚCI^a**
HOUSEHOLDS BY SIZE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe o liczbie osób Households by number of persons							Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in household
		1	2	3	4	5	6	7 i więcej and more	
		w tys. in thousands							
OGÓŁEM 2002	13337,0	3306,7	3097,1	2654,2	2404,8	1085,7	462,2	326,4	2,84
TOTAL 2011	13568,0	3254,7	3483,4	2742,0	2203,0	1007,5	489,7	387,6	2,82
Miasta 2002	8964,5	2486,5	2215,9	1890,3	1568,1	550,2	170,4	83,1	2,60
Urban areas 2011	9146,9	2488,0	2589,8	1941,5	1362,1	481,9	178,3	105,3	2,54
Wieś 2002	4372,6	820,2	881,2	763,8	836,7	535,5	291,9	243,3	3,33
Rural areas 2011	4421,1	766,7	893,6	800,5	841,0	525,6	311,5	282,3	3,40

a Dane spisów powszechnych.

a Data of national censuses.

TABL. 2 (213). **GOSPODARSTWA DOMOWE WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO
I WYSTĘPOWANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI^a**
HOUSEHOLDS BY FAMILY COMPOSITION AND OCCURRENCE OF DISABILITY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
	w tys. in thousands						
OGÓŁEM	13337,0	8964,5	4372,6	13568,0	9146,9	4421,1	TOTAL
WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO BY FAMILY COMPOSITION							
Jednorodzinne	9205,2	6061,3	3143,9	8889,9	5938,9	2951,1	One-family
Dwurodzinne	586,5	254,0	332,5	921,3	393,5	527,8	Two-family
Trzyrodzinne i większe	26,1	9,1	17,0	76,2	25,0	51,2	Three-family and more
Nierodzinne	3519,2	2640,1	879,1	3680,6	2789,5	891,1	Non-family
jednoosobowe	3306,7	2486,5	820,2	3254,7	2488,0	766,7	one-person
wielooosobowe	212,6	153,6	59,0	425,9	301,5	124,4	multi-person
WEDŁUG WYSTĘPOWANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI BY OCCURRENCE OF DISABILITY							
Bez osób niepełnosprawnych	9073,3	6361,7	2711,6	9778,6	6662,0	3116,6	Without disabled persons
Z osobami niepełnosprawnymi	4263,7	2602,8	1660,9	3789,4	2484,9	1304,5	With disabled persons

a Dane spisów powszechnych.

a Data of national censuses.

TABL. 3 (214). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**
Stan w dniu 31 grudnia
HOUSEHOLDS PROJECTION^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thousands								
OGÓŁEM	14482	15012	15372	14909	14253	13815	13507	TOTAL
Miasta	9626	9818	9851	9502	8971	8588	8344	Urban areas
Wieś	4856	5194	5521	5408	5282	5227	5163	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLD								
OGÓŁEM	2,61	2,50	2,40	2,43	2,48	2,50	2,50	TOTAL
Miasta	2,34	2,24	2,17	2,18	2,23	2,25	2,24	Urban areas
Wieś	3,16	2,98	2,81	2,86	2,91	2,91	2,92	Rural areas

a Opracowana w 2016 r. na podstawie wyników spisów z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz prognozy ludności do 2050 r.

a Calculated in 2016 on the basis of the results of censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and population projection until 2050.

Budżety gospodarstw domowych
Household budgets

 TABL. 4 (215). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
 HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe o liczbie osób Households with specified number of persons					
			1	2	3	4	5	6 i więcej and more
Gospodarstwa domowe objęte badaniem Households included in the survey	2010	37412	6700	11087	7838	6737	3003	2047
	2015	37148	7455	12040	7446	6199	2487	1521
	2017	36655	7823	12170	7021	5995	2315	1331
	2018	36166	7919	12300	6574	5719	2264	1390
Gospodarstwa pracowników Households of employees	2010	18441	1454	4114	4958	4720	2014	1181
	2015	18336	1768	4603	4912	4453	1692	908
	2017	17708	1899	4588	4665	4281	1530	745
	2018	17217	1955	4457	4301	4138	1525	841
na stanowiskach robotniczych in manual labour positions	2010	9810	475	1789	2509	2725	1396	916
	2015	9456	604	2107	2488	2441	1117	699
	2017	8801	653	2100	2296	2232	970	550
	2018	8410	642	2009	2066	2147	933	613
na stanowiskach nierobotniczych in non-manual labour positions	2010	8631	979	2325	2449	1995	618	265
	2015	8880	1164	2496	2424	2012	575	209
	2017	8907	1246	2488	2369	2049	560	195
	2018	8807	1313	2448	2235	1991	592	228
Gospodarstwa rolników Households of farmers	2010	1909	64	263	380	446	351	405
	2015	1681	80	310	350	385	282	274
	2017	1658	82	340	344	381	270	241
	2018	1555	74	282	351	366	248	234
Gospodarstwa pracujących na własny ra- chunek Households of the self-employed	2010	2657	164	583	719	792	253	146
	2015	2457	200	618	622	688	225	104
	2017	2508	214	638	599	718	227	112
	2018	2467	201	609	564	727	262	104
Gospodarstwa emerytów i rencistów Households of retirees and pensioners	2010	12937	4469	5810	1549	596	285	228
	2015	13118	4765	6164	1314	504	205	166
	2017	13282	5064	6307	1189	423	178	121
	2018	13657	5195	6667	1173	353	159	110
emerytów of retirees	2010	10435	3336	5070	1218	441	201	169
	2015	10722	3617	5378	1054	381	164	128
	2017	11137	3922	5648	989	327	144	107
	2018	11726	4106	6096	1007	282	138	97
rencistów of pensioners	2010	2502	1133	740	331	155	84	59
	2015	2396	1148	786	260	123	41	38
	2017	2145	1142	659	200	96	34	14
	2018	1931	1089	571	166	71	21	13
Gospodarstwa utrzymujących się z nieza- robkowych źródeł Households maintained from non-earned sources	2010	1468	549	317	232	183	100	87
	2015	1556	642	345	248	169	83	69
	2017	1499	564	297	224	192	110	112
	2018	1270	494	285	185	135	70	101

TABL. 4 (215). **GOSPODARSTWA DOMOWE (cd.)**
 HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gospodarstwa domowe o liczbie osób Households with specified number of persons					
			1	2	3	4	5	6 i więcej and more
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w zł	2010	1200,82	1802,92	1625,18	1317,84	1060,06	850,23	706,16
Average monthly available income per capita in PLN	2015	1386,16	2049,31	1831,59	1522,11	1245,23	999,29	829,78
	2017	1598,13	2135,55	1984,93	1687,55	1498,75	1257,59	1142,14
	2018	1693,46	2260,74	2099,44	1821,15	1572,92	1338,17	1187,75
w tym: of which:								
Gospodarstwa pracowników	2010	1209,55	2635,08	1934,97	1362,24	1073,91	851,81	707,37
Households of employees	2015	1386,87	2825,38	2090,48	1573,52	1249,75	1000,61	844,52
	2017	1607,77	2946,14	2270,90	1731,92	1492,51	1261,35	1099,30
	2018	1702,64	3207,48	2438,90	1856,56	1560,77	1345,24	1173,12
na stanowiskach robotniczych	2010	899,01	1672,73	1374,39	1055,02	856,75	756,77	661,30
in manual labour positions	2015	1081,00	1924,31	1610,22	1291,54	1028,52	889,94	774,48
	2017	1319,58	2127,59	1813,87	1475,89	1262,06	1131,24	1056,00
	2018	1405,04	2420,82	1970,01	1591,33	1329,37	1210,98	1115,35
na stanowiskach nierobotniczych	2010	1613,93	3077,26	2330,30	1647,71	1348,39	1050,43	862,83
in non-manual labour positions	2015	1761,36	3261,15	2461,36	1835,34	1491,07	1197,74	1074,56
	2017	1928,13	3356,33	2613,52	1953,92	1722,84	1466,80	1213,65
	2018	2020,45	3571,88	2780,68	2075,74	1787,32	1532,12	1315,50
Gospodarstwa emerytów i rencistów	2010	1189,42	1475,49	1342,84	1034,09	829,62	698,42	554,01
Households of retirees and pensioners	2015	1438,04	1754,01	1604,00	1272,05	1012,91	871,67	706,43
	2017	1579,03	1830,38	1710,16	1419,25	1177,39	1052,56	921,00
	2018	1683,35	1883,97	1816,55	1524,75	1292,38	1136,28	980,41
emerytów	2010	1253,61	1518,69	1394,42	1107,74	895,53	773,82	593,06
of retirees	2015	1509,50	1799,45	1670,91	1359,79	1100,94	924,91	774,23
	2017	1630,12	1865,17	1767,02	1485,05	1246,26	1097,42	927,47
	2018	1732,95	1921,74	1864,43	1591,90	1376,51	1191,56	994,31
rencistów	2010	926,47	1347,33	975,28	751,61	639,46	.	.
of pensioners	2015	1114,07	1609,30	1125,12	898,30	730,30	.	.
	2017	1295,64	1708,77	1194,24	1064,98	923,26	.	.
	2018	1354,60	1738,72	1270,94	1089,60	939,62	.	.

TABL. 4 (215). **GOSPODARSTWA DOMOWE (dok.)**
 HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe o liczbie osób Households with specified number of persons						
		1	2	3	4	5	6 i więcej and more	
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w zł	2010	1005,03	1612,61	1362,98	1100,56	874,66	691,11	569,82
Average monthly expenditures per capita in PLN	2015	1091,19	1778,00	1434,80	1179,04	968,91	775,83	622,65
	2017	1176,44	1827,23	1504,58	1247,36	1055,36	884,79	744,58
	2018	1186,86	1862,97	1529,51	1232,49	1075,37	900,03	740,44
w tym: of which:								
Gospodarstwa pracowników	2010	994,91	2265,71	1584,17	1126,89	883,53	690,69	566,56
Households of employees	2015	1075,53	2368,34	1608,72	1203,76	970,00	786,32	639,39
	2017	1168,00	2363,58	1650,55	1287,16	1059,98	895,38	762,27
	2018	1170,01	2489,63	1706,96	1271,77	1075,01	895,44	746,67
na stanowiskach robotniczych	2010	746,18	1553,03	1151,31	891,35	720,12	620,92	509,29
in manual labour positions	2015	842,18	1642,28	1276,56	1001,10	802,64	687,02	588,31
	2017	963,16	1749,21	1364,48	1110,72	911,33	807,84	720,48
	2018	953,75	1920,03	1376,13	1096,49	925,96	783,27	695,56
na stanowiskach nierobotniczych	2010	1318,80	2593,16	1889,44	1345,74	1090,07	836,48	759,81
in non-manual labour positions	2015	1361,25	2719,48	1865,23	1391,95	1152,56	963,21	807,14
	2017	1395,71	2671,45	1865,02	1440,14	1208,58	1033,61	872,67
	2018	1400,95	2753,48	1948,10	1416,62	1220,93	1051,56	872,67
Gospodarstwa emerytów i rencistów	2010	1053,80	1361,54	1158,90	910,35	710,05	631,69	515,85
Households of retirees and pensioners	2015	1180,53	1547,37	1270,68	1028,20	831,13	668,43	551,29
	2017	1271,01	1615,09	1353,49	1063,15	877,95	783,33	661,19
	2018	1276,46	1606,61	1352,08	1032,40	888,70	792,19	656,45
emerytów	2010	1098,52	1390,85	1195,22	964,29	754,02	689,71	538,30
of retirees	2015	1221,04	1571,25	1309,32	1086,66	888,50	689,85	593,62
	2017	1296,00	1640,90	1382,66	1091,99	916,20	809,36	670,11
	2018	1296,86	1630,27	1374,52	1060,76	944,96	820,05	649,08
rencistów	2010	870,63	1274,60	900,08	703,50	583,16	.	.
of pensioners	2015	996,86	1471,35	994,16	779,17	646,99	.	.
	2017	1132,36	1524,89	1088,84	907,92	736,80	.	.
	2018	1141,21	1515,61	1096,33	848,59	652,78	.	.

TABL. 5 (216). PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB I JEDNOSTEK KONSUMPCYJNYCH
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH OBJĘTYCH BADANIEMAVERAGE NUMBER OF PERSONS AND CONSUMPTION UNITS
IN HOUSEHOLDS COVERED BY THE SURVEY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym gospodarstwa domowe — pracowników Of which households — of employees		
			razem total	na stanowiskach in	
				robotniczych manual labour positions	nierobotniczych non-manual labour positions
Przeciętna liczba osób	2010	2,89	3,33	3,63	2,98
Average number of persons	2017	2,66	3,09	3,30	2,87
	2018	2,64	3,10	3,34	2,87
Pracujących	2010	1,13	1,70	1,71	1,68
Employed	2017	1,09	1,69	1,71	1,68
	2018	1,06	1,69	1,71	1,67
najemnie	2010	0,89	1,60	1,61	1,59
hired	2017	0,87	1,61	1,63	1,60
	2018	0,86	1,61	1,64	1,59
w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie	2010	0,14	0,06	0,09	0,03
on private farm in agriculture	2017	0,11	0,05	0,06	0,03
	2018	0,10	0,04	0,05	0,02
na własny rachunek	2010	0,11	0,04	0,02	0,06
self-employed	2017	0,10	0,03	0,02	0,05
	2018	0,10	0,04	0,02	0,05
Pobierających emeryturę	2010	0,52	0,15	0,15	0,15
Recipients of retirement pension	2017	0,55	0,15	0,15	0,14
	2018	0,60	0,17	0,18	0,15
Pobierających rentę	2010	0,18	0,12	0,13	0,10
Recipients of other pension	2017	0,14	0,08	0,10	0,06
	2018	0,13	0,08	0,10	0,07
Utrzymujących się z niezarobkowych źródeł	2010	0,19	0,18	0,22	0,13
Maintained from non-earned sources	2017	0,52	0,66	0,75	0,56
	2018	0,50	0,67	0,76	0,58
w tym z pozostałych świadczeń społecznych	2010	0,12	0,12	0,16	0,07
of which from other social benefits	2017	0,47	0,61	0,71	0,51
	2018	0,46	0,62	0,72	0,53
w tym z zasiłku dla bezrobotnych	2010	0,02	0,02	0,03	0,02
of which from unemployment benefit	2017	0,01	0,01	0,01	0,01
	2018	0,01	0,01	0,01	0,01
Pozostających na utrzymaniu ^a	2010	0,87	1,18	1,40	0,93
Dependents ^a	2017	0,36	0,51	0,59	0,43
	2018	0,34	0,50	0,59	0,41
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych	2010	2,45	2,78	3,02	2,49
Average number of consumption units	2017	2,26	2,57	2,76	2,38
	2018	2,24	2,58	2,79	2,37

a W latach 2017 i 2018 bez dzieci w wieku 15—18 lat otrzymujących świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”.

a In 2017 and 2018 excluding children aged 15—18 receiving child-raising benefit "Family 500+”.

TABL. 5 (216). PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB I JEDNOSTEK KONSUMPCYJNYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH OBJĘTYCH BADANIEM (dok.)

AVERAGE NUMBER OF PERSONS AND CONSUMPTION UNITS IN HOUSEHOLDS COVERED BY THE SURVEY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe Households of					
	rolników farmers	pracują- cych na własny rachunek the self- employed	emerytów i rencistów retirees and pensioners			
			razem total	emerytów retirees	rencistów pensioners	
Przeciętna liczba osób Average number of persons	2010	4,19	3,35	2,01	2,01	2,01
	2017	3,77	3,19	1,85	1,88	1,73
	2018	3,82	3,24	1,83	1,86	1,66
Pracujących Employed	2010	2,09	1,67	0,19	0,19	0,21
	2017	2,06	1,68	0,15	0,15	0,16
	2018	2,07	1,68	0,14	0,14	0,13
najemnie hired	2010	0,27	0,43	0,14	0,13	0,15
	2017	0,29	0,47	0,11	0,11	0,11
	2018	0,31	0,47	0,11	0,11	0,09
w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie ... on private farm in agriculture	2010	1,80	0,05	0,04	0,04	0,05
	2017	1,75	0,04	0,03	0,02	0,04
	2018	1,74	0,04	0,02	0,02	0,03
na własny rachunek self-employed	2010	0,02	1,19	0,01	0,01	0,01
	2017	0,02	1,16	0,01	0,01	0,01
	2018	0,02	1,18	0,01	0,01	0,01
Pobierających emeryturę Recipients of retirement pension	2010	0,42	0,12	1,19	1,45	0,11
	2017	0,40	0,12	1,24	1,46	0,10
	2018	0,47	0,13	1,29	1,49	0,11
Pobierających rentę Recipients of other pension	2010	0,16	0,07	0,30	0,09	1,21
	2017	0,13	0,05	0,23	0,06	1,14
	2018	0,12	0,05	0,20	0,05	1,12
Utrzymujących się z niezarobkowych źródeł Maintained from non-earned sources	2010	0,09	0,12	0,08	0,07	0,11
	2017	0,79	0,74	0,10	0,09	0,17
	2018	0,73	0,76	0,09	0,08	0,16
w tym z pozostałych świadczeń społecznych ... of which from other social benefits	2010	0,08	0,08	0,06	0,05	0,09
	2017	0,78	0,71	0,09	0,08	0,16
	2018	0,72	0,73	0,08	0,07	0,14
w tym z zasiłku dla bezrobotnych of which from unemployment benefit	2010	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02
	2017	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01
	2018	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01
Pozostających na utrzymaniu ^a Dependents ^a	2010	1,43	1,37	0,25	0,23	0,37
	2017	0,39	0,60	0,12	0,12	0,15
	2018	0,43	0,61	0,10	0,10	0,14
Przeciętna liczba jednostek konsumpcyjnych Average number of consumption units	2010	3,53	2,77	1,81	1,82	1,76
	2017	3,23	2,63	1,67	1,70	1,53
	2018	3,28	2,66	1,65	1,68	1,46

a W latach 2017 i 2018 bez dzieci w wieku 15—18 lat otrzymujących świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”.
a In 2017 and 2018 excluding children aged 15—18 receiving child-raising benefit "Family 500+".

TABLE 6 (217). PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		W tym gospodarstwa domowe Of which households of						
		Ogółem Grand total	pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek the self-employed	emerytów i rencistów retirees and pensioners		
						razem total	emerytów retirees	rencistów pensioners
w zł in PLN								
Na 1 gospodarstwo domowe Per household	2017	4473,17	5232,52	6731,83	6473,41	2899,05	3041,34	2185,44
	2018	4740,34	5590,86	6787,33	6864,77	3051,36	3198,68	2194,28
Na 1 osobę w gospodarstwie domowym Per capita in household	2017	1598,13	1607,77	1575,57	1918,94	1579,03	1630,12	1295,64
	2018	1693,46	1702,64	1579,00	2011,71	1683,35	1732,95	1354,60
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	2017	1548,87	1564,29	1544,43	1864,68	1507,36	1555,93	1237,94
	2018	1643,14	1658,68	1548,24	1961,62	1607,77	1655,40	1292,06
w tym: of which:								
Dochód z pracy najemnej Income from hired work	2017	831,94	1298,44	162,06	334,38	138,45	143,16	112,34
	2018	889,99	1376,37	178,31	345,92	150,09	158,34	95,35
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie Income from a private farm in agriculture	2017	67,45	2,47	1075,03	0,19	4,32	4,48	3,42
	2018	63,64	4,65	1051,23	4,59	1,71	1,13	5,55
Dochód z pracy na własny rachunek Income from self-employment	2017	134,58	26,38	18,11	1323,99	16,43	17,86	8,50
	2018	147,29	31,15	17,21	1397,45	19,06	20,84	7,29
Dochód ze świadczeń społecznych Income from social benefits	2017	499,11	223,19	294,66	205,83	1364,71	1413,97	1091,45
	2018	528,38	235,63	307,08	210,91	1454,91	1496,98	1176,05
z ubezpieczeń społecznych from social security benefits	2017	381,52	111,11	158,67	100,79	1317,59	1373,42	1007,89
	2018	414,16	122,01	179,97	102,15	1414,65	1463,32	1092,02
w tym emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy of which retirement and disability pensions	2017	341,92	87,90	143,57	81,49	1217,75	1363,87	407,16
	2018	373,56	96,92	164,91	81,44	1316,22	1453,70	404,93
emerytury retirement pensions	2017	310,23	70,10	114,36	69,68	1138,07	1332,25	60,89
	2018	345,54	80,31	140,39	71,95	1249,02	1426,41	73,13
renty z tytułu niezdolności do pracy disability pensions	2017	29,54	17,56	26,24	11,15	71,73	23,78	337,74
	2018	26,15	16,40	21,67	9,49	60,48	20,67	324,34
z pozostałych świadczeń społecznych from other social benefits	2017	117,58	112,08	135,98	105,04	47,12	40,55	83,56
	2018	114,22	113,62	127,11	108,76	40,26	33,66	84,04
Pozostały dochód Other income	2017	59,67	53,65	25,02	46,82	50,24	45,42	76,97
	2018	56,80	50,37	24,58	38,66	53,49	51,42	67,25
w tym dary od osób prywatnych of which gifts from individuals	2017	55,39	48,59	19,84	43,88	48,71	44,08	74,42
	2018	50,07	43,44	19,30	34,93	46,20	43,96	61,04

TABL. 7 (218). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
 AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		W tym gospodarstwa domowe Of which households of						
		Ogółem Grand total	pracow- ników employ- ees	rolników farmers	pracu- jących na własny rachunek the self- employ- ed	emerytów i rencistów retirees and pensioners		
						razem total	emery- tów retirees	rencis- tów pension- ers
w zł in PLN								
Na 1 gospodarstwo domowe	2017	3292,87	3801,28	3708,62	4616,49	2333,53	2417,97	1910,03
Per household	2018	3322,26	3841,89	3749,27	4775,88	2313,79	2393,76	1848,61
Na 1 osobę w gospodarstwie domowym	2017	1176,44	1168,00	867,99	1368,49	1271,01	1296,00	1132,36
Per capita in household	2018	1186,86	1170,01	872,23	1399,56	1276,46	1296,86	1141,21
Towary i usługi konsumpcyjne ^a	2017	1127,18	1124,52	836,86	1314,22	1199,34	1221,81	1074,66
Consumer goods and services ^a	2018	1136,54	1126,05	841,47	1349,47	1200,88	1219,31	1078,66
żywność i napoje bezalkoholowe	2017	286,44	271,39	269,11	286,07	341,87	346,28	317,41
food and non-alcoholic beverages	2018	294,53	276,67	268,39	292,60	357,63	360,58	338,09
żywność	2017	261,16	245,83	248,32	258,62	316,04	320,29	292,42
food	2018	267,53	249,68	245,46	263,62	329,68	332,45	311,39
pieczywo i produkty zbożowe	2017	43,95	41,71	41,45	41,74	52,35	52,76	50,10
bread and cereals	2018	45,25	42,70	41,10	43,04	54,67	54,82	53,65
w tym pieczywo ^b	2017	17,71	16,49	19,76	15,38	21,54	21,50	21,76
of which bread ^b	2018	17,93	16,58	19,48	15,36	22,35	22,32	22,58
mięso	2017	73,13	67,20	79,86	67,58	92,13	93,23	86,06
meat	2018	72,89	66,35	75,79	66,49	94,33	94,91	90,53
w tym: of which:								
mięso surowe	2017	32,66	29,66	39,00	30,60	41,22	41,82	37,92
raw meat	2018	31,84	28,74	35,73	29,63	41,18	41,54	38,76
w tym drób	2017	13,35	12,49	14,48	12,92	16,04	16,18	15,23
of which poultry	2018	13,07	12,13	13,57	12,51	16,01	16,07	15,54
wędliny i inne przetwory mięsne ^c ...	2017	38,07	35,64	37,99	35,29	46,94	47,39	44,40
processed meat and other meat preparations ^c	2018	38,66	35,74	37,49	35,23	49,09	49,30	47,69
ryby i owoce morza	2017	9,07	8,34	7,60	9,90	11,76	12,15	9,61
fish and seafood	2018	9,16	8,20	7,78	10,09	12,22	12,45	10,66
mleko, sery i jaja	2017	38,24	36,41	36,54	38,52	44,82	45,35	41,84
milk, cheese and eggs	2018	39,86	37,69	37,05	40,17	47,31	47,67	44,88
w tym: of which:								
mleko ^d	2017	6,70	6,10	8,18	5,95	8,18	8,18	8,19
milk ^d	2018	6,62	6,04	7,61	6,21	8,07	8,09	7,95
jogurty	2017	3,91	4,02	3,01	4,18	3,93	4,00	3,55
yoghurt	2018	4,03	4,10	3,07	4,37	4,07	4,11	3,84
sery i twarogi	2017	14,15	13,87	10,90	15,58	15,92	16,23	14,22
cheese and curd	2018	14,67	14,22	11,12	15,91	16,82	17,05	15,33
jaja	2017	6,67	5,86	8,52	5,99	8,78	8,88	8,22
eggs	2018	7,33	6,41	9,05	6,56	9,84	9,84	9,82
oleje i tłuszcze	2017	12,72	11,19	12,31	12,20	17,69	18,02	15,84
oils and fats	2018	12,94	11,24	11,90	12,36	18,45	18,68	16,93
w tym: of which:								
masło	2017	6,45	5,62	5,70	7,16	9,11	9,41	7,47
butter	2018	6,86	5,87	5,76	7,55	9,93	10,19	8,20
tłuszcze roślinne	2017	5,75	5,20	5,99	4,74	7,62	7,64	7,47
vegetable fats	2018	5,56	5,00	5,58	4,49	7,53	7,49	7,67
owoce	2017	19,41	18,20	13,44	22,24	24,49	25,19	20,63
fruit	2018	20,25	18,64	15,20	22,47	26,02	26,67	21,73

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Łącznie z wyrobami garmazeryjnymi, bez przetworów podrobowych. d Bez zagęszczonego i w proszku.

a Including pocket money not considered in terms by types of expenditures. b Excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Including ready-to-serve meat products, excluding offal preparations. d Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 7 (218). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (cd.)

AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym gospodarstwa domowe Of which households of						
		pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek the self- employed	emerytów i rencistów retirees and pensioners			
					razem total	emery- tów retirees	rencis- tów pension- ers	
w zł in PLN								
Towary i usługi konsumpcyjne ^a (cd.) Consumer goods and services ^a (cont.)								
żywność i napoje bezalkoholowe (dok.) food and non-alcoholic beverages (cont.)								
żywność (dok.) food (cont.)								
warzywa 2017	31,16	29,42	26,72	31,73	37,97	38,49	35,09	
vegetables 2018	32,88	30,67	27,18	33,56	40,80	41,18	38,34	
w tym ziemniaki 2017	3,65	3,20	4,87	2,90	4,84	4,79	5,09	
of which potatoes 2018	3,70	3,17	4,61	2,88	5,20	5,19	5,25	
cukier, dżem, miód, czekolada i wyro- by cukiernicze 2017	18,57	17,94	17,77	19,04	20,89	21,18	19,24	
sugar, jam, honey, chocolate and confectionery 2018	18,90	18,32	16,25	19,13	21,39	21,63	19,77	
w tym cukier 2017	2,74	2,34	4,18	2,03	3,77	3,79	3,65	
of which sugar 2018	1,97	1,66	2,68	1,51	2,85	2,86	2,78	
wyroby żywnościowe, gdzie indziej niesklasyfikowane 2017	14,90	15,43	12,61	15,67	13,92	13,91	14,01	
food products n.e.c. 2018	15,40	15,88	13,22	16,32	14,49	14,43	14,90	
napoje bezalkoholowe 2017	25,28	25,56	20,79	27,45	25,83	25,99	24,99	
non-alcoholic beverages 2018	27,00	26,99	22,93	28,98	27,95	28,13	26,70	
w tym: of which:								
kawa 2017	6,76	6,27	5,78	6,53	8,73	8,76	8,57	
coffee 2018	6,94	6,35	5,58	6,73	9,15	9,25	8,46	
herbata 2017	2,59	2,31	2,26	2,66	3,54	3,61	3,14	
tea 2018	2,49	2,20	2,14	2,54	3,47	3,55	2,96	
soki owocowe i warzywne 2017	3,30	3,59	2,03	4,33	2,64	2,71	2,27	
fruit and vegetable juices 2018	3,44	3,71	2,32	4,29	2,80	2,84	2,49	
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe 2017	28,10	28,51	18,79	29,64	30,51	30,76	29,10	
alcoholic beverages and tobacco 2018	29,55	29,44	20,80	29,99	33,11	33,27	32,01	
odzież i obuwie 2017	62,22	68,57	53,21	91,11	41,27	42,30	35,52	
clothing and footwear 2018	58,48	64,21	47,42	84,52	38,68	39,82	31,13	
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii 2017	229,92	214,89	147,06	232,72	294,05	295,68	285,01	
housing, water, electricity, gas and other fuels 2018	217,44	202,97	122,85	225,46	276,75	278,13	267,59	
w tym: of which:								
zaopatrzenie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem 2017	63,42	59,82	30,82	61,74	82,92	83,39	80,33	
water supply and miscellaneous services relating to the dwelling 2018	64,08	59,45	30,56	65,83	84,98	85,54	81,23	
nośniki energii 2017	125,48	111,82	90,56	127,78	175,23	176,07	170,55	
electricity, gas and other fuels 2018	122,54	108,62	81,28	124,77	172,58	173,33	167,58	
energia elektryczna 2017	45,29	41,38	40,01	51,46	56,21	56,22	56,14	
electricity 2018	48,44	43,85	44,84	51,71	61,24	61,25	61,14	
gaz 2017	25,37	21,87	12,36	33,23	36,68	37,72	30,90	
gas 2018	24,93	21,20	12,78	32,98	35,91	36,44	32,35	
opał 2017	28,47	24,20	37,11	20,74	41,19	40,15	46,96	
liquid and solid fuels 2018	21,06	17,75	21,99	16,41	32,42	31,95	35,51	
energia ciepła 2017	26,34	24,36	1,09	22,35	41,14	41,97	36,55	
heat energy 2018	28,11	25,80	1,67	23,67	43,02	43,68	38,58	

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

a Including pocket money not considered in terms of types of expenditures.

TABL. 7 (218). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)
 AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym gospodarstwa domowe Of which households of					
			pracow- ników employ- ees	rolników farmers	pracu- jących na własny rachunek the self- employ- ed	emerytów i rencistów retirees and pensioners		
						razem total	emery- tów retirees	rencis- tów pension- ers
w zł in PLN								
Towary i usługi konsumpcyjne ^a (dok.) Consumer goods and services ^a (cont.)								
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego furnishings, household equipment and routine household maintenance	2017 2018	61,57 67,09	63,05 69,32	48,29 51,46	71,25 78,06	61,96 64,23	63,92 64,96	51,06 59,39
zdrowie health	2017 2018	64,81 59,42	52,84 46,30	39,94 42,25	62,75 57,88	108,62 101,86	112,25 104,39	88,49 85,05
w tym: of which:								
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urzą- dzenia i sprzęt medyczny medical products, appliances and equip- ment	2017 2018	40,82 41,89	30,35 30,93	25,82 30,62	31,80 31,46	79,03 79,66	81,19 81,06	67,04 70,41
w tym wyroby farmaceutyczne of which pharmaceutical products	2017 2018	35,64 37,06	26,24 27,03	23,27 27,25	26,69 26,95	69,94 71,91	71,29 73,16	62,44 63,65
usługi ambulatoryjne i inne usługi zwią- zane ze zdrowiem out-patient services	2017 2018	21,98 15,16	21,16 14,02	13,51 10,38	28,72 24,82	25,33 16,81	26,50 17,66	18,83 11,16
transport transport	2017 2018	102,01 124,03	115,48 135,59	86,13 112,97	124,55 184,75	73,45 84,95	78,40 89,67	45,97 53,62
środki transportu purchase of vehicles	2017 2018	16,41 31,25	20,11 33,03	9,65 31,92	18,72 63,64	10,84 17,92	11,70 19,17	6,05 9,64
eksploatacja prywatnych środków trans- portu operation of private transport equip- ment	2017 2018	73,55 80,21	82,36 88,78	70,73 76,10	96,47 107,91	50,95 56,27	55,20 59,92	27,39 32,06
w tym paliwa of which fuels	2017 2018	58,34 63,12	65,49 70,10	58,58 60,86	77,98 83,95	39,10 44,09	42,15 46,82	22,15 26,04
usługi transportowe transport services	2017 2018	12,05 12,57	13,00 13,79	5,76 4,96	9,36 13,20	11,66 10,77	11,50 10,59	12,53 11,92
łączność communication	2017 2018	55,05 47,57	56,54 48,37	43,80 37,79	61,79 50,30	54,40 48,50	55,03 48,67	50,93 47,36
rekreacja i kultura recreation and culture	2017 2018	81,71 76,93	85,70 79,77	38,54 40,17	139,83 122,83	66,59 66,49	69,57 68,98	50,05 49,96
edukacja education	2017 2018	11,33 12,31	14,70 15,53	4,27 5,71	20,46 24,50	1,46 1,44	1,46 1,43	1,45 1,48
restauracje i hotele restaurants and hotels	2017 2018	53,69 58,90	57,40 63,35	22,72 23,79	89,44 90,21	38,52 43,19	37,91 43,52	41,93 41,01
pozostałe towary i usługi miscellaneous goods and services	2017 2018	71,63 71,95	73,54 72,64	44,85 48,21	85,46 93,14	74,68 72,05	76,80 73,62	62,94 61,63
w tym higiena osobista of which personal care	2017 2018	36,15 36,96	38,83 39,17	21,90 23,09	46,05 46,56	31,22 32,26	32,08 32,65	26,42 29,72
Pozostałe wydatki Other expenditures	2017 2018	49,26 50,32	43,48 43,97	31,14 30,76	54,27 50,09	71,67 75,58	74,18 77,55	57,70 62,55

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.

a Including pocket money not considered in terms by types of expenditures.

TABL. 8 (219). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym gospodarstwa domowe Of which households of					
			pracownik employ- ees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek the self- employ- ed	emerytów i rencistów retirees and pensioners		
						razem total	emerytów retirees	rencistów pensioners
Pieczywo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	2017	5,67	5,18	6,72	4,70	7,08	7,06	7,19
	2018	5,48	5,00	6,23	4,54	6,97	6,94	7,15
w tym: of which:								
ryż rice	2017	0,15	0,14	0,12	0,15	0,19	0,19	0,20
	2018	0,15	0,14	0,12	0,14	0,18	0,18	0,19
pieczywo ^a bread ^a	2017	3,31	3,03	4,18	2,61	4,07	4,03	4,30
	2018	3,15	2,87	3,80	2,45	3,99	3,96	4,19
makaron i produkty makaronowe pasta and pasta products	2017	0,38	0,36	0,35	0,32	0,46	0,45	0,47
	2018	0,38	0,36	0,34	0,34	0,45	0,45	0,48
mąka ^b flour ^b	2017	0,63	0,53	0,98	0,51	0,87	0,88	0,85
	2018	0,60	0,51	0,93	0,47	0,85	0,85	0,83
kasze i ziarna zbóż groats and cereal grains	2017	0,12	0,11	0,13	0,10	0,19	0,19	0,16
	2018	0,12	0,10	0,12	0,11	0,18	0,18	0,18
Mięso w kg Meat in kg	2017	5,28	4,77	6,25	4,35	6,86	6,87	6,81
	2018	5,20	4,67	5,76	4,25	6,95	6,94	7,01
w tym: of which:								
mięso surowe raw meat	2017	3,00	2,68	3,77	2,49	3,93	3,94	3,89
	2018	2,96	2,64	3,45	2,43	3,98	3,99	3,96
w tym drób of which poultry	2017	1,55	1,40	1,77	1,30	2,01	2,00	2,07
2018	1,52	1,37	1,64	1,25	2,03	2,02	2,12	
wędliny i inne przetwory mięsne ^c processed meat and other meat preparations ^c	2017	2,04	1,90	2,20	1,70	2,53	2,52	2,53
	2018	2,00	1,84	2,07	1,67	2,57	2,56	2,65
Ryby i owoce morza ^d w kg Fish and seafood ^d in kg	2017	0,29	0,25	0,29	0,27	0,43	0,44	0,35
	2018	0,28	0,23	0,28	0,27	0,42	0,43	0,35
Mleko ^e w l Milk ^e in l	2017	2,99	2,74	3,85	2,60	3,58	3,58	3,59
	2018	2,94	2,71	3,49	2,66	3,53	3,53	3,52
Jogurty w kg Yoghurt in kg	2017	0,52	0,53	0,40	0,53	0,55	0,56	0,49
	2018	0,52	0,52	0,40	0,53	0,55	0,56	0,52

a, b, d, e Bez: a — pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, b — mąki ziemniaczanej, d — marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, konserw rybnych oraz wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, e — zagęszczonego i w proszku. c Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych.

a, b, d, e Excluding: a — crisp bread, toasted bread and confectionery, b — potato flour, d — pickles, processed sea and freshwater food and fish, canned fish and ready-to-serve food including coated food products, e — condensed and powdered milk. c Including ready-to-serve food, excluding offal preparations.

TABL. 8 (219). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)

AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym gospodarstwa domowe Of which households of					emerytów i rencistów retirees and pensioners	
			pracownik employ- ees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek the self- employed	razem total			
						emerytów retirees	rencistów pensioners		
Sery i twarogi ^f w kg	2017	0,86	0,82	0,71	0,87	1,01	1,03	0,92	
Cheese and curd ^f in kg	2018	0,87	0,83	0,70	0,86	1,05	1,06	0,97	
Śmietana w l	2017	0,36	0,31	0,38	0,28	0,52	0,52	0,51	
Cream in l	2018	0,35	0,30	0,37	0,28	0,51	0,51	0,49	
Jaja w szt.	2017	11,42	10,14	13,99	9,87	14,93	15,02	14,43	
Eggs in units	2018	11,09	9,81	13,23	9,38	14,83	14,82	14,91	
Oleje i tłuszcze w kg	2017	1,11	0,99	1,25	0,88	1,51	1,51	1,51	
Oils and fats in kg	2018	1,07	0,94	1,15	0,86	1,49	1,48	1,50	
w tym: of which:									
masło	2017	0,26	0,23	0,24	0,29	0,37	0,38	0,31	
butter	2018	0,25	0,22	0,22	0,27	0,37	0,38	0,30	
tłuszcze roślinne	2017	0,78	0,71	0,90	0,56	1,00	0,99	1,07	
vegetable fats	2018	0,75	0,67	0,84	0,55	0,98	0,97	1,07	
Owoce w kg	2017	3,64	3,36	2,92	3,67	4,76	4,85	4,28	
Fruit in kg	2018	3,75	3,37	3,26	3,64	5,09	5,18	4,48	
Warzywa w kg	2017	8,24	7,31	10,15	6,93	10,90	10,92	10,79	
Vegetables in kg	2018	7,92	6,93	9,06	6,63	10,90	10,92	10,72	
w tym ziemniaki	2017	3,16	2,72	4,89	2,30	4,21	4,16	4,50	
of which potatoes	2018	2,97	2,51	4,26	2,14	4,21	4,19	4,34	
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze ^g w kg	2017	1,72	1,56	2,23	1,44	2,16	2,18	2,09	
Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery ^g in kg	2018	1,76	1,59	2,08	1,44	2,31	2,32	2,22	
w tym cukier	2017	0,93	0,80	1,50	0,66	1,29	1,29	1,26	
of which sugar	2018	0,94	0,79	1,36	0,65	1,36	1,37	1,32	
Kawa w kg	2017	0,18	0,16	0,17	0,15	0,23	0,23	0,24	
Coffee in kg	2018	0,18	0,16	0,16	0,15	0,24	0,24	0,25	
Herbata w kg	2017	0,05	0,05	0,05	0,05	0,07	0,07	0,07	
Tea in kg	2018	0,05	0,04	0,05	0,04	0,07	0,07	0,06	
Wody mineralne lub źródlane w l	2017	5,16	5,29	3,88	5,57	5,29	5,38	4,83	
Mineral or spring waters in l	2018	5,70	5,66	4,72	6,13	6,12	6,17	5,74	
Soki owocowe i warzywne w l	2017	0,97	1,06	0,69	1,18	0,77	0,78	0,70	
Fruit and vegetable juices in l	2018	0,99	1,07	0,79	1,16	0,81	0,82	0,75	

f Bez serków słodkich. g Łącznie z lodami jadalnymi.

f Excluding sweet cottage cheese. g Including edible ice-cream.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018				system wag ^a weight sys- tem ^a	SPECIFICATION
	wskaźniki cen			price indices				
	rok poprzedni=100 previous year =100			2005= =100	2010= =100	2015= =100		
GOSPODARSTWA PRACOWNIKÓW	99,4	101,9	101,6	126,1	110,8	102,9	100,00	HOUSEHOLDS OF EMPLOYEES
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,8	104,1	102,6	140,5	117,7	107,6	22,69	Food and non-alcoholic beverages
żywność	100,9	104,5	102,7	142,2	118,7	108,2	20,51	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	103,8	155,7	120,3	106,4	3,58	bread and cereals
mięso ^b	100,0	104,8	101,8	133,4	118,7	106,7	5,63	meat ^b
ryby i owoce morza	103,5	103,4	101,4	150,7	125,9	108,5	0,71	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	105,9	105,2	140,9	121,3	109,2	2,98	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,2	115,8	106,8	157,9	130,4	122,7	0,97	oils and fats
owoce	105,4	107,6	99,8	160,2	127,3	113,2	1,51	fruit
warzywa ^c	102,6	103,0	104,6	146,2	105,5	110,6	2,31	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	104,5	102,4	98,2	121,7	113,0	105,1	1,51	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,7	101,0	101,5	126,8	110,0	102,2	2,18	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,5	100,9	101,5	151,2	119,1	102,9	7,30	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,5	94,7	96,3	50,6	70,9	87,1	5,74	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,4	102,0	102,1	161,7	121,1	103,5	18,61	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,3	103,1	103,8	147,6	119,0	108,4	1,48	actual rentals for housing ^d
zaopatrzenie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,5	102,5	102,2	186,0	137,8	107,4	5,17	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,4	101,6	101,6	160,1	114,8	100,6	9,70	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	3,61	electricity
gaz	92,1	98,6	99,9	158,2	103,0	90,7	1,91	gas
opał	97,5	104,9	106,7	181,3	121,9	109,2	2,08	liquid and solid fuels
energia cieplna	100,7	99,6	100,8	153,5	122,9	101,1	2,10	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,3	100,7	113,1	106,0	100,9	5,23	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	99,5	101,4	102,2	133,1	116,0	103,1	4,51	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,6	100,0	101,3	118,3	107,8	98,9	2,58	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	2,25	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,6	159,3	130,2	110,0	1,83	out-patient services
Transport	95,3	103,6	104,0	113,4	103,6	102,6	9,63	Transport
Łączność ^e	99,1	100,5	98,0	88,2	91,0	97,6	4,89	Communication ^e
Rekreacja i kultura	98,4	101,4	101,3	106,5	106,8	101,1	7,07	Recreation and culture
Edukacja	100,8	101,2	102,4	123,5	108,9	104,4	1,26	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	103,0	146,2	120,3	106,7	7,50	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	101,2	102,2	99,5	117,6	109,5	102,9	5,57	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,2	100,3	100,7	114,4	105,7	100,2	3,27	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018				system wag ^a weight sys- tem ^a	SPECIFICATION
	wskaźniki cen			price indices				
	rok poprzedni=100 previous year =100	2005=100	2010=100	2015=100	2015=100	2015=100		
GOSPODARSTWA ROLNIKÓW	99,1	102,1	101,7	124,3	110,0	102,9	100,00	HOUSEHOLDS OF FARMERS
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,9	104,2	102,2	140,9	118,2	107,4	27,81	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,5	102,3	142,1	118,9	107,9	25,25	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,5	102,2	104,1	158,8	121,7	106,9	5,06	bread and cereals
mięso ^b	100,1	104,9	101,7	135,3	119,0	106,8	7,61	meat ^b
ryby i owoce morza	103,4	103,2	101,5	153,2	127,9	108,3	0,93	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	105,7	104,7	139,3	120,5	108,5	3,09	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,1	115,0	106,2	156,4	128,9	121,1	1,47	oils and fats
owoce	104,9	106,9	100,0	156,5	126,2	112,1	1,31	fruit
warzywa ^c	101,8	103,9	104,2	141,4	104,3	110,2	2,07	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	107,7	102,9	94,8	113,5	109,0	105,0	2,17	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,7	101,0	101,4	127,5	110,5	102,1	2,56	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,4	100,8	101,5	153,8	120,0	102,7	7,05	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,6	94,8	96,2	50,1	70,5	87,2	6,44	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	98,8	102,9	102,9	160,0	119,7	104,6	17,79	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^{de}	101,3	103,2	103,5		119,1	108,2	0,05	actual rentals for housing ^{de}
zaopatrzenie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	103,2	102,5	102,3	215,9	151,2	108,2	3,79	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,1	103,4	103,1	164,2	116,0	103,5	10,85	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	4,93	electricity
gaz	90,6	103,6	102,2	145,1	110,2	96,0	1,52	gas
opał	98,2	104,7	107,0	183,1	122,4	110,0	4,27	liquid and solid fuels
energia cieplna	100,7	99,6	100,7	152,9	122,4	101,0	0,13	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,8	100,2	100,7	110,8	104,9	100,7	5,81	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	99,2	101,2	102,1	131,2	115,1	102,5	4,91	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,4	100,0	101,3	118,7	107,7	98,7	3,19	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	2,87	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,7	159,3	130,6	110,1	1,67	out-patient services
Transport	95,4	104,1	105,4	115,1	103,9	104,7	10,41	Transport
Łączność ^f	99,4	100,0	97,7	89,1	92,0	97,1	5,40	Communication ^f
Rekreacja i kultura	96,0	100,3	101,2	100,1	102,1	97,5	4,46	Recreation and culture
Edukacja	100,6	101,0	102,3	122,5	111,1	103,9	0,52	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,3	102,9	143,8	119,9	106,7	4,16	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	101,8	102,1	99,2	115,9	108,9	103,1	5,24	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,0	100,2	100,6	113,3	105,1	99,8	2,67	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, f Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, f — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym. e Brak informacji o wydatkach w 2009 r. uniemożliwił obliczenie wskaźnika cen przy podstawie 2005=100, metodą nawiązania łańcuchowego.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, f Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", f — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund. e The calculation of the price index (2005=100) using the chain-base index method was impossible due to lack of information on expenditures in 2009.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			system wag ^a weight system ^a	SPECIFICATION	
	wskaźniki cen		price indices					
	rok poprzedni=100 previous year =100		2005= =100	2010= =100	2015= =100			
GOSPODARSTWA PRACUJĄCYCH NA WŁASNY RACHUNEK	99,4	101,9	101,6	124,1	110,4	102,9	100,00	HOUSEHOLDS OF THE SELF-EMPLOYED
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,9	104,3	102,7	141,2	118,4	108,0	19,90	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,6	102,8	142,8	119,1	108,6	17,97	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,0	103,7	154,0	119,7	106,2	2,96	bread and cereals
mięso ^b	100,0	104,6	101,8	133,4	118,5	106,5	4,69	meat ^b
ryby i owoce morza	103,8	103,6	101,4	150,8	126,0	109,0	0,70	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	105,9	105,3	140,4	121,3	109,3	2,67	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,3	117,7	107,8	161,3	133,1	126,0	0,85	oils and fats
owoce	105,7	107,7	99,6	161,3	128,4	113,3	1,54	fruit
warzywa ^c	102,5	103,1	104,4	146,0	106,3	110,4	2,13	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	103,8	102,4	99,0	124,0	113,9	105,2	1,33	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,8	101,0	101,5	126,6	109,8	102,3	1,93	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,3	100,8	101,4	142,7	116,4	102,5	6,68	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,5	94,7	96,1	50,5	70,3	86,9	6,28	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,1	101,7	101,8	160,7	120,1	102,6	16,74	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,3	103,1	103,8	147,1	119,2	108,4	1,26	actual rentals for housing ^d
zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,5	102,5	102,3	190,6	139,5	107,5	4,44	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	96,9	101,2	101,1	159,0	113,3	99,2	9,19	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	3,71	electricity
gaz	92,4	97,8	99,5	160,3	101,8	89,9	2,40	gas
opał	97,0	104,7	106,9	174,1	123,6	108,6	1,47	liquid and solid fuels
energia cieplna	100,7	99,6	100,8	153,3	122,7	101,1	1,61	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,4	100,8	113,9	106,3	101,1	4,96	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	100,1	101,7	102,3	136,0	118,1	104,1	4,44	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,8	100,1	101,3	118,6	108,1	99,2	2,26	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	1,89	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,6	159,0	130,0	110,0	2,02	out-patient services
Transport	95,0	104,6	104,8	110,6	103,1	104,2	8,60	Transport
Łączność ^e	99,1	100,8	98,2	88,8	92,2	98,1	4,34	Communication ^e
Rekreacja i kultura	99,3	101,8	101,1	112,0	109,4	102,2	9,62	Recreation and culture
Edukacja	100,8	101,3	102,4	125,8	109,8	104,6	1,44	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	102,9	144,4	119,8	106,6	11,71	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	101,7	101,8	99,7	117,5	109,4	103,2	5,29	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,2	100,4	100,8	115,0	105,8	100,4	3,20	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			system wag ^a weight system ^a	SPECIFICATION	
	wskaźniki cen		price indices					
	rok poprzedni=100 previous year =100		2005= =100	2010= =100	2015= =100			
GOSPODARSTWA EMERYTÓW I RENCISTÓW	99,6	102,3	101,8	133,2	113,6	103,7	100,00	HOUSEHOLDS OF RETIREES AND PENSIONERS
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,0	104,5	102,7	141,7	118,4	108,3	29,01	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,8	102,8	143,0	118,7	108,8	26,77	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	103,9	156,7	120,7	106,5	4,56	bread and cereals
mięso ^b	100,1	104,8	101,7	134,1	119,1	106,7	7,87	meat ^b
ryby i owoce morza	103,6	103,5	101,4	151,6	126,6	108,7	1,03	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	106,0	105,8	142,7	121,6	109,9	3,72	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,1	116,3	106,9	158,6	131,2	123,3	1,53	oils and fats
owoce	105,6	108,9	99,9	164,8	129,2	114,9	2,04	fruit
warzywa ^c	103,2	102,7	105,1	147,2	104,9	111,4	3,01	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	105,7	102,7	96,7	119,0	112,0	105,0	1,81	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,9	101,4	101,5	129,8	111,9	102,8	2,24	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,4	101,5	101,7	187,8	132,4	104,6	3,42	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,9	95,2	97,0	52,9	73,5	88,6	3,52	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,2	101,7	102,0	163,5	120,7	102,9	25,75	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,3	102,6	103,5	143,9	118,5	107,5	0,33	actual rentals for housing ^d
zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,4	102,5	102,2	184,4	137,5	107,3	7,25	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,5	101,4	101,7	161,2	114,8	100,6	15,38	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	4,96	electricity
gaz	92,2	98,5	99,9	158,0	103,1	90,7	3,24	gas
opał	98,1	104,6	106,5	181,9	122,2	109,3	3,58	liquid and solid fuels
energia cieplna	100,7	99,6	100,8	153,1	122,9	101,1	3,6	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,3	100,6	113,3	105,9	100,8	5,21	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	98,6	100,8	101,7	126,4	112,5	101,1	9,43	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,3	99,9	101,3	118,5	107,6	98,5	6,85	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	6,12	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,5	156,5	129,8	109,9	2,22	out-patient services
Transport	96,0	104,1	104,1	119,3	106,1	104,0	6,14	Transport
Łączność ^e	99,4	101,2	98,7	91,1	93,2	99,3	4,76	Communication ^e
Rekreacja i kultura	96,7	101,5	101,8	112,9	107,9	100,0	5,42	Recreation and culture
Edukacja	100,6	101,0	102,4	122,4	110,6	104,0	0,12	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	103,0	151,6	121,3	106,7	1,59	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	102,4	102,5	99,5	118,4	110,4	104,5	5,63	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,3	100,4	100,8	115,2	106,1	100,5	2,67	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			system wag ^a weight sys- tem ^a	SPECIFICATION	
	wskaźniki cen		price indices					
	rok poprzedni=100 previous year =100		2005= =100	2010= =100	2015= =100			
Gospodarstwa emerytów	99,5	102,3	101,8	132,8	113,4	103,6	100,00	Households of retirees
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,0	104,6	102,7	142,2	118,6	108,5	28,79	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,8	102,8	143,1	118,8	108,8	26,58	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	103,9	156,6	120,9	106,5	4,50	bread and cereals
mięso ^b	100,1	104,8	101,7	134,2	119,1	106,7	7,83	meat ^b
ryby i owoce morza	103,6	103,6	101,4	151,5	126,6	108,8	1,04	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	106,0	105,9	142,6	121,7	110,0	3,68	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,1	116,6	107,0	159,2	131,6	123,7	1,53	oils and fats
owoce	105,6	108,9	99,9	164,6	129,3	114,9	2,06	fruit
warzywa ^c	103,2	102,7	105,1	146,8	105,0	111,4	2,98	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	105,6	102,7	96,7	119,4	111,9	104,9	1,78	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,9	101,4	101,6	129,8	111,9	102,9	2,21	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,4	101,5	101,7	185,3	131,6	104,6	3,45	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,9	95,2	97,0	52,9	73,6	88,6	3,53	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,2	101,7	102,0	163,5	120,7	102,9	25,39	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,3	102,5	103,4	143,1	118,5	107,3	0,29	actual rentals for housing ^d
zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,4	102,5	102,2	184,4	137,5	107,3	7,17	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,5	101,3	101,6	161,2	114,6	100,4	15,15	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	4,86	electricity
gaz	92,2	98,4	99,9	158,6	102,9	90,6	3,26	gas
opał	98,1	104,6	106,5	182,0	122,0	109,3	3,42	liquid and solid fuels
energia ciepła	100,7	99,6	100,8	153,1	122,9	101,1	3,61	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,3	100,7	113,7	106,0	100,9	5,28	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	98,7	100,8	101,7	126,6	112,7	101,2	9,53	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,3	99,9	101,3	118,5	107,6	98,5	6,88	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	6,10	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,5	156,6	129,8	109,9	2,27	out-patient services
Transport	95,9	104,1	104,2	118,5	105,8	104,0	6,43	Transport
Łączność ^e	99,4	101,3	98,8	91,2	93,2	99,5	4,72	Communication ^e
Rekreacja i kultura	96,9	101,5	101,8	113,2	108,2	100,2	5,51	Recreation and culture
Edukacja	100,7	101,0	102,4	122,6	110,6	104,1	0,11	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	103,0	151,2	121,2	106,7	1,63	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	101,5	102,6	99,4	117,4	109,5	103,5	5,63	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,3	100,4	100,8	115,6	106,2	100,5	2,68	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			system wag ^a weight sys- tem ^a	SPECIFICATION	
	wskaźniki cen		price indices					
	rok poprzedni=100 previous year =100		2005= =100	2010= =100	2015= =100			
Gospodarstwa rencistów	99,9	102,2	101,8	135,0	114,3	103,9	100,00	Households of pensioners
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,9	104,4	102,7	141,6	118,0	108,1	30,51	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,6	102,8	142,9	118,5	108,6	28,05	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	104,0	157,7	121,1	106,6	4,96	bread and cereals
mięso ^b	100,1	104,8	101,7	134,1	119,0	106,7	8,37	meat ^b
ryby i owoce morza	103,5	103,3	101,4	151,3	126,6	108,4	0,95	fish and seafood
mleko, sery i jaja	97,9	106,0	105,8	142,6	121,4	109,8	3,90	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,0	114,6	106,4	156,1	128,5	120,8	1,56	oils and fats
owoce	105,5	108,9	100,1	165,1	128,7	115,0	1,92	fruit
warzywa ^c	103,2	102,6	105,3	146,3	104,2	111,5	3,12	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	106,2	102,8	96,3	117,9	111,9	105,2	1,88	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,9	101,4	101,5	130,0	112,0	102,8	2,46	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,7	101,7	101,7	201,2	135,8	105,2	3,73	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,8	94,9	96,9	51,4	72,2	88,1	3,45	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,2	102,0	102,2	163,8	121,4	103,4	28,07	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,3	103,0	103,8	147,8	119,1	108,3	0,56	actual rentals for housing ^d
zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,4	102,5	102,2	183,7	137,3	107,3	7,84	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,5	101,7	102,0	160,9	115,6	101,2	16,87	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	5,62	electricity
gaz	91,9	99,4	100,4	156,3	104,7	91,7	3,09	gas
opał	98,0	104,4	106,5	180,2	122,2	108,9	4,59	liquid and solid fuels
energia ciepła	100,7	99,6	100,7	153,0	122,8	101,0	3,57	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,2	100,5	113,0	105,6	100,6	4,76	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	98,3	100,7	101,8	125,5	111,9	100,8	8,75	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,3	99,9	101,3	118,6	107,6	98,5	6,64	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	6,19	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,5	156,5	130,0	109,9	1,89	out-patient services
Transport	96,3	103,9	103,5	122,1	108,2	103,6	4,25	Transport
Łączność ^e	99,5	100,8	98,5	91,2	93,0	98,8	5,04	Communication ^e
Rekreacja i kultura	95,2	100,9	101,8	109,4	105,3	97,8	4,60	Recreation and culture
Edukacja	100,4	101,0	102,4	122,9	110,6	103,8	0,14	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	103,2	153,9	122,5	106,9	1,25	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	107,2	101,6	100,2	123,9	114,8	109,1	5,45	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,1	100,3	100,7	114,0	105,6	100,1	2,56	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABL. 11 (222). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH ORAZ SYSTEM WAG WEDŁUG GRUP GOSPODARSTW DOMOWYCH (dok.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES AS WELL AS WEIGHT SYSTEM BY HOUSEHOLD GROUPS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018				system wag ^a weight system ^a	SPECIFICATION
	wskaźniki cen		price indices			weight system ^a		
	rok poprzedni=100 previous year =100	2005=100	2010=100	2015=100				
GOSPODARSTWA UTRZYMUJĄCYCH SIĘ Z NIEZAROBKOWYCH ŹRÓDEŁ	99,5	101,9	101,7	130,1	112,4	103,1	100,00	HOUSEHOLDS MAINTAINED FROM NON-EARNED SOURCES
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,8	103,9	102,7	141,4	117,6	107,5	29,23	Food and non-alcoholic beverages
żywność	100,9	104,2	102,8	142,7	118,2	108,0	26,47	food
w tym:								of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	103,9	157,1	120,6	106,5	5,04	bread and cereals
mięso ^b	100,0	104,8	101,8	134,3	119,1	106,7	7,22	meat ^b
ryby i owoce morza	103,3	103,1	101,4	151,3	125,3	108,0	0,69	fish and seafood
mleko, sery i jaja	97,9	106,0	105,4	142,5	121,7	109,4	3,88	milk, cheese and eggs
oleje i tłuszcze	99,1	113,1	105,5	153,1	126,4	118,3	1,20	oils and fats
owoce	104,9	108,1	100,1	160,7	127,2	113,5	1,59	fruit
warzywa ^c	103,3	102,4	105,0	148,8	105,7	111,1	3,02	vegetables ^c
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	105,4	102,5	101,4	123,2	116,0	109,5	1,97	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
napoje bezalkoholowe	99,7	101,0	97,8	122,7	106,4	98,5	2,76	non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,6	101,8	101,7	190,6	132,5	105,2	3,55	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,3	94,6	95,9	49,5	70,0	86,5	5,28	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,5	102,4	102,4	161,3	121,8	104,3	26,27	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:								of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^d	101,4	103,2	103,9	148,9	119,3	108,7	5,31	actual rentals for housing ^d
zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,3	102,5	102,3	183,0	136,7	107,3	6,99	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	96,8	102,1	101,9	159,3	115,5	100,7	12,32	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	4,90	electricity
gaz	91,9	99,5	100,4	156,1	104,7	91,8	2,24	gas
opał	94,8	105,8	107,1	179,6	122,4	107,4	2,89	liquid and solid fuels
energia cieplna	100,7	99,6	100,8	153,3	123,0	101,1	2,29	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,2	100,7	114,2	105,9	100,8	5,06	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	99,3	101,0	102,0	129,8	114,6	102,3	5,15	Health
w tym:								of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,5	100,0	101,3	118,4	107,8	98,8	3,16	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	2,70	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,7	103,7	103,3	158,4	130,0	110,0	1,93	out-patient services
Transport	96,1	104,2	105,0	125,8	111,4	105,1	5,82	Transport
Łączność ^e	99,1	100,4	97,9	89,2	91,2	97,4	5,47	Communication ^e
Rekreacja i kultura	97,3	100,2	101,1	103,0	104,0	98,6	5,46	Recreation and culture
Edukacja	100,6	101,1	102,4	123,2	110,3	104,1	1,02	Education
Restauracje i hotele	101,5	102,4	103,3	151,1	122,5	107,3	2,57	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	100,6	100,9	99,9	115,3	106,8	101,4	5,12	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,0	100,1	100,6	112,9	104,7	99,7	3,43	of which personal care

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2016 r. b, e Do 2013 r. bez: b — boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”, e — niektórych opłat internetowych uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”. c, d Do 2005 r. łącznie z: c — nasionami i pestkami jadalnymi, d — funduszem remontowym.

a Based on the structure of households' consumer expenditure in 2016. b, e Until 2013 excluding: b — raw bacon included in item "oil and fats", e — some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture". c, d Until 2005 including: c — edible seeds, d — renovation fund.

TABLE 12 (223). WSKAŹNIKI ZASIĘGU UBÓSTWA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a
 POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2017	2018	2010	2017	2018	2010	2017	2018
	osoby — w % ogółu osób w gospodarstwach danego typu — o wydatkach poniżej persons — in % of persons living in a given type of households — with expenditures below								
	relatywnej granicy ubóstwa relative poverty threshold			„ustawowej” granicy ubóstwa "legal" poverty threshold			granicy ubóstwa skrajnego extreme poverty threshold		
OGÓŁEM TOTAL	17,4	13,4	14,2	7,4	10,7	10,9	5,8	4,3	5,4
miasta urban areas	11,9	9,0	8,7	4,3	6,7	6,4	3,4	2,4	2,8
wieś rural areas	25,9	20,4	22,7	12,2	16,8	17,9	9,6	7,3	9,4
gospodarstwa 1-osobowe one-person households	6,6	5,8	5,4	2,3	3,2	2,8	2,0	2,1	1,9
małżeństwa ^b : marriages ^b :									
bez dzieci na utrzymaniu without dependent children	6,1	5,8	5,7	0,9	2,1	2,0	1,5	1,7	1,8
z: 1 dzieckiem with: child	7,5	5,6	5,7	1,9	3,1	3,3	1,9	1,3	1,9
2	15,1	8,7	9,7	5,5	7,4	8,2	3,9	2,2	2,5
3 i więcej dzieci na utrzy- maniu and more dependent chil- dren	34,2	18,8	19,1	21,9	20,3	19,3	15,3	6,4	7,0
matka lub ojciec z dziećmi na utrzy- maniu mother or father with dependent chil- dren	17,9	9,6	10,5	9,7	8,3	10,2	7,3	2,5	2,9
W tym gospodarstwa: Of which households of:									
pracowników employees	16,6	11,9	12,9	7,1	9,7	10,5	5,3	3,3	4,7
rolników farmers	26,5	25,8	27,7	12,3	21,6	22,8	9,0	9,7	11,0
pracujących na własny rachunek the self-employed	9,8	8,5	8,9	3,5	6,8	7,2	2,3	2,6	3,4
emerytów retirees	13,2	11,9	12,0	4,0	7,3	6,7	3,8	4,4	4,6
rencistów pensioners	25,7	20,0	21,8	10,1	14,0	13,0	9,7	7,3	8,4

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 299. b Łącznie ze związkami partnerskimi.
 a See general notes, item 11 on page 299. b Including cohabiting couples.

TABL. 13 (224). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^aHOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		W tym gospodarstwa domowe Of which households of						
		Ogółem Grand total	pracownik employees	rolników farmers	pracujących na własny rachunek the self-employed	emerytów i rencistów retirees and pensioners		
						razem total	emerytów retirees	rencistów pensioners
Pralka automatyczna Automatic washing machine	2010 2018	89,9 95,1	94,7 96,1	87,2 97,1	97,4 94,7	83,8 94,3	84,7 94,8	80,1 91,1
Zmywarka do naczyń Dishwasher	2010 2018	15,5 36,4	19,3 44,6	13,5 42,4	39,7 67,8	6,8 19,6	7,3 20,6	4,7 13,5
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną Electric cooker with ceramic or induction cooktop	2010 2018	8,1 15,6	9,5 19,2	4,1 8,5	20,9 32,6	4,3 8,0	4,5 8,2	3,8 7,1
Kuchenka mikrofalowa Microwave oven	2010 2018	52,4 62,7	62,6 70,3	58,9 74,2	72,4 74,2	35,1 49,5	35,5 49,8	33,3 47,2
Samochód osobowy Passenger car	2010 2018	59,5 66,2	73,2 79,7	91,0 95,1	91,5 93,2	35,2 42,4	37,8 45,2	24,9 25,4
Motocykl, skuter, motorower Motorcycle, scooter, motorbike	2010 2018	6,2 5,5	7,3 6,8	19,3 16,8	10,4 9,0	2,7 2,0	2,6 1,9	3,1 2,6
Rower (bez dziecięcego) Bicycle (excluding children's)	2010 2018	63,9 61,6	71,2 69,4	92,4 89,2	73,6 71,0	50,5 47,5	51,2 47,8	47,8 45,6
Telefon komórkowy Mobile phone	2010 2018	88,9 96,7	98,9 99,5	94,9 99,1	98,9 99,1	72,3 92,2	72,0 92,6	73,4 89,9
Smartfon Smartphone	2015 2018	45,4 67,5	62,2 85,1	43,4 76,0	69,2 87,1	16,3 37,1	16,1 37,1	16,9 36,9
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b Equipment for reception, recording and reproduction of sound ^b	2015 2018	75,2 68,7	73,2 65,4	82,5 81,1	75,5 66,1	78,8 74,6	79,6 75,1	75,3 71,2
Odbiornik telewizyjny Television set	2010 2018	98,5 96,4	98,5 95,6	99,8 98,8	98,4 94,3	99,0 98,8	99,1 98,8	98,8 98,6
Odbiornik telewizyjny do odbioru naziemnej telewizji cyfrowej z MPEG-4 Television set for receiving digital terrestrial television with MPEG-4	2015 2018	60,1 72,2	65,0 74,4	61,8 75,3	68,9 75,0	53,5 69,3	54,8 70,3	48,2 63,2
Zestaw kina domowego Home theatre system	2010 2018	16,9 12,2	23,3 16,0	13,6 11,0	35,6 25,0	5,9 4,9	6,0 5,2	5,4 3,2
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej Satellite or cable television equipment	2010 2018	64,6 62,0	72,8 66,5	49,1 50,7	80,9 69,0	54,3 57,1	55,6 57,9	48,9 52,2
Urządzenie do odbioru naziemnej telewizji cyfrowej z MPEG-4 Device for receiving digital terrestrial television with MPEG-4	2015 2018	17,8 14,0	13,9 10,9	31,2 22,1	10,1 9,6	22,9 18,3	22,2 17,5	25,9 23,3
Komputer osobisty Personal computer	2010 2018	64,6 74,1	85,0 90,9	74,7 86,0	92,3 95,4	30,1 44,8	30,1 45,6	29,9 39,9
Laptop, tablet Laptop, tablet	2015 2018	60,3 66,0	76,8 82,6	60,9 73,9	87,3 89,5	30,9 37,0	31,6 37,8	28,1 31,8
Urządzenie z dostępem do Internetu ^c Device with access to the Internet ^c	2018	75,6	91,3	87,9	95,1	47,9	48,6	43,3
Drukarka Printer	2010 2018	41,0 34,5	54,4 42,8	52,1 52,3	71,9 67,5	16,5 15,0	16,6 15,5	16,0 11,8
Drukarka wielofunkcyjna Multifunction printer	2015 2018	23,1 24,8	29,3 31,2	34,6 36,7	46,5 52,2	8,9 9,5	9,2 9,6	7,5 8,9

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych, radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Obejmuje urządzenia umożliwiające połączenie z Internetem poprzez np. komputer stacjonarny, laptop, telewizor, smartfon.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player, radio tape recorder with compact disc player, stereo music system. c Includes devices enabling Internet connection through e.g. desktop computer, laptop, TV, smartphone.

Wykorzystanie ICT w gospodarstwach domowych ICT usage in households

TABLE 14 (225). **GOSPODARSTWA DOMOWE POSIADAJĄCE DOSTĘP DO INTERNETU^a**
HOUSEHOLDS HAVING ACCESS TO THE INTERNET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2015			2018			SPECIFICATION
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
	w % ogółu gospodarstw			in % of total households						
OGÓŁEM	63,4	66,9	56,2	75,8	77,7	72,0	84,2	85,3	82,0	TOTAL
W tym posiadające łącze szerokopasmowe ^b	56,8	61,6	46,9	71,0	74,1	64,7	79,3	80,8	76,2	Of which broadband connections ^b
łącze stacjonarne (przewodowe lub bezprzewodowe) ^c	51,4	56,0	42,0	57,4	61,0	49,8	59,6	63,2	52,4	fixed connections (wired or wireless) ^c
łącze mobilne ^d	10,3	11,4	8,1	28,2	29,8	24,9	44,6	45,1	43,7	mobile connections ^d

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej jedną osobą w wieku 16—74 lata, posiadających dostęp do Internetu w miejscu zamieszkania przez: komputery — stacjonarne, przenośne (laptopy) i podręczne (palmtopy i organizery), telefony komórkowe, konsole do gier komputerowych i inne urządzenia. b W podziale według łącza gospodarstwo domowe może być wykazane więcej niż jeden raz, jeśli korzysta z więcej niż jednego rodzaju łącza. c Obejmują łącza przewodowe w technologii DSL, ADSL i VDSL, łącza w sieci telewizji kablowej, światłowodowe i satelitarne oraz publiczne radiowe (WiFi). d Obejmują łącza: poprzez sieć telefonii komórkowej (co najmniej w technologii 3G, np. UMTS), za pomocą karty SIM lub modemu USB, z wykorzystaniem telefonu komórkowego lub smartfona jako modemu.

Uwaga. Gospodarstwa domowe wyposażone w komputery (stacjonarne, przenośne lub podręczne) stanowiły: w 2010 r. — 69,0%, w 2015 r. — 77,9%, a w 2018 r. — 82,7% ogółu badanych gospodarstw.

a Data concern households with at least one person aged 16—74, having Internet access at home by means of: computers — desktop, laptop or handheld (palmtops and organizers), mobile phones, game consoles or any other devices. b In the breakdown by types of connections one household may be reported more than once, if it uses more than one type of connection. c Include wired connections in DSL, ADSL and VDSL technologies, cable television, optical fibre and satellite as well as public WiFi connections. d Include connections: via mobile phone network (at least 3G, e.g. UMTS), using SIM card or USB key, using a mobile phone or a smartphone as a modem.

Note. Households equipped with computers (desktop, laptop or handheld) accounted for: in 2010 — 69.0%, in 2015 — 77.9% and in 2018 — 82.7% of the total number of surveyed households.

Mieszkania. Infrastruktura komunalna Dwellings. Municipal infrastructure

TABLE 15 (226). **ZASOBY MIESZKANIOWE NA PODSTAWIE SPISÓW^a**
DWELLING STOCKS BASED ON CENSUS DATA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	20 V 2002			31 III 2011			SPECIFICATION
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	

OGÓŁEM TOTAL

Mieszkania w tys. | 12524 | 8365 | 4159 | 13495 | 9106 | 4390 | Dwellings in thousands

w tym ZAMIESZKANE STAŁE of which PERMANENTLY INHABITED

Mieszkania w tys.	11633 ^b	7876	3757	12518 ^c	8586	3932	Dwellings in thousands
Izby w mieszkaniach w tys.	43004	27629	15375	46902	30487	16415	Rooms in dwellings in thousands
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	797055	478267	318788	886131	539702	346429	Useful floor area of dwellings in thousand m ²

a Dane dotyczące mieszkań zamieszkałych (stałe i czasowo) nie obejmują mieszkań wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej. b, c Ponadto mieszkania zamieszkałe czasowo, w tys.: b — 131 (79 w miastach i 52 na wsi), c — 8 (7 w miastach i 1 na wsi).

a Data concerning inhabited (permanently and temporarily) dwellings exclude dwellings used exclusively for conducting economic activity. b, c Moreover, dwellings inhabited temporarily, in thousands: b — 131 (79 in urban areas and 52 in rural areas), c — 8 (7 in urban areas and 1 in rural areas).

TABL. 15 (226). ZASOBY MIESZKANIOWE NA PODSTAWIE SPISÓW^a (dok.)DWELLING STOCKS BASED ON CENSUS DATA^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	20 V 2002			31 III 2011			SPECIFICATION
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
ZAMIESZKANE STAŁE (dok.) PERMANENTLY INHABITED (cont.)							
Ludność w mieszkaniach w tys.	37801	23262	14539	38121	23185	14937	Population in dwellings in thousands
Gospodarstwa domowe w mieszkaniach:							Households in dwellings:
w tysiącach	13331	8961	4370	13568	9147	4421	in thousands
na 100 mieszkań	114,6	113,8	116,3	108,4	106,5	112,4	per 100 dwellings
Przeciętna w zasobach mieszkaniowych ^d :							Dwelling stocks, average ^d :
liczba izb w mieszkaniu	3,70	3,51	4,09	3,83	3,60	4,36	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² per:
1 mieszkania	68,6	60,8	84,9	72,4	63,7	92,0	dwelling
na 1 osobę	21,0	20,5	21,9	23,8	23,6	24,0	person
liczba osób na:							number of persons per:
1 mieszkanie	3,25	2,95	3,87	3,05	2,70	3,80	dwelling
1 izbę	0,88	0,84	0,95	0,80	0,75	0,88	room

a Dane dotyczące mieszkań zamieszkałych (stałe i czasowo) nie obejmują mieszkań wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej. d Bez mieszkań o nieustalonej liczbie izb i o nieustalonej powierzchni użytkowej.

a Data concerning inhabited (permanently and temporarily) dwellings exclude dwellings used exclusively for conducting economic activity. d Excluding dwellings with unknown number of rooms and with unknown useful floor area.

TABL. 16 (227). ZASOBY MIESZKANIOWE^a

Stan w dniu 31 grudnia

DWELLING STOCKS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Mieszkania w tys.	13470	14119	14440	14615	Dwellings in thousands
miasta	9088	9516	9740	9865	urban areas
wieś	4383	4604	4700	4750	rural areas
Izby w mieszkaniach w tys.	51279	53961	55206	55874	Rooms in dwellings in thousands
miasta	32525	34003	34738	35142	urban areas
wieś	18754	19959	20468	20732	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	973942	1039071	1068558	1084167	Useful floor area of dwellings in thousand m ²
miasta	577996	612353	628920	637834	urban areas
wieś	395945	426718	439638	446333	rural areas

a Zamieszkałe i niezamieszkałe; opracowano na podstawie bilansów.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balances.

TABL. 16 (227). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

DWELLING STOCKS^a (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętna w zasobach mieszkaniowych:					Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu	3,81	3,82	3,82	3,82	number of rooms in a dwelling
miasta	3,58	3,57	3,57	3,56	urban areas
wieś	4,28	4,34	4,35	4,36	rural areas
powierzchnia użytkowa w m ² :					useful floor area in m ² per:
1 mieszkania	72,3	73,6	74,0	74,2	dwelling
miasta	63,6	64,4	64,6	64,7	urban areas
wieś	90,3	92,7	93,5	94,0	rural areas
na 1 osobę	25,3	27,0	27,8	28,2	person
miasta	24,7	26,4	27,2	27,7	urban areas
wieś	26,2	27,9	28,7	29,1	rural areas
liczba osób na:					number of persons per:
1 mieszkanie	2,86	2,72	2,66	2,63	dwelling
miasta	2,58	2,43	2,37	2,34	urban areas
wieś	3,45	3,32	3,26	3,23	rural areas
1 izbę	0,75	0,71	0,70	0,69	room
miasta	0,72	0,68	0,67	0,66	urban areas
wieś	0,81	0,77	0,75	0,74	rural areas

a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansów.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balances.

TABL. 17 (228). **MIESZKANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI^a**

Stan w dniu 31 grudnia

DWELLINGS BY TYPE OF OWNERSHIP^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2018	2016	2018	SPECIFICATION
	mieszkania w tys. dwellings in thousands		powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² useful floor area of dwellings in thousand m ²		
OGÓŁEM	14272	14615	1053252	1084167	TOTAL
własność:					ownership of:
Osób fizycznych ^b	11123	11545	901728	936615	Natural persons ^b
w tym we wspólnotach mieszkaniowych	2897	2967	151532	154879	of which in condominiums
Spółdzielni mieszkaniowych	2074	2030	102336	100085	Housing cooperatives
Gmin (komunalna)	869	840	38306	36913	Gminas (municipal)
Towarzystw budownictwa społecznego	98	102	4843	5044	Public building societies
Zakładów pracy	79	69	4565	4039	Companies
Skarbu Państwa	29	29	1474	1470	State Treasury

a Zamieszkane i niezamieszkane. b Łącznie z mieszkaniami innych podmiotów; patrz uwagi ogólne, ust. 5, pkt 7) na str. 303.

U w a g a. Dane opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych oraz badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Inhabited and uninhabited. b Including dwellings of other entities; see general notes, item 5, point 7) on page 303.

N o t e. Data are compiled on the basis of balances of dwelling stocks and periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (229). MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a

Stan w dniu 31 grudnia

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania — w % — wyposażone w Dwellings — in % — fitted with					
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM	2010	96,6	93,2	90,7	56,4	80,8
TOTAL	2015	96,7	93,6	91,2	55,7	81,8
	2017	96,8	93,7	91,4	55,5	82,3
	2018	96,9	93,8	91,5	55,5	82,6
Miasta	2010	99,0	97,0	95,2	73,7	86,4
Urban areas	2015	99,0	97,2	95,4	72,3	87,1
	2017	99,1	97,3	95,6	71,8	87,5
	2018	99,1	97,3	95,6	71,4	87,7
Wieś	2010	91,6	85,3	81,4	20,6	69,3
Rural areas	2015	92,0	86,1	82,4	21,3	70,9
	2017	92,2	86,4	82,8	21,9	71,6
	2018	92,3	86,6	83,1	22,5	72,0

a Zamieszkane i niezamieszkane; opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Inhabited and uninhabited; compiled on the basis of balances of dwelling stocks.

TABL. 19 (230). MIESZKANIA, NA BUDOWĘ KTÓRYCH WYDANO POZWOLENIA^aDWELLINGS FOR WHICH PERMITS HAVE BEEN GRANTED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
OGÓŁEM	175,0	188,8	250,9	257,6	TOTAL
W nowych budynkach mieszkalnych ^b	165,1	181,6	243,0	251,1	In new residential buildings ^b
jednorodzinnych ^c	94,5	83,7	108,2	117,8	single-family ^c
wielorodzinnych ^d	70,6	97,9	134,8	133,3	multi-family ^d
W nowych budynkach zbiorowego zamieszkania i nowych budynkach niemieszkalnych	0,5	0,3	0,3	0,3	In new residences for communities and new non-residential buildings
Powstałe w wyniku rozbudowy ^e i przebudowy ^f	9,4	6,9	7,6	6,2	Created as a result of enlarging ^e and adapting ^f

a Od lipca 2015 r. łącznie z mieszkaniami, na budowę których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. b Bez budynków zbiorowego zamieszkania. c O jednym lub dwóch mieszkaniami. d O trzech lub więcej mieszkaniami. e Budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. f Mieszkań i pomieszczeń niemieszkalnych.

a Since July 2015 including dwellings which have been registered with a construction project. b Excluding residences for communities. c With one or two dwellings. d With three or more dwellings. e Of residential and non-residential buildings. f Of dwellings and non-residential spaces.

TABL. 20 (231). MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO ORAZ MIESZKANIA W BUDOWIE

DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN AND UNDER CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	158,1	168,4	206,0	221,9	Dwellings in which construction has begun
Indywidualne	86,6	78,9	94,5	85,3 ^a	Private
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	63,0	86,4	105,4	131,6 ^b	For sale or rent
Spółdzielcze	4,6	1,3	2,7	2,3	Cooperative
Komunalne (gminne)	1,8	0,8	1,5	1,1	Municipal
Spółeczne czynszowe	2,0	0,9	1,7	1,3	Public building society
Zakładowe	0,1	0,1	0,2	0,3	Company
Mieszkania w budowie (stan w dniu 31 XII)	692,6	720,6	758,9	795,7	Dwellings under construction (as of 31 XII)

a Przeznaczone na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 303.

a Intended for the own use of the investor. b Including private construction intended for sale or rent; see general notes, item 8 on page 303.

TABL. 21 (232). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011 — —2015 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Mieszkania w tys.	144,0	147,7	178,3	185,1	Dwellings in thousands
miasta	89,2	91,0	118,2	124,1	urban areas
wieś	54,8	56,7	60,1	61,0	rural areas
Indywidualne ^b	68,3	67,7	67,7	66,2	Private ^b
miasta	21,1	19,9	19,6	19,2	urban areas
wieś	47,2	47,8	48,1	47,0	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^c	68,1	74,4	105,0	112,4	For sale or rent ^c
Spółdzielcze	3,4	2,1	2,3	3,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	2,2	1,7	1,7	1,9	Municipal (gmina)
Społeczne czynszowe	1,5	1,3	1,5	1,5	Public building society
Zakładowe	0,5	0,5	0,1	0,1	Company
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	744	782	926	962	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	784	818	1034	1081	Urban areas
Wieś	686	730	769	786	Rural areas
Izby w tys.	607,0	610,8	697,1	713,5	Rooms in thousands
miasta	311,6	309,5	383,7	399,5	urban areas
wieś	295,4	301,3	313,4	314,0	rural areas
Indywidualne ^b	388,3	382,2	378,6	367,3	Private ^b
miasta	120,0	112,7	109,6	106,5	urban areas
wieś	268,3	269,5	269,0	260,8	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^c	197,9	213,8	303,6	328,6	For sale or rent ^c
Spółdzielcze	10,0	6,1	6,6	9,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	4,9	3,7	3,9	4,0	Municipal (gmina)
Społeczne czynszowe	4,2	3,4	3,9	4,1	Public building society
Zakładowe	1,7	1,6	0,5	0,5	Company
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m²	14807	14739	16540	16709	Useful floor area of dwellings in thousand m²
miasta	7304	7137	8695	8882	urban areas
wieś	7503	7602	7845	7827	rural areas
Indywidualne ^b	10139	9916	9818	9554	Private ^b
miasta	3252	3032	2956	2880	urban areas
wieś	6887	6884	6862	6674	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^c	4275	4545	6431	6827	For sale or rent ^c
Spółdzielcze	197	119	133	168	Cooperative
Komunalne (gminne)	92	69	74	76	Municipal (gmina)
Społeczne czynszowe	73	60	73	74	Public building society
Zakładowe	31	30	11	10	Company

a Przeciętne roczne. b Przeznaczone na użytek własny inwestora (dane za lata 2011—2017 zmieniono). c Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (dane za lata 2011—2017 zmieniono); patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 303.

a Annual averages. b Intended for the own use of the investor (data for 2011—2017 were changed). c Including private construction intended for sale or rent (data for 2011—2017 were changed); see general notes, item 8 on page 303.

TABL. 21 (232). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)

DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011— —2015 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	102,8	99,8	92,7	90,3	Average useful floor area per dwell- ing in m²
miasta	81,9	78,4	73,6	71,6	urban areas
wieś	137,0	134,1	130,5	128,4	rural areas
Indywidualne ^b	148,4	146,4	145,1	144,3	Private ^b
miasta	154,3	152,2	151,0	149,7	urban areas
wieś	145,7	143,9	142,7	142,0	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^c	62,8	61,1	61,2	60,8	For sale or rent ^c
Spółdzielcze	57,7	56,1	57,7	55,6	Cooperative
Komunalne (gminne)	42,1	40,9	43,2	40,7	Municipal (gmina)
Spoleczne czynszowe	49,5	47,4	49,2	49,2	Public building society
Zakładowe	65,1	64,5	76,3	77,4	Company

a Przepiętne roczne. b Przeznaczone na użytek własny inwestora (dane za lata 2011—2017 zmieniono). c Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (dane za lata 2011—2017 zmieniono); patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 303.

a Annual averages. b Intended for the own use of the investor (data for 2011—2017 were changed). c Including private construction intended for sale or rent (data for 2011—2017 were changed); see general notes, item 8 on page 303.

TABL. 22 (233). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB

DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych ^a In private buildings ^a					W budynkach poza indywidualnymi ^a In non-private buildings ^a					
		razem total	mieszkania — w % razem — o liczbie izb dwellings — in % of total — with specified number of rooms				razem total	mieszkania — w % razem — o liczbie izb dwellings — in % of total — with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM	2010	135835	64622	0,2	1,0	3,2	95,6	71213	5,9	30,6	37,7	25,8
TOTAL	2015	147711	67753	0,2	0,9	3,4	95,5	79958	6,5	35,9	34,5	23,1
	2017	178342	67657	0,1	1,0	3,5	95,4	110685	6,4	34,7	35,4	23,5
	2018	185063	66220	0,2	0,9	3,6	95,3	118843	6,3	33,6	35,4	24,7
Miasta	2010	86118	22042	0,3	1,2	3,6	94,9	64076	6,1	32,0	38,7	23,2
Urban areas	2015	91041	19927	0,3	1,3	3,6	94,8	71114	6,9	38,1	34,8	20,2
	2017	118203	19569	0,2	1,3	3,6	94,9	98634	6,9	36,5	36,5	20,1
	2018	124104	19235	0,3	1,2	3,9	94,6	104869	6,8	36,1	36,5	20,6
Wieś	2010	49717	42580	0,1	0,8	3,0	96,1	7137	4,9	18,9	27,1	49,1
Rural areas	2015	56670	47826	0,1	0,7	3,3	95,9	8844	3,2	18,5	31,9	46,4
	2017	60139	48088	0,1	0,8	3,5	95,6	12051	2,5	20,5	25,8	51,2
	2018	60959	46985	0,1	0,8	3,5	95,6	13974	2,6	15,0	27,2	55,2

a Dane za lata 2010—2017 zmieniono; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 303.

a Data for 2010—2017 were changed; see general notes, item 8 on page 303.

TABL. 24 (235). LUDNOŚĆ W MIASTACH OBSŁUGIWANYCH PRZEZ SIEĆ WODOCIĄGOWĄ, KANALIZACYJNĄ I GAZOWĄ^aPOPULATION IN URBAN AREAS SERVED BY WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS^a

LATA YEARS GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Ludność w miastach korzystająca ^b z			Population in urban areas connected ^b to			
	wodociągu water supply system	kanalizacji sewage system	gazu ^c gas supply ^c system	wodociągu water supply system	kanalizacji sewage system	gazu ^c gas supply ^c system	
	w % ogółu ludności ^d danej grupy miast in % of total population ^d of the given group of urban areas			w % ludności ^d danej grupy miast obsługiwanych przez odpowiednią sieć in % of population ^d of the given group of urban areas served by the respective system			
OGÓŁEM	2010	95,3	86,1	72,9	95,3	86,1	76,1
TOTAL	2015	96,5	89,8	71,6	96,5	89,8	74,1
	2017	96,6	90,2	71,2	96,6	90,2	73,5
	2018	96,6	90,3	70,9	96,6	90,3	73,0
Poniżej 5000		94,5	83,1	35,2	94,5	83,3	51,1
Below							
5000— 9999		94,2	82,9	50,5	94,2	82,9	56,8
10000— 19999		95,9	88,4	61,9	95,9	88,4	65,8
20000— 49999		96,0	89,7	70,7	96,0	89,7	71,5
50000— 99999		97,0	91,7	75,5	97,0	91,7	75,5
100000—199999		98,2	91,0	79,8	98,2	91,0	79,8
200000 i więcej		97,1	92,8	76,9	97,1	92,8	76,9
and more							

a Stan w dniu 31 grudnia. b Dane szacunkowe; w przypadku wodociągu i kanalizacji dane za 2010 r. są nie w pełni porównywalne z danymi za lata 2015—2018 z uwagi na zmianę metody badania w 2014 r. c Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. d Na podstawie bilansów.

a As of 31st December. b Estimated data; in the case of water supply and sewage systems data for 2010 are not fully comparable with those for 2015—2018 due to changing survey method in 2014. c Including consumers connected to collective gas-meters. d Based on balances.

TABL. 25 (236). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW OBSŁUGUJĄCE MIASTA^aWASTEWATER TREATMENT PLANTS SERVICING URBAN AREAS^a

LATA YEARS GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants				Ludność w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności danej grupy miast ^b Population in urban areas connected to wastewater treatment plants in % of total population of the given group of urban areas ^b				
	ogółem total	mecha- niczne mech- anical	biolo- giczne bio- logical	z podwyż- szonym usuwan- iem biogenów with increased biogene removal	ogółem total	mecha- nicznych mech- anical	biolo- gicznych bio- logical	z podwyż- szonym usuwan- iem biogenów with increased biogene removal	
OGÓŁEM	2010	855	7	452	396	88,0	0,1	14,2	73,7
TOTAL	2015	776	1	388	387	94,6	0,0	9,5	85,0
	2017	755	1	367	387	94,5	0,0	9,2	85,2
	2018	759	1	363	395	94,6	0,0	8,9	85,6
Poniżej 5000		264	—	215	49	90,2	—	64,1	26,1
Below									
5000— 9999		132	1	76	55	90,6	0,7	41,0	49,0
10000— 19999		155	—	41	114	93,4	—	16,9	76,5
20000— 49999		101	—	17	84	93,9	—	9,3	84,6
50000— 99999		42	—	—	42	94,4	—	—	94,4
100000—199999		28	—	3	25	95,6	—	0,2	95,5
200000 i więcej		37	—	11	26	96,4	—	0,3	96,2
and more									

a Stan w dniu 31 grudnia. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — na podstawie szacunków, ludność miast ogółem — na podstawie bilansów.

a As of 31st December. b Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total urban population — based on balances.

TABL. 26 (237). WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Stan w dniu 31 grudnia

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sieć w tys. km					Network in thousand km
Wodociągowa:					Water supply:
rozdzielcza	272,9	297,9	303,9	307,7	distribution
w tym sektor publiczny ^a	255,2	282,5	288,9	294,0	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	245,5	268,8	276,8	280,9	of which local government units
miasta	61,0	66,9	68,9	70,1	urban areas
wieś	211,9	231,0	235,0	237,6	rural areas
przesyłowa (magistralna)	16,8	17,7	17,8	17,8	transmission (main)
w tym sektor publiczny ^a	15,8	16,9	16,8	17,1	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	14,1	15,0	15,0	15,3	of which local government units
miasta	7,9	8,0	8,1	8,0	urban areas
wieś	8,8	9,6	9,7	9,8	rural areas
Kanalizacyjna — rozdzielcza i kolektory	107,5	149,7	156,8	160,7	Sewage — distribution and collectors
w tym sektor publiczny ^a	101,7	144,6	151,5	155,8	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	95,9	135,5	142,5	146,6	of which local government units
miasta	51,9	62,0	64,8	65,9	urban areas
wieś	55,6	87,6	92,0	94,8	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w tys.					Connections leading to residential buildings in thousands
Wodociągowe	4947,4	5479,0	5647,3	5682,4	Water supply network
w tym sektor publiczny ^a	4641,8	5223,3	5389,6	5447,2	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	4395,7	4892,7	5077,6	5108,9	of which local government units
miasta	1910,7	2093,5	2168,4	2168,0	urban areas
wieś	3036,7	3385,5	3478,9	3514,4	rural areas
Kanalizacyjne	2319,0	3073,1	3307,2	3367,3	Sewage network
w tym sektor publiczny ^a	2179,0	2966,5	3195,5	3261,5	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	2040,0	2746,2	2964,7	3028,8	of which local government units
miasta	1412,7	1692,2	1809,5	1838,8	urban areas
wieś	906,3	1380,9	1497,7	1528,5	rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	1197,9	1236,5	1223,6	1280,7	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	819,5	794,7	787,5	811,9	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,0	34,3	34,1	35,2	per capita in m ³
na 1 korzystającego w m ³	36,7	35,6	35,3	36,4	per user in m ³
Wieś w hm ³	378,4	441,7	436,1	468,8	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	1297,8	1258,4	1316,6	1330,3	Wastewater discharged by sewage network (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	1242,4	1254,2	1315,6	1328,7	Of which treated

a Dane dotyczą sieci i przyłączy zarządzanych lub administrowanych przez jednostki sektora publicznego.

a Data concern network and connections managed or administered by public sector entities.

TABLE 27 (238). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	14179	14468	15204	15398	Consumers (as of 31 XII) in thousands
Miasta	9409	9592	10111	10244	Urban areas
Wieś	4769	4876	5093	5154	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	29774	28315	30334	30506	In GWh
miasta	18406	16883	17985	17953	urban areas
wieś	11368	11432	12348	12553	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	785	728	778	777	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1956	1760	1779	1753	per consumer ^a
wieś — na 1 odbiorcę ^a	2384	2344	2425	2436	rural areas — per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a For calculations the number of consumers as of 31st December was used.

Source: data of the Ministry of Energy.

TABLE 28 (239). **SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 grudnia

GAS SUPPLY NETWORK AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS
FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sieć gazowa w km	133127	145987	152217	154380	Gas supply network in km
w tym sektor publiczny ^a	99370	139610	145681	147645	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	112	132	134	141	of which local government units
Sieć rozdzielcza	113774	124847	131045	133179	Distribution network
miasta	52021	56659	59916	60785	urban areas
wieś	61753	68188	71128	72394	rural areas
Sieć przesyłowa	19353	21140	21173	21201	Transmission network
miasta	3135	3281	3164	3169	urban areas
wieś	16218	17859	18009	18031	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w tys.	2455,6	2693,3	2870,3	2937,1	Connections leading to residential and non-residential buildings in thousands
w tym sektor publiczny ^a	1811,3	2646,6	2818,1	2881,1	of which public sector ^a
w tym jednostki samorządu terytorialnego	0,9	1,0	1,0	1,1	of which local government units
Miasta	1464,4	1611,1	1693,1	1728,3	Urban areas
Wieś	991,2	1082,3	1177,2	1208,8	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^b w tys.	7201	7374	7503	7558	Consumers of gas from gas supply system^b in thousands
Miasta	6324	6378	6454	6476	Urban areas
Wieś	878	996	1049	1082	Rural areas
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku) w GWh	4237,3^c	40774	47029	46903	Consumption of gas from gas supply system (during the year) in GWh
Miasta:					Urban areas:
w GWh	3419,5 ^c	31779	36180	35868	in GWh
na 1 mieszkańca w kWh	146 ^d	1370	1564	1553	per capita in kWh
Wieś w GWh	817,8 ^c	8995	10850	11035	Rural areas in GWh

a Dane dotyczą sieci i przyłączy zarządzanych lub administrowanych przez jednostki sektora publicznego. b Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. c, d W jednostkach naturalnych: c — hm³, d — m³.

a Data concern network and connections managed or administered by public sector entities. b Including consumers connected to collective gas-meters. c, d In natural units: c — hm³, d — m³.

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 996, z późniejszymi zmianami), ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1457) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1668, z późniejszymi zmianami).

W roku szkolnym 2018/19 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego, zaś dzieci 7-letnie obowiązkiem szkolnym. Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

Od 1 września 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2018/19:

- 1) w szkołach podstawowych kształcą się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy ósmej, co skutkuje brakiem absolwentów z lat szkolnych 2016/17 i 2017/18 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową);
- 2) nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają stopniowej likwidacji;
- 3) w szkołach branżowych I stopnia pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

2. Prezentowane w dziale dane dotyczą:

- 1) placówek wychowania przedszkolnego;
- 2) szkół dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
 - a) podstawowych,
 - b) gimnazjów,
 - c) ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych;
- 3) szkół policealnych;
- 4) uczelni;
- 5) specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych;
- 6) placówek pozaszkolnych.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem uczelni) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji cen-

General notes

1. The education system in Poland functions according to the Law on School Education, dated 14th December 2016 (uniform text Journal of Laws 2018 item 996, with later amendments), the Education System Law, dated 7th September 1991 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1457) and the Higher Education and Science Law, dated 20th July 2018 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1668, with later amendments).

In the 2018/19 school year, 1-year pre-primary education in pre-primary education establishments was compulsory for children aged 6, while children aged 7 were subject to full-time compulsory education which lasts until the age of 18.

The reform of the education system began on 1st September 2017, eventually implementing 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school and 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools are being phased out.

As a result of implementing the new education system in the 2018/19 school year:

- 1) the first cohort of pupils following the eighth grade curriculum attends primary schools, which results in the lack of graduates from the 2016/17 and 2017/18 school years (transition from a 6-year to 8-year primary school);
- 2) there was no recruitment to the first grade of lower secondary schools which are being phased out;
- 3) the remaining students enrolled in basic vocational school sections are pursuing their education in stage I sectoral vocational schools.

2. Data presented in the chapter concern:

- 1) pre-primary education establishments;
- 2) schools for children and youth and for adults:
 - a) primary,
 - b) lower secondary,
 - c) upper secondary and post-primary;
- 3) post-secondary schools;
- 4) higher education institutions;
- 5) special education and care centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and rehabilitation and education centres;
- 6) extracurricular institutions.

3. Data comprise schools and establishments managed by central (government) administration entities and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competences of public schools. A non-public school can obtain the competences of a public school, if it implements the minimum curriculum and applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education,

tralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Uczelnie mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Placówki wychowania przedszkolnego obejmują przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego, z wyjątkiem lat szkolnych 2011/12—2015/16, w których dotyczyło to dzieci 5-letnich.

6. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja;
- 3) szkoły ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe:
 - a) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy,
 - b) 3-letnie branżowe szkoły I stopnia (do roku szkolnego 2016/17 2—3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe),
 - c) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych),
 - d) 4-letnie technika,
 - e) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne,
 - f) funkcjonujące do roku szkolnego 2013/14 3-letnie licea profilowane oraz 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

7. Szkoły policealne — kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej — obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 1,5-roczone lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie);
- 3) funkcjonujące do roku szkolnego 2015/16 3-letnie: nauczycielskie kolegia języków obcych, kolegia nauczycielskie, w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

8. Uczelnie realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkolnictwa wyższego:

- 1) do roku akademickiego 2015/16 podawano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano tytuł licencjata;

allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local government units can administer public schools only. Primary and lower secondary schools can only be public or non-public schools with the competences of public schools.

Higher education institutions can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Pre-primary education establishments comprise nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections of primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres; in the 2004/05 school year, an obligatory one year pre-primary education of children aged 6 was introduced in pre-primary education establishments, with the exception of the 2011/12—2015/16 school years when children aged 5 were covered by compulsory education.

6. Schools for children and youth (including special schools) comprise:

- 1) primary schools including sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school curriculum;
- 2) lower secondary schools (excluding special schools);
- 3) upper secondary and post-primary schools:
 - a) 3-year special job-training schools,
 - b) 3-year stage I sectoral vocational schools (until the 2016/17 school year 2—3-year, basic vocational schools),
 - c) 3-year general secondary schools including sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - d) 4-year technical secondary schools,
 - e) general art schools leading to professional certification (excluding special schools), with the exception of schools providing art education only,
 - f) operating until the 2013/14 school year 3-year specialised secondary schools as well as 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools.

7. Post-secondary schools — educating in day, evening, extramural and full-time mode comprise:

- 1) post-secondary schools (1-, 1.5- or 2-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year);
- 3) operating until the 2015/16 school year, 3-year: foreign language teacher training colleges and teacher training college which did not confer the Bachelor's degree.

8. Higher education institutions provide full-time and part-time programmes of education. Data regarding tertiary education:

- 1) until the 2015/16 academic year, include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges which conferred the Bachelor's degree;

- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział uczelni według **typów uczelni** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla uczelni publicznych. W podziale tym do typu „uczelnie” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „uczelnia”, jak też „wyższa szkoła”, „uniwersytet”, „politechnika” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

9. Szkoły dla dorosłych — kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość — obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) szkoły ponadgimnazjalne:
 - a) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - b) funkcjonujące do roku szkolnego:
 - 2013/14 — 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
 - 2014/15 — 2—3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
 - 2015/16 — 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej oraz 4-letnie technika dla dorosłych.

10. Prezentowane dane o nauczaniu języka mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego obejmują samodzielne szkoły dla dzieci i młodzieży mniejszości narodowych i etnicznych oraz posługujących się językiem regionalnym, jak również szkoły i zespoły międzyszkolne, w których organizowane są dodatkowe zajęcia z nauczania tych języków.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

2) comprise foreigners studying in Poland (including students at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);

1) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at branch units of Polish higher education institutions operating abroad).

The division of higher education institutions by **types of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of "higher education institutions" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university" or "academy" — of: agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.

9. Schools for adults — educating in full-time, extramural and in distance form — comprise:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) upper secondary schools:
 - a) 3-year general secondary schools for adults,
 - b) operating until the school years:
 - 2013/14 — 2-year supplementary secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
 - 2014/15 — 2—3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialised secondary schools for adults,
 - 2015/16 — 3-year supplementary technical secondary schools for adults based on the basic vocational school curriculum, as well as 4-year technical secondary schools for adults.

10. Data on teaching a language of national and ethnic minorities as well as a **regional language** include independently operating schools for children and youth of national and ethnic minorities as well as students speaking a regional language and schools and interschool groups in which additional language classes are organised.

11. Special schools are organised for children and youth with special educational needs including youth with disabilities. Education may be conducted within the school system or individually. Education is provided in mainstream schools (in which special or integrated and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special education and care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

12. Special education and care centres are facilities for disabled children and youth aged 3 years and more who cannot, due their disability, attend a regular pre-school or a school.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza uczelniami) oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach — na koniec roku szkolnego;
- 2) uczelni prezentuje się według stanu w dniu 31 grudnia; studenci są wykazywani tyle razy, na ile kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą osób, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach dla dorosłych.

19. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

13. Youth educational centres are intended for socially maladjusted youth. The task of the centres is to eliminate the causes and manifestations of social maladjustment as well as to prepare the wards for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth sociotherapy centres are facilities for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation and education centres are facilities enabling children and youth with a severe intellectual disability to fulfil their schooling obligation by participating in rehabilitation and education classes.

16. Data on teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed to implement compulsory educational programmes, i.e., excluding day-room teachers and librarians, conducting only extracurricular activities, etc.

Data on academic teachers concern the positions of: professor, associate professor, assistant professor and assistant lecturer, as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, foreign language instructor, instructor, certified librarian and certified personnel dealing with scientific documentation.

Data on teachers concern full-time and part-time paid employees converted into full-time equivalents.

17. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as special education and care centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and rehabilitation and education centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories are given as of the beginning of the school year; data concerning graduates — as of the end of the school year;
- 2) higher education institutions are presented as of 31st December; students are listed as many times as many courses they are enrolled in; data regarding graduates concern persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018.

18. Graduate externs occur only in schools for adults.

19. Enrolment rate:

- 1) **gross** is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (regardless of age) to the population (as of 31st December) in the age group defined as corresponding to this level of education;
- 2) **net** is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (within a given age group) to the population (as of 31st December) in the age group defined as corresponding to this level of education.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. Bursy to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

20. Boarding school is a care and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

21. The presented information, excluding the data on higher education institutions, has been compiled on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

Since the 2017/18 academic year, data on higher education institutions, excluding the data on some higher schools of theology, have been compiled on the basis of POL-on, the Integrated System of Information on Science and Higher Education, administered by the Ministry of Science and Higher Education.

Dane zbiorcze

Aggregated data

Uwagi do tablic

Dane dotyczące szkół podstawowych, gimnazjów i branżowych szkół I stopnia — patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 337.

Note to tables

Data on primary schools, lower secondary schools and stage I sectoral vocational schools — see general notes, item 1 on page 337.

TABL. 1 (240). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	13922	13560	14468	14467	primary
gimnazja	7278	7495	1861	1640	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	428	490	510	522	special job-training
branżowe I stopnia ^a	1763	1683	1504	1578	stage I sectoral vocational schools ^a
licea ogólnokształcące ^b	2885	2241	2248	2235	general secondary ^b
technika ^c	2204	1909	1890	1879	technical secondary ^c
artystyczne ogólnokształcące ^d	115	122	122	122 ^e	general art ^d
policealne	2941	2355	2167	1981	post-secondary
uczelnie	460	415	397	392	higher education institutions
dla dorosłych	3743 ^f	1855	1652	1471	for adults
podstawowe	5	3	103	117	primary
gimnazja	164	189	80	55	lower secondary
licea ogólnokształcące ^b	2665	1647	1469	1299	general secondary ^b
technika ^c	797	16	x	x	technical secondary ^c
NAUCZYCIELE^g w tys. TEACHERS ^g in thousands					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	176,3	190,5	222,7	256,8	primary
gimnazja	109,4	99,5	65,9	33,6	lower secondary
branżowe I stopnia ^{ah}	17,2	16,0	15,1	14,7	stage I sectoral vocational schools ^{ah}
licea ogólnokształcące ^b	53,2	41,2	40,1	39,0	general secondary ^b
technika ^{ci}	47,4	45,6	46,1	45,7	technical secondary ^{ci}
policealne	9,7	7,6	7,2	5,4	post-secondary
uczelnie ^k	103,5	95,9	95,0	93,1	higher education institutions ^k

a Do roku szkolnego 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b, c W roku szkolnym 2010/11 łącznie z: b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, c — technikami uzupełniającymi (w przypadku szkół dla dorosłych również w roku szkolnym 2015/16). d Dające uprawnienia zawodowe. e Ponadto 146 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. f Łącznie z 112 zasadniczymi szkołami zawodowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale. g—i łącznie ze szkołami: g — dla dorosłych, h — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, i — artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. k Nauczyciele akademicy.

a Until the 2015/16 school year, basic vocational schools. b, c In the 2010/11 school year including: b — supplementary general secondary and specialised secondary schools, c — supplementary technical secondary schools (in the case of schools for adults also in the 2015/16 school year). d Leading to professional certification. e Moreover, 146 art schools providing art education only. f Including 112 basic vocational schools not included in further division. g—i Including: g — schools for adults, h — special job-training schools, i — general art schools leading to professional certification. k Academic teachers.

TABL. 1 (240). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI w tys. PUPILS AND STUDENTS in thousands					
Wychowanie przedszkolne ^l	1059,3	1140,6	1361,2	1392,9	Pre-primary education ^l
w tym objęci obowiązkową edukacją	306,4	494,3	362,5	374,3	of which covered by compulsory education
Szkoły:					Schools:
podstawowe	2191,7	2480,8	2657,0	3039,8	primary
gimnazja	1261,4	1073,6	703,9	350,6	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	9,8	10,8	10,5	10,5	special job-training
zasadnicze zawodowe	224,9	178,8	x	x	basic vocational
branżowe I stopnia ^a	x	x	155,8	146,2 ^m	stage I sectoral vocational schools ^a
licea ogólnokształcące ^b	668,8	501,2	474,5	470,3	general secondary ^b
technika ^c	548,6	506,2	503,2	505,6	technical secondary ^c
artystyczne ogólnokształcące ^d	12,8	12,6	13,0	12,9 ⁿ	general art ^d
policealne	298,8	255,1	235,6	218,6	post-secondary
uczelnie	1841,3	1405,1	1291,9	1230,3	higher education institutions
dla dorosłych	289,2 ^o	179,6	151,8	138,9	for adults
podstawowe	0,2	0,0	1,2	3,4	primary
gimnazja	16,1	11,6	7,5	4,1	lower secondary
licea ogólnokształcące ^b	224,7	167,6	143,1	131,4	general secondary ^b
technika ^c	42,5	0,3	x	x	technical secondary ^c

ABSOLWENCI w tys.
GRADUATES in thousands

Szkoły:					Schools:
podstawowe	378,4	347,7	.	.	primary
gimnazja	412,3	350,2	340,7	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	1,8	2,5	2,4	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	75,0	55,6	46,5	.	basic vocational
licea ogólnokształcące ^b	221,5	164,5	152,7	.	general secondary ^b
technika ^c	125,2	112,5	109,9	.	technical secondary ^c
artystyczne ogólnokształcące ^d	2,3	2,0	2,1 ⁿ	.	general art ^d
policealne	82,0	76,4	65,4	.	post-secondary
uczelnie	497,5	364,6	327,7	.	higher education institutions
dla dorosłych	71,1 ^o	49,3	42,4	.	for adults
podstawowe	0,0	0,0	.	.	primary
gimnazja	4,1	3,4	2,5	.	lower secondary
licea ogólnokształcące ^b	56,9	45,9	39,9	.	general secondary ^b
technika ^c	8,6	0,1	x	x	technical secondary ^c

a Do roku szkolnego 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b, c W roku szkolnym 2010/11 łącznie z: b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, c — technikami uzupełniającymi (w przypadku szkół dla dorosłych również w roku szkolnym 2015/16). d Dające uprawnienia zawodowe. l Dotyczy wszystkich dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 370. m W tym 46,5 tys. uczniów oddziałów zasadniczych szkół zawodowych. n Ponadto realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w szkołach artystycznych, odpowiednio: 10,7 tys. uczniów i 1,2 tys. absolwentów. o Łącznie z zasadniczymi szkołami zawodowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale, odpowiednio: 5,6 tys. uczniów i 1,4 tys. absolwentów.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a Until the 2015/16 school year basic vocational schools. b, c In the 2010/11 school year including: b — supplementary general secondary and specialised secondary schools, c — supplementary technical secondary schools (in the case of schools for adults also in the 2015/16 school year). d Leading to professional certification. l Concerns all children in pre-primary education establishments, also included in the table 34 on page 370. m Including 46.5 thousand students of basic vocational school sections. n Moreover, providing art education only, respectively: 10.7 thousand students and 1.2 thousand graduates. o Including basic vocational schools not included in further division, respectively: 5.6 thousand students and 1.4 thousand graduates.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education and of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 2 (241). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
 SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017/ /18	2018/ /19	2017/ /18	2018/ /19	2017/ /18 absol- wenci gradu- ates	SPECIFICATION
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		w tys. in thousands	
Szkoły podstawowe^a	14468	14467	2657,0	3039,8	—	Primary schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	50	53	5,0	5,1	—	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	12237	12215	2486,6	2840,6	—	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1162	1154	72,9	84,9	—	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	164	163	22,3	28,5	—	Religious organisations
Pozostałe	855	882	70,3	80,7	—	Others
Gimnazja	1861	1640	703,9	350,6	340,7	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	15	20	0,2	0,1	0,1	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1305	1151	653,0	323,9	316,9	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	277	257	21,0	11,1	9,8	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	52	34	13,8	7,0	6,4	Religious organisations
Pozostałe	212	178	15,9	8,5	7,5	Others
Branżowe szkoły I stopnia^b	2014	2100	166,4^c	156,8^c	48,8	Stage I sectoral vocational schools^b
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	51	58	1,6	1,6	0,5	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1700	1759	147,5	138,2	43,6	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	128	139	7,1	7,1	1,9	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	21	21	0,5	0,6	0,1	Religious organisations
Pozostałe	114	123	9,6	9,3	2,6	Others
Licea ogólnokształcące	2248	2235	474,5	470,3	152,7	General secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	1	0,2	0,2	0,1	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1683	1650	431,8	423,9	139,9	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	190	194	11,5	12,4	3,5	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	95	90	9,9	10,0	3,0	Religious organisations
Pozostałe	279	300	21,1	23,7	6,3	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 337. b, c Łącznie: b — ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy; w przypadku absolwentów — zasadnicze szkoły zawodowe, c — z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

a See general notes, item 1 on page 337. b, c Including: b — special job-training schools; in the case of graduates — basic vocational schools, c — basic vocational school sections.

TABLE 2 (241). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017/ /18	2018/ /19	2017/ /18	2018/ /19	2017/ /18	SPECIFICATION
	szkoły schools		uczniowie i studenci pupils and students		absol- wenci gradu- ates	
			w tys.	in thousands		
Technika^d	2012	2001	516,1	518,5	112,0	Technical secondary schools^d
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	126	131	19,6	20,0	4,1	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1643	1627	473,8	473,1	104,0	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	86	88	7,5	8,0	1,5	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	13	12	0,8	1,0	0,1	Religious organisations
Pozostałe	144	143	14,4	16,4	2,2	Others
Szkoły policealne	2167	1981	235,6	218,6	65,4	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	17	20	1,1	1,1	0,5	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	371	331	28,9	25,2	10,9	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	147	119	9,0	6,4	3,5	Social organisations and associations
Organizacje wyznaniowe	2	2	0,0	0,1	0,0	Religious organisations
Pozostałe	1630	1509	196,6	185,9	50,5	Others
Uczelnie	397	392	1291,9	1230,3	327,7	Higher education institutions
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	130	130	969,8	901,8	251,1	Central (government) administration entities
Organizacje wyznaniowe	17	15	15,0	17,0	4,3	Religious organisations
Pozostałe	250	247	307,1	311,5	72,2	Others
Szkoły dla dorosłych	1652	1471	151,8	138,9	42,4	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	20	25	0,8	0,8	0,2	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	540	506	37,6	33,8	11,2	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	172	140	10,1	8,6	3,5	Social organisations and associations
Pozostałe	920	800	103,3	95,7	27,5	Others

^d Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

^d Including general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education and of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 3 (242). UCZNIOWIE I STUDENCI^a WEDŁUG GRUP WIEKUPUPILS AND STUDENTS^a BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of a given age group					w % ludności danej grupy wieku in % of population of a given age group			
7—14 lat ^b	95,7	90,6	94,5	94,9	19—24 lata	57,3	52,9	51,4	50,0
15 ^c	96,5	94,6	94,3	94,4	25—29	9,8	7,9	7,7	5,6
16—18 lat	94,9	94,0	93,6	93,6	30 lat i więcej and more	1,2	0,8	0,8	0,5

a Bez studentów cudzoziemców. b W roku szkolnym 2010/11 i 2017/18 — grupa wieku 7—12 lat, w roku szkolnym 2015/16 — grupa wieku 6—12 lat. c W latach szkolnych 2010/11, 2015/16 i 2017/18 — grupa wieku 13—15 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a Excluding foreign students. b In the 2010/11 and 2017/18 school years — age group 7—12, in the 2015/16 school year — age group 6—12. c In the 2010/11, 2015/16 and 2017/18 school years — age group 13—15.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education and of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 4 (243). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI

ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	2010/11			2018/19			SPECIFICATION
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
		w %		in %	w %		in %	

BRUTTO
GROSS

Szkoły:								Schools:
podstawowe	7—14 ^a	99,4	99,5	99,2	95,5	95,9	94,9	primary
gimnazja	15 ^b	100,7	107,5	94,1	101,2	100,9	101,5	lower secondary
branżowe I stopnia ^{cd}	16—18	16,2	22,1	10,0	14,3	20,1	8,8	stage I sectoral vocational schools ^{cd}
licea ogólnokształcące ^e	16—18	61,7	50,5	73,4	54,9	44,1	66,3	general secondary ^e
technika ^f	16—18	41,7	49,3	33,8	47,3	58,0	37,1	technical secondary ^f
policealne	19—21	18,3	12,8	24,1	18,6	10,8	26,8	post-secondary
uczelnie ^g	19—24	53,8	45,1	62,1	46,2	37,6	55,2	higher education institu- tions ^g

NETTO
NET

Wychowanie przedszkolne ^h	6	85,5	87,1	83,8	96,0	96,8	95,2	Pre-primary education ^h
Szkoły:								Schools:
podstawowe	7—14 ^a	96,5	96,5	96,5	93,9	94,0	93,7	primary
gimnazja	15 ^b	93,9	98,0	90,0	83,3	82,2	84,5	lower secondary
branżowe I stopnia ^{cd}	16—18	14,2	19,1	9,0	11,7	16,5	7,1	stage I sectoral vocational schools ^{cd}
licea ogólnokształcące ^e	16—18	46,6	34,6	59,1	42,5	30,9	54,7	general secondary ^e
technika ^f	16—18	28,4	32,7	23,9	35,2	43,4	27,4	technical secondary ^f
policealne	19—21	6,9	4,4	9,5	4,7	2,6	7,0	post-secondary
uczelnie ^g	19—24	40,8	33,8	47,5	35,6	28,3	43,3	higher education institu- tions ^g

a, b W roku szkolnym 2010/11 grupa wieku: a — 7—12 lat, b — 13—15 lat. c, e, f Łącznie ze szkołami: c — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, e — w roku szkolnym 2010/11 z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, f — artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d W roku szkolnym 2010/11 zasadnicze szkoły zawodowe. g Bez studentów cudzoziemców. h Dotyczy dzieci objętych obowiązkową edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a, b In the 2010/11 school year, age group: a — 7—12, b — 13—15. c, e, f Including: c — special job-training schools, e — in the 2010/11 school year supplementary general secondary and specialised secondary schools, f — general art schools leading to professional certification. d In the 2010/11 school year basic vocational schools. g Excluding foreign students. h Concerns children covered by compulsory education attending pre-primary education establishments.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education and of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 5 (244). NAUCZANIE JĘZYKA MNIejszości NARODOWYCH I ETNICZNYCH ORAZ JĘZYKA REGIONALNEGO W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

TEACHING NATIONAL AND ETHNIC MINORITY LANGUAGE AND REGIONAL LANGUAGE IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

LATA YEARS JĘZYKI OJCZYSTE NATIVE LANGUAGES		Szkoły podstawowe ^a Primary schools ^a		Gimnazja ^a Lower secondary schools ^a		Licea ogólnokształcące ^b General secondary schools ^b		Technika ^c Technical secondary schools ^c	
		szkoły schools	uczniowie pupils	szkoły schools	uczniowie students	szkoły schools	uczniowie students	szkoły schools	uczniowie students
		OGÓŁEM TOTAL	2010/11	621	35372	229	9715	20	1350
	2015/16	883	57363	318	9568	32	1319	36	911
	2017/18	1032	64772	403	6480	37	1174	35	845
	2018/19	1065	70664	76	804	39	1193	32	716
w tym: of which:									
Białoruski Belarussian	2010/11	22	1346	14	823	3	752	—	—
	2015/16	25	1728	17	646	3	534	—	—
	2017/18	26	1762	19	429	4	454	1	—
	2018/19	27	1757	3	60	4	445	2	—
Kaszubski Kashubian	2010/11	196	8945	59	1349	5	187	—	—
	2015/16	302	15742	111	2695	13	334	20	601
	2017/18	327	16052	131	1913	13	357	21	718
	2018/19	328	17048	29	228	14	342	21	620
Litewski Lithuanian	2010/11	8	256	4	165	2	99	1	2
	2015/16	7	273	4	105	2	76	—	—
	2017/18	8	304	5	61	2	69	—	—
	2018/19	7	363	1	2	2	67	—	—
Łemkowski Ruthenian	2010/11	20	110	10	78	2	11	1	3
	2015/16	22	142	7	48	1	11	—	—
	2017/18	22	181	8	24	1	10	—	—
	2018/19	25	208	1	—	1	13	—	—
Niemiecki German	2010/11	283	23473	86	6756	1	39	2	44
	2015/16	431	37849	121	5518	4	61	12	277
	2017/18	535	44710	176	3644	6	20	9	119
	2018/19	569	49402	36	473	7	74	7	83
Ukraiński Ukrainian	2010/11	83	897	51	477	7	262	1	4
	2015/16	81	1082	53	475	9	303	4	33
	2017/18	94	1237	56	321	11	264	3	8
	2018/19	91	1355	4	14	11	252	2	13

a—c Łącznie z: a — zespołami międzyszkolnymi, b — w roku szkolnym 2010/11 liceami profilowanymi, c — do roku szkolnego 2015/16 zasadniczymi szkołami zawodowymi, od roku szkolnego 2017/18 — szkołami branżowymi I stopnia (8 szkół z językiem kaszubskim z 154 uczniami, 5 szkół z językiem niemieckim z 51 uczniami).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a—c Including: a — interschool groups, b — in the 2010/11 school year, specialised secondary schools, c — until the 2015/16 school year, basic vocational schools, since the 2017/18 school year — stage I sectoral vocational schools (8 schools with Kashubian language with 154 students, 5 schools with German language with 51 students).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

In the division by foreign languages, one person may be indicated more than once.

TABLE 6 (245). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH
PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN
AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem w tys. Grand total in thousands	W % ogółu uczniów w In % of total pupils and students in							
		szkołach podstawowych primary schools			gimnazjach lower secondary schools	branżowych szkołach I stopnia ^a stage I sectoral vocational schools ^a	liceach ogólnokształcących ^b general secondary schools ^b	technikach ^c technical secondary schools ^c	szkołach policealnych ^d post-secondary schools ^d
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas					
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE COMPULSORY EDUCATION									
Angielski 2010/11	4515,2	90,1	91,3	88,4	89,5	45,9	98,0	95,9	38,9
English 2015/16	4667,9	95,6	95,9	95,1	97,1	63,3	99,1	98,2	52,7
2017/18	4451,9	96,3	96,5	96,1	97,0	66,5	99,3	98,3	54,3
2018/19	4489,3	96,9	96,8	96,9	96,5	68,1	99,1	99,0	58,6
Francuski 2010/11	143,1	0,3	0,4	0,1	2,7	0,9	11,2	4,6	0,1
French 2015/16	117,3	0,2	0,3	0,0	3,3	0,2	11,2	3,8	0,1
2017/18	104,0	0,4	0,6	0,1	3,3	0,2	10,8	3,4	0,1
2018/19	99,3	0,6	0,8	0,2	3,3	0,2	11,0	3,4	0,1
Niemiecki 2010/11	1808,5	9,0	8,1	10,2	53,4	33,9	63,2	76,1	3,0
German 2015/16	1626,1	4,8	4,5	5,3	68,9	30,3	59,5	78,1	3,6
2017/18	1546,8	12,8	12,6	13,0	69,3	27,8	56,8	77,4	3,1
2018/19	1572,0	20,3	19,7	21,2	70,1	26,6	56,2	77,2	3,2
Rosyjski 2010/11	240,8	0,6	0,1	1,3	5,7	9,9	10,1	11,4	0,5
Russian 2015/16	188,1	0,1	0,1	0,2	7,0	5,3	10,4	9,1	0,4
2017/18	165,4	0,8	0,5	1,1	6,4	4,3	10,0	8,7	0,6
2018/19	163,6	1,3	1,0	1,9	6,4	4,1	10,4	8,8	0,3
Inne 2010/11	73,0	0,1	0,2	0,1	1,0	0,1	8,1	0,5	0,3
Others 2015/16	123,4	0,4	0,5	0,1	3,6	0,2	13,1	1,4	0,8
2017/18	148,2	1,1	1,5	0,2	4,4	0,1	15,8	2,2	1,2
2018/19	166,5	1,6	2,3	0,4	4,9	0,0	18,2	2,6	1,0
NAUCZANIE DODATKOWE^e ADDITIONAL EDUCATION^e									
Angielski 2010/11	157,3	3,4	2,8	4,4	5,3	0,0	0,7	0,7	2,2
English 2015/16	38,6	0,9	0,6	1,5	1,0	0,1	0,3	0,3	0,7
2017/18	30,0	0,8	0,5	1,2	0,9	0,2	0,2	0,2	0,5
2018/19	32,4	0,7	0,5	1,1	0,9	0,2	1,1	0,2	0,5
Francuski 2010/11	35,4	0,5	0,7	0,2	1,2	—	1,0	0,4	—
French 2015/16	20,6	0,3	0,4	0,1	0,6	—	0,9	0,3	—
2017/18	17,8	0,3	0,4	0,1	0,5	—	1,0	0,3	—
2018/19	16,0	0,3	0,5	0,1	0,5	—	0,7	0,2	—
Niemiecki 2010/11	415,5	7,2	7,0	7,5	16,9	0,1	4,1	3,0	0,2
German 2015/16	284,1	5,4	4,8	6,3	10,8	0,2	3,8	2,9	0,1
2017/18	282,6	6,9	6,4	7,7	9,3	0,3	3,7	3,3	0,1
2018/19	284,0	7,2	6,8	8,0	8,3	0,4	3,4	3,7	0,1
Inne 2010/11	131,6	2,0	1,0	3,5	3,7	0,0	5,1	1,0	0,4
Others 2015/16	80,3	1,2	0,8	1,8	2,5	0,0	3,9	1,0	0,1
2017/18	79,2	1,5	1,4	1,7	2,2	0,0	3,7	1,1	0,1
2018/19	78,6	1,6	1,7	1,6	2,0	0,0	3,3	1,2	0,1

a Do roku szkolnego 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b, c Łącznie ze szkołami: b — w roku szkolnym 2010/11 uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, c — artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe oraz w roku szkolnym 2010/11 technikami uzupełniającymi. d Dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych (funkcjonujących do roku szkolnego 2015/16) oraz kolegiów pracowników służb społecznych. e Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2015/16 school year, basic vocational schools. b, c Including: b — in the 2010/11 school year, supplementary general secondary schools and specialised secondary schools, c — general art schools leading to professional certification and in the 2010/11 school year, supplementary technical secondary schools. d Data do not include teacher training colleges and foreign language teacher training colleges (operating until the 2015/16 school year) and colleges of social work. e Conducted during the hours left to the school head's discretion.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 7 (246). **UCZĄCY SIĘ NOWOŻYTNICH JĘZYKÓW OBCYCH NA UCZELNIACH^a**
STUDENTS STUDYING MODERN FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS^a

JĘZYKI OBCE	2017/18		2018/19		FOREIGN LANGUAGES
	w tys.	in thousands	w % ogółu studentów in % of total students		
O G Ó Ł E M	552,8	540,9	45,3	46,9	TOTAL
Angielski	481,8	483,2	39,5	41,9	English
Francuski	10,2	9,0	0,8	0,8	French
Hiszpański	14,0	14,8	1,1	1,3	Spanish
Niemiecki	48,7	40,9	4,0	3,5	German
Rosyjski	14,4	13,1	1,2	1,1	Russian
Włoski	5,7	5,4	0,5	0,5	Italian
Inne	15,7	14,8	1,3	1,3	Other

a W formie obowiązkowego lekturatu; bez studentów cudzoziemców; w podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a As an obligatory language course; excluding foreign students; in the breakdown by foreign languages, one person may be indicated more than once.

S o u r c e: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABLE 8 (247). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**
EDUCATION OF PERSONS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students		absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe ^a	93417	115985	—	—	Primary schools ^a
w tym specjalne ^a	30605	38707	—	—	of which special ^a
Gimnazja	34314	18179	14751	15392	Lower secondary schools
w tym specjalne	16606	8911 ^b	6936	7114 ^b	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	10539	10537	2489	2364	Special job-training schools
Branżowe szkoły I stopnia ^a	13856	13541	3214 ^{cd}	2895 ^{cd}	Stage I sectoral vocational schools ^a
w tym specjalne ^a	10180	9617	2832	2549	of which special ^a
Licea ogólnokształcące	5720	6029	1566	1789	General secondary schools
w tym specjalne	1143	1111	299	322	of which special
Technika ^e	4322	4806	506 ^d	522 ^d	Technical secondary schools ^e
w tym specjalne	808	851	194	150	of which special
Szkoły policealne	402	377	178 ^d	175 ^d	Post-secondary schools
w tym specjalne	351	319	175	171	of which special

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 337. b W tym odpowiednio 185 uczniów i 207 absolwentów w gimnazjach specjalnych z oddziałami przysposabiającymi do pracy. c Dotyczy zasadniczych szkół zawodowych. d W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. e Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 1 on page 337. b Of which respectively 185 students and 207 graduates in special lower secondary schools with job-training sections. c Concern basic vocational schools. d In the case of mainstream schools, data concern graduates with statement of special education needs who passed examination confirming vocational qualifications. e Including general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (248). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**SPECIAL EDUCATION AND CARE CENTRES, YOUTH EDUCATIONAL CENTRES,
YOUTH SOCIO THERAPY CENTRES AND REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze^a					Special education and care centres^a
Ośrodki	394	374	372	371	Centres
Miejsca	25614	21846	19807	19128	Places
Wychowankowie	19104	14347	12559	11839	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabowidzący	759	606	510	480	blind and sight impaired
niesłyszący i słabosłyszący	1799	1217	1035	905	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	8	2	2	3	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową i z afazją	391 ^b	317	265	245	with impaired motor skills and with aphasia
z niepełnosprawnością intelektualną	13289	9469	8007	7421	with intellectual disability
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	395	241	180	179	at risk of social maladjustment
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze					Youth educational centres
Ośrodki	73	95	95	95	Centres
Miejsca	4684	5853	5771	5701	Places
Wychowankowie	4433	4754	4615	4520	Residents
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii					Youth sociotherapy centres
Ośrodki	62	76	80	81	Centres
Miejsca	3531	4522	4969	5272	Places
Wychowankowie	3419	4224	4742	4855	Residents
Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze					Rehabilitation and education centres
Ośrodki	123	179	206	207	Centres
Miejsca	5757	7340	8111	8812	Places
Wychowankowie	4589	5493	5802	5862	Residents
w tym:					of which:
z niepełnosprawnością intelektualną					with a severe intellectual disability
w stopniu głębokim	2170	2775	2864	2791	with multiple impairments
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	2419	2718	2938	3071	

a Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2018 r. — 32 ośrodki z 1482 miejscami i z 1065 wychowankami). b Dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including special educational centres (in 2018 — 32 centres with 1482 places and 1065 residents). b Concerns residents with impaired motor skills.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (249). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Placówki	501	504	500	486	Institutions
Pałace młodzieży	14	14	16	16	Youth centres
Młodzieżowe domy kultury	133	128	128	127	Youth cultural centres
Ogniska pracy pozaszkolnej	89	64	63	62	Extracurricular interest groups
Ogrody jordanowskie	10	9	9	9	Jordan's gardens (playgrounds)
Międzyszkolne ośrodki sportowe	64	59	58	56	Interschool sport centres
Inne placówki	191	230	226	216	Other institutions
Uczestnicy kół zainteresowań (w ciągu roku)^a w tys.	377,9	296,7	323,8	322,3	Participants in extracurricular activities (during the year)^a in thousands
Pałace młodzieży	35,4	34,5	35,9	34,7	Youth centres
Młodzieżowe domy kultury	223,3	137,5	135,3	143,8	Youth cultural centres
Ogniska pracy pozaszkolnej	29,6	29,3	31,9	32,3	Extracurricular interest groups
Ogrody jordanowskie	2,0	2,3	2,8	2,6	Jordan's gardens (playgrounds)
Międzyszkolne ośrodki sportowe	62,6	52,4	57,9	52,9	Interschool sport centres
Inne placówki	25,0	40,7	60,1	56,0	Other institutions

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 października roku poprzedzającego rok badany do 30 listopada roku badanego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in the period from 1st October of the year preceding the surveyed year to 30th November of the surveyed year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (250). INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2018/19		2010/11	2015/16	2017/18	2018/19		SPECIFICATION
	pla- cówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			w tys. in thousands				na 100 miejsc per 100 beds	
O G Ó Ł E M	757	73290	58,0	57,6	57,2	58,1	79	TOTAL
Internaty	551	49176	40,3	37,5	36,5	37,0	75	Boarding schools
szkoły podstawowe i gimnazja	19	1007	0,6	0,4	0,6	0,6	58	primary and lower secondary schools
technika ^a	324	30704	24,0	23,0	22,2	22,5	73	technical schools ^a secondary
licea ogólnokształcące ^b	185	15473	13,3	12,3	12,5	12,6	82	general schools ^b secondary
szkoły policealne	23	1992	2,4	1,8	1,2	1,3	63	post-secondary schools
Bursy	206	24114	17,8	20,1	20,7	21,1	87	Dormitories

a, b Łącznie ze: a — szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe, szkołami branżowymi I stopnia (do roku szkolnego 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe) oraz w roku szkolnym 2010/11 — technikami uzupełniającymi, b — w roku szkolnym 2010/11 z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a — general art schools leading to professional certification, stage I sectoral vocational schools (until the 2015/16 school year, basic vocational schools) and in the 2010/11 school year — supplementary technical secondary schools, b — in the 2010/11 school year supplementary general secondary schools and specialised secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (251). DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE

STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	501	495	484	479	Dormitories
Miejsca w tys.	137,8	132,0	126,0	124,4	Beds in thousands
Korzystający:					Boarding:
studenci:					students:
w tysiącach	119,0	105,2	95,7	90,6	in thousands
w % ogółu studentów	6,5	7,5	7,4	7,4	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich:					doctoral students:
w tysiącach	2,1	2,0	1,4	1,4	in thousands
w % ogółu uczestników	5,9	4,9	3,7	3,6	in % of total doctoral students
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	89	78	73	61	Canteens
Miejsca w tys.	13,3	11,5	10,8	9,4	Places in thousands

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

Uwaga do tablic 13 i 14

W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 13 and 14

In the division by type of scholarship one person may be indicated more than once.

TABL. 13 (252). STUDENCI UCZELNI OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^aSTUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

UCZELNIE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			w % ogółu studentów danego typu uczelni in % of total students of a given higher education institution
				ogółem total	w tym otrzymujący stypendia of which scholarship recipients		
					socjalne social	rektora dla naj- lepszycy studentów for the best students awarded by the rector	
w tys. in thousands							
OGÓŁEM TOTAL	423,5	285,9	249,5	228,0	109,8	78,8	18,5
w tym: of which:							
Uniwersytety Universities	123,8	89,2	77,4	72,0	36,4	22,9	19,8
Uczelnie techniczne Higher schools of technology	71,2	63,3	52,5	45,7	22,3	16,3	19,4
Uczelnie rolnicze Higher schools of agriculture	21,0	16,8	15,2	13,2	7,3	4,0	23,3
Uczelnie ekonomiczne Higher schools of economics	59,6	27,5	26,0	24,1	8,4	11,1	13,9
Uczelnie pedagogiczne Higher schools of pedagogy	27,2	11,3	9,5	8,9	5,0	2,3	22,3
Uniwersytety medyczne Medical universities	15,4	11,9	11,7	11,4	5,3	4,4	17,4
Akademie wychowania fizycznego Higher schools of sport	5,9	4,9	4,3	3,9	1,9	1,5	20,0
Uczelnie artystyczne Higher schools of arts	5,3	3,5	3,4	3,3	1,5	1,3	19,4

a Z funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów oraz w roku akademickim 2010/11 łącznie ze stypendiami finansowanymi; w przypadku uczelni resortu obrony narodowej — bez studentów wojskowych.

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a From material aid fund for students and doctoral students and in the 2010/11 academic year including funded scholarships; in the case of higher schools of the Ministry of National Defence — excluding military students.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 14 (253). UCZESTNICY STUDIÓW DOKTORANCKICH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a
DOCTORAL STUDENTS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

UCZELNIE/INSTYTUTY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS/INSTITUTES	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			
				ogółem total	w tym otrzymujący stypendia of which scholarship recipients		w % ogółu uczestni- ków studiów doktoran- ckich w da- nym typie jednostki in % of total doctoral students of a given type of unit
					socjalne social	dla naj- lepszych dokto- rantów for the best doctoral students	
OGÓŁEM	7426	10287	9933	9208	1065	6480	23,4
TOTAL							
w tym: of which:							
Uniwersytety	3715	4757	4451	4077	626	2611	22,7
Universities							
Uczelnie techniczne	1814	2441	2447	2242	169	1764	30,0
Higher schools of technology							
Uczelnie rolnicze	426	537	463	446	46	351	32,2
Higher schools of agriculture							
Uczelnie ekonomiczne	278	399	355	348	22	264	18,8
Higher schools of economics							
Uczelnie pedagogiczne	209	472	415	351	44	213	28,0
Higher schools of pedagogy							
Uniwersytety medyczne	470	500	559	624	22	519	16,8
Medical universities							
Akademie wychowania fizycznego ...	121	190	151	139	20	104	26,6
Higher schools of sport							
Uczelnie artystyczne	108	227	260	215	36	150	26,9
Higher schools of arts							
Uczelnie teologiczne	69	74	85	87	24	34	13,0
Higher schools of theology							
Instytuty naukowe Polskiej Akade- mii Nauk	298	353	325	32	196	15,5
Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
Instytuty badawcze	73	57	35	4	20	10,3
Research institutes							

a Z funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów oraz w roku akademickim 2010/11 łącznie ze stypendiami fundowanymi; bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego oraz w roku akademickim 2010/11 w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutach badawczych; w przypadku uczelni resortu obrony narodowej — bez wojskowych uczestników studiów doktoranckich.

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a From material aid fund for students and doctoral students and in the 2010/11 academic year including funded scholarships; excluding doctoral students of the Medical Center of Postgraduate Education and in the 2010/11 academic year of scientific institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes; in the case of higher schools of the Ministry of National Defence — excluding military doctoral students.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

Szkoły dla dzieci i młodzieży Schools for children and youth

TABL. 15 (254). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	13922	4574	9348	13560	4853	8707	14468	5732	8736	14467	5795	8672
Schools												
w tym szkoły specjalne	780	634	146	792	637	155	917	720	197	940	735	205
of which special schools												
Nauczyciele w tys.	176,3	95,2	81,1	181,3	102,1	79,2	222,6	131,4	91,2	256,6	151,7	104,9
Teachers in thousands												
Oddziały w tys.	122,1	62,4	59,7	136,0	74,8	61,1	152,4	85,0	67,4	175,5	98,5	76,9
Sections in thousands												
Uczniowie w tys.	2191,7	1303,1	888,5	2480,8	1538,7	942,1	2657,0	1666,4	990,6	3039,8	1912,0	1127,8
Pupils in thousands												
w tym kobiety	1065,0	632,8	432,2	1213,6	752,8	460,8	1288,6	808,4	480,2	1473,1	926,5	546,5
of which females												
w tym I klasa	360,1	218,7	141,4	536,7	340,4	196,3	353,9	222,1	131,8	378,4	238,9	139,6
of which grade 1												
w tym szkoły specjalne	24,5	21,7	2,8	24,3	21,2	3,1	30,6	26,6	4,0	38,7	33,4	5,3
of which special schools												
Absolwenci w tys.	378,4	223,7	154,8	347,7	211,6	136,1
Graduates in thousands												
w tym kobiety	183,5	108,3	75,2	170,8	104,1	66,7
of which females												
w tym szkoły specjalne	5,0	4,4	0,6	4,5	3,7	0,8
of which special schools												

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (255). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	7278	3764	3514	7495	3911	3584	1861	1154	707	1640	1031	609
Lower secondary schools												
w tym szkoły specjalne	822	661	161	849	666	183	330	249	81	285	215	70
of which special schools												
Nauczyciele w tys.	108,8	70,5	38,3	92,4	59,2	33,2	65,7	43,2	22,4	33,5	22,2	11,3
Teachers in thousands												
Oddziały w tys.	58,1	36,4	21,7	50,9	32,1	18,7	33,9	21,7	12,2	17,2	11,1	6,1
Sections in thousands												
Uczniowie w tys.	1261,4	813,8	447,6	1073,6	704,2	369,5	703,9	467,7	236,3	350,6	234,5	116,0
Students in thousands												
w tym kobiety	607,4	392,4	215,0	518,4	340,1	178,3	343,4	228,8	114,6	172,0	115,6	56,4
of which females												
w tym I klasa	415,5	268,0	147,5	358,7	236,2	122,5	x	x	x	x	x	x
of which grade 1												
w tym szkoły specjalne	29,7	25,3	4,4	24,2	19,8	4,4	16,6	13,5	3,1	8,9	7,2	1,7
of which special schools												
Absolwenci w tys.	412,3	264,5	147,8	350,2	227,2	123,0	340,7	223,7	117,0	.	.	.
Graduates in thousands												
w tym kobiety	202,8	130,5	72,3	170,9	110,9	59,9	167,0	110,0	57,0	.	.	.
of which females												
w tym szkoły specjalne	8,6	7,2	1,3	7,7	6,2	1,5	7,1	5,8	1,4	.	.	.
of which special schools												

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 17 (256). **BRANŻOWE SZKOŁY I STOPNIA^a DLA MŁODZIEŻY**
STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19		SPECIFICATION
	ogółem total				w tym szkoły specjalne of which special schools	
Szkoły	1763	1683	1504	1578	366	Schools
Oddziały	10214	9160	5674	8311	1227	Sections
Uczniowie	224884	178809	155832	146216	9617	Students
w tym kobiety	67700	57255	49023	45354	4053	of which females
w tym I klasa	90761	62749	54255	52524	1494	of which grade 1
Absolwenci ^b	74989	55596	46478 ^c	.	.	Graduates ^b
w tym kobiety	24860	18000	14881 ^d	.	.	of which females

a W latach szkolnych 2010/11 i 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych. c, d W tym absolwenci szkół specjalnych: c — 2549, d — 1130.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 and 2015/16 school years, basic vocational schools. b Graduates of basic vocational schools. c, d Of which graduates of special schools: c — 2549, d — 1130.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 18 (257). **UCZNIOWIE BRANŻOWYCH SZKÓL I STOPNIA^a I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓL ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS OF STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie ^c students ^c	absolwenci ^d graduates ^d	absolwenci ^d graduates ^d	absolwenci ^d graduates ^d	
OGÓŁEM	155832	146216	49563	46478	TOTAL
Artystyczna	1174	1191	72	88	Arts
Biznesu i administracji	13227	12449	3612	3007	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	61330	58797	7523	8105	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	18793	17174	2062	1991	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	17189	15771	2672	2350	Architecture and construction
Rolnicza	1296	1170	223	195	Agriculture
Leśna	50	62	16	18	Forestry
Rybackta	2	1	—	—	Fisheries
Usług dla ludności	42742	39574	7382	6575	Personal services
Pozostałe	29	27	—	—	Other

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 337. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). c Łącznie z uczniami oddziałów zasadniczych szkół zawodowych. d W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 1 on page 337. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). c Including students of basic vocational school sections. d In the division by the narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (258). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a**
 GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19		SPECIFICATION
	ogółem total			w tym szkoły specjalne of which special schools		
Szkoły	2885	2241	2248	2235	95	Schools
Oddziały	24549	18798	18107	18106	148	Sections
Uczniowie	668755	501240	474521	470301	1111	Students
w tym kobiety	415309	311255	296474	295193	612	of which females
w tym I klasa	222460	164103	159263	159657	389	of which grade 1
Absolwenci	221493	164469	152741 ^b	.	.	Graduates
w tym kobiety	138966	102670	95930 ^c	.	.	of which females

a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi. b, c W tym absolwenci szkół specjalnych: b — 322, c — 165.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary and specialised secondary schools. b, c Of which graduates of special schools: b — 322, c — 165.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (259). **TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY^a**
 TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19		SPECIFICATION
	ogółem total			w tym szkoły specjalne of which special schools		
Szkoły	2204	1909	1890	1879	36	Schools
Oddziały	22567	21020	21024	21261	153	Sections
Uczniowie	548622	506220	503151	505576	851	Students
w tym kobiety	218949	204191	199013	198586	352	of which females
w tym I klasa	151554	141239	140457	143241	259	of which grade 1
Absolwenci	125242	112525	109909 ^b	.	.	Graduates
w tym kobiety	51048	46789	44315 ^c	.	.	of which females

a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi. b, c W tym absolwenci szkół specjalnych: b — 150, c — 58.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools. b, c Of which graduates of special schools: b — 150, c — 58.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 21 (260). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
O G Ó Ł E M	503151	505576	114967	109909	T O T A L
Artystyczna	2260	2842	124	154	Arts
Społeczna	39993	39363	7338	7447	Social and behavioural sciences
Biznesu i administracji	64824	67917	8944	10453	Business and administration
Fizyczna	143	106	33	31	Physical sciences
Technologii teleinformatycznych	93299	99753	11078	10758	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynieryjno-techniczna	116434	115189	14499	18509	Engineering and engineering trade
Produkcji i przetwórstwa	7085	6277	1569	1423	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	36890	35133	5721	6007	Architecture and construction
Rolnicza	9452	8736	1310	1738	Agriculture
Leśna	3504	3299	666	653	Forestry
Rybackta	42	25	14	14	Fisheries
Weterynaryjna	6590	6841	653	878	Veterinary
Medyczna	843	873	87	98	Health
Usług dla ludności	105987	101734	19168	18595	Personal services
Ochrony i bezpieczeństwa	437	673	—	—	Security services
Usług transportowych	15134	16339	1150	1716	Transport services
Pozostałe	234	476	—	—	Other

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 22 (261). **OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE^a DLA MŁODZIEŻY**
GENERAL ART SCHOOLS^a FOR YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Szkoły	115	122	122	122	Schools
Oddziały	1041	1058	1108	1152	Sections
Uczniowie	12812	12642	13042	12886	Students
w tym kobiety	9528	9556	10042	10005	of which females
w tym I klasa	2742	2902	2703	2751	of which grade 1
Absolwenci	2316	2024	2121	.	Graduates
w tym kobiety	1732	1545	1628	.	of which females

a Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Szkoły policealne

Post-secondary schools

TABL. 23 (262). **SZKOŁY POLICEALNE WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA I TYPÓW SZKÓŁ**
POST-SECONDARY SCHOOLS BY FORMS OF EDUCATION AND TYPES OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Od- działy Sec- tions	Uczniowie Students		Absolwenci ^a Graduates ^a		SPECIFICATION	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females		
O G Ó Ł E M	2010/11	2941	13160	298837	192515	82007	57756	TOTAL
	2015/16	2355	12264	255072	180581	76383	57405	
	2017/18	2167	12191	235599	167479	65414	50116	
	2018/19	1981	11381	218580	153639	.	.	
forma kształcenia:								form of education:
Dzienna			1691	24817	19986	10827	9083	Day
szkoły policealne			1630	24454	19823	10641	8989	post-secondary schools
kolegia pracowników służb społecz- nych			3	44	23	15	13	colleges of social work
szkoły policealne specjalne			58	319	140	171	81	special post-secondary schools
Wieczorowa — szkoły policealne			4	65	53	—	—	Evening — post-secondary schools
Zaoczna			8131	166406	113048	47142	34891	Extramural
szkoły policealne			8119	166228	112891	47103	34856	post-secondary schools
kolegia pracowników służb społecz- nych			12	178	157	39	35	colleges of social work
Stacjonarna — szkoły policealne			1556	27292	20552	7445	6142	Full-time programmes — post- -secondary schools

a W podziale według form kształcenia — z roku szkolnego 2017/18.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Broken down by form of education — for the 2017/18 school year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (263). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI W SZKOŁACH POLICEALNYCH
WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students	absolwenci ^b graduates ^b	absolwenci ^b graduates ^b	absolwenci ^b graduates ^b	
O G Ó Ł E M	235599	218580	70409	37376	TOTAL
Artystyczna	14028	12896	2842	2872	Arts
Spoleczna	5771	6321	1180	1283	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	1129	888	248	99	Journalism and information
Biznesu i administracji	48040	42577	5236	3267	Business and administration
Technologii teleinformatycznych	15744	15423	906	736	Information and Communication Tech- nologies (ICTs)
Inżynierijno-techniczna	349	146	54	27	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	41	20	1	12	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	406	282	57	74	Architecture and construction
Weterynaryjna	4073	4395	699	791	Veterinary
Medyczna	55554	60515	15933	16220	Health

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

TABL. 24 (263). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI W SZKOŁACH POLICEALNYCH WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
Opieki społecznej	6071	6520	1583	1051	Welfare
Usług dla ludności	36708	34691	6220	6646	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	28415	22790	2699	1929	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	5579	4303	930	892	Security services
Usług transportowych	2408	2010	300	306	Transport services
Pozostałe	11283	4803	2547	1171	Other

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uczelnie Higher education institutions

TABL. 25 (264). STUDENCI UCZELNI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FIELDS OF EDUCATION

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Grand total	Formy studiów Modes of study		Z liczby ogółem — studia Of grand total — studies						
		stacjo- narne full-time pro- gram- mes	nie- stacjo- narne part- -time pro- gram- mes	pierwszego stopnia (zawodowe) i magisterskie jednolite first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes				drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające) second-cycle programmes (supplementary Master's studies)		
				razem total	pier- szego stopnia (zawo- dowe) first- -cycle pro- gram- mes (voca- tional)	magis- terskie jedno- lite long- -cycle pro- gram- mes	z liczby razem — ko- biety of total — fe- males	razem total	w tym kobiety of which females	
		OGÓŁEM	2010/11	1841251	949476	891775	1395056	1184412	210644	792446
TOTAL	2015/16	1405133	918952	486181	1030520	894952	135568	569072	345002	226562
	2017/18	1291870	852973	438897	961573	814696	137105	531133	314859	207648
	2018/19	1230254	809259	420995	934376	787243	142323	517857	295878	195594
Pedagogiczna	2017/18	89756	46660	43096	55939	54705	—	43869	32873	27948
Education	2018/19	84389	43308	41081	53771	52958	—	42554	30618	26212
Artystyczna	2017/18	33326	26603	6723	25899	21096	4605	17472	6821	4780
Arts	2018/19	33328	26521	6807	26512	21791	4721	17864	6816	4706

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 25 (264). STUDENCI UCZELNI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (cd.)

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Grand total	Formy studiów Modes of study		Z liczby ogółem — studia Of grand total — studies					
		stacjo- narne full-time pro- gram- mes	nie- stacjo- narne part- -time pro- gram- mes	pierwszego stopnia (zawodowe) i magisterskie jednolite first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes			drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające) second-cycle programmes (supplementary Master's studies)		
				razem total	pierw- szego stopnia (zawo- dowe) first- -cycle pro- gram- mes (voca- tional)	magis- terskie jedno- lite long- -cycle pro- gram- mes	z liczby razem — ko- biety of total — fe- males	razem total	w tym kobiety of which females
Humanistyczna (z wyłączeniem języków) Humanities (except languages)	2017/18 23449 2018/19 22127	20041 18976	3408 3151	18354 17273	13424 12574	4681 4512	8023 7465	4970 4854	2661 2573
Językowa Languages	2017/18 67897 2018/19 64534	54993 52633	12904 11901	49964 48799	49132 48795	— 4	38532 37551	17348 15735	14464 13043
Spoleczna Social and behavioural sciences	2017/18 131063 2018/19 122808	89146 83328	41917 39480	97217 94748	68268 65224	26495 27915	65265 63956	32145 28060	21918 18876
Dziennikarstwa i informacji Journalism and information	2017/18 17236 2018/19 16408	12697 12112	4539 4296	11865 11591	11856 11591	— —	7738 7581	5268 4817	3599 3341
Biznesu i administracji ... Business and administration	2017/18 228798 2018/19 220311	107904 100852	120894 119459	145658 145271	144583 144766	15 2	86169 85299	79936 75040	54013 50219
Prawna Law	2017/18 49582 2018/19 45868	29160 27562	20422 18306	46560 43567	2636 2666	43227 40901	27763 25978	2420 2301	1778 1681
Biologiczna Biological and related sciences	2017/18 13673 2018/19 13243	13362 12944	311 299	9461 9064	9451 9064	— —	7241 6885	4079 4179	3296 3379
Nauk o środowisku Environment	2017/18 4834 2018/19 4228	4247 3727	587 501	3232 2954	3208 2954	— —	2016 1821	1517 1274	1008 835
Fizyczna Physical sciences	2017/18 20818 2018/19 19596	20329 19123	489 473	15297 14600	15202 14578	57 22	9398 8941	5365 4996	3490 3286
Matematyczna i statystyczna Mathematics and statistics	2017/18 10505 2018/19 9702	10072 9205	433 497	7662 7435	7476 7284	— —	4181 3870	2730 2267	1760 1387
Technologii teleinformatycznych Information and Communication Technologies	2017/18 67208 2018/19 67693	43343 43499	23865 24194	56597 58162	56348 57934	24 —	7188 7479	9806 9531	1664 1683
Inżynierijno-techniczna Engineering and engineering trades	2017/18 132446 2018/19 119381	105075 94464	27371 24917	107516 98589	107027 98561	172 —	25547 22779	23183 20792	7454 6544
Produkcji i przetwórstwa Manufacturing and processing	2017/18 38804 2018/19 33988	27164 23699	11640 10289	30731 27088	30678 27088	— —	15378 13459	7662 6900	4291 3945
Architektury i budownictwa Architecture and construction	2017/18 61952 2018/19 55387	44502 40413	17450 14974	47572 43938	47253 43938	10 —	22889 21136	13249 11449	6870 6024
Rolnicza Agriculture	2017/18 14156 2018/19 12032	10548 9068	3608 2964	11653 10179	11651 10179	— —	6672 5921	2237 1853	1326 1052

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 25 (264). STUDENCI UCZELNI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

LATA YEARS	PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Formy studiów Modes of study		Z liczby ogółem — studia Of grand total — studies						
		Ogółem Grand total	stacjo- narne full-time pro- gram- mes	nie- stacjo- narne part- -time pro- gram- mes	pierwszego stopnia (zawodowe) i magisterskie jednolite first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes			drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające) second-cycle programmes (supplementary Master's studies)		
					razem total	pierw- szego stopnia (zawo- dowe) first- -cycle pro- gram- mes (voca- tional)	magis- terskie jedno- lite long- -cycle pro- gram- mes	z liczby razem — ko- biety of total — fe- males	razem total	w tym kobiety of which females
Leśna	2017/18	5437	2856	2581	4443	4431	—	1369	883	315
Forestry	2018/19	5090	2682	2408	4239	4239	—	1340	851	291
Rybacktwa	2017/18	84	84	—	70	70	—	15	13	3
Fisheries	2018/19	65	65	—	38	38	—	6	27	10
Weterynaryjna	2017/18	6251	5163	1088	6194	581	5529	4852	57	54
Veterinary	2018/19	6364	5249	1115	6283	633	5650	4981	81	70
Medyczna	2017/18	132289	96405	35884	103586	51403	51834	73639	27743	23846
Health	2018/19	133932	98378	35554	103330	45707	57623	73584	30602	26393
Opieki społecznej	2017/18	6958	5121	1837	4762	4758	—	4110	2154	1962
Welfare	2018/19	6227	4710	1517	4413	4413	—	3859	1814	1634
Usług dla ludności	2017/18	36103	24088	12015	28174	28042	—	22018	7509	5774
Personal services	2018/19	36147	23914	12233	29017	29017	—	22900	7130	5567
Higieny i bezpieczeń- stwa pracy	2017/18	3329	1899	1430	2632	2574	—	1212	693	323
	2018/19	3119	1813	1306	2409	2409	—	1065	710	337
Hygiene and occupa- tional health services										
Ochrony i bezpieczeństwa	2017/18	46764	22238	24526	33347	33344	—	13805	12996	5862
Security services	2018/19	43362	20707	22655	31502	31502	—	13283	11860	5154
Usług transportowych	2017/18	14637	10298	4339	12738	12732	—	3548	1616	616
Transport services	2018/19	13632	9609	4023	12074	12074	—	3396	1558	612
Interdyscyplinarne pro- gramy i kwalifikacje oraz programy i kwali- fikacje nieokreślone oraz gdzie indziej nie- sklasyfikowane	2017/18	27565	16935	10630	20072	19179	93	8493	7023	4540
	2018/19	28671	17903	10768	21636	20632	180	9246	7035	4564
Interdisciplinary program- mes and qualifications and programmes and qualifications not fur- ther defined and not elsewhere classified										
Indywidualne studia mię- dzynaszarowe	2017/18	6950	2040	4910	4378	3561	363	2731	2563	2033
Individual interfield studies	2018/19	8622	2795	5827	5894	4634	793	3658	2728	2176

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

U w a g a.

1. W roku akademickim 2018/19 wśród 392 uczelni było 19 uniwersytetów z 363565 studentami i 93197 absolwentami, 24 uczelnie techniczne z 235134 studentami i 69209 absolwentami oraz 55 uczelni ekonomicznych z 173390 studentami i 45412 absolwentami.
2. Według danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego liczba studentów studiujących na więcej niż jednym kierunku studiów według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. wyniosła 35164 osoby, tj. 3,0% ogólnej liczby studentów.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

N o t e.

1. In the 2018/19 academic year, among 392 higher education institutions there were 19 universities with 363565 students and 93197 graduates, 24 higher schools of technology with 235134 students and 69209 graduates as well as 55 higher schools of economics with 173390 students and 45412 graduates.
2. According to the data of the Ministry of Science and Higher Education, 35164 students studied more than one field of education, as of 31st December 2018, i.e. 3.0% of total number of students.

S o u r c e: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of the-
ology).

TABL. 26 (265). ABSOLWENCI UCZELNI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FIELDS OF EDUCATION

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Grand total	Formy studiów Modes of study		Z liczby ogółem — studia Of grand total — studies						
		stacjo- narne full-time pro- gram- mes	nie- stacjo- narne part- time pro- gram- mes	pierwszego stopnia (zawodowe) i magisterskie jednolite first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes				drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające) second-cycle programmes (supplementary Master's studies)		
				razem total	pier- szego stopnia (zawo- dowe) first- -cycle pro- gram- mes (voca- tional)	magis- terskie jedno- lite long- -cycle pro- gram- mes	z liczby razem — ko- biety of total — fe- males	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2010/11	497533	239804	257729	359564	279986	79578	229237	137969	96745
TOTAL	2015/16	364619	231734	132885	218759	197865	20894	135379	145860	98223
	2016/17	387531	250976	136555	222746	200746	22000	136487	164785	108864
	2017/18	327714	218035	109679	196266	176154	20112	106935	131448	87329
Pedagogiczna	2016/17	33908	15974	17934	15870	15867	3	12905	18038	15195
Education	2017/18	28106	13995	14111	14204	14204	—	11730	13902	11873
Artystyczna	2016/17	8298	6662	1636	5257	4502	755	3664	3041	2170
Arts	2017/18	7852	6460	1392	5309	4591	718	3189	2543	1813
Humanistyczna (z wyłącze- niem języków)	2016/17	5425	4696	729	3501	2475	1026	1737	1924	1023
Humanities (except languages)	2017/18	4556	3903	653	3242	2458	784	1385	1314	707
Językowa	2016/17	18205	14431	3774	10199	10187	12	8499	8006	6801
Languages	2017/18	15635	12698	2937	9462	9460	2	7765	6173	5270
Společná	2016/17	38514	25714	12800	22932	18090	4842	16215	15582	11089
Social and behavioural sci- ences	2017/18	30399	20996	9403	18985	15111	3874	10108	11414	8196
Dziennikarstwa i informacji	2016/17	5486	3822	1664	3112	3112	—	2248	2374	1689
Journalism and information	2017/18	4637	3451	1186	2742	2742	—	1914	1895	1327
Biznesu i administracji	2016/17	79480	35556	43924	38944	38944	—	26030	40536	28789
Business and administration	2017/18	63592	30307	33285	33412	33411	1	22101	30180	21459
Prawna	2016/17	9806	5290	4516	8544	575	7969	5377	1262	888
Law	2017/18	8608	5023	3585	7912	547	7365	419	696	546
Biologiczna	2016/17	4337	4218	119	2309	2309	—	1894	2028	1679
Biological and related sciences	2017/18	3977	3882	95	2219	2219	—	1810	1758	1455
Nauk o środowisku	2016/17	2509	2112	397	1169	1169	—	799	1340	1010
Environment	2017/18	1672	1497	175	760	760	—	519	912	657
Fizyczna	2016/17	6085	5882	203	3132	3124	8	2077	2953	2042
Physical sciences	2017/18	5029	4898	131	2708	2699	9	1822	2321	1561
Matematyczna i statystyczna	2016/17	3570	3389	181	1951	1951	—	1231	1619	1180
Mathematics and statistics	2017/18	2639	2535	104	1541	1541	—	954	1098	781
Technologii teleinformatycznych	2016/17	12504	9497	3007	8032	8027	5	1130	4472	706
Information and Communica- tion Technologies	2017/18	11437	8398	3039	7629	7629	—	1033	3808	648
Inżynieryjno-techniczna	2016/17	41737	34375	7362	24160	24153	7	6992	17577	6088
Engineering and engineering trades	2017/18	34954	28953	6001	20579	20579	—	5936	14375	5109
Produkcji i przetwórstwa	2016/17	14355	10675	3680	8149	8149	—	4512	6206	3634
Manufacturing and process- ing	2017/18	11980	9050	2930	6912	6912	—	3869	5068	3100

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 26 (265). ABSOLWENCI UCZELNI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)

GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Grand total	Formy studiów Modes of study		Z liczby ogółem — studia Of grand total — studies						
		stacjo- narne full-time pro- gram- mes	nie- stacjo- narne part- time pro- gram- mes	pierwszego stopnia (zawodowe) i magisterskie jednolite first-cycle programmes (vocational) and long-cycle programmes					drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające) second-cycle programmes (supplementary Master's studies)	
				razem total	pier- wsze- go stopnia (zawo- dowe) first- -cycle pro- gram- mes (voca- tional)	magis- terskie jedno- lite long- -cycle pro- gram- mes	z liczby razem — ko- biety of total — fe- males	razem total	w tym kobiety of which females	
Architektury i budownictwa Architecture and construction	2016/17 2017/18	21226 17206	15767 12914	5459 4292	11618 9458	11617 9458	1 —	6128 5066	9608 7748	5159 4244
Rolnicza Agriculture	2016/17 2017/18	4639 3972	3552 2973	1087 999	2667 2309	2667 2309	— —	1564 1310	1972 1663	1295 1052
Leśna Forestry	2016/17 2017/18	1465 1388	794 823	671 565	938 875	938 875	— —	318 294	527 513	169 201
Rybackta Fisheries	2016/17 2017/18	24 40	24 40	— —	12 27	12 27	— —	1 10	12 13	1 3
Weterynaryjna Veterinary	2016/17 2017/18	780 918	748 897	32 21	772 883	84 97	688 786	576 90	8 35	4 35
Medyczna Health	2016/17 2017/18	31865 32070	23037 22925	8828 9145	21860 21928	15176 15355	6684 6573	16405 12188	10005 10142	8691 8715
Opieki społecznej Welfare	2016/17 2017/18	2530 2068	1843 1556	687 512	1643 1252	1643 1252	— —	1500 1116	887 816	813 752
Usług dla ludności Personal services	2016/17 2017/18	11874 9347	7731 6283	4143 3064	7839 6497	7839 6497	— —	6236 5355	4035 2850	3092 2246
Higieny i bezpieczeństwa pra- cy Hygiene and occupational health services	2016/17 2017/18	1120 884	716 561	404 323	857 625	857 625	— —	455 316	263 259	124 135
Ochrony i bezpieczeństwa Security services	2016/17 2017/18	16590 14124	7500 6474	9090 7650	10995 8620	10995 8620	— —	5123 3837	5595 5504	2552 2589
Usług transportowych Transport services	2016/17 2017/18	3872 3347	2846 2497	1026 850	2707 2366	2707 2366	— —	883 743	1165 981	463 370
Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje oraz programy i kwalifikacje nieokreślone oraz gdzie indziej niesklasy- fikowane Interdisciplinary programmes and qualifications and pro- grammes and qualifications not further defined and not elsewhere classified	2016/17 2017/18	6713 6116	3811 3726	2902 2390	3368 3456	3368 3456	— —	1843 1786	3345 2660	2209 1857
Indywidualne studia między- obszarowe Individual interfield studies	2016/17 2017/18	614 1161	314 320	300 841	209 354	209 354	— —	145 270	405 807	309 628

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 27 (266). NAUCZYCIELE AKADEMICKI^a NA UCZELNIACHACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym kobiety of which females				
OGÓŁEM	103507	95919	94966	93139	44234	42761	42698	43033	TOTAL
Profesorowie	24150	23178	22734	21635	5744	6257	6394	6426	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora	11714	11481	10680	9725	2334	2624	2478	2360	of which titled only
Docenci	1434	649	403	337	449	206	111	100	Associate professors (docents)
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	43	27	16	12	11	10	3	5	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b
Adiunkci	43375	40460	39253	36117	19043	19059	18517	17422	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	3554	6964	7607	7587	1250	2830	3223	3349	of which with scientific degree of habilitated doctor ^b
Asystenci	13040	12023	13028	12078	6965	6392	6935	6503	Assistant lecturers
Pozostali	21508	19609	19548	22971	12033	10848	10741	12582	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin na więcej niż jednej uczelni wykazani zostali w każdym miejscu pracy.

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

^b Teachers employed full-time in more than one institution have been listed in all workplaces. ^b The habilitated doctor's degree, which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABL. 28 (267). CUDZOZIEMCY NA UCZELNIACH^aFOREIGNERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS^a

KRAJE POCHODZENIA	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	COUNTRIES OF ORIGIN
	studenci students				absolwenci graduates				
OGÓŁEM	21474	57119	72743	78259	3364	8725	12573	13206	TOTAL
w tym deklarujący pochodzenie polskie	4117	7576	7683	7596	776	1411	1550	1550	of which declaring Polish origin
w tym:									of which:
Afganistan	29	50	58	73	1	8	13	9	Afghanistan
Albania	69	65	58	66	12	13	18	14	Albania
Angola	78	103	85	99	9	16	41	20	Angola
Arabia Saudyjska	266	854	792	697	2	77	98	121	Saudi Arabia
Armenia	130	134	115	116	14	34	36	17	Armenia
Azerbejdżan	28	237	479	756	6	46	45	61	Azerbaijan
Bangladesz	15	66	214	231	3	4	6	14	Bangladesh
Białoruś	2605	4615	6044	7314	423	866	1031	1030	Belarus
Brazylia	31	82	86	106	1	13	9	20	Brazil
Bułgaria	20	2	49	51	6	4	6	7	Bulgaria
Chiny	515	846	1164	1259	110	201	236	332	China
Czechy	537	1119	1448	1655	218	236	328	298	Czech Republic
Dania	47	66	68	68	8	3	9	4	Denmark
Egipt	13	85	153	181	—	7	21	23	Egypt
Ekwador	9	7	35	53	2	1	2	3	Ecuador
Etiopia	—	8	49	111	3	2	5	7	Ethiopia
Finlandia	36	64	74	72	2	9	17	8	Finland
Francja	334	590	633	528	26	78	74	88	France
Ghana	24	25	62	63	7	5	12	8	Ghana
Gruzja	60	241	318	270	12	41	56	72	Georgia
Hiszpania	1076	1407	1889	2131	13	45	45	94	Spain

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów; w podziale według krajów ujmują się te, z których pochodzi 50 i więcej studentów w ostatnim prezentowanym roku akademickim.

Also listed in other tables regarding students and graduates; per country of origin of 50 and more students in the last reported academic year.

TABLE 28 (267). **CUDZOZIEMCY NA UCZELNIACH^a (dok.)**
 FOREIGNERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS^a (cont.)

KRAJE POCHODZENIA	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	COUNTRIES OF ORIGIN
	studenci		students		absolwenci		graduates		
Indie	263	896	2987	3571	44	114	258	403	India
Indonezja	17	19	91	108	2	4	6	28	Indonesia
Irak	69	189	217	259	18	27	70	54	Iraq
Iran	85	93	123	207	17	23	29	24	Iran
Irlandia	42	152	254	327	6	19	10	23	Ireland
Izrael	46	70	120	154	4	8	12	13	Israel
Japonia	48	67	86	107	11	13	12	12	Japan
Jordania	17	25	50	70	3	9	6	8	Jordan
Kamerun	75	465	635	575	15	8	18	23	Cameroon
Kanada	456	428	393	364	79	60	76	82	Canada
Kazachstan	382	773	796	1024	95	190	165	183	Kazakhstan
Kenia	50	46	69	84	8	12	10	8	Kenya
Kirgistan	14	55	138	211	4	5	19	15	Kyrgyzstan
Kolumbia	27	34	59	64	6	11	15	14	Colombia
Korea Południowa	45	100	110	131	16	30	33	31	South Korea
Kuwejt	2	7	81	116	2	1	1	1	Kuwait
Liban	21	64	108	117	10	2	15	11	Lebanon
Litwa	798	917	711	648	124	182	179	160	Lithuania
Malezja	132	182	168	152	9	33	57	48	Malaysia
Maroko	17	42	80	104	5	11	12	14	Morocco
Meksyk	37	45	72	75	7	10	15	15	Mexico
Moldawia	98	116	133	139	18	18	35	24	Moldova
Mongolia	133	139	138	133	16	25	26	24	Mongolia
Nepal	65	134	404	317	—	10	12	36	Nepal
Niemcy	664	1040	1257	1315	91	170	190	182	Germany
Nigeria	218	176	252	284	57	36	38	47	Nigeria
Norwegia	1406	1581	1466	1494	177	253	263	230	Norway
Pakistan	67	128	201	223	9	—	34	29	Pakistan
Portugalia	145	158	165	159	4	6	25	19	Portugal
Rosja	529	1042	1077	1187	112	198	278	240	Russia
Rumunia	67	69	107	121	8	18	18	21	Romania
Rwanda	5	9	58	143	1	1	2	6	Rwanda
Slowacja	117	309	254	174	15	115	93	95	Slovakia
Sri Lanka	10	24	57	81	2	5	4	14	Sri Lanka
Stany Zjednoczone	1004	717	768	753	151	142	142	99	United States
Syria	36	58	110	152	13	17	9	10	Syria
Szwecja	1089	1291	1160	1069	113	202	204	168	Sweden
Tadżykistan	3	151	187	183	—	15	32	39	Tajikistan
Tajlandia	6	95	216	261	1	3	7	26	Thailand
Tajwan	631	505	853	917	112	36	66	94	Taiwan
Turcja	302	1205	1807	1928	19	108	163	194	Turkey
Turkmenistan	36	42	47	67	4	10	8	11	Turkmenistan
Ukraina	4879	30589	37829	39203	815	4526	7333	7696	Ukraine
Uzbekistan	52	242	340	467	8	18	52	40	Uzbekistan
Węgry	67	76	78	76	11	8	33	18	Hungary
Wielka Brytania	164	317	352	344	20	45	55	65	United Kingdom
Wietnam	184	234	292	375	39	38	56	44	Vietnam
Włochy	154	303	491	556	7	35	56	57	Italy
Zimbabwe	11	16	179	376	5	3	3	5	Zimbabwe

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów; w podziale według krajów ujmując się te, z których pochodzi 50 i więcej studentów w ostatnim prezentowanym roku akademickim.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a Also listed in other tables regarding students and graduates; per country of origin of 50 and more students in the last reported academic year.

S o u r c e: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABLE 29 (268). **STUDIA PODYPLOMOWE**
NON-DEGREE POSTGRADUATE PROGRAMMES
A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Sluchacze (stan w dniu 31 XII) ^a	185418	151555	159475	161236	Students (as of 31 XII) ^a
w tym kobiety	130024	109417	115050	116556	of which females
Wydane świadectwa	143214	119088	138567	.	Certificates issued
w tym kobiety	96752	84938	99599	.	of which females

B. WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	sluchacze students		świadectwa wydane sluchaczom certificates issued to students		
OGÓŁEM	159475	161236	126529	138567	TOTAL
Pedagogiczna	47550	73650	33273	65755	Education
Artystyczna	1706	1677	1127	1332	Arts
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	1690	1829	706	707	Humanities (except languages)
Językowa	1920	2456	1185	1718	Languages
Spoleczna	7241	8161	5492	5162	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	1099	1108	678	961	Journalism and information
Biznesu i administracji	34770	34766	29327	30785	Business and administration
Prawna	4456	5315	3876	4478	Law
Biologiczna	190	209	136	191	Biological and related sciences
Nauk o środowisku	254	351	265	297	Environment
Fizyczna	744	667	547	530	Physical science
Matematyczna i statystyczna	344	253	210	180	Mathematics and statistics
Technologii teleinformatycznych	4392	4237	3361	4200	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynieryjno-techniczna	1770	1811	1503	1590	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	993	731	656	623	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1135	1055	1076	865	Architecture and construction
Rolnicza	1162	1045	974	1024	Agriculture
Leśna	232	254	231	274	Forestry
Rybackta	43	10	18	34	Fishery
Weterynaryjna	393	287	177	63	Veterinary
Medyczna	34276	6889	32423	5300	Health
Opieki społecznej	1510	1007	835	1279	Welfare
Usług dla ludności	1142	1096	656	1072	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	3660	3486	2953	3348	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	2070	2190	1423	1952	Security services
Usług transportowych	492	726	449	546	Transport services
Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje	2039	3452	1529	2727	Interdisciplinary programmes and qualifications
Programy i kwalifikacje nieokreślone	2202	2518	1443	1574	Programmes and qualifications not defined

a W roku akademickim 2010/11 dla studiów trwających do 1 roku — stan w dniu rozpoczęcia zajęć. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

a In the 2010/11 academic year, for programmes lasting up to one year on the course start date. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

TABLE 30 (269). **STUDIA DOKTORANCKIE^a**
DOCTORAL PROGRAMMES^a
A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Uczestnicy	37492	43177	41318	39269	Students
w tym kobiety	19710	23612	22686	21519	of which females

B. WEDŁUG DZIEDZIN NAUKI
BY FIELDS OF SCIENCE

DZIEDZINY NAUK ^b	2015/16	2017/18	2018/19	FIELDS OF SCIENCE ^b
	uczestnicy studiów doktoranckich doctoral students			
OGÓŁEM	43177	41318	39269	TOTAL
w tym:				of which:
Przyrodnicze	6672	6521	6497	Natural sciences
w tym:				of which:
biologiczne	2098	1991	1936	biological sciences
fizyczne	1210	1279	1358	physical sciences
chemiczne	1804	1831	1829	chemical sciences
Inżynieryjne i techniczne	6925	6732	6557	Engineering and technology
Medyczne i nauk o zdrowiu	4652	4923	5241	Medical and health sciences
w tym medyczne	3030	3258	3525	of which medical sciences
Rolnicze i weterynaryjne	2096	1902	1764	Agricultural and veterinary sciences
w tym rolnicze	1729	1501	1418	of which agriculture
Społeczne	11819	11336	10355	Social sciences
ekonomiczne	3632	3505	3161	economics
prawne	3668	3533	3371	law
społeczne	4519	4298	3823	social sciences
Humanistyczne i sztuka	11013	9895	8752	Humanities and the arts
w tym humanistyczne	8429	7421	6626	of which humanities

^a Łącznie z uczestnikami studiów doktoranckich w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutach badawczych. ^b Zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD.

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych).

^a Including doctoral students of Medical Center for Postgraduate Education, scientific institutes of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes. ^b According to Fields of Science and Technology Classification of OECD.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education (excluding the data on a part of higher schools of theology).

Szkoły dla dorosłych
Schools for adults

 TABL. 31 (270). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DOROSŁYCH**
 PRIMARY SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			SPECIFICATION
	ogółem total			forma kształcenia form of education			
				stacjo- narna full-time pro- grammes	zaoczna extra- mural		
Szkoły	5	3	103	117	x	x	Schools
Oddziały	7	4	83	226	132	94	Sections
Uczniowie	237	16	1189	3394	2137	1257	Students
w tym kobiety	112	3	325	1026	596	430	of which females
Absolwenci	40	6	—	—	—	—	Graduates
w tym kobiety	9	—	—	—	—	—	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

 TABL. 32 (271). **GIMNAZJA DLA DOROSŁYCH**
 LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			SPECIFICATION
	ogółem total			forma kształcenia form of education			
				stacjo- narna full-time pro- grammes	zaoczna extra- mural		
Szkoły	164	189	80	55	x	x	Schools
Oddziały	682	651	454	225	91	134	Sections
Uczniowie	16092	11645	7482	4122	1800	2322	Students
w tym kobiety	4221	3608	2438	1413	573	840	of which females
w tym I klasa	3605	2109	167 ^a	—	—	—	of which grade 1
Absolwenci ^b	4067	3381	.	2490	1387	1103	Graduates ^b
w tym kobiety	1225	1126	.	836	426	410	of which females

^a Uczniowie II semestru pierwszej klasy (z naboru 2017 r.). ^b W podziale według form kształcenia — z roku szkolnego 2017/18.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Students of the 2nd semester of grade 1 (from the 2017 recruitment). ^b In the breakdown by forms of education — for the 2017/18 school year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 33 (272). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH^a**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR ADULTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			SPECIFICATION
	ogółem total				forma kształcenia form of education		
					stacjo- narna full-time pro- grammes	zaoczna extra- mural	
Szkoły	2665	1647	1469	1299	x	x	Schools
Oddziały	8829	6391	5583	4856	296	4560	Sections
Uczniowie	224745	167641	143146	131419	6430	124989	Students
w tym kobiety	104981	73485	63315	58664	2572	56092	of which females
w tym I klasa	118821	43794	35439	30948	1592	29356	of which grade 1
Absolwenci ^b	56943	45888	39891 ^c	.	2314	37577	Graduates ^b
w tym kobiety	30046	21765	18719	.	983	17736	of which females

a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi. b W podziale według form kształcenia — z roku szkolnego 2017/18. c W tym 151 eksternów.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year, including supplementary secondary schools and specialised secondary schools. b In the breakdown by forms of education — for the 2017/18 school year. c Of which 151 externs.

Source: data of the Ministry of National Education.

Wychowanie przedszkolne Pre-primary education

TABLE 34 (273). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Placówki	19090	21115	21980	22157	Establishments
miasta	8406	10020	10945	11184	urban areas
wieś	10684	11095	11035	10973	rural areas
Przedszkola	8808	11331	12146	12535	Nursery schools
w tym specjalne	104	207	260	292	of which special
miasta	5907	7584	8202	8479	urban areas
wieś	2901	3747	3944	4056	rural areas
Oddziały przedszkolne w szkołach pod- stawowych	9048	7838	8030	7924	Pre-primary sections of primary schools
miasta	2142	1661	1977	1964	urban areas
wieś	6906	6177	6053	5960	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	113	94	76	74	Pre-primary education units
miasta	15	13	8	9	urban areas
wieś	98	81	68	65	rural areas
Punkty przedszkolne	1121	1852	1728	1624	Pre-primary centres
miasta	342	762	758	732	urban areas
wieś	779	1090	970	892	rural areas

a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

TABL. 34 (273). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)

PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Miejsca w tys.					Places in thousands
Przedszkola	829,6	1022,6	1167,9	1215,8	Nursery schools
w tym specjalne	2,2	4,4	5,9	6,8	of which special
miasta	649,1	777,7	881,6	913,3	urban areas
wieś	180,5	244,9	286,3	302,5	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	2,3	2,1	1,8	1,8	Pre-primary education units
miasta	0,5	0,5	0,3	0,4	urban areas
wieś	1,8	1,6	1,5	1,4	rural areas
Punkty przedszkolne	25,2	44,3	44,3	41,6	Pre-primary centres
miasta	8,8	17,8	18,2	17,4	urban areas
wieś	16,5	26,5	26,1	24,1	rural areas
Nauczyciele w tys.	73,4	88,6	103,7	108,5	Teachers in thousands
miasta	52,9	62,4	73,3	76,9	urban areas
wieś	20,5	26,1	30,4	31,7	rural areas
Przedszkola	59,5	72,6	84,5	88,9	Nursery schools
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	12,3	12,9	15,9	16,3	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	0,1	0,1	0,1	0,1	Pre-primary education units
Punkty przedszkolne	1,5	3,0	3,2	3,2	Pre-primary centres
Dzieci w tys.	1059,3	1140,6	1361,2	1392,9	Children in thousands
w tym niepełnosprawne	9,7	17,7	24,9	28,2	of which with disabilities
miasta	733,2	765,7	910,5	931,6	urban areas
wieś	326,1	374,9	450,7	461,4	rural areas
w tym w wieku lat: 5	293,5	403,5	363,9	351,8	of which at the age of: 5
6	306,4	90,8 ^b	362,5	374,3	6
Przedszkola	816,9	906,6	1080,9	1111,6	Nursery schools
w tym specjalne	1,9	3,4	4,3	5,1	of which special
miasta	643,1	695,0	820,1	840,3	urban areas
wieś	173,8	211,6	260,8	271,3	rural areas
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	219,7	200,9	243,9	247,5	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	1,9	1,4	1,3	1,4	Pre-primary education units
miasta	0,4	0,3	0,2	0,3	urban areas
wieś	1,5	1,1	1,2	1,1	rural areas
Punkty przedszkolne	20,8	31,7	35,1	32,4	Pre-primary centres
miasta	6,5	11,6	13,7	13,1	urban areas
wieś	14,3	20,1	21,4	19,3	rural areas
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego					Children in pre-primary education establishments
na 1000 dzieci w wieku:					per 1000 children aged:
3—6 lat	680	.	864	895	3—6
3—5	626	842	847	873	3—5
5	793	974	934	949	5
6 lat	855	.	913	960	6
Dzieci w przedszkolach					Children in nursery schools
na 1000 dzieci w wieku:					Per 1000 children aged:
3—6 lat	523	.	686	715	3—6
5	612	694	757	771	5
6 lat	475	.	592	631	6
na 1 przedszkole	93	80	89	89	Per nursery school
na 100 miejsc	98	89	93	91	Per 100 places
na 1 nauczyciela	14	13	13	13	Per teacher

a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. b Dotyczy dzieci, którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego po zasięgnięciu opinii psychologiczno-pedagogicznej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. b Concerns children whose entry to compulsory education was postponed based on a psychological and pedagogical opinion.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. — Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2. Informacje dotyczące ochrony zdrowia w zakładach karnych prezentowane są w dziale „Wymiar sprawiedliwości”.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2190), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawą określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Prezentowane w dziale dane dotyczą podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale — ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe oraz ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych;

2) ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 576);

3) ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 537);

4) ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 952);

5) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1373), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ);

6) ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056);

7) ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 993), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;

General notes

1. Data concerning health care — unless otherwise stated — are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 — the Internal Security Agency.

2. Information concerning health care in prisons is presented in the chapter “Justice”.

3. Data regarding the health care presented in this chapter are based on:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15th April 2011 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2190), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and the functioning of health care entities.

Data presented in the chapter concern the entities performing health care activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts as well as detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria and since 2014 palliative care wards).

Under that law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) of doctors, dentists and nurses or midwives;

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15th July 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 576);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5th December 1996 (uniform text Journal of Laws 2019 item 537);

4) the Law on the Physiotherapist Profession, dated 25th September 2015 (uniform text Journal of Laws 2019 item 952);

5) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27th August 2004 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1373), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

6) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056);

7) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8th September 2006 (uniform text Journal of Laws 2019 item 993), specifying the organisational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services;

8) ustawa z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 499).

4. Dane o osobach posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych, farmaceutów, diagnostów laboratoryjnych.

5. Informacje o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych — od 2006 r., aptekach oraz od 2005 r. — domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze przekraczającym pełny etat oraz niepełnozatrudnione w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarka, a przez położną — również położnego.

Dane o lekarzach uprawnionych do sprawowania opieki zdrowotnej nad pracującymi (tabl. 6 o medycynie pracy) podano na podstawie rejestrów prowadzonych przez wojewódzkie ośrodki medycyny pracy; obejmują osoby, które posiadają kwalifikacje zgodne z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2067).

6. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2019 poz. 602, z późniejszymi zmianami).

7. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 179).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

Do porad chirurgicznych zaliczono porady udzielone w poradniach urazowo-ortopedycznych.

8. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

9. Dane o stacjonarnej opiece zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej (dotyczy szpitali, łóżek i leczonych).

Dane o **łóżkach** w placówkach stacjonarnych dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

10. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych do 2007 r. nie obejmują miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Rodzaje oddziałów w szpitalach ogólnych (tabl. 8) opracowano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 173). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazo-

8) the Pharmaceutical Law, dated 6th September 2001 (uniform text Journal of Laws 2019 item 499).

4. Data on persons entitled to practise medical profession are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practise medical profession conducted by supreme councils of the following professional self-governments: doctors, dentists, nurses and midwives, pharmacists and laboratory diagnosticians.

5. Information on medical personnel concerns persons employed in: units engaged in health care activities, professional practices since 2006, pharmacies and since 2005 — social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, central or local government administration unit and the National Health Fund.

Data include full-time employed persons, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including trainees.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

Data on physicians authorised to provide health care services for employed persons (table 6 on occupational medicine) are based on the records kept by voivodship occupational medicine centres, including persons with qualifications described in § 7 of the decree of the Minister of Health and Social Welfare, dated 30th May 1996 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2067).

6. Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialisation and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 29th March 2019 on Doctors and Dentists Specialisations (Journal of Laws 2019 item 602, with later amendments).

7. Types of clinics in out-patient health care are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17th May 2012 (uniform text Journal of Laws 2019 item 179).

Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

Surgical consultations include consultations provided in orthopaedic trauma clinics.

8. Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

9. Data on in-patient health care do not include day-care (concerns hospitals, beds and in-patients).

Data regarding **beds** in in-patient units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

10. Data regarding beds in general hospitals do not include places (beds and incubators) for newborns until 2007.

Types of wards in general hospitals (table 8) are compiled in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17th May 2012 (uniform

wo-ortopedyczną, szcękową, neurochirurgię, kardiologię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** — oddziały pulmonologiczne.

11. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

12. **Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

13. **Lecznictwo uzdrowiskowe** — zorganizowana działalność polegająca na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, prowadzona w uzdrowisku przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego albo poza uzdrowiskiem w szpitalach i sanatoriach, znajdujących się w urzędzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych (surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu) oraz zabiegów z zakresu fizjoterapii.

14. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, izby przyjęć, lotnicze pogotowie ratunkowe).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 listopada 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 979).

15. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

16. Dane dotyczące szczepień ochronnych informują o odsetku dzieci i młodzieży, które zostały zaszczepione przeciw wybranej chorobie zakaźnej zgodnie z kalendarzem obowiązkowych szczepień ochronnych.

17. Dane o **zachorowaniach** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1239).

18. Dane o **opiece nad dziećmi do 3 lat** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 409, z późniejszymi zmianami), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. — klubu dziecięcego albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

19. Dane dotyczące **wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1111, z późniejszymi zmianami).

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie usług asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej, przez rodzinę wspierającą, placówkę wsparcia dziennego lub w formie poradnictwa specjalistycznego.

text Journal of Laws 2019 item 173). **Surgical wards** include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** — observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** — pulmonology wards.

11. Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.

12. **Chronic medical care homes and nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalisation, providing them with medicinal products and medical devices.

13. **Health resort treatment** — organised activity of providing health care services in scope of health resort treatment or rehabilitation, conducted on the area of health resort by health resort facilities or outside the health resort area in hospitals and sanatoriums located in underground mining excavations, using natural conditions (natural materials and healing properties of the climate) and physiotherapy treatment.

14. Data on **emergency medical services and first-aid** concern units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, admission rooms, medical air rescue).

Hospital emergency wards since 8th November 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3rd November 2011 (uniform text Journal of Laws 2018 item 979).

15. **Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and which are mainly in rural areas.

16. Data concerning vaccinations indicate the percentage of children and youth who have been vaccinated against selected infectious disease in accordance with the mandatory vaccination schedule.

17. Data regarding **disease incidence** are presented according to the Law dated 5th December 2008 on the Prevention and Control of Infections and Communicable Diseases in Humans (uniform text Journal of Laws 2019 item 1239).

18. Data on **childcare for children up to the age of 3** are presented according to the law dated 4th February 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 409, with later amendments). Childcare can be organised in the form of nurseries as well as since 2011 — children's clubs or provided by day carer or nanny.

19. Data concerning **family support and foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9th June 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1111, with later amendments).

Family support shall be provided in the form of family assistant's services, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job, as a supporting family, day-support centre or a specialists guidance.

20. Rodzina wspierająca to rodzina, której zadaniem jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przy współpracy asystenta rodziny pomaga ona w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

21. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1390) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

22. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej — realizowanej przez koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze, zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej — organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej (od 2012 r.) — realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych oraz w połączeniach formach (od 2012 r.), tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

23. Rodzina piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione,
- b) niezawodowe — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
- c) zawodowe — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa) — wśród których funkcjonują również:

— zawodowe specjalistyczne — umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy

20. Supporting family is the family, whose task is to help families experiencing difficulties in carrying out their care and education functions. In cooperation with a family assistant, it helps in the care and education of a child, running a household, formulating and fulfilling the primary social roles.

21. Large Family Card based on the law dated 5th December 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2019 item 1390) can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in the case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with legal confirmation of disability.

The card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

22. Day-support centre supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) general care centre — realised by interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialised centre — organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work (since 2012) — carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker as well as in mixed forms (since 2012), i.e. combining tasks of the general care, specialised and street work centres.

23. Family foster care is exercised in the case when it is impossible for parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make it possible for a child to return to the family, or when it is impossible — efforts aimed at child's adoption, preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs relation to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religion.

The forms of family foster care are:

1) foster families:

- a) related,
- b) not professional — in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings),
- c) professional — in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings) — among which there are also:

— professional specialised — shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26th October 1982 (uniform

z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 969) oraz małoletniej matki z dziećmi,

- zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego — przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390, z późniejszymi zmianami);

- 2) **rodzinne domy dziecka** — w tym samym czasie może w nich przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczbowego rodzeństwa).

24. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) interwencyjnego — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) rodzinnego — wychowuje dzieci w różnym wieku (w tym dorastające i usamodzielniające się), umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) socjalizacyjnego — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) specjalistyczno-terapeutycznego (od 2012 r.) — sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej (od 2012 r.) — umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;

text Journal of Laws 2018 item 969) and underage mothers with children,

- professional performing the function of a family emergency house — shall receive a child on the basis of a court ruling, in the case when a child was escorted by the Police or the Polish Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Art. 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390, with later amendments);

- 2) **foster homes** — in which not more than 8 children may be placed at the same time (except for numerous siblings).

24. Institutional foster care is exercised in the form of:

- 1) care and education centre run as:
 - a) an intervention — provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) a family — educates children of various age groups (including adolescents and those becoming independent), enables common education and care for numerous siblings, cooperates with a family foster care coordinator and a family assistant,
 - c) a socialisation — provides a child with full-time care and education, and fulfils his or her essential needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs; implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant; enables contact with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family; provides a child with access to education adjusted to the age and development skills; provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible health benefits,
 - d) a specialist therapy (since 2012) — provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a legal confirmation of disability or a legal confirmation of high or moderate level of disability; a child requiring the application of special education methods and specialist therapy; a child requiring dealing with developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing and revalidational activities for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) regional care and therapy centre (since 2012) — a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;

3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego (od 2012 r.) — umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

25. Dane o placówkach i świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1508, z późniejszymi zmianami). Do placówek publicznych (tabl. 25) zaliczono te, dla których organem prowadzącym jest samorząd wojewódzki, powiatowy lub gminny.

26. Świadczeniami pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne, m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki.

Zasiłek stały — przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy — przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy — przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej;

2) świadczenia niepieniężne, m.in.: praca socjalna, bilet kredytowany, schronienie, posiłek, ubranie, sprawienie pogrzebu, mieszkanie chronione.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy przygotowującą, pod opieką specjalistów, osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

3) pre-adoptive intervention centre (since 2012) — a centre where children up to the 1 year old shall be placed requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

25. Data concerning social welfare facilities and social assistance benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12th March 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1508, with later amendments). Public facilities (table 25) include those facilities for which the founding body is voivodship, powiat or gmina government.

26. Social assistance benefits are:

1) monetary benefits, among others: permanent benefit, temporary benefit, appropriated benefit, assistance to reach financial self-dependence and continue education.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to permanent benefit.

A person or a family is entitled to a temporary benefit due to the long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other social security systems.

Appropriated benefit is offered to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, natural or ecological disaster;

2) non-monetary benefits, among others: social work, credited ticket, shelter, meal, clothing, burial, dwelling protected.

Dwelling protected is a form of social assistance preparing persons staying there, under the care of professionals, for independent living or supporting them in their daily functioning.

TABL. 1 (274). **POSIADAJĄCY PRAWO WYKONYWANIA ZAWODU MEDYCZNEGO**

Stan w dniu 31 grudnia

ENTITLED TO PRACTISE MEDICAL PROFESSION

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Lekarze	134292	142962	146037	149134	Doctors
Lekarze dentyści	37104	40455	41281	42282	Dentists
Farmaceuci	28330	33111	34797	35553	Pharmacists
Pielęgniarki	282420	285431	291864	295464	Nurses
Położne	34302	36103	37694	38312	Midwives
Diagności laboratoryjni ^a	12966	15109	16051	16340	Laboratory diagnosticians ^a

^a Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

^a Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 2 (275). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 grudnia

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

Lekarze	83201	88437	90284	89532	Doctors
w tym kobiety	47131	50343	51318	51291	of which women
Lekarze dentyści	12549	12603	13331	12927	Dentists
w tym kobiety	9717	9544	9918	9664	of which women
Farmaceuci	25203	28121	29330	28873	Pharmacists
w tym kobiety	21237	23441	24364	23920	of which women
Pielęgniarki	200769	197381	193700	192964 ^b	Nurses
Położne	22616	22464	22742	22880 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	21470	25145	26495	27787	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni		11477	11599	11657	Laboratory diagnosticians

NA 10 tys. LUDNOŚCI
PER 10 thousand POPULATION

Lekarze	21,6	23,0	23,5	23,3	Doctors
Lekarze dentyści	3,3	3,3	3,5	3,4	Dentists
Farmaceuci	6,5	7,3	7,6	7,5	Pharmacists
Pielęgniarki	52,1	51,4	50,4	50,2	Nurses
Położne ^d	11,4	11,3	11,5	11,5	Midwives ^d
Fizjoterapeuci	5,6	6,5	6,9	7,2	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni		3,0	3,0	3,0	Laboratory diagnosticians

^a W 2015 r. bez stażystów. ^b, ^c W tym magistrzy: ^b — pielęgniarstwa — 31248, ^c — położnictwa — 4454. ^d Na 10 tys. kobiet.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w przypadku farmaceutów — tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a In 2015 excluding trainees. ^b, ^c Of which masters: ^b — of nursing — 31248, ^c — of midwifery — 4454. ^d Per 10 thousand females.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration, in regard to pharmacists — only in the scope of the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 3 (276). LEKARZE SPECJALIŚCI

Stan w dniu 31 grudnia
DOCTORS SPECIALISTS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	60031	60123	60458	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:				of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	3710	3704	3860	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^a	8498	8380	8531	Surgery ^a
Chorób płuc	1387	1286	1278	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	6707	6372	6322	Internal diseases
Dermatologii ^b i wenerologii	905	899	853	Dermatology ^b and venereology
Kardiologii ^b	2719	2905	3006	Cardiology ^b
Medycyny rodzinnej	6655	6744	6751	General practitioners
Neurologii ^{bc}	2398	2406	2393	Neurology ^{bc}
Okulistyki	2021	2017	1958	Ophthalmology
Onkologii ^d	683	740	791	Oncology ^d
Otolaryngologii ^{be}	1303	1328	1329	Otolaryngology ^{be}
Diabetologii	631	639	628	Diabetology
Endokrynologii	554	545	544	Endocrinology
Pediatrici	3378	3584	3586	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	3827	3738	3661	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^b	2498	2469	2368	Psychiatry ^b
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^f	2320	2277	2404	Radiology and diagnostic imaging ^f
LEKARZE SPECJALIŚCI W % OGÓŁU LEKARZY	67,9	66,6	67,5	SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c–f Także: c — neuropatologii, d — patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii dziecięcej, e — otorynolaryngologii, f — radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillary, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, as well as vascular surgery and urology. b Including children's specialists. c–f Also: c — neuropathology, d — oncological pathology and children's oncology and haematology, e — otorynolaryngology, f — oncological radiotherapy and children's radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 4 (277). LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ

Stan w dniu 31 grudnia
DENTAL SPECIALISTS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2720	2860	2735	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:				of which specialists in the field of:
Chirurgii stomatologicznej	395	445	386	Dental surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	138	160	178	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	566	578	569	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	205	174	183	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	629	605	585	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej (pedodoncji)	209	228	195	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	557	663	632	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ W % OGÓŁU LEKARZY DENTYSTÓW	21,6	21,5	21,2	DENTAL SPECIALISTS IN % OF TOTAL DENTISTS

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 5 (278). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA

OUT-PATIENT HEALTH CARE

A. OGÓŁEM

TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	16903	20412	21665	21881	17077	4804	Out-patient departments (as of 31 XII)
Praktyki lekarzy i lekarzy denty- stów ^a (stan w dniu 31 XII)	6927	5550	5106	4820	3590	1230	Doctors and dentists practices ^a (as of 31 XII)
Porady udzielone ^{bc} : w tysiącach	290931	319569	325869	328098	279789	48309	Consultations provided ^{bc} in thousands
w tym w ramach praktyk lekarzy i lekarzy denty- stów ^a	19176	13656	12094	11251	8825	2426	of which on the basis of doctors and dentists practices ^a
lekarskie ^c	259461	284811	291337	293711	250375	43336	doctors ^c
w tym specjalistyczne	100312	113682	116281	116315	113261	3054	of which specialised
stomatologiczne	31470	34758	34532	34387	29414	4973	stomatological
na 1 mieszkańca	7,5	8,3	8,5	8,5	12,1	3,2	per capita
lekarskie ^c	6,7	7,4	7,6	7,6	x	x	doctors ^c
stomatologiczne	0,8	0,9	0,9	0,9	x	x	stomatological

B. PORADY UDZIELONE^bCONSULTATIONS PROVIDED^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys.	in thousands		
OGÓŁEM	313504	320189	322630	TOTAL
Lekarskie	278746	285657	288243	Doctors
w przychodniach	273219	280769	283774	in out-patient departments
w ramach praktyk lekarzy ^a	5527	4888	4469	on the basis of doctors practices ^a
Podstawowa opieka zdrowotna	165064	169376	171928	Primary health care
Specjalistyczna opieka zdrowotna	113682	116281	116315	Specialised care
w tym w poradniach:				of which in clinic:
chirurgicznych	20745	20984	20988	surgical
ginekologiczno-położniczych	13372	13067	12987	gynaecological-obstetric
pediatrycznych	1438	1503	1510	paediatric
gruźlicy i chorób płuc	2898	2799	2751	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	6771	6678	6629	dermatological
otolaryngologicznych	7614	7422	7312	otolaryngological
okulistycznych	11493	11404	11247	ophthalmological
neurologicznych	7590	7451	7427	neurological
zdrowia psychicznego	5284	5807	5860	psychiatric
Stomatologiczne	34758	34532	34387	Stomatological
W przychodniach	26629	27326	27607	In out-patient departments
W ramach praktyk lekarzy denty- stów ^a	8129	7206	6780	On the basis of dentists practices ^a

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami opłacanymi w przychodniach przez pacjentów. c Łącznie z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych (w 2018 r. — 5467 tys.) nieuwzględnionymi w specjalistycznej opiece lekarskiej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients in out-patient departments. c Including doctors consultations provided in admission rooms of general hospitals (in 2018 — 5467 thousand) not included in specialised doctors care.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration and Statistics Poland.

TABL. 6 (279). **SŁUŻBA MEDYCyny PRACY^a**
OCCUPATIONAL MEDICINE SERVICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Jednostki podstawowe służby medycyny pracy (stan w dniu 31 XII)	6869	6084	6052	6005	Primary occupational medicine service units (as of 31 XII)
w tym praktyki lekarzy	3256	2693	2678	2631	of which doctors practices
Lekarze uprawnieni (stan w dniu 31 XII)	8548	7050	6862	6685	Physicians authorised (as of 31 XII)
Badania profilaktyczne w tys.:					Preventive examinations in thousands:
wstępne	1619,5	2115,3	2478,1	2608,9	pre-employment
okresowe	2326,0	2613,0	2491,2	2576,4	periodic
kontrolne	293,8	374,9	417,8	428,8	control
Wydane orzeczenia lekarskie — w tys. — stwierdzające:					Medical certificates — in thousands — stating:
brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy	4269,9	5082,9	5360,7	5586,6	lack of medical contraindications for work
przeciwwskazania zdrowotne do pracy	17,5	17,1	22,9	23,3	medical contraindications for work

a Ujęta również w tabl. 5 na str. 379.

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

a Also shown in the table 5 on page 379.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 7 (280). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII FACILITIES — as of 31 XII					
Szpitale ogólne ^b	836	956	951	949	General hospitals ^b
Szpitale psychiatryczne	47	48	48	48	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	21	25	26	26	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	58	57	55	55	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	4	5	5	5	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	330	408	415	430	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	137	152	161	160	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	—	72	66	45	Palliative care wards
Hospicja	67	82	95	106	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe	247	250	240	241	Health resort treatment
sanatoria	177	198	191	192	sanatoria
szpitale	70	52	49	49	hospitals

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 372. b W 2010 r. bez filii. c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

a See general notes, item 9 on page 372. b In 2010 excluding branches. c Including psychiatric types facilities.

TABL. 7 (280). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a (dok.)IN-PATIENT HEALTH CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII					
Szpitala ogólne	190387	186994	185263	181732 ^d	General hospitals
Szpitala psychiatryczne	17750	17759	17730	17524	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	1070	1269	1327	1345	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2447	2512	2438	2432	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	245	239	245	250	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	19250	24872	25615	26559	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	5688	6706	7528	7565	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	—	1204	1148	774	Palliative care wards
Hospicja	1126	1550	1809	2027	Hospices
Lecznictwo uzdrowskowe	40568	43925	44365	44835	Health resort treatment
sanatoria	29400	34779	35840	35843	sanatoria
szpitale	11168	9146	8525	8992	hospitals
LECZENI IN-PATIENTS					
Szpitala ogólne ^e	7758643	7795496	7773353	7685002 ^f	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	198021	200760	195817	189087	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	12725	13399	13943	13758	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	8374	8734	8096	8301	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	321	299	314	358	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	39606	47624	46720	47806	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	13613	14214	14821	14796	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	—	18836	15679	10456	Palliative care wards
Hospicja	14988	17963	18962	20621	Hospices
Lecznictwo uzdrowskowe — kuracjusze	623083	731453	734447	759843 ^g	Health resort treatment — patients
w sanatoriach	460436	598499	606509	628764	in sanatoria
w szpitalach	162647	132954	127938	131079	in hospitals

a, c Notki patrz na str. 380. d Ponadto 4250 miejsc dziennych. e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych, z wyjątkiem danych resortu obrony narodowej w 2010 r. f, g Ponadto leczonych było: f — w trybie dziennym 3285,3 tys. pacjentów, g — w systemie ambulatoryjnym 78,6 tys. kuracjuszy.

U w a g a.

1. W 2018 r. (stan w dniu 31 grudnia) w stacjonarnej opiece zdrowotnej na 10 tys. ludności przypadało 74,2 łóżka.

2. W 2018 r. funkcjonowało również 198 szpitali dziennych dysponujących 63 łóżkami oraz 1,1 tys. miejsc dziennych (stan w dniu 31 grudnia), z których skorzystało 134,1 tys. pacjentów.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych, zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych — dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie hospicjów i zakładów opieki paliatywnej — dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych — dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a, c See footnotes on page 380. d Moreover, 4250 day care places. e Excluding inter-ward patient transfer, except for data of the Ministry of National Defence in 2010. f, g Moreover, patients were treated: f — in day-care system 3285.3 thousand patients, g — as out-patient 78.6 thousand health resort patients.

N o t e.

1. In 2018 (as of 31st December) in in-patient health care per 10 thousand population there were 74.2 beds.

2. In 2018 there were also 198 day care hospitals with 63 beds and 1.1 thousand day care places (as of 31st December), which were used by 134.1 thousand patients.

S o u r c e: in regard to general hospitals, chronic medical care homes and nursing homes — data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration, in regard to hospices and palliative care wards — data of the Ministry of Health, in regard to psychiatric facilities — data of the Institute of Psychiatry and Neurology and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 8 (281). SZPITALA OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	956	951	949	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	186994	185263	181732	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	48,6	48,2	47,3	per 10 thousand population
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	24946	24051	23020	Internal diseases
Kardiologicznych ^b	9047	8972	8818	Cardiological ^b
Chirurgicznych	41131	40354	39320	Surgical
Pediatrycznych	9985	9795	9373	Paediatric
Ginekologiczno-polożniczych	18091	18305	17806	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	5985	5324	5401	Oncological
Intensywnej terapii	3617	3707	3778	Intensive therapy
Zakaźnych	3209	3175	2997	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	7833	7501	7270	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	1612	1444	1328	Dermathological
Neurologicznych	8069	8255	7973	Neurological
Psychiatrycznych	6799	6778	6793	Psychiatric
w tym na oddziałach leczenia uzależnień ...	1006	1038	1116	of which in addiction treatment wards
Neonatologicznych	9277	9179	9155	Neonatological
Rehabilitacyjnych	18001	18358	18645	Rehabilitation
Geriatrycznych	1001	1095	1143	Geriatric
Ruch chorych				Patients
Leczeni stacjonarnie w tys.:				In-patients in thousands:
bez międzyoddziałowego ruchu chorych	7795	7773	7685	excluding inter-ward patient transfer
z międzyoddziałowym ruchem chorych	8398	8459	8370	including inter-ward patient transfer
w tym na oddziałach:				of which in specific wards:
chorób wewnętrznych	1078	985	946	internal diseases
kardiologicznych ^b	587	581	577	cardiological ^b
chirurgicznych	2053	2059	2055	surgical
pediatrycznych	457	447	426	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	1110	1132	1103	gynaecological-obstetric
onkologicznych	366	344	361	oncological
intensywnej terapii	105	116	117	intensive therapy
zakaźnych	132	150	125	communicable
gruźlicy i chorób płuc	243	248	243	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	61	60	59	dermathological
neurologicznych	331	334	329	neurological
psychiatrycznych	86	87	88	psychiatric
w tym na oddziałach leczenia uzależnień	18	19	22	of which in addiction treatment wards
neonatologicznych	373	410	391	neonatological
rehabilitacyjnych	234	224	227	rehabilitation
geriatrycznych	26	32	32	geriatric
Wypisani w tys.	7530	7491	7408	Discharges in thousands
Zmarli w tys.	181	188	193	Deaths in thousands
Leczeni stacjonarnie (bez międzyoddziałowe- go ruchu chorych) na: 10 tys. ludności	2027	2023	2001	In-patient (excluding inter-ward patient trans- fer) per: 10 thousand population
1 łóżko ^c	41,7	41,6	41,8	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,4	5,3	5,3	Average patient stay in days

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 i 10 na str. 372 i 373. b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. c Do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną miesięczną liczbę łóżek w roku.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, items 9 and 10 on pages 372 and 373. b Including intensive cardiological care wards. c For calculating of indice the average monthly number of beds in year was used.

Sources: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABLE 9 (282). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**
 Stan w dniu 31 grudnia
 EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	1470	1486	1519	1541	Emergency rescue teams
podstawowe	831	898	1029	1128	basic
specjalistyczne	639	588	490	413	specialists
Ratownicy medyczni ^a	10172	11351	10043	10191	Emergency medical technicians ^a
Szpitalne oddziały ratunkowe	219	219	226	230	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	149	168	160	149	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	19	18	22	21	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia (w ciągu roku):					Calls to the occurrence places (during the year):
w tysiącach	2825	3149	3193	3152	in thousands
w tym:					of which:
w ruchu uliczno-drogowym	185	166	166	158	in traffic road
w domu	2025	2220	2257	2224	in home
na 1000 ludności	73,3	81,9	83,1	82,1	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia (w ciągu roku):					Persons who received health care benefits in the place of occurrence (during the year):
w tysiącach	2867	3169	3208	3166	in thousands
w tym w wieku: do 18 lat	188	202	200	189	of which aged: up to 18
65 lat i więcej	1098	1322	1386	1378	65 and more
na 1000 ludności	74,4	82,4	83,5	82,4	per 1000 population

^a Dotyczy ratowników medycznych pracujących w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne, bez względu na formę zatrudnienia, dla których jest to główne miejsce pracy. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze.

^a Concerns emergency medical technicians working in the State Emergency Medical Services, regardless of the form of employment, for whom this is the main workplace. ^b Organisation cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and persons giving first aid or acting as medical rescue.

TABLE 10 (283). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**
 Stan w dniu 31 grudnia
 GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Apteki	11297	12740	13338	12899	Pharmacies
w tym prywatne	11240	12695	13302	12871	of which private
w tym na wsi	1835	2067	2154	2094	of which in rural areas
Punkty apteczne	1161	1299	1284	1243	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	1145	1283	1266	1225	of which in rural areas
Liczba ludności — w tys. — na:					Number of population — in thousands — per:
1 aptekę i punkt apteczny	3,1	2,7	2,6	2,7	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5,1	4,6	4,5	4,6	of which in rural areas
1 aptekę	3,4	3,0	2,9	3,0	pharmacy
w tym na wsi	8,2	7,4	7,1	7,3	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	23399	26017	26955	26591	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

TABL. 11 (284). **KRWIODAWSTWO**
BLOOD DONATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa (stan w dniu 31 XII)	23	23	23	23	Blood centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe ^a (stan w dniu 31 XII)	164	135	133	132	Local collection sites ^a (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	633	631	613	615	Blood donors in thousands
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	1144	1218	1226	1235	Number of collected donations ^b of whole blood in thousands
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	1277	1322	1318	1329	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thousands

a Bez danych resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. b Donacja to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. b Donation is collection of blood or blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c One unit of fresh frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: data of the National Blood Centre and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 12 (285). **SZCZEPIENIA OCHRONNE**

Stan w dniu 31 grudnia

VACCINATIONS

As of 31st December

SZCZEPIENIA OCHRONNE	2010	2015	2017	2018	VACCINATIONS
	w % dzieci i młodzieży w danej grupie wieku posiadających karty uodpornienia ^a in % of children and youth with the immunisation card ^a				
Przeciw gruźlicy — noworodki zaszczepione szczepionką BCG ^b (w ciągu roku)	93,4	93,8	91,8	91,7	BCG vaccinations — newborns ^b (during the year)
Przeciw błonicy/teżcowi — w roku życia:					Diphtheria/tetanus vaccinations — at the age of:
2 — szczepienie pierwotne	99,0	97,9	96,4	95,2	2 — primary vaccination
3 — szczepienie podstawowe (pełne)	95,6	92,4	90,1	87,4	3 — basic vaccination (full)
7 — szczepienie przypominające I	95,8	91,6	90,9	89,7	7 — booster dose I
15 — szczepienie przypominające II	96,7	95,2	93,3	92,2	15 — booster dose II
20 — szczepienie przypominające III	90,8	88,0	86,3	85,8	20 — booster dose III
Przeciw krztuścowi — w roku życia:					Whooping cough vaccinations — at the age of:
2 — szczepienie pierwotne	99,0	97,8	96,4	95,2	2 — primary vaccination
3 — szczepienie podstawowe (pełne)	95,6	92,4	90,1	87,4	3 — basic vaccination (full)
7 — szczepienie przypominające	95,8	91,5	90,8	89,7	7 — booster vaccination
Przeciw odrze/swince/różyczce — w roku życia:					Measles/mumps/rubella vaccinations — at the age of:
3 — szczepienie podstawowe	98,2	96,3	94,0	92,9	3 — basic vaccination
11 — szczepienie przypominające	53,5	94,1	93,0	92,4	11 — booster vaccination
Przeciw porażeniu dziecięcemu nagminnemu — w roku życia:					Polio vaccinations — at the age of:
2 — szczepienie pierwotne	99,0	97,8	96,4	95,1	2 — primary vaccination
3 — szczepienie podstawowe (pełne)	95,6	92,5	90,1	87,4	3 — basic vaccination (full)
7 — szczepienie przypominające	95,7	91,8	90,8	89,6	7 — booster vaccination
Przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B — w roku życia:					Hepatitis type B vaccinations — at the age of:
2 — szczepienie pierwotne	99,8	99,2	98,4	97,8	2 — primary vaccination
3 — szczepienie podstawowe (pełne)	99,4	98,6	97,7	96,6	3 — basic vaccination (full)
Przeciw zakażeniom wywołanym przez Haemophilus influenzae typu B — w roku życia:					Haemophilus influenzae type B vaccinations — at the age of:
2 — szczepienie pierwotne	98,9	97,8	96,4	95,1	2 — primary vaccination
3 — szczepienie podstawowe (pełne)	95,6	92,5	90,1	87,4	3 — basic vaccination (full)
Przeciw zakażeniom wywołanym przez Streptococcus pneumoniae w 2 roku życia — szczepienie pierwotne	x	x	x	94,1	Streptococcus pneumoniae vaccinations at the age of 2 — primary vaccination
Przeciw różyczce — dziewczęta w 14 roku życia ^c	99,4	99,5	99,7	98,5	Rubella vaccinations — girls aged 14 ^c

a—c Notki patrz na str. 385.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego — PZH.

a—c See footnotes on page 385.

Source: data of the National Institute of Public Health — National Institute of Hygiene.

TABL. 13 (286). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA^aINCIDENCE OF SELECTED INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS^a

CHOROBY	2011— —2015 ^b	2015	2017	2018	2011— —2015 ^b	2015	2017	2018	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thousand population				
Teżec	14	12	11	8	0,04	0,03	0,03	0,02	Tetanus
Krzusiec	3118	4956	3061	1548	8,1	12,9	8,0	4,0	Whooping cough
Odra	70	48	63	359	0,2	0,1	0,2	0,9	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby typu:									Viral hepatitis type:
A	62	49	3006	1455	0,2	0,1	7,8	3,8	A
B	2198	3518	3363	3196	5,7	9,1	8,8	8,3	B
C	2999	4285	4010	3443	7,8	11,1	10,4	9,0	C
Różyczka	11400	2007	476	437	29,6	5,2	1,2	1,1	Rubella
Inwazyjne zakażenie:									Invasive infection:
Haemophilus influenzae	38	62	108	115	0,1	0,2	0,3	0,3	Haemophilus influenzae
Streptococcus pneumoniae	619	979	1192	1324	1,6	2,5	3,1	3,4	Streptococcus pneumoniae
Neisseria meningitidis	239	220	228	199	0,6	0,6	0,6	0,5	Neisseria meningitidis
AIDS ^c	156	128	108	102	0,4	0,3	0,3	0,3	AIDS ^c
Salmonellozy	8376	8652	10000	9957	21,8	22,5	26,0	25,9	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	22	18	44	284	0,06	0,05	0,1	0,7	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	1721	1438	504	510	4,5	3,7	1,3	1,3	Other bacterial foodborne intoxications
Zapalenie jelit wywołane przez rotawirusy	29144	33943	32995	23263	75,7	88,3	85,9	60,6	Enteritis caused by rotavirus
Biegunki u dzieci w wieku do 2 lat ^d	38808	43502	41807	40585	505	593	548	519	Acute diarrhoea in children up to the age of 2 ^d
Szkarlatyna (plonica)	23694	26782	16411	18781	61,5	69,6	42,7	48,9	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ^e	792	725	666	652	2,1	1,9	1,7	1,7	Bacterial meningitis and/or encephalitis ^e
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	1211	876	799	1221	3,1	2,3	2,1	3,2	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	346	273	393	297	0,9	0,7	1,0	0,8	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	2503	2208	1670	1585	6,5	5,7	4,3	4,1	Mumps
Włośnica	18	27	9	2	0,05	0,1	0,02	0,01	Trichinellosis
Grypa ^f	2552259	3843438	5043491	5239293	6629	9995	13126	13639	Influenza ^f
Szczepieni przeciw wścieklicznie	8101	8157	8245	7450	21,0	21,2	21,5	19,4	Rabies vaccinations

a Dane dotyczą przypadków obowiązkowo zgłaszanych przez lekarzy do inspekcji sanitarnej. b Przeciętne roczne. c Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby; w 2018 r. zarejestrowano 1172 przypadki nowo wykrytych zakażeń wirusem HIV. d Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do 2 lat. e Zachorowania wywołane przez H. influenzae, S. pneumoniae oraz N. meningitidis. f Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

U w a g a. W latach 2001—2018 nie stwierdzono zachorowań na błonicę oraz na porażenie dziecięce nagminne wywołane dzikim szczepem wirusa polio (w latach 2003, 2004, 2009, 2010 i 2014 stwierdzono po jednym zachorowaniu wywołanym wirusem szczepionkowym).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego — Państwowy Zakład Higieny.

a Data cover cases obligatory reported by doctors to the sanitary inspection. b Annual averages. c Preliminary data because of specific features of the disease; in 2018, 1172 new cases of HIV infection were registered. d Ratio calculated per 10 thousand children up to the age of 2. e Incidence caused by H. influenzae, S. pneumoniae and N. meningitidis. f Including influenza-like illness.

N o t e. In 2001—2018 there were no cases of diphtheria and polio caused by wild strain of polio virus (in 2003, 2004, 2009, 2010 and 2014 there was one case of illness caused by a virus vaccine each year).

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health — National Institute of Hygiene.

Notki do tabl. 12 na str. 384.

a W 2018 r. w placówkach ochrony zdrowia karty uodpornienia posiadało: 98,1% ogółu dzieci w 2 roku życia, 98,3% — w 3 roku życia, 97,8% — w 7 roku życia, 93,3% — w 11 roku życia, 93,8% — ogółu młodzieży w 15 roku życia, 91,3% — w 20 roku życia oraz 93,3% — ogółu dziewcząt w 14 roku życia (różyczka). b Udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych urodzeń żywych. c Do 2017 r. dziewczęta szczepione po 10 roku życia, od 2018 r. dziewczęta, które otrzymały dwie dawki szczepionki.

Footnotes to the table 12 on page 384.

a In 2018, 98.1% of all 2-year-olds, 98.3% of 3-year-olds, 97.8% of 7-year-olds, 93.3% of 11-year-olds, 93.8% of 15-year-olds, 91.3% of 20-year-olds and 93.3% of girls aged 14 (rubella) possessed immunisation cards in health care facilities. b Share in the total number of registered live births. c Until 2017, girls vaccinated after 10 years of age, from 2018 girls who received two doses of vaccine.

TABL. 14 (287). OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH GRUŻLICY I CHOROÓB PŁUC ORAZ NOWE ZACHOROWANIA

PERSONS REGISTERED IN TUBERCULOSIS AND LUNG DISEASES OUT-PATIENT CLINICS AND NEW CASES

ROZPOZNANIE	2010	2015	2017	2018				DIAGNOSIS
	osoby zarejestrowane (stan w dniu 31 XII) persons registered (as of 31 XII)				nowe zachorowania ^a new cases ^a			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thousand population	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. ludności per 100 thousand population	
O G Ó Ł E M	1235167	1836762	1833194	1962964	5110	5487	14,3	TOTAL
Czynna gruźlica płuc	8003	8845	8475	8671	22,6	5244	13,7	Active pulmonary tuberculosis
w tym potwierdzona bakteriologicznie	5113	5470	5376	5470	14,2	3935	10,2	of which bacteriologically confirmed
Czynna gruźlica pozapłucna	616	473	308	337	0,9	243	0,6	Active extra-pulmonary tuberculosis
w tym potwierdzona bakteriologicznie	225	183	136	179	0,5	140	0,4	of which bacteriologically confirmed
Zwiększone ryzyko zachorowania na gruźlicę ^b	158957	169819	151383	143513	374	x	x	High-risk of contracting tuberculosis ^b
Inne choroby układu oddechowego	1067591	1657625	1673028	1810443	4713	x	x	Other respiratory diseases

a Na podstawie indywidualnych kart zgłoszeń. b Łącznie z ozdrowieńcami po gruźlicy.

Źródło: dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc.

a On the basis of patient registration cards. b Including post tuberculosis convalescents.

Source: data of the Tuberculosis and Lung Diseases Institute.

TABL. 15 (288). ZACHOROWANIA NA GRUŻLICĘ PŁUC^aINCIDENCE OF PULMONARY TUBERCULOSIS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wieku lat At the age of									
		0—4	5—9	10—14	15—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i więcej and more	
Mężczyźni	2010	4861	2	4	5	55	318	551	967	1512	1447
Males	2015	4248	4	14	7	36	244	529	769	1252	1393
	2017	3968	6	12	6	24	212	505	791	1047	1365
	2018	3758	4	3	6	30	181	450	761	988	1335
Gruźlica potwierdzona bakteriologicznie	2904	3	1	2	29	145	374	658	783	909	
Tuberculosis bacteriologically confirmed											
Gruźlica niepotwierdzona bakteriologicznie	854	1	2	4	1	36	76	103	205	426	
Tuberculosis non-bacteriologically confirmed											

a Dotyczy przypadków nowo zarejestrowanych.

a Concerns newly registered cases.

TABL. 15 (288). ZACHOROWANIA NA GRUŻLICĘ PŁUC^a (dok.)
INCIDENCE OF PULMONARY TUBERCULOSIS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wieku lat At the age of								
		0—4	5—9	10—14	15—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60 i więcej and more
Kobiety 2010	2131	4	2	5	48	274	265	276	384	873
Females 2015	1830	6	9	11	34	180	218	234	333	805
..... 2017	1563	6	11	4	39	127	221	205	265	685
..... 2018	1486	8	7	7	28	134	174	217	227	684
Gruźlica potwierdzona bakteriologicznie 1031	1031	3	—	5	23	106	138	152	166	438
Tuberculosis bacteriologically confirmed										
Gruźlica niepotwierdzona bakteriologicznie 455	455	5	7	2	5	28	36	65	61	246
Tuberculosis non-bacteriologically confirmed										

a Dotyczy przypadków nowo zarejestrowanych.

Źródło: dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc.

a Concerns newly registered cases.

S o u r c e: data of the Tuberculosis and Lung Diseases Institute.

TABL. 16 (289). ZACHOROWANIA NA CHOROBY WENERYCZNE^a
INCIDENCE OF VENEREAL DISEASES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males						Kobiety Females					
		razem total	w tym w wieku lat of which at the age of					razem total	w tym w wieku lat of which at the age of				
			15—19	20—24	25—29	30—34	45 i więcej and more		15—19	20—24	25—29	30—34	45 i więcej and more
OGÓŁEM 2010	1246	943	28	139	217	353	182	303	13	45	68	110	44
TOTAL 2015	1753	1470	32	273	346	594	213	283	10	35	57	123	56
..... 2017	2089	1755	34	277	411	833	195	334	11	47	75	144	50
..... 2018	2039	1738	33	262	344	832	259	301	7	47	70	103	39
Kiła 1645	1372	28	193	256	664	223	273	6	46	69	103	39	
Syphilis													
w tym wczesna 1177	1037	18	165	200	509	144	140	3	35	33	48	18	
of which early syphilis													
Rzeżączka 394	366	5	69	88	168	36	28	1	1	1	—	—	
Gonococcal infections													
NA 100 TYS. LUDNOŚCI^b 2010	3,2	5,1	2,2	9,4	13,1	8,5	2,6	1,5	1,1	3,2	4,2	2,7	0,5
PER 100 THOUSAND 2015	4,6	7,9	3,1	21,7	23,6	13,0	2,9	1,4	1,0	2,9	4,0	2,8	0,6
POPULATION^b 2017	5,4	9,4	3,5	24,1	29,7	17,9	2,6	1,7	1,2	4,3	5,6	3,2	0,5
..... 2018	5,3	9,4	3,5	23,8	25,6	17,9	3,4	1,5	0,8	4,4	5,4	2,3	0,4
W tym kiła 2010	2,5	3,6	1,6	5,8	8,7	6,1	2,0	1,4	1,0	2,4	3,7	2,6	0,5
Of which syphilis													
..... 2015	3,3	5,4	2,0	13,9	15,4	8,9	2,2	1,2	0,8	2,2	3,5	2,5	0,5
..... 2017	4,5	7,6	3,0	19,1	23,1	14,4	2,4	1,5	0,9	3,0	4,4	2,9	0,5
..... 2018	4,3	7,4	3,0	17,5	19,0	14,3	3,0	1,4	0,7	4,3	5,3	2,3	0,4

a Dotyczy przypadków nowo zarejestrowanych; bez danych resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. b W danej grupie wieku.

Źródło: dane Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Concerns newly registered cases; excluding data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and the Internal Security Agency. b In a given age group.

S o u r c e: data of the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 17 (290). ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE¹INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W wieku lat At the age of							80 i więcej and more	
			0—9	10— —19	20— —29	30— —39	40— —49	50— —59	60— —69		70— —79
o — ogółem total m — mężczyźni males k — kobiety females											
OGÓŁEM	2010	138227	486	515	1698	3807	8918	30758	38805	35736	17504
TOTAL		69547	276	287	902	1445	3219	14350	20974	19969	8125
	k	68680	210	228	796	2362	5699	16408	17831	15767	9379
	2015	160097	503	504	1775	4698	9331	27723	55385	37781	22397
	m	80867	255	267	851	1641	3141	12867	30019	21085	10741
	k	79230	248	237	924	3057	6190	14856	25366	16696	11656
	2016	161100	532	464	1751	4719	9779	26008	56190	38966	22691
	m	81781	291	250	839	1656	3242	12002	30894	21922	10685
	k	79319	241	214	912	3063	6537	14006	25296	17044	12006
umiejscowienie: site:											
Warga, jama ustna i gardło	o	4339	2	7	21	88	341	1140	1691	708	341
Lip, oral cavity and pharynx	m	3201	2	4	13	53	263	897	1283	496	190
	k	1138	—	3	8	35	78	243	408	212	151
Narządy trawienne	o	32475	20	20	75	425	1320	4689	11034	9123	5769
Digestive organs	m	18475	13	10	38	213	744	2868	6721	5177	2691
	k	14000	7	10	37	212	576	1821	4313	3946	3078
Narządy oddechowe i klatka piersiowa	o	25006	2	5	38	108	588	4195	11285	6348	2437
Respiratory and intrathoracic organs	m	16720	1	3	21	65	385	2783	7542	4298	1622
	k	8286	1	2	17	43	203	1412	3743	2050	815
Kości i chrząstka stawowa	o	349	8	26	35	54	38	49	68	40	31
Bone and articular cartilage	m	191	1	17	22	26	26	24	45	18	12
	k	158	7	9	13	28	12	25	23	22	19
Czerniak i inne nowotwory skóry	o	15811	3	16	153	545	881	1828	3944	4220	4221
Melanoma and other malignant neoplasms of skin	m	7442	3	4	57	208	398	830	2003	2109	1830
	k	8369	—	12	96	337	483	998	1941	2111	2391
Międzyblonek i tkanki miękkie	o	1485	58	21	46	104	112	240	409	322	173
Mesothelial and soft tissue	m	807	29	13	34	66	65	126	217	176	81
	k	678	29	8	12	38	47	114	192	146	92
Sutek	o	18764	—	1	103	898	2576	4197	6076	3018	1895
Breast	m	149	—	1	—	2	12	17	48	41	28
	k	18615	—	—	103	896	2564	4180	6028	2977	1867
Żeńskie narządy płciowe	o=k	13369	1	12	124	473	1282	2939	4519	2603	1416
Female genital organs											
Męskie narządy płciowe	o=m	17327	1	33	319	448	306	1626	7156	5531	1907
Male genital organs											
Układ moczowy	o	12721	52	7	46	171	515	1975	4622	3383	1950
Urinary tract	m	8814	26	2	22	124	347	1380	3220	2355	1338
	k	3907	26	5	24	47	168	595	1402	1028	612
Oko, mózg i inne części centralnego ukła- du nerwowego	o	3386	125	68	120	189	324	610	972	629	349
Eye, brain and other parts of central ner- vous system	m	1681	67	33	57	113	183	322	492	287	127
	k	1705	58	35	63	76	141	288	480	342	222
Tarczycza i inne gruczoły wydzielania we- wnętrznego	o	4253	40	61	348	754	806	847	898	392	107
Thyroid and other endocrine glands	m	804	20	16	71	102	131	163	194	85	22
	k	3449	20	45	277	652	675	684	704	307	85
Niedokładnie określone, wtórne i o nie- określonym umiejscowieniu	o	3407	3	4	11	45	130	465	1103	788	858
Ill-defined, secondary and unspecified sites	m	1735	—	2	9	21	74	293	639	392	305
	k	1672	3	2	2	24	56	172	464	396	553
Tkanka limfatyczna, krwiotwórcza i tkanki pokrewne	o	8401	217	183	312	417	560	1208	2408	1860	1236
Lymphoid, haematopoietic and related tis- sue	m	4431	128	112	176	215	308	673	1331	957	531
	k	3970	89	71	136	202	252	535	1077	903	705
Niezależne mnogie umiejscowienie	o	7	—	—	—	—	—	—	5	1	1
Independent (primary) multiple sites	m	4	—	—	—	—	—	—	3	—	1
	k	3	—	—	—	—	—	—	2	1	—
NA 100 TYS. LUDNOŚCI²	2010	359	12,6	11,5	27,5	65,3	183	525	1072	1422	1353
PER 100 THOUSAND POPULA- TION²		373	14,0	12,5	28,8	48,9	131	505	1283	2051	2114
	k	346	11,2	10,4	26,2	82,2	234	543	898	1024	1031
	2015	416	12,7	13,2	33,2	74,2	186	521	1162	1601	1451
	m	435	12,6	13,7	31,3	51,1	125	495	1381	2274	2273
	k	399	12,9	12,8	35,2	97,8	249	545	979	1166	1088
	2016	419	13,5	12,4	34,0	74,4	190	503	1134	1636	1429
	m	440	14,3	13,0	32,0	51,6	126	476	1365	2325	2189
	k	400	12,5	11,7	36,1	97,9	256	530	940	1184	1092

1 Dotyczy przypadków nowo zarejestrowanych. 2 W danej grupie wieku.

Źródło: dane Instytutu Onkologii.

1 Concerns newly registered cases. 2 In a given age group.

Source: data of the Institute of Oncology.

TABLE 18 (291). OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH ZDROWIA PSYCHICZNEGO, ODWYKOWYCH ORAZ PROFILAKTYKI I REHABILITACJI OSÓB UZALEŻNIONYCH OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH^a

PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT PSYCHIATRIC CLINICS, FOR ALCOHOL DEPENDENT PATIENTS AND CLINICS FOR DRUG ADDICTED PATIENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total		W tym zarejestrowani po raz pierwszy Of which registered for the first time		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. ludności per 100 thousand population	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. ludności per 100 thousand population	
O G Ó Ł E M					TOTAL
2010	1413357	3669	393901	1023	
2015	1593125	4143	438211	1140	
2016	1600502	4165	415507	1081	
2017	1641165	4271	405832	1056	
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (bez uzależnień)	1409685	3669	324210	844	Mental and behavioural disorders (without dependence)
organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi	212443	553	42858	111,5	organic, including symptomatic, mental disorders
schizofrenia	141577	368	12112	31,5	schizophrenia
inne zaburzenia psychotyczne (nieschizofreniczne)	29287	76,2	4642	12,1	other psychotic disorders (non-schizophrenia)
zaburzenia nastroju (afektywne)	329130	857	59980	156	affective disorders
zaburzenia nerwicowe	478732	1246	142902	372	neurotic disorders
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	41770	109	12675	33,0	adult personality and behaviour disorders
upośledzenie umysłowe	58475	152	8828	23,0	mental retardation
zaburzenia rozwojowe	104029	271	33276	86,6	specific developmental disorders
inne zaburzenia	14242	37,1	6937	18,1	others
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	167349	436	58726	153	Mental disorders due to use of alcohol
ostre zatrucia i używanie szkodliwe	14640	38,1	6017	15,7	acute intoxications and harmful use
zespół uzależnienia	145320	378	50548	132	dependence syndrome
zespół abstynencyjny	2382	6,2	852	2,2	withdrawal state
zespół abstynencyjny z majaczeniem	274	0,7	107	0,3	withdrawal state with delirium
zaburzenia psychotyczne (bez majaczenia)	1704	4,4	368	1,0	other psychotic disorders (without delirium)
inne zaburzenia	3029	7,9	834	2,2	others
Używanie tytoniu	1550	4,0	788	2,1	Use of tobacco
Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem środków psychoaktywnych ^b	42448	110	15424	40,1	Mental disorders due to use of drugs ^b
ostre zatrucia i używanie szkodliwe	6688	17,4	2705	7,0	acute intoxications and harmful use
zespół uzależnienia i zespół abstynencyjny	32509	84,6	11798	30,7	dependence syndrome and withdrawal state
zaburzenia psychotyczne	1014	2,6	313	0,8	psychotic disorders
inne zaburzenia	2237	5,8	608	1,6	others
Obserwacje	20133	52,4	6684	17,4	Observation for suspected mental and behavioural disorders

^a Bez danych resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. ^b Opiaty, kanabinole, leki uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje pobudzające i halucynogenne, lotne rozpuszczalniki i inne; wśród ogółu leczonych najliczniejszą grupę stanowiły osoby biorące substancje mieszane — 59%, leki uspokajające i nasenne — 15%, opiaty — 9% oraz kanabinole — 10%.

Źródło: dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and the Internal Security Agency. ^b Opiates, cannabis, sedatives or hypnotics, cocaine, other stimulants and hallucinogens, volatile solvents and other psychoactive substances; 59% of registered persons use mixed substances, 15% — sedatives or hypnotics, 9% — opiates, 10% — cannabis.

Source: data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 19 (292). **OPIEKA NAD DZIEĆMI DO 3 LAT**

Stan w dniu 31 grudnia

CHILDCARE FOR CHILDREN UP TO THE AGE OF 3

As of 31st December

A. ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCENURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Żłobki	392	1874	2485	3107 ^b	Nurseries
w tym publiczne	372	556	658	782	of which public
Oddziały żłobkowe	119	61	77	37	Nursery wards
Kluby dziecięce	x	387	558	632	Children's clubs
w tym publiczne	x	19	30	49	of which public
Miejsca w tys.	32,5	80,9	106,5	137,6	Places in thousands
w żłobkach	32,5	74,7	96,6	126,3	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	6,2	9,9	11,3	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.	56,9	117,4	154,5	186,9	Children staying (during the year) in thousands
w żłobkach	56,9	109,7	141,3	172,7	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	7,7	13,2	14,2	in children's clubs
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	x	67,5	86,4	105,3	per 1000 children up to the age of 3
w tym w żłobkach	26,3	62,9	79,2	97,0	of which in nurseries
na 100 miejsc	x	92,3	93,4	89,4	per 100 places
w tym w żłobkach	103	93,1	94,2	89,7	of which in nurseries
Odsetek dzieci do lat 3 objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun, niania) ...	x	8,3	10,4	13,0	Percentage of children up to the age of 3 covered by various forms of institutional care (nursery, children's club, day carer, nanny)

B. DZIENNI OPIEKUNOWIE I NIANIE

DAY CARERS AND NANNIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Dzienni opiekunowie	570	1026	1249	Day carers
Dzieci pod opieką dziennych opiekunów	815	1337	6459	Places of childcare
Nianie ^c	8248	8482	6969	Nannies ^c

a Miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017 i 2018 ze żłobkami przyzakładowymi. b W tym 45 żłobków przyzakładowych. c Dane dotyczą niani zarejestrowanych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Ź r ó ł o: w zakresie odsetka dzieci do lat 3 — dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a Places and children staying in nurseries including nursery wards and in 2017 and 2018 including workplace nurseries. b Of which 45 workplace nurseries. c Data concern nannies registered in the Social Insurance Institution.

S o u r c e: in regard to percentage of children up to the age of 3 — data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 20 (293). **WSPIERANIE RODZINY**

FAMILY SUPPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Asystenci rodziny	3816	3976	3920	Family assistants
Rodziny wspierające	82	71	102	Supporting families
Rodziny wspomagane przez asystentów rodzin	41739	44748	45483	Families assisted by family assistants
Rodziny korzystające z pomocy rodzin wspierających	89	90	114	Families provided with supporting family assistance
Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego	132091	108485	106790	Families provided with specialistic guidance
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	289085	417035	476830	Families Large Family Card holder

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABLE 21 (294). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thousands				
O G Ó Ł E M	3116	2905	2917	3063	138,9	117,5	110,3	112,8	TOTAL
Opiekuńcze	2735	2243	2169	2142	114,0	85,8	78,1	75,1	General care
Specjalistyczne	381	421	416	405	24,9	21,3	19,0	19,7	Specialised
Pracy podwórkowej	x	35	132	297	x	1,8	4,7	8,9	Street work
W połączonych formach	x	206	200	219	x	8,6	8,5	9,1	In combined forms

TABLE 22 (295). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 grudnia

FAMILY FOSTER CARE

As of 31st December

A. RODZINY ZASTĘPCZE

FOSTER FAMILIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	37395	38203	37201	36478	Foster families
Spokrewnione	30704	24681	23920	23453	Related
Niezawodowe	5151	11499	11206	10903	Not professional
Zawodowe ogółem	1540	2023	2075	2122	Total professional
zawodowe	813 ^a	1222	1333	1409	professional
zawodowe specjalistyczne	200	248	243	245	specialised professional
zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	527	553	499	468	professional performing the function of a family emergency house
Dzieci w rodzinach zastępczych	53798^b	53604	52049	51136	Children in foster families
w wieku lat: 0—3	4470	3858	3761	3887	at the age of: 0—3
4—6	6329	5187	4683	4610	4—6
7—13	22390	19230	18434	17933	7—13
14—17	20609	16305	15423	15028	14—17
18—24	x	9024	9748	9678	18—24
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	5446	5508	5485	5411	of which with legal confirmation of disability
Spokrewnionych	40015	31863	30804	30122	Related
Niezawodowych	7805	15426	14859	14470	Not professional
Zawodowych ogółem	5978	6315	6386	6544	Total professional
zawodowych	3778 ^a	4106	4309	4542	professional
specjalistycznych	406	554	528	531	specialised professional
pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	1794	1655	1549	1471	professional performing the function of a family emergency house

B. RODZINNE DOMY DZIECKA

FOSTER HOMES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Rodzinne domy dziecka	484	571	613	Foster homes
Dzieci w rodzinnych domach dziecka	3162	3712	4016	Children in foster homes
w wieku lat: 0—3	372	426	469	at the age of: 0—3
4—6	460	542	569	4—6
7—13	1288	1539	1682	7—13
14—17	789	872	930	14—17
18—24	253	333	366	18—24
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	461	539	606	of which with legal confirmation of disability

a Rodziny zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonowały do 31 grudnia 2014 r.). b W wieku do 18 lat.

U w a g a. W 2018 r. 1741 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objęło opieką rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

a Professional families, not related to the child, with many children (operated until 31st December 2014). b Up to the age of 18.

N o t e. In 2018, 1741 family-based foster care coordinators conducted work with foster families and foster homes.

TABL. 23 (296). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 grudnia
 INSTITUTIONAL FOSTER CARE
 As of 31st December
 A. OGÓŁEM
 TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	liczba placówek number of centres				wychowankowie residents				wolontariusze ^a volunteers ^a	
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	779	1078	1155	1152	18982	18655	16553	16337 ^b	1242	Care and education centres
interwencyjne	24	45	43	41	523	751	619	585	39	intervention
rodzinne	277	228	251	239	2183	1782	1591	1528	86	family
socjalizacyjne	283	667	689	704	8572	12946	11371	11176	858	socialisation
specjalistyczno-terapeutyczne	x	17	25	24	x	259	323	300	65	specialist therapy
inne ^c	195	121	147	144	7704	2917	2649	2748	194	others ^c
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	x	6	10	10	x	178	246	269	31	Regional care and therapy centres
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	x	2	3	3	x	43 ^d	57 ^d	49 ^d	87	Pre-adoptive intervention centres

B. WYCHOWANKOWIE WEDŁUG WIEKU W 2018 R.

RESIDENTS BY AGE IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wieku lat At the age of					SPECIFICATION
		0—3	4—6	7—13	14—17	18—24	
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	16337	680	870	5340	7439	2008	Care and education centres
interwencyjne	585	63	51	217	246	8	intervention
rodzinne	1528	103	140	596	477	212	family
socjalizacyjne	11176	352	511	3553	5301	1459	socialisation
specjalistyczno-terapeutyczne	300	27	34	108	109	22	specialist therapy
inne ^c	2748	135	134	866	1306	307	others ^c
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	269	48	74	113	28	6	Regional care and therapy centres

a W ciągu roku. b W tym 494 sieroty i 1825 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; w 2010 r. — placówki wielofunkcyjne. d Do ukończenia 1 roku życia.

a During the year. b Of which 494 orphans and 1825 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialisation and specialist therapy centres; in 2010 — multifunctional centres. d Up to the age of 1.

TABL. 24 (297). DZIECI PRZEKAZANE DO ADOPCJI Z PIECZY ZASTĘPCZEJ

CHILDREN WHO WERE ADOPTED FROM FOSTER CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2007	2114	1760	1555	TOTAL
Z rodzin zastępczych	990	1261	1083	981	From foster families
Z placówek opiekuńczo-wychowawczych	1017	574	386	268	From care and education centres
Z rodzinnych domów dziecka		195	209	225	From foster homes
Z regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych		30	28	17	From regional care and therapy centres
Z interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych		54	54	64	From pre-adoptive intervention centres

U w a g a. Dane o adopcjach orzeczonych przez sąd — patrz dział „Wymiar sprawiedliwości”, tabl. 27 na str. 174.

N o t e. Data on adoptions adjudicated by courts see the chapter „Justice”, table 27 on page 174.

TABL. 25 (298). **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ**

Stan w dniu 31 grudnia

SOCIAL WELFARE FACILITIES

As of 31st December

A. **PLACÓWKI I MIESZKANIA CHRONIONE**

FACILITIES AND DWELLINGS PROTECTED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Placówki stacjonarne^a					Stationary facilities^a
Domy i zakłady	1421	1655	1723	1831	Homes and facilities
w tym publiczne	718	748	744	766	of which public
Miejsca (łącznie z filiami)	102947	114015	116056	118869	Places (including branches)
w tym publiczne	68118	70067	69786	70467	of which public
na 10 tys. ludności	26,7	29,7	30,2	30,9	per 10 thousand population
Mieszkańcy (łącznie z filiami)	101199	106976	109241	113068	Residents (including branches)
w tym kobiety	45013	49273	50764	53285	of which females
w tym do lat 18	3321	2887	2014	2014	of which up to the age of 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	29570	33589	36123	34836	of which placed during the year
na 10 tys. ludności	26,3	27,8	28,4	29,4	per 10 thousand population
Osoby oczekujące na umieszczenie	9453	8022	9410	10305	Persons awaiting a place
Dzienne domy pomocy					Day-care assistance houses
Domy	236	263	323	372	Houses
Miejsca	14415	15211	16434	17001	Places
Mieszkania chronione					Dwellings protected
Mieszkania	496	660	677	935	Dwellings
Mieszkańcy	1948	2593	2794	3401	Residents

B. **PLACÓWKI STACJONARNE^a I MIESZKAŃCY WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**STATIONARY FACILITIES^a AND RESIDENTS BY GROUP OF RESIDENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Domy i zakłady^b	1421	1655	1723	1831	Homes and facilities^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	404	529	594	658	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	254	290	312	318	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie ...	180	189	202	204	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	99	103	103	105	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	198	215	221	222	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	41	61	73	72	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	70	68	62	63	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	285	357	361	395	Homeless
Uzależnieni od alkoholu	—	—	2	4	Alcohol addicted
Inne osoby	40	74	77	80	Other persons

a łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy (w 2018 r. — 9 domów); ponadto w 2018 r., 1 dom emeryta ze 174 miejscami był w zarządzie resortu obrony narodowej. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.

a Including community self-help homes (in 2018 — 9 homes); moreover, in 2018, 1 pensioner's home with 174 places was at the disposal of the Ministry of National Defence. b In further division facilities may be shown several times, as one facility may be intended for several groups of residents.

TABL. 25 (298). **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

SOCIAL WELFARE FACILITIES (cont.)

As of 31st December

B. PLACÓWKI STACJONARNE^a I MIESZKAŃCY WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)STATIONARY FACILITIES^a AND RESIDENTS BY GROUP OF RESIDENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Mieszkańcy (łącznie z filiami)	101199	106976	109241	113068	Residents (including branches)
w domach i zakładach dla:					in homes and facilities for:
Osób w podeszłym wieku	19980	21855	24044	27125	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	20070	20694	21214	21538	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	14538	14999	15917	16208	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	6234	5310	4762	4466	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorych	20634	22673	23155	23468	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	1893	2022	2115	2108	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	1691	1467	1183	1061	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	15524	16992	16048	16043	Homeless
Uzależnionych od alkoholu	x	x	61	115	Alcohol addicted
Innych osób	635	964	742	936	Other persons

a Notka patrz na str. 393.

Źródło: w zakresie dziennych domów pomocy i mieszkań chronionych — dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See footnote on page 393.

Source: in regard to day-care assistance houses and dwellings protected — data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 26 (299). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ**

SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający w tys. Beneficiaries in thousands	Udzielone świadczenia w mln zł Benefits granted in million PLN	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2010	2085	3649,0	TOTAL
	2015	1769	3623,2	
	2017	1434	3724,2	
	2018	1305^a	3485,7	
Świadczenia pieniężne	1169	2322,3	2322,3	Monetary benefits
w tym:				of which:
Zasiłek stały	203	1018,3	1018,3	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	318	588,4	588,4	Temporary benefit
Zasiłek celowy	641	688,3	688,3	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	2	5,7	5,7	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Świadczenia niepieniężne	654	1163,3	1163,3	Non-monetary benefits
w tym:				of which:
Schronienie	19	84,1	84,1	Shelter
Posiłek	498	330,7	330,7	Meal
Ubranie	2	0,4	0,4	Clothing
Sprawienie pogrzebu	5	12,9	12,9	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	128	734,2	734,2	Attendance services and specialised attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	0,4	1,0	1,0	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

a W podziale według form świadczeń korzystający może być wykazany więcej niż jeden raz.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a In the division by benefits granted one recipient may be indicated more than once.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** — o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne — fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) — to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**; dane dotyczą ludowych zespołów pieśni i tańca „Mazowsze” i „Śląsk” oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **mini-pleksy** — posiadające od 3 do 7 sal projekcyjnych i **multipleksy** — posiadające 8 sal projekcyjnych i więcej.

General notes

Culture

1. A **book** is a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. Such publications are considered as non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications serving as the basic source of information on the current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialised and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) — a person registered in the library, who borrowed at least one volume in a reporting year.

4. Information concerning **art galleries** includes units in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment units conducting regular performances.

Theatres include units, distinguished in terms of their legal, organisational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Units are grouped, comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**; data include the "Mazowsze" and the "Śląsk" song and dance folk ensembles as well as the Representative Artistic Ensemble of the Polish Armed Forces,
- **entertainment** activities.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e. those established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light sensitive or magnetic tape or a digital carrier). Among indoor cinemas one can distinguish **mini-plexes** — equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** — equipped with 8 screens and more.

Zwraca się uwagę, że do kin na wsi zalicza się również mini- i multiplexy otwierane w centrach handlowych zlokalizowanych na obrzeżach wielkich miast.

7. Dane dotyczące radiofonii i telewizji publicznej obejmują jednostki wchodzące w skład Polskiego Radia S.A. i Telewizji Polskiej S.A., a działalność ich reguluje ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1414, z późniejszymi zmianami); działalność ta nie wymaga koncesji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

W 2018 r. audycje radiowe w programach ogólnopolskich oraz w programach regionalnych nadawało 17 ośrodków **radiofonii publicznej** w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Programy telewizyjne ogólnotematyczne i tematyczne o charakterze ogólnopolskim oraz programy regionalne nadawało 16 oddziałów terenowych **telewizji publicznej** w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odborników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Dane o **przyjazdach do Polski i wyjazdach z Polski** (tabl. 14) dotyczą przekroczeń granicy, rejestrowanych przez Straż Graniczną, bez względu na cel podróży osób przekraczających granicę i długość ich pobytu. Od 2011 r. obejmują pasażerów, jak również obsługę środków transportu oraz osoby przekraczające granicę w ramach ruchu uproszczonego.

W związku z włączeniem Polski do obszaru i Systemu Informacyjnego Schengen, Straż Graniczna z dniem 21 grudnia 2007 r. zaprzestała — z wyłączeniem lotniczych przejść granicznych — rejestracji ruchu osobowego i środków transportu na granicach z krajami Unii Europejskiej; część wschodniej granicy Polski, tj. z Rosją, Białorusią i Ukrainą stała się jednocześnie zewnętrzną granicą obszaru Schengen (Unii Europejskiej i strefy Schengen). Obowiązujące zasady obszaru Schengen dotyczących granic powietrznych rozpoczęło się z dniem 30 marca 2008 r.

Please pay attention that cinemas in rural areas include also mini- and multiplexes opened in shopping centres located on the outskirts of large cities.

7. Data concerning public radio and television include units comprising Polskie Radio S.A. and Telewizja Polska S.A., the activity of which is regulated by the Law on Radio and Television, dated 29th December 1992 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1414, with later amendments); such activity does not require a licence from the National Broadcasting Council.

In 2018, 17 **public radio** centres located in: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław and Zielona Góra broadcasted programmes on national and regional channels.

Public television — 16 local agencies located in: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa and Wrocław broadcasted general and thematic nationwide channels as well as regional ones.

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g. disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. Data on **arrivals in Poland and departures from Poland** (table 14), registered by the Polish Border Guard, concern border crossings regardless of the purpose of travel or the length of stay. Since 2011 data include passengers as well as the staff of transport services and also persons crossing the border within simplified cross-border traffic.

In connection with Poland's accession to the Schengen area and to the Schengen Information System, the Polish Border Guard, as of 21st December 2007, ceased to register — except at the air border crossing points — the cross-border flow of people and means of transport at the border crossings with the European Union countries; part of the Polish eastern border, i.e. with Russia, Belarus and Ukraine, simultaneously became the external border of the Schengen area (both the European Union and the Schengen zone). The Schengen zone regulations concerning air borders came into effect on 30th March 2008.

Nowe zasady pełnej kontroli i rejestracji ruchu na granicach obszaru Schengen dotyczą tylko obywateli państw niebędących członkami UE lub które nie stosują przepisów dorobku Schengen bądź stosują je tylko częściowo; w przypadku obywateli państw członków UE lub stosujących w pełni przepisy dorobku Schengen, kontrola i rejestracja ruchu dotyczy tylko tych, którzy przyjeżdżają lub wyjeżdżają poza granice obszaru Schengen.

Ponadto — w uwadze pod tabl. 14 — prezentuje się przekroczenia osób na granicy Polski w ramach obszaru Schengen na podstawie badania reprezentacyjnego przeprowadzanego od 2014 r.

2. Termin turystyka — zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. — oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróże do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania;
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

Źródłem danych dotyczących uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych (przynajmniej z 1 noclegiem) są badania ankietowe: w latach 2010—2013 — Ministerstwa Sportu i Turystyki, od 2014 r. — Głównego Urzędu Statystycznego; badania obejmują mieszkańców Polski w wieku 15 lat i więcej. W 2018 r. zbadano 23 tys. respondentów, tj. ok. 0,07% badanej populacji.

3. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce);
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

4. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

5. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoju** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclego-

The new regulations on the total control and registration of traffic on the Schengen area borders concern only the non-EU citizens, and the citizens of the countries which either do not apply or only partly apply the Schengen acquis; in the case of citizens of EU Member States or countries fully implementing the Schengen acquis, the control and registration of traffic concern only persons arriving in or leaving the Schengen area.

Moreover — in note under the table 14 — on the basis of the sample survey conducted since 2014, the border crossings of persons at the Polish border within the Schengen area were included.

2. Tourism — in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012 — means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e. persons who spent at least one night away from their place of permanent residence;
- one-day visitors, i.e. persons who did not spend the night at the place visited.

The source of data concerning participation of the Polish residents in tourism (with at least one overnight stay) are research surveys: in 2010—2013 — of the Ministry of Sport and Tourism, since 2014 — Statistics Poland; the research covers the Polish residents aged 15 and more. In 2018, 23 thousand Polish residents responded to the survey, which accounts for approximately 0.07% of the surveyed population.

3. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places).

Within:

- hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but provide hotel services (e.g. road houses, inns);
- other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

4. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

5. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal num-

wych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

6. Turystycy zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (tabl. 16, 19 i 20) rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

7. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych — także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

8. Szlaki turystyczne są to trasy wytyczone dla turystów w terenach o dużych walorach krajoznawczych (z uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa turystów i przepisów o ochronie środowiska) oznaczone umownymi znakami umożliwiającymi odnalezienie właściwej drogi (zalecanej lub obowiązkowej).

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” — rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Informacje dotyczące **klubów sportowych** (tabl. 24 i 25) podaje się łącznie z uczniowskimi i wznaniowymi klubami sportowymi.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 24) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 25) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

ber of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

6. Foreign tourists using tourist accommodation establishments (tables 16, 19 and 20) are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland uses more than one accommodation facility.

7. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

8. Tourist trails are trails designated for tourists in areas possessing substantial sightseeing value (taking into account tourist safety conditions and environmental protection regulations) and marked with conventional signs which make it possible to remain on the trail (recommended or obligatory).

Sport

1. Data on **physical education organisations** include selected organisations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in the case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" — rehabilitation activity for persons with disabilities.

Information on **sports clubs** (tables 24 and 25) are given together with student and religious sport clubs.

2. In the category of persons practising sports in physical education organisations (table 24) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 25) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified either as juniors or seniors, depending on the age; various age groups are applied for individual sports.

Kultura
Culture
TABL. 1 (300). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
OGÓŁEM	29539	33454	36260	33919	TOTAL
w tym wydania pierwsze	25498	30533	33248	30975	of which first editions
Wydawnictwa naukowe	11291	10573	10586	9804	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych	1724	864	1051	914	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	1496	2263	2308	2206	Professional publications
Podręczniki szkolne	1345	1188	1098	946	School textbooks
Wydawnictwa popularne	7493	9637	10943	10260	Popular science
Literatura piękna	6190	8929	10274	9789	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży	1482	2144	3073	2819	of which for children and youth

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.
 Source: data of the National Library.

TABL. 2 (301). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE WEDŁUG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI UNESCO W 2018 R.
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED BY UNESCO CLASSIFICATION DIVISIONS IN 2018 R.

DZIAŁY	Ogółem	Książki	Broszury	DIVISIONS
	Total	Books	Pamphlets	
	liczba tytułów		number of titles	
OGÓŁEM	33919	30470	3449	TOTAL
Dział ogólny	482	451	31	Generalities
Filozofia, psychologia	911	889	22	Philosophy, psychology
Religia, teologia	2596	2326	270	Religion, theology
Socjologia, statystyka	844	829	15	Sociology, statistics
Polityka, ekonomia	1899	1831	68	Politics, economics
Prawo, administracja publiczna, pomoc i opieka socjalna, ubezpieczenia	2352	2304	48	Law, public administration, social relief and welfare, insurance
Sztuka i nauka wojskowa	270	254	16	Military art and science
Szkolnictwo, doształcanie nauczycieli, czas wolny	1538	1440	98	Education, teacher training, leisure
Etnografia, antropologia kultury (zwyczaj, folklor, tradycja)	203	188	15	Ethnography, cultural anthropology (customs, folklore, tradition)
Językoznawstwo	857	813	44	Philology, languages, linguistics
Matematyka	234	226	8	Mathematics
Nauki przyrodnicze	934	780	154	Natural sciences
Nauki medyczne, zdrowie publiczne	1290	1218	72	Medical sciences, public health
Inżynieria, technika, przemysł, handel i rzemiosło ^a	1752	1664	88	Engineering, technology, industries, trades and crafts ^a

a Łącznie z wydanymi książkami i broszurami działu „Handel. Łączność. Transport. Turystyka”.

a Including published books and pamphlets of the division "Trade. Communication. Transport. Tourism".

TABLE 2 (301). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE WEDŁUG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI UNESCO W 2018 R. (dok.)**
 BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED BY UNESCO CLASSIFICATION DIVISIONS IN 2018 (cont.)

DZIAŁY	Ogółem	Książki	Broszury	DIVISIONS
	Total	Books	Pamphlets	
	liczba tytułów	number of titles		
Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, łowiectwo, rybołówstwo	408	366	42	Agriculture, forestry, stock-breeding, hunting, fisheries
Gospodarstwo domowe	351	336	15	Domestic science
Zarządzanie, administracja i organizacja	360	355	5	Management, administration and organization
Planowanie przestrzenne, urbanistyka, architektura	623	550	73	Physical planning, town and country planning, architecture
Sztuki plastyczne i grafika, fotografia	1000	887	113	Plastic and graphic arts, photography
Muzyka, widowiska, teatr, film i kino	444	428	16	Music, performing arts, theatre, film and cinema
Gry i sport	378	355	23	Games and sports
Historia literatury i krytyka literacka	908	881	27	History of literature and literary criticism
Teksty literackie	9789	7789	2000	Literary texts
Geografia	672	624	48	Geography
Historia, biografie	2824	2686	138	History, biography

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.
 Source: data of the National Library.

TABLE 3 (302). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**
 NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	liczba tytułów	number of titles			
Gazety ukazujące się w tygodniu	51	46	48	47	Newspapers published weekly
6—4 razy	32	32	34	35	6—4 times
3—2	8	4	3	3	3—2
1 raz i rzadziej	11	10	11	9	once and fewer
Czasopisma ukazujące się	7604	7132	7433	7206	Magazines published
6—1 razy w tygodniu	389	424	461	484	6—1 times a week
3—2 razy w miesiącu	241	222	193	199	3—2 times a month
1 raz: w miesiącu	1944	1709	1707	1669	once: monthly
na 2 miesiące	815	689	702	709	bimonthly
w kwartale	1891	1816	1881	1888	quarterly
w półroczu	439	403	412	398	half-yearly
w roku	887	743	935	862	yearly
nieregularnie	998	1126	1142	997	irregularly

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.
 Source: data of the National Library.

TABL. 4 (303). CZASOPISMA WYDANE WEDŁUG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI UNESCO W 2018 R.
MAGAZINES PUBLISHED BY UNESCO CLASSIFICATION DIVISIONS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Tytuły ukazujące się Titles published						SPECIFICATION
		6—1 razy w ty- god- niu times a week	3—2 razy w mie- siącu times a month	1 raz				
				w mie- siącu mon- thly	na 2 mie- siące bi- mon- thly	w kwar- tale lub pół- roczu quar- terly or half- year- ly	w roku lub nie- regu- lar- nie year- ly or irregu- larly	
O G Ó Ł E M	7206	484	199	1669	709	2286	1859	T O T A L
w tym dla dzieci i młodzieży	100	1	3	46	24	17	9	of which for children and youth
Dział ogólny	529	2	3	81	30	161	252	Generalities
Filozofia, psychologia	101	—	—	8	8	53	32	Philosophy, psychology
Religia, teologia	529	18	7	118	58	178	150	Religion, theology
Socjologia, statystyka	2169	434	149	670	152	428	336	Sociology, statistics
Polityka, ekonomia	445	7	6	113	46	161	112	Politics, economics
Prawo, administracja publiczna, pomoc i opieka socjalna, ubez- pieczenia	301	2	6	82	28	116	67	Law, public administration, social relief and welfare, insurance
Sztuka i nauka wojskowa	57	—	—	11	6	24	16	Military art and science
Szkolnictwo, doszkadzanie nau- czycieli, czas wolny	275	2	8	64	25	95	81	Education, teacher training, leisure
Etnografia, antropologia kultury (zwyczaje, folklor, tradycja)	115	—	1	17	12	43	42	Ethnography, cultural anthropology (customs, folklore, tradition)
Językoznawstwo	98	1	—	1	4	24	68	Philology, languages, linguistics
Matematyka	43	—	—	1	3	18	21	Mathematics
Nauki przyrodnicze	156	—	—	16	13	75	52	Natural sciences
Nauki medyczne, zdrowie publicz- ne	505	2	1	74	94	287	47	Medical sciences, public health
Inżynieria, technika, przemysł, handel i rzemiosło	454	4	4	140	73	163	70	Engineering, technology, indus- tries, trades and crafts
Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, łowiectwo, rybołówstwo	215	1	2	59	31	83	39	Agriculture, forestry, stock-breed- ing, hunting, fisheries
Gospodarstwo domowe	125	—	2	42	32	37	12	Domestic science
Zarządzanie, administracja i orga- nizacja	89	—	—	18	18	34	19	Management, administration and organization
Planowanie przestrzenne, urbanis- tyka, architektura	58	—	—	12	7	27	12	Physical planning, town and coun- try planning, architecture
Sztuki plastyczne i grafika, foto- grafia	75	—	—	8	2	28	37	Plastic and graphic arts, photo- graphy
Muzyka, widowiska, teatr, film i kino	136	4	6	39	18	34	35	Music, performing arts, theatre, film and cinema
Gry i sport	164	5	3	50	23	56	27	Games and sports
Historia literatury i krytyka literacka	87	—	—	7	4	28	48	History of literature and literary criticism
Teksty literackie	68	1	—	12	6	21	28	Literary texts
Geografia	96	—	1	11	3	48	33	Geography
Historia, biografie	316	1	—	15	13	64	223	History, biography

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.
Source: data of the National Library.

TABL. 5 (304). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	8342	8050	7953	7925	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	5512	5291	5209	5179	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	1437	1295	1210	1083	Library service points (as of 31 XII)
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	133249	129904	128357	127494	Collection (as of 31 XII) in thousand vol.
w tym na wsi	53995	51334	50245	49794	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	6502	6233	6021	5953	Borrowers ^a in thousands
w tym na wsi	1658	1599	1535	1506	of which in rural areas
Wypożyczenia ^a :					Loans ^a :
w tysiącach wol.	119915 ^b	112431	105411	101929	in thousand vol.
w tym na wsi	32746	30000	27222	26172	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	18,4	18,0	17,5	17,1	per borrower in vol.
w tym na wsi	19,8	18,8	17,7	17,4	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi, które w latach 2015—2018 przyporządkowano w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points which in 2015—2018 were assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 6 (305). **MUZEJA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Muzea (stan w dniu 31 XII)	782	926	949	945	Museums (as of 31 XII)
Wystawy organizowane przez muzea	4750	5159	5707	5476	Exhibitions organised by museums
czasowe ^a	3178	3498	4517	4473	temporary ^a
objazdowe ^b	1572	1661	1190	1003	travelling ^b
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	22216	33271	37503	38124	Museum and exhibition visitors in thousands
w tym młodzież szkolna ^c	5513	5485	5480	5167	of which primary and secondary school students ^c

a, b Dotyczy liczby: a — tytułów wystaw, b — ekspozycji tytułów. c Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a, b Concern the number of: a — exhibition titles, b — exhibitions held. c Visiting museums in organised groups.

TABL. 7 (306). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	370	331	341	325	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy	4296	4216	4233	3886	Exhibitions
w tym z zagranicy	255	256	229	198	of which foreign
Ekspozycje	4606	4363	4394	4023	Expositions
Zwiedzający w tys.	3968	6219	4405	4546	Visitors in thousands

TABL. 8 (307). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
INSTYTUCJE — stan w dniu 31 XII INSTITUTIONS — as of 31 XII					
Teatry i instytucje muzyczne	183	177	187	189	Theatres and music institutions
Teatry	114	103	111	111	Theatres
dramatyczne	85	71	75	75	dramatic
lalkowe	29	32	36	36	puppet
Teatry muzyczne	25	30	30	29	Music theatres
opery	10	11	11	12	operas
operetki	15	19	19	17	operettas
Filharmonie, orkiestry ^a , chóry	41	41	43	46	Philharmonic halls, orchestras ^a , choirs
Zespoły pieśni i tańca	3	3	3	3	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	31	33	31	27	Entertainment enterprises
MIEJSCA NA WIDOWNI W STAŁEJ SALI — stan w dniu 31 XII SEATS IN FIXED HALLS — as of 31 XII					
Teatry i instytucje muzyczne	72759	88654	94706	97968	Theatres and music institutions
Teatry	39059	42881	44464	46715	Theatres
dramatyczne	32921	36675	38108	39504	dramatic
lalkowe	6138	6206	6356	7211	puppet
Teatry muzyczne	15003	19154	19208	19317	Music theatres
opery	8279	10255	10698	10958	operas
operetki	6724	8899	8510	8359	operettas
Filharmonie, orkiestry ^a , chóry	17987	25909	30324	31226	Philharmonic halls, orchestras ^a , choirs
Zespoły pieśni i tańca	710	710	710	710	Song and dance ensembles
PRZEDSTAWIENIA I KONCERTY^b PERFORMANCES AND CONCERTS ^b					
Teatry i instytucje muzyczne	55462	56655	65385	69044	Theatres and music institutions
Teatry	30104	32321	35312	37591	Theatres
dramatyczne	21027	22772	25514	27463	dramatic
lalkowe	9077	9549	9798	10128	puppet
Teatry muzyczne	4392	4997	5821	6054	Music theatres
opery	1566	1679	2077	2361	operas
operetki	2826	3318	3744	3693	operettas
Filharmonie, orkiestry ^a , chóry	20548	18852	23714	24789	Philharmonic halls, orchestras ^a , choirs
Zespoły pieśni i tańca	418	485	538	610	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	2763	3009	3120	3283	Entertainment enterprises
WIDZOWIE I SŁUCHACZE^b w tys. AUDIENCE ^b in thousands					
Teatry i instytucje muzyczne	11522	12031	13264	14895	Theatres and music institutions
Teatry	5312	5802	6287	7454	Theatres
dramatyczne	3906	4534	5091	6229	dramatic
lalkowe	1406	1268	1196	1225	puppet
Teatry muzyczne	2011	2097	2274	2342	Music theatres
opery	921	917	970	1028	operas
operetki	1090	1180	1304	1314	operettas
Filharmonie, orkiestry ^a , chóry	3808	3848	4389	4402	Philharmonic halls, orchestras ^a , choirs
Zespoły pieśni i tańca	391	284	314	697	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	1731	2730	5280	3219	Entertainment enterprises

a Symfoniczne i kameralne. b Łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
a Symphonic and chamber orchestras. b Including outdoor events.

TABL. 9 (308). CENTRA KULTURY, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY ORAZ ŚWIETLICE

Stan w dniu 31 grudnia

CENTRES OF CULTURE, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Centra kultury Centres of culture	Domy kultury Cultural establish- ments	Ośrodki kultury Cultural centres	Kluby Clubs	Świetlice Com- munity centres	Z liczby ogółem — na wsi Of total — in rural areas
Instytucje Institutions	2015	4070	360	673	1408	327	1302	2573
	2017	4230	471	678	1355	333	1393	2697
	2018	4237	504	674	1342	342	1375	2682
Pracownie specjalistyczne Specialised workshops	2015	7494	1020	1784	3478	537	675	3216
	2017	8539	1454	1923	3688	617	857	3738
	2018	9048	1639	2036	3786	658	929	3955
Imprezy (w ciągu roku) w tys. Events (during the year) in thousands	2015	217,4	38,7	50,6	87,9	16,9	23,4	73,1
	2017	239,7	54,6	47,7	93,8	18,2	25,4	81,3
	2018	242,3	57,5	48,3	94,5	19,3	22,7	80,7
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w mln Event participants (during the year) in millions	2015	34,3	8,4	7,8	16,4	0,9	0,7	7,8
	2017	36,3	11,6	7,6	15,4	1,0	0,7	8,1
	2018	39,5	12,9	7,7	17,1	1,0	0,7	8,4
Kursy (w ciągu roku) Courses (during the year)	2015	7071	1132	1885	2548	1037	469	2427
	2017	6368	1283	1510	2247	1136	192	2212
	2018	6480	1482	1323	2343	1143	189	1917
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tys. Course graduates (during the year) in thousands	2015	115,8	15,2	37,9	41,0	12,8	8,7	39,1
	2017	96,2	17,7	23,6	34,2	17,4	3,2	36,6
	2018	100,7	22,7	19,6	39,8	15,5	3,0	30,0
w tym dzieci i młodzież szkolna of which primary and secondary school students	2015	69,7	10,0	21,2	25,1	7,6	5,8	26,0
	2017	59,2	10,8	14,0	22,1	10,6	1,6	24,2
	2018	61,5	14,8	11,1	25,3	9,0	1,3	19,2
Grupy (zespoły) artystyczne Artistic groups (ensembles)	2015	16774	2734	4108	8624	718	590	6552
	2017	17128	3589	3972	8323	711	533	6803
	2018	17075	3676	3970	8162	759	508	6751
Członkowie grup (zespołów) w tys. Members of groups (ensembles) in thou- sands	2015	299,6	60,2	67,2	151,7	10,7	9,8	108,2
	2017	291,2	63,6	67,2	141,2	10,8	8,4	111,1
	2018	291,2	65,0	66,8	139,6	11,6	8,2	111,4
w tym dzieci i młodzież szkolna of which primary and secondary school students	2015	194,6	36,9	46,2	98,4	7,0	6,1	68,2
	2017	196,9	44,3	46,3	94,1	7,0	5,2	71,7
	2018	194,7	44,4	46,5	91,2	7,6	5,1	70,5
Instruktorzy amatorskiego ruchu arty- stycznego Instructors of amateur artistic activity	2015	6908	1343	1616	3744	161	44	2199
	2017	6938	1686	1514	3534	188	16	2271
	2018	6850	1786	1470	3409	168	17	2161
Koła (kluby) Groups (clubs)	2015	22906	3266	5759	10314	2002	1565	8829
	2017	27001	4974	6767	11650	2122	1488	9966
	2018	27503	5021	6884	11790	2337	1471	10020
Członkowie kół w tys. Members of groups in thousands	2015	496,2	77,3	128,2	221,7	40,3	28,6	167,3
	2017	559,3	109,9	132,2	244,6	42,8	29,8	193,6
	2018	600,4	108,7	138,6	268,7	48,5	35,8	209,0
w tym dzieci i młodzież szkolna of which primary and secondary school students	2015	242,4	39,9	66,8	104,5	17,2	14,1	76,2
	2017	297,8	55,2	68,0	140,2	17,9	16,6	92,7
	2018	292,8	50,8	71,4	127,8	21,2	21,6	99,8

TABL. 10 (309). **KINA**
CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	443	450	496	500	Cinemas (as of 31 XII)
Stale	438	444	491	497	Indoor
w tym wieś	12	7	15	15	of which rural areas
w tym: minipleksy	38	68	86	92	of which: miniplexes
multipleksy	48	57	59	60	multiplexes
Ruhome	5	6	5	3	Mobile
Sale projekcyjne w kinach stałych (stan w dniu 31 XII)	1076	1276	1416	1454	Screens in indoor cinemas (as of 31 XII)
w tym wieś	21	16	29	29	of which rural areas
W tym: minipleksy	185	331	411	437	Of which: miniplexes
multipleksy	512	588	618	629	multiplexes
Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) w tys.	248,0	271,0	287,9	290,6	Seats in indoor cinemas (as of 31 XII) in thousands
w tym wieś	4,0	2,8	4,2	3,9	of which rural areas
W tym: minipleksy	36,7	63,1	74,2	78,2	Of which: miniplexes
multipleksy	112,7	124,7	127,5	127,7	multiplexes
Seanse					Screenings
W tysiącach	1478,0	1795,6	2083,5	2209,1	In thousands
w kinach:					in cinemas:
stałych	1476,9	1792,7	2080,2	2205,3	indoor
w tym wieś	18,1	17,5	29,2	30,4	of which rural areas
w tym: minipleksy	333,9	549,1	757,1	784,9	of which: miniplexes
multipleksy	969,3	978,7	1034,7	1129,8	multiplexes
ruchomych	1,1	2,9	3,3	3,8	mobile
w tym wieś	1,5	1,7	2,0	of which rural areas
Na 1 kino	3336	3990	4201	4418	Per cinema
stałe	3372	4038	4237	4437	indoor
ruchome	225	486	659	1265	mobile
Widzowie					Audience
W tysiącach	37674,6	45785,6	56878,5	59340,0	In thousands
w kinach:					in cinemas:
stałych	37528,1	45681,5	56718,9	59177,8	indoor
w tym wieś	446,5	450,4	749,5	769,5	of which rural areas
w tym: minipleksy	8593,8	13751,9	18657,5	19756,5	of which: miniplexes
multipleksy	24452,2	24546,0	28163,5	29492,0	multiplexes
ruchomych	146,5	104,1	159,6	162,2	mobile
w tym wieś	10,7	22,8	27,3	of which rural areas
Na 1 kino	85044	101746	114674	118680	Per cinema
stałe	85681	102886	115517	119070	indoor
w tym wieś	37206	64339	49970	51298	of which rural areas
ruchome	29298	17342	31920	54059	mobile
Na 1 seans	25	25	27	27	Per screening

TABL. 11 (310). **PRODUKCJA FILMÓW**
FILM PRODUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	liczba tytułów	number of titles			
Filmy fabularne długometrażowe	31	37	40	37	Full length feature films
Filmy krótko- i średnietrażowe	820	1093	173	195	Short and medium length films
w tym dokumentalne	91	71	121	123	of which documentary
Filmy dubbingowane: długometrażowe	34	25	.	.	Dubbed films: full length
krótko- i średnio- metrażowe	117	595	.	.	short and medium length

TABL. 12 (311). **KONCESJE UDZIEŁONE PRZEZ KRAJOWĄ RADĘ RADIOFONII I TELEWIZJI
NA ROZPOWSZECHNIANIE PROGRAMÓW RADIOWYCH I TELEWIZYJNYCH^a**

Stan w dniu 31 grudnia

LICENCES GRANTED BY THE NATIONAL BROADCASTING COUNCIL
FOR BROADCASTING RADIO AND TELEVISION PROGRAMMES^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	ogółem total			w tym udzielone w ciągu roku ^b	of which granted during the year ^b	
Radiowe	287	287	289	337	35	Radio
w tym ogólnopolskie i ponad- regionalne	9	8	7	8	2	of which national and extra- -regional
Telewizyjne	12	21	23	22	—	Television
w tym ogólnopolskie i ponad- regionalne	4	18	20	19	—	of which national and extra- -regional

a Jednostkom prywatnym na rozpowszechnianie programów drogą naziemną. b Nowe i odnowione.

U w a g a. W 2018 r. 17 ośrodków radiofonii publicznej oraz 16 oddziałów terenowych telewizji publicznej nadawało programy ogólnopolskie oraz programy regionalne; emitowane były 4 radiowe programy ogólnopolskie oraz 3 ogólnotematyczne i 8 tematycznych programów telewizyjnych o charakterze ogólnopolskim, a także — dla odbiorców za granicą — oddzielny program radiowy oraz telewizyjny.

Ź r ó d ł o: dane Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

a Granted to private entities for broadcasting programmes via ground-based transmitters. b New and renewed.

N o t e. In 2018, 17 public radio centres and 16 local public television agencies broadcasted programmes on both national and regional channels; 4 national radio programmes as well as 3 general and 8 thematic nationwide television channels were broadcasted, and for recipients abroad — a separate radio channel and television channel.

S o u r c e: data of the National Broadcasting Council.

TABL. 13 (312). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 grudnia

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Abonenci radiowi w tys.	6939	6941	6921	6849	Radio subscribers in thousands
miasta	5031	5024	4994	4936	urban areas
wieś	1908	1917	1927	1913	rural areas
Abonenci telewizyjni w tys.	6707	6665	6639	6568	Television subscribers in thousands
miasta	4849	4804	4769	4711	urban areas
wieś	1858	1861	1870	1857	rural areas

Ź r ó d ł o: dane Dyirekcji Generalnej Poczty Polskiej.

S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka Tourism

TABLE 14 (313). **PRZYJAZDY DO POLSKI I WYJAZDY Z POLSKI NA GRANICY POLSKI Z KRAJAMI SPOZA STREFY SCHENGEN**
ARRIVALS IN AND DEPARTURES FROM POLAND AT THE POLISH BORDER WITH COUNTRIES OUTSIDE THE SCHENGEN AREA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem (liczba przekroczeń granicy) Total (number of border crossings)	W tym Of which		SPECIFICATION	
		przjazdy cudzoziemców arrivals of foreigners	wyjazdy obywateli polskich za granicę foreign departures of Poles		
		w tys. in thousands			
OGÓŁEM	2010	30377,3	8912,6	6260,6	TOTAL
	2015	46268,1	15890,5	7369,7	
	2017	51008,7	18202,5	7360,2	
	2018	52291,1	18049,1	8130,7	
przejścia graniczne:					border crossings:
Drogowe		32906,5	14316,3	2051,6	Road
Kolejowe		1169,3	579,6	88,2	Rail
Lotnicze		18004,4	3086,4	5958,8	Air
Morskie		209,6	66,5	31,7	Sea
Rzeczne		1,2	0,3	0,4	River

U w a g a. Ponadto, na podstawie uogólnionych wyników badania reprezentacyjnego „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”, na granicy Polski z krajami strefy Schengen, liczba przekroczeń granicy (przjazdy i wyjazdy) cudzoziemców i mieszkańców Polski w 2015 r. wyniosła 221700 tys., w 2017 r. — 236126 tys., a w 2018 r. — 244121 tys.

Ź r ó d ł o: w zakresie przekroczeń granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen — dane Centralnej Bazy Danych Komendy Głównej Straży Granicznej.

N o t e. Moreover, on the basis of the generalised results of the sample survey "Trips of non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union", at the Polish border with the countries of the Schengen area, the number of border crossings (arrivals and departures) of foreigners and the Polish residents in 2015 amounted to 221700 thousand, in 2017 — 236126 thousand and in 2018 — 244121 thousand.

S o u r c e: with regard to border crossings at the Polish border with countries outside the Schengen area — data from the Central Database of the Polish Border Guard Headquarters.

TABLE 15 (314). **UCZESTNICTWO MIESZKAŃCÓW POLSKI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ W WYJAZDACH TURYSTYCZNYCH**
PARTICIPATION OF THE POLISH RESIDENTS AGED 15 AND MORE IN TOURIST TRIPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Uczestnicy wyjazdów w % badanej populacji					Participants of tourism in % of surveyed population
Wyjeżdżający ^a	45	54	59	62	Travellers ^a
w kraju na okres: 2—4 dni	22	35	38	39	in country for: 2—4 days
5 dni i więcej	26	30	33	33	5 days and more
za granicę	14	17	18	19	abroad
Niewyjeżdżający	55	46	41	38	Non-travellers
Przeciętnie na 1 uczestnika wyjazdów krajowych					Average per participant in domestic trips
Liczba wyjazdów na okres:					Number of trips for:
2—4 dni	2,8	2,2	2,3	2,3	2—4 days
5 dni i więcej	1,6	1,6	1,7	1,7	5 days and more
Czas trwania wyjazdu — w liczbie noclegów — przy wyjazdach na okres:					Length of trip — number of nights spent — considering trips for:
2—4 dni	1,9	1,9	2,0	2,0	2—4 days
5 dni i więcej	9,8	9,0	8,9	8,9	5 days and more

a W dalszym podziale uczestnik może być wykazany więcej niż jeden raz.

a A participant may be indicated more than once in further division.

Uwaga do tablic 16, 17, 19 i 20

Dane za lata 2017 i 2018 opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to tables 16, 17, 19 and 20

Data for 2017 and 2018 were compiled with consideration of imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 16 (315). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	7206	10024	10681	11076	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	5323	6845	7310	7709	of which open all year
Obiekty hotelowe	3223	3723	4064	4179	Hotels and similar facilities
hotele	1796	2316	2540	2592	hotels
motele	123	111	110	110	motels
pensjonaty	293	356	384	420	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1011	940	1030	1057	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	3983	6301	6617	6897	Other facilities
domy wycieczkowe	52	44	41	39	excursion hostels
schroniska	60	53	59	57	shelters
schroniska młodzieżowe	346	322	307	298	youth hostels
w tym szkolne	294	287	268	260	of which school youth hostels
kempingi	121	132	157	157	camping sites
pola biwakowe	193	177	167	168	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1154	1027	1129	1109	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	494	411	425	416	training-recreational centres
domy pracy twórczej	37	33	32	32	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	365	431	493	544	complexes of tourist cottages
hostele	71	121	160	177	hostels
pokoje gościnne	1876	2083	2291	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	811	746	759	agrotourism lodgings
inne obiekty	1090	863	818	850	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) w tys.	610,1	710,3	774,0	798,7	Bed places (as of 31 VII) in thousands
w tym całoroczne	408,9	490,0	532,6	561,5	of which open all year
Obiekty hotelowe	241,0	301,6	335,9	353,8	Hotels and similar facilities
hotele	176,0	235,6	261,5	273,8	hotels
motele	4,7	4,0	3,9	4,0	motels
pensjonaty	12,7	14,6	15,8	17,9	boarding houses
inne obiekty hotelowe	47,5	47,4	54,7	58,0	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	369,1	408,7	438,0	444,9	Other facilities
domy wycieczkowe	4,2	3,2	3,1	3,0	excursion hostels
schroniska	2,9	2,7	3,2	3,0	shelters
schroniska młodzieżowe	20,1	20,2	19,8	19,1	youth hostels
w tym szkolne	16,9	18,0	17,4	16,7	of which school youth hostels
kempingi	19,6	20,2	25,3	27,1	camping sites
pola biwakowe	21,4	21,2	19,5	17,9	tent camp sites
ośrodki wczasowe	122,1	113,1	122,7	121,4	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	50,3	43,9	44,8	43,9	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1,9	1,7	1,6	1,6	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	21,5	26,8	29,3	31,4	complexes of tourist cottages ^b
hostele	3,3	8,1	10,1	10,8	hostels
pokoje gościnne	43,3	50,4	56,0	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	13,4	12,8	13,0	agrotourism lodgings
inne obiekty	101,9	90,8	95,6	96,9	miscellaneous facilities

a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015—2018 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu domków turystycznych.

a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015—2018 data concern establishments with 10 and more bed places. b Including camping sites if they exist on the territory of the complex of tourist cottages.

TABL. 16 (315). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a (dok.)**
 TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów w tys.	20461,5	26942,1	31989,3	33895,9	Tourists accommodated in thousands
w tym turyści zagraniczni	4135,0	5689,6	6803,7	7082,2	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	14354,1	20135,8	24134,7	25534,3	Hotels and similar facilities
hotele	11739,9	17487,1	20916,1	22076,5	hotels
motele	327,5	233,3	225,5	229,8	motels
pensjonaty	345,8	452,6	561,4	619,1	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1940,9	1962,9	2431,7	2608,8	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	6107,4	6806,2	7854,7	8361,7	Other facilities
domy wycieczkowe	168,3	90,9	96,8	104,0	excursion hostels
schroniska	114,3	135,9	191,9	188,6	shelters
schroniska młodzieżowe	527,6	457,8	452,1	423,3	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzie- żowe	422,9	380,4	359,4	338,4	of which school youth hostels
kempingi	198,7	241,4	273,0	309,5	camping sites
pola biwakowe	73,6	102,0	95,5	124,5	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1491,8	1449,7	1699,3	1820,7	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1230,7	1005,3	1122,3	1113,2	training-recreational centres
domy pracy twórczej	45,9	43,4	42,7	45,1	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	246,3	288,8	352,3	384,6	complexes of tourist cottages ^b
hostele	223,5	559,1	701,2	736,3	hostels
pokoje gościnne	558,0	766,0	914,1	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	127,1	137,5	153,1	agrotourism lodgings
inne obiekty	1786,6	1746,9	1924,1	2044,7	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi w tys.	55794,5	71234,4	83880,9	88860,5	Nights spent in thousands
w tym turystom zagranicznym	10064,6	13757,7	16705,2	17742,7	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	27140,8	38804,8	47138,0	50430,0	Hotels and similar facilities
hotele	21199,9	32674,8	39461,3	42068,0	hotels
motele	455,1	335,7	344,7	365,9	motels
pensjonaty	1071,3	1240,8	1531,7	1663,0	boarding houses
inne obiekty hotelowe	4414,6	4553,5	5800,3	6333,1	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	28653,7	32429,6	36742,9	38430,5	Other facilities
domy wycieczkowe	439,6	280,8	285,5	311,7	excursion hostels
schroniska	195,6	219,5	303,0	292,1	shelters
schroniska młodzieżowe	1289,8	1134,1	1175,2	1116,4	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzie- żowe	1050,7	961,0	959,4	919,1	of which school youth hostels
kempingi	585,2	678,0	806,8	916,9	camping sites
pola biwakowe	245,1	312,1	334,0	341,0	tent camp sites
ośrodki wczasowe	8434,2	8224,6	9495,0	9830,3	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	4113,2	3542,5	3800,0	3760,4	training-recreational centres
domy pracy twórczej	176,8	151,2	137,0	145,5	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	932,0	1139,2	1303,2	1477,7	complexes of tourist cottages ^b
hostele	446,0	1219,3	1525,1	1680,4	hostels
pokoje gościnne	1994,2	2741,7	3127,3	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	452,1	537,0	559,9	agrotourism lodgings
inne obiekty	11796,2	13082,1	14299,4	14871,0	miscellaneous facilities

a, b Notki patrz na str. 408.

a, b See footnotes on page 408.

TABL. 17 (316). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^aOCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
	w %				in %				
Obiekty hotelowe	31,9	36,6	39,8	40,8	39,1	45,3	48,9	49,8	Hotels and similar facilities
hotele	33,8	39,0	42,2	43,2	41,6	48,3	51,9	52,8	hotels
motele	27,9	22,5	24,0	25,5	33,9	28,0	29,4	30,2	motels
pensjonaty	25,5	27,4	30,5	31,0	29,3	31,1	34,7	35,2	boarding houses
inne obiekty hotelowe	26,8	28,1	31,5	32,7	31,2	33,6	36,8	38,1	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	36,9	36,7	38,5	39,2	x	x	x	x	Other facilities

a Patrz notka a do tabl. 16 na str. 408.

a See footnote a to the table 16 on page 408.

TABL. 18 (317). PŁACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a

Stan w dniu 31 lipca

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

As of 31st July

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Restau- racje Restau- rants	Bary Bars	Sto- łówki Can- teens	Punkty gas- trono- miczne Food stands	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2010	7415	2702	2359	1757	597	TOTAL
	2015	7713	3257	2308	1708	440	
	2017	8054	3390	2325	1849	490	
	2018	7953	3401	2219	1812	521	
Obiekty hotelowe	5247	2962	1612	405	268	Hotels and similar facilities	
hotele	3931	2300	1268	169	194	hotels	
motele	103	68	27	3	5	motels	
pensjonaty	370	152	93	112	13	boarding houses	
inne obiekty hotelowe	843	442	224	121	56	other hotel facilities	
Pozostałe obiekty	2706	439	607	1407	253	Other facilities	
domy wycieczkowe	25	5	5	12	3	excursion hostels	
schroniska	46	7	19	5	15	shelters	

a Patrz notka a do tabl. 16 na str. 408.

a See footnote a to the table 16 on page 408.

TABL. 18 (317). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a (dok.)**

Stan w dniu 31 lipca

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a (cont.)

As of 31st July

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastronomiczne Food stands	SPECIFICATION
Pozostałe obiekty (dok.)						Other facilities (cont.)
schroniska młodzieżowe	80	3	2	72	3	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	72	2	1	66	3	of which school youth hostels
kempingi	77	18	33	6	20	camping sites
pola biwakowe	40	4	14	8	14	tent camp sites
ośrodki wczasowe	822	83	188	499	52	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	430	81	103	209	37	training-recreational centres
domy pracy twórczej	24	5	6	11	2	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	168	40	50	39	39	complexes of tourist cottages
hostele	32	13	11	7	1	hostels
pokoje gościnne	288	70	44	153	21	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	70	5	5	56	4	agrotourism lodgings
inne obiekty	604	105	127	330	42	miscellaneous facilities

a Patrz notka a do tabl. 16 na str. 408.

a See footnote a to the table 16 on page 408.

TABL. 19 (318). **TURYŚCI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		hotele hotels	motele motels	pensjonaty boarding houses	inne obiekty hotelowe other hotel facilities	domy wycieczkowe excursion hostels	ośrodki wczasowe holiday centres	kempingi i pola biwakowe camping and tent camp sites	
		w odsetkach in percent							
Turyści krajowi	2010	79,8	71,2	86,2	91,1	89,3	93,3	95,3	76,4
Domestic tourists	2015	78,9	73,1	83,3	92,0	85,2	96,8	94,6	73,7
	2017	78,7	73,5	85,2	90,3	83,3	95,4	94,6	71,8
	2018	79,1	74,1	86,1	90,6	83,0	94,8	94,3	73,6
Turyści zagraniczni	2010	20,2	28,8	13,8	8,9	10,7	6,7	4,7	23,6
Foreign tourists	2015	21,1	26,9	16,7	8,0	14,8	3,2	5,4	26,3
	2017	21,3	26,5	14,8	9,7	16,7	4,6	5,4	28,2
	2018	20,9	25,9	13,9	9,4	17,0	5,2	5,7	26,4

a Patrz notka a do tabl. 16 na str. 408.

a See footnote a to the table 16 on page 408.

TABL. 20 (319). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

LATA KRAJE	Ogółem Total		W tym Of which								YEARS COUNTRIES
			hotele hotels	motele motels	pensjo- naty board- ing houses	inne obiekty hote- lowe other hotel facil- ities	domy wy- ciecz- kowe excur- sion hostels	ośrodki wczas- owe holiday centres	kemp- ingi i pola biwak- owe camp- ing and tent camp sites		
										w odsetkach in percent	
OGÓŁEM											TOTAL
2010	x	100,0	81,8	1,1	0,7	5,0	0,3	1,7	1,4		
2015	x	100,0	82,7	0,7	0,6	5,1	0,1	1,4	1,6		
2017	x	100,0	81,4	0,5	0,8	6,0	0,1	1,3	1,5		
2018	100,0	100,0	80,7	0,5	0,8	6,3	0,1	1,5	1,6		
w tym:											of which:
Białoruś	2,3	100,0	73,3	1,6	0,4	8,9	0,3	0,4	0,2		Belarus
Czechy	2,1	100,0	75,9	0,2	1,1	7,0	0,1	0,9	4,7		Czech Republic
Dania	1,3	100,0	89,2	0,3	0,5	4,1	0,0	0,5	1,7		Denmark
Francja	3,3	100,0	84,6	0,3	0,5	3,8	0,0	0,2	2,0		France
Hiszpania	3,0	100,0	85,6	0,0	0,2	4,3	0,0	0,1	0,4		Spain
Holandia	2,2	100,0	81,8	0,5	0,9	5,1	0,0	0,4	5,4		Netherlands
Izrael	3,7	100,0	95,0	0,0	0,2	2,0	0,0	0,0	0,1		Israel
Litwa	2,4	100,0	77,8	2,6	0,9	9,2	0,1	0,3	1,5		Lithuania
Niemcy	25,9	100,0	73,1	0,2	1,6	7,9	0,0	4,9	3,3		Germany
Rosja	3,9	100,0	80,1	1,0	1,1	7,3	0,1	0,5	0,6		Russia
Słowacja	1,3	100,0	82,7	0,3	2,1	5,4	0,2	0,6	0,8		Slovakia
Stany Zjednoczone	4,8	100,0	92,4	0,0	0,2	2,7	0,0	0,1	0,1		United States
Szwecja	2,8	100,0	85,8	0,1	0,5	6,2	0,0	0,6	1,8		Sweden
Ukraina	7,0	100,0	61,9	1,8	0,8	10,8	0,5	0,4	0,3		Ukraine
Wielka Brytania	7,8	100,0	86,7	0,1	0,3	5,8	0,0	0,1	0,4		United Kingdom
Włochy	3,8	100,0	87,7	0,1	0,3	4,4	0,0	0,1	1,4		Italy

a Patrz notka a do tabl. 16 na str. 408.

a See footnote a to the table 16 on page 408.

TABL. 21 (320). **SZLAKI TURYSTYCZNE^a**

Stan w dniu 31 grudnia

TOURIST TRAILS^a

As of 31st December

SZLAKI	2010	2015	2017	2018	TRAILS
	w km		in km		
OGÓŁEM	62538	69281	70257	70458	TOTAL
Piesze	44692	49783 ^b	50279 ^b	50168 ^b	Foot
górskie	10994	11105	11215	11244	mountain
nizinne	33698	38102	38472	38286	lowland
Narciarskie	390	431	477	453	Skiing
Rowerowe	12863	14412	14714	15049	Bicycle
Konne	2958	3019	3243	3243	Horse riding
Kajakowe	1113	1113	991	991	Kayaking
Inne ^c	522	523	553	554	Others ^c

a W ewidencji Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. b W tym szlaki dydaktyczne i spacerowe (w 2015 r. odpowiednio: 103 km i 473 km, w 2017 r. — 103 km i 489 km, w 2018 r. — 97 km i 542 km) nieuwzględnione w dalszym podziale. c Obejmują szlaki: miejskie, ścieżki zdrowia, poświęcone osobom lub wydarzeniom, a w 2010 r. — spacerowe i dydaktyczne.

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

a Recorded by the Main Board of the Polish Tourist and Sightseeing Society. b Of which teaching and walking trails (in 2015 respectively: 103 km and 473 km, in 2017 — 103 km and 489 km, in 2018 — 97 km and 542 km) not included in further division. c Include trails: urban, health, dedicated to persons or events as well as in 2010 — walking and teaching.

Source: data of the Polish Tourist and Sightseeing Society.

TABLE 22 (321). **POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE**
THE POLISH TOURIST AND SIGHTSEEING SOCIETY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Członkowie (stan w dniu 31 XII)	61715	65760	67695	67568	Members (as of 31 XII)
w tym przewodnicy turystyczni ^a	8850	8284	7865	7139	of which tour guides ^a
górzcy	3206	3011	2764	2443	mountain
terenowi	4061	3633	3538	3251	field
miejscy	1583	1640	1563	1445	city
Turystyka wycieczkowa:					Tourist excursions:
wycieczki	32738	28669	40477	27633	excursions
kwalfikowane ^b	22264	20891	31832	19153	professional ^b
zwykłe	10474	7778	8645	8480	regular
uczestnicy wycieczek w tys.	973	804	802	815	excursion participants in thousands
kwalfikowanych ^b	663	594	583	585	professional ^b
zwykłych	310	209	219	229	regular

a Przewodnik może być wykazany więcej niż jeden raz ze względu na posiadane uprawnienia. b Turystyka wymagająca specjalnego przygotowania kondycyjnego i umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym.

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

a A guide may be indicated more than once due to qualifications possessed. b Tourism requiring special physical training and skills in using tourist equipment.

Source: data of the Polish Tourist and Sightseeing Society.

TABLE 23 (322). **GÓRSKIE I TATRAŃSKIE OCHOTNICZE POGOTOWIA RATUNKOWE**
THE VOLUNTEER MOUNTAIN AND TATRA MOUNTAINS RESCUE SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018								Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Zakopanem the Volunteer Tatra Mountains Rescue Service
				ogółem total	grupy ratownicze Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego rescue services of the Volunteer Mountain Rescue Service							
					Beskidzka w Bielsku-Białej	Bieszczadzka w Sanoku	Jurajska w Kroczycach	Karkonoska w Jeleniej Górze	Krynica w Krynicy	Podhalańska w Rabce	Wałbrzysko-Kłodzka w Wałbrzychu	
Ratownicy (stan w dniu 31 XII) Rescuers (as of 31 XII)	1743	1179	1225	1173 ^a	297	125	64	101	178	148	94	164
etatowi	135	140	156	155 ^a	20	17	12	18	13	17	14	42
ochotnicy	1608	1039	1069	1018	277	108	52	83	165	131	80	122
Interwencje i akcje ratunkowe Rescue interventions and operations	4851 ^b	1715	1949	2130	329	242	114	435	132	232	238	408
w tym wypadki śmiertelne	44	57	51	48	10	12	1	5	1	2	1	16
Wyprawy ratunkowe	200	630	663	624	78	75	28	80	8	65	10	280

a W tym 2 ratowników pracujących w Zarządzie Głównym GOPR, nieuwzględnionych w podziale według grup ratowniczych. b Bez akcji ratunkowych.

Źródło: dane Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (GOPR) i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (TOPR).

a Of which 2 rescuers-employees of the Main Board of the GOPR not included in the division according to rescue services. b Excluding rescue operations.

Source: data of the Volunteer Mountain Rescue Service (GOPR) and the Volunteer Tatra Mountains Rescue Service (TOPR).

Sport
SportTABL. 24 (323). ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a

Stan w dniu 31 grudnia

PHYSICAL EDUCATION ORGANISATIONS AND SPORTS CLUBS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2018	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANISATIONS				
Jednostki organizacyjne	4759	2597	2419	Organisational units
Członkowie w tys.	287	201	192	Members in thousands
Ćwiczący ^b w tys.	390	193	198	Persons practising sports ^b in thousands
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS				
Jednostki organizacyjne	13278	14858	14772	Organisational units
Członkowie w tys.	895	1020	1045	Members in thousands
Ćwiczący w tys.	861	1030	1056	Persons practising sports in thousands
mężczyźni	643	771	787	males
kobiety	218	259	270	females
w tym w wieku do 18 lat	615	735	752	of which aged up to 18
Sekcje sportowe	25923	25173	24083	Sports sections
Trenerzy	12352	24652	28047	Coaches
Instruktorzy sportowi	23063	21103	19548	Sports instructors
Sędziowie ^c	49772	45807	39844	Judges ^c

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 398. b Dane szacunkowe. c Zarejestrowani w polskich związkach sportowych. Uwaga. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 2 on page 398. b Estimated data. c Registered in the Polish sports associations.

Note. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 25 (324). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2018

As of 31st December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sec- tions	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruk- torzy spor- towi Sports instruc- tors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	116	7830	6643	7451	171	121	Acrobatics ^b
Badminton	290	7563	3377	5788	128	269	Badminton
Biathlon ^b	60	1835	902	1702	66	60	Biathlon ^b
Boks	232	8050	1653	5104	256	245	Boxing
Brydż sportowy	123	3017	479	504	35	92	Bridge
Gimnastyka artystyczna	67	4734	4727	4670	111	104	Rhythmic gymnastics
Gimnastyka sportowa	100	4733	3275	4471	132	100	Artistic gymnastics

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 398. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a See general notes, item 2 on page 398. b A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 25 (324). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2018 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2018 (cont.)
As of 31st December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sec- tions	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruk- torzy spor- towi Sports instruc- tors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Hokej na lodzie	87	4525	575	2769	141	65	Ice hockey
Hokej na trawie	45	2712	1034	2196	78	63	Field hockey
Jeździectwo ^b	443	8172	6158	4086	234	635	Equestrian sport ^b
Judo	311	26398	7672	24468	466	330	Judo
Kajakarstwo górskie	23	485	131	309	24	24	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	93	3090	1272	2308	104	97	Classic canoeing
Karate ^b	663	48879	16366	39257	558	1230	Karate ^b
Kolarstwo szosowe	206	4860	1270	2869	114	158	Road cycling
Kolarstwo torowe	46	1151	355	893	35	47	Track cycling
Koszykówka	1052	42182	16600	36140	1340	719	Basketball
Lekkoatletyka	1205	42442	20716	34098	1141	1024	Athletics
Łucznicтво	101	2674	1146	1816	121	71	Archery
Łyżwiarstwo figurowe	35	1977	1451	1673	45	132	Figure skating
Łyżwiarstwo szybkie ^b	41	1631	971	1476	57	49	Speed skating ^b
Narciarstwo alpejskie	105	4831	2087	3180	86	202	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	123	3393	1511	2968	120	107	Classic skiing
Pięciobój nowoczesny	33	2037	636	1698	67	32	Modern pentathlon
Piłka nożna	7113	448478	25483	331160	15012	3421	Football
Piłka ręczna	920	38292	16623	34101	1037	617	Handball
Piłka siatkowa	2340	74551	41543	62359	1762	1825	Volleyball
Pływanie	691	48909	23439	44826	1039	1034	Swimming
Podnoszenie ciężarów	101	2460	562	1555	89	82	Weightlifting
Rugby	80	3452	600	1988	150	52	Rugby
Sport lotniczy ^b	201	7678	894	908	20	640	Air sport ^b
Sport motorowy ^b	169	6582	604	896	85	213	Motorsport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	424	42459	4442	3117	567	1264	Sport shooting ^b
Szachy	452	17886	4800	12852	187	545	Chess
Szermierka	96	3684	1609	3237	162	99	Fencing
Taekwon-do ITF	117	10129	3635	8076	94	220	Taekwon-do ITF
Taniec sportowy	144	9604	8044	8362	116	242	Dance sport
Tenis	377	19673	7417	12781	375	448	Tennis
Tenis stołowy	1192	26797	8089	18610	491	916	Table tennis
Wioślarstwo	61	2381	930	1759	96	68	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym ...	86	3273	613	2852	91	96	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	119	4460	1420	3862	110	146	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	249	7698	2472	4150	179	528	Sailing ^b

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 398. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a See general notes, item 2 on page 398. b A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABLE 26 (325). **UDZIAŁ POLSKI W IGRZYSKACH OLIMPIJSKICH**
PARTICIPATION OF POLAND IN THE OLYMPIC GAMES

LATA YEARS MIEJSCOWOŚCI LOCATIONS	Zawodnicy Competitors	Reprezentowane rodzaje sportu Kinds of sports represented	Medale zdobyte Medals won	LATA YEARS MIEJSCOWOŚCI LOCATIONS	Zawodnicy Competitors	Reprezentowane rodzaje sportu Kinds of sports represented	Medale zdobyte Medals won
IGRZYSKA LETNIE SUMMER GAMES				IGRZYSKA ZIMOWE WINTER GAMES			
1924 — Paryż Paris	66	10	2	1924 — Chamonix	4	2	—
1928 — Amsterdam	64	10	5	1928 — St. Moritz	28	3	—
1932 — Los Angeles	20	3	7	1932 — Lake Placid	16	2	—
1936 — Berlin	112	14	6	1936 — Garmisch-Partenkirchen	23	3	—
1948 — Londyn London	24	4	1	1948 — St. Moritz	29	2	—
1952 — Helsinki	128	11	4	1952 — Oslo	31	2	—
1956 — Melbourne	64	9	9	1956 — Cortina D'Ampezzo	51	3	1
1960 — Rzym Rome	186	16	21	1960 — Squaw Valley	13	2	2
1964 — Tokio Tokyo	140	12	23	1964 — Innsbruck	51	5	—
1968 — Meksyk Mexico City	177	15	18	1968 — Grenoble	31	4	—
1972 — Monachium Munich	290	21	21	1972 — Sapporo	47	5	1
1976 — Montreal	223	20	26	1976 — Innsbruck	59	6	—
1980 — Moskwa Moscow	306	23	32	1980 — Lake Placid	30	3	—
1984 — Los Angeles	—	—	—	1984 — Sarajewo Sarajevo	30	4	—
1988 — Seul Seoul	143	18	16	1988 — Calgary	33	3	—
1992 — Barcelona	207	24	19	1992 — Albertville	52	7	—
1996 — Atlanta	167	22	17	1994 — Lillehammer	28	6	—
2000 — Sydney	187	22	14	1998 — Nagano	41	10	—
2004 — Ateny Athens	194	26	10	2002 — Salt Lake City	30	6	2
2008 — Pekin Beijing	263	22	11	2006 — Turyn Turin	46	8	2
2012 — Londyn London	221	22	11	2010 — Vancouver	47	11	6
2016 — Rio de Janeiro	233	23	11	2014 — Soczi Sochi	59	8	6
				2018 — Pjongczang Pyeongchang	62	7	2

Źródło: dane Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Source: data of the Ministry of Sport and Tourism.

TABLE 27 (326). **UDZIAŁ POLSKI W IGRZYSKACH PARAOLIMPIJSKICH**
PARTICIPATION OF POLAND IN THE PARALYMPIC GAMES

LATA YEARS MIEJSCOWOŚCI LOCATIONS	Zawodnicy Competitors	Reprezentowane rodzaje sportu Kinds of sports represented	Medale zdobyte Medals won	LATA YEARS MIEJSCOWOŚCI LOCATIONS	Zawodnicy Competitors	Reprezentowane rodzaje sportu Kinds of sports represented	Medale zdobyte Medals won
IGRZYSKA LETNIE SUMMER GAMES				IGRZYSKA ZIMOWE WINTER GAMES			
1972 — Heidelberg	18	3	33	1976 — Ornskoldsvik	6	2	1
1976 — Toronto	38	3	53	1980 — Geilo	—	—	—
1980 — Arnheim	80	5	179	1984 — Innsbruck	16	2	13
1984 — Nowy Jork New York	19	2	56	1988 — Innsbruck	18	2	8
1984 — Stoke Mandeville ^a	14	3	50	1992 — Albertville	13	2	5
1988 — Seul Seoul	50	4	81	1994 — Lillehammer	16	3	10
1992 — Barcelona	40	4	32	1998 — Nagano	26	3	2
1996 — Atlanta	61	8	35	2002 — Salt Lake City	14	3	3
2000 — Sydney	114	10	53	2006 — Turyn Turin	11	3	2
2004 — Ateny Athens	106	11	54	2010 — Vancouver	12	2	1
2008 — Pekin Beijing	91	11	30	2014 — Soczi Sochi	8	3	—
2012 — Londyn London	101	11	36	2018 — Pjongczang Pyeongchang	7	2	1
2016 — Rio de Janeiro	96	13	39				

a Dla osób z obustronnym porażeniem kończyn (paraplegików).

Źródło: dane Ministerstwa Sportu i Turystyki.

a For paraplegics.

Source: data of the Ministry of Sport and Tourism.

TABL. 28 (327). MEDALE ZDOBYTE PRZEZ ZAWODNIKÓW POLSKICH W 2018 R.

MEDALS WON BY POLISH COMPETITORS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Złote Gold	Srebrne Silver	Brażowe Bronze	SPECIFICATION
Mistrzostwa świata	431	112	145	174	World Championship
w tym juniorzy ^a	234	53	79	102	of which juniors ^a
w tym:					of which:
Karate tradycyjne	66	30	17	19	Traditional karate
Taniec sportowy	54	15	21	18	Dance sport
Kick-boxing	51	3	13	35	Kick-boxing
Sport lotniczy	47	20	15	12	Air sport
Trójbój siłowy, kulturystyka, fitness	40	11	12	17	Powerlifting, body-building, fitness
Sport psich zaprzęgów	22	8	9	5	Dogsled sport
Ju-jitsu	20	1	7	12	Ju-jitsu
Kajakarstwo	15	2	8	5	Canoeing
Żeglarstwo	14	2	6	6	Sailing
Karate	13	2	3	8	Karate
Sumo	11	—	2	9	Sumo
Lekkoatletyka	9	2	3	4	Athletics
Biathlon	8	3	4	1	Biathlon
Wu shu	8	2	3	3	Wu shu
Szachy	7	2	4	1	Chess
Kolarstwo	7	2	3	2	Cycling
Strzelectwo sportowe	6	1	3	2	Sport shooting
Wspinaczka sportowa	4	2	1	1	Sport climbing
Sport motorowodny i narciarstwo wod- ne	4	—	3	1	Motorboating and waterskiing
Brydż sportowy	3	—	2	1	Bridge
Łyżwiarstwo szybkie	3	—	2	1	Speed skating
Mistrzostwa Europy	603	158	194	251	European Championship
w tym juniorzy ^a	300	74	102	124	of which juniors ^a
w tym:					of which:
Karate	83	23	26	34	Karate
Sumo	52	9	19	24	Sumo
Trójbój siłowy, kulturystyka, fitness	51	15	22	14	Powerlifting, body-building, fitness
Ju-jitsu	47	12	19	16	Ju-jitsu
Żeglarstwo	35	11	14	10	Sailing
Taekwon-do ITF	34	6	13	15	Taekwon-do ITF
Kręglarstwo	30	9	10	11	Bowling
Kick-boxing	30	7	6	17	Kick-boxing
Kajakarstwo	29	9	9	11	Canoeing
Podnoszenie ciężarów	24	7	6	11	Weightlifting
Lekkoatletyka	22	10	4	8	Athletics
Kolarstwo	15	3	2	10	Cycling
Wu shu	14	5	3	6	Wu shu
Bilard	12	4	2	6	Billiards
Tenis stołowy	9	4	2	3	Table tennis
Boks	9	1	2	6	Boxing
Brydż sportowy	8	3	3	2	Bridge
Szermierka	8	1	3	4	Fencing
Sport motorowodny i narciarstwo wod- ne	7	2	3	2	Motorboating and waterskiing

a Dane obejmują młodzieżowców i juniorów.

a Data include youths and juniors.

TABL. 28 (327). MEDALE ZDOBYTE PRZEZ ZAWODNIKÓW POLSKICH W 2018 R. (dok.)

MEDALS WON BY POLISH COMPETITORS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Złote Gold	Srebrne Silver	Brażowe Bronze	SPECIFICATION
Mistrzostwa Europy (dok.)					European Championship (cont.)
Wioślarstwo	7	1	3	3	Rowing
Sport psich zaprzęgów	7	1	2	4	Dogsled sport
Pięciobój nowoczesny	6	3	1	2	Modern pentathlon
Sport motorowy	6	2	—	4	Motorsport
Zapasy	6	1	2	3	Wrestling
Sport lotniczy	5	2	2	1	Air sport
Taekwon-do WTF	5	2	1	2	Taekwon-do WTF
Muaythai	5	—	2	3	Muaythai
Pływanie	5	—	2	3	Swimming
Kendo	4	3	—	1	Kendo
Sport wrotkarski	4	1	2	1	Roller skating
Judo	4	1	1	2	Judo
Szachy	3	—	2	1	Chess
Pletwonurkowanie sportowe	2	—	1	1	Sport scuba diving
Strzelectwo sportowe	2	—	1	1	Sport shooting
Mistrzostwa świata osób niepełnosprawnych	47	12	18	17	World Championship for the Disabled
Lekkoatletyka	9	5	3	1	Athletics
Kolarstwo	9	—	3	6	Cycling
Tenis stołowy	7	2	3	2	Table tennis
Żeglarstwo	6	2	2	2	Sailing
Szachy	6	1	2	3	Chess
Wioślarstwo	5	1	2	2	Rowing
Narciarstwo klasyczne	3	1	2	—	Classic skiing
Tenis	1	—	1	—	Tennis
Piłka nożna	1	—	—	1	Football
Mistrzostwa Europy osób niepełnosprawnych	211	70	67	74	European Championship for the Disabled
Lekkoatletyka	86	36	24	26	Athletics
Pływanie	36	7	14	15	Swimming
Kręglarstwo	18	4	6	8	Bowling
Bowling	13	5	4	4	Bowling
Badminton	9	3	2	4	Badminton
Podnoszenie ciężarów	9	3	2	4	Weightlifting
Taekwon-do WTF	6	2	1	3	Taekwon-do WTF
Szermierka na wózkach	5	1	3	1	Wheelchair fencing
Taniec na wózkach	5	1	2	2	Wheelchair dance sport
Biegi przełajowe	4	4	—	—	Cross country
Łuczniczstwo	4	2	2	—	Archery
Showdown	3	—	2	1	Showdown
Parakajakarstwo	3	—	1	2	Paracanoe
Żeglarstwo	2	1	—	1	Sailing
Kolarstwo	2	—	1	1	Cycling
Strzelectwo sportowe	2	—	1	1	Sport shooting
Piłka nożna halowa	1	1	—	—	Indoor football
Piłka ręczna	1	—	1	—	Handball
Triathlon	1	—	1	—	Triathlon
Koszykówka	1	—	—	1	Basketball

Ź r ó d ł o: w zakresie mistrzostw osób niepełnosprawnych — dane Ministerstwa Sportu i Turystyki.

S o u r c e: in regard to championships for the disabled — data of the Ministry of Sport and Tourism.

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej. Działalność ta obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze, eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- **badania stosowane** (aplikacyjne), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce;
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej (B+R) prezentuje się zgodnie z metodologią stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej (B+R) obejmują:

- 1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
 - a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1183),
 - b) **instytuty badawcze**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1350),
 - c) **uczelninie**, działające zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668, z późniejszymi zmianami); w prezentowanych statystykach B+R termin „uczelninie” obejmuje wszystkie uniwersytety, uczelnie techniczne itp., ale nie obejmuje innych instytucji szkolnictwa wyższego, uniwersyteckich instytutów lub ośrodków badawczych, szpitali i klinik uniwersyteckich oraz organizacji badawczych, których działalność B+R jest kontrolowana przez sektor szkolnictwa wyższego,

General notes

Science and technology

Research and experimental development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is a creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge. It includes:

- **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- **applied research**, i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice;
- **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and experimental development (R&D) are presented in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors**.

1. Information regarding research and experimental development (R&D) covers:

- 1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:
 - a) **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**, operating on the basis of the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30th April 2010 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1183),
 - b) **research institutes**, operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30th April 2010 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1350),
 - c) **higher education institutions**, operating under the Law on Higher Education and Science (Journal of Laws 2018 item 1668, with later amendments); in presented R&D statistics the term "higher education institutions" comprises all universities, colleges of technology etc., but it does not include other tertiary level education institutions, university research institutes or centres, university hospitals or clinics and research organisations, the R&D of which is controlled by the higher education sector,

- d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), które obok swojej podstawowej działalności prowadzą lub finansują prace badawczo-rozwojowe.

2. Do **pracujących** w działalności B+R zaliczono:

- 1) **badaczy**, tj. osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne;
- 2) **techników i pracowników równorzędnych**, tj. pracowników, którzy uczestniczą w działalności B+R wykonując zadania naukowe i techniczne związane z zastosowaniem pojęć i metod operacyjnych oraz wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy;
- 3) **pozostały personel pomocniczy**, do którego należą wykwalifikowani i niewykwalifikowani pracownicy na stanowiskach robotniczych oraz pracownicy administracji, sekretariatów i biur, zaangażowani w projekty B+R lub bezpośrednio związani z takimi projektami.

3. Dane o **personelu B+R** dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R.

Dane o **pracujących — personelu wewnętrznym** — obejmują zatrudnionych w danej jednostce na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) oraz pracodawców i pracujących na własny rachunek, agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych, osoby wykonujące pracę nakładczą i członków spółdzielni produkcji rolniczej. Dane te prezentowane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) oraz w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1, 4, 5 i 10).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R.

Osoby niezaliczone do pracujących w danej jednostce, a zaangażowane w jej projekty B+R zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

4. Statystyki dotyczące nakładów na B+R zazwyczaj przedstawiają **nakłady wewnętrzne**, tj. wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania. Natomiast dane o nakładach na B+R w przypadku działalności innowacyjnej w przemyśle (tabl. 16) uwzględniają również **nakłady zewnętrzne**, które określane są jako wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia

d) **others**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development" as well as other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development";

- 2) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development") which apart from their main activity perform or fund research and development.

2. **Employed persons** in R&D include:

- 1) **researchers (RSE)**, i.e. persons conducting research and improving or developing concepts, theories, models, techniques, instrumentation, software or operational methods;
- 2) **technicians and equivalent staff**, i.e. persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks involving the application of concepts and operational methods and the use of research equipment, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff**, including skilled and unskilled craftsmen, as well as administrative, secretarial and clerical staff, participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data on **R&D personnel** cover personnel directly engaged in R&D.

Data on **employed persons — internal personnel** — cover persons employed in a given entity under employment relationship (i.e. under a contract of employment, election or appointment) as well as employers and self-employed, agents employed under agency contracts, home workers (outwork) and members of agricultural production cooperatives. Data are presented in two approaches, i.e. in persons (table 2) and in full-time equivalents (tables 1, 4, 5 and 10).

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of persons actually engaged in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Persons not employed in a given entity but engaged in its R&D projects are included in **external personnel**.

4. Statistics on R&D expenditures usually present **intramural expenditures**, i.e. the value of research and development works of a given entity carried out by its own research facilities, regardless of their sources of financing. However, data on R&D expenditures in case of innovation activities in industry (table 16) include also **extramural expenditures** which are defined as the value of research and development works of a given entity purchased from other (domestic and foreign) entities.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the

tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. Od 2016 r. obejmują one także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe wykorzystywane w działalności B+R przez okres dłuższy niż 1 rok, które do 2015 r. zaliczono do nakładów bieżących.

5. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 6) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżanych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące B+R i wydające środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** — podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych, z wyłączeniem publicznych instytucji wchodzących w skład sektora szkolnictwa wyższego;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** — krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych instytucji wchodzących w skład sektora szkolnictwa wyższego;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** — krajowe uczelnie: publiczne i prywatne (w tym organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty naukowe PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** — krajowe podmioty klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem tych, które w statystyce B+R są zaliczane do sektora szkolnictwa wyższego (np. uczelni organizacji wyznaniowych);
- 5) **zagranica** — występuje wyłącznie wśród sektorów finansujących; obejmuje jednostki będące nierzzydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami; włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

6. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin B+R, zgodnie z klasyfikacją badań naukowych i prac rozwojowych OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

7. W ramach działalności B+R zaprezentowano dane dotyczące biotechnologii w zakresie liczby podmiotów, pracujących (personelu wewnętrznego) i nakładów (tabl. 5 na str. 428).

Biotechnologia — interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki zajmująca się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

project. Since 2016 they have included also i.a. expenditures on intangible fixed assets and computer software used in the performance of R&D for more than one year, which up to 2015 were included in current expenditures.

5. Data on expenditures on research and development (table 6) are presented in a breakdown by **institutional sectors**, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as **performance sectors** covering domestic groups of entities conducting R&D and spending funds on this activity and **financing sectors** which provide outlays on R&D. The following institutional sectors are distinguished:

- 1) **government sector** — entities of general government sector in the system of national accounts; excluding public institutions included in higher education sector;
- 2) **business enterprise sector** — domestic economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding private institutions included in higher education sector;
- 3) **higher education sector** — domestic universities and other institutions providing formal tertiary education programmes: public and private (including the ones of religious organisations) and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included also scientific institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes running doctoral studies;
- 4) **private non-profit sector** — domestic entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households sector; excluding those classified in R&D statistics into the higher education sector (e.g. higher education institutions of religious organisations);
- 5) **rest of the world** — occurs only among financing sectors; covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents; also European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included in this sector.

6. Six main fields of R&D were listed in the chapter tables according to the fields of research and development classification of OECD, i.e.: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural and veterinary sciences, social sciences as well as humanities including the arts.

7. Within the R&D activity, data on biotechnology were presented in regard to the number of entities, internal personnel and expenditures (table 5 on page 428).

Biotechnology — an interdisciplinary field of science and technology dealing with the application of science and technology to living organisms, as well as parts, products and models thereof, to alter living or non-living materials for the production of knowledge, goods and services.

8. Dane o liczbie i wartości **projektów badawczych dotyczących projektów finansowanych i współfinansowanych** przez ministra właściwego do spraw nauki i obejmują wszystkie projekty krajowe i międzynarodowe zgłoszone i kontynuowane w danym roku, przy czym:

- dane o liczbie projektów od 2012 r. obejmują wszystkie projekty badawcze, tj. niezależnie od tego, czy w danym roku otrzymały dofinansowanie; do 2011 r. nie obejmowały części projektów badawczych, na które w danym roku nie zostało wypłacone dofinansowanie,
- wartość projektów dotyczy wypłaconego dofinansowania w danym roku.

Projekty krajowe obejmują:

- 1) **projekty badawcze indywidualne** — prowadzone przez małe zespoły badawcze lub indywidualnych badaczy; granty na ich realizację przydzielane są na zasadzie otwartego współzawodnictwa między wnioskodawcami w odbywających się dwa razy do roku konkursach (ocena na zasadzie peer review);
- 2) **projekty celowe** — mające na celu wspieranie innowacyjności w jednostkach gospodarczych przez współfinansowanie badań, których rezultaty powinny znaleźć zastosowanie w produkcji;
- 3) **projekty badawcze rozwojowe** — obejmujące badania stosowane lub prace rozwojowe ukierunkowane na zastosowania w praktyce;
- 4) **projekty badawcze pozostałe** — realizowane na zlecenie ministra właściwego do spraw nauki, a także w latach 2007—2012 w ramach Programu Wieloletniego Polskie Sztuczne Serce;
- 5) **projekty badawcze zamawiane** (do 2011 r.) — służące realizacji polityki naukowej w określonych dziedzinach działalności na szczeblu ogólnokrajowym i regionalnym, ustanowione przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie propozycji składanych przez organy państwowej administracji centralnej i terenowej oraz organy samorządowe województw.

Projekty międzynarodowe — realizowane we współpracy z podmiotami zagranicznymi, obejmują badania naukowe lub prace rozwojowe w ramach programów lub inicjatyw międzynarodowych i obejmują projekty:

- 1) niepodlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych (w tym wylaniane w ramach europejskich przedsięwzięć ERA-NET i EUREKA), przy czym do 2011 r. zaliczano do nich również projekty badawcze specjalne;
- 2) współfinansowane ze środków zagranicznych (niepodlegających zwrotowi), tj. projekty współfinansowane ze środków europejskiego mechanizmu finansowego oraz z innych środków.

9. Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Prezentowane w dziale dane (tabl. 16) obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowania i wprowadzania na rynek nowych lub ulepszonych produktów (wyrobów, usług), znacznie różniących się od poprzednio oferowanych przez przedsiębiorstwo — **innowacja produktowa**, jak również wprowadzania nowych lub ulepszania procesów biznesowych,

8. Data on number and value of **research projects concern projects financed and co-financed** by the minister responsible for science and cover all domestic and international projects applied for financing and continued in a given year, wherein:

- data on number of projects since 2012 include all research projects, i.e. regardless of whether they received subsidy in a given year; until 2011 the data had not included the part of research projects for which in a given year the subsidy had not been paid,
- the value of projects applies to the subsidy paid in a given year.

Domestic projects include:

- 1) **individual research projects** — carried out by small research teams or individual researchers; means for their financing are granted on the basis of open competition (two per year) among applicants (assessment on a peer review basis);
- 2) **goal-oriented projects** — projects which aim is to support innovativeness in economic entities by co-financing research designed to achieve results that will be used in production;
- 3) **developmental research projects** — which include applied research or development works focused on practical application;
- 4) **other research projects** — conducted at the request of the minister responsible for science, as well as in 2007—2012 within the framework of the Multi-annual Programme Polish Artificial Heart;
- 5) **ordered research projects** (until 2011) — projects that serve domestic or regional sectoral scientific policy goals, chosen by the minister responsible for science on the basis of proposals submitted by central and territorial bodies of the state administration as well as by local government bodies of voivodships.

International projects — conducted in cooperation with foreign entities; they include research or experimental development within the framework of international programmes or initiatives:

- 1) projects which are not co-financed from foreign funds (including projects selected within the framework of European initiatives ERA-NET and EUREKA), wherein until 2011 special research projects also had been included;
- 2) projects co-financed from foreign funds (non-refundable), i.e. projects co-financed from funds of the European financial mechanism or other funds.

9. Innovation activity includes all developmental, financial and commercial activities undertaken intentionally by the enterprise to result in an innovation. Data presented in the chapter (table 16) include innovation activity in industry and concern the development and introduction on the market of new or improved products (goods, services) that differ significantly from the enterprise's previous products — **product innovation**, as well as bringing into use in the enterprise new or improved business processes, for one or more business func-

kóre znacząco zmieniają procesy dotychczas stosowane w przedsiębiorstwie — **innowacja procesów biznesowych**.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: działalność badawczą i rozwojową (B+R), własny personel pracujący nad innowacjami, materiały oraz usługi obce zakupione w celu realizacji działalności innowacyjnej, nakłady inwestycyjne na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (w tym na zakup i rozwój oprogramowania oraz własności intelektualnej) oraz pozostałe przygotowania do wdrożenia innowacji (w tym projektowanie produktu, definiowanie sposobu świadczenia usług, przygotowanie produkcji i dystrybucji dla realizacji innowacji, szkolenie i rozwój zawodowy personelu, marketing).

Produkt nowy lub ulepszony to wyrób lub usługa, który znacząco różni się od poprzednich produktów przedsiębiorstwa jedną lub wieloma cechami lub parametrami technicznymi. Zmiany te obejmują dodanie nowych lub ulepszenie istniejących funkcji bądź użyteczności. Istotne cechy funkcjonalne obejmują: jakość, parametry techniczne, niezawodność, trwałość, wydajność w użytkowaniu, przystępność, wygodę, użyteczność oraz łatwość obsługi.

10. Wynalazek podlegający opatentowaniu — bez względu na dziedzinę techniki — jest to nowe rozwiązanie posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

11. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

12. Dane prezentowane w tabl. 18—22 dotyczą wynalazków zgłoszonych (złożonych wniosków) przez podmioty krajowe (rezydentów) i zagraniczne (nierezydentów), które mogą uzyskać ochronę (patent) przez zgłoszenie w trybie:

- 1) krajowym, tzn. bezpośrednio w Urzędzie Patentowym RP (tabl. 18—21);
- 2) międzynarodowym:
 - a) w ramach Układu o Współpracy Patentowej (PCT) po wejściu w tzw. fazę krajową (tabl. 20 i 21); Polska ratyfikowała Układ 25 grudnia 1990 r.,
 - b) na mocy Konwencji o patencie europejskim, udzielanym przez Europejski Urząd Patentowy — EPO (tabl. 22), przy czym uprawomocnienie patentu europejskiego następuje po spełnieniu wymogów formalnych, m.in. po złożeniu w ciągu trzech miesięcy od daty opublikowania informacji o udzieleniu patentu europejskiego jego tłumaczenia w obowiązującym języku urzędowym, tzn. języku polskim; Polska przystąpiła do Europejskiej Organizacji Patentowej 1 marca 2004 r.

13. Dane dotyczące wynalazków zgłoszonych prezentowane w tabl. 21 podlegają procedurze wstępnego klasyfikowania według działów techniki; Urząd Patentowy RP w ciągu 18 miesięcy od daty zgłoszenia wynalazku ma obowiązek ostatecznego jego zaklasyfikowania do odpowiedniego działu techniki, a w przypadku, gdy wynalazek nie spełnia wymogów formalnych, ujmowany jest w pozycji „Niesklasyfikowane”.

tions, that differ significantly from the enterprise's previous business processes — **business process innovation**.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: research and experimental development (R&D), own personnel working on innovation, services, materials and supplies purchased from other parties for innovation, capital expenditures on tangible and intangible fixed assets (including acquisition and development of software and intellectual property rights) and other preparations for introducing information (including product or service design, preparation of production or distribution for innovation activities, training and professional development for innovation activities, marketing of innovations).

New or improved product is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services with one or more characteristics or performance specifications. This includes the addition of new functions or improvements to existing functions or user utility. Relevant functional characteristics include: quality, technical specifications, reliability, durability, economic efficiency during use, affordability, convenience, usability and user friendliness.

10. Patentable invention — regardless of the field of technology — is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

11. Utility model eligible for protection — a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

12. Data presented in tables 18—22 refer to resident and non-resident patent applications which may be granted protection (patent) by submitting a patent application in accordance with:

- 1) the national procedure, i.e. directly to the Patent Office of the Republic of Poland (tables 18—21);
- 2) the international procedure:
 - a) under the Patent Cooperation Treaty (PCT), upon entering the national phase (tables 20 and 21); Poland ratified the Treaty on 25th December 1990,
 - b) pursuant to the Convention on the European Patent, granted by the European Patent Office — EPO (table 22) while enforcement of the European patent takes place upon fulfilment of the requirements, which include without limitation submission of the information on granting the European patent, within three months from the date of publication thereof, together with its translation into the official language, i.e. the Polish language; Poland joined the European Patent Office on 1st March 2004.

13. Data concerning patent applications presented in table 21 undergo preliminary classification by technology sections; the Patent Office of the Republic of Poland, within 18 months from the date of notification of the patent application, is obliged to finally classify it into the respective technology section, and in the case when the patent application does not meet the formal requirements, it is included in item "Not classified".

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **gospodarstwach** obejmują gospodarstwa (z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania) z co najmniej jedną osobą w wieku 16—74 lata oraz osoby w tej grupie wieku w nich mieszkające. Wyniki oparte są na informacjach uzyskanych w formie wywiadu bezpośredniego oraz samospisu internetowego. W 2018 r. badaniem objęto 19,0 tys. gospodarstw domowych (tj. 0,15% ich ogólnej liczby), a w nich 23,3 tys. osób w wieku 16—74 lata (tj. 0,08% ich całej populacji).

3. Dane o **przedsiębiorstwach** (tabl. 26—28) dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji. W 2018 r. badaniem objęto 19,1 tys. takich przedsiębiorstw (tj. 18,4% ich ogólnej liczby).

4. Sprzedaż prowadzona przez przedsiębiorstwa w ramach **handlu elektronicznego** (tabl. 27) dotyczy zamówień przyjmowanych za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych za pośrednictwem zwykłej poczty elektronicznej.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalised results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonised methodology.

2. Data on **households** cover households (excluding collective housing) with at least one person aged 16—74 and persons from this age group living in these households. The results are based on the information obtained through face-to-face interviews and the online questionnaire. In 2018 the survey covered 19.0 thousand households (i.e. 0.15% of the total number) in which 23.3 thousand residents aged 16—74 lived (i.e. 0.08% of the total population).

3. Data on **enterprises** (tables 26—28) concern economic entities employing 10 persons or more included in the selected sections, according to the NACE Rev. 2. In 2018 the survey covered 19.1 thousand enterprises (i.e. 18.4% of the total population).

4. Sale conducted by enterprises within the frames of **e-commerce** (table 27) concerns orders received by the enterprise via web shop, web forms on an enterprise's website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML, with structure allowing for their automatic processing). Orders received by e-mail messages typed manually are not taken into account.

Nauka i technika Science and technology

TABL. 1 (328). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)
W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY^a

ENTITIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1767	4427	5102	5779	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	662	833	859	948	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	76	70	69	69	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	124	116	113	110	research institutes
uczelnie ^b	212 ^c	211	200	197	higher education institutions ^b
pozostałe	250	436	477	572	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9	22	23	28	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	798	2074	2437	2723	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	766	1953	2299	2579	of which manufacturing
Budownictwo	13	90	112	115	Construction
Usługi ^d	947	2241	2530	2913	Services ^d

B. PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^e

INTERNAL PERSONNEL^e

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018			SPECIFICATION	
	ogółem total	badacze researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel pomocniczy other supporting staff		
OGÓŁEM	121428	131361	98644	21351	11366	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	68140	69708	55909	8254	5545	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6716	6923	5028	1212	683	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	13232	13310	7711	3669	1930	research institutes
uczelnie ^b	42400	43520	38481	2675	2364	higher education institutions ^b
pozostałe	5792	5955	4688	698	569	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	364	387	157	99	131	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	24617	29073	18442	7734	2897	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	24184	28489	18136	7571	2782	of which manufacturing
Budownictwo	506	863	683	125	54	Construction
Usługi ^d	95941	101038	79362	13393	8283	Services ^d

a Stan w dniu 31 grudnia. b Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 419. c W tym 23 wydziały i oddziały zamiejscowe. d Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U). e W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC).

U w a g a. Ponadto w 2018 r. w działalność badawczą i rozwojową zaangażowany był personel zewnętrzny, który liczył 30633 EPC.

a As of 31st December. b See general notes, item 1 on page 419. c Of which 23 non-local branches. d Other kinds of activity (sections G—U). e In full-time equivalents (FTE).

Note. Moreover, in 2018 the external personnel was engaged in research and development, which amounted to 30633 FTE.

TABLE 2 (329). **PRACUJĄCY (personal wewnętrzny)^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem With level of education					pozo- stałym other
		wyższym higher				pozo- sta- li others	
		z ty- tułem nauko- wym profesora with title of pro- fessor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doctor (PhD)		
		doktora habilito- wanego habili- tated doctor ^b (HD)					
OGÓŁEM 2017	187583	11424	19980	46297	88195	21687	
TOTAL 2018	203588	11355	21254	47117	100832	23030	
w tym kobiety 2017	71600	2764	7642	22625	31274	7295	
of which women 2018	75808	2762	8343	23014	34550	7139	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo 120279	120279	10992	20851	44009	36383	8044	
of which R&D dedicated entities							
w tym kobiety 56205	56205	2708	8237	22062	19344	3854	
of which women							
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk 8738	8738	904	1193	2796	3033	812	
scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
w tym kobiety 4329	4329	231	501	1413	1706	478	
of which women							
instytuty badawcze 17686	17686	607	885	3543	9570	3081	
research institutes							
w tym kobiety 7923	7923	142	367	1612	4447	1355	
of which women							
uczelnie ^c 86589	86589	9394	18682	36722	18461	3330	
higher education institutions ^c							
w tym kobiety 40790	40790	2321	7342	18621	10764	1742	
of which women							
pozostałe 7266	7266	87	91	948	5319	821	
others							
w tym kobiety 3163	3163	14	27	416	2427	279	
of which women							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 458	458	#	#	27	172	253	
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł 38803	38803	129	95	1269	27674	9636	
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe 37833	37833	121	87	1193	26940	9492	
of which manufacturing							
Budownictwo 1186	1186	#	#	35	907	233	
Construction							
Usługi ^d 163141	163141	11214	21154	45786	72079	12908	
Services ^d							

a W osobach; w 2017 r. — stan na 31 grudnia; w 2018 r. — wszystkie osoby, które przeznaczyły na działalność B+R minimum 10% całkowitego czasu pracy lub ich wkład w działalność B+R był bardzo istotny. c Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 419. d Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U).

a In persons; in 2017 — as of 31st December; in 2018 — all persons who allocated a minimum 10% of their total working to R&D or their contribution to the R&D was very significant. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c See general notes, item 1 on page 419. d Other kinds of activity (sections G—U).

TABLE 3 (330). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018				
	ogółem total			nakłady bieżące current expenditures		nakłady inwestycyjne ^b capital expenditures ^b		
				razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny i wyposażenie ^c of which machinery and equipment ^c	
w mln zł in million PLN								
OGÓŁEM TOTAL	10416,2	18060,7	20578,5	25647,8	20390,7	11786,9	5257,0	3457,2
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo of which R&D dedicated entities	7894,6	10307,1	9871,5	11537,7	10289,6	5795,5	1248,1	890,4
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	1233,8	1680,5	1253,4	1337,5	1223,7	656,2	113,8	87,9
instytuty badawcze research institutes	2469,5	2573,3	2184,6	2400,9	2065,7	1030,5	335,2	236,2
uczelnie ^d higher education institutions ^d	3863,7	5205,0	5161,0	6455,7	5805,1	3444,1	650,7	465,5
pozostałe others	327,6	848,3	1272,5	1343,7	1195,2	664,7	148,5	100,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	22,0	97,7	58,5	69,6	56,5	28,1	13,1	8,0
Przemysł Industry	1421,9	3951,0	5387,6	7466,0	4778,2	2557,2	2687,8	1922,4
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1412,6	3731,2	5286,0	7330,5	4685,8	2507,8	2644,7	1889,2
Budownictwo Construction	18,8	53,9	112,1	116,5	72,9	43,4	43,6	11,5
Usługi ^e Services ^e	8953,5	13958,2	15020,2	17995,7	15483,2	9158,2	2512,5	1515,3

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b, d Patrz uwagi ogólne: b — ust. 4 na str. 420, d — ust. 1 na str. 419. c Dotyczy maszyn i urządzeń technicznych, narzędzi, przyrządów, ruchomości, wyposażenia oraz środków transportu (grupy 3—8 KŚT). e Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U).

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets. b, d See general notes: b — item 4 on page 420, d — item 1 on page 419. c Concerns machinery and technical equipment, tools, instruments, movable properties, equipment not elsewhere classified and means of transport (groups 3—8 according to Classification of Fixed Assets). e Other kinds of activity (sections G—U).

TABLE 4 (331). **PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a I NAKŁADY^b NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R**
INTERNAL PERSONNEL^a AND EXPENDITURES^b ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF R&D

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	pracujący (personel wewnętrzny) internal personnel		nakłady (ceny bieżące) w mln zł expenditures (current prices) in million PLN				
OGÓŁEM	121428	131361	10416,2	18060,7	20578,5	25647,8	TOTAL
w dziedzinie:							in the field of:
Nauk przyrodniczych	22928	27523	2573,7	3909,5	4448,5	5668,1	Natural sciences
Nauk inżynierskich i technicznych	58394	63706	4892,7	9666,2	10758,2	13744,0	Engineering and technology
Nauk medycznych i nauk o zdrowiu	14519	15275	1073,5	2082,6	2425,3	2809,3	Medical and health sciences

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.
a In full-time equivalents (FTE). b Intramural; excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (331). PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a I NAKŁADY^b NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R (dok.)INTERNAL PERSONNEL^a AND EXPENDITURES^b IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF R&D (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	pracujący (personel wewnętrzny) internal personnel		nakłady (ceny bieżące) w mln zł expenditures (current prices) in million PLN				
Nauk rolniczych i weterynaryjnych	6064	6224	798,6	821,5	952,2	1022,4	Agricultural and veterinary sciences
Nauk społecznych	10950	10819	643,0	919,5	1209,1	1496,4	Social sciences
Nauk humanistycznych i sztuki	8572	7814	434,7	661,4	785,3	907,6	Humanities and the arts

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.

a In full-time equivalents (FTE). b Intramural; excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (332). PODMIOTY, PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a I NAKŁADY^b NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ W ZAKRESIE BIOTECHNOLOGII^cENTITIES, INTERNAL PERSONNEL^a AND EXPENDITURES^b ON RESEARCH AND DEVELOPMENT IN BIOTECHNOLOGY^c

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Podmioty (stan w dniu 31 XII)	143	230	243	258	Entities (as of 31 XII)
Pracujący (personel wewnętrzny)	5129	8072	Internal personnel
Nakłady wewnętrzne (ceny bieżące) w mln zł	446,8	850,1	911,9	916,8	Intramural expenditures (current prices) in million PLN

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. c Ujęte również w pozostałych tablicach dotyczących podmiotów, pracujących i nakładów w działalności badawczej i rozwojowej; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 421.

a In full-time equivalents (FTE). b Intramural; excluding depreciation of fixed assets. c Also included in other tables concerning entities, personnel and expenditures in research and development; see general notes, item 7 on page 421.

TABL. 6 (333). NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY INSTITUTIONAL SECTORS (current prices)

LATA YEARS SEKTORY WYKONAWCZE SECTORS OF PERFORMANCE		Sektory finansujące Funding sectors					
		Ogółem Total	rządowy government	przedsiębiorstw business enterprise	szkolnictwa wyższego higher education	prywatnych instytucji niekomercyjnych private non-profit	zagranica rest of the world
OGÓŁEM	2010	10416,2	6345,3	2545,3	262,2	32,4	1231,0
TOTAL	2015	18060,7	7551,8	7048,8	397,4	38,9	3023,8
	2017	20578,5	7877,7	10812,2	609,3	54,1	1225,1
	2018	25647,8	9083,7	13642,9	1055,0	61,6	1804,5
Rządowy	2010	1457,2	1243,8	#	#	3,2	184,9
Government	2015	698,4	436,6	13,9	#	#	243,2
	2017	470,2	401,0	22,7	#	#	38,2
	2018	498,6	422,2	19,2	1,6	2,2	53,4
Przedsiębiorstw	2010	5033,5	2239,6	2409,2	7,3	1,8	375,6
Business enterprise	2015	9957,6	2080,7	6836,6	7,4	7,3	1025,6
	2017	13271,9	1846,2	10546,5	11,0	4,1	864,0
	2018	16950,8	2290,6	13305,1	7,0	3,5	1344,7
Szkolnictwa wyższego	2010	3874,1	2839,4	113,2	249,2	8,5	663,8
Higher education	2015	7303,6	4970,3	195,7	388,0	14,0	1735,6
	2017	6764,9	5602,1	237,5	595,4	20,8	309,2
	2018	8121,7	6332,4	315,4	1046,4	38,7	388,8
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	2010	51,3	22,5	#	#	18,9	6,7
Private non-profit	2015	101,1	64,2	2,5	#	#	19,5
	2017	71,4	28,4	5,5	#	#	13,7
	2018	76,7	38,5	3,2	0,1	17,2	17,7

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets.

TABLE 7 (334). **PROJEKTY BADAWCZE FINANSOWANE PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW NAUKI**
RESEARCH PROJECTS FINANCED BY THE MINISTER RESPONSIBLE FOR SCIENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
PROJEKTY KRAJOWE DOMESTIC PROJECTS					
Projekty badawcze indywidualne:					Individual research projects:
liczba	10102	7682	9041	9642	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	563,7	773,3	1032,0	1123,0	value (current prices) in million PLN
Projekty celowe:					Goal-oriented projects:
liczba	235	4	5	33	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	140,5	29,1	96,4	112,4	value (current prices) in million PLN
Projekty badawcze rozwojowe:					Developmental research projects:
liczba	1143	1187	454	309	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	612,3	1245,0	386,2	160,2	value (current prices) in million PLN
Projekty badawcze pozostałe:					Other research projects:
liczba	296	1232	1190	920	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	146,5	265,4	490,0	452,2	value (current prices) in million PLN
PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE INTERNATIONAL PROJECTS					
Niepodlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków finansowych:					Projects which are not co-financed from foreign funds:
liczba	440	549	351	251	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	104,8	127,3	98,7	69,5	value (current prices) in million PLN
Współfinansowane ze środków zagranicznych:					Projects co-financed from foreign funds:
projekty badawcze współfinansowane ze środków europejskiego mechanizmu finansowego ^a :					research project co-financed from funds of European financial mechanism ^a :
liczba	117	101	150	115	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	24,7	99,3	5,8	27,4	value (current prices) in million PLN
projekty współfinansowane z innych środków zagranicznych ^b :					projects co-financed from other foreign funds ^b :
liczba	685	959	581	651	number
wartość (ceny bieżące) w mln zł	93,0	532,5	91,4	105,1	value (current prices) in million PLN

a, b Dotyczy bezzwrotnych środków: a — Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego, b — będących częścią programów Unii Europejskiej lub innych programów międzynarodowych.

U w a g a. Ponadto w 2010 r. były realizowane krajowe projekty badawcze zamawiane — 80 projektów o wartości 52,5 mln zł i międzynarodowe projekty badawcze specjalne niepodlegające współfinansowaniu z zagranicznych środków — 40 projektów o wartości 8,4 mln zł.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki.

a, b Concerns non-returnable funds: a — of Financial Mechanism of European Economic Area or Norwegian Financial Mechanism, b — which are the part of European Union programmes or other international programmes.

N o t e. Moreover, in 2010 domestic ordered research projects — 80 projects of PLN 52.5 million and international special research projects not co-financed from foreign funds — 40 projects of PLN 8.4 million were conducted.

S o u r c e: data of the Ministry of Science and Higher Education, National Research and Development Centre as well as National Science Centre.

TABL. 8 (335). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI B+R (ceny bieżące)**EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
BY TYPE OF R&D (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwo- jowe Experimental develop- ment	SPECIFICATION	
		podsta- wowe basic	stoso- wane applied			
		w mln zł	in million PLN			
OGÓŁEM	2010	10416,2	.	.	.	TOTAL
	2015	18060,7	5758,5	3669,6	8632,6	
	2017	20578,5	5971,5	3620,4	10986,5	
	2018	25647,8	8346,5	3395,7	13905,6	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		11537,7	6835,8	1986,2	2715,7	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		1337,5	1048,6	181,5	107,3	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze		2400,9	434,5	881,4	1085,0	research institutes
uczelnie ^b		6455,7	5185,7	723,4	546,5	higher education institutions ^b
pozostałe		1343,7	167,0	199,9	976,8	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		69,6	6,8	30,6	32,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		7466,0	853,4	835,8	5776,8	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe		7330,5	834,7	810,9	5684,8	of which manufacturing
Budownictwo		116,5	27,1	5,1	84,3	Construction
Usługi ^c		17995,7	7459,2	2524,2	8012,3	Services ^c

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 419. c Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U).

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets. b See general notes, item 1 on page 419. c Other kinds of activity (sections G—U).

TABL. 9 (336). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI B+R**

Stan w dniu 31 grudnia

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN R&D

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	75,2	72,7	81,5	81,3	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	76,2	76,6	86,2	88,0	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	82,8	80,6	88,7	90,7	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	77,8	78,9	83,4	83,5	research institutes
uczelnie ^a	74,5	76,7	88,3	90,8	higher education institutions ^a
pozostałe	57,3	41,4	60,1	51,3	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	87,3	83,5	60,0	60,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	63,5	55,0	57,2	59,2	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	63,2	54,8	57,6	59,5	of which manufacturing
Budownictwo	66,9	36,6	41,6	39,9	Construction
Usługi ^b	75,7	75,1	84,7	84,6	Services ^b

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 419. b Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U).

a See general notes, item 1 on page 419. b Other kinds of activity (sections G—U).

TABL. 10 (337). **PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

MAIN RESEARCH AND DEVELOPMENT INDICATORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Nakłady wewnętrzne ^a na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące):					Intramural expenditures ^a on research and development (current prices):
relacja do produktu krajowego brutto w %	0,72	1,00	1,03	1,21	ratio to GDP in %
na 1 mieszkańca w zł	270	470	536	668	per capita in PLN
Pracujący (personel wewnętrzny) ^b w działalności badawczej i rozwojowej:					Internal R&D personnel ^b :
na 1000 osób aktywnych zawodowo	.	.	7,0	7,7	per 1000 economically active persons
w tym badacze	5,6	5,8	of which researchers
na 1000 pracujących	7,4	8,0	per 1000 employed persons
w tym badacze	5,9	6,0	of which researchers

a Bez amortyzacji środków trwałych. b W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC); do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a Excluding depreciation of fixed assets. b In full-time equivalents (FTE); for calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

TABL. 11 (338). **NADANE TYTUŁY NAUKOWE PROFESORA**

NUMBER OF TITLES OF PROFESSOR GRANTED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	459	665	295	482	TOTAL
w tym kobiety	116	189	98	183	of which women
w dziedzinie nauk:					in the field of:
Przyrodniczych	107	94	41	103	Natural sciences
w tym: matematycznych	15	11	2	7	of which: mathematics
fizycznych	33	45	12	14	physics
chemicznych	24	10	17	25	chemistry
Inżynieryjnych i technicznych	86	147	60	63	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	85	75	84	124	Medical and health sciences
w tym farmaceutycznych	10	4	8	10	of which pharmaceuticals
Rolniczych i weterynaryjnych	42	12	19	32	Agricultural and veterinary sciences
w tym: leśnych	3	1	2	6	of which: forestry
weterynaryjnych	5	—	3	7	veterinary medicine
Spółecznych	26	150	31	56	Social sciences
w tym: ekonomicznych	16	47	9	12	of which: economics
prawnych	10	44	6	13	law
Humanistycznych i sztuki	113	187	60	104	Humanities and the arts

Źródło: dane Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Source: data of the Chancellery of the President of the Republic of Poland.

TABLE 12 (339). **NADANE STOPNIE NAUKOWE**
NUMBER OF SCIENTIFIC DEGREES AWARDED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	doktora habilitowanego habilitated doctor ^a (HD)				doktora doctor				
OGÓŁEM	960	1643	1675	1894	4815	5956	5626	5945	TOTAL
w tym kobiety	350	722	753	940	2555	3169	2993	3180	of which women
w dziedzinie nauk:									in the field of:
Przyrodniczych	181	284	296	325	777	983	917	933	Natural sciences
w tym matematycznych, fizycznych i chemicznych	96	140	157	176	444	621	533	547	of which mathematics, physics and chemistry
Inżynierskich i technicznych	147	256	311	326	806	892	843	930	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	175	255	287	313	1012	1401	1316	1267	Medical and health sciences
Rolniczych i weterynaryjnych	99	91	104	167	335	316	284	333	Agricultural and veterinary sciences
Społecznych	77	360	333	361	600	1175	1157	1265	Social sciences
w tym: ekonomicznych	38	149	120	118	377	370	357	402	of which: economics
prawnych	39	82	74	85	223	307	332	341	law
Humanistycznych i sztuki	281	397	344	402	1285	1189	1109	1217	Humanities and the arts

Źródło: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

a See footnote b to the table 2 on page 426.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education.

TABLE 13 (340). **CZŁONKOWIE POLSKIEJ AKADEMII NAUK**
Stan w dniu 31 grudnia
MEMBERS OF THE POLISH ACADEMY OF SCIENCES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	542	506	518	494	TOTAL
w tym kobiety	21	20	30	30	of which women
członkowie krajowi	333	319	319	310	national members
rzeczywiści	184	172	172	165	full members
korrespondenci	149	147	147	145	corresponding members
członkowie zagraniczni	209	187	199	184	foreign members
w dziedzinie nauk:					in the field of:
Przyrodniczych	240	201	203	197	Natural sciences
matematycznych, fizycznych, chemicznych, nauk o Ziemi	174	143	141	136	mathematics, physics, chemistry, Earth and related environmental sciences
biologicznych	66	58	62	61	biology
Inżynierskich i technicznych	96	109	114	105	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	62	63	63	63	Medical and health sciences
Rolniczych i weterynaryjnych	58	56	58	56	Agricultural and veterinary sciences
Społecznych ^a	86	77	80	73	Social sciences ^a

a Łącznie z naukami humanistycznymi i sztuką.

Źródło: dane Polskiej Akademii Nauk.

a Including humanities and the arts.

Source: data of the Polish Academy of Sciences.

TABL. 14 (341). **ARCHIWA PAŃSTWOWE**
STATE ARCHIVES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	cen- tralne central	pozo- stałe others	
Archiwa (stan w dniu 31 XII)	34	33	33	33	3	30	Archives (as of 31 XII)
Zasób archiwalny (stan w dniu 31 XII) w tys. jednostek inwentarzowych	39973	44761	46671	47405	19721	27684	Archival fonds (as of 31 XII) in thousands of inventory units
Akta udostępnione w tys. jednostek inwentarzowych	1898	823	1377	1178	617	561	Files accessed in thousands of inventory units
Kwerendy ^a	77255	66965	72589	68145	7131	61014	Requests for information ^a
dokonane dla:							searches for:
instytucji	27358	22650	23063	22459	3301	19158	institutions
osób prywatnych	49897	44315	49526	45686	3830	41856	private persons

a Poszukiwania krajowe i zagraniczne.

Źródło: dane Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

a Domestic and foreign searches.

Source: data of the Head Office of the State Archives.

TABL. 15 (342). **BIBLIOTEKI NAUKOWE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
SCIENTIFIC LIBRARIES^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Biblioteki Libraries	Księgozbiór w tys. woluminów Collection in thousand volumes			Zbiory specjalne w tys. jednostek inwentarzowych Special collections in thousand inventory units	Czytelnicy (w ciągu roku) w tys. Readers (during the year) in thousands	Wypożyczenia (w ciągu roku) ^b w jednostkach inwentarzowych Loans (during the year) ^b in inventory units			
		ogółem total	książki books	czasopisma magazines			indywidualne w tys. for individual users in thousands	międzybiblioteczne interlending request		
								do bibliotek zagranicznych to foreign libraries	z bibliotek zagranicznych from foreign libraries	
OGÓŁEM	2009	1056	84359	66561	17798	20713	2203	16668	935	5600
TOTAL	2015	1001	93471	72001	21470	21254	1422	13869	854	3218
	2017	896	94977	72809	22168	20915	1213	12341	752	3226
	2018	873	95404	73203	22201	21042	1167	11579	697	2922
Biblioteka Narodowa	1	5869	3245	2624	4720	—	—	91	102	
National Library										
Biblioteki: Libraries:										
uczelnic ^c	660	66446	52757	13689	10689	943	8975	582	2769	
of higher education institutions ^c										
Polskiej Akademii Nauk	64	4875	2941	1934	974	7	28	5	2	
of the Polish Academy of Sciences										
jednostek badawczo-rozwojowych ^d of branch research-development units ^d	101	2998	2030	968	1086	8	37	7	8	
publiczne	14	9437	8016	1421	2142	189	2370	8	25	
public										
inne	33	5779	4214	1565	1431	20	169	4	16	
others										

a Głównie i podległe (zakładowe i oddziałowe). b Łącznie ze zbiorami specjalnymi. c Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 419. d Zgodnie z ustawą z 30 kwietnia 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1350) określane jako instytuty badawcze.

a Main and subsidiary (division and branch). b Including special collections. c See general notes, item 1 on page 419. d According to the Law dated 30th April 2010 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1350) defined as research institutes.

TABLE 16 (343). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^b (ceny bieżące)**
 EXPENDITURES^a ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^b (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym nakłady na Of which expenditures on		SPECIFICATION	
		działalność badawczą i rozwojową research and development activity	inwestycje w środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne ^c capital on tangible and intangible fixed assets ^c		
	w mln zł	in million PLN			
OGÓŁEM	2010	22379,0	3272,8	18099,1	TOTAL
	2015	28920,7	4838,3	22878,6	
	2017	26464,3	5976,0	19325,9	
	2018	21463,7	7883,4	11482,4	
W tym przetwórstwo przemysłowe		17900,3	7671,9	8323,8	Of which manufacturing
w tym:					of which:
produkcja artykułów spożywczych		1023,4	296,2	582,2	manufacture of food products
produkcja napojów		237,3	66,1	#	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tekstylnych		137,0	93,7	42,6	manufacture of textiles
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		1208,3	89,4	1082,1	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru		497,5	68,7	419,6	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		148,1	28,3	106,4	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ		247,4	80,2	163,4	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		991,3	476,1	467,6	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ ...		777,7	553,5	100,6	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		967,9	303,4	472,4	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		640,6	103,7	478,4	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali		1162,4	264,5	857,9	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ		1461,1	722,5	621,6	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		1036,8	616,4	257,8	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych		1010,8	575,5	339,2	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		958,7	500,9	375,2	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		3694,4	2144,2	973,5	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego		662,6	394,7	235,2	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli		208,1	110,7	88,1	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów		127,0	81,5	#	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń		191,1	72,9	106,1	repair and installation of machinery and equipment

a Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. b Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 50 osób i więcej. c Na środki trwałe (grupy 0—8 KŚT), oprogramowanie, ochronę własności intelektualnej i zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych.

U w a g a. Nakłady na działalność innowacyjną poniosło: w 2010 r. — 29,6%, w 2015 r. — 30,0%, w 2017 r. — 30,9%, a w 2018 r. — 31,1% ogółu badanych przedsiębiorstw przemysłowych.

a Intramural and extramural expenditures. b Data concern entities employing 50 persons or more. c On tangible fixed assets (groups 0—8 according to Classification of Fixed Assets), software, intellectual property rights and acquisition of external knowledge.

N o t e. Entities with expenditures on innovation activity in industry accounted for: in 2010 — 29.6%, in 2015 — 30.0%, in 2017 — 30.9% and in 2018 — 31.1% of all surveyed industrial enterprises.

TABL. 17 (344). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^aSHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	produkty — w % — wprowadzone na rynek w latach products — in % — introduced into the market during			
	2013— —2015	2015— —2017	2016— —2018	
OGÓŁEM	10,4	7,8	9,9	TOTAL
Górnictwo i wydobywanie	0,8	0,3	0,3	Mining and quarrying
W tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	0,1	0,2	0,2	Of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	12,9	9,4	11,8	Manufacturing
Produkcja artykułów spożywczych	3,7	3,1	5,5	Manufacture of food products
Produkcja napojów	6,6	7,2	6,4	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tytoniowych	14,8	9,7	7,5	Manufacture of tobacco products
Produkcja wyrobów tekstylnych	10,8	6,5	10,3	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	4,8	2,8	5,1	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	5,1	6,2	25,9	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	10,0	10,9	10,4	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17,8	15,4	14,9	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	12,6	8,3	8,4	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	10,2	4,6	14,6	Manufacture of coke and refined petroleum products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	9,8	10,0	7,7	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	7,6	8,2	9,8	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6,9	7,8	6,6	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10,5	7,1	5,3	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	5,7	4,6	4,0	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	6,8	7,6	7,7	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	14,8	12,1	22,0	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	22,2	21,8	27,4	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	16,3	15,0	14,9	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	32,5	16,2	20,3	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	30,3	25,1	22,4	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	7,9	6,6	6,8	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	12,2	6,6	4,5	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	12,6	13,1	15,5	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	0,5	0,4	0,5	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	1,5	2,1	2,0	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:				of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,6	0,1	1,4	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2,0	3,7	3,1	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 50 osób i więcej; do obliczenia udziału przyjęto za podstawę (mianownik) przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

^a Data concern entities employing 50 persons or more; for calculating the share, the net revenues from sales of products, goods and materials were adopted as the base (denominator).

TABL. 18 (345). WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^aRESIDENT PATENT APPLICATIONS AND UTILITY MODEL APPLICATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Wynalazki:					
zgłoszone	3203	4679	3924	4207	Patent applications
udzielone patenty	1385	2404	2795	2906	Patents granted
Wzory użytkowe:					
zgłoszone	850	994	953	943	Utility model applications
udzielone prawa ochronne	449	562	776	769	Rights of protection granted

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym RP.

Źródło: dane Urzędu Patentowego RP.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 19 (346). WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a WEDŁUG PODMIOTÓW ZGŁASZAJĄCYCHRESIDENT PATENT APPLICATIONS AND UTILITY MODEL APPLICATIONS^a BY FILING ENTITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	wynalazki zgłoszone patent applications				wzory użytkowe zgłoszone utility model applications				

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM | 3203 | 4679 | 3924 | 4207 | 850 | 994 | 953 | 943 | TOTAL

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk ^b	49,2	43,1	40,0	42,7	11,5	11,6	11,3	12,2	Scientific units of the Polish Academy of Sciences ^b
Podmioty gospodarcze	22,2	45,0	44,9	42,3	70,7	67,7	73,6	71,2	Economic entities
Osoby fizyczne	28,6	11,9	15,1	15,0	17,8	20,7	15,1	16,6	Natural persons

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym RP. b Łącznie z instytutami badawczymi i uczelniami.

Źródło: dane Urzędu Patentowego RP.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland. b Including research institutes and higher education institutions.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 20 (347). WYNAŁAZKI ZAGRANICZNE ZGŁOSZONE W POLSCE I UDZIELONE PATENTY

NON-RESIDENT PATENT APPLICATIONS IN POLAND AND PATENTS GRANTED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	wynalazki zgłoszone patent applications				udzielone patenty patents granted				
OGÓŁEM	227	139	117	115	1619	168	109	74	TOTAL
zgłoszone w trybie krajowym ^a	184	99	76	64	314	77	57	40	under national procedure ^a
zgłoszone w trybie międzynarodowym (PCT) ^b	43	40	41	51	1305	91	52	34	under the PCT procedure ^b
w tym:									of which:
Austria	6	11	1	1	41	2	1	3	Austria
Belgia	4	—	—	3	30	5	1	—	Belgium
Chiny	1	3	2	1	2	1	9	8	China
Czechy	4	2	6	5	7	1	2	1	Czech Republic
Dania	4	—	2	1	50	5	—	1	Denmark

a, b Wynalazki zgłoszone w Urzędzie Patentowym RP: a — bezpośrednio, b — w ramach Układu o Współpracy Patentowej (faza krajowa).

a, b Patent applications filed at the Patent Office of the Republic of Poland: a — directly, b — under the Patent Cooperation Treaty (national phase).

TABL. 20 (347). WYNAŁAZKI ZAGRANICZNE ZGŁOSZONE W POLSCE I UDZIELONE PATENTY (dok.)

NON-RESIDENT PATENT APPLICATIONS IN POLAND AND PATENTS GRANTED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	wynalazki zgłoszone patent applications				udzielone patenty patents granted				
Finlandia	2	2	2	2	34	1	—	4	Finland
Francja	11	2	7	4	141	7	4	2	France
Hiszpania	1	3	3	2	10	3	1	1	Spain
Holandia	1	1	2	1	63	4	2	1	Netherlands
Japonia	15	3	10	6	74	15	2	7	Japan
Kanada	2	2	3	2	15	1	1	1	Canada
Niemcy	69	29	19	19	486	39	20	9	Germany
Stany Zjednoczone	62	39	27	37	251	49	31	15	United States
Szwajcaria	12	14	2	3	117	7	9	1	Switzerland
Szwecja	9	4	2	—	58	5	4	—	Sweden
Wielka Brytania	5	6	5	3	66	5	2	2	United Kingdom
Włochy	5	7	1	5	84	6	4	2	Italy

Źródło: dane Urzędu Patentowego RP.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 21 (348). WYNAŁAZKI ZGŁOSZONE I UDZIELONE PATENTY WEDŁUG DZIAŁÓW TECHNIKI¹PATENT APPLICATIONS AND PATENTS GRANTED BY FIELD OF TECHNOLOGY¹

WYSZCZEGÓLNIENIE a — krajowe ² zagraniczne zgłoszone w Polsce: b — w trybie krajowym ² c — w trybie PCT ³	2010	2015	2017	2018 ⁴	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION a — resident ² non-resident filed in Poland: b — under national procedure ² c — under the PCT procedure ³
	wynalazki zgłoszone patent applications				udzielone patenty patents granted				
OGÓŁEM	3203	4679	3924	4207	1385	2404	2795	2906	TOTAL
a	184	99	76	64	314	77	57	40	
b	43	40	41	51	1305	91	52	34	
c	443	753	648	527	130	355	480	466	Human necessities
Podstawowe potrzeby ludzkie	70	19	15	9	33	20	8	4	
a	6	4	4	5	338	30	11	6	
b	443	753	648	527	130	355	480	466	Human necessities
c	70	19	15	9	33	20	8	4	
Różne procesy przemysłowe; transport	6	4	4	5	338	30	11	6	
a	572	876	840	650	251	538	550	585	Performing operations; transport-
b	15	19	18	16	88	10	14	9	ing
c	7	14	14	12	216	6	14	9	
Chemia; metalurgia	777	1012	853	646	300	529	534	755	Chemistry; metallurgy
a	66	14	7	1	49	19	9	6	
b	9	8	9	7	476	35	18	5	
c	66	14	7	1	49	19	9	6	
Włókiennictwo; papiernictwo ...	43	33	24	29	6	30	36	40	Textiles; paper
a	—	2	1	—	7	1	2	2	
b	—	—	—	—	25	1	—	—	
c	—	—	—	—	25	1	—	—	
Budownictwo; górnictwo	309	389	347	285	137	209	223	261	Fixed constructions
a	6	11	14	7	81	15	11	4	
b	11	11	6	12	72	6	4	4	
c	11	11	6	12	72	6	4	4	
Budowa maszyn; oświetlenie; ogrzewanie; uzbrojenie; technika minerska	401	523	424	367	241	293	337	351	Mechanical engineering; lighting; heating; weapons; blasting
a	11	16	10	10	24	9	6	8	
b	3	1	3	4	96	6	4	1	
c	3	1	3	4	96	6	4	1	
Fizyka	371	531	377	283	168	276	398	265	Physics
a	5	4	2	3	12	—	3	3	
b	4	2	5	5	31	4	1	1	
c	4	2	5	5	31	4	1	1	
Elektrotechnika	234	309	201	185	152	174	237	183	Electricity
a	9	7	5	1	20	3	4	4	
b	3	—	—	1	51	3	—	8	
c	3	—	—	1	51	3	—	8	
Niesklasyfikowane	52	253	210	1235	—	—	—	—	Not classified
a	2	7	4	17	—	—	—	—	
b	3	—	—	5	—	—	—	—	
c	3	—	—	5	—	—	—	—	

1 Na podstawie Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej (IPC); niektóre dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. 2, 3 Wynalazki zgłoszone w Urzędzie Patentowym RP: 2 — bezpośrednio, 3 — w ramach Układu o Współpracy Patentowej — PCT (faza krajowa). 4 Dane wstępne.

Źródło: dane Urzędu Patentowego RP.

1 According to the International Patent Classification (IPC); some data are changed as compared to the data published in the previous edition of the Yearbook. 2, 3 Patent applications filed at the Patent Office of the Republic of Poland: 2 — directly, 3 — under the Patent Cooperation Treaty — PCT (national phase). 4 Preliminary data.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 22 (349). **PATENTY EUROPEJSKIE^a UPRAWOMOCNIONE W POLSCE**
 EUROPEAN PATENTS^a VALIDATED IN POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4516	7883	13077	11636	TOTAL
Patenty na wynalazki krajowe	24	71	90	85	Patents granted for resident inventions
Patenty na wynalazki zagraniczne	4492	7812	12987	11551	Patents granted for non-resident inventions
w tym:					of which:
Austria	116	230	330	337	Austria
Belgia	156	174	317	260	Belgium
Dania	110	145	287	237	Denmark
Finlandia	63	128	292	261	Finland
Francja	413	727	1021	879	France
Hiszpania	63	119	220	174	Spain
Holandia	188	307	626	475	Netherlands
Japonia	100	246	416	468	Japan
Niemcy	1401	2168	3448	3007	Germany
Stany Zjednoczone	559	1302	2186	1964	United States
Szwajcaria	374	553	935	724	Switzerland
Szwecja	124	216	452	405	Sweden
Wielka Brytania	189	265	391	402	United Kingdom
Włochy	304	499	709	591	Italy

a Dane dotyczą patentów udzielonych przez Europejski Urząd Patentowy (EPO).
 Źródło: dane Urzędu Patentowego RP.

a Data concern patents granted by the European Patent Office (EPO).
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne Information society

TABLE 23 (350). OSOBY W WIEKU 16—74 LATA KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU^a
PERSONS AGED 16—74 USING THE INTERNET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010			2015			2018		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
	w % ogółu osób w wieku 16—74 lata			in % of total persons aged 16—74					
OGÓŁEM^b TOTAL^b	58,8	65,1	48,1	68,0	72,9	60,0	77,5	81,8	71,0
WEDŁUG MIEJSCA KORZYSTANIA BY PLACE OF USE									
W miejscu zamieszkania	53,7	60,1	42,8	66,3	70,9	58,7	76,4	80,6	70,1
At home									
W mieszkaniu innych osób	11,4	12,8	9,0	11,1	13,3	7,5	23,4	25,8	19,6
At another person's home									
W pracy	18,6	23,8	9,9	22,7	28,8	12,6	30,9	38,0	20,1
At work									
W szkole lub na uczelni	9,3	9,5	9,1	8,3	8,0	8,7	8,3	7,9	8,9
At school or university									
W innym miejscu ^c	5,5	6,7	3,5	7,7	10,3	3,6	39,7	45,2	31,4
At other place ^c									
WEDŁUG CELU KORZYSTANIA NA UŻYTEK PRYWATNY BY PURPOSE OF PRIVATE USE									
Korzystanie z poczty elektronicznej	47,8	55,0	35,5	54,0	60,8	42,8	60,7	66,9	51,1
Sending/receiving e-mails									
Telefonowanie przez Internet, odbywanie wideo konferencji	20,0	23,0	15,0	27,6	31,6	21,1	34,1	37,1	29,5
Telephoning or video calls over the Internet									
Wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach	39,2	44,1	31,0	42,2	45,7	36,6	64,0	68,2	57,5
Finding information about goods or services									
Zakup towarów i usług ^d	20,2	24,0	13,6	24,1	28,4	17,0	37,1	41,3	30,6
Purchase of goods or services ^d									
Korzystanie z serwisów turystycznych	17,4	21,3	10,7	17,1	21,9	9,3	17,9	22,8	10,3
Using services related to travel and accommodation									
Wyszukiwanie informacji związanych ze zdrowiem	25,3	29,0	19,1	28,3	33,1	20,5	47,7	53,1	39,3
Seeking health-related information									
Publikowanie w Internecie stworzonych przez siebie tekstów, zdjęć, filmów itp.	11,3	12,4	9,3	12,5	14,0	10,0	25,7	27,1	23,6
Uploading self-created content to any website to be shared									
Korzystanie z serwisów społecznościowych Using social networking sites	28,0	30,4	24,0	41,4	43,6	37,8	49,9	52,5	45,8
Korzystanie z usług: Using services of:									
bankowych	25,3	32,0	13,9	31,2	38,2	19,7	44,0	52,0	31,8
Internet banking									
administracji publicznej ^e	28,1	33,9	18,0	26,6	32,3	17,1	35,5	41,4	26,5
public administration ^e									

a Dotyczy osób, które korzystały z Internetu w I kwartale roku badanego oraz w przypadku pozycji „Korzystanie z usług administracji publicznej” również od II do IV kwartału roku poprzedzającego rok badany. b W podziale według miejsca i celu korzystania na użytek prywatny jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz, jeśli korzystała z Internetu w więcej niż jednym miejscu i w więcej niż jednym celu. c W bibliotece publicznej, hotelu, na lotnisku lub w innych miejscach publicznych. d Poprzez złożenie zamówienia na stronie internetowej sprzedawcy lub w portalu aukcyjnym. e W celu pozyskiwania informacji, pobierania lub wysyłania wypełnionych formularzy.

a Concerns persons using the Internet in I quarter of the surveyed year and also in quarters II—IV of the year preceding a surveyed year for the item “Using services of public administration”. b In the breakdown by place and purpose of private use, one person may be indicated more than once if he or she used the Internet in more than one place and for more than one purpose. c In a public library, hotel, airport or in other public places. d By placing an order on a seller's website or an auction website. e For the purpose of obtaining information, downloading or submitting completed forms.

TABL. 24 (351). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Komputery ^b Computers ^b	Dostęp do Internetu Internet access			Własna strona internetowa Own website	Media społecznościowe ^c Social media ^c	
		ogółem grand total	w tym szerokopasmowy of which broadband				
			razem total	w tym mobilny of which mobile broadband			
w % ogółu przedsiębiorstw danego rodzaju działalności in % of total enterprises of a given economic activity							
OGÓŁEM	2010	97,1	95,8	69,0	20,8	65,5	.
TOTAL	2015	94,0	92,7	91,9	61,5	65,4	22,2
	2017	95,6	94,8	94,6	69,5	66,9	27,4
	2018	96,2	95,6	95,0	67,6	66,8	30,3
Przetwórstwo przemysłowe	2010	96,6	94,8	65,9	17,7	69,1	.
Manufacturing	2015	93,4	92,1	91,3	60,7	69,7	18,5
	2017	96,2	95,4	95,1	69,7	71,7	23,8
	2018	96,5	95,9	95,3	66,3	73,6	26,6
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2010	100,0	100,0	83,8	37,5	76,8	.
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	2015	97,6	97,6	97,6	74,4	82,4	12,3
	2017	100,0	98,9	98,9	77,6	89,6	16,8
	2018	100,0	100,0	100,0	87,1	88,3	18,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	99,3	99,3	79,4	18,5	71,5	.
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2015	97,2	96,5	96,5	63,0	82,7	12,0
	2017	98,0	97,2	97,2	77,0	85,9	18,7
	2018	99,2	98,9	98,6	81,3	84,4	24,4
Budownictwo	2010	97,1	96,3	63,9	18,6	59,3	.
Construction	2015	92,6	91,6	91,0	62,8	57,4	9,8
	2017	92,6	92,1	91,9	69,8	60,4	15,2
	2018	92,7	92,1	91,7	66,1	55,9	15,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2010	97,8	96,1	70,3	21,5	59,5	.
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2015	94,6	92,6	91,8	59,2	59,3	24,8
	2017	96,4	95,2	95,0	67,5	60,5	30,7
	2018	97,1	96,4	95,6	65,5	61,5	34,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej; w 2010 r. stan w styczniu. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2015 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej oraz komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych. c Serwisy społecznościowe, blogi, strony umożliwiające udostępnianie multimediów i narzędzia wymiany informacji Wiki.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more; in 2010 as of January. b Desktop and portable computers, e.g. laptops (notebooks); since 2015 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board and computers used for the control and regulation of technological processes. c Social networks, blogs, multimedia content sharing websites, Wiki based knowledge sharing tools.

TABL. 24 (351). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNE (dok.)

 ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Komputery ^b Computers ^b	Dostęp do Internetu Internet access			Własna strona internetowa Own website	Media społecznościowe ^c Social media ^c	
		ogółem grand total	w tym szerokopasmowy of which broadband				
			razem total	w tym mobilny of which mobile broadband			
w % ogółu przedsiębiorstw danego rodzaju działalności in % of total enterprises of a given economic activity							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2010	97,7	97,3	69,5	20,9	62,1	.
	2015	95,2	94,3	93,2	62,3	56,0	15,9
	2017	95,6	95,3	95,3	71,6	56,9	20,7
	2018	97,3	96,8	95,9	69,3	51,7	21,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2010	92,4	90,5	59,0	13,5	65,4	.
	2015	90,2	88,3	88,0	53,3	76,0	51,5
	2017	91,6	90,7	90,7	63,1	74,2	55,8
	2018	91,8	91,1	90,5	56,9	74,5	59,1
Informacja i komunikacja Information and communication	2010	99,2	99,0	92,9	51,3	91,3	.
	2015	98,4	98,2	98,2	87,3	89,2	61,3
	2017	99,9	99,6	99,6	88,1	87,6	66,8
	2018	99,8	99,8	99,3	92,3	91,4	74,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2010	99,5	99,5	80,9	17,2	67,0	.
	2015	97,5	96,6	95,3	52,1	72,9	19,3
	2017	98,9	98,3	98,3	59,1	77,4	17,8
	2018	98,3	98,3	98,3	65,1	80,2	24,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej) Professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities)	2010	98,2	98,2	82,2	33,2	80,6	.
	2015	98,1	97,7	96,8	70,5	78,2	28,0
	2017	97,9	97,3	97,3	72,6	78,7	37,0
	2018	98,6	97,9	97,5	75,7	76,1	38,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2010	95,0	93,2	69,5	23,7	66,4	.
	2015	88,5	87,1	85,8	62,2	61,9	26,2
	2017	91,2	89,3	89,2	69,4	61,4	28,2
	2018	93,2	92,0	92,0	69,6	65,2	33,5
Pozostała działalność usługowa — naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego Other service activities — repair of computers and communication equipment	2010	92,6	92,6	83,3	40,7	81,5	.
	2015	100,0	100,0	100,0	88,9	90,3	40,3
	2017	100,0	100,0	100,0	91,9	94,6	52,7
	2018	97,2	97,2	97,2	84,5	91,5	54,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej; w 2010 r. stan w styczniu. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2015 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej oraz komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych. c Serwisy społecznościowe, blogi, strony umożliwiające udostępnianie multimediów i narzędzia wymiany informacji Wiki.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more; in 2010 as of January. b Desktop and portable computers, e.g. laptops (notebooks); since 2015 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board and computers used for the control and regulation of technological processes. c Social networks, blogs, multimedia content sharing websites, Wiki based knowledge sharing tools.

TABLE 25 (352). **PRZEDSIĘBIORSTWA PROWADZĄCE SPRZEDAŻ W RAMACH HANDLU ELEKTRONICZNEGO^a**
 ENTERPRISES CONDUCTING SALES WITHIN THE FRAMES OF E-COMMERCE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw danego rodzaju działalności in % of total enterprises of a given economic activity				
OGÓŁEM	10,0	12,4	14,0	15,7	TOTAL
Przetwórstwo przemysłowe	11,6	13,3	15,2	17,6	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2,9	1,0	1,2	5,7	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,9	4,0	4,5	5,6	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	2,6	2,0	2,8	3,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	13,4	18,9	20,0	23,2	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	9,1	7,1	13,0	11,4	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	11,4	21,9	24,1	28,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	24,2	21,8	23,3	27,2	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	0,3	2,9	3,2	6,2	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej)	5,5	4,5	7,6	6,9	Professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities)
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	5,5	8,1	7,9	7,6	Administrative and support service activities
Pozostała działalność usługowa — naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego	26,4	35,8	29,6	28,3	Other service activities — repair of computers and communication equipment

a Tj. przedsiębiorstwa przyjmujące zamówienia elektroniczne w ramach tzw. e-handlu; dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej.

a That is, enterprises receiving e-commerce electronic orders; data concern entities employing 10 persons or more.

TABLE 26 (353). **PRZEDSIĘBIORSTWA WYKORZYSTUJĄCE INTERNET W KONTAKTACH Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ^a**
 ENTERPRISES USING THE INTERNET TO CONTACT PUBLIC ADMINISTRATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw danego rodzaju działalności in % of total enterprises of a given economic activity				
OGÓŁEM	92,0	93,6	95,1	95,7	TOTAL
Przetwórstwo przemysłowe	91,4	93,9	95,6	95,8	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	96,1	98,5	100,0	100,0	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	97,8	98,6	98,9	98,2	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	91,1	90,2	91,0	94,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	92,1	93,7	96,1	96,2	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	93,3	94,1	96,3	96,2	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	82,8	89,6	89,6	93,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	98,4	98,7	99,4	99,8	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	96,5	97,5	97,9	97,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej)	97,2	97,7	97,7	98,1	Professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities)
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	90,3	89,5	91,5	90,2	Administrative and support service activities
Pozostała działalność usługowa — naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego	100,0	100,0	97,2	100,0	Other service activities — repair of computers and communication equipment

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej; przedsiębiorstwa wykorzystują Internet (e-administrację) m.in. w celu: składania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more; enterprises use the Internet (e-administration) among others in order to: submit completed forms, handle administrative procedures and submit public tender offers.

Uwagi ogólne

1. Wskaźniki cen produkcji globalnej, zużycia pośredniego, produktu krajowego brutto oraz popytu krajowego (spożycia i akumulacji brutto) przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen w gospodarce narodowej. Wskaźniki te uzyskano ze zbiorczych rachunków gospodarki narodowej, opracowanych według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z „Europejskim Systemem Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010)”.

2. Do obliczeń wskaźników cen nakładów inwestycyjnych wykorzystano wskaźniki cen nakładów na poszczególne rodzaje środków trwałych oraz pozostałych nakładów. Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące rodzajów nakładów podano w uwagach ogólnych działu „Inwestycje. Środki trwałe”, ust. 1 na str. 658. Wskaźniki cen obliczono na podstawie struktury wartości nakładów inwestycyjnych (po wyeliminowaniu odsetek od kredytów i pożyczek inwestycyjnych) z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wskaźniki cen transakcyjnych w handlu zagranicznym (importu i eksportu) określają zmiany cen w walutach obcych oraz zmiany kursów walut wyrażonych w złotych. Obserwacją zmian cen wybranych towarów prowadzona jest przy wykorzystaniu danych o obrotach handlu zagranicznego (w imporcie na warunkach cif, w eksporcie na warunkach fob). Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu struktury wartości obrotów handlu zagranicznego z roku badanego.

Wskaźnik terms of trade jest to stosunek zmian cen towarów eksportowanych do zmian cen towarów importowanych.

4. Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych oraz cen towarów i usług zakupowanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie obliczono przyjmując jako system wag strukturę sprzedaży produktów rolnych oraz zakupu towarów i usług z roku poprzedzającego rok badany.

Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Wskaźniki cen towarów i usług zakupowanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupowanych na cele konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjne. Jako systemy wag przyjęto w zakresie towarów i usług przeznaczonych na cele:

- 1) konsumpcyjne — strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych rolników, uzyskaną z badania budżetów gospodarstw domowych;
- 2) bieżącej produkcji rolniczej — strukturę zakupów dokonanych przez gospodarstwa indywidualne;
- 3) inwestycyjne — strukturę wydatków pieniężnych ustaloną na podstawie danych o akumulacji, wynikającą z rachunków narodowych.

General notes

1. Price changes in the national economy are synthetically expressed by **price indices of output, intermediate consumption, gross domestic product and domestic demand** (final consumption expenditure and gross capital formation). These indices are obtained from aggregated national accounts which are compiled according to principles of the system of national accounts, of the "European System of National and Regional Accounts in the European Union (ESA 2010)".

2. Investment outlays price indices are compiled with the use of price indices of outlays for particular types of fixed assets and other outlays. For detailed explanations on types of investment outlays see general notes to the chapter "Investments. Fixed assets", item 1 on page 658. The structure of investment outlays value (excluding interest on investment credits and loans) in the year preceding surveyed year is used for calculation of the price indices.

3. Transaction price indices of foreign trade (imports and exports) define changes in foreign currency prices and changes in exchange rates of foreign currencies expressed in PLN. Observation of changes in prices of selected commodities is conducted with the use of data concerning foreign trade turnover (imports — cif, exports — fob). Price indices are calculated applying the structure of turnover value in the surveyed year.

Terms of trade index presents the relation of price changes of exported commodities to price changes of imported commodities.

4. Price indices of sold agricultural products and price indices of goods and services purchased by private farms have been calculated using as a weight system the structure of the sold agricultural products as well as the structure of purchased goods and services from the year preceding the surveyed year.

Price indices of sold agricultural products reflect changes in average weighted procurement prices and marketplace prices received by farmers.

Price indices of purchased goods and services illustrate changes in retail prices of goods and services purchased for consumer, current agricultural production or investment purposes. The following weight systems have been applied for goods and services intended for:

- 1) consumption — the structure of expenditure (excluding own consumption) of households of farmers resulting from household budgets survey;
- 2) current agricultural production — the structure of purchases which were carried out by private farms;
- 3) investment — the structure of monetary expenditure based on data from national accounts concerning gross capital formation.

Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) jest to stosunek wskaźnika cen produktów rolnych sprzedawanych do wskaźnika cen towarów i usług zakupionych.

5. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen produktów rolnych skupowanych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako ilorz wartości (bez podatku od towarów i usług — VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

6. **Relacje cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych** informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać, aby zakupić dany środek produkcji. Relacje cen obliczono przy przyjęciu przeciętnych cen rocznych.

7. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

8. Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzone w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych (metoda CATI).

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

Przeliczenia cen gruntów na żyto i żywiec rzeźny wieprzowy dokonano przy przyjęciu przeciętnych rocznych cen targowiskowych tych produktów.

9. Wskaźniki cen, o których mowa w pkt. 1)—3) charakteryzują zmiany cen bazowych, przy czym w przypadku produkcji budowlano-montażowej nie występują dotacje do produktów i podatek akcyzowy. Definicję **cen bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 32.

Do obliczeń przyjęto następujące założenia metodyczne:

1) **wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu** opracowano na podstawie miesięcznego badania cen reprezentantów wyrobów i usług (ok. 30,0 tys. w 2018 r.), uzyskiwanych przez dobrane w sposób celowy podmioty gospodarcze (ok. 3,2 tys. w 2018 r.), zaliczone według PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Obserwacją objęto dane dotyczące cen oraz wartości sprzedaży reprezentantów. Wskaźniki cen na szczeblu podmiotu gospodarczego obliczane są jako średnie ważone wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu.

System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen produkcji sprzedanej przemysłu sta-

Index of price relations (“price gap”) constitutes the ratio of price index of sold agricultural products to price index of purchased goods and services.

5. Data on **procurement prices** concern agricultural products prices purchased by economic entities directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax — VAT) and quantity of each agricultural product.

6. **Relations between retail prices of means of production for agriculture and procurement prices of agricultural products** inform about a quantity of agricultural product that should be sold to buy the given mean of production. Relations have been computed with the use of average annual prices.

7. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from monthly price quotations of agricultural products conducted by a network of interviewers on about 440 selected marketplaces.

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

8. The source of information on **prices of arable land in private turnover** is a quarterly interview with holders of private farms selected for agricultural sample survey (CATI method).

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average quarterly prices.

Recalculation of arable land prices into rye and pigs for slaughter have been made using their average annual prices on marketplaces.

9. Price indices which are described in points 1)—3) characterize changes in basic prices, in the case of construction and assembly production subsidies on products and the excise tax do not occur. Definition of **basic price** is given in general notes to the Yearbook, item 9 on page 32.

Calculations are based on the following methodological assumptions:

1) **price indices of sold production of industry** are calculated on the basis of a monthly survey of prices of products and services representatives (about 30.0 thousand in 2018) received by specifically selected economic entities (about 3.2 thousand in 2018), included in “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities” sections of NACE Rev. 2, in which number of employees exceeds 9 persons. Observation covers data on prices of representative items and value of their sale. Price indices at the economic entity level are calculated as weighted averages of price indices of representative items using, as a weight system, value of their sale in the surveyed month.

The weight system for calculation of the aggregated price indices of sold production of

nowi struktura sprzedaży zrealizowanej w 2015 r. przez podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. System ten uwzględnia zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen;

- 2) **wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej** opracowano na podstawie miesięcznego badania cen reprezentantów robót (ok. 3,5 tys. w 2018 r.) realizowanych przez dobrane w sposób celowy podmioty gospodarcze (ok. 400 w 2018 r.) zaliczone według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Obserwacją objęto ceny skalkulowane na podstawie aktualnej bazy kosztowo-cenowej badanych jednostek według powszechnie stosowanych zasad kalkulacji cen produkcji budowlano-montażowej. Wskaźniki cen na szczeblu podmiotu gospodarczego obliczane są jako średnie ważone wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu.

System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen produkcji budowlano-montażowej stanowi struktura sprzedaży zrealizowanej w 2015 r. przez podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. System ten uwzględnia zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen;

- 3) **wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji** opracowano na podstawie miesięcznego badania cen reprezentantów usług (ok. 1,6 tys. w 2018 r.) świadczonych przez dobrane w sposób celowy podmioty gospodarcze (ok. 400 w 2018 r.), w których liczba pracujących przekracza 9 osób, prowadzące przeważającą lub drugorzędną działalność w zakresie transportu lądowego oraz transportu rurociągowego, transportu wodnego, transportu lotniczego, magazynowania i działalności usługowej wspomagającej transport, działalności pocztowej i kurierskiej oraz telekomunikacji. Obserwacją objęto ceny producentów wybranych usług świadczonych na terenie kraju oraz poza granicami kraju przedsiębiorstwom lub osobom reprezentującym przedsiębiorstwo, instytucjom publicznym, a także konsumentom indywidualnym. Wskaźniki cen na szczeblu podmiotu gospodarczego obliczane są jako średnie geometryczne wskaźników cen reprezentantów.

System wag do obliczeń agregatowych wskaźników cen opracowywany jest na podstawie danych dotyczących obrotów zrealizowanych w roku bazowym i zmieniający się raz na pięć lat. Począwszy od danych za styczeń 2015 r. wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i telekomunikacji są obliczane przy wykorzystaniu systemu wagowego przygotowanego w oparciu o obroty w roku 2015.

10. Wskaźniki cen lokali mieszkalnych są opracowywane z częstotliwością kwartalną i odzwierciedlają zmiany cen zachodzące na rynku lokali mieszkalnych. Obserwacją objęto ceny mieszkań

industry is based on the sales structure carried out in 2015 by economic entities in which the number of employees exceeds 9 persons. This system regards the price and sales structure changes, occurring in subsequent months of a year, to which the price indices refer;

- 2) **price indices of construction and assembly production** are calculated on the basis of a monthly survey of prices of works representatives (about 3.5 thousand in 2018) realized by specifically selected economic entities (about 400 in 2018) included in the "Construction" section of NACE Rev. 2 in which the number of employees exceeds 9 persons. Observation covers prices calculated on a current cost-price basis in surveyed units according to generally applied rules of price calculation of construction and assembly production. Price indices at the economic entity level are calculated as weighted averages of price indices of representative items using, as a weight system, value of their sale in the surveyed month.

The weight system for calculation of the aggregated price indices of construction and assembly production is based on the sales structure carried out in 2015 by economic entities in which the number of employees exceeds 9 persons. This system regards the price and sales structure changes, occurring in subsequent months of a year, to which the price indices refer;

- 3) **price indices of transport, storage and telecommunications** are calculated on the basis of a monthly survey of prices of services representatives (about 1.6 thousand in 2018) rendered by purposively selected economic entities (about 400 in 2018), in which the number of employees exceeds 9 persons, with primary and secondary activity in the field of land transport and transport via pipelines, water transport, air transport, warehousing and support activities for transportation, postal and courier activities and telecommunications. The observation covers producers prices of selected services rendered in the country and outside the country to enterprises or persons representing the enterprise, public institutions as well as individual consumers. Price indices at the economic entity level are calculated as geometric means of price indices for representative items.

The weighting system for calculation of the aggregated price indices is based on the turnover generated in the base year and it is changed once every five years.

Starting from the data for January 2015, price indices for transport, storage and telecommunication services are calculated using a weighting system based on turnover in 2015.

10. Price indices of residential premises are compiled quarterly and reflect changes in prices on residential premises market. They are based on data concerning dwellings in blocks of flats pur-

w budynkach wielomieszkaniowych nabywanych przez gospodarstwa domowe. Wskaźniki obliczane są przy zastosowaniu metody stratyfikacji, która polega na pogrupowaniu transakcji w możliwie homogeniczne warstwy. Przy wyznaczaniu warstw wykorzystuje się kryteria rodzaju rynku (pierwotny/wtórny), lokalizacji i wielkości lokalu mieszkalnego. Dla każdej z wyodrębnionych warstw oblicza się elementarny wskaźnik cen jako iloraz średniej ceny okresu bieżącego (danego kwartału) do średniej ceny okresu odniesienia (IV kwartał roku poprzedniego).

Wskaźniki dla wyższych szczebli agregacji obliczane są przy zastosowaniu systemu wag opracowanego na podstawie wartości lokali mieszkalnych sprzedanych w roku poprzedzającym rok badany. Źródłem informacji o cenach sprzedanych lokali mieszkalnych są rejestry cen i wartości nieruchomości prowadzone przez starostwa powiatowe i prezydentów miast na prawach powiatu przy wykorzystaniu informacji pochodzących z aktów notarialnych. Na rynku pierwotnym ma miejsce obrót nieruchomościami nowo wybudowanymi, sprzedawanymi przez deweloperów lub spółdzielnie mieszkaniowe, natomiast na rynku wtórnym — obrót nieruchomościami używanymi, sprzedawanymi przez poprzedniego właściciela, którym może być osoba fizyczna lub prawna.

11. Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1400—1800 w różnych latach).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. — COICOP/HICP). Dodatkowo wyodrębniono „towary konsumpcyjne” (w tym towary nieżywnościowe) i „usługi konsumpcyjne”.

12. Informacje o cenach detalicznych towarów i usług pochodzą z następujących źródeł:

- 1) notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen;
- 2) cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części;
- 3) notowania cen towarów i usług zakupowanych przez Internet.

Przeciętne ceny w grudniu obliczono jako średnie arytmetyczne z notowań na terenie całego kraju.

chased by households. They are compiled using stratification method that consists in dividing transactions into possibly homogeneous groups. Stratification is based on market segment (new/existing premises), premises location and size. An elementary level index is computed for each strata as a quotient of the average price in the current period (given quarter) and the average price in the base period (4th quarter of the previous year).

Indices for higher aggregation levels are calculated using a weight system based on the value of premises sold in the previous year. The data source of information on prices of sold residential premises are registers of real estate prices and values, kept by powiat starosta offices and mayors of cities with powiat status, and using the data derived from notarial deeds. On the new premises market newly built properties are sold by developers or housing cooperatives, in turn, on the existing premises market — used properties are sold by previous users (natural or legal persons).

11. The basis for compiling the price indices of consumer goods and services is price observation of representatives of goods and services (about 1400—1800 in various years).

Price indices of consumer goods and services were calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 — COICOP/HICP). Additionally, "consumer goods" (of which non-foodstuffs) and "consumer services" are distinguished.

12. The sources of information on retail prices of goods and services are the following:

- 1) quotations conducted by price interviewers in selected sales outlets, in selected price survey regions;
- 2) price lists, regulations and decisions applicable as the uniform prices ruling throughout the country or its part;
- 3) collected prices of goods and services purchased online.

Average prices in December were computed as the arithmetic means of quotations throughout the country.

TABL. 1 (354). WSKAŹNIKI CEN PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO, POPYTU KRAJOWEGO I NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH

PRICE INDICES OF GROSS DOMESTIC PRODUCT, DOMESTIC DEMAND AND INVESTMENT OUTLAYS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^a				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Produkcja globalna ^b Output ^b	103,0	100,1	100,0	99,1	99,8	102,3	101,9	146,2	129,1	112,0	104,0
Zużycie pośrednie ^b Intermediate consumption ^b	102,9	99,8	99,5	97,7	99,8	102,9	102,7	148,4	129,5	112,8	105,5
Produkt krajowy brutto ^b Gross domestic product ^b	102,4	100,3	100,5	100,8	100,3	101,9	101,1	145,5	128,4	110,9	103,3
Popyt krajowy ^b Domestic demand ^b	102,9	99,9	99,6	99,6	100,1	101,7	101,8	141,4	126,2	109,9	103,6
spożycie final consumption expenditure	103,4	100,4	99,9	99,5	99,8	102,2	101,9	148,8	130,8	112,4	103,9
w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych of which households' final consumption expenditure	103,4	100,4	99,8	98,8	99,5	102,1	101,5	142,3	126,0	110,7	103,1
akumulacja brutto gross capital formation	101,2	97,7	98,8	100,3	101,0	100,3	100,9	116,5	110,4	101,3	102,2
w tym nakłady brutto na środki trwałe of which gross fixed capital formation	101,3	97,8	99,0	100,4	101,0	100,1	101,6	116,4	110,5	102,7	102,7
Nakłady inwestycyjne Investment outlays	100,8	98,8	98,9	101,0	101,1	99,4	101,6	116,2	109,9	102,7	102,1
w tym budynki i budowle of which buildings and structures	100,3	98,8	99,1	99,6	99,8	100,6	102,6	130,3	118,5	102,0	103,0

a Dane nieostateczne. b Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 443.

a Preliminary data. b See general notes, item 1 on page 443.

TABL. 2 (355). WSKAŹNIKI CEN TRANSAKCYJNYCH W HANDLU ZAGRANICZNYM

TRANSACTION PRICE INDICES OF FOREIGN TRADE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Import Imports	105,6	98,3	97,3	99,9	99,7	101,3	103,0	137,4	131,8	114,8	104,0
Eksport Exports	104,4	100,8	100,3	100,6	100,3	101,5	101,6	154,8	139,1	117,9	103,4
Terms of trade	98,9	102,5	103,1	100,7	100,6	100,2	98,6	112,7	105,5	102,7	99,4

TABL. 3 (356). WSKAŹNIKI CEN PRODUKCJI ROLNICZEJ^aPRICE INDICES OF AGRICULTURAL OUTPUT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE (grupowanie metodą rodzaju działalności) SPECIFICATION (grouping by the kind- of-activity method)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Produkcja globalna Gross output	103,3	100,9	92,9	97,4	97,9	108,6	96,4	149,0	139,6	112,8	102,5
Roślinna Crop	98,9	99,1	89,6	103,1	96,2	106,3	93,8	152,3	144,7	103,5	96,0
Zwierzęca Animal	109,3	102,9	96,5	92,4	99,6	110,7	98,7	150,1	137,5	123,8	108,9
Produkcja towarowa Market output	104,0	101,9	93,9	97,4	97,6	108,0	98,3	162,8	140,9	116,2	103,6
w tym skup of which procurement	106,1	99,5	92,4	96,3	98,4	108,7	96,8	137,5	130,2	116,3	103,6
Roślinna Crop	98,4	100,6	90,5	104,8	94,8	104,8	96,8	183,1	148,1	106,2	96,2
Zwierzęca Animal	108,7	103,2	96,5	92,8	99,6	110,2	99,4	153,2	139,0	125,2	109,1

a Patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo. Rybołówstwo”, ust. 6 na str. 462; dane od 2005 r., z wyjątkiem skupu, uwzględniają naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw.

a See general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry. Fishing", item 6 on page 462; data since 2005, with the exception of procurement, include supplementary area payments calculated for a particular year.

TABL. 4 (357). WSKAŹNIKI CEN PRODUKTÓW ROLNYCH SPRZEDAWANYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG ZAKUPYWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE W ROLNICTWIE

PRICE INDICES OF SOLD AGRICULTURAL PRODUCTS AND GOODS AND SERVICES PURCHASED BY PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Produkty rolne sprzedawane Sold agricultural products	104,2	100,3	93,5	96,7	97,9	112,0	97,2	162,9	156,1	119,7	106,5
roślinne crop	97,2	95,0	88,0	104,3	94,3	103,7	96,2	138,7	154,7	99,4	94,1
zwierzęce animal	109,1	104,1	97,4	92,0	100,3	117,5	97,8	175,7	157,2	135,4	115,3
Towary i usługi zakupowane Purchased goods and services	106,0	101,2	98,6	97,8	98,8	101,9	102,9	178,0	145,1	117,5	103,6
na cele: for:											
konsumpcyjne consumption	103,7	100,9	100,0	99,1	99,4	102,0	101,6	143,2	126,3	112,0	103,0
bieżącej produkcji rolniczej current agricultural production	106,8	101,2	98,3	97,3	98,5	101,8	103,3	183,9	149,1	119,2	103,6
inwestycyjne investment	103,0	101,8	101,2	100,7	101,0	101,7	103,8	180,1	138,8	117,8	106,6
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”): Index of price relations (“price gap”):											
produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupowanych sold agricultural products to purchased goods and services	98,3	99,1	94,8	98,8	99,0	110,0	94,4	91,4	107,5	101,6	102,8
produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupowanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i in- westycyjne sold agricultural products to goods and services purchased for current agri- cultural production and investment purposes	97,8	99,1	95,1	99,1	99,1	110,0	94,1	88,6	104,9	100,5	102,6

TABL. 5 (358). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych — za 1 dt:					Consumer and for feeds cereal grain — per dt:
pszenicy	59,84	66,83	66,44	72,62	wheat
żyta	42,12	51,42	54,67	59,67	rye
jęczmienia	48,98	61,04	61,22	67,96	barley
owsa i mieszanek zbożowych	34,30	48,35	51,43	58,24	oats and cereal mixed
pszenżyta	46,65	56,23	58,34	66,06	triticale
kukurydzy	58,98	56,58	54,23	61,93	maize
Ziemniaki — za 1 dt	36,53	39,92	37,05	42,58	Potatoes — per dt
w tym: jadalne (bez wczesnych)	50,86	51,15	52,46	58,01	of which: edible (excluding early kinds)
przemysłowe	16,28	23,37	22,84	26,45	industrial
Buraki cukrowe — za 1 dt	11,31	11,95	9,56	10,53	Sugar beets — per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy — za 1 dt ...	127,76	150,51	157,63	155,32	Industrial rape and turnip rape — per dt
Liście tytoniu — za 1 dt	622,58	793,64	830,12	956,84	Raw tobacco — per dt
Chmiel surowy — za 1 dt	788,83	1453,33	1995,62	1970,59	Raw hop — per dt
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					Animals for slaughter — per kg:
bydło (bez cieląt)	4,56	6,02	6,35	6,58	cattle (excluding calves)
cielęta	8,82	9,65	10,04	10,31	calves
trzoda chlewna	3,89	4,30	5,05	4,48	pigs
drób	3,44	3,94	3,69	3,77	poultry
Mleko krowie — za 1 l	1,07	1,13	1,39	1,35	Cows' milk — per l
Jaja kurze konsumpcyjne — za 1 szt.	0,19	0,23	0,27	0,22	Consumer hen eggs — per piece

TABLE 6 (359). RELACJE CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ŚRODKÓW PRODUKCJI DLA ROLNICTWA
DO CEN SKUPU NIEKTÓRYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

RELATIONS BETWEEN RETAIL PRICES OF SELECTED MEANS OF PRODUCTION FOR AGRICULTURE
AND PROCUREMENT PRICES OF SOME AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ceny środków produkcji wyrażone prices of means of production expressed				
W dt PSZENICY IN dt OF WHEAT					
Pszonica (ziarno siewne) — dt	2,5	2,7	2,7	2,8	Wheat (sowing seed) — dt
Ziemniaki (sadzeniaki) — dt	2,4	2,0	2,5	2,2	Seed-potatoes — dt
Węgiel kamienny — t	12,0	11,8	12,4	12,2	Hard coal — t
Mieszanki paszowe — dt:					Compound feedingstuffs — dt:
dla bydła	2,0	2,5	2,4	2,4	for cattle
dla tuczników	1,6	2,0	2,1	2,0	for porkers
Koncentrat dla loch — dt	3,4	3,9	3,8	3,5	Concentrate for sows — dt
Olej napędowy — hl	7,2	6,8	6,8	6,8	Diesel oil — hl
Nawozy mineralne lub chemiczne — dt:					Mineral or chemical fertilizers — dt:
saletra amonowa 34% N	1,7	2,1	1,9	1,7	ammonium nitrate, nutritive content 34% N
superfosfat granulowany ok. 20% P ₂ O ₅	1,6	1,4	1,3	1,2	granulated superphosphate, nutritive content about 20% P ₂ O ₅
fosforan amonu 18% N i 46% P ₂ O ₅	3,0	3,3	3,0	2,7	ammonium phosphate, nutritive content 18% N and 46% P ₂ O ₅
polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ i 24% K ₂ O	2,9	2,9	2,6	2,4	polifoska, nutritive content 8% N, 24% P ₂ O ₅ and 24% K ₂ O
Chwastobójczy środek ochrony roślin — l	0,70	0,53	0,56	0,52	Herbicide plant protection product — l
Cement portlandzki — t	7,6	6,5	6,3	5,9	Portland cement — t
Ciągnik rolniczy	1298	2626	2698	2527	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	210	231	244	236	Mounted tractor potato digger
Brona ciągnikowa, zawieszana	31,0	34,1	35,5	38,2	Tractor mounted harrow
Siewnik zbożowy ciągnikowy, zawieszany	284	331	289	276	Tractor mounted grain seeder

W kg ŻYWCA RZEŹNEGO WIEPRZOWEGO
IN kg OF PIGS FOR SLAUGHTER

Pszonica (ziarno siewne) — dt	38,7	42,0	36,1	45,2	Wheat (sowing seed) — dt
Ziemniaki (sadzeniaki) — dt	37,4	31,8	32,3	35,7	Seed-potatoes — dt
Węgiel kamienny — t	185	184	163	198	Hard coal — t
Mieszanki paszowe — dt:					Compound feedingstuffs — dt:
dla bydła	30,1	38,6	32,2	38,6	for cattle
dla tuczników	24,8	31,7	27,4	31,8	for porkers
Koncentrat dla loch — dt	52,9	60,8	50,0	57,0	Concentrate for sows — dt
Olej napędowy — hl	111	106	88,9	110	Diesel oil — hl

TABL. 6 (359). RELACJE CEN DETALICZNYCH WYBRANYCH ŚRODKÓW PRODUKCJI DLA ROLNICTWA DO CEN SKUPU NIEKTÓRYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)

RELATIONS BETWEEN RETAIL PRICES OF SELECTED MEANS OF PRODUCTION FOR AGRICULTURE AND PROCUREMENT PRICES OF SOME AGRICULTURAL PRODUCTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ceny środków produkcji wyrażone prices of means of production expressed				
W kg ŻYWCA RZEŻNEGO WIEPRZOWEGO (dok.) IN kg OF PIGS FOR SLAUGHTER (cont.)					
Nawozy mineralne lub chemiczne — dt:					Mineral or chemical fertilizers — dt:
saletra amonowa 34% N	26,0	33,3	24,5	27,7	ammonium nitrate, nutritive content 34% N
superfosfat granulowany ok. 20% P ₂ O ₅	24,6	21,8	17,3	19,0	granulated superphosphate, nutritive content about 20% P ₂ O ₅
fosforan amonu 18% N i 46% P ₂ O ₅	46,6	50,9	39,2	44,3	ammonium phosphate, nutritive content 18% N and 46% P ₂ O ₅
polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ i 24% K ₂ O	44,6	45,0	34,3	38,2	polifoska, nutritive content 8% N, 24% P ₂ O ₅ and 24% K ₂ O
Chwastobójczy środek ochrony roślin — l	10,8	8,2	7,3	8,5	Herbicide plant protection product — l
Cement portlandzki — t	116	100	83,3	96,2	Portland cement — t
Ciągnik rolniczy	19979	40807	35493	40967	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	3231	3587	3211	3832	Mounted tractor potato digger
Brona ciągnikowa, zawieszana	477	529	467	619	Tractor mounted harrow
Siewnik zbożowy ciągnikowy, zawieszany	4368	5149	3799	4468	Tractor mounted grain seeder
W I MLEKA KROWIEGO IN I OF COWS' MILK					
Pszenvica (ziarno siewne) — dt	141	160	131	150	Wheat (sowing seed) — dt
Ziemniaki (sadzeniaki) — dt	137	121	117	118	Seed-potatoes — dt
Węgiel kamienny — t	675	699	593	657	Hard coal — t
Mieszanki paszowe — dt:					Compound feedingstuffs — dt:
dla bydła	110	147	117	128	for cattle
dla tuczników	90,7	121	100	105	for porkers
Koncentrat dla loch — dt	193	231	182	189	Concentrate for sows — dt
Olej napędowy — hl	405	403	323	367	Diesel oil — hl
Nawozy mineralne lub chemiczne — dt:					Mineral or chemical fertilizers — dt:
saletra amonowa 34% N	94,9	127	89,1	91,8	ammonium nitrate, nutritive content 34% N
superfosfat granulowany ok. 20% P ₂ O ₅	89,9	82,9	63,0	63,1	granulated superphosphate, nutritive content about 20% P ₂ O ₅
fosforan amonu 18% N i 46% P ₂ O ₅	170	194	142	147	ammonium phosphate, nutritive content 18% N and 46% P ₂ O ₅
polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ i 24% K ₂ O	163	171	125	127	polifoska, nutritive content 8% N, 24% P ₂ O ₅ and 24% K ₂ O
Chwastobójczy środek ochrony roślin — l	39,4	31,1	26,7	28,1	Herbicide plant protection product — l
Cement portlandzki — t	424	382	303	319	Portland cement — t
Ciągnik rolniczy	72889	155284	128948	135948	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	11786	13648	11666	12716	Mounted tractor potato digger
Brona ciągnikowa, zawieszana	1739	2015	1695	2055	Tractor mounted harrow
Siewnik zbożowy ciągnikowy, zawieszany	15937	19594	13802	14827	Tractor mounted grain seeder

TABL. 7 (360). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł		in PLN		
Ziemiopłody — za 1 dt					Crops — per dt
Ziarno zbóż: pszenicy	64,91	75,59	78,86	83,63	Cereal grain of: wheat
żyta	48,58	58,67	63,23	67,10	rye
jęczmienia	57,88	70,74	72,76	77,83	barley
owsa	49,22	59,92	64,64	67,82	oats
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych)	98,51	82,04	87,43	96,95	Potatoes (excluding early edible kinds)
Siano łąkowe	41,00	38,03	39,50	43,78	Meadow hay
Słoma zbóż ozimych	28,62	27,62	31,86	35,50	Straw of winter cereals
Zwierzęta gospodarskie — za 1 szt.					Livestock — per head
Krowa dojna	2495	3091	3042	3054	Dairy cow
Jałówka 1-rocznia	1573	1947	2263	2219	One-year heifer
Prosię na chów	130,20	154,03	183,96	182,01	Piglet
Koń roboczy	3675	4275	3881	4042	Farm horse
Żrebię 1-roczne	2167	3070	3142	3320	One-year colt
Produkty zwierzęce					Animal products
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					Animals for slaughter — per kg:
bydło (bez cieląt) ^a	4,79	6,52	6,94	7,05	cattle (excluding calves) ^a
cielęta	8,72	9,71	9,98	10,08	calves
trzoda chlewna	3,83	4,54	5,17	4,95	pigs
Jaja kurze — za 1 szt.	0,52	0,66	0,71	0,78	Hen eggs — per piece

a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a Average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

TABL. 8 (361). PRZECIĘTNE CENY GRUNTÓW ORNYCH W OBROTCIE PRYWATNYM
AVERAGE PRICES OF ARABLE LAND IN PRIVATE TURNOVER

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2017	2018
		za 1 ha		per ha	
a — w zł					
b — dt żyta	in PLN				
c — w dt żywca rzeźnego wieprzowego	in dt of rye in dt of pigs for slaughter				
OGÓŁEM	a	18037	38579	41287	44381
TOTAL	b	371,3	657,6	653,0	661,4
	c	47,1	85,0	79,9	89,7
Grunty dobre ¹ (kl. I, II i IIIa)	a	21553	51982	52578	55487
Fertile land ¹ (class I, II and IIIa)	b	443,7	886,0	831,5	826,9
	c	56,3	114,5	101,7	112,1
Grunty średnie ² (kl. IIIb i IV)	a	18841	39149	42198	45621
Medium fertile land ² (class IIIb and IV)	b	387,8	667,3	667,4	679,9
	c	49,2	86,2	81,6	92,2
Grunty słabe ³ (kl. V i VI)	a	14800	26957	29279	31663
Barren land ³ (class V and VI)	b	304,7	459,5	463,1	471,9
	c	38,6	59,4	56,6	64,0

1—3 Określone również jako grunty: 1 — pszenno-buraczane, 2 — żytnio-ziemniaczane, 3 — piaszczyste.

1—3 Called also: 1 — wheat-beet land, 2 — rye-potato land, 3 — sandy soils.

TABL. 9 (362). WSKAŹNIKI CEN PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU
 PRICE INDICES OF SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
O G Ó Ł E M	99,9	102,9	102,1	124,5	111,1	105,0	T O T A L
Górnictwo i wydobywanie	98,6	119,5	102,9	204,3	116,0	121,2	Mining and quarrying
W tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	99,8	131,5	104,8	201,5	128,3	137,5	Of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	100,1	102,4	102,2	115,1	110,3	104,8	Manufacturing
Produkcja artykułów spożywczych	101,0	103,7	100,1	121,9	115,5	104,8	Manufacture of food products
Produkcja napojów	98,8	100,6	101,8	117,1	105,5	101,2	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tytoniowych	103,3	102,1	100,8	166,3	121,6	106,3	Manufacture of tobacco products
Produkcja wyrobów tekstylnych	101,0	98,8	101,3	98,2	105,7	101,1	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	99,7	100,6	102,5	96,2	99,7	102,8	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	102,3	101,5	103,4	126,4	125,2	107,3	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	99,8	100,6	102,1	114,9	112,9	102,5	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	102,5	100,6	105,0	127,8	122,2	108,3	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	104,0	99,9	100,4	96,7	103,5	104,3	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	93,2	116,9	117,4	190,7	129,4	128,0	Manufacture of coke and refined petroleum products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	97,6	104,2	102,6	137,8	117,8	104,3	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	101,6	100,4	100,0	132,0	124,4	102,0	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	101,6	100,1	100,5	117,4	111,9	102,2	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	100,0	100,7	103,3	103,1	101,0	104,0	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	99,3	110,4	106,2	152,3	128,7	116,4	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	99,3	101,2	101,5	103,6	101,9	102,0	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	99,0	101,3	98,7	66,9	93,4	99,0	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	100,1	100,3	100,1	84,2	93,7	100,5	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	100,2	98,8	100,2	98,1	106,0	99,2	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	103,6	99,3	100,4	102,9	107,9	103,3	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	102,5	99,4	98,3	111,9	110,0	100,2	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	99,4	99,2	100,5	102,1	101,1	99,1	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	101,0	100,0	98,7	103,8	102,7	99,7	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	101,1	100,4	98,8	101,1	104,3	100,3	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	97,7	100,2	100,5	157,3	108,9	98,4	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	101,5	102,7	101,3	158,4	120,4	105,6	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	101,9	100,7	100,9	174,6	131,3	103,5	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	101,4	105,0	102,1	163,8	116,6	108,7	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

TABLE 10 (363). **WSKAŹNIKI CEN PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ**
PRICE INDICES OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	99,6	100,6	102,7	116,8	100,5	102,9	TOTAL
Budowa budynków ^Δ	99,2	100,7	103,1	115,7	98,4	103,0	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	99,4	100,2	102,7	114,8	100,3	102,3	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	100,3	101,1	102,3	122,1	104,7	103,7	Specialised construction activities

TABLE 11 (364). **WSKAŹNIKI CEN LOKALI MIESZKALNYCH^a**
PRICE INDICES OF RESIDENTIAL PREMISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION
	rok poprzedni=100 previous year=100		2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	101,8	103,8	106,5	106,6	112,7	TOTAL
Rynek pierwotny	101,1	103,2	105,5	108,7	110,0	New premises market
Rynek wtórny	102,6	104,5	107,6	107,1	115,2	Existing premises market

^a Nabywanych przez gospodarstwa domowe w budynkach wielomieszkaniowych; dane dotyczą transakcji o charakterze rynkowym, tj. sprzedaży na wolnym rynku (z pewnymi wyłączeniami, np. sprzedaży między stronami spokrewnionymi) oraz sprzedaży przetargowej.

^a Purchased by households in multi-dwelling buildings; data refer to market transactions, i.e. free market sales (with some exclusions, e.g. sales between related parties) and sales under tender procedure.

TABLE 12 (365). **WSKAŹNIKI CEN USŁUG TRANSPORTU, GOSPODARKI MAGAZYNOWEJ I TELEKOMUNIKACJI**
PRICE INDICES OF TRANSPORT, STORAGE AND TELECOMMUNICATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Transport i gospodarka magazynowa	102,1	100,6	101,8	149,6	122,5	104,5	Transportation and storage
Transport:							Transport:
lądowy i rurociągowy ^Δ	102,1	100,5	102,1	155,5	121,4	104,8	land and pipeline ^Δ
wodny	102,1	97,7	99,0	128,4	121,6	98,8	water
lotniczy	100,6	98,5	102,4	124,5	103,7	101,5	air
Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport ...	102,0	101,5	101,3	145,8	128,8	104,8	Warehousing and support activities for transportation
Działalność pocztowa i kurierska	102,6	102,2	100,7	148,5	120,5	105,6	Postal and courier activities
Telekomunikacja	94,2	94,7	98,9	58,8	68,3	88,2	Telecommunications

TABLE 13 (366). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	99,4	102,0	101,6	127,6	111,6	103,0	TOTAL
Towary	98,9	101,8	101,7	124,9	109,2	102,4	Goods
w tym towary nieżywnościowe	97,5	100,5	101,1	112,0	102,6	99,1	of which non-foodstuffs
Usługi	100,8	102,4	101,6	135,3	117,0	104,9	Services

TABL. 13 (366). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (cd.)**
 PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,8	104,2	102,6	140,7	117,7	107,7	Food and non-alcoholic beverages
żywność	101,0	104,6	102,7	142,5	118,8	108,5	food
w tym:							of which:
pieczywo i produkty zbożowe	100,4	102,1	103,9	156,4	120,6	106,5	bread and cereals
w tym pieczywo	100,6	102,7	105,6	168,7	125,2	109,1	of which bread
mięso ^a	100,0	104,8	101,7	133,5	118,7	106,6	meat ^a
w tym:							of which:
mięso surowe ^a	99,9	105,4	100,9	127,5	116,4	106,2	fresh, chilled or frozen meat ^a
w tym:							of which:
wołowe	100,5	102,9	102,9	169,6	133,7	106,4	beef
wieprzowe ^a	101,5	108,6	98,2	123,4	114,8	108,2	pork ^a
drobiowe	97,7	102,1	103,9	123,4	115,5	103,7	poultry
wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^b	100,2	104,2	102,4	139,6	120,7	107,2	processed meat and other meat preparations ^b
ryby i owoce morza	103,6	103,4	101,4	151,0	126,2	108,6	fish and seafood
mleko, sery i jaja	98,0	105,9	105,4	141,0	121,2	109,4	milk, cheese and eggs
w tym:							of which:
mleko	96,2	102,9	101,2	133,2	111,3	100,1	milk
jogurt, śmietana, napoje i dese- ry mleczne	99,0	105,9	105,9	139,8	125,2	111,0	yoghurt, cream, milk-based desserts, milk-based bever- ages and other similar milk- -based products
sery i twarogi	98,2	105,0	101,9	125,8	113,2	105,1	cheese and curd
jaja	97,8	112,9	119,4	197,4	146,7	131,8	eggs
oleje i tłuszcze	99,2	116,0	106,8	158,2	130,6	122,9	oils and fats
w tym:							of which:
masło	99,2	131,0	112,8	183,6	150,7	146,6	butter
margaryna i inne tłuszcze roś- linne	98,9	103,5	100,8	133,8	110,9	103,2	margarine and other vegetable fats
owoce	105,5	108,0	99,9	161,4	128,0	113,8	fruit
warzywa ^c	102,8	102,9	104,7	146,3	104,9	110,1	vegetables ^c
w tym ziemniaki	117,7	94,4	111,5	156,7	93,2	123,9	of which potatoes
cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	105,0	102,5	97,7	120,8	112,7	105,1	sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
w tym cukier	126,9	105,5	71,0	74,8	82,3	95,1	of which sugar
napoje bezalkoholowe	99,8	101,1	101,5	127,8	110,5	102,4	non-alcoholic beverages
kawa, herbata i kakao	100,7	102,8	101,8	146,3	120,2	105,4	coffee, tea and cocoa
wody mineralne, soki owocowe i warzywne, napoje bezalkoho- lowe, gdzie indziej niesklasyfi- kowane	99,2	100,1	101,3	115,9	104,1	100,6	mineral waters, soft drinks, fruit and vegetable juices
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,7	101,0	101,5	156,0	121,1	103,2	Alcoholic beverages and tobacco
napoje alkoholowe	99,4	100,2	101,3	118,4	106,0	100,9	alcoholic beverages
wyroby tytoniowe	103,1	102,8	102,0	251,5	152,4	108,1	tobacco
Odzież i obuwie	95,6	94,8	96,4	50,8	71,1	87,3	Clothing and footwear
odzież i materiały odzieżowe	95,1	94,4	95,7	51,9	69,1	85,9	clothing
w tym ubiory	94,8	94,1	95,4	49,9	67,2	85,1	of which garments
obuwie	96,8	95,9	98,2	48,3	76,7	91,1	footwear

a Do 2013 r. bez boczku surowego uwzględnianego w pozycji „oleje i tłuszcze”. b Łącznie z wyrobami garmazeryjnymi.
 c Do 2005 r. łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Until 2013 excluding raw bacon included in item "oils and fats". b Including ready-to-serve food. c Until 2005 including edible seeds.

TABL. 13 (366). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (dok.)

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	99,3	101,9	102,1	161,8	120,9	103,3	Housing, water, electricity, gas and other fuels
w tym:							of which:
opłaty na rzecz właścicieli ^a	101,3	103,1	103,8	147,6	119,2	108,4	actual rentals for housing ^a
zaopatrzenie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem	102,4	102,5	102,2	186,1	138,0	107,3	water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
nośniki energii	97,4	101,6	101,6	160,4	114,8	100,6	electricity, gas and other fuels
energia elektryczna	98,3	102,5	100,0	155,3	112,3	100,8	electricity
gaz	92,1	98,7	100,0	158,2	103,4	90,9	gas
opał	97,6	104,8	106,7	181,0	122,0	109,2	liquid and solid fuels
energia ciepła	100,7	99,6	100,8	153,3	123,0	101,1	heat energy
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,3	100,7	113,1	105,9	100,9	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
w tym:							of which:
meble, artykuły dekoracyjne, sprzęt oświetleniowy, dywany i wykładziny podłogowe	99,7	100,7	100,9	114,3	106,4	101,3	furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
urządzenia gospodarstwa domowego	99,2	98,6	100,2	85,7	92,0	98,0	household appliances
inne artykuły użytku domowego oraz usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego	99,9	100,4	100,7	121,6	108,4	101,0	goods and services for routine household maintenance
Zdrowie	99,2	101,2	102,0	130,3	114,6	102,4	Health
w tym:							of which:
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	97,5	100,0	101,3	118,5	107,7	98,8	medical products, appliances and equipment
w tym wyroby farmaceutyczne	97,1	99,7	101,2	119,3	107,7	98,0	of which pharmaceutical products
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	102,5	103,6	103,6	158,3	130,0	110,0	out-patient services
Transport	95,4	103,8	104,2	114,1	104,0	103,2	Transport
środki transportu	97,8	95,8	95,4	71,5	79,1	89,4	purchase of vehicles
eksploatacja prywatnych środków transportu	94,9	105,9	106,7	126,1	109,9	107,2	operation of personal transport equipment
w tym paliwa	93,3	107,2	107,8	122,8	106,3	105,1	of which fuels
usługi transportowe	95,8	102,3	100,5	135,0	113,5	98,5	transport services
w tym pasażerski transport kolejowy	104,7	103,5	101,7	149,5	121,7	110,2	of which passenger transport by train
Łączność ^b	99,2	100,7	98,2	89,1	91,9	98,1	Communication ^b
usługi pocztowe	103,2	102,7	99,2	139,6	129,6	105,2	postal services
sprzęt i usługi telekomunikacyjne	99,2	100,7	98,1	88,8	91,4	98,0	telephone and telefax equipment and telephone and telefax services
Rekreacja i kultura	98,1	101,4	101,3	108,2	107,0	100,8	Recreation and culture
w tym:							of which:
sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny	97,3	97,6	96,5	39,0	65,2	91,7	audio-visual, photographic and information processing equipment
usługi związane z rekreacją i kulturą	91,3	100,1	102,1	108,1	102,7	93,3	recreational and cultural services
w tym kina, teatry, koncerty	102,6	102,8	102,3	149,4	25,4	107,9	of which cinemas, theatres, concerts
czasopisma, gazety, książki oraz artykuły piśmienne, kreslarskie, malarskie	96,8	100,1	101,0	121,9	113,8	99,0	newspapers, books and stationery
Edukacja	100,8	101,2	102,4	123,7	109,1	104,4	Education
Restauracje i hotele	101,4	102,2	103,0	146,1	120,2	106,7	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	101,6	102,2	99,5	117,8	109,5	103,3	Miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	99,2	100,3	100,7	114,4	105,7	100,2	of which personal care

a Do 2005 r. łącznie z funduszem remontowym. b Do 2013 r. bez niektórych opłat internetowych, uwzględnianych w dziale „Rekreacja i kultura”.

a Until 2005 including renovation fund. b Until 2013 excluding some of the Internet fees included in the division "Recreation and culture".

TABLE 14 (367). **CENY DETALICZNE^a WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
 RETAIL PRICES^a OF MAJOR CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł		in PLN		
Ryż — za 1 kg	3,97	3,76	3,83	3,80	Rice — per kg
Bułka pszenna — za 50 g	0,42	0,41	0,42	0,47	Wheat roll — per 50 g
Chleb pszenno-żytni — za 0,5 kg	2,08	2,21	2,31	2,56	Wheat-rye bread — per 0.5 kg
Makaron jajeczny — za 400 g	3,63	3,84	3,95	4,06	Egg pasta — per 400 g
Mąka pszenna — za 1 kg	2,09	2,38	2,43	2,51	Wheat flour — per kg
Kasza jęczmienna — za 0,5 kg	1,87	2,21	2,28	2,32	Pearl-barley groats — per 0.5 kg
Musli zbożowe z dodatkiem owoców — za 350 g	5,77	5,76	5,69	5,98	Cereal muesli with fruit — per 350 g
Mięso — za 1 kg:					Meat — per kg:
wołowe: z kością — rostbef	20,54	26,05	27,98	28,50	beef: bone-in — roast beef
bez kości — z udźca	26,85	32,23	33,63	33,79	boneless — gammon
wieprzowe bez kości — schab środkowy (do 2016 r. — z kością)	13,68	13,79	17,30	17,16	pork, boneless — centre loin (until 2016 — bone-in)
Kurczęta patroszone — za 1 kg	5,96	6,60	7,11	6,92	Disembowelled chicken — per kg
Szynka wieprzowa gotowana — za 1 kg ...	21,65	24,01	26,26	26,91	Pork ham, boiled — per kg
Kielbasa — za 1 kg:					Sausage — per kg:
sucha	27,00	29,30	31,33	31,26	dry
wędzona	13,93	15,41	17,52 ^b	17,73	smoked
Poleźnica drobiowa — za 1 kg	17,20	18,28	18,90	19,31	Poultry sirloin — per kg
Konserwa mięsna, wieprzowa — za 300 g	3,73	4,01	4,13	4,26	Can of pork meat — per 300 g
Filety z morszczuka mrożone — za 1 kg ...	17,95	23,43	24,63	24,25	Fillets of hake, frozen — per kg
Karp świeży — za 1 kg	13,46	13,32	14,37	14,85	Fresh carp — per kg
Śledź solony odgłowiony — za 1 kg	9,24	12,17	13,24	13,18	Salted herring, headless — per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3—3,5%, sterylizowane — za 1 l	2,67	2,80	2,78	2,71	Cows' milk, fat content 3—3.5%, sterilized — per l
Jogurt owocowy — za 150 g	1,09	1,20	1,33	1,36	Fruit yoghurt — per 150 g
Ser — za 1 kg:					Cheese — per kg:
twarogowy półtłusty	12,21	13,14	13,36	13,32	semi-fat cottage cheese
dojrzewający	17,97	17,98	21,52	20,99	ripening cheese
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% — za 200 g	1,59	1,65	1,83	1,83	Sour cream, fat content 18% — per 200 g
Jaja kurze świeże — za 1 szt.	0,44	0,50	0,75	0,63	Hen eggs, fresh — per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% — za 200 g	4,27	3,98	6,75	6,54	Fresh butter, fat content about 82.5% — per 200 g
Margaryna — za 400 g	3,72	3,89	3,90	3,59	Margarine — per 400 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej — za 1 l	5,97	5,82	6,03	5,95	Rape-oil, domestic production — per l
Pomarańcze — za 1 kg	5,09	4,77	5,39	5,22	Oranges — per kg
Banany — za 1 kg	4,85	4,40	4,69	4,38	Bananas — per kg
Jabłka — za 1 kg	3,20	2,66	3,59	2,17	Apples — per kg
Kapusta biała świeża — za 1 kg	1,77	1,83	1,47	2,12	White cabbage, fresh — per kg
Buraki — za 1 kg	1,63	1,80	1,75	1,80	Beetroots — per kg
Marchew — za 1 kg	1,85	2,25	1,94	2,77	Carrots — per kg
Cebula — za 1 kg	2,25	2,20	2,01	2,96	Onions — per kg

a Przeciętne w grudniu. b Dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę w 2017 r. reprezentanta objętego badaniem cen.

a Average in December. b Data not fully comparable to those for previous years due to the change in 2017 of the representative item covered by the price survey.

TABLE 14 (367). **CENY DETALICZNE^a WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (cd.)**
 RETAIL PRICES^a OF MAJOR CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Groch żółty, łuskany — za 1 kg	4,19	4,54	4,48	4,57	Yellow peas, shelled — per kg
Ziemniaki — za 1 kg	1,43	1,19	1,13	1,59	Potatoes — per kg
Cukier biały kryształ — za 1 kg	2,94	2,44	2,62	2,13	White sugar, crystallized — per kg
Dżem — za 360 g	4,58	4,78	4,91	4,96	Jam — per 360 g
Miód pszczeni — za 400 g	10,31	11,28	12,27	12,48	Natural honey — per 400 g
Czekolada mleczna — za 100 g	3,29	3,71	3,66	3,84	Milk chocolate — per 100 g
Sól warzona — za 1 kg	0,90	1,09	1,13	1,14	Evaporated salt — per kg
Kawa naturalna, mielona — za 250 g	6,09	6,89	7,29	7,58	Natural coffee, ground — per 250 g
Herbata czarna, liściasta — za 100 g	3,37	3,98	4,28	4,43	Black tea, leaf — per 100 g
Kakao naturalne — za 100 g	3,24	4,54	3,82	4,04	Natural cocoa — per 100 g
Sok jabłkowy — za 1 l	3,64	3,63	3,60	3,81	Apple juice — per l
Sok wieloowocowy — za 300 ml (w latach 2010 i 2015 — za 175 ml)	2,68	4,12	4,75	4,80	Multi-fruit juice — per 300 ml (in 2010 and 2015 — per 175 ml)
Wódka — za 0,5 l:					Vodka — per 0.5 l:
czysta 40%	23,07	24,80	24,31	24,47	pure 40%
gatunkowa 37,5% (w latach 2010 i 2015 — 40%)	21,06	22,55	22,91	23,01	flavoured 37.5% (in 2010 and 2015 — 40%)
Wino białe gronowe, wytrawne — za 0,75 l	9,08	9,76	24,74 ^b	24,24	White grape wine, dry — per 0.75 l
Piwo jasne pełne, butelkowane — za 0,5 l	2,89	2,80	2,76	2,89	Beer, full light, bottled — per 0.5 l
Papierosy — za 20 szt.	9,67	13,03	14,10	13,76	Cigarettes — per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny — za 1 kpl.	467,17	662,30 ^c	665,00	606,31	Men's suit, fabric of wool — per set
Koszula męska, bawełna z poliestrem, długi rękaw	93,52	100,13	104,43	105,58 ^d	Men's shirt, polyester staple fibres and cotton, long sleeve
Skarpety męskie krótkie, bawełna z elastylem — za 1 parę	6,08	7,02	7,11	7,61	Men's short socks, cotton and elastil — per pair
Plaszcz damski z tkaniny z udziałem wełny	651,46	688,80	697,10	743,42 ^d	Women's overcoat, fabrics of wool
Rajstopy damskie gładkie, 15 den (w 2010 r. — cienkie z elastilu)	3,49	6,97	7,06	7,19	Women's tights, plain, 15 den (in 2010 — elastil tights, thin)
Spodnie (6—11 lat) z tkaniny typu jeans ...	64,43	68,13	68,09	66,78 ^d	Trousers (aged 6—11), jeans type
Podkoszulek (6—11 lat), bawełna	14,09	15,93	16,68	14,53 ^d	Undershirt (aged 6—11), cotton
Rajstopy (2—6 lat), bawełna z udziałem innych włókien	14,97	16,03	15,88	16,57 ^d	Tights (aged 2—6), cotton and other fibres
Oczyszczenie chemiczne garnituru męskiego 2-częściowego — za 1 kpl.	28,98	33,88	36,64	38,20	Men's suit dry-cleaning — per set
Obuwie skórzane na podszewie nieskórzanej — za 1 parę:					Leather shoes with non-leather sole — per pair:
męskie — półbuty	164,09	197,64	202,07	206,43	men's — low shoes
damskie: półbuty	158,26	185,39	190,62	190,78	women's: low shoes
kozaki	312,62	355,65	358,18	334,78	knee-boots
dziecięce — półbuty	125,22	162,52	155,86	154,60	children's — low shoes

a Przeciętne w grudniu. b—d Dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen: b — w 2017 r., c — w 2015 r., d — w 2018 r.

a Average in December. b—d Data not fully comparable to those for previous years due to the change of the representative item covered by the price survey: b — in 2017, c — in 2015, d — in 2018.

TABL. 14 (367). CENY DETALICZNE^a WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (cd.)RETAIL PRICES^a OF MAJOR CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Podzelowanie obuwia męskiego — za 1 parę	34,92	41,16	43,35	44,28	Resoling men's shoes — per pair
Wanna kąpielowa akrylowa, dł. ok. 1,5 m	560,00	501,01	496,39	511,99	Acrylic bathtub, about 1.5 m length
Bateria zlewozmywakowa	134,25	151,26	155,81	163,28	Sink fixture
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m ³	3,01	3,76	3,92	3,98	Cold water by municipal water supply system — per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) — za 1 kWh	0,59	0,65	0,65	0,65	Electricity for households (all-day tariff) — per kWh
Gaz dla gospodarstw domowych:					Gas for households:
ziemny, wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych — za 1 kWh (w 2010 r. — za 1 m ³)	2,56	0,23	0,21	0,21	natural net-gas high-methanated for households — per kWh (in 2010 — per m ³)
propan-butan, butla, poj. 11 kg gazu płynnego (bez opłaty za dostawę)	47,86	51,86	50,63	55,44	propane-butane gas, cylinder, 11 kg liquid capacity (excluding delivery charge)
Węgiel kamienny — za 1 t	755,51	790,85	895,03	897,27	Hard coal — per t
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych — za 1 m ² p u	3,65	3,95	3,85	3,85	Heating of dwellings — per m ² of useful floor area
Dywan strzyżony, min. 50% wełny (do 2017 r. — wełna 100% lub z udziałem innych włókien) — za 1 m ²	204,90	234,36	228,27	235,03	Pile carpet, at least 50% of wool (until 2017 — wool 100% or wool and other fibres) — per m ²
Ręcznik frotté z tkaniny bawełnianej, wym. 50x100 cm	18,74	21,55	21,37	21,25	Frotté cotton towel, 50x100 cm size
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 320 l (w 2010 r. — ok. 300 l, w 2015 r. — ok. 340 l)	1272	1112	1590	1634	Fridge-freezer, capacity about 320 l (in 2010 — about 300 l, in 2015 — about 340 l)
Pralka automatyczna typu domowego, na 5–7 kg suchej bielizny (w 2010 r. — na 5 kg suchej bielizny)	1130	1219	1275	1289	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5–7 kg (in 2010 — 5 kg)
Kuchnia mikrofalowa, poj. 16–20 l	328,42	303,48	312,28	313,61	Microwave oven, capacity 16–20 l
Odkurzacz typu domowego	350,39	349,65	360,19	400,93	Vacuum cleaner
Mikser elektryczny	155,55	138,76	134,40	137,27	Food mixer, electric
Żelazko z nawilżaczem	185,49	205,36	213,56	217,80	Iron with duschsystem
Proszek do prania — za 300 g (w 2010 r. — za 400 g, w 2015 r. — za 280 g)	4,43	5,33	5,48	5,52	Washing powder — per 300 g (in 2010 — per 400 g, in 2015 — per 280 g)
„Doxycylinum”, kapsułki 0,1 g — za 10 szt.	7,10	10,82	10,82	10,23	„Doxycylinum”, capsules 0.1 g — per 10 pcs
„Vitaminum C”, drażetki 0,2 g — za 50 szt. (w 2010 r. — za 30 szt.)	2,54	5,56	5,59	5,69	„Vitaminum C”, coated tablets 0.2 g — per 50 pcs (in 2010 — per 30 pcs)
„Raphacholin C”, drażetki — za 30 szt.	8,96	10,44	10,79	11,76	„Raphacholin C”, coated tablets — per 30 pcs

a Przeciętne w grudniu.

a Average in December.

TABL. 14 (367). **CENY DETALICZNE^a WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (dok.)**
 RETAIL PRICES^a OF MAJOR CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Termometr lekarski, elektroniczny	13,94	13,80	15,78	16,05	Electronic clinical thermometer
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	90,26	100,85	106,31	Consultation of a specialist doctor
Samochód osobowy, poj. silnika 1000 cm ³ (w 2010 r. — poj. silnika 1100 cm ³ , w 2015 r. i 2017 r. — 1200 cm ³), wersja standardowa	27702	33575	42854 ^b	47873	Passenger car, engine capacity 1000 cm ³ , (in 2010 — engine capacity 1100 cm ³ , in 2015 and 2017 — 1200 cm ³), stand- ard version
Rower górski	868,39	1188	1301	1368	Mountain bicycle
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-okta- nowa — za 1 l	4,81	4,33	4,70	4,90	Unleaded 95 octane motor petrol — per l
Mycie mechaniczne nadwozia samochodu osobowego	15,28	17,63	18,12	18,54	Mechanical car body washing
Kurs samochodowy kat. „B”	1247	1315	1373	1472	Driving lessons, "B" category
Bilet normalny na przejazd: pociągiem — kl. II:					Regular ticket for travelling by: train, 2nd class:
osobowym, na odległość 91—100 km	17,00	19,80	19,80	19,80	slow train, 91—100 km distance
pospiesznym, na odległość 196— —200 km (w latach 2010 i 2015 — na odległość 181—200 km)	39,00	47,92	50,00	50,00	fast train, 196—200 km distance (in 2010 and 2015 — 181—200 km distance)
autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,71	2,71	2,74	intra-urban bus
autobusem zamiejscowym:					inter-urban bus:
zwykłym, na odległość 41—50 km	10,06	11,85	11,75	12,00	slow bus, 41—50 km distance
pospiesznym, na odległość 41—60 km	13,53	15,72	15,43	15,60	fast bus, 41—60 km distance
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna — za 5 km	15,05	15,87	16,24	16,48	Taxi daily fare — for 5 km distance
Bilet normalny na przelot samolotem w jedną stronę (w 2010 r. i 2015 r. — w obie strony) na trasie:					Regular one way ticket for flight by plane (in 2010 and 2015 — return ticket):
Warszawa—Kraków	175,54	141,43	104,29	Warszawa—Kraków
Warszawa—Londyn	375,67	484,00	354,36	Warszawa—London
Odbiornik telewizyjny LCD/LED, 32 cale ...	1783	1142	1131	1101	LCD/LED TV set, 32 inches
Bilet normalny do kina	15,23	18,39	19,58	19,90	Regular cinema ticket
Abonament za radio i telewizję	17,00	21,50	22,70	22,70	Radio and TV subscription
Gazety i czasopisma:					Newspapers and magazines:
dziennik regionalny	1,69	2,30	2,57	2,65	regional daily newspaper
tygodnik	5,38	6,43	7,43	8,60	weekly magazine
Brulion 96-kartkowy	3,55	3,82	3,85	4,15	Notebook, 96-leaf
Ondulacja na zimno włosów damskich	64,09	74,13	79,22	82,01	Women's cold wave
Strzyżenie włosów męskich	14,78	17,32	18,66	19,73	Men's hair-cutting
Mydło toaletowe — za 90 g (do 2017 r. — za 100 g)	1,98	1,96	2,13	2,05	Toilet soap — per 90 g (until 2017 — per 100 g)
Pasta do zębów — za 100 ml (w 2010 r. — 125 ml)	8,37	7,73	8,72	9,09	Tooth-paste — per 100 ml (in 2010 — 125 ml)
Obrączka złota próby 0,585 — za 1 g	157,79	210,64	224,26	228,35	Gold wedding ring of 0.585 fineness — per g

a Przeciętne w grudniu. b Dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę w 2016 r. reprezentanta objętego badaniem cen.

a Average in December. b Data not fully comparable to those for previous years due to the change in 2016 of the representative item covered by the price survey.

TABLE 15 (368). **CENY DETALICZNE^a WAŻNIEJSZYCH ŚRODKÓW PRODUKCJI ROLNICZEJ**
 RETAIL PRICES^a OF MAJOR MEANS OF AGRICULTURAL PRODUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Cegła budowlana pełna palona, kl. 15	1,21	1,14	1,16	1,23	Building burnt brick, full, class 15
Zaprawa klejąca do glazury — za 10 kg	11,80	12,35	11,95	11,81	Adhesive mortar for fixing ceramic tiles — per 10 kg
Cement portlandzki — za 25 kg	11,00	10,60	10,55	11,13	Portland cement — per 25 kg
Ciągnik rolniczy	77142	175335	179585	185841	Farm tractor
Kosiarka ciągnikowa rotacyjna	6152	7452	8306	8996	Tractor rotary mower
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	12830	15515	16313	17719	Mounted tractor potato digger
Brona ciągnikowa, zawieszana	1897	2297	2382	2986	Tractor mounted harrow
Siewnik zbożowy ciągnikowy, zawieszany	17234	22218	19423	20213	Tractor mounted grain seeder
Nawozy mineralne lub chemiczne — za 25 kg:					Mineral or chemical fertilizers — per 25 kg:
mocznik nawozowy 46% N	34,07	39,36	36,81	38,26	urea, nutritive content 46% N
superfosfat granulowany ok. 20% P ₂ O ₅	22,72	22,91	21,28	21,50	granulated superphosphate, nutritive content about 20% P ₂ O ₅
sól potasowa ok. 60% K ₂ O	41,67	42,38	38,16	39,37	sulphate of potash, nutritive content about 60% K ₂ O
polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ i 24% K ₂ O	44,46	48,40	42,39	44,73	polifoska, nutritive content 8% N, 24% P ₂ O ₅ and 24% K ₂ O
Mieszanki paszowe — za 1 dt:					Compound feedingstuffs — per dt:
dla bydła	124,22	165,24	162,49	179,60	for cattle
dla tuczników	104,57	136,76	138,80	148,34	for porkers
Olej napędowy — za 1 l	4,64	4,26	4,59	5,19	Diesel oil — per l
Przemiał pszenicy — za 1 dt	20,34	25,83	25,76	27,13	Grinding of wheat — per dt
Badanie kliniczne krowy	28,73	34,57	37,76	39,85	Clinical examination of a cow
Przewóz samochodem 6 t cegły, na odległość 20 km (w 2010 r. — 10 t cegły, bez załadunku i rozładunku)	147,83	196,15	204,54	217,57	Transport of 6 t of bricks, 20 km distance (in 2010 — of 10 t of bricks, excluding loading and unloading)

a Przeciętne w grudniu.
 a Average in December.

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze — utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1312, z późniejszymi zmianami) — prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

General notes

Agriculture

1. The information presented was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. **Agricultural holding** is a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and **conducts agricultural activity**.

Private farm is an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

Agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. **The agricultural land area** includes an area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition — maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law on Payments under Direct Support Schemes, dated 5th February 2015 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1312, with later amendments) — is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and not maintained in a good condition.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczonych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (**sady**), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Produkcję rolniczą scharakteryzowano za pomocą podstawowych mierników, tj.: produkcji globalnej (w tym także końcowej i towarowej produkcji rolniczej), zużycia pośredniego i wartości dodanej brutto, opracowanych według zasad systemu rachunków narodowych.

6. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywności rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego — stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego — stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach. Produkcja towarowa w poszczególnych grupach podmiotów jest pomniejszana o wartość produktów rolnych zakupionych bezpośrednio od innych grup podmiotów gospodarczych, równocześnie produkcja towarowa podmiotów gospodarczych, które dokonują sprzedaży, jest powiększona o tę wartość. Produkcja towarowa nie obejmuje obrotów między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi zaliczonymi do tej samej grupy podmiotów i sprzedaży pro-

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except since 2010 for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops cover the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (**orchards**), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens cover the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as a part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as a part of crop rotation.

5. Agricultural production is characterised by basic indicators, i.e.: gross output (including final and market output), intermediate consumption and gross value added, calculated in accordance with the system of national accounts.

6. **Gross agricultural output** includes:

- 1) **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increase in inventory products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilised for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces. The value of agricultural market output in the various entity groups is decreased by the value of agricultural products purchased directly from other groups of economic entities and simultaneously the market output of economic entities which conduct the sale is increased by this value. Market output does not include turnover between individual economic entities included in the same

duktów rolnych przez spółdzielnie produkcji rolnej — członkom tych spółdzielni.

Przez **produkcję rolniczą końcową netto i towarową netto** rozumie się końcową i towarową produkcję rolniczą pomniejszoną o wartość produktów pochodzenia rolniczego (pasz treściwych, nasion, zwierząt hodowlanych i mleka) zakupionych przez producentów rolnych w handlu.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) w latach 1999—2003 uwzględniono dopłaty bezpośrednie Agencji Rynku Rolnego do interwencyjnego skupu pszenicy i żyta, od 2004 r. — naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in.: chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

7. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych na cele produkcyjne produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, a także z zakupu materiałów (łącznie z paliwami), energii, usług obcych (obróbka obca, usługi rolnicze, weterynaryjne, inseminacyjne i transportowe, naprawy bieżące, usługi telekomunikacyjne, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), koszty podróży służbowych (z wyjątkiem danych dla gospodarstw indywidualnych) oraz inne koszty (np. ubezpieczenia, dzierżawy i wynajmu). Wyceny zużytych w produkcji materiałów dokonano w średniorocznej cenie nabycia.

8. Wartość dodana brutto produkcji rolniczej stanowi różnicę między globalną produkcją rolniczą a zużyciem pośrednim.

9. Przy ustalaniu produkcji rolniczej przyjęto:

- 1) w cenach bieżących:
 - a) dla skupu, spożycia naturalnego oraz przyrostu pogłowia zwierząt gospodarskich — ceny skupu płacone przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych (bez podatku od towarów i usług — VAT),
 - b) dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach,
 - c) dla zużycia produkcyjnego i zapasów produktów roślinnych — ceny skupu pomniejszone o 5%;
- 2) w cenach stałych od 1993 r. — ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji — średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2018 r. — z lat 2017 i 2018.

10. Dane o produkcji, plonach i skupie: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu — liści tytoniu, chmielu — chmielu surowego. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż.

Strączkowe na ziarno obejmują konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

entity group and agricultural product sales by agricultural production cooperatives to their members.

Net final agricultural output and net agricultural market output is final agricultural output and agricultural market output decreased by the value of agricultural products (protein feeds, seeds, farm animals and milk) purchased by agricultural producers on the market.

Agricultural output (gross, final and market) data in the years 1999—2003 include direct subsidies to the intervention procurement of wheat and rye paid by the Agricultural Market Agency, and since 2004 include supplementary crop area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

7. Intermediate consumption includes the value of agricultural products from own production, utilised for production purpose, as well as the purchase of materials (including fuels), energy, outside services (external processing, agricultural, veterinary, insemination and transport services, current repairs, telecommunications services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding data regarding private farms) and other costs (e.g. insurance, rentals and leasing). The valuation of materials used in production was performed using annual average purchase prices.

8. Gross value added of agricultural output is the difference between gross output and intermediate consumption.

9. The following prices were assumed in calculating agricultural output:

- 1) current prices:
 - a) for procurement of agricultural products, own consumption and increase in farm animal stocks — procurement prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers (excluding value added tax — VAT),
 - b) for market sales — prices received by farmers at marketplaces,
 - c) for production consumption and stocks of plant origin products — purchase prices less 5%;
- 2) constant prices since 1993 — current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales — prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2018 — the prices from 2017 and 2018, are assumed.

10. Data regarding production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco — tobacco leaves, hop — raw hop. Data on basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed. Maize for grain was included among cereals.

Pulses for grain include consumer (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki kukurkowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. — len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy **pastewne** obejmują: okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.), motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna, esparceta, seradela, komornica, nostrzyk i inne na zielonkę) z innymi pastewnymi i trawami, a także kukurydzę na zielonkę oraz strączkowe pastewne na zielonkę.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), ubój przemysłowy oraz ubój z przeznaczeniem na sprzedaż i samozaopatrzenie. Produkcja żywca rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem zwierząt żywych.

11. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

12. Sprzedaż środków ochrony roślin na zaopatrzenie rolnictwa obejmuje sprzedaż przez przedsiębiorstwa produkcyjne odbiorcom krajowym powiększoną o import. Zgodnie z wymogami Eurostatu, badaniami objęte są wszystkie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu w Polsce. W 2010 r. było ich 957, w 2015 r. — 1405, w 2016 r. — 1651, w 2017 r. — 1985, w 2018 r. — 2009.

13. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

14. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2017/18 oznacza okres od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.).

15. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto — jeśli nie zaznaczono inaczej — użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 czerwca.

16. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 — oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: fodder root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip), pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne sainfoin, serradella, trefoil, melilot and others for green forage) with other legumes for fodder and fodder grass, as well as maize for green forage and pulses for green forage.

Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), livestock slaughter in slaughterhouses and slaughter intended for sales and own consumption. Production of animals for slaughter is balanced by import and export of live animals.

11. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

12. Sales of plant protection products for agricultural provision cover sale by production enterprises for domestic buyers exceeded by imports. According to Eurostat requirements there are surveyed all plant protection products allowed for using in Poland. In 2010 it was 957, in 2015 — 1405, in 2016 — 1651, in 2017 — 1985, in 2018 — 2009.

13. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

14. Farming years cover the period from 1st July to 30th June (e.g. the 2017/18 farming year covers the period from 1st July 2017 to 30th June 2018).

15. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 — as of 30th June.

16. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie Lasy Państwowe), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Krajowy Ośrodek Wsparcia Rol-

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

- 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury — managed and utilised temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as State Forests) supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organisational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the National Support

nictwa (do 31 sierpnia 2017 r. — Agencja Nieruchomości Rolnych),

- b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu),
 - c) innych jednostek publicznych;
- 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
- a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolnej,
 - d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. — 2 lat) i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1—20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie — 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21—40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Centre for Agriculture (until 31st August 2017 — the Agricultural Property Agency),

- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999),
 - c) other public units;
- 2) **private forests** owned by:
- a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production cooperatives,
 - d) other legal persons.

2. Forest land includes area of forest as well as land connected with silviculture.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0.1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management, such as: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 — 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1—20 years) with plantings at less than 0.5 (full plantings at 1.0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21—40 years) with plantings of up to 0.3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0.2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilised and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilised through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilisation, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Do zadrzewień nie zalicza się również: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej kraju obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej kraju pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. — zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 393) — do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1097) leśne zasoby genetyczne obejmują: drzewa mateczne, drzewostany nasienne oraz plantacje nasienne. Podlegają one rejestracji w Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego (KRLMP).

Drzewa mateczne — drzewa wybrane w drzewostanach nasiennych spośród drzew najlepszej jakości. Z drzew matecznych pozyskuje się pędy do szczepień, które wykorzystuje się do produkcji wegetatywnego materiału sadzeniowego (szczepów) wysadzanego na **plantacjach nasiennych klonowych** oraz nasiona do produkcji sadzonek używanych do zakładania **plantacji nasiennych rodowych**.

Drzewostany nasienne rejestrowane w II części KRLMP są to wybrane i uznane drzewostany o wysokiej produktywności, jakości hodowlanej i zdrowotności, tworzące bazę pozyskiwania nasion do zakładania rejestrowanych **upraw pochodnych**. Uprawy te po osiągnięciu dojrzałości będą stanowić podstawę pozyskiwania nasion jako drzewostany o ulepszonej jakości genetycznej. W okresie spełniania przez drzewostany roli nasiennej są one wyłączane z wycięcia i innego użytkowania, a ich zagospodarowanie zmierza do wzmocnienia obradzania drzew o największej wartości genetycznej i hodowlanej.

Drzewostany nasienne rejestrowane w I części KRLMP są to drzewostany korzystnie wyróżniające się swoją jakością hodowlaną i użytkowaniem w latach dobrego urodzaju nasion danego gatunku. W drzewostanach tej kategorii dokonuje się zbioru szyszek i nasion, które są wykorzystywane do zakładania upraw gospodarczych.

Renewals are new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term excludes also: orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Forest cover (forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the country.

Share of forest land in land area of the country is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the country without lands under waters (i.e. internal waters, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29th March 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2019 item 393) — since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. According to the Law dated 7th June 2001 on forest reproductive material (uniform text Journal of Laws 2019 item 1097) forest genetic resources include: parents of family, seed tree stands as well as seed orchards. They are registered in the National Register of the Forest Basic Material (KRLMP).

Parents of family are trees chosen among the best quality trees in seed stands. Graft saplings, used in the production of vegetative planting material (grafts) planted on **clonal seed orchards** as well as seeds for the production of seedlings used in establishing **ancestral seed orchards** are obtained from select trees.

Seed tree stands registered in KRLMP part II are selected and acknowledged, highly productive tree stands of high silvicultural value and healthiness, forming the base for obtaining seeds used in establishing registered **secondary crops**. These crops, upon reaching maturity, form the basis for obtaining seeds as tree stands of improved genetic quality. During the period of the stands serving their seeding purpose, they are excluded from felling and other utilisation, and their management is aimed at increasing crops of trees with the highest genetic and silvicultural value.

Seed tree stands registered in KRLMP part I are tree stands favourably distinguished by their silvicultural value and utilised for felling in years with high seed yields of a given species. Cones and seeds, which are used in establishing economic crops are collected in stands of this category.

Plantacje nasienne są obiektami hodowlanymi służącymi do produkcji nasion. Nasiona pozyskiwane z plantacji są wykorzystywane do produkcji materiału sadzeniowego przeznaczonego do zakładania upraw pochodnych oraz plantacji gatunków drzew szybko rosnących.

5. Stan zdrowotny lasu jest pojęciem biologicznym, określającym stopień sprawności fizjologicznej i naturalnej odporności drzew, będący wypadkową czynników wewnętrznych (genetycznych) oraz zewnętrznych (środowiskowych). O stanie zdrowotnym lasu decyduje udział drzew żywych o różnym stopniu (klasie) uszkodzenia, ustalonym na podstawie szacunku defoliacji (ubytku) i odbarwienia aparatu asymilacyjnego według metodologii obowiązującej w Międzynarodowym Programie Koordynacyjnym Oceny i Monitorowania Wpływu Zanieczyszczeń Powietrza na Lasy (ICP-Forests), a mianowicie:

klasy uszkodzenia	defoliacja/odbarwienie aparatu asymilacyjnego
0 — bez uszkodzeń	0—10%
1 — uszkodzenia słabe	11—25
2 — uszkodzenia średnie	26—60
3 — uszkodzenia silne	powyżej 60%
4 — drzewa martwe	

6. Dane w podziale według sortymentów drzewnych (tabl. 38 i 44) opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Seed orchards are breeding areas used for the production of seeds. Seeds obtained from orchards are used in the production of planting material intended for establishing secondary crops and orchards of fast-growing tree species.

5. Forest condition is a biological term which refers to the level of physiological efficiency and natural resistance of trees that is the result of internal (genetic) and external (environmental) factors. A forest condition is determined by the share of living trees with a varied degree (class) of damage, established on the basis of defoliation (loss) and discolouration of the needles and leaves in accordance with the methodology of the International Cooperative Programme on Assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests (ICP-Forests), namely:

classes of damage	defoliation/discolouration of the needles and leaves
0 — none	0—10%
1 — slight	11—25
2 — moderate	26—60
3 — severe	above 60%
4 — dead trees	

6. Data by wood assortments (tables 38 and 44) were compiled on the basis of the quality-size classification defined by the Polish Norms.

Rolnictwo
Agriculture
TABL. 1 (369). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^a w tys.	1509,1	1409,6	1405,7	1428,8	Agricultural holdings ^a in thousands
w tym gospodarstwa indywidualne ...	1505,0	1405,5	1401,8	1425,1	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^a w tys. ha	14859,7	14545,3	14620,3	14669,0	Agricultural land area (as of June) ^a in thousand ha
w tym gospodarstwa indywidualne ...	13212,4	13241,5	13438,9	13526,5	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^a w %:					Share in total sown area (as of June) ^a in %:
zbóż podstawowych	58,4	55,2	56,4	56,1	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	59,5	55,7	57,2	56,7	of which private farms
ziemniaków	3,6	2,7	3,0	2,7	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	3,9	2,9	3,1	2,8	of which private farms
roślin przemysłowych	11,7	11,1	11,1	10,6	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	9,7	9,6	9,6	9,4	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	35,9	37,9	41,1	33,4	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	34,3	35,6	39,4	32,2	of which private farms
zbóż, ziemniaków i buraków cukrowych w przeliczeniu na zboża ^b	35,7	37,1	42,3	34,8	of cereals, potatoes and sugar beets in terms of cereals ^b
w tym gospodarstwa indywidualne	34,2	35,2	40,6	33,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{ac} na 100 ha użytków rolnych	48,2	46,3	46,7	47,3	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{ac} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne ...	49,6	46,2	46,3	46,7	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^a w %	46,1	41,0	38,7	39,2	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^a in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	46,3	41,0	38,6	39,1	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^a w %	9,3	8,1	7,8	7,4	Share of sows in pig stocks (as of June) ^a in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	9,4	8,2	7,8	7,3	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	263,1	316,3	348,6	374,1	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne ...	258,4	297,4	330,6	336,8	of which private farms
Udział produkcji mięsa wieprzowego (łącznie z tłuszczami) w ogólnej produkcji żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^d w %	50,3	42,2	39,3	38,0	Share of pork production (including fats) in total production of animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^d in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	49,1	39,7	35,7	36,5	of which private farms
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	802	884	910	939	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	838	903	925	950	of which private farms
na 1 krowę	4487	5395	5687	5747	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4382	5307	5597	5646	of which private farms

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Według normatywnych współczynników (dzielników) przyjęto dla: zbóż — 1, ziemniaków — 7, buraków cukrowych — 12. c W 2015 r. do przeliczeń przyjęto stan koni z 2013 r., w 2017 i w 2018 r. — stan z 2016 r. d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą.

a In 2010 data of the Agricultural Census. b According to standardisation factors (dividers) the following values were assumed for: cereals — 1, potatoes — 7, sugar beets — 12. c In 2015 for calculations horses stocks of 2013 were adopted, in 2017 and in 2018 — as of 2016. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. Since 2018 data are incomparable to those for previous years due to the change of conversion rates in warm post-slaughter weight.

TABL. 1 (369). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Produkcja rolnicza (ceny bieżące) na 1 ha użytków rolnych w zł:					Agricultural output (current prices) per 1 ha of agricultural land in PLN:
produkcja globalna	5686	6782	7908	7714	gross output
w tym gospodarstwa indywidualne	5644	6539	7765	7374	of which private farms
produkcja końcowa	4476	5585	6628	6390	final output
w tym gospodarstwa indywidualne	4384	5321	6494	6034	of which private farms
produkcja towarowa	3995	5102	5819	5889	market output
w tym gospodarstwa indywidualne	3820	4812	5581	5520	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{a,e} na 1 ha użytków rolnych w kg	119,2	123,2	140,2	141,6	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{a,e} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne ...	112,7	117,3	136,8	138,5	of which private farms
Skup produktów rolnych w przeliczeniu na jednostki zbożowe na 1 ha użytków rolnych w dt	32,1	40,6	43,8	42,9	Procurement of agricultural products in terms of cereal units per 1 ha of agricultural land in dt
w tym gospodarstwa indywidualne ...	29,4	38,6	39,8	39,5	of which private farms

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2009/10, 2014/15, 2015/16 i 2016/17.

a In 2010 data of the Agricultural Census. e Concerns respectively the: 2009/10, 2014/15, 2015/16 and 2016/17 farming years.

TABL. 2 (370). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. ha in thousand ha				
O G Ó Ł E M	14859,7	14545,3	14620,3	14669,0	T O T A L
W tym gospodarstwa indywidualne	13212,4	13241,5	13438,9	13526,5	Of which private farms
W dobrej kulturze rolnej	14447,8	14398,2	14490,1	14539,5	In good agricultural condition
w tym gospodarstwa indywidualne ...	12900,4	13127,0	13353,5	13436,6	of which private farms
Pod zasiewami	10365,9	10753,0	10757,0	10829,3	Sown area
w tym gospodarstwa indywidualne ...	9107,1	9679,1	9773,7	9878,0	of which private farms
Grunty ugorowane	431,6	134,1	150,4	179,9	Fallow land
w tym gospodarstwa indywidualne ...	367,7	112,8	137,2	163,5	of which private farms
Uprawy trwałe	389,7	391,0	384,3	352,6	Permanent crops
w tym gospodarstwa indywidualne	378,8	374,1	377,8	346,6	of which private farms
w tym sady	366,7	349,9	362,0	331,0	of which orchards
w tym gospodarstwa indywidualne	358,4	345,2	357,4	327,0	of which private farms
Ogrody przydomowe	31,1	27,4	27,7	27,9	Kitchen gardens
w tym gospodarstwa indywidualne ...	30,6	27,2	27,6	27,9	of which private farms
Łąki trwałe	2578,3	2658,1	2795,8	2754,5	Permanent meadows
w tym gospodarstwa indywidualne ...	2418,6	2537,2	2691,8	2655,3	of which private farms
Pastwiska trwałe	651,2	434,7	374,9	395,4	Permanent pastures
w tym gospodarstwa indywidualne ...	597,6	396,7	345,3	365,3	of which private farms
Pozostałe	411,9	147,1	130,3	129,5	Others
W tym gospodarstwa indywidualne	312,0	114,6	85,5	89,9	Of which private farms

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (371). GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH

Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa rolne Farms									Przeciętna powierzchnia gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thousands	o powierzchni użytków rolnych — w odsetkach with agricultural land area of — in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1 ha up to	1,01— —1,99	2,00— —4,99	5,00— —9,99	10,00— —14,99	15,00— —19,99	20,00— —49,99	50,00 ha i więcej and more		

OGÓŁEM

TOTAL

2010 ^a	1509,1	1,6	19,9	32,6	22,9	10,0	4,8	6,4	1,8	11,3	9,8
2015	1409,6	2,0	18,0	32,2	22,9	10,3	5,1	7,2	2,3	11,6	10,3
2017	1405,7	1,5	18,7	32,0	22,5	10,1	5,0	7,7	2,5	11,7	10,4
2018	1428,8	1,9	20,0	31,5	22,0	9,9	4,9	7,4	2,4	11,5	10,3

w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE O POWIERZCHNI POWYŻEJ 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH
of which PRIVATE FARMS EXCEEDING 1 ha OF AGRICULTURAL LAND

2010 ^a	1480,2	x	20,3	33,1	23,4	10,2	4,9	6,5	1,6	10,1	8,9
2015	1377,9	x	18,4	32,9	23,4	10,6	5,1	7,4	2,2	10,8	9,6
2017	1381,4	x	19,0	32,5	22,9	10,3	5,1	7,8	2,4	10,9	9,7
2018	1397,7	x	20,4	32,2	22,5	10,1	5,0	7,5	2,3	10,8	9,7

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (372). PRODUKCJA GLOBALNA, ŻYCIĘ POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO PRODUKCJI ROLNICZEJ

GROSS AGRICULTURAL OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018 ^a	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
	ceny bieżące current prices				ceny stałe ^b constant prices ^b								
	w mln zł in million PLN				na 1 ha użytków rolnych w zł per 1 ha of agri- cultural land in PLN	rok poprzedni=100 previous year=100							
Produkcja globalna	84484	98638	115612	113151	7714	99,1	103,4	105,5	96,1	107,1	103,0	101,5	127,9
Gross output													
w tym gospodarstwa indywidualne	74573	86586	104351	99739	7374	98,7	102,6	105,8	95,4	108,3	104,6	99,7	127,4
of which private farms													
Żużycie pośrednie	53307	64365	65606	67258	4585	99,9	98,1	104,6	102,6	98,2	102,1	97,3	110,8
Intermediate consumption													
w tym gospodarstwa indywidualne	46674	57117	60381	62779	4641	99,4	98,1	103,5	98,1	98,7	101,4	102,6	110,2
of which private farms													
Wartość dodana brutto	31177	34273	50006	45893	3129	97,7	113,7	90,6	84,7	110,6	103,8	116,6	131,5
Gross value added													
w tym gospodarstwa indywidualne	27899	29469	43970	36960	2732	97,5	114,6	91,7	90,1	111,5	106,5	106,2	132,5
of which private farms													

a Dane nieostateczne. b Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 463.

a Preliminary data. b See general notes, item 9 on page 463.

TABL. 5 (373). GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA (ceny bieżące)

GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^a	2010	2018 ^a	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				na 1 ha użytków rolnych w zł per 1 ha of agricultural land in PLN		
Produkcja globalna	84484	98638	115612	113151	5686	7714	Gross output
w tym gospodarstwa indywidualne	74573	86586	104351	99739	5644	7374	of which private farms
Produkcja roślinna	44916	49436	56107	52779	3023	3598	Crop output
w tym gospodarstwa indywidualne	39539	43924	50592	47631	2992	3522	of which private farms
Produkcja zwierzęca	39568	49202	59505	60372	2663	4116	Animal output
w tym gospodarstwa indywidualne	35034	42662	53759	52108	2652	3852	of which private farms
Produkcja końcowa	66519	81227	96911	93729	4476	6390	Final output
w tym gospodarstwa indywidualne	57922	70461	87272	81611	4384	6034	of which private farms
Produkcja roślinna	28874	33800	39424	35371	1943	2411	Crop output
w tym gospodarstwa indywidualne	24688	29450	35418	31376	1869	2320	of which private farms
Produkcja zwierzęca	37645	47427	57487	58358	2533	3978	Animal output
w tym gospodarstwa indywidualne	33234	41011	51854	50235	2515	3714	of which private farms
Produkcja końcowa netto	57673	66934	82770	78683	3881	5364	Final net output
W tym gospodarstwa indywidualne	53136	59158	74981	68998	4022	5101	Of which private farms
Produkcja towarowa	59357	74203	85072	86383	3995	5889	Market output
w tym gospodarstwa indywidualne	50474	63714	75002	74671	3820	5520	of which private farms
Produkcja roślinna	26116	30816	33437	32550	1758	2219	Crop output
w tym gospodarstwa indywidualne	21648	26638	28910	28731	1638	2124	of which private farms
Produkcja zwierzęca	33241	43387	51635	53833	2237	3670	Animal output
w tym gospodarstwa indywidualne	28826	37076	46092	45940	2182	3396	of which private farms
Produkcja towarowa netto	50511	59910	70931	71337	3399	4863	Net market output
W tym gospodarstwa indywidualne	45687	52411	62711	62059	3458	4588	Of which private farms

a Dane nieostateczne.

a Preliminary data.

TABL. 6 (374). DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ^a (ceny stałe)INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT^a (constant prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^b				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Produkcja globalna	99,1	103,4	105,5	96,1	107,1	103,0	101,5	135,4	127,9	118,9	112,0
Gross output											
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	98,7	102,6	105,8	95,4	108,3	104,6	99,7	133,1	127,4	119,9	113,0
Produkcja roślinna	99,4	104,5	104,0	89,1	110,3	100,6	100,3	115,9	118,5	113,4	111,3
Crop output											
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	99,0	104,0	103,6	89,1	112,4	100,7	101,0	116,9	120,6	117,4	114,3
Produkcja zwierzęca	98,6	102,1	107,2	103,4	103,8	105,6	102,6	153,0	134,3	122,7	112,4
Animal output											
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	98,4	100,9	108,3	101,7	104,3	108,6	98,5	145,9	129,8	120,5	111,6

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 463. b Dane nieostateczne.

a See general notes, item 9 on page 463. b Preliminary data.

TABLE 6 (374). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ^a (dok.)**
 INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^b				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Produkcja końcowa Final output	99,0	106,0	103,7	97,0	107,9	103,5	101,8	156,8	136,4	124,3	113,7
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	98,8	105,1	104,1	96,1	109,3	105,3	99,7	154,0	135,4	125,7	114,8
Produkcja roślinna Crop output	99,4	110,7	99,3	88,0	113,6	100,5	100,5	150,1	131,5	122,3	114,8
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	99,3	110,3	98,8	88,1	116,2	100,8	101,6	153,8	136,1	129,5	119,0
Produkcja zwierzęca Animal output	98,7	102,1	107,4	103,3	104,0	105,7	102,7	156,8	135,5	123,5	112,9
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	98,5	100,9	108,5	101,6	104,4	108,8	98,5	149,8	131,6	121,4	111,9
Produkcja towarowa Market output	101,2	104,7	102,1	99,3	105,7	102,9	103,3	158,4	142,6	125,1	112,4
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	101,4	104,1	102,1	98,4	105,1	105,3	101,3	155,6	142,4	127,0	112,1
Produkcja roślinna Crop output	101,9	107,3	96,0	94,1	109,5	99,8	100,5	141,8	132,2	117,7	109,8
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	102,1	107,5	94,7	94,5	108,5	99,9	101,8	142,0	135,9	123,2	110,4
Produkcja zwierzęca Animal output	100,7	102,5	106,9	102,8	103,1	105,1	104,9	167,0	146,8	129,0	113,7
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	100,9	101,4	108,0	100,9	102,8	109,0	101,0	162,4	143,3	128,2	113,2

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 463. b Dane nieostateczne.

a See general notes, item 9 on page 463. b Preliminary data.

TABLE 7 (375). **GLOBALNA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA (ceny bieżące)**
 GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^a	2010	2018 ^a	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN		w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT							
O G Ó Ł E M	84484	98638	115612	113151	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	44916	49436	56107	52779	53,2	46,6	Crop output
Zboża	15068	16316	18740	17316	17,9	15,3	Cereals
w tym zboża podstawowe	12558	13381	15004	13497	14,9	11,9	of which basic
w tym:							of which:
pszenica	5980	7163	7601	6968	7,1	6,2	wheat
żyto	1520	1047	1470	1294	1,8	1,1	rye
jęczmień	1796	1684	2193	1991	2,1	1,8	barley
Ziemiaki	4094	3170	4687	3955	4,9	3,5	Potatoes
Przemysłowe	5497	6233	7177	6413	6,5	5,7	Industrial
buraki cukrowe	1653	1734	2355	2229	2,0	2,0	sugar beets
pozostałe	3844	4499	4822	4184	4,3	3,7	others
Warzywa	6276	9397	10077	10426	7,4	9,2	Vegetables
Owoce	3985	6416	6093	6152	4,7	5,4	Fruit
Siano łąkowe	2372	1457	1848	1635	2,8	1,4	Meadow hay
Pozostałe	7624	6447	7485	6882	9,0	6,1	Others

a Dane nieostateczne.

a Preliminary data.

TABL. 7 (375). GLOBALNA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA (dok.)

GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^a	2010	2018 ^a	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.)							
GROSS OUTPUT (cont.)							
Produkcja zwierzęca	39568	49202	59505	60372	46,8	53,4	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	20323	27981	32829	33259	24,1	29,3	Animals for slaughter ^b
w tym:							of which:
bydło (bez cieląt)	3406	5540	6919	7160	4,0	6,3	cattle (excluding calves)
cielęta	482	133	77,7	66,7	0,6	0,1	calves
trzoda chlewna	9270	10837	13323	12433	11,0	11,0	pigs
owce	22,6	16,7	17,3	18,6	0,0	0,0	sheep
drób	6890	11236	12273	13374	8,2	11,8	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	249	-89,9	872	91,5	0,3	0,1	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	13203	14652	18514	18556	15,6	16,4	Cows' milk
Jaja kurze	4146	5176	5828	6347	4,9	5,6	Hen eggs
Wełna nieprana owcza	5,3	3,1	6,3	8,2	0,0	0,0	Sheep's greasy wool
Obornik	1205	904	893	987	1,4	1,0	Manure
Pozostałe	437	576	562	1123	0,5	1,0	Others
PRODUKCJA TOWAROWA							
MARKET OUTPUT							
O G Ó Ł E M	59357	74203	85072	86383	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	26116	30816	33437	32550	44,0	37,7	Crop output
Zboża	8101	8317	9400	7283	13,7	8,4	Cereals
w tym zboża podstawowe	7231	7023	7763	6972	12,2	8,1	of which basic cereals
w tym:							of which:
pszenica	4011	4727	5375	4617	6,8	5,3	wheat
żyto	1115	629	829	792	1,9	0,9	rye
jęczmień	780	674	723	674	1,3	0,8	barley
Ziemniaki	2288	1681	2439	2440	3,9	2,9	Potatoes
Przemysłowe	5048	5091	5391	5109	8,5	5,9	Industrial
buraki cukrowe	1616	1883	2263	2278	2,7	2,6	sugar beets
pozostałe	3432	3208	3128	2831	5,8	3,3	others
Warzywa	4455	7577	8209	8334	7,5	9,6	Vegetables
Owoce	3112	5328	4937	4928	5,2	5,7	Fruit
Siano łąkowe	1,8	4,5	1,4	1,4	0,0	0,0	Meadow hay
Pozostałe	3111	2817	3060	4454	5,2	5,2	Others
Produkcja zwierzęca	33241	43387	51635	53833	56,0	62,3	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	18655	26214	30487	31595	31,4	36,5	Animals for slaughter ^b
w tym:							of which:
bydło (bez cieląt)	3202	5226	6526	6752	5,4	7,8	cattle (excluding calves)
cielęta	387	104	65,7	56,3	0,7	0,1	calves
trzoda chlewna	8191	9895	11832	11725	13,8	13,6	pigs
owce	11,7	12,8	14,3	16,8	0,0	0,0	sheep
drób	6631	10765	11830	12843	11,2	14,9	poultry
Mleko krowie	10691	12212	15881	15797	18,0	18,3	Cows' milk
Jaja kurze	3478	4493	4815	5417	5,9	6,3	Hen eggs
Wełna nieprana owcza	4,5	2,8	5,4	8,2	0,0	0,0	Sheep's greasy wool
Pozostałe	412	465	447	1016	0,7	1,2	Others

a Dane nieostateczne. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Preliminary data. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 8 (376). POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

Stan w czerwcu

SOWN AREA

As of June

ZIEMIOPLODY	2010 ^a	2015	2017	2018	2010 ^a	2015	2017	2018	CROPS
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	w tys. ha in thousand ha								
OGÓŁEM	10366	10753	10757	10829	9107	9679	9774	9878	TOTAL
Zboża	7597	7512	7602	7806	6853	6857	7018	7217	Cereals
zboża podstawowe	6054	5937	6062	6072	5415	5396	5587	5598	basic cereals
pszenica	2124	2395	2392	2417	1757	2051	2086	2125	wheat
ozima	1868	2080	1950	1925	1519	1753	1666	1671	winter
jara	256	315	442	492	238	298	420	454	spring
żyto	1060	725	873	894	996	684	838	861	rye
jęczmień	971	839	954	976	865	762	885	894	barley
ozimy	249	231	190	203	204	193	160	170	winter
jary	722	608	764	773	661	569	725	724	spring
owies	574	461	491	497	551	448	478	483	oats
pszenżyto	1325	1516	1352	1288	1246	1450	1300	1235	triticale
mieszanki zbożowe	1094	813	880	993	1087	810	878	989	cereal mixed
gryka i proso	116	91,8	97,4	96,2	108	87,0	93,5	92,0	buckwheat and millet
kukurydza na ziarno	333	670	562	645	243	564	459	538	maize for grain
Strączkowe na ziarno	172	407	272	269	156	378	247	243	Pulses for grain
konsumpcyjne	43,4	91,0	71,3	66,2	40,6	84,4	67,2	60,9	consumer
pastewne	129	316	201	203	116	294	180	182	feed
Ziemniaki	375	292	321	291	358	279	306	276	Potatoes
Przemysłowe	1211	1191	1205	1149	881	932	946	932	Industrial
w tym:									of which:
buraki cukrowe	206	180	232	239	165	148	192	199	sugar beets
oleiste	985	994	956	891	697	767	738	714	oilseeds
w tym rzepak i rzepak	945	947	914	845	661	725	700	672	of which rape and turnip rape
włókniste	0,6	0,9	1,3	0,4	0,6	0,8	1,2	0,3	fibrous
w tym len	0,5	0,3	0,2	0,1	0,5	0,3	0,1	0,1	of which flax
tytoń	15,7	13,4	12,9	16,4	15,7	13,4	12,8	16,3	tobacco
chmiel	1,7	1,5	1,7	1,7	1,6	1,4	1,6	1,6	hop
Pastewne	730	1056	1046	1014	618	960	962	932	Feed
w tym:									of which:
okopowe	16,4	9,4	7,8	5,2	15,8	9,3	7,8	5,2	root plants
motylkowe wieloletnie	124	93	100	88	106	79	85	74	perennial legumes
kukurydza na zielonkę	395	555	596	602	331	495	544	551	maize for feed
Pozostałe uprawy ^b	281	295	311	300	241	273	295	278	Other crops ^b
w tym warzywa gruntowe ...	138	151	170	159	131	141	160	150	of which ground vegetables

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Warzywa, truskawki, uprawy na nawozy zielone, wysadki okopowych oraz inne wcześniej niewymienione.

a Data of the Agricultural Census. b Vegetables, strawberries, green fertilizer crops, root plant planting and others not elsewhere classified.

TABL. 9 (377). ZBIORY I PLONY ZIEMIOPŁODÓW^a
 CROP PRODUCTION AND YIELDS^a

LATA YEARS ZIEMIOPŁODY CROPS	Zbiory w tys. t Production in thousand tonnes		Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
Zboża 2011—2015	28743	24838	37,8	35,9
Cereals 2015	28003	24179	37,3	35,3
..... 2017	31925	28215	42,0	40,2
..... 2018	26780	23761	34,3	32,9
zboża podstawowe 2011—2015	21902	18819	37,2	35,3
basic cereals 2015	22491	19223	37,9	35,6
..... 2017	24909	22023	41,1	39,4
..... 2018	20287	18045	33,4	32,2
pszenica 2011—2015	10004	7934	44,6	41,5
wheat 2015	10958	8626	45,7	42,1
..... 2017	11666	9642	48,8	46,2
..... 2018	9820	8280	40,6	39,0
żyto 2011—2015	2731	2514	27,8	27,1
rye 2015	2013	1843	27,8	27,0
..... 2017	2674	2526	30,6	30,1
..... 2018	2167	2055	24,2	23,9
jęczmień 2011—2015	3335	2896	35,9	34,6
barley 2015	2961	2560	35,3	33,6
..... 2017	3793	3397	39,8	38,4
..... 2018	3048	2703	31,2	30,2
owies 2011—2015	1344	1294	27,6	27,5
oats 2015	1220	1180	26,5	26,3
..... 2017	1465	1417	29,8	29,6
..... 2018	1166	1129	23,5	23,4
pszenżyto 2011—2015	4489	4181	35,9	35,2
triticale 2015	5339	5013	35,2	34,6
..... 2017	5312	5040	39,3	38,8
..... 2018	4086	3878	31,7	31,4
mieszanki zbożowe 2011—2015	3097	3083	29,9	29,9
cereal mixed 2015	2250	2241	27,7	27,7
..... 2017	2847	2840	32,3	32,3
..... 2018	2506	2498	25,2	25,2
gryka i proso 2011—2015	134	127	13,3	13,5
buckwheat and millet 2015	106	101	11,5	11,7
..... 2017	147	141	15,1	15,1
..... 2018	123	119	12,8	12,9
kukurydza na ziarno 2011—2015	3610	2810	63,6	61,5
maize for grain 2015	3156	2613	47,1	46,3
..... 2017	4022	3211	71,5	69,9
..... 2018	3864	3099	59,9	57,6
Strączkowe na ziarno: Pulses for grain:				
konsumpcyjne 2011—2015	108	96,1	21,1	20,5
consumer 2015	172	155	18,8	18,4
..... 2017	173	163	24,3	24,2
..... 2018	138	126	20,9	20,6
pastewne 2011—2015	367	344	20,7	20,8
feed 2015	546	507	17,3	17,2
..... 2017	436	393	21,7	21,8
..... 2018	328	291	17,7	17,7

a W okresie wieloletnim — przeciętne roczne.

a During long-term period — annual averages.

TABL. 9 (377). ZBIORY I PLONY ZIEMIOPŁODÓW^a (dok.)CROP PRODUCTION AND YIELDS^a (cont.)

LATA YEARS ZIEMIOPŁODY CROPS	Zbiory w tys. t Production in thousand tonnes		Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
Ziemniaki 2011—2015	7708	7220	234	228
Potatoes	2015 6152	5674	210	204
	2017 8956	8390	279	274
	2018 7312	6799	251	247
Buraki cukrowe 2011—2015	11622	9542	589	595
Sugar beets	2015 9364	7798	520	526
	2017 15733	13068	679	681
	2018 14303	12084	599	608
Oleiste 2011—2015	2515	1780	27,9	26,3
Oilseeds	2015 2763	1950	27,8	25,4
	2017 2770	2108	29,0	28,6
	2018 2269	1774	25,5	24,8
w tym rzepak i rzepik 2011—2015	2476	1746	28,3	26,8
of which rape and turnip rape	2015 2701	1894	28,5	26,1
	2017 2697	2045	29,5	29,2
	2018 2202	1713	26,1	25,5
Len — słoma 2011—2015	0,8	0,8	15,4	15,7
Flax — straw	2015 0,4	0,4	14,0	16,1
	2017 1,4	1,2	8,0	8,4
	2018 0,2	0,2	22,9	28,0
Tytoń 2011—2015	32,5	32,5	22,1	22,1
Tobacco	2015 27,3	27,2	20,3	20,3
	2017 32,5	32,4	25,2	25,3
	2018 33,2	33,0	20,3	20,2
Chmiel 2011—2015	2,4	2,3	15,2	15,3
Hop	2015 2,3	2,2	15,7	15,9
	2017 3,3	3,1	19,5	19,7
	2018 3,2	3,1	19,3	19,5
Okopowe pastewne 2011—2015	650	641	439	443
Feed root plants	2015 338	336	360	361
	2017 353	352	451	452
	2018 203	203	390	391
Siano:				
Hay:				
z trwałych użytków zielonych 2011—2015	14956	14559	47,0	48,2
from permanent green land	2015 12399	11826	40,1	40,3
	2017 16516	16165	52,1	53,2
	2018 14006	13685	44,5	45,3
z roślin strączkowych 2011—2015	84,8	80,2	35,7	36,3
from pulses	2015 118	115	31,9	32,5
	2017 94,1	92,7	36,8	37,4
	2018 64,1	62,3	30,4	31,3
z roślin motylkowych 2011—2015	1857	1700	46,2	46,6
from legumes	2015 1669	1537	36,8	36,6
	2017 2021	1879	48,6	48,8
	2018 1533	1427	39,7	40,1
Słoma zbóż podstawowych 2011—2015	22226	19148	37,7	35,9
Straw from basic cereals	2015 22097	19044	37,2	35,3
	2017 24751	22050	40,8	39,5
	2018 19585	17527	32,3	31,3

a W okresie wieloletnim — przeciętne roczne.

a During long-term period — annual averages.

TABLE 10 (378). **ZBIORY I PLONY WARZYW**
VEGETABLE PRODUCTION AND YIELDS

WARZYWA	2011— —2015 ^a	2015	2017	2018	2011— —2015 ^a	2015	2017	2018	VEGETABLES
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
Zbiory w tys. t	5279	4795	5705	5271	5069	4598	5465	5093	Production in thousand tonnes
Warzywa gruntowe	4358	3793	4583	4109	4198	3641	4404	3991	Ground vegetables
w tym:									of which:
kapusta	1076	875	1010	913	1072	872	1007	910	cabbages
cebula	614	548	667	563	550	494	610	527	onions
marchew	793	678	827	726	754	653	792	710	carrots
buraki	334	297	336	298	329	293	333	297	beetroots
ogórki	264	221	249	245	260	215	244	241	cucumbers
pomidory	262	236	255	253	259	233	251	249	tomatoes
Warzywa z upraw pod osłonami	921	1002	1122	1162	871	957	1061	1102	Vegetables cultivated under covers
Plony warzyw gruntowych z 1 ha w dt									Yields of ground vegetables per 1 ha in dt
Kapusta	457	372	492	440	457	372	492	440	Cabbages
Cebula	253	219	257	227	246	214	250	223	Onions
Marchew	361	306	374	324	356	302	370	326	Carrots
Buraki	320	272	335	291	319	271	335	291	Beetroots
Ogórki	174	147	179	168	172	144	177	166	Cucumbers
Pomidory	250	222	274	260	249	222	273	258	Tomatoes

a Przeciętne roczne.

a Annual averages.

TABLE 11 (379). **ZBIORY OWOCÓW W SADACH^a**
FRUIT PRODUCTION IN ORCHARDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011— —2015 ^b	2015	2017	2018	2011— —2015 ^b	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	w tys. t in thousand tonnes								
Zbiory owoców z drzew	3379	3582	2656	4495	3343	3545	2628	4459	Tree fruit production
w tym:									of which:
jabłka	2964	3169	2441	4000	2932	3137	2416	3968	Apples
gruszki	69,3	69,6	55,1	90,9	68,3	68,7	54,3	89,4	Pears
śliwki	99,5	94,9	58,4	121	98,8	94,2	58,0	120	Plums
wiśnie	179	179	71,6	201	177	177	71,0	200	Sour cherries
czereśnie	44,6	48,1	19,7	60,0	44,2	47,6	19,6	59,8	Sweet cherries
Zbiory owoców jagodowych	556	518	495	578	551	511	488	571	Berry fruit production
w tym:									of which:
truskawki	183	205	178	196	182	203	177	195	Strawberries
maliny	114	79,9	104	116	114	79,8	104	115	Raspberries
porzeczki	177	160	129	165	176	159	128	164	Currants
agrest	14,1	12,1	9,5	11,5	14,0	12,1	9,5	11,5	Gooseberries

a Do 2015 r. łącznie z produkcją poza sadami (w tym także w ogrodach przydomowych); zbiory truskawek dla każdego roku łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne (łącznie z produkcją poza sadami, w tym także w ogrodach przydomowych).

a Until 2015 including production outside orchards (including kitchen gardens); production of strawberries in each year including kitchen gardens. b Annual averages (including production outside orchards, in kitchen gardens as well).

TABL. 12 (380). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA I OWCE**

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS AND SHEEP
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS									
Bydło	5742	5961	6143	6201	5400	5648	5849	5901	Cattle
w tym krowy	2646	2445	2374	2429	2499	2315	2255	2309	of which cows
Trzoda chlewna	15244	11640	11353	11828	13099	9182	8955	9322	Pigs
w tym lochy	1424	947	885	871	1225	750	700	685	of which sows
Owce	261	228	261	277	239	212	246	260	Sheep
w tym maciorki	168	143	169	166	157	133	159	155	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych ^b (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	7158	6740	6824	6943	6551	6112	6222	6319	In terms of large heads ^b (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt.
PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads

Bydło	39	41	42	42	41	43	44	44	Cattle
w tym krowy	18	17	16	17	19	17	17	17	of which cows
Trzoda chlewna	103	80	78	81	99	69	67	69	Pigs
w tym lochy	9,6	6,5	6,0	5,9	9,3	5,7	5,2	5,1	of which sows
Owce	1,8	1,6	1,8	1,9	1,8	1,6	1,8	1,9	Sheep
w tym maciorki	1,1	1,0	1,2	1,1	1,2	1,0	1,2	1,1	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych ^b (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	48	46	47	47	50	46	46	47	In terms of large heads ^b (cattle, pigs, sheep and horses)

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W 2015 r. do przeliczeń przyjęto stan koni z 2013 r., w 2017 r. i w 2018 r. — stan z 2016 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników) dla: bydła — 0,8, trzody chlewniej — 0,15, owiec — 0,08, koni — 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b In 2015 for calculations horses stocks of 2013 were adopted, in 2017 and in 2018 — as of 2016.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads for: cattle — 0.8, pigs — 0.15, sheep — 0.08, horses — 1.0.

TABL. 13 (381). **DRÓB^a**

Stan w końcu roku
POULTRY^a
End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Drób kurzy w tys. szt.	130959	139588	176710	180758	156472	Hens in thousand heads
w tym nioski	50659	49536	53038	56335	46259	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	1463	1213	953	1026	986	Geese in thousand heads
Indyki w tys. szt.	7366	9008	10846	14386	13054	Turkeys in thousand heads
Kaczki ^b w tys. szt.	2672	3401	3604	5125	5101	Ducks ^b in thousand heads
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt.	881	960	1209	1232	1157	Hens per 100 ha of agricultural land in heads
w tym nioski	341	341	363	384	342	of which laying hens

a W latach 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym.

a In 2010 and 2015 aged more than 2 weeks. b Including other poultry.

TABLE 14 (382). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		2010	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	na 100 ha użytków rolnych w szt. per 100 ha of agricultural land in heads		
	w tys. szt. in thousand heads							
Bydło (bez cieląt)	1331	1569	1814	1825	1746	9,0	12,4	Cattle (excluding calves)
Cielęta	663	149	25	-14	-14	4,5	-0,1	Calves
Trzoda chlewna	19745	15773	15447	14699	11263	132,9	100,2	Pigs
Owce	129	78	89	93	83	0,9	0,6	Sheep
Konie	66	41	35	29	29	0,4	0,2	Horses

TABLE 15 (383). **PRODUKCJA, IMPORT, EKSPORT I SPOŻYCIE MIĘSA, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION, IMPORTS, EXPORTS AND CONSUMPTION OF MEAT, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				na 1 ha użytków rolnych per 1 ha of agricultural land	na 1 mieszkańca per capita			
					w kg	in kg			

W WADZE ŻYWEJ
IN LIVE WEIGHT

Produkcja żywca rzeźnego ...	5205	6157	6857	7111	350,3	484,8	135,1	185,1	Production of animals for slaughter
bydło (bez cieląt)	743	918	1091	1106	50,0	75,4	19,3	28,8	cattle (excluding calves)
cielęta	55	14	2,4	-3,3	3,7	-0,2	1,4	-0,1	calves
trzoda chlewna	2388	2354	2428	2530	160,7	172,5	62,0	65,8	pigs
owce	3,9	2,4	2,9	3,0	0,3	0,2	0,1	0,1	sheep
konie	38	23	20	17	2,5	1,2	1,0	0,5	horses
drób	1971	2840	3307	3452	132,7	235,3	51,2	89,9	poultry
kozy i króliki	6,3	6,1	5,8	6,2	0,4	0,4	0,1	0,1	goats and rabbits

W WADZE POUBOJOWEJ CIEPŁEJ^a
IN POST-SLAUGHTER WARM WEIGHT^a

Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	3909	4601	5097	5488	263,1	374,1	101,5	142,9	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	3703	4351	4815	5186	249,2	353,5	96,1	135,0	meat and fats
wołowe	389	476	562	573	26,2	39,1	10,1	14,9	beef
cielęce	33	8,3	1,4	-2,0	2,2	-0,1	0,9	-0,1	veal
wieprzowe	1863	1836	1894	1973	125,4	134,5	48,4	51,4	pork
baranie	1,8	1,1	1,3	1,3	0,1	0,1	0,0	0,0	mutton
końskie	20	13	11	11	1,3	0,7	0,5	0,3	horseflesh
drobiowe	1380	1988	2316	2597	92,9	177,0	35,8	67,6	poultry
kozio i królicze ^b	16	29	30	32	1,1	2,2	0,4	0,9	goat and rabbit ^b
podroby	206	250	282	303	13,9	20,6	5,4	7,9	pluck

a Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. b Łącznie z dziczyzną.

a Since 2018 data are incomparable to those for previous years due to the change of conversion rates in warm post-slaughter weight. b Including game.

TABLE 15 (383). **PRODUKCJA, IMPORT, EKSPORT I SPOŻYCIE MIĘSA, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW (dok.)**
 PRODUCTION, IMPORTS, EXPORTS AND CONSUMPTION OF MEAT, FATS AND PLUCK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				na 1 ha użyt- ków rolnych per 1 ha of agricultural land	na 1 mieszkańca per capita			
					w kg	in kg			
W WADZE POUBOJOWEJ CIEPŁEJ³ (dok.) IN POST-SLAUGHTER WARM WEIGHT ³ (cont.)									
Import żywych zwierząt w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)	86	226	231	252	5,8	17,2	2,2	6,6	Live animal imports in terms of meat (including fats)
Eksport żywych zwierząt w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)	62	34	31	31	4,2	2,1	1,6	0,8	Live animal exports in terms of meat (including fats)
Niezbilansowane różnice wagowe ^c	-1,1	31	41	-6	-0,1	-0,4	0,0	-0,1	Unbalanced weight differences ^c
Produkcja (mięsa, tłuszczów i podrobów) z uboju	3932	4824	5339	5710	264,6	389,2	102,1	148,6	Production (meat, fats and pluck) from slaughter
mięso i tłuszcze	3727	4543	5018	5412	250,8	368,9	96,8	140,9	meat and fats
podroby	205	281	321	298	13,8	20,3	5,3	7,7	pluck
UBYTKI WAGI W UBOJU NA SKUTEK SCHŁODZENIA WEIGHT LOSSES IN SLAUGHTERING AS A RESULT OF COOLING									
Ubytki	51	61	66	71	3,4	4,8	1,3	1,8	Losses
W WADZE SCHŁODZONEJ^d IN COOLED WEIGHT ^d									
Produkcja z uboju	3881	4763	5273	5671	261,2	386,6	100,7	147,6	Production from slaughter
mięso	3327	4088	4543	4914	223,9	335,0	86,5	127,9	meat
wołowe	373	441	525	540	25,1	36,8	9,7	14,1	beef
cielęce	22	5,9	3,5	7	1,5	0,4	0,6	0,2	veal
wieprzowe	1516	1581	1627	1706	102,0	116,3	39,4	44,4	pork
baranie	1,0	0,7	0,8	1	0,1	0,1	0,0	0,0	mutton
końskie	14	9,7	8,7	7	0,9	0,5	0,4	0,2	horseflesh
drobiowe	1386	2021	2348	2621	93,3	178,7	36,0	68,2	poultry
kozy i królicze ^b	15	29	30,5	32,6	1,0	2,2	0,4	0,8	goat and rabbit ^b
podroby	204	279	319	329	13,7	22,4	5,3	8,6	pluck
tłuszcze	350	396	411	428	23,6	29,2	9,1	11,1	fats
Uzysk tłuszczów poubojowych	10	1,3	1,5	1	0,7	0,1	0,3	0,0	Post-slaughter fats obtained
Ubytki w uboju i przetwórstwie	131	192	198	206	8,8	14,0	3,4	5,4	Losses during slaughtering and processing
Import ^e	649	816	865	941	43,7	64,1	16,8	24,5	Imports ^e
Eksport ^e	1346	2270	2815	3066	90,6	209,0	34,9	79,8	Exports ^e
Zmniejszenie (+) lub zwiększenie (-) zapasów i rezerw	+12	-8,9	-7,1	-29	+0,8	-2,0	+0,3	-0,8	Decreases (+) or increases (-) in stock and reserves
Spożycie (mięsa, podrobów i tłuszczów)	3075	3109	3118	3329	206,9	227,0	79,8	86,7	Consumption (meat, pluck and fats)
mięso i podroby ^f	2834	2885	2868	3074	190,7	209,6	73,5	80,1	meat and pluck ^f
mięso	2690	2724	2695	2919	181,0	199,0	69,8	76,1	meat
wołowe	91	46	123	115	6,1	7,9	2,4	3,0	beef
wieprzowe	1626	1591	1469	1636	109,4	111,5	42,2	42,6	pork
drobiowe	948	1043	1060	1139	63,8	77,6	24,6	29,6	poultry
pozostałe	25	44	43	29	1,7	2,0	0,6	0,8	others
podroby	144	161	173	155	9,7	10,6	3,7	4,0	pluck
tłuszcze z uboju	241	224	250	255	16,2	17,4	6,3	6,6	fats from slaughter

a Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. b Łącznie z dziczyzną. c Różnice wagi między produkcją żywca w przeliczeniu na mięso a produkcją mięsa, tłuszczów i podrobów uzyskanych z uboju; łącznie z ubytkami wagi w obrocie zwierzętami rzeźnymi. d Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę schłodzoną. e Mięso surowe, podroby i tłuszcze oraz przetwory w przeliczeniu na mięso. f Łącznie z mięsem i podrobami przeznaczonymi na przetwory.

a Since 2018 data are incomparable to those for previous years due to the change of conversion rates in warm post-slaughter weight. b Including game. c Weight differences between the production of animals for slaughter in terms of meat and the production of meat, fats and pluck obtained from slaughter; including weight losses in the turnover of animals for slaughter. d Since 2018 data are incomparable to those for previous years due to the change of conversion rates in cooled weight. e Raw meat, pluck and fats as well as products in terms of meat. f Including meat and pluck designated for processing.

TABLE 16 (384). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO, JAJ KURZYCH I WEŁNY NIEPRANEJ OWCZEJ**
PRODUCTION OF COWS' MILK, HEN EGGS AND SHEEP'S GREASY WOOL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011— —2015 ^a	2015	2017	2018	2011— —2015 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
Produkcja mleka w mln l ...	12433	12859	13305	13768	11528	11959	12433	12849	Milk production in million l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	5000	5395	5687	5747	4889	5307	5597	5646	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	10136	10474	10998	11814	8181	8636	9359	8974	Egg production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury noski w szt.	213	223	218	217	210	222	226	201	Average annual number of eggs per laying hen in units
Produkcja wełny w t	707	701	852	902	662	662	818	864	Wool production in t
Przeciętna roczna ilość wełny od 1 owcy w kg	3,2	3,2	3,3	3,3	3,0	3,3	3,4	3,4	Average annual quantity of wool per sheep in kg

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

Uwaga do tabl. 17—20

Bilanse produktów rolniczych (roślinnych i zwierzęcych) opracowano w dostosowaniu do zaleceń Eurostatu.

Note to tables 17—20

Agricultural products balance sheets (crop and animal) were compiled according to Eurostat requirements.

TABLE 17 (385). **BILANS ZBÓŻ^a**

CEREALS BALANCE SHEET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009/10	2014/15	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
Przychód	31934	34174	32398	34230	Resource
Produkcja (zbiory)	29827	31946	29849	31926	Production
Import	2029	1741	2372	2302	Imports
Zmniejszenie zapasów ^b	78	487	177	2	Decrease in stocks ^b
Rozchód	31934	34174	32398	34230	Use
Eksport	2715	7166	7446	5040	Exports
Zużycie krajowe	27526	26389	24524	24869	Domestic uses
siew	1767	1668	1174	1213	sowing
straty	1271	1130	971	1042	losses
spasanie	16914	16094	15517	15626	feeding
zużycie przemysłowe ^c	2360	2575	2021	2145	industrial uses ^c
spożycie	5214	4922	4841	4843	consumption
Zwiększenie zapasów ^b	1693	619	428	4321	Increase in stocks ^b

a Pszenica, żyto, jęczmień, owies i mieszanki zbożowe, pszenżyto, kukurydza na ziarno, zboża pozostałe (proso, gryka).
b Zapasy w przetwórstwie przemysłowym i w handlu. c Bez przemiału zbóż.

a Wheat, rye, barley, oats and cereal mixed, triticale, maize for grain, other cereals (millet, buckwheat). b Stocks in industrial processing and trade. c Excluding grain milling.

TABL. 18 (386). **BILANS ZIEMNIAKÓW^a**
 POTATOES BALANCE SHEET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009/10	2014/15	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
Przychód	10077	8063	9347	9834	Resource
Produkcja (zbiory)	9703	7690	8872	9172	Production
Import	374	373	475	662	Imports
Rozchód	10077	8063	9347	9834	Use
Eksport	472	699	843	934	Exports
Zużycie krajowe	9605	7364	8504	8900	Domestic uses
sadzenie	1355	751	882	750	planting
straty	900	544	628	662	losses
spasanie	2279	1724	1863	1913	feeding
zużycie przemysłowe	651	495	1294	1613	industrial uses
w tym na skrobię	610	448	1250	1562	of which for starch
spożycie	4420	3850	3837	3962	consumption

a Łącznie z przeznaczonymi na przetwory.
 a Including potatoes designated for processing.

TABL. 19 (387). **BILANS MLEKA KROWIEGO ŚWIEŻEGO^a**
 FRESH COWS' MILK BALANCE SHEET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln l in million l				
Przychód	12898	14530	15018	15563	Resource
Produkcja	11921	12859	13305	13768	Production
Import	977	1630	1713	1787	Imports
Zmniejszenie zapasów ^b	—	41	—	8,9	Decrease in stocks ^b
Rozchód	12898	14530	15018	15563	Use
Eksport	2764	3485	4449	4899	Exports
Zużycie krajowe	10133	11045	10490	10665	Domestic uses
straty	24	26	26	26	losses
spasanie	550	590	610	682	feeding
spożycie	9559	10429	9854	9957	consumption
Zwiększenie zapasów ^b	1	—	79	—	Increase in stocks ^b

a Łącznie z przeznaczonym na przetwory. b Zapasy w przetwórstwie przemysłowym i w handlu.
 a Including milk designated for processing. b Stocks in industrial processing and trade.

TABL. 20 (388). **BILANS JAJ^a**
 EGGS BALANCE SHEET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
Przychód	669	611	643	696	Resource
Produkcja	637	590	620	667	Production
Import	32	21	23	29	Imports
Rozchód	669	611	643	696	Use
Eksport	177	262	336	273	Exports
Zużycie krajowe	492	349	307	423	Domestic uses
jaja do wylęgu	67	84	94	100	eggs for hatching
straty	2	1	1	4	losses
spasanie	1	1	1	4	feeding
zużycie przemysłowe	1	1	1	5	industrial uses
spożycie	421	262	210	310	consumption

a Kurze, kaczce, gęsie i indycze; łącznie z przeznaczonymi na przetwory.
 a Hen, duck, geese and turkey eggs; including eggs designated for processing.

TABL. 21 (389). **CIĄGNIKI ROLNICZE**

Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2013	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M TOTAL				
W tysiącach sztuk	1418,4	1436,1	1491,7	In thousand units
Przeciętna nominalna moc silnika w kW	37,9	42,5	45,3	Average nominal motor power in kW
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	11	10	9,7	Agricultural land area per tractor in ha
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS				
W tysiącach sztuk	1395,7	1418,7	1473,3	In thousand units
Przeciętna nominalna moc silnika w kW	37,4	42,1	44,9	Average nominal motor power in kW
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	9,5	9,4	9,0	Agricultural land area per tractor in ha

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic survey conducted every three years.

TABL. 22 (390). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**

CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009/10 ^a	2014/15	2016/17	2017/18		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	1771	1792	2050	2077	1873	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	1024	1004	1151	1179	1055	nitrogenous
fosforowe	352	304	343	339	309	phosphatic
potasowe	396	485	556	559	509	potassic
Nawozy wapniowe	591	568	775	809	660	Lime fertilizers
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	119,2	123,2	140,2	141,6	138,5	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	68,9	69,0	78,7	80,4	78,0	nitrogenous
fosforowe	23,7	20,9	23,5	23,1	22,8	phosphatic
potasowe	26,6	33,3	38,0	38,1	37,6	potassic
Nawozy wapniowe	39,8	39,0	53,0	55,1	48,8	Lime fertilizers

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi.

a Data of the Agricultural Census. b Including mixed fertilizers.

TABLE 23 (391). **SPRZEDAŻ ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN**
SALES OF PLANT PROTECTION PRODUCTS

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN	2010	2015	2017	2018	PLANT PROTECTION PRODUCTS
	w t in t				
W masie towarowej	51613	67298	71446	65335	In commodity mass
Owadobójcze	2945	4687	5440	5451	Insecticides
Grzybobójcze i zaprawy nasienne	12867	18268	17429	19744	Fungicides and seed treatments
Chwastobójcze	30228	38799	43030	35863	Herbicides
Regulatory wzrostu	3014	4293	4261	3406	Plants growth regulators
Gryzoniobójcze	147	56	1	1	Rodenticides
Pozostałe	2412	1195	1285	870	Others
W substancji czynnej	19449	24006	25075	23178	In active substance

TABLE 24 (392). **BYDŁO, OWCE I KONIE WPISANE DO KSIĄG INWENTARZA ZARODOWEGO**
Stan w końcu roku
CATTLE, SHEEP AND HORSES IN BREEDING REGISTERS
End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bydło: buhaje	2080	2905	2765	2376	Cattle: bulls
krowy	578093	692167	725731	734746	cows
Owce — maciorki	70607	86282	85503	86032	Sheep — ewes
Konie: ogiery	3705	3225	2886	2874	Horses: stallions
klacze	19239	17089	15662	16128	mares

Źródło: dane Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Polskiego Związku Owcarskiego oraz Polskiego Związku Hodowców Koni.

Source: data of the Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers, the Polish Union of Sheep-Farmers and the Polish Horse Breeders Association.

TABLE 25 (393). **INSEMINACJA KRÓW**
ARTIFICIAL INSEMINATION OF COWS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Punkty inseminacyjne (stan w dniu 31 XII)	3432	6770	9413	10806	Insemination facilities (as of 31 XII)
Krowy i jałówki inseminowane:					Cows and heifers inseminated:
w tysiącach sztuk	2282	2295	2045	2005	in thousand heads
w % ogólnej liczby krów i jałówek ^a	78,7	86,1	78,5	75,4	in % of total cows and heifers ^a

^a Do obliczenia relacji przyjęto ogólną liczbę krów i jałówek według stanu w czerwcu.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

^a For calculating the ratio, the total number of cows and heifers as of June was adopted.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 26 (394). **SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018	AGRICULTURAL PRODUCTS
CENY BIEŻĄCE CURRENT PRICES W milionach złotych In million PLN					
O G Ó Ł E M	41324,5	57040,2	65308,6	64243,0	T O T A L
Produkty roślinne	13777,6	18600,1	19545,4	19080,9	Crop products
w tym:					of which:
Zboża	5241,3	7492,6	8087,5	7712,5	Cereals
w tym:					of which:
zboża podstawowe	4575,7	6287,0	6742,0	6062,5	basic cereals
pszenica	3358,1	4541,1	5165,7	4392,9	wheat
żyto	397,0	458,2	505,2	486,9	rye
jęczmień	418,5	536,9	522,6	498,2	barley
owies i mieszanki zbożowe	36,0	57,6	59,8	80,0	oats and cereal mixed
pszenżyto	366,1	693,2	488,7	604,5	triticale
kukurydza na ziarno	650,2	1190,6	1317,0	1629,0	maize for grain
w tym zboża konsumpcyjne i paszo- we	5195,4	7406,9	8015,9	7648,4	of which consumer and for feeds cer- eals
w tym:					of which:
zboża podstawowe	4536,3	6208,0	6683,6	6007,4	basic cereals
pszenica	3339,7	4503,8	5139,5	4372,4	wheat
żyto	394,3	450,7	501,0	480,6	rye
jęczmień	410,7	523,0	511,3	486,4	barley
owies i mieszanki zbożowe	33,6	53,5	56,3	75,6	oats and cereal mixed
pszenżyto	358,0	677,0	475,5	592,4	triticale
kukurydza na ziarno	643,9	1184,2	1304,5	1620,4	maize for grain
Strączkowe konsumpcyjne ^a	14,0	27,8	38,6	39,9	Consumer pulses ^a
Ziemniaki	417,7	610,9	673,9	735,5	Potatoes
Buraki cukrowe	1089,2	1277,3	1408,2	1560,2	Sugar beets
Rzepak i rzepik	2539,0	2857,0	2728,6	2463,4	Rape and turnip rape
w tym przemysłowy	2535,4	2838,9	2726,3	2458,3	of which industrial
Warzywa	1291,3	1817,0	1808,6	2208,2	Vegetables
Owoce	1904,2	3211,6	3299,5	2923,4	Fruit
Siano łąkowe	1,8	4,5	1,4	1,4	Meadow hay
Słoma zbóż podstawowych	15,4	24,5	24,7	34,0	Straw from basic cereals
Produkty zwierzęce	27546,9	38440,1	45763,2	45162,1	Animal products
w tym:					of which:
Bydło (bez cieląt)	2797,4	5008,0	5957,7	5941,7	Cattle (excluding calves)
Cielęta	119,0	140,7	63,7	57,9	Calves
Trzoda chlewna	7731,9	9665,4	11388,0	10628,9	Pigs
Owce	10,0	12,0	13,3	16,0	Sheep
Konie	102,1	120,1	116,4	124,4	Horses
Drób	6245,8	10550,8	11606,3	11884,5	Poultry
Mleko krowie	9338,2	11983,7	15731,0	15633,7	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	349,0	246,6	205,6	163,7	Consumer hen eggs
Wełna nieprana owcza	0,9	1,0	0,5	0,8	Sheep's greasy wool

a Bez materiału siewnego.

a Excluding sowing.

TABL. 26 (394). **SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**

PROCUREMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTS (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018	AGRICULTURAL PRODUCTS
----------------	------	------	------	------	-----------------------

CENY BIEŻĄCE (dok.)
CURRENT PRICES (cont.)

Na 1 ha użytków rolnych w zł
Per 1 ha of agricultural land in PLN

OGÓŁEM	2781	3922	4467	4380	TOTAL
Produkty: roślinne	927	1279	1337	1301	Products: crop
zwierzęce	1854	2643	3130	3079	animal

Udział skupu w końcowej produkcji rolniczej w %
Share of procurement in final agricultural output in %

OGÓŁEM	62,1	69,8	67,4	69,4	TOTAL
--------------	------	------	------	------	-------

W PRZELICZENIU NA JEDNOSTKI ZBOŻOWE^b
IN TERMS OF CEREAL UNITS^b

W milionach ton
In million tonnes

OGÓŁEM	477,7	590,4	639,3	629,5	TOTAL
Produkty: roślinne	171,1	203,9	220,2	203,4	Products: crop
zwierzęce	306,6	386,5	419,1	426,1	animal

Na 1 ha użytków rolnych w dt
Per 1 ha of agricultural land in dt

OGÓŁEM	32,1	40,6	43,8	42,9	TOTAL
Produkty: roślinne	11,5	14,0	15,1	13,9	Products: crop
zwierzęce	20,6	26,6	28,7	29,0	animal

^b Jednostka zbożowa jest to przeciętna wartość energetyczna i białkowa 1 dt zbóż.

^b A cereal unit is the average energy and protein equivalent of 1 dt of cereals.

TABL. 27 (395). **DYNAMIKA SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny stałe^a)**INDICES OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
OGÓŁEM	106,3	106,7	108,5	99,7	102,8	104,7	102,8	211,0	161,2	135,2	110,6
TOTAL											
Produkty roślinne	117,1	107,0	107,6	93,8	105,2	99,7	105,8	198,4	170,9	135,3	111,0
Crop products											
Produkty zwierzęce	100,6	106,6	108,9	102,5	101,7	107,0	101,6	213,0	154,8	134,0	110,5
Animal products											

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 463.

^a See general notes, item 9 on page 463.

TABLE 28 (396). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018	AGRICULTURAL PRODUCTS
OGÓŁEM					
TOTAL					
Zboża w tys. t	9383,2	12005,0	12927,1	11271,3	Cereals in thousand tonnes
w tym:					of which:
zboża podstawowe	8275,4	9896,7	10488,6	8628,4	basic cereals
pszenica	5603,2	6785,5	7768,8	6042,4	wheat
żyto	940,6	889,5	921,5	810,6	rye
jęczmień	850,9	877,2	850,7	729,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	103,4	117,3	114,5	134,8	oats and cereal mixed
pszenżyto	777,3	1227,2	833,1	911,3	triticale
kukurydza na ziarno	1098,1	2098,9	2416,2	2623,0	maize for grain
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	9322,6	11889,8	12839,4	11204,6	of which consumer and for feeds cereals
w tym:					of which:
zboża podstawowe	8221,2	9787,5	10412,2	8568,6	basic cereals
pszenica	5581,0	6739,4	7736,1	6020,8	wheat
żyto	936,1	876,5	916,4	805,5	rye
jęczmień	838,6	856,8	835,2	715,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	98,1	110,7	109,4	129,9	oats and cereal mixed
pszenżyto	767,4	1204,1	815,1	896,8	triticale
kukurydza na ziarno	1091,6	2092,9	2405,4	2616,5	maize for grain
Strączkowe konsumpcyjne ^a w tys. t	5,1	9,6	17,1	12,9	Consumer pulses ^a in thousand tonnes
Ziemniaki w tys. t	1143,4	1530,4	1818,9	1727,2	Potatoes in thousand tonnes
Buraki cukrowe w tys. t	9631,9	10687,4 ^b	14724,5	14823,3	Sugar beets in thousand tonnes
Rzepak i rzepik w tys. t	1986,1	1898,3	1730,6	1585,3	Rape and turnip rape in thousand tonnes
w tym przemysłowy	1984,5	1886,2	1729,6	1582,8	of which industrial
Warzywa w tys. t	1370,5	1652,0	1847,9	1830,7	Vegetables in thousand tonnes
Owoce w tys. t	1615,1	2554,7	2085,9	3150,0	Fruit in thousand tonnes
Siano łąkowe w tys. t	11,4	35,2	8,3	6,2	Meadow hay in thousand tonnes
Słoma zbóż podstawowych w tys. t	121,4	198,3	149,5	179,8	Straw from basic cereals in thousand tonnes
Żywiec rzeźny ^c w tys. t	4448,9	5795,8	6359,3	6453,9	Animals for slaughter ^c in thousand tonnes
bydło (bez cieląt)	613,5	832,1	938,3	903,6	cattle (excluding calves)
cielęta	13,5	14,6	6,4	5,6	calves
trzoda chlewna	1988,3	2250,4	2255,4	2374,6	pigs
owce	1,5	1,6	2,0	2,4	sheep
konie	17,7	16,3	13,0	13,8	horses
drób	1814,4	2680,8	3144,2	3153,9	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^d w tys. t	3161,8	4083,4	4456,9	4706,2	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^d in thousand tonnes
Mleko krowie w mln l	8760,9	10567,4	11312,9	11614,1	Cows' milk in million l
Jaja kurze konsumpcyjne w mln szt.	1813,2	1079,2	767,5	749,5	Consumer hen eggs in million units
Wełna nieprana owcza w t	207,0	373,2	156,7	254,8	Sheep's greasy wool in t

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND

Zboża podstawowe ^e w kg	557	680	717	588	Basic cereals ^e in kg
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^d w kg	213	281	305	321	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^d in kg
Mleko krowie w l	590	727	774	792	Cows' milk in l

a Bez materiału siewnego. b Łącznie ze skupem ze zbiorów z poprzedniego roku. c W wadze żywej. d Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej cieplej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. e Łącznie z mieszankami zbożowymi.

a Excluding sowing. b Including procurement from the production of previous year. c In live weight. d Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. Since 2018 data are incomparable to those for previous years due to the change of conversion rates in warm post-slaughter weight. e Including cereal mixed.

TABLE 29 (397). **SKUP ZBÓŻ I ZIEMNIAKÓW W LATACH GOSPODARCZYCH**
PROCUREMENT OF CEREALS AND POTATOES BY FARMING YEARS

ZIEMIOPLODY	2009/10	2014/15	2016/17	2017/18	CROPS
	w tys. t in thousand tonnes				
Zboża	9113,1	12551,6	12879,9	12623,3	Cereals
w tym zboża podstawowe ^a	8139,8	10156,9	10228,7	10196,7	of which basic cereals ^a
w tym: pszenica	5111,2	7082,7	7682,6	7308,9	of which: wheat
żyto	1298,1	934,9	809,9	958,5	rye
pszenżyto	755,6	1146,9	796,6	961,7	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	9043,1	12466,5	12803,2	12538,7	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe ^a	8077,5	10081,6	10161,9	10123,3	of which basic cereals ^a
w tym: pszenica	5086,4	7052,1	7653,3	7278,5	of which: wheat
żyto	1292,4	930,1	806,0	953,6	rye
pszenżyto	742,6	1128,4	781,7	943,8	triticale
Ziemniaki	1153,6	1681,4	1883,1	1838,7	Potatoes

a Łącznie z mieszankami zbożowymi.
a Including cereal mixed.

Łowiectwo Hunting

TABLE 30 (398). **NIKTÓRE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**
Stan w dniu 10 marca
SELECTED GAME SPECIES^a
As of 10th March

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010 ^b	2015	2017	2018	GAME SPECIES
	w tys. szt. in thousand heads				
Łosie	8,4	19	21	23	Moose
Jelenie	180	214	287	276	Deer
Daniele	23	28	30	29	Fallow deer
Samy	822	871	950	922	Roe deer
Dziki	250	265	216	88	Wild boars
Lisy	198	202	200	192	Foxes
Zające	559	710	791	783	Hares
Muflony	2,8	2,9	3,4	3,4	Mouflons
Bażanty	463	521	545	526	Pheasants
Kuropatwy	388	284	292	271	Partridges

a Dane szacunkowe. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny prowadzonych przez instytucje naukowo-dydaktyczne.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Estimated data. b Data excluding animals breeding centres run by educational and scientific institutions.

Source: data of the General Directorate of the State Forests, the Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

TABL. 31 (399). **ODSTRZAŁ, ODŁÓW I ZASIEDLENIE NIEKTÓRYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH^a**SELECTED SPECIES OF GAME SHOT, TRAPPED AND STOCKED^a

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010/11 ^b	2015/16	2017/18	2018/19	GAME SPECIES
Odstrzał w tys. szt.:					Shot in thousand heads:
jelenie	54	89	94	95	deer
daniele	6,4	9,6	9,5	9,0	fallow deer
sarny	161	203	215	210	roe deer
dziki	233	342	341	266	wild boars
lisy	142	160	154	154	foxes
zające	18	15	11	13	hares
bażanty	104	129	102	103	pheasants
kuropatwy	3,1	2,7	2,1	2,3	partridges
Odłów w szt.:					Trapped in heads:
dziki	151	117	36	—	wild boars
zające	310	150	190	170	hares
Zasiedlenie ^c w tys. szt. — bażanty	97	98	97	91	Stocked ^c in thousand heads — pheasants

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego, tzn. obejmują okres od 1 kwietnia do 31 marca (np. łowiecki rok gospodarczy 2017/18 oznacza okres od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r.). b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny prowadzonych przez instytucje naukowo-dydaktyczne. c Wprowadzanie do łowiska w celu urozmaicenia struktury gatunkowej zwierząt łownych; dane dotyczą wyłącznie obwodów wydzierżawionych kołom łowieckim Polskiego Związku Łowieckiego.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Data concern the hunting year, i.e. cover the period from 1st April to 31st March (e.g. the 2017/18 hunting year covers the period from 1st April 2017 to 31st March 2018). b Data excluding animals breeding centres run by educational and scientific institutions. c Introduced into hunting grounds in order to diversify the game stock; data concern exclusively districts leased to hunting clubs of the Polish Hunting Association.

Source: data of the General Directorate of the State Forests, the Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

Leśnictwo Forestry

TABL. 32 (400). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

FOREST LAND

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM w tys. ha	9328,9	9420,1	9447,0	9459,5	TOTAL in thousand ha
Lasy	9121,4	9214,9	9242,4	9254,9	Forests
Publiczne	7435,6	7449,8	7460,1	7466,6	Public
własność Skarbu Państwa	7351,9	7344,7	7354,8	7361,0	owned by the State Treasury
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	7072,4	7099,6	7110,0	7114,6	managed by the State Forests
parki narodowe	183,7	185,3	185,6	185,7	national parks
własność gmin	83,7	84,2	84,2	84,4	owned by gmina
pozostałe	20,9	21,1	21,1	other
Prywatne	1685,7	1765,1	1782,3	1788,4	Private
w tym własność:					of which property of:
osób fizycznych	1586,9	1661,1	1676,5	1682,7	natural persons
wspólnot gruntowych	67,0	64,8	64,4	65,2	land cooperatives
Grunty związane z gospodarką leśną	207,6	205,2	204,5	204,5	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	29,2	29,5	29,6	29,6	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDO- WEJ KRAJU w %	30,5	30,8	30,9	30,9	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE COUNTRY in %

Uwaga do tablic 33—35

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów przeprowadzonej w latach 2014—2018 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 33—35

Data prepared on the basis of the National Forest Inventory conducted in 2014—2018 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 33 (401). **POWIERZCHNIA LASÓW**

FOREST AREA

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w tys. ha Grand total in thousand ha	W tym — w % ogółem — powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in re- stocking class ^a and of a selection structure
		razem total	drzewostany według klas wieku tree stands by age groups					
			I (1—20 lat years)	II (21—40)	III (41—60)	IV (61—80)	V i wyższe and higher (81 lat i więcej years and older)	
OGÓŁEM TOTAL	9242,4	96,9	11,9	14,8	23,8	20,0	23,1	3,3
Lasy publiczne Public forests	7460,1	97,3	12,2	14,0	22,2	19,4	25,9	3,6
w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	7110,0	97,4	12,5	14,2	22,2	19,4	25,5	3,6
Lasy prywatne Private forests	1782,3	95,1	10,7	18,2	31,3	22,3	10,9	1,7

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Grand total		Lasy publiczne Public forests		Lasy prywatne Private forests	SPECIES OF TREES
			razem total	w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		
	w tys. ha in thousand ha	w odsetkach in percent				
OGÓŁEM	9242,4	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	6308,5	68,4	69,2	70,1	64,2	Coniferous trees
w tym:						of which:
sosna	5366,3	58,2	59,0	60,2	54,4	pine
świerk	533,6	5,8	6,0	5,8	4,7	spruce
jodła	295,1	3,2	2,9	2,8	4,3	fir
Drzewa liściaste	2933,9	31,6	30,8	29,9	35,8	Broadleaved trees
w tym:						of which:
buk	555,4	6,0	6,8	6,3	2,8	beech
dąb	716,2	7,7	8,3	8,3	5,5	oak
grab	143,0	1,5	1,2	1,2	3,0	hornbeam
brzoza	673,6	7,3	6,6	6,7	10,1	birch
olsza	527,3	5,7	5,0	4,9	8,6	alder
osika	77,8	0,8	0,4	0,4	2,5	aspens
topola	7,4	0,1	0,1	0,0	0,2	poplar

a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Including class for restocking.

Source: data of the General Directorate of the State Forests.

TABLE 34 (402). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
 GROWING STOCK OF STANDING WOOD
 A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
 BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w hm ³ Gross grand total timber ^a in hm ³	W tym — w % ogółem — na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany według klas wieku tree stands by age groups					V i wyższe and higher (81 lat i więcej years and older)	w klasie odnowienia ^a i o budowie przerebowej in re-stocking class ^a and of a selection structure	prze- stoje ^b hold-over trees ^b
			I (1—20 lat years)	II (21—40)	III (41—60)	IV (61—80)				
OGÓŁEM TOTAL	2617,9	99,8	1,0	8,7	25,8	24,7	35,0	3,8	0,8	
Lasy publiczne Public forests	2173,8	99,9	0,8	8,0	23,6	23,8	38,7	4,2	0,8	
w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	2048,9	99,9	0,9	8,2	23,9	23,9	38,1	4,1	0,8	
Lasy prywatne Private forests	444,1	99,7	2,0	12,0	37,1	29,1	16,8	1,9	0,8	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
 BY DOMINANT SPECIES IN TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross grand total timber ^a	Lasy publiczne Public forests		Lasy prywatne Private forests	SPECIES OF TREES
		razem total	w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests		
		w hm ³ in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	2617,9	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	1892,3	72,4	73,1	67,9	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	1598,2	61,2	61,9	56,9	pine
świerk	149,9	5,7	6,0	4,2	spruce
jodła	111,3	4,2	3,8	6,2	fir
Drzewa liściaste	725,6	27,6	26,9	32,1	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	177,1	6,8	7,4	3,6	beech
dąb	170,0	6,5	6,9	4,7	oak
grab	34,4	1,3	1,0	2,7	hornbeam
brzoza	126,4	4,8	4,4	7,1	birch
olsza	140,0	5,3	4,7	8,6	alder
osika	19,0	0,7	0,4	2,4	aspen
topola	2,5	0,1	0,1	0,3	poplar

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym koleją rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.
 Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Over bark. b Trees not felled in the assumed rotation order. c Including class for restocking.
 Source: data of the General Directorate of the State Forests.

TABLE 35 (403). **ZASOBNOŚĆ I PRZECIĘTNY WIEK DRZEWOSTANÓW W LASACH**
 RESOURCES AND AVERAGE AGE OF TREE STANDS IN FORESTS

GATUNKI DRZEWA ^a SPECIES OF TREES ^a	Zasobność — grubizna brutto ^b na 1 ha powierzchni lasów w m ³ Resources of gross timber ^b per 1 ha of forest area in m ³				Przeciętny wiek drzewostanów w latach Average age of tree stands in years			
	ogółem grand total	las publiczne public forests		las prywatne private forests	ogółem grand total	las publiczne public forests		las prywatne private forests
		razem total	w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests			razem total	w tym w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	
OGÓŁEM	283	291	288	249	58	60	60	50
TOTAL								
Drzewa iglaste	300	308	306	264	60	62	61	52
Coniferous trees								
w tym: of which:								
sosna	298	306	305	260	60	62	62	52
pine								
świerk	281	293	290	219	54	54	52	52
spruce								
jodła	377	381	366	364	71	74	73	64
fir								
Drzewa liściaste	247	254	247	224	54	56	55	46
Broadleaved trees								
w tym: of which:								
buk	319	319	300	322	67	68	66	60
beech								
dąb	237	242	237	210	56	58	57	48
oak								
grab	241	250	245	226	57	59	59	54
hornbeam								
brzoza	188	192	190	176	45	47	47	41
birch								
olsza	266	272	270	249	49	51	51	44
alder								
osika	245	252	241	239	42	46	46	40
aspen								
topola	341	289	268	432	50	45	44	58
poplar								

a Panujące (przeważające) w drzewostanie. b W korze.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Dominant species in the tree stand. b Over bark.

S o u r c e: data of the General Directorate of the State Forests.

TABL. 36 (404). LEŚNE ZASOBY GENETYCZNE W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

GENETIC FOREST RESOURCES IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym gatunki drzew Of which tree species					
		sosna pine	świerk spruce	jodła fir	buk beech	dąb oak	olsza czarna black alder
		w ha		in ha			
Drzewa mateczne ^a Parents of family ^a	8355	2832	434	461	552	952	560
Drzewostany nasienne rejestrowane: Seed tree stands registered:							
w II części KRLMP ^b in KRLMP part II ^b	15503	6703	1081	1305	1965	2976	420
w I części KRLMP ^b in KRLMP part I ^b	169047	102050	7017	7097	16384	23460	4713
Plantacje nasienne klonowe Clonal seed orchards	1072	378	69	18	30	81	67
Plantacje nasienne rodowe Ancestral seed orchards	617	191	17	22	27	44	—
Uprawy pochodne Derived crops	62720	43471	2320	2228	4415	5712	1012

a W sztukach. b Krajowy Rejestr Leśnego Materiału Podstawowego.

Ź r ó d ł o: dane Biura Nasiennictwa Leśnego i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a In units. b The National Register of the Forest Basic Material.

S o u r c e: data of the Forest Reproductive Material Office and the General Directorate of the State Forests.

TABL. 37 (405). POZYSKANIE DREWNA^aREMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b w dam³	35467	40247	44275	45590	T O T A L^b in dam³
Grubizna	33568	38327	42699	43932	Timber
lasy publiczne	32325	36920	41057	42102	public forests
własność Skarbu Państwa	32194	36695	40840	41843	owned by the State Treasury
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	31882	36497	40632	41633	managed by the State Forests
parki narodowe	201	179	185	186	national parks
własność gmin	131	131	127	150	owned by gmina
pozostałe	94	91	109	other
lasy prywatne	1243	1407	1642	1830	private forests
Drewno małowymiarowe ^c	1899	1920	1576	1658	Slash ^c
Karpina ^c	0,1	0,3	0,4	7,2	Stump wood ^c
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	368,0	415,9	462,0	474,7	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREA in m³
Lasy publiczne	434,7	495,6	550,4	563,9	Public forests
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	450,8	514,1	571,5	585,2	of which managed by the State Forests
Lasy prywatne	73,8	79,7	92,1	102,3	Private forests

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień, patrz tabl. 42 na str. 495. b Bez karpiny. c Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings, see table 42 on page 495. b Excluding stump wood. c Exclusively in public forests.

TABL. 38 (406). **POZYSKANIE DREWNA^a WEDŁUG SORTYMENTÓW**
 REMOVALS^a BY ASSORTMENTS

SORTYMENTY	2010	2015	2017	2018	ASSORTMENTS
	w dam ³		in dam ³		
O G Ó Ł E M^b	35467	40247	44275	45590	T O T A L^b
Grubizna	33568	38327	42699	43932	Timber
Grubizna iglasta	25579	29078	33470	34352	Coniferous
w tym drewno:					of which:
wielkowymiarowe	11691	13189	14905	14841	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	11982	13843	16493	17499	medium-size wood for industrial uses
opałowe	1364	1733	1827	1824	fuelwood
Grubizna liściasta	7989	9249	9229	9579	Non-coniferous
w tym drewno:					of which:
wielkowymiarowe	2629	2773	2668	2614	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	4008	4570	4622	5048	medium-size wood for industrial uses
opałowe	1352	1906	1939	1917	fuelwood
Drewno małowymiarowe^c	1899	1920	1576	1658	Slash^c
Do przerobu przemysłowego	491	408	337	308	Slash for industrial uses
Opałowe	1408	1512	1239	1350	Slash for fuel
Karpina^c	0,1	0,3	0,4	7,2	Stump wood^c

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Bez karpiny. c Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Excluding stump wood. c Exclusively in public forests.

 TABL. 39 (407). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
 RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. ha		in thousand ha		
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	2,6	2,0	1,9	1,9	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	51,9	58,7	55,4	58,7	Renewals and afforestations
w tym w lasach prywatnych ^a	6,7	3,2	2,8	2,6	of which in private forests ^a
odnowienia	46,0	56,4	53,8	57,3	renewals
sztuczne	41,4	47,2	47,0	49,0	artificial
zrębów ^b	40,5	46,6	46,3	48,4	felling sites ^b
blanki i nieregularnie zagospodarowane					blanks and irregularly stocked
otwarte					open stands
naturalne	4,6	9,2	6,7	8,3	natural
zalesienia ^c	5,9	2,3	1,6	1,3	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d	5,9	4,6	5,1	4,9	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	280,1	319,9	319,9	304,4	Tending ^e
w tym:					of which:
upraw	201,1	239,5	240,0	226,1	crops
młodników	76,5	79,5	78,5	77,1	greenwoods
wprowadzanie podszytów ^f	0,9	0,5	0,3	0,4	introduction of undergrowth ^f
Melioracje	57,5	66,4	67,8	77,6	Drainage

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stand aged up to 20 years. f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 40 (408). **OCHRONA LASÓW**
FOREST PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w % powierz- chni lasów in % of forest area	
Powierzchnia lasów — w ha — objęta zabiegami ochronnymi^a:						Forest area — in ha — subject to protection^a:
Zwalczającymi owady występujące masowo	12825	86034	99857	241088	2,6	Extermination of insects plagues
w tym opryski z samolotów	2954	74539	91059	229535	2,5	of which aerial sprayings
Zwalczającymi pasożytnicze grzyby ^b	23747	22520	22350	17200	0,2	Extermination of parasitic fungi ^b
Chroniącymi drzewostany przed zwie- rzną ^b	62057	68627	69999	68913	0,7	Protecting trees from animals ^b
Usunięte z lasu^b: posusz, złomy i wywroty w dam³	5686	5107	8609	11782	x	Deadwood, scrap and fallen trees removed from forests^b in dam³

a Przy użyciu środków chemicznych, biologicznych i mechanicznych. b W lasach w zarządzie Lasów Państwowych.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Using chemical, biological and mechanical agents. b In forests managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the General Directorate of the State Forests.

TABL. 41 (409). **POŻARY W LASACH**
FOREST FIRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pożary	4680	12257	3592	8867	Number of fires
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	2126	5510	1023	2696	Forest area burned in ha
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jed- nym pożarem w ha	0,45	0,45	0,28	0,30	Average forest area burned by fire in ha

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

S o u r c e: data of the Forest Research Institute.

TABL. 42 (410). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sadzenie w tys. szt.: drzew	2087	1468	1171	568	Plantings in thousand units of: trees
krzewów	1046	798	840	460	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w dam ³	963	1128	792	859	Removals ^a in dam ³
grubizna iglasta	202	272	202	242	coniferous
w tym drewno wielkowieńcowe ogólnego przeznaczenia	107	141	101	123	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	761	856	590	617	non-coniferous
w tym drewno wielkowieńcowe ogólnego przeznaczenia	273	298	206	216	of which large-size general purpose wood

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 43 (411). STAN ZDROWOTNY LASÓW^aFOREST CONDITION^a

LATA YEARS GRUPY RODZAJOWE DRZEW TYPE GROUPS OF TREES	Drzewa — w odsetkach — według klasy uszkodzenia ^b Trees by class of damage, in percent ^b				
	0 (bez uszkodzeń) (none)	1 (uszkodzenia słabe) (slight)	2 (uszkodzenia średnie) (moderate)	3 (uszkodzenia silne) (severe)	
OGÓŁEM	2010	21,0	58,3	19,5	1,0
TOTAL	2015	11,9	71,3	15,5	1,0
	2017	10,0	69,8	18,5	1,1
	2018	11,3	70,0	16,9	1,1
Drzewa iglaste	2010	18,8	61,0	19,3	0,9
Coniferous trees	2015	9,6	74,6	14,7	0,9
	2017	7,9	73,7	16,9	1,0
	2018	9,3	73,5	15,5	1,1
sosna	2010	17,6	62,2	19,3	0,8
pine	2015	8,8	76,1	14,0	0,9
	2017	6,9	75,2	16,5	0,9
	2018	8,3	74,8	15,4	1,0
świerk	2010	22,9	53,1	21,9	1,8
spruce	2015	12,2	62,7	23,3	1,5
	2017	12,0	62,3	22,8	1,2
	2018	11,4	66,0	18,8	1,6
jodła	2010	32,9	52,6	13,9	0,7
fir	2015	19,3	65,4	14,4	0,9
	2017	21,2	61,4	15,4	1,8
	2018	24,2	60,1	13,8	1,7
pozostałe	2010	28,4	54,1	16,5	0,9
others	2015	14,5	72,0	13,1	0,4
	2017	9,8	71,7	17,2	0,9
	2018	14,1	69,3	15,2	1,4
Drzewa liściaste	2010	25,2	53,1	20,0	1,2
Broadleaved trees	2015	16,2	65,4	16,9	1,2
	2017	13,6	63,1	21,2	1,4
	2018	14,8	64,0	19,2	1,3
buk	2010	47,3	44,8	7,5	0,4
beech	2015	38,2	56,6	4,8	0,3
	2017	32,7	60,2	6,5	0,4
	2018	28,2	64,8	6,1	0,5
dąb	2010	12,8	52,6	32,6	2,0
oak	2015	5,2	66,6	27,4	0,7
	2017	3,8	60,0	35,0	1,0
	2018	4,4	59,0	35,3	1,0
brzoza	2010	19,7	58,9	20,1	0,9
birch	2015	8,9	70,3	19,4	1,0
	2017	7,3	65,0	25,0	1,4
	2018	8,0	68,9	20,5	1,4
olsza	2010	24,8	57,7	16,1	0,9
alder	2015	18,4	70,3	9,1	1,7
	2017	13,8	72,9	11,2	1,6
	2018	21,1	67,5	9,4	1,0
pozostałe	2010	34,2	45,6	17,7	1,6
others	2015	24,8	56,8	15,6	2,4
	2017	23,2	55,6	18,1	2,2
	2018	22,7	58,1	16,2	2,2

a Określony na podstawie monitoringu biologicznego prowadzonego na stałych powierzchniach, uwzględniającego defoliację (ubytek) i odbarwienie aparatu asymilacyjnego w drzewostanach w wieku 20 lat i więcej. b Z wyłączeniem klasy 4 — drzewa martwe.

Źródło: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Defined on the basis of biological monitoring conducted in fixed areas including the defoliation and decolouration of needles and leaves of tree stands aged 20 years and more. b Excluding class 4 — dead trees.

Source: data of the Forest Research Institute.

TABL. 44 (412). **SPRZEDAŻ DREWNA Z LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH**
 TIMBER SALES FROM FORESTS MANAGED BY STATE FORESTS

SORTYMENTY ASSORTMENTS	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	
	w dam ³ in dam ³				w mln zł (ceny bieżące) in million PLN (current prices)				prze- ciętna cena za 1 m ³ w zł aver- age price per 1 m ³ in PLN
OGÓŁEM	33731	37971	40421	44695	5283,7	7205,0	7941,6	8572,2	191,79
TOTAL									
w tym drewno: of which:									
Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia iglaste	10764	12117	13293	14469	2173,2	3085,0	3435,7	3631,8	251,00
Large-size general purpose coniferous wood									
Wielkowymiarowe specjalne iglaste	65	80	65	66	21,4	32,7	27,7	28,6	432,46
Large-size special coniferous wood									
Średniowymiarowe dłużycowe iglaste	530	302	244	191	76,2	62,1	54,7	43,3	225,90
Medium-size coniferous timber wood									
Średniowymiarowe stosowe do przerobu przemysłowego iglaste	11448	13183	14905	17569	1621,8	2119,1	2439,1	2815,2	160,24
Medium-size coniferous wood for industrial uses									
Opalowe iglaste	1155	1414	1425	1407	96,5	143,2	139,8	134,2	95,41
Coniferous fuelwood									
Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia liściaste	2216	2295	2204	2174	474,1	670,5	738,3	734,8	337,95
Large-size general purpose non-coniferous wood									
Wielkowymiarowe specjalne liściaste	247	280	261	265	61,9	90,6	99,8	105,5	397,88
Large-size special non-coniferous wood									
Średniowymiarowe stosowe do przerobu przemysłowego liściaste	3928	4459	4495	4994	502,8	641,0	669,8	756,2	151,43
Medium-size non-coniferous wood for indus- trial uses									
Opalowe liściaste	1233	1724	1797	1779	127,3	221,9	229,1	223,6	125,69
Non-coniferous fuelwood									
Małowymiarowe do przerobu przemysłowe- go	473	408	337	314	41,0	48,9	41,4	37,7	120,18
Slash for industrial uses									
Małowymiarowe opalowe	1381	1517	1245	1336	46,4	52,3	36,3	34,8	26,06
Slash for fuel									

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Source: data of the General Directorate of the State Forests.

TABL. 45 (413). GOSPODARKA LEŚNA W PARKACH NARODOWYCH

FOREST MANAGEMENT IN NATIONAL PARKS

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Ogółem Grand total		W tym na gruntach Skarbu Państwa pod zarządzeniem Ministra Środowiska Of which on land owned by the State Treasury and managed by the Minister of the Environment					
	powierzchnia (stan w dniu 31 XII) area (as of 31 XII)				odnowienia i zalesienia renewals and affor- estations	pozyskanie drewna w m ³ removals in m ³		
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests		w tym zalesiona of which wooded		ogółem total	w tym grubizny of which timber	
		razem total						
			w ha	in ha				
OGÓŁEM	2010	314475	194735	183676	180609	72	204865	201021
TOTAL	2015	314700	195186	185485	183079	83	181805	179141
	2017	315087	194832	185930	182910	69	187292	184616
	2018	315107	194846	186015	182994	67	188726	185785
Biebrzański		59223	15730	14437	14272	1	2673	2575
Kampinoski		38544	27572	27003	26651	1	21582	21502
Bieszczadzki		29191	24440	24245	23288	4	3227	3227
Słowiński ^b		21606	6185	6023	5842	—	247	240
Tatrzański		21197	16382	13569	13560	11	28683	28628
Magurski		19438	18572	18453	18335	—	9424	9313
Wigierski		15090	9418	8858	8850	10	17353	17152
Drawieński		11342	9548	9239	9200	8	14755	13149
Białowiecki		10517	9974	9783	9549	—	534	533
Poleski		9760	4865	4328	4093	—	4593	4445
Roztoczański		8483	8111	7860	7824	—	25457	24991
Woliński ^b		8199	4648	4515	4491	—	10867	10838
Ujście Warty		8074	82	80	80	—	—	—
Świętokrzyski		7626	7222	7089	7089	—	2489	2472
Wielkopolski		7597	4798	4762	4751	19	8231	8182
Narwiański		7350	93	93	93	—	—	—
Gorczański		7038	6613	6438	5811	1	3814	3798
Gór Stołowych		6352	5823	5718	5711	10	13846	13846
Karkonoski		5951	4397	4309	4308	1	2983	2983
Bory Tucholskie		4613	3936	3824	3819	—	3143	3125
Babiogórski		3397	3199	3081	3081	—	13257	13225
Pieniński		2372	1710	1124	1117	0	347	345
Ojcowski		2146	1529	1183	1180	—	1221	1216

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem. b Bez wód przybrzeżnych M. Bałtyckiego.

a Listed according to the decreasing grand total area. b Excluding coastal water of the Baltic Sea.

Rybołówstwo

Fishing

TABL. 46 (414). POŁOWY RYB MORSKICH I SŁODKOWODNYCH

SEA AND FRESHWATER FISH CATCHES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011—2015 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
OGÓŁEM	233,1	236,4	260,8	255,5	TOTAL
Ryby morskie ^b	182,5	187,0	207,5	206,8	Sea fish ^b
w tym: dorszowate	19,3	21,2	27,3	24,2	of which: codfishes
śledzie	29,7	39,7	43,0	52,9	herring
szprotki	64,7	64,2	70,0	76,0	sprat
Ryby słodkowodne ^c	50,6	49,4	53,3	48,7	Freshwater fish ^c

a Przeciętne roczne. b Łącznie z organizmami morskimi. c Bez produkcji materiału zarybieniowego w stawach.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

a Annual averages. b Including sea creatures. c Excluding production of fish-stocking materials in ponds.

Source: data of the Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation.

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie przemysłu dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane obejmujące działalność jednostek i zakładów budżetowych (w 2010 r. także gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych) zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji prezentuje się wyłącznie w tabl. 1—4, 6 i 7. Ponadto w tabl. 7 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 30.

3. Przedstawione w tabl. 7 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2015) oraz nomenklaturą PRODPOL (stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych), zharmonizowaną z Listą PRODCOM, rekomendowaną przez Eurostat do badań produktowych w krajach członkowskich UE. W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL. Ponadto w przypadku niektórych wyrobów zastosowano skrócone nazwy.

Prezentowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;

General notes

Industry

1. Information within the scope of industry concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

Data including the activity of budgetary units and establishments (in 2010 also auxiliary units of budgetary units) included in the above mentioned sections are presented exclusively in tables 1—4, 6 and 7. Moreover, data in table 7 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind of activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 30.

3. Products in table 7 are presented according to the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU 2015) and PRODPOL nomenclature (used in surveys of manufacturing industrial products), which is harmonised with PRODCOM List, recommended by the Eurostat for product surveys in EU member states. In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL headings. Moreover, for some products abbreviated names are used.

The data presented cover the total production of industrial products manufactured during the reference year, intended for sale outside the reporting unit or transferred to other plants of the same undertaking as well as used for further processing.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether payments due were received for them or not), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, both industrial and non-industrial;
- 3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;

- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 32.

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne — na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) — czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Podziału produkcji sprzedanej przemysłu według **głównych grupowań przemysłowych (MIGs)**, tj. podziału na dobra zaopatrzeniowe, inwestycyjne, konsumpcyjne trwałe i nietrwałe oraz związane z energią dokonano zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 586/2001 dotyczące przepisów wykonawczych do rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

7. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane o produkcji podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 4% próbie tych podmiotów.

8. **Bilanse** charakteryzują gospodarowanie paliwami i materiałami, tj. określają poziom i źródła przychodów paliw i materiałów oraz główne kierunki ich wykorzystania (zagospodarowania).

Przychód obejmuje wydobycie lub produkcję krajową, zmniejszenie zapasów i import.

Rozchód obejmuje zużycie krajowe, zwiększenie zapasów, eksport oraz w niektórych nośnikach energii również straty i różnice bilansowe.

Import i eksport obejmuje przywóz i wywóz za granicę danego towaru (bez względu na formę płatności), który został poddany procedurze celnej (patrz uwagi ogólne działu „Handel zagraniczny”, ust. 1 i 2 na str. 556), z tym że import nie obejmuje przywozu towarów w celu uszlachetniania.

Zmiana zapasów jest to różnica (saldo) pomiędzy stanem zapasów w ostatnim i pierwszym dniu danego roku. Zmniejszenie zapasów oznacza zwiększenie przychodów, natomiast zwiększenie zapasów oznacza zwiększenie rozchodów.

Przez **zużycie krajowe** rozumie się zużycie paliw i materiałów w procesie produkcyjnym na wytworzenie produktów (wyrobów i usług) oraz bezpośrednio przez gospodarstwa domowe.

Zużycie krajowe wyliczono w oparciu o układ bilansowy (przychód minus eksport i zwiększenie zapasów, a w niektórych nośnikach energii również straty i różnice bilansowe).

W bilansach paliw zużycie krajowe obejmuje przetwarzanie na inne nośniki energii oraz zużycie bezpośrednie. Dane dotyczące zużycia paliw na

- 4) the value of products in the form of settlements in kind;

- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented at basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 32.

5. Data concerning production include the value of outwork.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons — on the order of and for the benefit of economic entities (work providers) — of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Sold production of industry has been divided into the **Main Industrial Groupings (MIGs)**, i.e. intermediate goods, capital goods, consumer durables, consumer non-durables and energy on the basis of Commission Regulation (EC) No. 656/2007 of 14th June 2007 amending Regulation (EC) No. 586/2001 on implementing Council Regulation (EC) No. 1165/98 concerning short-term statistics.

7. Data on sold production of industry were compiled on the basis of statistical reports, while data regarding the production of economic entities employing up to 9 persons were established on the basis of results of a survey conducted on a 4% sample of these entities.

8. **Balances** characterise the management of fuels and materials, i.e. they define the level and sources of supply of fuels and materials as well as the main directions of their use (management).

Supply includes domestic extraction or production, decrease in stocks and imports.

Use includes domestic consumption, increases in stocks and exports as well as in some energy commodities, also losses and statistical differences.

Imports and **exports** concern arrivals and dispatches of a given commodity (regardless of the form of payment) which went through the customs procedure (see general notes in the chapter "Foreign trade", items 1 and 2, on page 556), however, arrivals do not include imports of commodities for further processing.

Change in stocks is the difference (balance) of stocks on the last and first day of a given year. A decrease in stocks corresponds to an increase in supply, while an increase in stocks corresponds to an increase in use.

Domestic consumption is the consumption of fuels and materials in the production process for manufacturing goods and services as well as directly by households.

Domestic consumption is calculated on the basis of the net balance (supply minus exports and increase in stocks, and in some energy commodities losses and statistical differences as well).

In balances of fuels, domestic consumption includes transformation into other energy commodities as well as direct consumption. Data concerning

przetwarzanie na inne nośniki energii oraz zużycia bezpośredniego w ciepłowniach niezawodowych i elektrociepłowniach przemysłowych prezentuje się zgodnie z zasadami stosowanymi przez kraje UE i OECD.

Bilans gazu ziemnego (wysokometanowego i azotowanego — tabl. 11 i 12) opracowano zgodnie z Polską Normą (PN-C-04750), tj. przy przyjęciu dla gazu określonej temperatury (0°C) i ciśnienia (760 mmHg).

W syntetycznym bilansie energii **zużycie globalne** stanowi sumę zużycia bezpośredniego (tj. zużycia nośników energii pierwotnej i pochodnej bez dalszego przetwarzania ich na inne nośniki energii), a także strat przemian oraz strat i różnic bilansowych. Straty przemian stanowią różnicę między zużyciem na wsad przemian energetycznych a uzyskiem z procesu przemian.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie budownictwa dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo” (z wyjątkiem danych, o których mowa w ust. 4 i 8).

Dane obejmujące działalność jednostek i zakładów budżetowych (w 2010 r. także gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych) zaliczonych do sekcji „Budownictwo” prezentuje się wyłącznie w tabl. 19 (w zakresie produkcji sprzedanej budownictwa ogółem).

Przez **podmioty budowlane** rozumie się podmioty gospodarcze zaliczone do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano metodą **przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 30.

3. **Produkcja sprzedana budownictwa ogółem** (tabl. 19) dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności budowlanej, jak i niebudowlanej.

4. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane — o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceńodawców) przez podmioty budowlane. Dane w tabl. 20 uwzględniają również produkcję budowlano-montażową zrealizowaną systemem zleceń (tj. na potrzeby własne, przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby fizyczne (bez względu na to, czy prowadzą działalność gospodarczą).

5. Produkcję sprzedaną budownictwa prezentuje się w cenach bazowych, przy czym w przypadku produkcji budowlano-montażowej nie występują dotacje do produktów oraz podatek akcyzowy. Definicję **cen bazowych** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 32.

the consumption of fuels for transformation into other energy commodities as well as direct consumption in autoproducing (non-public) thermal and heating plants are presented in accordance with principles used by EU and OECD countries.

Natural gas balance (for high-methane and nitrified natural gas — tables 11 and 12) was prepared in accordance with the Polish Standard (PN-C-04750), i.e. assuming the specified temperature (0°C) and pressure (760 mmHg).

In the synthetic energy balance, **global consumption** accounts for the sum of direct consumption (i.e. the consumption of primary energy commodities as well as commodities of derived energy without further processing into other energy commodities), transformation losses as well as losses and statistical differences. Transformation losses account for the difference between transformation input and transformation output.

Construction

1. Information within the scope of construction concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction" (excluding data referred to in items 4 and 8).

Data including the activity of budgetary units and establishments (in 2010 also auxiliary units of budgetary units) included in the section "Construction" are presented exclusively in table 19 (within the scope of total sold production of construction).

The term **construction entities** is understood as economic entities included in the section "Construction".

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 30.

3. **Total sold production of construction** (table 19) concerns the total activity of an economic entity, i.e. both construction and non-construction production.

4. **Construction and assembly production** concerns activity realised domestically and includes construction works — with an investment and a restoration or conservation character as well as temporary construction on construction sites — realised by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients), done by their own employees. Data in table 20 also include construction and assembly production realised on the basis of the contract system by entities included in sections other than "Construction", as well as on the basis of the own-account construction, i.e. for own needs, by entities conducting economic activity and by natural persons (regardless of whether they conduct economic activity).

5. Sold production of construction is presented at basic prices, while in the case of construction and assembly production subsidies for products as well as excise tax do not occur. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 32.

6. Dane o produkcji sprzedanej budownictwa oraz o produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem zleceńniowym opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane o produkcji podmiotów budowlanych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 4% próbie tych podmiotów. Dane o produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem gospodarczym są szacowane.

7. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych (tabl. 24) oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków (tabl. 25) dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

8. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowe, oddane do użytkowania w całości lub jako część pierwsza;
- w zakresie kubatury budynków, jeśli nie zaznaczono inaczej, obejmują zarówno budynki nowe, jak i budynki rozbudowane (tylko w części powstałej w wyniku rozbudowy).

6. Data on sold production of construction as well as construction and assembly production realised on the basis of the contract system were compiled on the basis of statistical reports, wherein data regarding the production of construction entities employing up to 9 persons were established on the basis of the results of a sample survey conducted on a 4% sample of these entities. Data regarding construction and assembly production realised on the basis of the own-account construction are estimated.

7. The division of construction and assembly production by type of constructions (table 24) as well as the division of buildings completed by type of buildings (table 25) was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

8. Information regarding **buildings completed** (by all types of investors):

- within the scope of the number of buildings includes only new buildings, completed in full or in the first part;
- within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes both new and expanded buildings (only the part formed as a result of expansion).

Przemysł
Industry
TABL. 1 (415). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY

LATA YEARS	Ogółem Total			Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
	ogółem total	na 1 mieszkańca per capita	na 1 pracującego per person employed				
CENY BIEŻĄCE — mln zł ^a CURRENT PRICES — million PLN ^a							
2010	985716	25592	338300	50778	814957	94139	25842
2015	1255516	32649	428998	49034	1073948	98578	33956
2017	1417247	36886	459621	51662	1220552	106100	38933
2018	1520836	39592	483881	53939	1318405	107799	40693
CENY STAŁE ^b CONSTANT PRICES ^b 2005=100							
2018	187,3	187,9	.	81,5	207,7	100,0	179,6
2010=100							
2018	140,7	140,9	130,3	92,3	147,8	105,2	132,0
2015=100							
2018	115,9	116,0	107,8	90,5	117,5	111,4	113,0
Rok poprzedni=100 Previous year=100							
2012	100,5	100,5	101,9	99,3	100,7	100,4	99,4
2013	101,8	101,8	103,6	103,3	101,9	99,1	102,8
2014	104,1	104,1	102,3	92,7	105,5	96,5	105,8
2015	106,0	106,1	104,7	102,5	106,9	98,3	105,6
2016	103,6	103,7	100,8	95,2	104,0	103,3	103,6
2017	106,2	106,2	103,5	93,7	106,7	106,4	105,6
2018	105,4	105,4	103,4	101,5	105,9	101,4	103,3

a Na 1 mieszkańca oraz 1 pracującego — w zł. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a Per capita as well as per person employed — in PLN. b See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 2 (416). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY OWNERSHIP SECTORS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
O G Ó Ł E M	985716	1255516	1417247	1520836	TOTAL
Sektor publiczny	148358	124262	133624	152312	Public sector
Sektor prywatny	837358	1131254	1283623	1368524	Private sector
w tym własność:					of which:
Prywatna krajowa	381917	578341	667301	714929	Private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	15995	18299	22443	22036	of which cooperatives ^a
Zagraniczna	367781	478942	545547	570007	Foreign ownership

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABL. 2 (416). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY OWNERSHIP SECTORS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL					
Sektor publiczny	15,1	9,9	9,4	10,0	Public sector
Górnictwo i wydobywanie	2,6	1,7	1,6	1,6	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	4,6	3,2	3,1	3,4	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	6,6	3,7	3,4	3,7	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1,3	1,3	1,3	1,3	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Sektor prywatny	84,9	90,1	90,6	90,0	Private sector
Górnictwo i wydobywanie	2,5	2,2	2,0	1,9	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	78,1	82,3	83,0	83,3	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3,0	4,2	4,1	3,4	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1,3	1,4	1,5	1,4	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities

TABL. 3 (417). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (ceny bieżące)

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY SECTIONS AND DIVISIONS (current prices)

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	985716	1255516	1417247	1520836	100,0	100,0	TOTAL
Górnictwo i wydobywanie	50778	49034	51662	53939	5,1	3,5	Mining and quarrying
W tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	25010	22534	24539	25219	2,5	1,7	Of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	814957	1073948	1220552	1318405	82,7	86,7	Manufacturing
Produkcja artykułów spożywczych	141095	183197	217750	224697	14,3	14,8	Manufacture of food products
Produkcja napojów	17850	19751	19010	21194	1,8	1,4	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tytoniowych	3318	4542	6330	6699	0,3	0,4	Manufacture of tobacco products
Produkcja wyrobów tekstylnych	8161	12440	14750	15078	0,8	1,0	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	7581	9034	9442	10176	0,8	0,7	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	3182	4734	5549	5378	0,3	0,4	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	25456	35343	38479	41053	2,6	2,7	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ

TABL. 3 (417). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)**

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

SEKCJE I DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SECTIONS AND DIVISIONS
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)							Manufacturing (cont.)
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	24101	35862	40819	46373	2,5	3,0	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	10250	14077	15084	15762	1,0	1,0	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	59466	61475	63417	85134	6,0	5,6	Manufacture of coke and refined petroleum products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	44002	58232	62485	66323	4,5	4,4	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	11600	13772	14568	11880	1,2	0,8	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	52200	75958	90057	97212	5,3	6,4	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	39822	46811	54121	60888	4,0	4,0	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	35629	44541	54931	60103	3,6	3,9	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	61081	90779	108096	117912	6,2	7,8	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	38861	35085	39802	39499	4,0	2,6	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	38093	51869	55209	62581	3,9	4,1	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	34639	42939	47580	53172	3,5	3,5	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	91920	125595	148311	152768	9,3	10,0	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	11323	20006	21098	23631	1,2	1,6	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	25728	39103	45205	47896	2,6	3,1	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	7966	11166	13661	14837	0,8	1,0	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	21633	37637	34798	38159	2,2	2,5	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	94139	98578	106100	107799	9,6	7,1	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	25842	33956	38933	40693	2,6	2,7	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	6188	7125	7888	8308	0,6	0,5	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	13424	18149	21497	22297	1,4	1,5	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

TABL. 4 (418). DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU (ceny stałe^a)
 INDICES OF SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY (constant prices^a)

SEKCJE I DZIAŁY	2016	2017	2018			SECTIONS AND DIVISIONS	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	103,6	106,2	105,4	187,3	140,7	115,9	TOTAL
Górnictwo i wydobywanie	95,2	93,7	101,5	81,5	92,3	90,5	Mining and quarrying
W tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	95,4	87,0	98,1	54,8	78,6	81,4	Of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	104,0	106,7	105,9	207,7	147,8	117,5	Manufacturing
Produkcja artykułów spożywczych	106,2	107,2	103,3	174,9	138,9	117,6	Manufacture of food products
Produkcja napojów	96,0	100,7	109,6	122,2	112,2	106,0	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tytoniowych	108,6	121,7	104,9	111,1	165,8	138,7	Manufacture of tobacco products
Produkcja wyrobów tekstylnych	112,9	105,4	101,1	203,5	176,9	120,3	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	107,5	96,6	105,3	113,8	133,6	109,3	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	107,8	104,9	94,1	144,2	136,6	106,4	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	102,1	105,9	104,5	177,4	142,7	113,0	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	103,8	106,3	108,3	218,2	157,8	119,5	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	99,7	104,0	103,9	203,2	149,5	107,7	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	94,6	99,7	114,1	140,2	111,2	107,6	Manufacture of coke and refined petroleum products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	103,6	102,1	103,4	162,9	129,3	109,4	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	101,1	102,7	81,5	127,5	82,3	84,6	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	107,3	108,7	107,5	247,3	168,3	125,3	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	106,3	107,6	108,6	213,2	148,0	124,2	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	100,5	112,3	103,2	146,4	133,2	116,5	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	107,8	110,0	107,3	298,4	190,5	127,3	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	108,0	105,8	101,1	337,8	109,2	115,6	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	103,1	103,3	113,2	386,4	174,4	120,6	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	99,9	112,2	111,5	194,0	147,0	125,0	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	107,2	107,1	102,5	234,1	154,1	117,7	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	96,5	107,3	113,1	215,0	193,9	117,1	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	109,6	107,0	105,4	217,1	184,2	123,6	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	110,8	109,6	110,1	264,0	185,0	133,7	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	86,0	106,8	110,8	230,2	170,7	101,7	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	103,3	106,4	101,4	100,0	105,2	111,4	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	103,6	105,6	103,3	179,6	132,0	113,0	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	103,6	104,2	104,4	123,4	102,4	112,8	Water collection, treatment and supply
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	104,7	106,0	102,0	224,8	143,7	113,2	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 5 (419). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG GŁÓWNYCH GRUPOWAŃ PRZEMYSŁOWYCH^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY MAIN INDUSTRIAL GROUPINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2016	2017	2018				
	ceny bieżące current prices				ceny stałe ^b constant prices ^b						
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in per cent	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100	
OGÓŁEM TOTAL	903528	1145125	1287797	1385610	100,0	103,4	105,9	105,6	187,1	139,6	115,6
Dobra zaopatrzeniowe Intermediate goods	297732	395103	451393	491314	35,4	103,9	107,1	106,3	202,7	148,1	118,3
Dobra inwestycyjne Capital goods	182086	260168	292727	311777	22,5	103,8	107,2	106,4	240,7	163,7	118,4
Dobra konsumpcyjne trwałe Consumer durables	58883	68596	76697	81181	5,9	107,1	105,2	105,2	312,1	139,7	118,6
Dobra konsumpcyjne nietrwałe Consumer non-durables	184300	237988	276831	283766	20,5	105,5	106,4	102,5	176,7	138,6	115,1
Dobra związane z energią Energy	180527	183270	190149	217572	15,7	97,7	101,1	107,0	100,8	102,0	105,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej; w przypadku sekcji „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” dane dotyczą wyłącznie działu „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody”. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more; in the case of section "Water supply, sewerage, waste management and remediation activities" data concern exclusively the division "Water collection, treatment and supply". b See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 6 (420). **PODSTAWOWE DANE O PODMIOTACH GOSPODARZYCH W PRZEMYSŁE WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W 2018 R.**

BASIC DATA REGARDING ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Podmioty o liczbie zatrudnionych Entities with the following number of paid employees				
			99 i mniej and less	100—199	200—499	500—999	1000 i więcej and more
a — liczba podmiotów prowadzących działalność w ciągu roku number of entities conducting activity during the year							
b — produkcja sprzedana (ceny bieżące) w mln zł sold production (current prices) in million PLN							
c — przeciętne zatrudnienie w tys. average paid employment in thousands							
OGÓŁEM TOTAL	a	227914	222758	2671	1703	473	309
	b	1520836	359249	141758	264656	181573	573600
	c	2905,4	966,5	371,2	515,0	317,2	735,5
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	a	2249	2166	40	26	5	12
	b	53939	5569	2179	3047	755	42389
	c	132,1	12,9	5,6	7,6	3,9	102,1
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	a	212549	207924	2360	1550	440	275
	b	1318405	318936	129188	248327	169888	452066
	c	2508,0	864,1	329,2	470,7	294,0	550,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	a	4526	4409	62	24	14	17
	b	107799	14339	4008	5334	7574	76544
	c	118,1	15,6	8,5	7,5	9,7	76,8
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	a	8590	8259	209	103	14	5
	b	40693	20405	6383	7948	3356	2601
	c	147,2	73,9	27,9	29,3	9,6	6,5

TABL. 7 (421). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
 PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
WĘGIEL KAMIENNY I WĘGIEL BRUNATNY (lignit) HARD COAL AND LIGNITE					
Węgiel kamienny ^b :					Hard coal ^b :
w milionach ton paliwa umownego	62,4	59,6	53,4	52,0	in million tonnes of contractual fuel
w milionach ton	76,7	72,7	66,0	63,8	in million tonnes
Węgiel brunatny ^b (lignit) w mln t	56,5	63,1	61,2	58,6	Lignite ^b in million tonnes
ROPA NAFTOWA I GAZ ZIEMNY CRUDE PETROLEUM AND NATURAL GAS					
Oleje ropy naftowej i oleje otrzymywane z minerałów bitumicznych, surowe w tys. t	686	928	996	1010	Petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, crude in thousand tonnes
Gaz ziemny w stanie ciekłym lub gazowym ^c w hm ³	5666	5624	5408	5348	Natural gas liquefied or in gaseous state ^c in hm ³
RUDY METALI METAL ORES					
Rudy miedzi:					Copper ores:
w tysiącach ton	30805	33187	32781	31805	in thousand tonnes
w tysiącach ton miedzi	481	479	467	452	in thousand tonnes of copper
Koncentraty miedzi:					Copper concentrates:
w tysiącach ton	1843	1860	1834	1762	in thousand tonnes
w tysiącach ton miedzi	426	426	420	402	in thousand tonnes of copper
POZOSTAŁE PRODUKTY GÓRNICTWA I WYDOBYWANIA OTHER PRODUCTS OF MINING AND QUARRYING					
Siarka rodzima ^c (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	517	627	663	617	Native sulphur ^c (in terms of 100%) in thousand tonnes
Sól kamienna ^d w tys. t	1236	650	994	862	Rock salt ^d in thousand tonnes
Sól warzona ^a w tys. t	711	671	615	620	Evaporated salt ^a in thousand tonnes
ARTYKUŁY SPOŻYWCZE FOOD PRODUCTS					
Produkty uboju ^e wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:					Slaughter products ^e included in post-slaughter capacity in thousand tonnes:
bydła i cieląt	219	215	224	216	cattle and calves
trzody chlewnej	929	1222	1321	1413	pigs
Tłuszcze zwierzęce topione jadalne w tys. t ...	89,5	112	123	130	Animal fats, rendered, edible in thousand tonnes
Mięso drobiowe w tys. t	1586	2383	3038	3056	Poultry meat in thousand tonnes
Wędliny ^f (w tym kielbasy) w tys. t	729	775	842	817	Cured meat products ^f (including sausages) in thousand tonnes
Konserwy mięsne i podrobowe wieprzowe, wołowe i cielęce, włączając szynki i łopatki w tys. t	54,1	65,9	63,5	60,0	Canned pork beef and veal meat and offals including canned hams and shoulders in thousand tonnes
Ryby morskie mrożone w tys. t	44,2	77,7	65,8	80,9	Frozen salt water fish in thousand tonnes
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	7342	9453	9022	11402	Fruit and vegetable juice in thousand hectolitres
Konserwy warzywne w tys. t	260	305	381	363	Canned vegetables in thousand tonnes
Margaryna i produkty do smarowania ^g (z włączeniem margaryny płynnej) w tys. t	391	348	335	320	Margarine and spreads ^g (excluding liquid margarine) in thousand tonnes
Mleko płynne przetworzone ^h w mln l	2742	3123	3436	3383	Processed liquid milk ^h in million litres
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania w tys. t	174	191	212	222	Butter and dairy spreads in thousand tonnes

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych; w przypadku węgla kamiennego — łącznie z węglem odzyskanym z hałd. c Z wydobycia. d Łącznie z solą odpowiednią do spożycia przez ludzi. e Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. f Bez drobiowych. g O obniżonej lub niskiej zawartości tłuszczu. h Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Excluding coal briquettes and similar solid fuels; in case of hard coal — including coal recovered from mine dumps. c From mining. d Including salt suitable for human consumption. e Including meat, fats, offal and non-edible parts (waste); industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. f Excluding cured poultry meat. g Reduced and low fat. h Including milk for further processing.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (cd.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
ARTYKUŁY SPOŻYWCZE (dok.)					
FOOD PRODUCTS (cont.)					
Sery i twarogi w tys. t	731	833	889	928	Cheese and curd in thousand tonnes
w tym:					of which:
ser świeży (niedojrzewający i niekonserwowany), łącznie z serem serwatkowym i twarogiem	371	430	460	470	fresh cheese (unripened or uncured cheese), including whey cheese and curd
sery podpuszczkowe dojrzewające	267	310	338	352	rennet ripening cheese
Pieczywo świeże w tys. t	1670	1588	1549	1519	Fresh bread in thousand tonnes
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały) ^b w tys. t	1579	1670	2215	2211	Sugar (in terms of white sugar) ^b in thousand tonnes
Makaron w tys. t	177	182	180	180	Pasta in thousand tonnes
NAPOJE					
BEVERAGES					
Wódka czysta ^c (w przeliczeniu na 100%) w mln l	107	96,1	95,0	97,1	Vodka ^c (in terms of 100%) in million litres
Wina owocowe w tys hl	1733	1241	1041	979	Fruit wines in thousand hectolitres
Miody pitne w tys. hl	9,6	8,6	8,8	8,1	Mead in thousand hectolitres
Piwo otrzymywane ze słodu ^d w mln hl	36,8	40,9	40,4	41,5	Beer from malt ^d in million hectolitres
WYROBY TYTONIOWE					
TOBACCO PRODUCTS					
Wyroby tytoniowe w tys. t	127	148	172	210	Tobacco products in thousand tonnes
w tym papierosy z tytoniu lub mieszanek tytoniu z jego namiastkami w mld szt.	145	171	204	212	of which cigarettes containing tobacco or mixtures of tobacco and tobacco substitutes in billion units
WYROBY TEKSTYLNE					
TEXTILE PRODUCTS					
Przędza Iniana ^e (pojedyncza, wieloskładnikowa lub kablowana) w t	4382	5616	4808	4714	Flax yarn ^e (single, multiple or cabled) in tonnes
Tkaniny z przędzy z syntetycznych i sztucznych włókien ciągłych w km ²	133	121	107	104	Woven fabrics of synthetic filament yarns and artificial filament yarn in km ²
Wykładziny ^f w tys. m ²	1049	1465	1618	1286	Floor covering ^f in thousand m ²
ODZIEŻ					
WEARING APPAREL					
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.:					Clothes and garments in thousand units:
placzcze męskie lub chłopięce, różnego typu wiatrówki i podobne artykuły	827	544	505	446	men's or boys' overcoats, various types of wind-cheaters and other similar articles
garnitury i komplety męskie lub chłopięce	1736	1450	1498	1435	men's or boys' suits and ensembles
placzcze damskie lub dziewczęce, różnego typu wiatrówki i podobne artykuły	913	545	491	520	women's or girls' overcoats, various types of wind-cheaters and other similar articles
kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce	1058	588	627	568	women's or girls' suits and ensembles
Bielizna inna niż z dzianin w tys. szt.:					Underwear of textile fabrics, not knitted in thousand units:
koszule męskie lub chłopięce	4283	3827	3887	4015	men's or boys' shirts
bluzki, koszule i bluzki koszulowe damskie lub dziewczęce	5979	2697	2621	2453	women's or girls' blouses, shirts and shirt-blouses
Rajstopy i trykoty w mln szt.	155	124	110	94,5	Panty hose and tights in million units

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Łącznie z cukrem produkowanym z surowca pochodzącego z importu. c, d O objętościowej mocy alkoholu: c — 45,4% i mniej, d — powyżej 0,5%. e Niepakowana do sprzedaży detalicznej. f Wiązane, tkane, igłowe oraz gdzie indziej niesklasyfikowane.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Including sugar produced from imported raw material. c, d Of an alcoholic strength of: c — 45.4% and less, d — more than 0.5%. e Not packaged for retail sale. f Knotted, woven, needlefelt and others.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (cd.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
SKÓRY I WYROBY ZE SKÓR WYPRAWIONYCH LEATHER AND RELATED PRODUCTS					
Skóry bydlęce wyprawione lub skóry zwierząt jednokopytnych wyprawione, bez sierści w tys. t	15,0	14,3	20,2	20,3	Leather of bovine or equine animals, without hair in thousand tonnes
w tym skóry miękkie bydlęce z licem na obuwiu ^b	6,5	6,2	10,8	12,0	of which un-split bovine leather for shoes ^b
Obuwie (łącznie z gumowym) w mln par	36,4	42,5	46,9	43,4	Footwear (including made of rubber) in million pairs
w tym obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^c	11,8	12,4	14,8	11,5	of which footwear with leather uppers ^c
DREWNO I WYROBY Z DREWNA I KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; WYROBY ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW W RODZAJU STOSOWANYCH DO WYPLATANIA WOOD, WOOD AND CORK PRODUCTS, EXCEPT FURNITURE; ARTICLES OF STRAW AND PLAITING MATERIALS					
Tarcica w dam ³	4220	4835	4990	4960	Sawnwood in dam ³
w tym iglasta	3765	4315	4415	4395	of which coniferous sawnwood
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub materiałów drewnopochodnych w dam ³	4684	5014	5617	5864	Particle board and similar board of wood or ligneous materials in dam ³
Płyty pilśniowe z drewna lub materiałów drewnopochodnych w km ²	501	645	728	736	Fibreboards of wood or ligneous materials in km ²
Okleiny w km ²	34,8	24,9	24,9	22,6	Veneers in km ²
Okna z drewna w tys. szt.	2932	3449	3408	3447	Windows of wood in thousand units
PAPIER I WYROBY Z PAPIERU PAPER AND PAPER PRODUCTS					
Masa celulozowa drzewna sodowa lub siarczanowa, inna niż do przerobu chemicznego w tys. t	881	873	936	961	Soda or sulphate chemical wood pulp other than for dissolving grades in thousand tonnes
Papier i tektura w tys. t	3700	4399	4779	4856	Paper and paperboard in thousand tonnes
Tektura falista w tys. t	1324	1933	2156	2286	Corrugated paperboard in thousand tonnes
Worki i torby z papieru w tys. t	124	124	158	171	Sacks and bags of paper in thousand tonnes
KOKS, BRYKIETY I PODOBNE PALIWA STAŁE Z WĘGLA I TORFU ORAZ PRODUKTY RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ COKE, BRIQUETTE AND SIMILAR SOLID FUELS FROM COAL AND PEAT, AND REFINED PETROLEUM PRODUCTS					
Koks i półkoks z węgla kamiennego, brunatnego (lignitu) lub torfu; węgiel retortowy w tys. t	9738	9792	9256	9341	Coke and semi-coke obtained from coal, lignite or peat; retort carbon in thousand tonnes
Smoly surowe koksownicze w tys. t	447	378	365	370	Crude high-temperature tar in thousand tonnes
Benzyna silnikowa (łącznie z lotniczą) w tys. t	4222	4172	4188	4479	Motor gasoline (including aviation gasoline) in thousand tonnes
Oleje napędowe ^d w tys. t	9893	11870	11702	13077	Diesel oils ^d in thousand tonnes
Oleje opalowe ^e w tys. t	5588	4359	4177	3952	Fuel oils ^e in thousand tonnes
CHEMIKALIA I WYROBY CHEMICZNE CHEMICALS AND CHEMICAL PRODUCTS					
Chlor (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	276	282	298	290	Chlorine (in terms of 100%) in thousand tonnes
Kwas siarkowy (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	1686	1701	1713	1633	Sulphuric acid (in terms of 100%) in thousand tonnes
Oleum (w przeliczeniu na 100% H ₂ SO ₄) w tys. t	215	216	229	230	Oleum (in terms of 100% H ₂ SO ₄) in thousand tonnes
Wodorotlenek sodu (w przeliczeniu na 100%) w tys. t:					Sodium hydroxide (in terms of 100%) in thousand tonnes:
stały (soda kaustyczna)	51,1	60,7	74,3	56,2	solid (caustic soda)
w roztworze wodnym (ług sodowy)	223	321	340	334	in aqueous solution (soda lye)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Bez skór całych. c Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwieniem ze spodem drewnianym. d Łącznie z komponentami paliwowymi. e Obejmują oleje opalowe lekkie, ciężkie i półprodukty.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Excluding whole hides. c Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles. d Including fuel components. e Including fuel oils light, hard and intermediate products.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (cd.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
CHEMIKALIA I WYROBY CHEMICZNE (dok.)					
CHEMICALS AND CHEMICAL PRODUCTS (cont.)					
Etylen w tys. t	502	545	482	468	Ethylene in thousand tonnes
Propylen w tys. t	337	391	341	312	Propylene in thousand tonnes
Butadien-1,3 w tys. t	62,5	60,8	56,4	54,4	Butadiene-1,3 in thousand tonnes
Toluen w tys. t	97,9	13,6	19,3	13,0	Toluene in thousand tonnes
Fenol w tys. t	34,8	35,4	42,1	42,9	Phenol in thousand tonnes
6-heksanolaktam (epsilon-kaprolaktam) w tys. t	159	165	168	166	6-hexanelactam (epsilon-caprolactam) in thousand tonnes
Kwas azotowy techniczny (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	2209	2396	2404	2310	Nitric acid, technical (in terms of 100%) in thousand tonnes
Amoniak bezwodny (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	2060	2718	2779	2535	Anhydrous ammonia (in terms of 100%) in thousand tonnes
Amoniak w roztworze wodnym (w przeliczeniu na 100%) w tys. t	73,3	92,9	98,6	106	Ammonia in aqueous solution (in terms of 100%) in thousand tonnes
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b (w przeliczeniu na czysty składnik) w tys. t:					Mineral or chemical fertilizers ^b (in terms of pure ingredient) in thousand tonnes:
azotowe	1637	2010	2058	2023	nitrogenous
fosforowe	486	475	469	442	phosphatic
potasowe	330	383	430	421	potassic
Tworzywa sztuczne ^c w tys. t	2547	3316	3448	3456	Plastics ^c in thousand tonnes
w tym:					of which:
polietylen	365	395	371	346	polyethylene
polimery styrenu	142	133	153	146	polymers of styrene
w tym polistyren do spieniania	82,3	82,8	96,4	88,2	of which expandable polystyrene
polichlorek winylu niez mieszany z innymi substancjami	196	321	289	255	polyvinyl chloride not mixed with any other substances
polipropylen ^d	240	298	292	287	polypropylene ^d
Kauczuk syntetyczny ^c w tys. t	168	193	247	260	Synthetic rubber ^c in thousand tonnes
Pestycydy w tys. t	29,0	43,9	63,6	66,2	Pesticides in thousand tonnes
Farby, lakiery i podobne środki pokrywające, farba drukarska, gotowe sykatywy i masy uszczelniające w tys. t	1104	1263	1226	1242	Paints, varnishes and similar coating materials, printing ink and mastics in thousand tonnes
Mydło, produkty organiczne powierzchniowo czynne i preparaty stosowane jako mydło w tys. t	86,5	162	195	241	Soap, organic surface-active products and preparations for use as soap in thousand tonnes
Zapałki w tys. t	5,7	3,9	3,4	2,7	Matches in thousand tonnes
Włókna chemiczne syntetyczne w tys. t	48,4	44,2	49,0	46,9	Synthetic chemical fibres in thousand tonnes

PODSTAWOWE SUBSTANCJE FARMACEUTYCZNE, LEKI I POZOSTAŁE WYROBY FARMACEUTYCZNE
BASIC PHARMACEUTICAL PRODUCTS, MEDICAMENTS AND OTHER PHARMACEUTICAL PREPARATIONS

Leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne w mln zł	9630	12114	13152	10074	Pharmaceutical preparations in million PLN
---	------	-------	-------	-------	--

WYROBY Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH
RUBBER AND PLASTIC PRODUCTS

Wyroby z gumy w tys. t	804	1031	1136	1129	Rubber products in thousand tonnes
Opony ^e w tys. szt.	40840	46715	46271	49235	Tyres ^e in thousand units
w tym do:					of which for:
pojazdów samochodowych:					motor vehicles:
osobowych	29436	30990	32957	32066	passenger cars
ciężarowych i autobusów	3455	4379	4281	4417	lorries and buses
ciągników	349	287	327	179	tractors
Wykładziny podłogowe, ściennne lub sufitowe z tworzyw sztucznych w km ²	15,6	14,3	15,6	15,1	Floor, wall or ceiling coverings of plastics in km ²
Okna z tworzyw sztucznych dla budownictwa w tys. szt.	7086	7142	8164	8468	Plastic windows for building industry in thousand units
Drzwi z tworzyw sztucznych dla budownictwa w tys. szt.	365	418	402	339	Plastic doors for building industry in thousand units

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c W formach podstawowych. d Łącznie z granulatem polipropylenowym do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych. e Bez opon rowerowych, motorowerowych, motocyklowych oraz bieżnikowanych.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Including mixed fertilizers. c In primary forms. d Including polypropylene granules for plastic goods production. e Excluding bicycle, moped, motorbike and retreaded tyres.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (cd.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
WYROBY Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH					
OTHER NON-METALLIC MINERAL PRODUCTS					
Szyby (tafle szklane) zbrojone ze szkła lane-go/walcowanego ^b w tys. t	9,0	7,1	7,2	10,3	Wired sheets of cast or rolled glass ^b in thousand tonnes
Szkło typu „float” i szkło powierzchniowo za-gruntowane lub polerowane, w arkuszach, lecz niepoddane innej obróbce w km ²	86,9	98,5	113	101	Sheets of float glass and surface ground or polished glass, but not otherwise worked in km ²
Cegła w mln ceg	480	506	620	677	Bricks in million bricks
w tym cegła wypalana z gliny	238	104	97,6	93,7	of which bricks of clay
Dachówki i podobne elementy dachowe ce-ramiczne, nieogniotrwale w mln szt.	159	128	139	126	Non-refractory clay roof tiles and other similar roof articles in million units
Zastawy stołowe i naczynia kuchenne z por-celany w tys. t	25,5	23,7	23,9	22,9	Porcelain or china tableware and kitchen-ware in thousand tonnes
Wyroby sanitarne z porcelany w tys. t	36,0	40,9	39,8	40,6	Sanitary fixtures of porcelain in thousand tonnes
Klinkier cementowy w mln t	11,8	11,3	13,0	14,2	Cement clinker in million tonnes
Cement ^c w mln t	15,8	15,3	17,3	19,0	Cement ^c in million tonnes
w tym portlandzki	14,8	13,9	15,2	16,6	of which portland cement
Wapno ^d w tys. t	1799	1942	1904	2684	Lime ^d in thousand tonnes
Spojwa gipsowe w tys. t	1040	1164	1408	1499	Plasters in thousand tonnes
Papa w km ²	91,7	70,0	79,0	75,7	Building paper in km ²
METALE					
BASIC METALS					
Stal surowa ^e w tys. t	7993	9336	10540	10336	Crude steel ^e in thousand tonnes
Wyroby walcowane na gorąco ^e (bez półwy-robów) w tys. t	6658	8345	9771	10106	Hot rolled products ^e (excluding semi-finished products) in thousand tonnes
Blachy stalowe ^e w tys. t:					Steel sheets ^e in thousand tonnes:
walcowane na zimno	835	1705	2118	2343	cold rolled
pokrywane cynkiem ^f	455	755	1067	1253	zinc coated ^f
Rury stalowe ^e w tys. t	384	686	771	794	Steel tubes ^e in thousand tonnes
rury bez szwu	158	126	141	147	seamless tubes
rury ze szwem	225	561	629	647	seamed tubes
Srebro o wysokiej czystości w t	1161	1283	1218	1189	Silver, high purity in tonnes
Aluminium nieobrobione plastycznie niesto-powe ^g w tys. t	14,7	7,6	8,3	11,3	Unwrought non-alloy aluminium ^g in thou-sand tonnes
Cynk niestopowy nieobrobiony plastycznie, technicznie czysty w tys. t	97,9	115	100	98,0	Unwrought non-alloy zinc, technically pure in thousand tonnes
Miedź rafinowana nieobrobiona plastycznie, niestopowa ^h w tys. t	568	589	538	520	Unwrought, unalloyed refined copper ^h in thousand tonnes
w tym katody i części katod z miedzi rafi-nowanej	547	574	522	502	of which cathodes and parts of cathodes of refined copper
WYROBY METALOWE GOTOWE, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ					
FABRICATED METAL PRODUCTS, EXCEPT MACHINERY AND EQUIPMENT					
Opakowania konserwowe lekkie z blachy ocynowanej białej do żywności, o pojem-ności mniejszej niż 50 l w tys. t	25,8	39,6	36,4	42,1	Light food cans of white tin-coated sheet, of capacity below 50 l in thousand tonnes
Przewody gołe w tys. t	42,7	59,0	64,2	64,1	Conductors not electrically insulated in thousand tonnes
Wyroby stołowe, kuchenne lub do użytku w gospodarstwie domowym ze stali, ema-liowane w tys. szt.	4070	2947	2063	600	Table, kitchen and household articles of steel, enamelled in thousand units

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Łącznie z kształtkami ze szkła lane-go/walcowanego. c Portlandzki, glinowy, żużlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego. d Palone, gaszone i hydroau-liczne. e W 2010 r. dane ze specjalistycznych badań Ministerstwa Gospodarki. f Łącznie z taśmami. g Bez aluminium w postaci proszku i płatków. h Z wyłączeniem spiekanych wyrobów walcowanych, wytłaczanych, kutych.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Including glass profiles. c Portland, aluminous, slag and similar hydraulic cement. d Quicklime, slaked and hydraulic lime. e In 2010 data from specialistic surveys of the Minis-try of Economy. f Including strips. g Excluding aluminium powders and flakes. h Excluding rolled, extruded or forged sin-tered products.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (cd.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
KOMPUTERY, WYROBY ELEKTRONICZNE I OPTYCZNE COMPUTERS, ELECTRONIC AND OPTICAL PRODUCTS					
Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych z jednostkami wejścia i wyjścia ^b w tys. szt.	5937	3145	2996	3332	Digital automatic data processing machines with input/output units ^b in thousand units
Aparaty telefoniczne ^c (bez telefonów komórkowych) w tys. szt.	106	235	242	416	Telephone sets ^c (excluding mobile phones) in thousand units
Odbiorniki radiowe (łącznie z zestawami) w tys. szt.	5,5	2744	2285	2243	Radio receivers (including sets) in thousand units
Odbiorniki telewizyjne (łącznie z monitorami ekranowymi ^d) w tys. szt.	26349	20124	21304	20960	Television receivers (including monitors ^d) in thousand units
Gazomierze w tys. szt.	699	3158	4229	3510	Gas meters in thousand units
Wodomierze w tys. szt.	3003	4404	5042	5309	Water meters in thousand units
Liczniki energii elektrycznej w tys. szt.	1205	6003	10470	12183	Electricity meters in thousand units
URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE ELECTRICAL EQUIPMENT					
Silniki elektryczne i prądnice ^e : w tysiącach szt.	21694	37802	42741	41566	Electric motors and generators ^e : in thousand units
w tysiącach MW	18,7	19,0	17,8	14,9	in thousand MW
Transformatory z chłodzeniem powietrznym (suche) w tys. szt.	5877	5418	5980	5951	Air-cooled transformers in thousand units
Akumulatory kwasowo-ołowiowe stosowane do uruchamiania silników tłokowych w pojazdach samochodowych w tys. szt.	5964	6986	7650	6538	Lead-acid accumulators used for starting piston engines for motor vehicles in thousand units
Druty i przewody izolowane w tys. t	328	353	366	382	Insulated wires and conductors in thousand tonnes
w tym kable elektroenergetyczne	48,2	63,2	61,9	61,7	of which heavy electric conductors
Żarówki żarowe do ogólnych celów oświetleniowych w mln szt.	505	76,4	24,3	31,5	Filament light bulbs for general use in million units
Chłodziarki i zamrażarki typu domowego, łącznie z chłodziarko-zamrażarkami w tys. szt.	1867	3349	3222	3220	Household refrigerators and freezers, including combined refrigerators-freezers in thousand units
w tym zamrażarki	12,0	105	2,7	2,5	of which freezers
Zmywarki do naczyń typu domowego w tys. szt.	2780	4309	4593	4418	Household dish washing machines in thousand units
Pralki automatyczne typu domowego, łącznie z pralko-suszarkami w tys. szt.	4025	6509	6712	6704	Household automatic washing machines, including machines which both wash and dry in thousand units
Odkurzacze typu domowego w tys. szt.	892	729	1234	989	Household vacuum cleaners in thousand units
Kuchnie elektryczne z piekarnikiem typu domowego, łącznie z gazowo-elektrycznymi w tys. szt.	1214	1361	1377	1352	Household electric cookers with an oven, including gas-electric cookers in thousand units
Elektryczne płyty do wbudowania w tys. szt.	175	509	385	314	Electric hobs for building-in in thousand units
Elektryczne piekarniki domowe do wbudowania w tys. szt.	968	2210	2672	2776	Household electric ovens for building-in in thousand units
Kuchnie gazowe z piekarnikiem typu domowego w tys. szt.	646	456	402	340	Household gas stoves with an oven in thousand units
MASZYNY I URZĄDZENIA, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE MACHINERY AND EQUIPMENT N.E.C.					
Silniki spalinowe ^f w tys. szt.	0,8	0,8	1,5	1,6	Internal combustion engines ^f in thousand units
Łożyska toczne w mln szt.	209	228	249	246	Rolling bearings in million units
w tym kulkowe	168	189	205	203	of which ball bearings
Kasy rejestrujące i podobne maszyny wyposażone w urządzenia liczące w tys. szt.	95,7	223	176	197	Cash registers and similar machines, incorporating a calculating device in thousand units
Witryny i lady chłodnicze i mroźnicze w szt.	17225	46733	56725	61067	Refrigerated show-cases and counters in units

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Łącznie z komputerami stacjonarnymi, przenośnymi (laptopy) i podręcznymi (np. palmtopy, organizery). c Włączając sieciowe aparaty bezprzewodowe, wideotelefony i wideofony. d Z wyjątkiem stosowanych do komputerów. e Bez silników trakcyjnych. f Tłokowe, wewnętrzne spalania, z zapłonem samoczynnym; bez silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Including desktop, laptop or handheld (e.g. palmtops, organizers). c Including network wireless phones and videophones. d Excluding used for computers. e Excluding traction motors. f Compression-ignition internal combustion piston engines; excluding aircraft, vehicle and motorcycle engines.

TABL. 7 (421). PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018	PRODUCTS
MASZYNY I URZĄDZENIA, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE (dok.) MACHINERY AND EQUIPMENT N.E.C. (cont.)					
Maszyzny dla rolnictwa i leśnictwa w tys. szt.:					Machinery for agriculture and forestry in thousand units:
ciągniki rolnicze	3,6	3,6	3,4	2,1	agricultural tractors
plugi	6,9	8,0	8,3	7,7	ploughs
spulchniarki i kultywatory	7,9	9,9	11,8	10,6	scarifiers and cultivators
siewniki polowe	4,7	6,1	5,2	5,5	field seeders
kosiarki polowe	6,7	19,6	28,7	28,7	field mowers
opryskiwacze polowe, ciągnikowe	9,7	9,8	9,7	9,6	sprayers designed to be mounted on or drawn by agricultural tractors, for use on field crops
Obrabiarki do metali w tys. szt.:					Machine tools for metals in thousand units:
skrawające ^b	3,2	4,2	4,9	5,1	for machining ^b
w tym tokarki do usuwania metalu	0,5	0,5	0,7	0,7	of which lathes
do obróbki plastycznej	0,6	0,9	0,7	0,8	for plastic working
Maszyzny i urządzenia do robót budowlanych, drogowych i melioracyjnych w tys. t	26,4	20,8	14,9	17,8	Machinery and equipment for construction, road and drainage work in thousand tonnes
Maszyzny i urządzenia do produkcji papieru i tektury w tys. t	0,7	1,1	1,0	1,7	Machinery and equipment for making paper and paperboard in thousand tonnes
POJAZDY SAMOCHODOWE, PRZYCZEPY I NACZEPY MOTOR VEHICLES, TRAILERS AND SEMI-TRAILERS					
Samochody osobowe ^c w tys. szt.	785	535	515	452	Passenger cars ^c in thousand units
Pojazdy do transportu publicznego ^d w tys. szt.	4,6	5,1	5,3	6,0	Public transport vehicles ^d in thousand units
Samochody ciężarowe w tys. szt.	76,1	112	158	188	Lorries in thousand units
Kontenery specjalnie przystosowane do przewozu różnymi środkami transportu w tys. szt.	38,5	38,2	60,4	62,2	Containers specially designed for various means of transport in thousand units
POZOSTAŁY SPRZĘT TRANSPORTOWY OTHER TRANSPORT EQUIPMENT					
Statki morskie:					Maritime ships:
w sztukach	13	1	7	5	in units
w tysiącach GT	26,8	5,1	27,9	7,4	in thousand GT
Łodzie wycieczkowe i sportowe, pełnomorskie ^e w szt.	875	1786	2005	1958	Sea-going boats for pleasure or sports ^e in units
Wagony kolejowe towarowe w szt.	2768	2740	2535	2508	Railway wagons in units
Rowery ^f w tys. szt.	908	1166	1078	1089	Bicycles ^f in thousand units
MEBLE FURNITURE					
Meble drewniane, w rodzaju stosowanych w kuchni do zabudowy ^g w tys. szt.	1622	970	933	1043	Wooden units for fitted kitchens ^g in thousand units
Meble drewniane, w rodzaju stosowanych w pokojach stołowych i salonach ^h w tys. szt.	19637	24659	28443	31126	Wooden furniture for dining and living room ^h in thousand units
ENERGIA ELEKTRYCZNA, PALIWA GAZOWE, PARA WODNA, GORĄCA WODA I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH ELECTRICITY, GAS FUELS, STEAM, HOT WATER AND AIR CONDITIONING					
Energia elektryczna w TWh	158	165	170	170	Electricity in TWh
Ciepło w parze lub gorącej wodzie w PJ	560	475	507	493	Thermal energy from steam or hot water in PJ

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Łącznie z obrabiarkami do obróbki ścierniej, w tym szlifierki. c Bez samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfa i podobnych. d Do przewozu 10 osób i więcej. e Łodzie żaglowe i motorowe. f Łącznie z dziecięcymi. g Łącznie z meblami z materiałów drewnopochodnych. h Bez luster stojących na podłodze i mebli do siedzenia.

Źródło: w zakresie produkcji: olejów ropy naftowej i olejów otrzymywanych z minerałów bitumicznych, gazu ziemnego, energii elektrycznej oraz ciepła w parze lub gorącej wodzie — dane Ministerstwa Energii i Urzędu Regulacji Energetyki.

a Data concern economic entities employing 10 persons or more. b Including machine tools for grinding and other abrasive operations. c Excluding motor caravans, snowmobiles, golf cars and similar vehicles. d For transport of 10 and more persons. e Sailboats and motorboats. f Including children bicycles. g Including furniture from wood-based materials. h Excluding floor standing mirrors and seats.

Source: in regard to production of: oils from crude oil and oils from bituminous minerals, natural gas, electricity as well as thermal energy from steam or hot water — data of the Ministry of Energy and the Energy Regulatory Office.

TABL. 8 (422). **BILANS WĘGLA KAMIENNEGO**
BALANCE OF HARD COAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t		in thousand tonnes		
Przychód	94753	81112	80884	83102	Supply
Ze źródeł krajowych	81150	72823	68018	63857	From domestic sources
wydobycie	76728	72686	65975	63857	production
zmniejszenie zapasów	4422	137	2043	—	decrease in stocks
Import	13603	8289	12866	19245	Imports
Rozchód	94753	81112	80884	83102	Use
Zużycie krajowe	82162	72742	75046	74753	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii	63501	55723	57319	57258	transformation into other energy commodities
w tym w elektrowniach, elektrociepłowniach i ciepłowniach	50475	41261	42900	42568	of which in thermal power plants, combined heat and power plants and district heat plants
zużycie bezpośrednie	18661	17019	17727	17495	direct consumption
Zwiększenie zapasów	—	—	—	3360	Increase in stocks
Eksport	9965	9192	7099	4908	Exports
Straty i różnice bilansowe	2626	-822	-1261	81	Losses and statistical differences

TABL. 9 (423). **BILANS WĘGLA BRUNATNEGO**
BALANCE OF LIGNITE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t		in thousand tonnes		
Przychód	56708	63410	61489	58871	Supply
Ze źródeł krajowych	56684	63128	61161	58595	From domestic sources
wydobycie	56510	63128	61161	58571	production
zmniejszenie zapasów	174	—	—	24	decrease in stocks
Import	24	282	328	276	Imports
Rozchód	56708	63410	61489	58871	Use
Zużycie krajowe	56752	63046	61098	58584	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii — w elektrowniach, elektrociepłowniach i ciepłowniach	55732	62410	60526	58081	transformation into other energy commodities — in thermal power plants, combined heat and power plants and district heat plants
zużycie bezpośrednie	1020	636	572	503	direct consumption
Zwiększenie zapasów	—	164	49	—	Increase in stocks
Eksport	115	198	256	287	Exports
Straty i różnice bilansowe	-159	2	86	0	Losses and statistical differences

TABL. 10 (424). **BILANS ROPY NAFTOWEJ^a**
 BALANCE OF CRUDE OIL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t		in thousand tonnes		
Przychód	23374	27419	25644	27857	Supply
Ze źródeł krajowych	686	928	996	1010	From domestic sources
wydobycie	686	928	996	1010	production
zmniejszenie zapasów	—	—	—	—	decrease in stocks
Import ^b	22688	26491	24648	26847	Imports ^b
Rozchód	23374	27419	25644	27857	Use
Zużycie krajowe ^c (przerób w rafineriach) ...	22839	26108	25144	27007	Domestic consumption ^c (processing in refineries)
Zwiększenie zapasów	324	1057	280	554	Increase in stocks
Eksport	211	254	220	296	Exports

^a Dotyczy olejów ropy naftowej i olejów otrzymanych z minerałów bitumicznych, surowych. ^b Dane dotyczą ropy naftowej użytej do przerobu. ^c Łącznie ze stratami i różnicami bilansowymi.

Źródło: w zakresie produkcji olejów ropy naftowej i olejów otrzymanych z minerałów bitumicznych — dane Ministerstwa Energii i Urzędu Regulacji Energetyki.

^a Concerns petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, crude. ^b Data concern the crude oil consumed. ^c Including losses and statistical differences.

S o u r c e: in regard to production of oils from crude oil and oils from bituminous minerals — data of the Ministry of Energy and the Energy Regulatory Office.

 TABL. 11 (425). **BILANS GAZU ZIEMNEGO WYSOKOMETANOWEGO^a**
 BALANCE OF HIGH-METHANE NATURAL GAS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
Przychód	14054	14661	17740	17860	Supply
Ze źródeł krajowych	3726	3171	2823	2912	From domestic sources
wydobycie	2010	2014	1687	1633	production
w tym z odmetanowania kopalń	376	540	367	340	of which coal-bed methane
produkcja w odazotowniach i mieszal- niach gazów	1386	997	1136	1115	production in gas denitrification and blending plants
zmniejszenie zapasów	330	160	—	164	decrease in stocks
Import	10328	11490	14917	14947	Imports
Rozchód	14054	14661	17740	17860	Use
Zużycie krajowe	13680	14480	16350	17182	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii	1453	2008	2588	3051	transformation into other energy com- modities
zużycie bezpośrednie	12227	12472	13762	14131	direct consumption
w tym gospodarstwa domowe	3926	3464	3947	3872	of which households
Zwiększenie zapasów	—	—	83	—	Increase in stocks
Eksport	44	53	1166	651	Exports
Straty i różnice bilansowe	330	128	141	27	Losses and statistical differences

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 500.

Źródło: w zakresie produkcji gazu ziemnego — dane Ministerstwa Energii i Urzędu Regulacji Energetyki.

^a See general notes, item 8 on page 500.

S o u r c e: in regard to production of natural gas — data of the Ministry of Energy and the Energy Regulatory Office.

 TABL. 12 (426). **BILANS GAZU ZIEMNEGO ZAAZOTOWANEGO^a**
 BALANCE OF NITRIFIED NATURAL GAS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
Przychód — ze źródeł krajowych	3820	3828	3820	3820	Supply — from domestic sources
Wydobycie	3753	3748	3721	3714	Production
Produkcja w mieszalnicach gazów	67	71	99	97	Production in gas blending plants
Zmniejszenie zapasów	—	9	—	9	Decrease in stocks

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 500.

^a See general notes, item 8 on page 500.

TABL. 12 (426). **BILANS GAZU ZIEMNEGO ZAAZOTOWANEGO^a (dok.)**BALANCE OF NITRIFIED NATURAL GAS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³		
Rozchód	3820	3828	3820	3820	Use
Zużycie krajowe	3852	3820	3842	3819	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii	2729	2248	2497	2540	transformation into other energy commodities
zużycie bezpośrednie	1123	1572	1345	1279	direct consumption
w tym gospodarstwa domowe	303	268	305	307	of which households
Zwiększenie zapasów	49	—	7	—	Increase in stocks
Straty i różnice bilansowe	-81	8	-29	1	Losses and statistical differences

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 500.

Źródło: w zakresie produkcji gazu ziemnego — dane Ministerstwa Energii i Urzędu Regulacji Energetyki.

a See general notes, item 8 on page 500.

Source: in regard to production of natural gas — data of the Ministry of Energy and the Energy Regulatory Office.

TABL. 13 (427). **BILANS BENZYNY SILNIKOWEJ^a**BALANCE OF MOTOR GASOLINE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t		in thousand tonnes		
Przychód	4637	4567	4669	4947	Supply
Ze źródeł krajowych	4222	4204	4188	4479	From domestic sources
produkcja	4222	4172	4188	4479	production
zmniejszenie zapasów	—	32	—	—	decrease in stocks
Import	415	363	481	468	Imports
Rozchód	4637	4567	4669	4947	Use
Zużycie krajowe	4145	3781	4387	4545	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii	—	—	—	—	transformation into other energy commodities
zużycie bezpośrednie	4145	3781	4387	4545	direct consumption
Zwiększenie zapasów	20	—	35	6	Increase in stocks
Eksport	472	786	247	396	Exports
Straty i różnice bilansowe	—	—	—	—	Losses and statistical differences

a Łącznie z benzyną lotniczą.

a Including aviation gasoline.

TABL. 14 (428). **BILANS OLEJÓW NAPĘDOWYCH**

BALANCE OF DIESEL OILS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym samocho- dowe of which automotive diesel oil	
Przychód	12097	13873	16888	17552	17346	Supply
Ze źródeł krajowych	9742	11823	11679	12742	12615	From domestic sources
produkcja ^a	9742	11813	11679	12742	12615	production ^a
zmniejszenie zapasów	—	10	—	—	—	decrease in stocks
Import	2355	2050	5209	4810	4731	Imports
Rozchód	12097	13873	16888	17552	17346	Use
Zużycie krajowe	12006	12083	16436	17317	17155	Domestic consumption
przetwarzanie na inne nośniki energii	0	0	130	173	173	transformation into other energy commodities
zużycie bezpośrednie	12006	12083	16306	17144	16982	direct consumption
Zwiększenie zapasów	49	—	213	153	155	Increase in stocks
Eksport	42	1790	239	82	36	Exports
Straty i różnice bilansowe	—	—	—	—	—	Losses and statistical differences

a Z przerobu ropy naftowej.

a From crude oil processing.

TABL. 15 (429). **BILANS ENERGII ELEKTRYCZNEJ**
BALANCE OF ELECTRICITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w GWh		in GWh		
Przychód	163968	179403	183736	183855	Supply
Ze źródeł krajowych — produkcja	157658	164944	170465	170039	From domestic sources — generation
w tym elektrownie:					of which power plants:
cieplne zawodowe	144541	142804	140614	140010	public thermal power plants
wodne ^a , wiatrowe i słoneczne	5152	13350	18108	15487	hydroelectric power plants ^a , wind and solar PV power plants
Import ^b	6310	14459	13271	13816	Imports ^b
Rozchód	163968	179403	183736	183855	Use
Zużycie krajowe	144453	154076	162756	166840	Domestic consumption
na pompowanie wody w elektrowniach szczytowo-pompowych	828	900	735	661	for pumping water in pumped-storage hydroelectric power plants
zużycie bezpośrednie	143625	153176	162021	166179	direct consumption
w tym dostawy do odbiorców końcowych z sieci operatorów systemów dystrybucyjnych	117814	126521	133009	135949	of which supplies to final users from the networks of distribution systems operators
w tym gospodarstwom domowym ^c	28614	28280	29181	29284	of which to households ^c
Eksport ^b	7664	14793	10984	8121	Exports ^b
Straty i różnice bilansowe	11851	10534	9996	8894	Losses and statistical differences

a Obejmują elektrownie szczytowo-pompowe i przepływowe. b Łącznie z nieodpłatną wymianą z zagranicą. c Dotyczy zużycia na cele komunalno-bytowe.

Źródło: w zakresie produkcji energii elektrycznej — dane Ministerstwa Energii i Urzędu Regulacji Energetyki.

a Include pumped-storage hydroelectric power plants, run-of-river hydroelectric power plants. b Including barter transactions. c Concerns consumption for community.

Source: in regard to production of electricity — data of the Ministry of Energy and the Energy Regulatory Office.

TABL. 16 (430). **SYNTETYCZNY BILANS ENERGII**
SYNTHETIC BALANCE OF ENERGY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w TJ		in TJ		
Pozyskanie	2824028	2883386	2723738	2604919	Indigenous production
Import	1994450	2086272	2428209	2692527	Imports
Eksport	643195	902342	760665	708026	Exports
Zmniejszenie (+) lub zwiększenie (-) zapasów	+83750	-31356	+18508	-101250	Decrease (+) or increase (-) in stocks
Zużycie globalne	4259033	4035960	4409790	4488170	Global consumption
Straty przemian	943017	925753	894740	891411	Losses in transformation
Zużycie bezpośrednie	3266239	3119670	3494342	3549333	Direct consumption
Straty i różnice bilansowe	49777	-9463	20708	47426	Losses and statistical differences

TABLE 17 (431). **BILANSE NIEKTÓRYCH MATERIAŁÓW**
BALANCES OF SELECTED MATERIALS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychód Supply				Rozchód Use				
	ogółem total	ze źródeł krajowych from domestic sources		import imports	ogółem total	zużycie krajowe ^a domestic consumption ^a	zwiększenie zapasów increase in stocks	eksport exports	
		pro- dukcja produc- tion	zmniej- szenie zapa- sów de- crease in stocks						
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub materiałów drewnopochodnych w dam ³	2010	5826	4684	9	1133	5826	5265	—	561
Particle board and similar board of wood or ligneous materials in dam ³	2015	6493	5014	11	1468	6493	5831	662	—
	2017	7713	5617	30	2066	7713	6865	—	848
	2018	7850	5864	—	1986	7850	6986	73	791
Papier i tektura w tys. t	2010	7085	3700	—	3385	7085	4637	12	2436
Paper and paperboard in thousand tonnes	2015	8623	4399	—	4224	8623	5643	19	2961
	2017	9408	4779	—	4629	9408	6136	10	3262
	2018	9590	4856	—	4734	9590	6061	25	3504
Tworzywa sztuczne w formach podstawowych ^b w tys. t	2010	2392	959	14	1419	2392	1802	—	590
Plastics in primary forms ^b in thousand tonnes	2015	3246	1316	10	1920	3246	2473	—	773
	2017	3603	1284	—	2319	3603	2825	9	769
	2018	3671	1190	—	2481	3671	2951	10	710
Kauczuk syntetyczny w formach podstawowych w tys. t	2010	342	168	2	172	342	177	—	165
Synthetic rubber in primary forms in thousand tonnes	2015	478	193	1	284	478	237	—	241
	2017	555	247	1	307	555	271	—	284
	2018	559	260	—	299	559	267	0,1	292
Włókna chemiczne w tys. t	2010	197	48	1	148	197	156	—	41
Chemical fibres in thousand tonnes	2015	222	44	0,2	178	222	178	—	44
	2017	247	50	1	196	247	197	—	50
	2018	245	48	—	197	245	197	0,3	48
Cement ^c w tys. t	2010	16451	15812	44	595	16451	16006	—	445
Cement ^c in thousand tonnes	2015	16086	15265	54	767	16086	15601	—	485
	2017	18160	17254	18	888	18160	17662	—	498
	2018	19979	18957	—	1022	19979	19527	36	416

a Łącznie ze stratami i różnicami bilansowymi. b Polimery etylenu (w 2010 r. — polietylen), polichlorek winylu z kopolimerami niez mieszanym z innymi substancjami, polipropylen z kopolimerami, polimery styrenu; w latach 2015—2018 łącznie z polistyrenem do spieniania. c Portlandzki, glinowy, żuźlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego.

a Including losses and statistical differences. b Polymers of ethylene (in 2010 — polyethylene), polyvinyl chloride with copolymers not mixed with any other substances, polypropylene with copolymers, polymers of styrene; in 2015—2018 including expansible polystyrene. c Portland, aluminous, slag and other hydraulic cement.

TABL. 17 (431). **BILANSE NIEKTÓRYCH MATERIAŁÓW (dok.)**
 BALANCES OF SELECTED MATERIALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychód Supply			Rozchód Use				
		ogółem total	ze źródeł krajowych from domestic sources		import imports	ogółem total	zużycie krajowe ^a domestic consumption ^a	zwiększenie zapasów increase in stocks	eksport exports
			produkcja production	zmniejszenie zapasów decrease in stocks					
Wyroby walcowane na gorąco (bez półwyrobów) w tys. t	2010	9616	6658 ^d	—	2958	9616	6729	20	2867
Hot rolled products (excluding semi-finished products) in thousand tonnes	2015	12477	8345	—	4132	12477	9536	4	2937
	2017	14265	9771	—	4494	14265	10331	3	3931
	2018	15526	10106	—	5420	15526	11804	119	3603
Blachy stalowe walcowane na zimno w tys. t	2010	1528	835 ^d	—	693	1528	1351	18	159
Cold rolled steel sheets in thousand tonnes	2015	2733	1705	—	1028	2733	2430	23	280
	2017	3308	2118	4	1186	3308	3045	—	263
	2018	3611	2343	—	1268	3611	3343	12	256
Blachy i taśmy stalowe pokrywane cynkiem w tys. t	2010	1646	455 ^d	—	1191	1646	1566	5	75
Zinc coated steel sheets and strips in thousand tonnes	2015	2166	755	—	1411	2166	2013	16	137
	2017	2636	1067	—	1569	2636	2407	13	216
	2018	2715	1253	—	1462	2715	2452	3	260
Rury stalowe w tys. t	2010	850	384 ^d	—	466	850	560	7	283
Steel tubes in thousand tonnes	2015	1290	686	4	600	1290	916	—	374
	2017	1637	771	17	849	1637	1214	—	423
	2018	1730	794	—	936	1730	1257	14	459
Aluminium nieobrobione plastycznie, niestopowe ^e w tys. t	2010	138	15	—	123	138	129	—	9
Unwrought, non-alloy aluminium ^e in thousand tonnes	2015	156	8	—	148	156	136	0,3	20
	2017	168	8	—	160	168	158	0,1	10
	2018	205	11	—	194	205	183	1	21
Cynk niestopowy, nieobrobiony plastycznie, technicznie czysty w tys. t	2010	155	98	—	57	155	57	2	96
Unwrought, non-alloy zinc, technically pure in thousand tonnes	2015	170	115	3	52	170	.	—	.
	2017	155	100	—	55	155	64	1	90
	2018	153	98	0,2	55	153	75	—	78
Miedź rafinowana nieobrobiona plastycznie, niestopowa ^f w tys. t	2010	594	568	—	26	594	279	2	313
Unwrought, unalloyed refined copper ^f in thousand tonnes	2015	596	589	3	4	596	298	—	298
	2017	547	538	5	4	547	295	—	252
	2018	524	520	—	4	524	312	2	210

a Łącznie ze stratami i różnicami bilansowymi. d Dane ze specjalistycznych badań Ministerstwa Gospodarki. e Bez aluminium w postaci proszku i płatków. f Z wyłączeniem spiekanych wyrobów walcowanych, wytłaczanych, kutych.

a Including losses and statistical differences. d Data from specialistic surveys of the Ministry of Economy. e Excluding aluminium powders and flakes. f Excluding rolled, extruded or forged sintered products.

TABL. 18 (432). **MOC ZAINSTALOWANA BRUTTO W ELEKTROWNIACH**

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS INSTALLED CAPACITY IN POWER PLANTS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w MW		in MW		
OGÓŁEM	36214	40384	43507	44313	TOTAL
Elektrownie ciepłe ^a	32648	33048	35002	35523	Thermal power plants ^a
zawodowe	30566	30719	32121	31988	public thermal power plants
w tym na węglu: kamiennym	20843	19867	20880	20744	of which using: hard coal
brunatnym	8796	9243	9287	9287	lignite
przemysłowe (niezawodowe) ^b	2082	2329	2881	3535	non-public thermal power plants ^b
Elektrownie wodne ^c	2280	2306	2392	2385	Hydroelectric power plants ^c
Elektrownie wiatrowe i słoneczne	1286	5030	6113	6405	Wind and solar PV power plants

a Bez elektrowni o mocy 0,5 MW i mniej. b Z uwzględnieniem elektrowni biogazowych; w latach 2015—2018 łącznie z małą generacją rozproszoną. c Obejmują elektrownie szczytowo-pompowe i przepływowe.

a Excluding power plants with capacity 0.5 MW and less. b Including biogas power plants; in 2015—2018 including small dispersed generation. c Include pumped-storage hydroelectric power plants and run-of-river hydroelectric power plants.

Budownictwo Construction

TABL. 19 (433). **PRODUKCJA SPRZEDANA BUDOWNICTWA (ceny bieżące)**

SOLD PRODUCTION OF CONSTRUCTION (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		

OGÓŁEM TOTAL

OGÓŁEM	254480	276750	298431	349719	100,0	100,0	GRAND TOTAL
Sektor publiczny	3035	3615	3045	3838	1,2	1,1	Public sector
Sektor prywatny	251445	273135	295386	345881	98,8	98,9	Private sector
w tym własność:							of which:
Prywatna krajowa	207012	224556	244052	291167	81,3	83,3	Private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	509	246	244	181	0,2	0,1	of which cooperatives ^a
Zagraniczna	36762	43530	48271	51778	14,4	14,8	Foreign ownership

w tym PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^b
of which CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^b

RAZEM	160858	171302	186798	218148	100,0	100,0	TOTAL
Sektor publiczny	1509	1528	1504	1591	0,9	0,7	Public sector
Sektor prywatny	159349	169774	185294	216557	99,1	99,3	Private sector
w tym własność:							of which:
Prywatna krajowa	142393	155235	170407	199659	88,5	91,5	Private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	92	64	62	56	0,1	0,0	of which cooperatives ^a
Zagraniczna	13837	12951	13864	15307	8,6	7,0	Foreign ownership

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób. b Zrealizowana przez podmioty budowlane (system zleceniowy).

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons. b Realised by construction entities (contract system).

TABLE 20 (434). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION

LATA YEARS	Ogółem Total	W tym podmioty budowlane (system zleceniowy) Of which construction entities (contract system)
CENY BIEŻĄCE — mln zł CURRENT PRICES — million PLN		
2010	170212	160858
2015	181772	171302
2017	197422	186798
2018	229878	218148
CENY STAŁE ^a CONSTANT PRICES ^a 2005=100		
2018	212,0	225,8
2010=100		
2018	131,8	134,3
2015=100		
2018	123,2	124,0
Rok poprzedni=100 Previous year=100		
2012	92,7	93,7
2013	94,4	94,1
2014	106,1	105,9
2015	103,9	103,7
2016	97,8	97,6
2017	110,2	110,9
2018	114,3	114,6

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 21 (435). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG DZIAŁÓW (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY DIVISIONS (current prices)

DZIAŁY	2010	2015	2017	2018	2010	2018	DIVISIONS
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	160858	171302	186798	218148	100,0	100,0	TOTAL
Budowa budynków ^Δ	71801	56702	65493	69508	44,7	31,9	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	37690	44728	45074	54145	23,4	24,8	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	51367	69872	76231	94495	31,9	43,3	Specialised construction activities

a Zrealizowana przez podmioty budowlane (system zleceniowy).

a Realised by construction entities (contract system).

TABLE 22 (436). **DYNAMIKA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ WEDŁUG DZIAŁÓW (ceny stałe)^a**
 INDICES OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION BY DIVISIONS (constant prices)^a

DZIAŁY	2015	2017	2018			DIVISIONS	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	103,7	110,9	114,6	225,8	134,3	124,0	TOTAL
Budowa budynków ^A	103,1	120,7	103,7	156,6	98,2	118,9	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	96,0	118,6	117,2	304,8	142,6	118,0	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	110,0	100,0	122,5	276,7	178,1	132,1	Specialised construction activities

a Zrealizowana przez podmioty budowlane (system zleceniowy); patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a Realised by construction entities (contract system); see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 23 (437). **PODSTAWOWE DANE O PODMIOTACH BUDOWLANYCH REALIZUJĄCYCH PRODUKCJĘ BUDOWLANO-MONTAŻOWĄ¹ WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH W 2018 R.**

BASIC DATA REGARDING CONSTRUCTION ENTITIES REALISING CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION¹ BY NUMBER OF PERSONS EMPLOYED IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Podmioty o liczbie pracujących Entities with the following number of persons employed					
		Ogółem Total	19 i mniej and less	20—49	50—99	100—499	500 i więcej and more
a — liczba podmiotów prowadzących działalność w ciągu roku number of entities conducting activity during the year							
b — produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) w mln zł construction and assembly production (current prices) in million PLN							
c — przeciętne zatrudnienie average paid employment							
OGÓŁEM	a	310037	304970	3821	758	444	44
TOTAL	b	218148	138691	26726	13875	23129	15727
	c	580048	316087	97177	48019	73463	45302
Budowa budynków ^A	a	77308	75458	1409	281	150	10
Construction of buildings	b	69507	46154	8973	4657	6698	3007
	c	197157	111573	34965	17674	21692	11253
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A Civil engineering	a	18529	17114	945	273	176	21
	b	54145	17184	8816	6056	11443	10646
	c	139591	41254	25450	17830	32132	22925
Roboty budowlane specjalistyczne Specialised construction activities	a	214199	212397	1467	204	118	13
	b	94496	75353	8937	3143	4989	2074
	c	243300	163260	36762	12515	19639	11124

1 System zleceniowy.

1 Contract system.

TABLE 24 (438). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
OGÓŁEM	85874,5	88637,4	86619,6	105436,5	TOTAL
Budynki	36881,0	41740,0	43808,7	52249,2	Buildings
Budynki mieszkalne	11640,2	11940,8	14705,7	17405,0	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne (jednomieszkaniowe) ^b	1716,9	1612,7	2169,6	2444,7	one-dwelling residential buildings ^b

a Zrealizowana (system zleceniowy) przez podmioty budowlane o liczbie pracujących 10 osób i więcej. b Budynki jednorodzinne o jednym mieszkaniu oraz domy letnie, domki wypoczynkowe i rezydencje wiejskie nieprzystosowane do stałego zamieszkania.

a Realised (contract system) by construction entities employing 10 persons or more. b Residential buildings with one dwelling as well as summer homes, holiday cottages and rural residences not adapted for permanent residence.

TABL. 24 (438). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Budynki (dok.)					Buildings (cont.)
Budynki mieszkalne (dok.)					Residential buildings (cont.)
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	8441,9	9601,5	11131,4	13664,5	two- and more dwelling residential buildings
budynki zbiorowego zamieszkania	1481,4	726,6	1404,8	1295,7	residences for communities
Budynki niemieszkalne	25240,8	29799,2	29102,9	34844,2	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	912,0	745,0	1132,3	1121,8	hotels and similar buildings
budynki biurowe	2632,7	3719,2	3870,3	4400,8	office buildings
budynki handlowo-usługowe	6058,1	6676,9	6384,1	7320,7	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	505,9	1020,8	299,9	371,7	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	6458,5	11102,4	11560,6	13337,9	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	7209,4	4890,6	4332,0	6737,6	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	1464,2	1644,3	1523,8	1553,7	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	48993,5	46897,4	42811,0	53187,3	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	29011,2	24773,8	25828,3	32216,6	Transport infrastructures
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	21627,7	15324,4	17840,2	21936,4	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	2524,6	5174,3	4428,7	6534,4	railways, suspension and elevated railways
drogi lotniskowe	207,2	320,2	146,5	170,8	airfield runways
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne ...	3495,8	2506,8	2678,7	2893,9	bridges, elevated highways, tunnels and subways
budowle wodne	1155,9	1448,1	734,2	681,0	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	12970,5	14285,7	10319,6	14109,1	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	4369,5	6586,6	5391,2	6495,9	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	8601,0	7699,1	4928,4	7613,2	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	4458,6	6710,3	5404,7	5158,8	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	2553,2	1127,6	1258,4	1702,9	Other civil engineering works

a Zrealizowana (system zleceniowy) przez podmioty budowlane o liczbie pracujących 10 osób i więcej.

a Realised (contract system) by construction entities employing 10 persons or more.

TABL. 25 (439). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Budynki^a	91459	100492	103748	103688	Buildings^a
miasta	34602	33732	35111	35520	urban areas
wieś	56857	66760	68637	68168	rural areas
Budynki mieszkalne	71018	76663	80316	80771	Residential buildings
jednorodzinne ^b	66831	72751	76291	76607	single-family ^b
wielorodzinne ^c	1823	2015	2471	2684	multi-family ^c
domy letnie, domki wypoczynkowe i rezydencje wiejskie ^d	2315	1836	1512	1434	summer homes, holiday cottages and rural residences ^d
budynki zbiorowego zamieszkania	49	61	42	46	residences for communities
Budynki niemieszkalne	20441	23829	23432	22917	Non-residential buildings
budynki hoteli	328	357	213	264	hotel buildings
budynki zakwaterowania turystycznego pozostałe	259	985	1543	1440	other short-stay accommodation buildings
budynki biurowe	551	649	451	520	office buildings
budynki handlowo-usługowe	3476	3399	2697	2624	wholesale and retail trade buildings
budynki łączności, dworców i terminali ...	49	77	37	46	terminals and associated buildings
budynki garaży	6377	6467	6228	5365	garage buildings
budynki przemysłowe	1058	1183	979	1083	industrial buildings
ziarniki, silosy i budynki magazynowe ...	1999	2428	2300	2182	reservoirs, silos and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne	276	208	119	258	public entertainment buildings
budynki muzeów i bibliotek	34	30	22	21	museums and libraries
budynki szkół i instytucji badawczych	199	200	199	268	school, university and research buildings
budynki szpitali i zakładów opieki zdrowotnej	194	164	137	155	hospital or institutional care buildings
budynki kultury fizycznej	507	223	103	100	sports halls
budynki gospodarstw rolnych	4858	7090	6931	6867	non-residential farm buildings
budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	91	115	89	96	buildings used as places of worship and for religious activities
obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków i objęte indywidualną ochroną konserwatorską oraz nieruchomości archeologiczne dobra kultury	—	1	—	1	buildings entered into the register of historical monuments and subject to individual protection, immovable archaeological cultural goods
pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej nie wymienione	185	253	1384	1627	other non-residential buildings not elsewhere classified
Kubatura^e w dam³	140235	180210	200061	198032	Cubic volume^e in dam³
miasta	79652	96756	104050	107436	urban areas
wieś	60583	83454	96011	90595	rural areas
Budynki mieszkalne	65879	71448	81647	81840	Residential buildings
jednorodzinne ^b	46428	50725	53087	53093	single-family ^b
wielorodzinne ^c	18308	19690	27751	27902	multi-family ^c
domy letnie, domki wypoczynkowe i rezydencje wiejskie ^d	692	626	516	482	summer homes, holiday cottages and rural residences ^d
budynki zbiorowego zamieszkania	451	408	293	363	residences for communities

a Nowe. b Budynki mieszkalne o jednym lub dwóch mieszkaniach; bez domów letnich, domków wypoczynkowych i rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania. c Budynki mieszkalne o trzech lub więcej mieszkaniach. d Nieprzystosowane do stałego zamieszkania (budynki te są zaliczane do mieszkalnych, jednak nie ma w nich mieszkań). e Budynków nowych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a New. b Residential buildings with one or two dwellings; excluding summer homes, holiday cottages and rural residences not adapted for permanent residence. c Residential buildings with three or more dwellings. d Not adapted for permanent residence (these buildings are classified as residential, however there are no dwellings in them). e Of new and expanded buildings (only concerning the expanded part).

TABL. 25 (439). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
 BUILDINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Kubatura^e w dam³ (dok.)					Cubic volume^e in dam³ (cont.)
Budynki niemieszkalne	74356	108762	118413	116192	Non-residential buildings
budynki hoteli	1746	2109	1334	1711	hotel buildings
budynki zakwaterowania turystycznego pozostałe	290	251	498	488	other short-stay accommodation buildings
budynki biurowe	3854	5984	5142	5934	office buildings
budynki handlowo-usługowe	15488	18503	13996	14269	wholesale and retail trade buildings
budynki łączności, dworców i terminali ...	297	1615	221	207	terminals and associated buildings
budynki garaży	1393	1668	1496	1380	garage buildings
budynki przemysłowe	15405	24950	26055	28217	industrial buildings
zbiorniki, silosy i budynki magazynowe ...	14866	26947	44240	39219	reservoirs, silos and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne	949	1786	201	497	public entertainment buildings
budynki muzeów i bibliotek	295	228	341	180	museums and libraries
budynki szkół i instytucji badawczych	2125	2785	2360	2761	school, university and research buildings
budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	1489	1795	1179	1258	hospital or institutional care buildings
budynki kultury fizycznej	6846	2232	2349	1299	sports halls
budynki gospodarstw rolnych	8604	17220	18108	17453	non-residential farm buildings
budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	525	557	353	455	buildings used as places of worship and for religious activities
obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków i objęte indywidualną ochroną konserwatorską oraz nieruchome, archeologiczne dobra kultury	0	14	—	0	buildings entered into the register of historical monuments and subject to individual protection, immovable archaeological cultural goods
pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej nie wymienione	183	119	540	865	other non-residential buildings not elsewhere classified

e Budynków nowych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

e Of new and expanded buildings (only concerning the expanded part).

 TABL. 26 (440). **NOWE BUDYNKI MIESZKALNE^a ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY MIESZKAŃ**
 NEW RESIDENTIAL BUILDINGS^a COMPLETED BY NUMBER OF DWELLINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Budynki o liczbie mieszkań Buildings with specified number of dwellings							31 i więcej and more
		1	2	3	4	5—10	11—30		
Budynki Buildings	2010	68654	65127	1704	43	124	260	726	670
	2015	74766	69722	3029	41	142	354	726	752
	2017	78762	72243	4048	29	126	407	888	1021
	2018	79291	71631	4985	48	128	387	1001	1111
Kubatura w dam ³ Cubic volume in dam ³	2010	63413	44165	1582	54	186	614	3982	12830
	2015	69291	47518	2501	52	179	772	3901	14368
	2017	79707	49020	3357	31	180	952	4924	21243
	2018	80307	48558	4071	62	194	924	5414	21084

a Bez domów letnich, domków wypoczynkowych i rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania.

a Excluding summer homes, holiday cottages and rural residences not adapted for permanent residence.

Uwagi ogólne

Transport

1. Prezentowane informacje dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczanych według PKD 2007 do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”, z wyłączeniem podmiotów zaliczanych do działu 53 tej sekcji „Działalność pocztowa i kurierska”.

Ponadto w zakresie przewozów i przeładunków w ujęciu rzeczowym podaje się również działalność podmiotów gospodarczych zaliczanych do innych sekcji niż „Transport i gospodarka magazynowa”.

W dziale zamieszczono także informacje o drogach publicznych, pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych (od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji) oraz o wypadkach drogowych na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

2. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług transportu i gospodarki magazynowej obejmują wpływy za przewozy ładunków, pasażerów (w tym komunikacją miejską), bagażu i poczty, wpływy za przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków i inne usługi związane z obsługą transportu.

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **cen bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 32.

3. Dane w przekroju według rodzajów transportu opracowano metodą przedsiębiorstw, z wyjątkiem danych dotyczących przewozów ładunków transportem samochodowym w ujęciu rzeczowym, które opracowuje się na podstawie wyników reprezentacyjnego badania pojazdów (patrz ust. 16 na str. 530). Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 31.

4. Dane o przewozach ładunków według grup ładunków transportem kolejowym, samochodowym i wodnym śródlądowym (tabl. 4) od 2008 r. prezentowane są według klasyfikacji Unii Europejskiej NST 2007.

5. Dane o **sieci i transporcie kolejowym** dotyczą Polskich Kolei Państwowych (PKP) oraz również innych podmiotów, które w przypadku sieci dotyczą zarządców infrastruktury kolejowej, a w przypadku transportu kolejowego — podmiotów, które otrzymały licencje na transport kolejowy. Dane dotyczące przewozów ładunków nie obejmują przewozów bagażu i przesyłek ekspresowych dokonywanych pociągami pasażerskimi, a dane o przewozach ładunków i pasażerów — przewozów kolejami linowymi. Dane o przewozach pasażerów pociągami pasażerskimi podano łącznie z korzystającymi z bezpłatnych biletów.

General notes

Transport

1. The information presented concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Transportation and storage" excluding economic entities included in the division 53 of this section "Postal and courier activities".

Moreover, in regard to transports and trans-shipment, in tangible terms, data concerning the activity of economic entities included in sections other than "Transportation and storage" are also presented.

In addition, this chapter includes also information regarding public roads, road motor vehicles and tractors registered (since 2009 according to central vehicle register maintained by the Ministry of the Digital Affairs) as well as road traffic accidents on the basis of data of the National Police Headquarters.

2. Revenues from the sale of products and services of transportation and storage include receipts for the transport of goods, passengers (including urban transport), baggage and mail, receipts for trans-shipment, forwarding, storage and warehousing of freight and other services connected with transport servicing.

Revenues from the sale of products and services are presented at basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 32.

3. Data in profile according to types of transport are compiled using the enterprise method, except for data regarding carriage of goods by road in tangible terms which are compiled on the basis of results from sample survey of vehicles (see item 16 on page 530). The definition of **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 31.

4. Data on railway, road and inland waterway transport of goods by groups of goods (table 4) since 2008 have been presented according to the EU Classification NST 2007.

5. Data on **railway network and transport** concern Polskie Koleje Państwowe (PKP) and also other entities, which in the case of rail network are related to administrators of railway infrastructure, and in the case of railway transport — entities, which obtained licences for the railway transport. Data concerning the transport of goods do not include transport of baggage and express mail by passenger trains and data regarding the transport of goods and passengers do not include transport by funicular railway. Data on transport of passengers in passenger trains include those who travel with gratuitous fares.

6. Dane w zakresie **transportu samochodowego** dotyczą transportu samochodowego zarobkowego oraz w przypadku przewozów ładunków (tabl. 3 i 4) również transportu gospodarczego:

- 1) transport samochodowy **zarobkowy** obejmuje usługi świadczone odpłatnie zarówno przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność (**przedsiębiorstwa transportu samochodowego** zaliczane według PKD 2007 do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”, z wyłączeniem działu „Działalność pocztowa i kurierska”), jak i podmioty, których podstawowa działalność jest inna niż transport samochodowy (np. działalność przemysłowa, handlowa);
- 2) transport samochodowy **gospodarczy** od 2004 r. to transport wykonywany niezarobkowo na własne potrzeby podmiotu bez względu na rodzaj prowadzonej podstawowej działalności.

7. Dane o komunikacji miejskiej dotyczą komunikacji naziemnej i podziemnej (metro).

Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska — gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarty porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Informacje o **komunikacji miejskiej podziemnej** dotyczą dwóch linii **metra** w Warszawie; uruchomienie pierwszej z nich nastąpiło w kwietniu 1995 r. a drugiej — w marcu 2015 r.

8. Dane dotyczące **przewozów ładunków i pasażerów transportem morskim** obejmują przewozy statkami morskiej floty transportowej (towarowymi, pasażerskimi, promami) oraz od 2016 r. jachtami morskimi komercyjnymi) — własnymi i dzierżawionymi od innych armatorów — w rejsach zakończonych, przy czym dane dotyczące przewozów ładunków obejmują również przewozy dokonane przez Chińsko-Polskie Towarzystwo Okrętowe S.A. i Koreańsko-Polskie Towarzystwo Żeglugowe Spółka z o.o. w części przypadającej na rzecz strony polskiej, zgodnie z obowiązującą umową w tym zakresie.

Do **przewozów w zasięgu europejskim** zaliczono przewozy statkami kursującymi na liniach lub

6. Data within the scope of **road transport** concern transport for hire or reward and in the case of transport of goods (tables 3 and 4), also transport on own account:

- 1) **road transport for hire or reward** includes services for remuneration carried out both by entities for which road transport is the basic economic activity (**road transport enterprise** included in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Transportation and storage", excluding the division "Postal and courier activities"), as well as entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, trade activity);
- 2) **road transport on own account** since 2004 is entity's own-account non-profit-making transport, irrespective of the entity's kind of activity.

7. Data regarding urban transport concern ground and underground (metro) transport.

Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport — gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

Information on **urban underground transport** concerns two lines of the **metro** in Warsaw; first of them was launched in April 1995 and second — in March 2015.

8. Data concerning **transport of goods and passengers by maritime transport** include the goods and passengers carried with maritime transport ships (cargo-carrying, passenger ships, ferries and since 2016 commercial sea-going yachts) owned or leased from other ship owners, as part of completed voyages, and the freight data include also cargo transported by the companies: Chińsko-Polskie Towarzystwo Okrętowe S.A. (Chinese-Polish Ship Joint Stock Shipping Company) and Koreańsko-Polskie Towarzystwo Żeglugowe Spółka z o.o. (Korean-Polish Shipping Ltd. Co.) that correspond to the shares of the Polish party in accordance with the valid agreement in this regard.

European transport includes transport by ships sailing on lines or routes which encompass Euro-

trasach obejmujących porty europejskie (z wyjątkiem portów basenu Morza Bałtyckiego), azjatyckie porty basenu Morza Śródziemnego i basenu Morza Czarnego oraz porty Afryki Północnej leżące nad Morzem Śródziemnym i nad Oceanem Atlantyckim do szerokości portu Casablanca włącznie.

Do **przewozów w zasięgu bałtyckim** zalicza się przewozy statkami kursującymi na liniach lub trasach obejmujących porty basenu Morza Bałtyckiego do linii Kristiansand (Norwegia)—Skagen (Dania).

Do **przewozów w zasięgu oceanicznym** zaliczono przewozy statkami kursującymi na liniach lub trasach wykraczających poza porty europejskie, porty Małej Azji oraz porty Afryki Północnej leżące nad Morzem Śródziemnym i nad Oceanem Atlantyckim do szerokości portu Casablanca.

9. Dane dotyczące portów morskich obejmują porty: Darłowo, Elbląg, Frombork, Gdańsk, Gdynia, Hel, Kołobrzeg, Krynica Morska, Międzyzdroje (od 2006 r.), Nowe Warpno, Police, Sopot (od 2007 r.), Stepnica, Szczecin, Świnoujście, Trzebież, Ustka i Władysławowo (od 2001 r.).

10. Dane o ładunkach załadowanych i wyładowanych w portach morskich (tabl. 17) obejmują ładunki przywiezione i wywiezione do/z portów morskich statkami polskimi i obcymi w ramach międzynarodowego obrotu morskiego i kabotażu (tj. ładunków przewożonych drogą morską w obrocie pomiędzy polskimi portami morskimi). Waga ładunków załadowanych i wyładowanych podawana jest bez wagi własnej jednostek ładunkowych (tj. bez wagi kontenerów, pojazdów samochodowych, wagonów, na których znajdują się ładunki itp.).

11. Dane dotyczące ruchu statków w portach morskich obejmują transportowe statki towarowe, promy i statki pasażerskie, które weszły do morskich portów zarówno z ładunkiem lub z pasażerami, jak i pustych, przy czym do transportowych statków towarowych zalicza się również barki pełnomorskie.

12. Dane o ładunkach załadowanych i wyładowanych, ruchu statków oraz ruchu pasażerów w portach morskich (tabl. 17—19) podano zgodnie z metodologią Unii Europejskiej (dyrektywa 2009/42/WE).

13. Dane dotyczące przewozów ładunków i pasażerów śródlądowym transportem wodnym obejmują przewozy taborem żegluga śródlądowej na drogach wodnych śródlądowych i na wodach morskich. Dane o przewozach ładunków w transporcie międzynarodowym dotyczą ładunków przywiezionych do kraju i wywiezionych z kraju bezpośrednio taborem śródlądowego transportu wodnego. Dane te obejmują również transport towarów przewożonych tranzytem oraz pomiędzy portami zagranicznymi.

Dane obejmują podmioty, w których przewozy ładunków i pasażerów żegluga śródlądową stanowią podstawową działalność gospodarczą oraz jednostki, których podstawowa działalność jest inna niż świadczenie tych usług (np. działalność hotelarska).

14. Dane dotyczące transportu lotniczego obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na

pean ports (excluding Baltic Sea basin ports), Asian ports of the Mediterranean Sea basin and the Black Sea basin as well as ports of North Africa located on the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean up to the latitude of the port of Casablanca inclusive.

Baltic transport includes transport by ships sailing on lines or routes which encompass ports of the Baltic Sea basin to the Kristiansand (Norway)—Skagen (Denmark) line.

Ocean transport includes transport by ships sailing on lines or routes outside European ports, ports of Asia Minor as well as ports of North Africa located on the Mediterranean Sea and the Atlantic Ocean up to the latitude of the port of Casablanca.

9. Data concerning seaports include the ports of: Darłowo, Elbląg, Frombork, Gdańsk, Gdynia, Hel, Kołobrzeg, Krynica Morska, Międzyzdroje (since 2006), Nowe Warpno, Police, Sopot (since 2007), Stepnica, Szczecin, Świnoujście, Trzebież, Ustka and Władysławowo (since 2001).

10. Data on loaded and unloaded goods in seaports (table 17) include cargos carried to and from seaports by Polish and foreign ships under international maritime traffic and cabotage (i.e. seaborne cargo traffic between Polish seaports). The weight of loaded and unloaded cargos is indicated excluding the tare weight of ro-ro units (i.e. excluding the weight of containers, motor vehicles and wagons, on which the cargos are placed, etc.).

11. Data concerning ship traffic at seaports include cargo ships, ferries and passenger ships, entering ports both with freight or passengers as well as empty, with commodity transport ships also including sea-going barges.

12. Data on maritime transport of loaded and unloaded goods, on ship traffic at seaports and on passenger movements in seaports (tables 17—19) are presented in accordance with the EU methodology (Directive 2009/42/EC).

13. Data concerning transport of goods and passengers by inland waterway transport include transport by inland waterway vessels on inland waterways and on the open sea. Data regarding the transport of goods in international transport concern freight brought into the country and taken out of the country directly by the inland waterway vessels. These data also include the transport of transit goods and the transport of goods between foreign ports.

Data include entities in which transports of goods and passengers by inland waterway account for the basic economic activity as well as entities, the basic activity of which is not the rendering of these services (e.g. hotel activity).

14. Data concerning air transport include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and

stałych trasach i według stałych rozkładów lotów), a w tabl. 3 i 5 również innych przewoźników dokonujących zarobkowo przewozów pasażerów i ładunków samolotami (transport pozarozkładowy). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

15. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób. Każdy wypadek drogowy jest wynikiem najczęściej kilku przyczyn (przyjęto maksymalnie 5), w związku z czym suma przyczyn może być większa od liczby wypadków.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

16. Prezentowane dane opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane dotyczące podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych podmiotów w zakresie przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług (tabl. 2). Wyniki badania reprezentacyjnego uogólniono dla przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług w oparciu o wynikającą z badania wielkość przychodów przypadających na 1 zakład.

Dane o przewozach ładunków transportem samochodowym (tabl. 3 i 4) ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 8% (do 2012 r. — 10%) próbie pojazdów ciężarowych (samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe) o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t i w wieku do 25 lat, przy czym w tabl. 3 doszacowano dane dla pojazdów nieobjętych badaniem reprezentacyjnym.

Dane o ładunkach załadowanych i wyladowanych oraz o ruchu statków w portach morskich (tabl. 17 i 18) opracowano na podstawie informacji z urzędów morskich, z wyjątkiem ładunków tranzytowych opracowanych na podstawie informacji od podmiotów dokonujących przeładunków w portach morskich.

Poczta i telekomunikacja

1. Prezentowane informacje dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczanych według PKD 2007 do działu 53 „Działalność pocztowa i kurierska” w sekcji „Transport i gospodarka magazynowa” oraz do działu 61 „Telekomunikacja” w sekcji „Informacja i komunikacja”.

2. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług obejmują otrzymane i należne kwoty za sprzedane na zewnątrz przedsiębiorstwa wykonane usługi, wyroby gotowe własnej produkcji, zryczałtowaną odpłatność agenta — w przypadku zawar-

according to established flight schedules) and in tables 3 and 5 other carriers transporting passengers and freight commercially by airplane (non-scheduled transport). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

15. Data regarding **road accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred. Every traffic accident has usually several causes (a maximum of 5 was adopted) in connection with which the sum of causes can be greater than the number of accidents.

Road accident fatality is a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

Road accident injury is a person who incurred injuries and received medical attention.

16. Presented data are compiled on the basis of reports, in which data on economic entities employing up to 9 persons are established on the basis of the results of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities within the scope of revenues from sale of products and services (table 2). The results of the sample survey were generalised for revenues from sale of products and services on the basis of the amount of revenues per company obtained in the survey.

Data on road transport of goods (tables 3 and 4) are established on the basis of the results from a sample survey conducted on a 8% (until 2012 — 10%) sample of road motor vehicles (lorries and road tractors) with maximum permissible weight of above 3.5 t and not older than 25 years, while in table 3 data for vehicles not included in the sample survey are estimated.

Data on goods loaded and unloaded as well as on ship traffic in seaports (tables 17 and 18) have been compiled on the basis of information from maritime offices, excluding transit cargo compiled on the basis of information from entities carrying out transshipment in seaports.

Post and telecommunications

1. The information presented concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the division 53 "Postal and courier activities" of the section "Transportation and storage" and in the division 61 "Telecommunications" of the section "Information and communication".

2. Revenues from the sale of products and services include amounts received and due for outside services rendered by enterprises, finished products of own production, flat agent's fee in the case of

cia umowy na warunkach zlecenia i pełne przychody agenta — w przypadku zawarcia umowy agencji.

Prezentowane w tabl. 26 przychody ze sprzedaży usług obejmują w zakresie usług:

- 1) pocztowych — opłaty za nadane przesyłki listowe, paczki i listy wartościowe, przekazy pocztowe i emerytalno-rentowe;
- 2) telefonii stacjonarnej — opłaty za usługi telefonii przewodowej, a w szczególności za połączenia telefoniczne i dzierżawę łączy telefonicznych, abonament telefoniczny, instalację, remont i konserwację urządzeń telefonicznych i sieci telekomunikacyjnej;
- 3) transmisji telewizyjnej i radiofonicznej — wpływy za przesyłanie, nadawanie lub odbiór sygnału telewizyjnego lub radiowego, odbieranego bezpośrednio przez ogół ludności;
- 4) radia i telewizji kablowej — wpływy za dystrybucję programów radiowo-telewizyjnych za pośrednictwem sieci kablowych;
- 5) udostępniania Internetu, transmisji danych i poczty elektronicznej — wpływy za przekazywanie informacji pomiędzy urządzeniami przetwarzania danych;
- 6) telefonii ruchomej — wpływy za usługi telefonii komórkowej, z wyłączeniem przychodów z usług łączności telefonicznej radiowej w stacjonarnej sieci telefonicznej (ujętych w pkt. 2);
- 7) radiokomunikacyjnych — wpływy za usługi telekomunikacyjne realizowane przy pomocy urządzeń telekomunikacyjnych (radiokomunikacja morska, nadawanie komunikatów prasowych i meteorologicznych), z wyłączeniem przychodów z transmisji danych (ujętych w pkt. 5) oraz telefonii ruchomej (ujętej w pkt. 6);
- 8) transportowych — wpływy za przewozy przesyłek, paczek i innych ładunków.

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **cen bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 32.

3. Dane w przekroju według rodzajów usług pocztowych i telekomunikacyjnych opracowano metodą przedsiębiorstw. Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 31.

4. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora pocztowego lub agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

5. Informacje o poczcie i telekomunikacji w ujęciu rzeczowym dotyczą:

- 1) w zakresie usług pocztowych — operatorów pocztowych, tj. operatora wyznaczonego i pozostałych (alternatywnych) operatorów pocztowych;
- 2) w zakresie usług telekomunikacyjnych — operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej — sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in case of concluding an agency agreement.

Revenues from the sale of services presented in table 26 comprise:

- 1) postal services — fees for sending letters, registered letters and packages, postal and retirement-pension transfers;
- 2) fixed line telephone services — payments for fixed line telephone services, in particular for telephone calls and for leasing telephone lines, telephone subscription, installation, renovation and maintenance of telephone equipment and telecommunications network;
- 3) television and radio transmission services — receipts for transmitting, broadcasting or receiving a television or radio signal received directly by the general population;
- 4) radio and cable television — receipts for distribution of radio and television programmes through cable networks;
- 5) Internet access, transmission of data and e-mail services — receipts for transmitting data between data processing equipment;
- 6) mobile telephony — receipts for services of cellular telephony, excluding revenues from radio telephone communication in a fixed line telephony network (included in point 2);
- 7) radio communication — receipts for telecommunication services rendered by means of telecommunication devices (maritime radio communication, broadcasting press and meteorological releases), excluding revenues from data transmission (included in point 5) and mobile telephony (included in point 6);
- 8) transport services — receipts for carriage of letters, packages and other freight.

Revenues from the sale of products and services are presented at basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 32.

3. Data in profile according to types of communication services are compiled using the enterprise method. The definition of **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 31.

4. Postal office represents an organisational unit of post operator or post agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

5. Information regarding post and telecommunications, in tangible terms, concerns:

- 1) in scope of postal services — post operators, i.e. appointed operator and other post operators;
- 2) in scope of telecommunication services — operators of the public telecommunication network, i.e. the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks — networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

6. Usługi pocztowe i telekomunikacyjne obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują przesyłki (np. listy, kartki pocztowe, z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

7. Łącza abonenckie obejmują łącza, do których tytuł prawny posiada przedsiębiorca telekomunikacyjny (niedzielone od innego przedsiębiorcy, ani niebędące własnością abonenta), za pomocą których świadczy abonentom usługi telefoniczne w stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej.

8. Prezentowane dane opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym dane dotyczące przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych podmiotów. Wyniki badania reprezentacyjnego uogólniono w oparciu o wynikającą z badania wielkość przychodów przypadających na 1 zakład.

6. Post and telecommunication services include paid, free of charge and official services.

Data on standard letters include items (e.g. letters, postcards, excluding postal parcels) bearing the address for the adoption by postal operator for the transportation and delivery to the addressee.

7. Subscriber lines include lines to which the telecommunications undertaking has legal title (not leased from another undertaking or not owned by the subscriber), through which it provides subscribers with telephone services in the fixed public telecommunications network.

8. Presented data are compiled on the basis of reports, in which data concerning revenues from the sale of products and services of economic entities employing up to 9 persons are established on the basis of the results of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities. The results of the sample survey were generalised on the basis of the amount of revenues per company obtained in the survey.

Transport

Transport

TABL. 1 (441). **SIEĆ KOMUNIKACYJNA**

Stan w dniu 31 grudnia

TRANSPORT INFRASTRUCTURE

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w km		in km		
Linie kolejowe eksploatowane	20228	19231	19209	19235	Railway lines operated
w tym normalnotorowe ^a	20089	19231	19209	19235	of which standard gauge ^a
w tym zelektryfikowane	11916	11865	11854	11894	of which electrified
w tym jednotorowe	11353	10505	10490	10501	of which single track
Drogi publiczne (miejskie i zamiejskie)	406122	419636	422303	424564	Public roads (urban and non-urban)
w tym o twardej nawierzchni	273760	290919	299645	303957	of which hard surface
w tym ulepszone	249807	268366	277310	281865	of which improved
w tym: ekspresowe	675	1492	1768	2077	of which: expressways
autostrady	857	1559	1637	1637	motorways
Linie komunikacji miejskiej ^b :					Urban transport lines ^b :
naziemnej	56287	56763	57781	58736	ground transport
autobusowe	53728	53952	54946	55975	bus
tramwajowe	2254	2425	2417	2338	tram
trolejbusowe	305	386	418	423	trolley bus
metro	23	29	29	29	metro
Rurociągi magistralne do przelączania ropy naftowej i produktów naftowych	2362	2483	2483	2483	Main pipelines for crude petroleum and petroleum products
Drugi wodne śródlądowe żeglowne ^c	3659	3655	3654	3654	Navigable inland waterways ^c

a Łącznie z szerokotorowymi. b Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002 r. nowelizującego przepisy kwalifikujące drogi wodne do żeglugi śródlądowej (Dz. U. Nr 77, poz. 695).

Źródło: w zakresie dróg publicznych — dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

a Including broad gauge. b Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons. c On the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 7th May 2002 amending regulations qualifying inland waterways for inland sailing (Journal of Laws No. 77, item 695).

Source: in regard to public roads — data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 2 (442). **PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG TRANSPORTU I GOSPODARKI MAGAZYNOWEJ^a (ceny bieżące)**REVENUES FROM THE SALE OF PRODUCTS AND SERVICES OF TRANSPORTATION AND STORAGE^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^b	2010	2018 ^b	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		
OGÓŁEM							
GRAND TOTAL							
OGÓŁEM	127560	190609	229299	249093	100,0	100,0	GRAND TOTAL
sektor publiczny	24827	27919	40060	36636	19,5	14,7	public sector
sektor prywatny	102733	162690	189239	212457	80,5	85,3	private sector
w tym własność:							of which:
prywatna krajowa	78916	122050	148016	166077	61,9	66,7	private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^c	70,7	26,7	47,8	43,5	0,1	0,0	of which cooperatives ^c
zagraniczna	21825	32732	39553	43695	17,1	17,5	foreign ownership
w tym:							of which:
Transport lądowy i rurociągowy ^d ...	83873 ^d	132622	161316	173684	65,8 ^d	69,7	Land and pipeline transport ^d
w tym samochodowy	69527	122291	145897	157085	54,5	63,1	of which road transport
Transport wodny	1763	2546	2104	2158	1,4	0,9	Water transport
morski	1230	1625	1318	1230	1,0	0,5	maritime transport
śródlądowy	533	707	359	488	0,4	0,2	inland waterway transport
Transport lotniczy	#	8315	9532	9269	.	3,7	Air transport

a Dane nie obejmują podmiotów zaliczanych według PKD 2007 do działu „Działalność pocztowa i kurierska”. b Dane nieostateczne. c Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób. d Bez komunikacji miejskiej.

a Data exclude entities included according to NACE Rev. 2 in the division "Postal and courier activities". b Preliminary data. c Excluding cooperatives employing up to 9 persons. d Excluding urban transport.

TABL. 2 (442). PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG TRANSPORTU I GOSPODARKI MAGAZYNOWEJ^a (dok.)REVENUES FROM THE SALE OF PRODUCTS AND SERVICES OF TRANSPORTATION AND STORAGE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^b	2010	2018 ^b	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		

W tym:

Of which:

PRZEWOZY ŁADUNKÓW
TRANSPORT OF GOODS

RAZEM	70943	100299	118426	128731	100,0	100,0	TOTAL
w tym:							of which:
Transport lądowy i rurociągowy ^Δ ...	69706	98780	116648	126748	98,3	98,5	Land and pipeline transport ^Δ
w tym samochodowy	59843	88740	106291	115195	84,3	89,5	of which road transport
Transport wodny	674	1179	1188	1252	1,0	1,0	Water transport
morski	542	849	856	865	0,8	0,7	maritime transport
śródlądowy	132	330	332	387	0,2	0,3	inland waterway transport

PRZEWOZY PASAŻERÓW
TRANSPORT OF PASSENGERS

RAZEM	10514 ^d	25659	30759	34202	100,0 ^d	100,0	TOTAL
w tym:							of which:
Transport lądowy	8011 ^d	20194	23312	25313	76,2 ^d	74,0	Land transport
w tym komunikacja miejska	9264	9810	10750	.	31,4	of which urban transport
w tym samochodowy	5097	6245	8420	9132	48,5	26,7	of which road transport
Transport wodny	85,6	710	463	499	0,8	1,5	Water transport
morski	68,6	417	288	300	0,6	0,9	maritime transport
śródlądowy	17,0	293	175	199	0,2	0,6	inland waterway transport

a Dane nie obejmują podmiotów zaliczanych według PKD 2007 do działu "Działalność pocztowa i kurierska". b Dane nieostateczne. d Bez komunikacji miejskiej.

a Data exclude entities included according to NACE Rev. 2 in the division "Postal and courier activities". b Preliminary data. d Excluding urban transport.

TABL. 3 (443). PRZEWOZY ŁADUNKÓW

TRANSPORT OF GOODS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent		
Przewozy w tys. t	1795573	1803818	2053245	2191888	100,0	100,0	Transport in thousand tonnes
Transport kolejowy	234568	224320	239501	249260	13,0	11,4	Railway transport
w tym normalnotorowy ^a	234436	224320	239501	249260	13,0	11,4	of which standard gauge ^a
Transport samochodowy ^b	1491253	1505719	1747266	1873022	83,1	85,5	Road transport ^b
zarobkowy	770126	891978	1104209	1183750	42,9	54,0	transport for hire or reward
w tym przedsiębiorstwa transportu samochodowego	563656	705025	867816	920924	31,4	42,0	of which road transport entities
gospodarczy	721127	613741	643057	689272	40,2	31,4	transport on own account
Transport rurociągowy	56208	54850	52393	55287	3,1	2,5	Pipeline transport
Transport morski	8362	6963	8254	9149	0,5	0,4	Maritime transport
Transport wodny śródlądowy	5141	11928	5778	5107	0,3	0,2	Inland waterway transport
Transport lotniczy ^c	41	38	53	63	0,0	0,0	Air transport ^c

a Łącznie z szerokotorowym; bez przewozów manewrowych (w 2018 r. odpowiednio: łącznie z nimi 259547 tys. t i 59447 mln t·km). b Dane częściowo szacunkowe. c Rozkładowy i pozarozkładowy.

a Including broad gauge; excluding shunting (in 2018 including shunting, respectively 259547 thousand tonnes and 59447 million tkm). b Data partially estimated. c Scheduled and non-scheduled.

TABL. 3 (443). PRZEWOZY ŁADUNKÓW (dok.)

TRANSPORT OF GOODS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent		
Praca przewozowa w mln t-km	308073	360635	434932	467194	100,0	100,0	Transportation volume in million tkm
Transport kolejowy	48795	50603	54797	59388	15,8	12,7	Railway transport
w tym normalnotorowy ^a	48793	50603	54797	59388	15,8	12,7	of which standard gauge ^a
Transport samochodowy ^b	214204	273107	348559	377778	69,5	80,9	Road transport ^b
zarobkowy	173126	232371	302259	329529	56,2	70,5	transport for hire or reward
w tym przedsiębiorstwa transportu samochodowego	148769	201315	258677	282132	48,3	60,4	of which road transport entities
gospodarczy	41078	40736	46300	48249	13,3	10,3	transport on own account
Transport rurociągowy	24157	21843	21080	21314	7,8	4,6	Pipeline transport
Transport morski	19773	12739	9362	7619	6,4	1,6	Maritime transport
Transport wodny śródlądowy	1030	2187	877	782	0,3	0,2	Inland waterway transport
Transport lotniczy ^c	114	156	257	313	0,0	0,1	Air transport ^c

a Notka patrz na str. 534. b Dane częściowo szacunkowe. c Rozkładowy i pozarozkładowy.

a See footnote on page 534. b Data partially estimated. c Scheduled and non-scheduled.

TABL. 4 (444). PRZEWOZY ŁADUNKÓW WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW

TRANSPORT OF GOODS BY GROUPS OF GOODS

LATA YEARS GRUPY ŁADUNKÓW GROUPS OF GOODS		Ogółem w tys. t Total in thousand tonnes			Średnia odległość przewozu 1 t w km Average transport distance per 1 t in km		
		transport kolejowy ^a railway transport ^a	transport samochodowy ^b road transport ^b	transport wodny śródlądowy inland waterway transport	transport kolejowy ^a railway transport ^a	transport samochodowy ^b road transport ^b	transport wodny śródlądowy inland waterway transport
		OGÓŁEM	2010	234568	1216083	5141	208
TOTAL	2017	239501	1501811	5778	229	223	152
	2018	249260	1390184	5107	238	227	153
w tym: of which:							
Produkty rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybactwa	2010	4475	77036	397	350	204	378
Products of agriculture, hunting, forestry, fish and fishing products	2017	3980	116572	360	353	225	378
	2018	3671	104322	376	319	234	412
Węgiel kamienny, brunatny, ropa naftowa i gaz ziemny	2010	105480	28546	1094	156	121	175
Coal and lignite, crude petroleum and natural gas	2017	96639	35175	1024	156	134	119
	2018	97682	34533	756	162	116	100
Rudy metali i pozostałe produkty górnictwa i kopalnictwa	2010	51448	417041	1969	242	36	111
Metal ores and other mining and quarrying products	2017	63331	384322	2409	239	52	85
	2018	70267	344062	1850	252	56	96

a Bez przewozów manewrowych. b Dane dotyczą przewozów ładunków pojazdami o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t i w wieku do 25 lat.

a Excluding shunting. b Data concern transport of goods by vehicles with maximum permissible weight of above 3.5 t and not older than 25 years.

TABL. 4 (444). PRZEWOZY ŁADUNKÓW WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW (dok.)

TRANSPORT OF GOODS BY GROUPS OF GOODS (cont.)

LATA YEARS GRUPY ŁADUNKÓW GROUPS OF GOODS	Ogółem w tys. t Total in thousand tonnes			Średnia odległość przewozu 1 t w km Average transport distance per 1 t in km			
	transport kolejowy ^a railway transport ^a	transport samo- chodowy ^b road transport ^b	transport wodny śródlądowy inland waterway transport	transport kolejowy ^a railway transport ^a	transport samo- chodowy ^b road transport ^b	transport wodny śródlądowy inland waterway transport	
	Produkty spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe ... Food products, beverages and tobacco	2010 2017 2018	1214 1943 1396	112596 177968 162395	120 158 142	219 242 221	269 294 293
Wyroby włókiennicze i odzież, skóry i produkty skórzane Textiles and textile products, leather and leather products	2010 2017 2018	4 16 26	4219 5741 5570	— — —	143 54 81	540 508 380	— — —
Drewno, wyroby z drewna i korka (bez mebli), wyroby ze słomy, papier i wyroby z papieru, wyroby poligraficzne oraz nagrania dźwiękowe Wood and products of wood and cork (except furniture), articles of straw, paper and paper products, printed matter and recorded media	2010 2017 2018	1408 1926 2100	58300 90031 77984	164 176 202	317 273 267	342 342 368	149 113 121
Koks i produkty rafinacji ropy naftowej Coke and refined petroleum products	2010 2017 2018	26776 27556 27996	34732 44134 33870	25 338 580	287 319 337	133 166 166	270 85 72
Chemikalia, produkty chemiczne, włókna sztucz- ne, wyroby z gumy i z tworzyw sztucznych, paliwo jądrowe Chemicals, chemical products, and man-made fibres, rubber and plastic products, nuclear fuel	2010 2017 2018	9690 9340 9747	43873 70293 63865	261 166 167	326 321 326	447 464 460	345 280 272
Wyroby z pozostałych surowców niemetalicznych Other non-metallic mineral products	2010 2017 2018	3987 3210 3262	158071 177766 177246	312 361 298	295 300 287	115 155 149	278 263 251
Metale, wyroby metalowe gotowe (z wyłączeniem maszyn i urządzeń) Basic metals, fabricated metal products (except machinery and equipment)	2010 2017 2018	7990 9498 10224	45901 77578 75752	296 329 398	244 258 255	416 441 420	300 247 230
Maszyny, urządzenia, sprzęt elektryczny i elek- troniczny Machinery, equipment, electrical and electronic equipment	2010 2017 2018	120 239 206	17355 19704 21310	2 7 9	331 237 248	526 479 452	908 507 394
Sprzęt transportowy Transport equipment	2010 2017 2018	984 905 1226	16825 33603 31719	4 6 2	205 295 315	546 501 530	485 492 175
Surowce wtórne, odpady komunalne Secondary raw materials, municipal wastes	2010 2017 2018	4512 3690 3290	114422 112994 105153	497 444 327	248 250 265	36 75 80	265 207 178

a Bez przewozów manewrowych. b Dane dotyczą przewozów ładunków pojazdami o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t i w wieku do 25 lat.

a Excluding shunting. b Data concern transport of goods by vehicles with maximum permissible weight of above 3.5 t and not older than 25 years.

TABL. 5 (445). **PRZEWOZY PASAŻERÓW**
TRANSPORT OF PASSENGERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent		
Przewozy w tys. pasażerów	4883086	4547157	4622642	4626707	100,0	100,0	Transport in thousands of passengers
Komunikacja miejska ^a	4045062	3843415	3926464	3963694	82,8	85,7	Urban transport ^a
Bez komunikacji miejskiej	838024	703742	696178	663013	$\frac{17,2}{100,0}$	$\frac{14,3}{100,0}$	Excluding urban transport
transport kolejowy	261314	277321	303001	309722	31,2	46,7	railway transport
w tym normalnotorowy	261298	277321	303001	309722	31,2	46,7	of which standard gauge
transport samochodowy ^a	569652	416774	378610	336511	68,0	50,8	road transport ^a
transport morski ^{bc}	1189	1262	1459	1535	0,1	0,2	maritime transport ^{bc}
w tym promy ^c	652	577	606	595	0,1	0,1	of which ferries ^c
transport wodny śródlądowy ...	879	1097	1262	1395	0,1	0,2	inland waterway transport
transport lotniczy ^d	4990	7288	11846	13850	0,6	2,1	air transport ^d
Praca przewozowa w mln pas·km^e	47985	52584	61588	65025	100,0	100,0	Transportation volume in million pass·km^e
Transport kolejowy	17921	17367	20319	21043	37,3	32,4	Railway transport
w tym normalnotorowy	17921	17367	20319	21043	37,3	32,4	of which standard gauge
Transport samochodowy ^a	21600	21570	18931	16969	45,0	26,1	Road transport ^a
Transport morski ^{bc}	178	146	151	157	0,4	0,2	Maritime transport ^{bc}
w tym promy ^c	164	135	139	140	0,3	0,2	of which ferries ^c
Transport wodny śródlądowy	13	14	18	18	0,0	0,0	Inland waterway transport
Transport lotniczy ^d	8273	13486	22169	26838	17,2	41,3	Air transport ^d

a Bez przewozów dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób; w przypadku komunikacji miejskiej — dane szacunkowe. b Łącznie z transportem przybrzeżnym. c Bez kierowców samochodów ciężarowych przewożonych promami. d Rozkładowy i pozarozkładowy. e Bez komunikacji miejskiej.

a Excluding transports by entities employing up to 9 persons; in the case of urban transport — estimated data. b Including coastal transport. c Excluding truck drivers on board ferries. d Scheduled and non-scheduled. e Excluding urban transport.

TABL. 6 (446). **TABÓR KOLEJOWY NORMALNOTOROWY^a**
Stan w dniu 31 grudnia
STANDARD GAUGE^a ROLLING STOCK
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Lokomotywy:					Locomotives:
elektryczne	1905	1816	1734	1738	electric
spalinowe	2358	2217	2091	2149	diesel
Elektryczne zespoły trakcyjne	1213	1330	1272	1245	Electric railcars
Wagony towarowe	89270	86364	87696	87990	Freight wagons
Wagony do przewozu podróżnych ^b	3795	2589	2434	2248	Rail coaches ^b

a Łącznie z szerokotorowym. b Wagony z miejscami do siedzenia, sypialne i kuszetki.

a Including broad gauge. b Coaches with places for sitting, sleeping cars and couchette coaches.

TABL. 7 (447). PRZEWOZY ŁADUNKÓW TRANSPORTEM KOLEJOWYM NORMALNOTOROWYM^a WEDŁUG KIERUNKÓW KOMUNIKACJISTANDARD GAUGE^a RAILWAY TRANSPORT OF GOODS BY DESTINATION

KIERUNKI KOMUNIKACJI	2010	2015	2017	2018	DESTINATION
	w tys. t in thousand tonnes				
O G Ó Ł E M	234436	224320	239501	249260	T O T A L
Nadanie wewnętrzne	165986	155685	164563	166438	Domestic
Nadanie za granicę	26907	28345	26464	25107	Foreign
drogą lądową	16923	19361	20191	18266	by land
przez porty	9984	8984	6273	6841	through ports
Przyjęcie z zagranicy	36489	36141	42247	50192	From abroad
drogą lądową	32323	29101	33715	37711	by land
przez porty	4166	7040	8532	12481	through ports
Tranzyt	5054	4149	6227	7523	Transit

a Łącznie z szerokotorowym; bez przewozów manewrowych.

a Including broad gauge; excluding shunting.

TABL. 8 (448). PRZEWOZY PASAŻERÓW TRANSPORTEM KOLEJOWYM NORMALNOTOROWYM

TRANSPORT OF PASSENGERS BY STANDARD GAUGE RAILWAY TRANSPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. pasażerów in thousands of passengers				
O G Ó Ł E M	261298	277321	303001	309722	T O T A L
w tym w komunikacji między- narodowej	1794	1145	1408	1752	of which in international trans- port
przewozy w pociągach ^a :					transport by ^a :
osobowych	224074	246053	259554	262814	commuter trains
pospiesznych	30996	23974	35805	38723	fast trains
ekspresowych (łącznie z Intercity)	4434	6149	6234	6433	express trains (including Intercity)
Z ogółem przypada na przewozy:					Of total:
z biletami jednorazowymi	110249	111547	131786	140896	with single use tickets
z biletami miesięcznymi	140395	139392	125910	129424	with monthly tickets

a Bez przewozów w komunikacji międzynarodowej.

a Excluding international transport.

TABL. 9 (449). PRZEWOZY PASAŻERÓW TRANSPORTEM SAMOCHODOWYM^aTRANSPORT OF PASSENGERS BY ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln pasażerów in millions of passengers				
O G Ó Ł E M	569,7	416,8	378,6	336,5	T O T A L
w tym w komunikacji między- narodowej	2,3	3,9	4,2	5,2	of which in international transport
Komunikacja regularna	476,1	347,8	312,1	274,0	Scheduled service
Komunikacja nieregularna	93,6	69,0	66,5	62,5	Non-scheduled service

a Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding transport by urban transport fleet and by entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (450). **TABOR KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ^a**

Stan w dniu 31 grudnia

URBAN TRANSPORT FLEET^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Komunikacja naziemna					Ground transport
Środki transportu:					Transport equipment:
autobusy	12098	11795	12118	12058	buses
w tym sektor publiczny	10324	10337	10450	10532	of which public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	10324	9783	9974	10062	of which local government units ownership
tramwaje — sektor publiczny	3620	3373	3204	3189	trams — public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	3620	2885	2704	2686	of which local government units ownership
trolejbusy ^b	180	216	219	231	trolley buses ^b
Miejsca w wozach w tys.	1860	1784	1763	1766	Seats in vehicles in thousands
autobusy	1361	1283	1274	1275	buses
w tym sektor publiczny	1146	1148	1121	1130	of which public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	1146	1083	1064	1074	of which local government units ownership
tramwaje — sektor publiczny	481	481	469	470	trams — public sector
w tym własność jednostek samorządu terytorialnego	481	427	415	415	of which local government units ownership
trolejbusy ^b	18,5	19,9	19,5	21,1	trolley buses ^b
Metro^b					Metro^b
Wagony	240	450	450	450	Wagons
Miejsca w wagonach w tys.	62,3	117	117	117	Seats in wagons in thousands

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Występuje tylko sektor publiczny — własność jednostek samorządu terytorialnego.

a Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons. b Operate exclusively within the public sector — local government units ownership.

TABL. 11 (451). **PRZEWOZY PASAŻERÓW KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ^a**TRANSPORT OF PASSENGERS BY URBAN TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln pasażerów		in millions of passengers		
Komunikacja naziemna^b:					Ground transport^b:
w ciągu roku	3904,9	3672,2	3739,4	3774,1	during the year
w ciągu doby	10,7	10,1	10,2	10,3	during a day
Metro:					Metro:
w ciągu roku	140,2	171,3	187,1	189,6	during the year
w ciągu doby	0,38	0,47	0,51	0,52	during a day

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane szacunkowe. b Autobusowa, tramwajowa i trolejbusowa.

a Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons; estimated data. b Bus, tram and trolley bus transport.

TABL. 12 (452). **MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA**

Stan w dniu 31 grudnia

MARITIME TRANSPORT FLEET

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Statki	148	126	132	139	Ships
Statki towarowe ^a	107	89	89	92	Cargo ships ^a
statki do przewozu ładunków stałych	95	80	73	76	ships for dry bulk transport
w tym masowce	69	58	53	58	of which bulk cargo ships
zbiornikowce	12	5	4	4	tankers
barki morskie ^a	—	4	12	12	maritime barges ^a
Promy	11	7	8	8	Ferries
Statki pasażerskie ^a	30	30	29	33	Passenger ships ^a
Jachty morskie komercyjne	—	—	6	6	Commercial sea-going yachts
Nośność (DWT) w tys. t	2943	2517	2435	2616	DWT in thousand tonnes
Statki towarowe ^a	2887	2477	2389	2568	Cargo ships ^a
statki do przewozu ładunków stałych	2816	2453	2372	2550	ships for dry bulk transport
w tym masowce	2463	2135	2045	2233	of which bulk cargo ships
zbiornikowce	71	20	4	5	tankers
barki morskie ^a	—	4	13	13	maritime barges ^a
Promy	55	39	44	46	Ferries
Statki pasażerskie ^a	1,3	1,3	1,7	2,2	Passenger ships ^a
Jachty morskie komercyjne	—	—	0,3	0,3	Commercial sea-going yachts

a Łącznie z przybrzeżną flotą transportową.

a Including coastal transport fleet.

TABL. 13 (453). **MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG WIEKU STATKÓW**

Stan w dniu 31 grudnia

MARITIME TRANSPORT FLEET BY AGE OF SHIPS

As of 31st December

L A T A Y E A R S	s — statki n — nośność (DWT) w tys. t	ships DWT in thousand tonnes	Ogółem Total	Statki w wieku Age of ships					26 lat i więcej 26 years and more
				5 lat i mniej 5 years and less	6—10	11—15	16—20	21—25	
2010	s	121	19	6	13	25	25	33	
	n	2942	800	213	388	724	395	422	
2015	s	102	24	19	7	15	11	26	
	n	2515	889	802	216	397	148	63	
2017	s	94	10	38	6	7	7	26	
	n	2422	548	1362	213	204	31	64	
2018	s	97	11	38	9	7	5	27	
	n	2602	408	1539	335	212	45	63	

U w a g a. W 2018 r. średni wiek statków wynosił 18 lat.

N o t e. In 2018 the average age of ships was 18 years.

TABL. 14 (454). **PRZEWOZY ŁADUNKÓW TRANSPORTEM MORSKIM WEDŁUG RODZAJÓW ŻEGLUGI I ZASIĘGÓW PŁYWANIA**

MARITIME TRANSPORT OF GOODS BY TYPE OF CARGO AND RANGE OF NAVIGATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przewozy w tys. t	8362	6963	8254	9149	Transport in thousand tonnes
Żegluga regularna	6039	6212	7672	8403	Liner shipping
bliskiego zasięgu	5447	5614	6989	7774	short range
zasięg: europejski	11	—	—	222	Europe
bałtycki	5436	5614	6989	7552	Baltic
oceanicznego zasięgu	592	598	683	629	transoceanic range
Żegluga nieregularna	2323	751	582	746	Tramping
bliskiego zasięgu	1928	706	582	746	short range
zasięg: europejski	1526	464	217	287	Europe
bałtycki	402	242	365	459	Baltic
oceanicznego zasięgu	395	45	—	—	transoceanic range
Praca przewozowa w mln t-km	19773	12739	9362	7619	Transportation volume in million tkm
Żegluga regularna	12029	11044	8858	6991	Liner shipping
bliskiego zasięgu	1174	1076	1345	1607	short range
zasięg: europejski	16	—	—	140	Europe
bałtycki	1158	1076	1345	1467	Baltic
oceanicznego zasięgu	10855	9968	7513	5384	transoceanic range
Żegluga nieregularna	7744	1695	504	628	Tramping
bliskiego zasięgu	4758	1073	504	628	short range
zasięg: europejski	3789	964	260	344	Europe
bałtycki	969	109	244	284	Baltic
oceanicznego zasięgu	2986	622	—	—	transoceanic range

TABL. 15 (455). **PRZEWOZY ŁADUNKÓW TRANSPORTEM MORSKIM WEDŁUG RELACJI PRZEWOZÓW**

MARITIME TRANSPORT OF GOODS BY CARGO RELATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. t in thousand tonnes				
OGÓŁEM^a	8362	6963	8254	9149	TOTAL^a
w tym:					of which:
przewozy ładunków polskiego handlu zagranicznego ^b	1794	1204	1607	2046	Polish foreign trade cargo transports ^b
przewozy ładunków obcych przechodzących tranzytem przez porty polskie ^b	109	43	64	50	foreign cargo transports transiting through Polish ports ^b
W relacji z portami polskimi	6165	5800	7080	7658	In relation to Polish ports
przywóz	3367	2858	3505	3790	imports
wywóz	2798	2942	3575	3868	exports
Pomiędzy portami: zagranicznymi	1990	1044	989	1243	Between ports: foreign
polskimi	207	83	134	198	Polish

a W latach 2015—2018 łącznie z przewozami wewnątrzportowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale (w 2018 r. — 50 tys. t). b Bez wagi kontenerów i jednostek tocznych.

a In 2015—2018 including transport within the seaport not included in further division (in 2018 — 50 thousand tonnes). b The weight of container and ro-ro cargo are not included in the Polish trade transport.

TABL. 16 (456). **PRZEWOZY ŁADUNKÓW TRANSPORTEM MORSKIM WEDŁUG KATEGORII ŁADUNKOWYCH**
MARITIME TRANSPORT OF GOODS BY TYPE OF CARGO

KATEGORIE ŁADUNKOWE	2010	2015	2017	2018	TYPE OF CARGO
	w tys. t in thousand tonnes				
OGÓŁEM	8362	6963	8254	9149	TOTAL
Masowe ciekłe	674	292	249	340	Liquid bulk
w tym ropa i przetwory naftowe	674	276	249	338	of which crude petroleum and oil products
Masowe suche	1650	247	236	602	Dry bulk
w tym węgiel i koks	534	45	45	16	of which coal and coke
Ładunki toczne	4631	4531	5446	5607	Roll-on, roll-off
Pozostałe ładunki	1407	1893	2323	2600	Other general cargo

TABL. 17 (457). **ŁADUNKI ZAŁADOWANE I WYŁADOWANE W PORTACH MORSKICH^a**
GOODS LOADED AND UNLOADED IN SEAPORTS^a

PORTY PORTS KATEGORIE ŁADUNKOWE TYPE OF CARGO	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	ogółem total				w tym ładunki tranzytowe of which transit cargo			
	w tys. t in thousand tonnes							
OGÓŁEM	59507	69530	78076	91798	15520	10425	12783	14911
TOTAL								
w tym: of which:								
Gdańsk	26421	31685	33940	42438	12230	7063	9083	10122
Gdynia	12346	15391	18378	20974	37	244	655	906
Kołobrzeg	147	118	215	297	—	—	—	—
Police	1829	1725	1852	1534	—	—	—	—
Szczecin	7969	8276	8743	9362	1250	932	1379	1763
Świnoujście	10683	11759	14709	16807	2003	2145	1599	2049
Masowe ciekłe	18180	18856	21354	23803	10025	2691	1363	560
Liquid bulk								
w tym ropa i przetwory naftowe	16645	16694	18318	20105	10011	2673	1319	505
of which crude petroleum and oil products								
Masowe suche	24255	25744	25992	30154	1400	1331	1622	2903
Dry bulk								
w tym węgiel i koks	11834	8139	9127	13025	796	538	763	1135
of which coal and coke								
Kontenery	7828	13577	17149	22141	2197	4426	7573	9237
Containers								
Ładunki toczne	5853	7760	8928	9218	1197	1184	1111	919
Roll-on, roll-off								
Pozostałe ładunki	3391	3593	4653	6482	701	793	1114	1292
Other general cargo								

^a Dane dotyczą ładunków przewiezionych statkami o pojemności brutto (GT) 100 i więcej w ramach międzynarodowego obrotu morskiego i kabotażu; bez wagi własnej jednostek ładunkowych i bunkru.

^a Data concern transport of goods by ships with gross tonnage (GT) 100 and more under international maritime traffic and cabotage; excluding the tare weight of ro-ro units and bunker.

TABL. 18 (458). **STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH^a**SHIPS ARRIVALS AT SEAPORTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which						
		Gdańsk	Gdynia	Kołobrzeg	Police	Szczecin	Świnoujście	
Statki Ships	2010	19710	3299	4175	195	349	3185	4887
	2015	18169	3106	3678	165	275	2823	5354
	2017	19488	3465	3966	181	337	2975	5866
	2018	21757	4432	4650	272	267	3043	6131
Pojemność netto (NT) w tys. Net tonnage (NT) in thousand s	2010	69857	19456	22421	86	773	5034	21584
	2015	83909	20904	26853	80	773	5445	29266
	2017	93377	25139	29319	113	799	5311	32240
	2018	111035	35766	34115	154	685	5374	34414

a Dane dotyczą statków o pojemności brutto (GT) 100 i więcej.

a Data concern ships with gross tonnage (GT) 100 and more.

TABL. 19 (459). **RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH**

PASSENGER TRAFFIC AT SEAPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przyjazdy pasażerów do kraju^a	759377	919666	1011758	1029218	Passenger arrivals in Poland^a
w tym przez port:					of which through the port of:
Gdańsk	77868	52840	53618	62436	Gdańsk
Gdynia	215260	301365	335414	345241	Gdynia
Szczecin	618	1139	1001	824	Szczecin
Świnoujście	423913	519066	576405	573581	Świnoujście
Wyjazdy pasażerów z kraju^b	781392	931632	1013639	1029660	Passenger departures from Poland^b
w tym przez port:					of which through the port of:
Gdańsk	79039	55136	52085	55664	Gdańsk
Gdynia	216935	302885	331143	351158	Gdynia
Szczecin	80	90	70	103	Szczecin
Świnoujście	442050	527341	583751	574783	Świnoujście

a, b Pasażerowie, którzy na statkach pasażerskich, towarowych i promach: a — przyjechali z portów zagranicznych do portów polskich jako portów docelowych, b — wyjechali z portów polskich do portów zagranicznych.

a, b In regard to passengers of passenger ships, cargo ships and ferries, who: a — arrived from foreign ports to Polish ports as ports of destination, b — departed from Polish ports to foreign ports.

TABL. 20 (460). **TABOR ŚRÓDLĄDOWEGO TRANSPORTU WODNEGO**

Stan w dniu 31 grudnia

INLAND WATERWAY TRANSPORT FLEET

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Holowniki: liczba	15	21	25	23	Tugs: number
moc w kW	2132	2776	3975	3729	power in kW
Pchacze: liczba	207	196	194	178	Pushers: number
moc w kW	55456	54486	53499	48510	power in kW
Barki: liczba	597	600	598	551	Barges: number
nośność w tys. t wymierzonych ^a	296	303	300	278	load capacity in thousand measured tonnes ^a
Statki pasażerskie: liczba	93	101	117	123	Passenger ships: number
miejsca pasażerskie	7988	8698	10322	10926	passenger capacity

a Tona wymierzona — tona nośności ładunkowej barki ustalonej przez tzw. pomiarowanie statku.

a Measured tonne — the tonne of load capacity of a barge established through so-called ship measurements.

TABL. 21 (461). **PRZEWOZY ŁADUNKÓW ŚRÓDLĄDOWYM TRANSPORTEM WODNYM W KOMUNIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ**

INLAND WATERWAY TRANSPORT OF GOODS IN INTERNATIONAL TRAFFIC

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przewozy w tys. t	3594	8091	3241	2675	Transport in thousand tonnes
Przywóz	210	86	142	182	Imports
Wywóz	994	981	730	364	Exports
Przewozy ładunków tranzytowych	1	3	4	10	Transport of transit goods
Przewozy ładunków pomiędzy portami zagranicznymi	2389	7021	2365	2119	Transport of goods between foreign ports
Praca przewozowa w mln t·km	960	2142	802	685	Transportation volume in million tkm
Przywóz	51	16	32	42	Imports
Wywóz	254	191	150	82	Exports
Przewozy ładunków tranzytowych	0,5	2	2	4	Transport of transit goods
Przewozy ładunków pomiędzy portami zagranicznymi	654	1933	618	557	Transport of goods between foreign ports

TABL. 22 (462). **WYBRANE DANE O TRANSPORCIE LOTNICZYM ROZKŁADOWYM**

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED DATA ON SCHEDULED AIR TRANSPORT

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Samoloty:					Aircraft:
liczba	56	53	68	84	number
miejsca pasażerskie	5611	4837	7476	9615	passenger seats
Liczba tras lotniczych	173	108	166	218	Number of air routes
w tym zagranicznych	165	97	156	198	of which foreign
Liczba państw, z którymi utrzymywana jest komunikacja regularna	46	32	45	43	Number of countries with which scheduled flights are maintained
Liczba miast, z którymi utrzymywana jest komunikacja regularna	96	51	71	87	Number of cities with which scheduled flights are maintained
w tym za granicą	88	41	60	75	of which foreign
Przewozy pasażerów (w ciągu roku) w tys.	4504	4441	7556	9568	Transport of passengers (during the year) in thousands
w ruchu regularnym	4008	4351	7467	9451	on scheduled flights
na trasach: krajowych	875	1165	1513	1668	on national routes
zagranicznych	3133	3186	5954	7782	on foreign routes
w ruchu nieregularnym	496	90	89	118	on non-scheduled flights
w tym w lotach zagranicznych	495	89	88	117	of which foreign flights
Wykorzystanie miejsc pasażerskich (w ciągu roku) — w % — w komunikacji:					Passenger load factor (during the year) in %:
krajowej	61,4	67,0	73,0	72,9	national flights
międzynarodowej	72,5	84,5	78,2	78,4	international flights
Przewozy ładunków (w ciągu roku) w t	23288	36992	51768	62145	Transport of goods (during the year) in t
w komunikacji: krajowej	583	3205	566	506	national flights
międzynarodowej	22705	33787	51202	61639	international flights

TABL. 23 (463). RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCHPASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

PORTY AIRPORTS	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	pasażerowie przybyli ^b w tys. passenger arrivals ^b in thousands				pasażerowie odprawnieni ^c w tys. passenger departures ^c in thousands			
	Z PORTÓW KRAJOWYCH FROM DOMESTIC AIRPORTS				DO PORTÓW KRAJOWYCH TO DOMESTIC AIRPORTS			
OGÓŁEM	984,8	1578,8	2211,5	1903,3	992,1	1580,4	2204,5	1900,6
TOTAL								
w tym: of which:								
Bydgoszcz	2,2	3,8	0,6	0,7	2,1	3,3	0,3	0,2
Gdańsk	120,1	225,6	317,8	202,2	118,9	230,8	324,4	206,7
Katowice	60,1	28,6	50,0	76,6	48,7	31,0	50,5	73,4
Kraków	94,6	170,6	226,1	246,8	100,0	175,0	229,8	252,1
Lublin	x	0,4	0,2	3,8	x	0,3	0,3	3,8
Łódź	0,3	0,2	0,0	0,0	0,7	0,1	0,0	0,3
Poznań	54,4	46,9	83,0	91,9	54,5	46,1	83,0	92,4
Rzeszów	44,7	77,1	97,7	109,0	46,2	79,4	101,5	111,4
Szczecin	47,8	33,5	100,0	117,8	47,0	34,2	103,0	119,2
Warszawa	455,2	598,2	1060,3	887,7	464,2	580,1	1039,3	873,8
Warszawa — Modlin	x	175,6	0,1	0,1	x	172,4	0,1	0,4
Wrocław	103,7	213,0	265,5	156,6	107,9	221,9	260,9	155,7
	Z PORTÓW ZAGRANICZNYCH FROM FOREIGN AIRPORTS				DO PORTÓW ZAGRANICZNYCH TO FOREIGN AIRPORTS			
OGÓŁEM	9234,9	13633,4	17804,6	20915,0	9335,8	13695,9	17824,2	20997,4
TOTAL								
w tym: of which:								
Bydgoszcz	135,1	166,1	166,1	206,6	138,8	167,2	164,0	205,4
Gdańsk	981,8	1618,8	1986,0	2212,4	994,1	1620,2	1982,5	2261,3
Katowice	1123,4	1482,8	1882,6	2325,6	1149,3	1505,6	1902,7	2354,2
Kraków	1319,6	1926,2	2680,2	3120,2	1329,3	1942,0	2698,0	3147,8
Lublin	x	131,2	213,9	222,2	x	132,2	216,0	229,5
Łódź	203,5	142,4	104,7	109,6	209,0	145,8	103,6	108,3
Poznań	642,4	685,0	845,9	1148,6	639,4	705,8	835,4	1137,1
Rzeszów	179,2	244,0	249,1	275,9	184,1	244,8	245,2	275,0
Szczecin	90,6	171,4	187,1	180,7	89,1	173,4	188,4	181,0
Warszawa	3865,9	5020,4	6831,0	8017,4	3904,4	5018,9	6832,3	8003,6
Warszawa — Modlin	x	1123,1	1465,9	1542,7	x	1120,6	1466,6	1538,7
Wrocław	693,1	916,9	1136,9	1491,3	698,1	917,4	1133,7	1494,5

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. b, c Pasażerowie, dla których określony port krajowy jest: b — portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, c — portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data do not include children below the age of 2. b, c Passengers for whom the indicated domestic airport is: b — the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, c — the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 24 (464). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED ROAD MOTOR VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31st December

POJAZDY	2010	2015	2017	2018	VEHICLES
	w tys. szt.		in thousand units		
O G Ó Ł E M	23037	27409	29635	30801	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	17240	20723	22504	23429	Passenger cars
Autobusy	97	110	116	119	Buses
Samochody ciężarowe ^b i ciągniki siodłowe	2982	3428	3639	3758	Lorries ^b and road tractors
Ciągniki balastowe i rolnicze	1566	1703	1758	1785	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	1013	1272	1427	1503	Motorcycles

a Od 2015 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu danego roku.
b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: dane Ministerstwa Cyfryzacji.

a Since 2015 including vehicles with temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the given year.
b Including vans.

Source: data of the Ministry of Digital Affairs.

TABL. 25 (465). **WYPADKI DROGOWE^a**ROAD ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^b	SPECIFICATION
Wypadki	38832	32967	32760	31674	Total accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^c	16,9	12,0	11,1	10,3	Per 10 thousand registered road motor vehicles and tractors ^c
Ważniejsze przyczyny wypadków					Major causes of accidents
Nieprzestrzeganie przepisów o ruchu drogowym przez kierujących pojazdami	30628	27307	28359	27507	Non-compliance with traffic regulations by drivers
w tym:					of which:
niedostosowanie prędkości do sytuacji w ruchu, łącznie z przekraczaniem dozwolonej prędkości	9222	6807	6837	6219	inappropriate speed for road conditions, including exceeding the speed limit
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	7750	7235	7416	7491	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	1943	1472	1323	1303	passing incorrectly
Nieprzestrzeganie przepisów o ruchu drogowym przez osoby piesze	4427	2619	2378	2113	Non-compliance with traffic regulations by pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	2520	1733	1452	1270	of which imprudently entering the roadway
Stan nietrzeźwości użytkowników dróg	3486	2211	2163	2134	Accidents involving persons under the influence of alcohol
kierujących	2455	1575	1603	1592	drivers
samochodami osobowymi	1890	1119	1097	1038	of passenger cars
motocyklami	122	84	93	104	of motorcycles
rowerami i motorowerami	344	298	327	350	of bicycles and motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	55	33	39	45	of lorries
innymi pojazdami	44	41	47	55	of other vehicles
pasażerów	71	36	42	58	passengers
pieszych	960	600	518	484	pedestrians
Zły stan techniczny pojazdów	66	41	40	38	Poor technical condition of vehicles
Ofiary wypadków	52859	42716	42297	40221	Road casualties
Śmiertelne	3907	2938	2831	2862	Fatalities
w tym nieletni do lat 14	112	70	56	57	of which juveniles to the age of 14
Ranni	48952	39778	39466	37359	Injured
w tym nieletni do lat 14	4586	3078	3116	2958	of which juveniles to the age of 14

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane z SEWIK według stanu na dzień 25 lutego 2019 r. c Pojazdy według stanu w dniu 31 grudnia; patrz notka a do tabl. 24.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data from SEWIK as of 25th February 2019. c Vehicles as of 31st December; see footnote a to the table 24.

Source: data of the National Police Headquarters.

Poczta i telekomunikacja

Post and telecommunications

TABL. 26 (466). **PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG DZIAŁALNOŚCI POCZTOWEJ I KURIERSKIEJ ORAZ TELEKOMUNIKACJI (ceny bieżące)**

REVENUES FROM THE SALE OF PRODUCTS AND SERVICES OF POSTAL AND COURIER ACTIVITIES AS WELL AS TELECOMMUNICATIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^a	2010	2018 ^a	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M^b	49766,3	48853,9	51538,6	54169,0	100,0	100,0	T O T A L^b
w tym usługi:							of which services:
Pocztowe ^c	5578,4	6354,3	6891,5	8274,1	11,2	15,3	Postal ^c
Telefonii stacjonarnej	7661,9	4079,7	3293,5	2908,5	15,4	5,4	Fixed line telephony
Transmisji telewizyjnej i radiofonicznej ^d	628,1	462,0	528,7	650,0	1,3	1,2	Television and radio transmission ^d
Radia i telewizji kablowej		1498,4	2199,2	2908,5		5,4	Radio and cable television
Udostępniania Internetu, transmisji danych i poczty elektronicznej ...	9005,2	13984,0	14721,0	14788,1	18,1	27,3	Internet access, transmission of data and e-mail
Telefonii ruchomej	23214,3	20261,2	18418,2	18075,8	46,6	33,4	Mobile telephony
Radiokomunikacyjne	100,1	117,5	83,7	108,3	0,2	0,2	Radiocommunication
Transportowe ^e	944,4	1551,9	1675,0	1833,4	1,9	3,4	Transport ^e

a Dane nieostateczne. b Dane dotyczące rodzajów usług częściowo szacunkowe. c, d Od 2015 r. łącznie z: c — przesyłkami kurierskimi, realizowanymi na podstawie przepisów Prawa pocztowego, d — telewizją satelitarną. e Łącznie z usługami kurierskimi świadczonymi na podstawie przepisów Prawa przewozowego.

a Preliminary data. b Data concerning types of services partially estimated. c, d Since 2015 including: c — courier services based on the regulation of the Postal Law, d — satellite television. e Including courier services based on the regulation of the Traffic Law.

TABL. 27 (467). **PLACÓWKI POCZTOWE^a**

POSTAL OFFICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	24295	21892	22401	Post offices (as of 31 XII)
operator wyznaczony	7387	7564	7602	designated operator
operatorzy pozostali (alternatywni)	16908	14328	14799	other (alternative) operators

a Własne i agentów pocztowych.

a Own and of postal agents.

TABL. 28 (468). **USŁUGI POCZTOWE^a**

POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln in millions			

W OBROTCIE KRAJOWYM

IN NATIONAL TRAFFIC

Nadane:				Mailed:
przesyłki listowe	1373,4	1243,0	1285,0	letters
w tym w ramach usług powszechnych ^b	1373,1	1242,5	1284,5	of which within the universal services ^b
paczki pocztowe	25,2	24,6	21,0	postal parcels
w tym w ramach usług powszechnych ^b	24,5	23,9	20,3	of which within the universal services ^b
przesyłki reklamowe	249,4	138,5	116,8	direct mail
druki bezadresowe	3782,9	3363,8	4350,7	non-addressed printed forms
przesyłki pocztowe przesłane przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej	0,01	0,00	0,00	postal consignments sent by means of electronic
przesyłki kurierskie ^c	204,8	287,8	345,2	courier consignments ^c
przekazy pocztowe zrealizowane	44,6	42,3	45,2	postal transfers paid

a—c Notki patrz na str. 548.

a—c See footnotes on page 548.

TABL. 28 (468). **USŁUGI POCZTOWE^a (dok.)**POSTAL SERVICES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln	in millions		
W OBROTCIE ZAGRANICZNYM^d IN CROSS-BORDER TRAFFIC^d				
Przesyłki listowe — w ramach usług powszechnych ^b	91,6	109,9	83,4	Letters — within the universal services ^b
Paczki pocztowe	1,6	1,8	2,1	Postal parcels
w tym w ramach usług powszechnych ^b	1,4	1,6	1,9	of which within the universal services ^b
Przesyłki reklamowe	3,1	0,0	—	Direct mail
Przesyłki kurierskie ^c	11,7	19,9	23,6	Courier consignments ^c

a Dane dotyczą operatora wyznaczonego oraz pozostałych (alternatywnych) operatorów pocztowych. b Łącznie z usługami wchodzącymi w zakres usług powszechnych. c Obejmują przesyłki listowe i paczki. d Nadane z zagranicy do Polski i z Polski za granicę.

a Data concern the designated operator and other (alternative) operators. b Including services within the scope of universal services. c Data include letters and parcels. d Sent to Poland from abroad and sent abroad from Poland.

TABL. 29 (469). **ŁĄCZA ABONENCKIE, LINIE ŚWIATŁOWODOWE, ABONENCI ORAZ POŁĄCZENIA TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 grudnia

SUBSCRIBER LINES, FIBER OPTIC LINES, TELEPHONE SUBSCRIBERS AND CALLS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Łącza abonenckie ^b :					Subscriber lines ^b :
w tysiącach	7916	5605	4743	4096	in thousands
w tym:					of which:
konsumenci	5433	3991	3270	2771	consumers
biznes	2484	1615	1473	1325	business
na 1000 ludności	205	146	123	107	per 1000 population
Linie światłowodowe w km	403998	367902	372990	Fiber optic lines in km
Abonenci telefonii ruchomej ^c w tys.	47477	56254	52179	48286	Mobile telephone subscribers ^c in thousands
Połączenia telefoniczne wychodzące w obrocie krajowym (w ciągu roku) w mln min	75095	97504	105469	107274	Domestic outgoing telephone calls (during the year) in million min
telefonii stacjonarnej	17837	8545	6223	4731	fixed line telephony
telefonii ruchomej	57258	88959	99246	102543	mobile telephony

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Własne. c Łącznie z użytkownikami (usługi z przedpłatą).

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Own. c Including users (pre-paid services).

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 30 (470). **STACJE NADAWCZE W ZAKRESIE RADIOFONII I TELEWIZJI^a**

Stan w dniu 31 grudnia

RADIO AND TELEVISION BROADCASTING^a

As of 31st December

STACJE NADAWCZE	2010	2015	2017	2018	TRANSMISSION STATION
Radiofonia analogowa — emisja FM ^b	1004	936	1020	1055	Analog broadcasting — FM ^b broadcast
Telewizja cyfrowa naziemna — emisja DVB-T	29	397	479	533	Terrestrial digital TV — DVB-T broadcast
Telewizja cyfrowa mobilna	62	80	80	75	Mobile digital TV

a Na podstawie pozwoleń radiowych wydawanych przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. b Na przykład UKF.

a On the basis of radio permissions issued by the President of the Office of Electronic Communications. b For example, UKF.

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) Sprzedaż towarów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów;
- 2) sprzedaż towarów handlowych i produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej nie uwzględniono sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

Podziału towarów na żywność, napoje bezalkoholowe; napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

3. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of goods in quantities indicating purchases for the individual needs of consumers in:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including generally available pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers;
- 2) sales of trade commodities and catering production in catering establishments.

The marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets) are not included in the value of retail sales.

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification "non-foodstuff goods" are presented separately.

The division of goods into food and non-alcoholic beverages; alcoholic beverages, tobacco as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

3. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

4. Data regarding **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realised on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realised by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, bypassing the warehouses which realise the delivery.

5. Magazyny handlowe hurtu i rozdzielcze detalu są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

6. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzanego do 2007 r. na 5%, a od 2008 r. — 4% próbie tych jednostek (w przypadku sklepów i stacji paliw — od 2004 r.). Dane dotyczące struktury asortymentowej sprzedaży detalicznej opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego.

7. Dane o dostawach wybranych towarów konsumpcyjnych (tabl. 10) w zakresie:

- produkcji wyrobów — dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- zapasów u producentów — dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Od 2017 r. dane o eksporcie i imporcie obejmują, oprócz dotychczas stosowanej transakcji „bezwartkowe kupno/sprzedaż”, również pozostałe transakcje (np. dostawy humanitarne), z wyjątkiem operacji w celu przetwarzania i operacji następujących po przetworzeniu.

5. Trade warehouses wholesale and retail distribution are the organisational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage area, equipped with technical and organisational means as well as with service personnel and, in addition, registering the amount and changes in stocks.

6. Data regarding trade and catering activity including information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons data have been generalised on the basis of the result of a sample survey conducted until 2007 on a 5%, since 2008 — 4% sample of these entities (in the case of shops and petrol stations — since 2004). Data concerning the assortment structure of retail sales are compiled on the basis of a sample survey.

7. Data on deliveries of selected consumer goods (table 10) within the scope of:

- production of products — concern economic entities employing more than 9 persons,
- stocks at producers — concern economic entities employing more than 49 persons.

Since 2017, data on exports and imports include in addition to previously used "unconditional purchase/sale" transaction other transactions (e.g. humanitarian deliveries), with the exception of operations for processing and post-processing.

TABL. 1 (471). **SPRZEDAŻ DETALICZNA (ceny bieżące)**

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł ^a in million PLN ^a				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	592958	721999	810234	862066	100,0	100,0	TOTAL
sektor publiczny	4584	2370	3005	2188	0,8	0,3	public sector
sektor prywatny	588375	719629	807228	859878	99,2	99,7	private sector
W punktach sprzedaży detalicznej ^b	571893	691057	771654	819498	96,4	95,1	In retail sales outlets ^b
żywność i napoje bezalkoholowe	156013	165161	180359	185409	26,3	21,5	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	53763	54782	58910	61974	9,1	7,2	alcoholic beverages, tobacco
towary nieżywnościowe	362117	471114	532385	572115	61,0	66,4	non-foodstuffs
W placówkach gastronomicznych	21065	30942	38579	42568	3,6	4,9	In catering establishments
NA 1 MIESZKAŃCA	15395	18775	21088	22442	x	x	PER CAPITA

a Na 1 mieszkańca — w zł. b Łącznie ze sprzedażą detaliczną dokonywaną w hurtowniach i u producentów.

a Per capita — in PLN. b Including retail sales conducted at wholesale stores and producers.

TABL. 2 (472). **DYNAMIKA SPRZEDAŻY DETALICZNEJ (ceny stałe^a)**INDICES OF RETAIL SALES (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
	rok poprzedni=100 previous year=100						2005= =100	2010= =100	2015= =100	
OGÓŁEM TOTAL	100,5	101,3	103,9	105,4	106,2	105,5	104,6	164,4	134,7	117,2
W punktach sprzedaży detalicznej In retail sales outlets	100,3	101,2	103,8	105,2	105,9	105,4	104,4	164,1	133,5	116,5
żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic beverages	98,9	98,2	100,5	101,3	103,5	100,5	100,2	104,6	100,9	104,2
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	98,7	94,0	96,2	99,3	104,2	101,4	103,6	102,4	95,1	109,5
alcoholic beverages, tobacco										
towary nieżywnościowe	101,1	103,4	106,0	107,4	106,9	107,6	106,0	208,3	154,4	121,9
non-foodstuffs										
W placówkach gastronomicznych In catering establishments	106,4	103,4	106,7	110,2	112,1	107,3	107,0	171,0	168,1	128,7
NA 1 MIESZKAŃCA PER CAPITA	100,5	101,4	104,0	105,5	106,2	105,5	104,6	164,7	135,2	117,2

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 3 (473). **SPRZEDAŻ DETALICZNA W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH (ceny bieżące)**

RETAIL SALES IN ECONOMIC ENTITIES BY NUMBER OF PERSONS EMPLOYED (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	592958	721999	810234	862066	100,0	100,0	TOTAL
podmioty gospodarcze o liczbie pracujących:							economic entities employing:
Do 9 osób	187968	206897	228164	236127	31,7	27,4	Up to 9 persons
10—49	110290	136395	148459	160854	18,6	18,7	10—49
50 osób i więcej	294700	378707	433610	465085	49,7	53,9	50 persons and more

TABL. 4 (474). **STRUKTURA SPRZEDAŻY DETALICZNEJ W SKLEPACH I NA STACJACH PALIW WEDŁUG GRUP TOWARÓW (ceny bieżące)**STRUCTURE OF RETAIL SALES IN SHOPS AND PETROL STATIONS
BY GROUPS OF GOODS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Owoce i warzywa	2,5	3,2	3,5	3,5	Fruit and vegetables
Mięso i wyroby mięsne	5,4	5,9	5,7	5,6	Meat and meat products
Ryby i przetwory rybne	1,1	1,1	1,0	1,0	Fish and fish products
Pieczywo i przetwory zbożowe	2,9	3,3	3,2	3,2	Bread and cereal products
Mleko, jaja i sery	3,6	3,5	3,5	3,6	Milk, eggs and cheese
Cukier i wyroby cukiernicze	2,1	1,8	1,8	1,8	Sugar and confectionery
Kawa, herbata i kakao	1,3	1,3	1,3	1,3	Coffee, tea and cocoa
Pozostałe artykuły żywnościowe i napoje bezalkoholowe	8,0	8,2	7,9	7,9	Other foodstuff articles and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	4,8	5,1	4,8	4,8	Alcoholic beverages
Wyroby tytoniowe	2,9	3,2	3,0	3,2	Tobacco
Artykuły farmaceutyczne i medyczne	4,8	4,8	5,0	5,2	Pharmaceutical and medical articles
Kosmetyki i wyroby toaletowe	3,7	4,6	4,5	4,5	Cosmetics and toilet goods
Wyroby tekstylne	0,5	0,9	1,0	1,0	Textile products
Odzież łącznie z dodatkami do ubrań i wyrobami futrzarskimi	4,4	5,2	5,3	5,2	Clothing including accessories and furriery
Obuwie i wyroby skórzane	1,6	1,5	1,6	1,6	Footwear and leather products
Meble i sprzęt oświetleniowy	2,4	2,7	2,8	2,8	Furniture and lighting appliances
Artykuły i sprzęt gospodarstwa domowego	2,6	2,8	2,9	2,8	Household appliances and articles
Artykuły radiowo-telewizyjne	1,6	1,3	1,2	1,1	Radio and television articles
Książki, gazety i artykuły piśmienne	1,4	1,3	1,1	1,1	Books, newspapers and stationery
Pojazdy mechaniczne	8,9	7,9	9,4	8,4	Motor vehicles
w tym samochody	6,3	5,8	6,7	6,2	of which automobiles
Paliwa	16,2	14,3	13,4	14,7	Fuels
Pozostałe artykuły nieżywnościowe	17,3	16,1	16,1	15,7	Other non-foodstuff articles

TABL. 5 (475). **SKLEPY I STACJE PALIW**

Stan w dniu 31 grudnia

SHOPS AND PETROL STATIONS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sklepy	346058	360750	355043	339880	Shops
sektor publiczny	1076	243	301	234	public sector
sektor prywatny	344982	360507	354742	339646	private sector
o powierzchni sprzedażowej:					with sales floor:
99 m ² i mniej	313729	323051	315150	299608	99 m ² and less
100— 399	22403	24701	25684	25386	100— 399
400— 999	6950	9278	10286	10882	400— 999
1000—1999	1875	2441	2592	2642	1000—1999
2000—2499	244	273	320	330	2000—2499
2500 m ² i więcej	857	1006	1011	1032	2500 m ² and more
Stacje paliw	9603	8991	9326	9340	Petrol stations
sektor publiczny	252	136	105	98	public sector
sektor prywatny	9351	8855	9221	9242	private sector
Liczba ludności na 1 sklep	111	107	108	113	Population per 1 shop

TABL. 6 (476). **PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG LICZBY SKLEPÓW**

Stan w dniu 31 grudnia

ECONOMIC ENTITIES BY NUMBER OF SHOPS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	283607	292129	284286	270096	TOTAL
podmioty gospodarcze o liczbie sklepów:					economic entities by number of shops:
1— 2	277112	285982	278125	263960	1— 2
3— 10	5278	4952	4972	4963	3— 10
11— 20	758	702	700	683	11— 20
21— 50	320	324	315	310	21— 50
51—100	81	90	87	96	51—100
101—200	38	47	50	41	101—200
201 i więcej	20	32	37	43	201 and more

TABL. 7 (477). **GASTRONOMIA**

CATERING

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent		
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w mln zł	21682,8	31387,1	39140,5	43166,7	100,0	100,0	Revenues from catering activity (current prices) in million PLN
sektor publiczny	477,6	432,9	523,4	558,2	2,2	1,3	public sector
sektor prywatny	21205,2	30954,2	38617,1	42608,5	97,8	98,7	private sector
Ze sprzedaży towarów handlowych	6043,2	5787,6	6452,9	6566,2	27,9	15,2	From sales of trade commodities
w tym ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	4199,6	4157,2	4589,1	4672,2	19,4	10,8	of which from the sale of alcoholic beverages, tobacco
Z produkcji gastronomicznej	15022,0	25154,0	32126,3	36001,8	69,3	83,4	From catering production
Z pozostałej działalności	617,6	445,5	561,3	598,7	2,8	1,4	From other activity
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	70483	68342	70108	69829	100,0	100,0	Number of catering establishments (as of 31 XII)
sektor publiczny	1527	1144	939	935	2,2	1,3	public sector
sektor prywatny	68956	67198	69169	68894	97,8	98,7	private sector
Restauracje	14937	18789	20127	19675	21,2	28,2	Restaurants
Bary	27145	22290	19410	19317	38,5	27,6	Bars
Stółki	4509	4183	4221	4174	6,4	6,0	Canteens
Punkty gastronomiczne	23892	23080	26350	26663	33,9	38,2	Food stands

TABL. 8 (478). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH (ceny bieżące)**
 WHOLESALE OF COMMODITIES IN TRADE ENTERPRISES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	846490	1068831	1286638	1417615	100,0	100,0	T O T A L
sektor publiczny	14804	11559	5468	8105	1,7	0,6	public sector
sektor prywatny	831686	1057272	1281170	1409510	98,3	99,4	private sector
Żywność i napoje bezalkoholowe	108418	146637	181667	175604	12,8	12,4	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	25287	29440	31119	32334	3,0	2,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^a	712785	892754	1073852	1209677	84,2	85,3	Non-foodstuff goods ^a

a Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
 a Consumer and non-consumer goods.

TABL. 9 (479). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
 Stan w dniu 31 grudnia
 TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2018	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	25886	25269	26124	number
w tym sektor prywatny	25377	24833	25665	of which private sector
powierzchnia składowa w tys. m ²	26229	23956	27947	storage area in thousand m ²
w tym sektor prywatny	25928	23492	27691	of which private sector
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	4416	4293	4721	number
w tym sektor prywatny	4318	4187	4669	of which private sector
powierzchnia składowa w tys. m ²	3743	3289	3091	storage area in thousand m ²
w tym sektor prywatny	3689	3247	3051	of which private sector
Place składowe:				Storage sites:
liczba	4844	4722	4876	number
w tym sektor prywatny	4636	4532	4707	of which private sector
powierzchnia składowa w tys. m ²	14671	14206	15011	storage area in thousand m ²
w tym sektor prywatny	13762	13615	14245	of which private sector
Silosy i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	6589	7771	11052	number
w tym sektor prywatny	6485	7624	10299	of which private sector
pojemność w tys. m ³	6039	9139	7054	capacity in thousand m ³
w tym sektor prywatny	5132	8241	6491	of which private sector

a Hurtu i rozdzielnice detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność hurtową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities conducting wholesale activity and employing more than 9 persons.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 10 (480). **DOSTAWY^a WYBRANYCH TOWARÓW KONSUMPCYJNYCH**
DELIVERIES^a OF SELECTED CONSUMER GOODS

TOWARY	2010	2015	2017	2018	COMMODITIES
ŻYWNOŚĆ w tys. t FOOD in thousand tonnes					
Mięso drobiowe	1213	1575	1963	1841	Poultry meat
Konserwy, wędliny, wyroby wędliniarskie drobiowe	187	176	168	129	Variety meat products from poultry
Przetwory mięsne i podrobowe ze zwierząt rzeźnych ^b	878	897	893	855	Meat and variety meat products from animals for slaughter ^b
w tym wędliny ^c	668	677	717	689	of which cured meat products ^c
Ryby morskie mrożone	209	230	259	282	Frozen salt water fish
Margaryna i produkty do smarowania ^d (z wyłączeniem margaryny płynnej)	315	264	250	209	Margarine and spreads ^d (excluding liquid margarine)
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania	162	165	169	174	Butter and dairy spreads
Sery i twarogi	623	684	733	758	Cheese and curd
w tym:					of which:
sery podpuszczkowe dojrzewające	222	259	296	296	rennet ripening cheese
sery przetworzone (topione)	48,0	35,7	37,4	35,3	processed (melted) cheese
Mąka pszenna	2200	2255	2344	2415	Wheat flour
Kasze i grysiki	169	185	230	192	Groats and meals
Czekolada (łącznie z białą) ^e	184	241	255	249	Chocolate (including white) ^e
Makaron	204	217	226	212	Pasta
NAPOJE ALKOHOLOWE w tys. hl ALCOHOLIC BEVERAGES in thousand hectolitres					
Wódki, likiery, inne napoje alkoholowe w przeliczeniu na 100%	1245	1194	1259	1295	Vodkas, liqueurs, other alcoholic beverages in terms of 100%
Wina gronowe ^f	1107	1293	1527	1517	Grape wines ^f
Piwo otrzymywane ze słodu ^g	35010	37967	37951	38665	Beer from malt ^g
TOWARY NIEŻYWNOŚCIOWE w tys. szt. NON-FOODSTUFF GOODS in thousand units					
Mydło, detergenty i preparaty do prania ^h	609	674	Soap, detergents and washing preparations ^h
Chłodziarki i zamrażarki typu domowego, łącznie z chłodziarko-zamrażarkami	1306	1222	1775	1663	Household refrigerators and freezers, including combined refrigerator-freezers
Zmywarki do naczyń typu domowego	491	548	694	641	Household dish washing machines
Pralki automatyczne typu domowego, łącznie z pralko-suszarkami	1033	905	1415	1481	Household automatic washing machines, including machines which both wash and dry
Odkurzacze typu domowego	1427	2101	2349	2668	Household vacuum cleaners
Odbiorniki radiowe (łącznie z zestawami)	2797	3555	3390	3170	Radio receivers (including sets)
Odbiorniki telewizyjne ⁱ	5588	2126	1335	1236	Television receivers ⁱ
Samochody osobowe ^k	289	296	422	465	Passenger cars ^k
Rower ^l	807	1128	1125	981	Bicycles ^l

a Ilość wytworzonych w kraju wyrobów pomniejszona o ich eksport i powiększona o import, skorygowana o saldo zmian stanu zapasów u producentów; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 550. b Obejmują: konserwy, wędliny, wyroby wędliniarskie i pozostałe przetwory. c W tym kiełbasy; bez drobiowych. d O obniżonej lub niskiej zawartości tłuszczu. e, f, i, l łącznie z: e — czekoladkami i wyrobami czekoladowymi, f — wermutem, i — monitorami ekranowymi, z wyjątkiem stosowanych do komputerów, l — dziećmi. g O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. h W tysiącach ton. k Bez samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfa i podobnych.

U w a g a. Przedstawione towary prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług — PKWiU 2015 i nomenklaturą PRODPOL; patrz uwagi ogólne działu „Przemysł i budownictwo”, ust. 3 na str. 499.

a Quantity of products produced domestically, minus their exports and plus their imports corrected by the balance of changes of stocks at producers; see general notes, item 7 on page 550. b Include: tinned food, cured meat products and other products. c Of which sausages; excluding cured poultry meat. d Reduced and low fat. e, f, i, l Including: e — sweet and chocolate goods, f — vermouth, i — monitors, excluding used for computers, l — children bicycles. g Of an alcoholic strength of more than 0.5%. h In thousand tonnes. k Excluding motor caravans, snowmobiles, golf cars and similar vehicles.

Note. Goods are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2015 and PRODPOL nomenclature; see general notes in the chapter “Industry and construction”, item 3 on page 499.

Uwagi ogólne

1. Statystyka obrotów handlu zagranicznego od 1 stycznia 1992 r. prowadzona jest według metodologii Departamentu Statystyki Organizacji Narodów Zjednoczonych. Od 1992 r. do 30 czerwca 2004 r. źródłem danych dla statystyki handlu zagranicznego był dokument zgłoszenia celnego — Jednolity Dokument Administracyjny (SAD).

Od 1 maja 2004 r., tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (UE), dane o obrotach handlowych Polski z zagranicą oparte są na:

- 1) systemie INTRASTAT — bazującym na deklaracjach przywozu i wywozu INTRASTAT; system ten obejmuje obroty towarowe realizowane pomiędzy Polską a państwami członkowskimi UE;
- 2) systemie EXTRASTAT — bazującym na zgłoszeniach celnych; system ten obejmuje obroty towarowe realizowane pomiędzy Polską a tzw. krajami trzecimi, tj. niebędącymi członkami UE;
- 3) alternatywnych źródłach danych, wykorzystywanych od 1 stycznia 2006 r. do rejestracji obrotów tzw. „towarami specyficznymi”, tj.: energią elektryczną, gazem ziemnym, statkami morskimi i powietrznymi, produktami morskimi oraz militariami.

Dane otrzymane z połączenia ww. źródeł tworzą jednolity zbiór statystyki handlu zagranicznego.

Ponadto w danych o obrotach handlu zagranicznego od 1 maja 2004 r. uwzględnia się — jeśli nie zaznaczono inaczej — szacunek obrotów tych podmiotów, które zostały zwolnione ze składania deklaracji INTRASTAT.

2. Prezentowane w Roczniku dane obejmują przywóz i wywóz towarów za granicę bez względu na formę płatności. Statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje m.in.:

- towarów będących przedmiotem tranzytu,
- towarów umieszczonych czasowo w składach celnych i wolnych obszarach celnych (WOC),
- towarów dopuszczonych czasowo do obrotu, z wyjątkiem obrotu uszlachetniającego liczonego metodą brutto (w 1992 r. — metodą netto),
- towarów przeznaczonych dla placówek dyplomatycznych,
- środków płatniczych i papierów wartościowych,
- złota monetarnego,
- usług (m.in.: remonty, budownictwo, patenty, licencje, know-how), z wyjątkiem usług związanych z uszlachetnianiem towarów.

Obrót uszlachetniający brutto stanowi wartość towarów po uszlachetnianiu zawierającą wartość powierzchniowego surowca do uszlachetnienia oraz wartość opłaconej usługi; obrót uszlachetniający netto stanowi wartość samej usługi uszlachetniającej powierzchniowego surowca, bez wartości tego surowca.

3. Do 1989 r. dane o obrotach handlu zagranicznego opracowywano na podstawie faktur importowych i eksportowych wystawianych na każdą przesyłkę towarów; w latach 1990 i 1991 — na podstawie faktur, jak również na podstawie zgłoszeń celnych.

4. Wartość importu — jeśli nie zaznaczono inaczej — została wykazana na warunkach cif port polski lub franco granica polska, tzn. łącznie z kosztami transportu i ubezpieczenia do granicy polskiej.

General notes

1. Since 1st January 1992 statistics on foreign trade turnover have been conducted according to the UN Statistics Division methodology. The source of data for foreign trade statistics in the period from 1992 to 30th June 2004 was the customs declaration document — Single Administrative Document (SAD).

Since 1st May 2004, i.e. the day of Poland's accession to the European Union (EU), data concerning Poland's foreign trade turnover are based on:

- 1) INTRASTAT system, which uses INTRASTAT declarations of arrivals and dispatches and covers Polish trade turnover with other EU member states;
- 2) EXTRASTAT system, which uses customs declarations and covers Polish trade turnover with third countries, i.e. EU non-member states;
- 3) alternative data sources used since 1st January 2006 for the registration of specific goods, such as: electricity, gas, sea vessels, aircraft, sea products and military goods.

Data obtained from the above mentioned sources constitute a single set of foreign trade statistics.

Moreover, data on foreign trade turnover from 1st May 2004 include — unless otherwise indicated — estimations of turnover of the entities exempted from submitting INTRASTAT declaration.

2. Data presented in the Yearbook include imports and exports of commodities, regardless of the form of payment. The foreign trade statistics do not include, i.a.:

- commodities in transit,
- commodities temporarily placed in warehouses and duty free zones (WOC),
- commodities temporarily allowed for trading, except for processing goods valued on a gross basis (in 1992 — on a net basis),
- commodities for diplomatic institutions,
- means of payment and securities,
- monetary gold,
- services (i.a.: repairs, construction, patents, licences, know-how), except for services connected with processing of commodities.

Processing goods valued on a gross basis comprise the value of commodities after processing, including the value of raw materials subject to processing as well as the value of paid services; processing goods valued on a net basis comprise the value of the processing service itself, excluding the value of raw materials.

3. Until 1989, data regarding foreign trade turnover were compiled on the basis of import and export invoices for every shipment of commodities; during 1990 and 1991 — on the basis of invoices and customs declarations.

4. The value of imports — unless otherwise indicated — is presented in terms of cif Polish port or franco Polish border, i.e. including costs of transport and insurance to the Polish border. The value

Wartość eksportu została podana na bazie fob, tj. na warunkach franco granica lub fob port kraju dostawcy.

5. Od 1992 r. dane dotyczące obrotów według grup krajów oraz krajów wykazywane są w imporcie według kraju pochodzenia (do 1991 r. — kraju zakupu), w eksporcie — według kraju przeznaczenia (do 1991 r. — kraju sprzedaży). Za **kraj pochodzenia** uważa się kraj, w którym towar został wytworzony, obróby lub przerobiony i w tym stanie nadszedł do polskiego obszaru celnego. Za **kraj przeznaczenia** przyjmuje się kraj konsumpcji, tj. kraj, w którym towar zostanie ostatecznie zużyty lub poddany obróbce lub przetworzeniu.

6. Obroty handlu zagranicznego przedstawiono według następujących grup krajów:

— **kraje OECD** obejmują obroty z: Austrią, Belgią, Danią, Finlandią, Francją, Grecją, Hiszpanią, Holandią, Irlandią, Luksemburgiem, Łotwą, Niemcami, Portugalią, Szwecją, Wielką Brytanią i Włochami oraz z: Australią, Chile, Czechami, Estonią, Islandią, Izraelem, Japonią, Kanadą, Koreą Południową, Meksykiem, Norwegią, Nową Zelandią, Słowacją, Słowenią, Stanami Zjednoczonymi, Szwajcarią, Turcją i Węgrami;

— **kraje rozwinięte gospodarczo** obejmują obroty z krajami:

Unii Europejskiej: Austrią, Belgią, Bułgarią, Cypr, Chorwacją, Czechami, Danią, Estonią, Finlandią, Francją wraz z Monako i departamentami zamorskimi (Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika i Reunion), Grecją, Hiszpanią, Holandią, Irlandią, Litwą, Luksemburgiem, Łotwą, Malcią, Niemcami, Portugalią, Rumunią, Słowacją, Słowenią, Szwecją, Węgrami, Wielką Brytanią i Włochami,

EFTA: Islandią, Liechtensteinem, Norwegią wraz ze Svalbard i Jan Mayen, Szwajcarią oraz z: Australią, Izraelem, Japonią, Kanadą, Nową Zelandią, Republiką Południowej Afryki i Stanami Zjednoczonymi (wraz z Portoryko) oraz pozostałymi (poza UE i EFTA) krajami przemysłowymi Europy Zachodniej;

— **kraje rozwijające się gospodarczo** obejmują obroty z krajami: Azji (oprócz Cypru), Afryki (oprócz Reunion), Ameryki Południowej i Środkowej (oprócz Gujany Francuskiej, Gwadelupy i Martyniki), Oceanii (oprócz określonych jako kraje rozwinięte gospodarczo), z krajami b. Jugosławii, z wyjątkiem Chorwacji i Słowenii, z azjatyckimi republikami b. ZSRR, tj. z: Armenią, Azerbejdżanem, Gruzją, Kazachstanem, Kirgistanem, Tadżykistanem, Turkmenistanem i Uzbekistanem;

— **kraje Europy Środkowo-Wschodniej** obejmują obroty z: Albanią, Białorusią, Mołdawią, Rosją i Ukrainą.

7. Przeliczenia:

1) z walut obcych na złote do 2003 r. dokonywano według aktualnej tabeli kursowej Narodowego Banku Polskiego (NBP). Od 2004 r. do przeliczeń przyjęto:

a) dla obrotów rejestrowanych na deklaracji przywozu i wywozu INTRASTAT — kurs waluty ustalony według zasad określonych dla celów podatku od towarów i usług (VAT) lub zasad określonych dla celów związanych z cłem,

of exports is presented on the fob basis, i.e. in terms of franco border or fob port of the country of supplier.

5. Since 1992 data on turnover by groups of countries as well as individual countries are presented in imports by country of origin (until 1991 by country of purchase) and in exports by country of destination (until 1991 by country of sale). **Country of origin** is the country in which the commodity was produced, manufactured or processed and in this form entered the Polish customs zone. **Country of destination** is the country in which the commodity will be finally consumed, manufactured or processed.

6. Since 2004 foreign trade turnover is presented according to the groups of countries:

— **OECD countries** — turnover with: Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Greece, Spain, the Netherlands, Ireland, Luxembourg, Latvia, Germany, Portugal, Sweden, the United Kingdom, Italy as well as with: Australia, Chile, the Czech Republic, Estonia, Iceland, Israel, Japan, Canada, Mexico, Norway, New Zealand, South Korea, Slovakia, Slovenia, the United States, Switzerland, Turkey and Hungary;

— **developed countries** — turnover with:

the European Union Member States: Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France including Monaco and the French overseas departments (French Guiana, Guadeloupe, Martinique and Reunion), Greece, Spain, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Germany, the Netherlands, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Sweden, Hungary, the United Kingdom and Italy,

EFTA: Iceland, Liechtenstein, Norway including Svalbard Archipelago and Jan Mayen Island, Switzerland and Australia, Canada, Israel, Japan, New Zealand, South Africa, the United States (with Puerto Rico) and other (besides EU and EFTA countries) industrial countries of Western Europe;

— **developing countries** — turnover with: Asian (except Cyprus), African (except Reunion), South and Central American countries (except Guadeloupe, French Guiana and Martinique), Oceania (except countries described as economically developed countries), countries of former Yugoslavia except Croatia and Slovenia, Asian countries of the former USSR: Armenia, Azerbaijan, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan;

— **Central and Eastern European countries** — turnover with: Albania, Belarus, Moldova, Russia and Ukraine.

7. Recalculations:

1) until 2003 from foreign currencies into zlotys were made according to the current exchange rates of the National Bank of Poland (NBP). Since 2004 the recalculations are based on:

a) the INTRASTAT arrivals and dispatches declaration for turnover registered on the basis of currency exchange rate specified according to the rules established for purposes of Value Added Tax (VAT) or rules specified for customs purposes,

- b) dla obrotów rejestrowanych na zgłoszeniach celnych — średniomiesięczny kurs waluty obcej wyliczony i ogłoszony przez NBP;
- 2) ze złotych na dolary amerykańskie do 1991 r. dokonywano według średnich rocznych kursów USD wyliczonych przez NBP. Od 1992 r. do przeliczeń obrotów na USD przyjęto:
- do 2003 r. — średni kurs ze zbioru informacyjnego z dokumentów celnych,
 - od 2004 r. — średni kurs z połączonego zbioru informatycznego INTRASTAT i EXTRASTAT: za 100 USD w 2010 r. w imporcie — 301,14 zł, w eksporcie — 301,12 zł, w 2015 r. w imporcie — 374,83 zł, w eksporcie — 374,78 zł, w 2017 r. w imporcie — 380,93 zł, w eksporcie — 381,11 zł, w 2018 r. w imporcie — 359,36 zł, w eksporcie — 359,28 zł.

8. Począwszy od 1 maja 2004 r. obroty towarowe w handlu zagranicznym prezentowane są według 8-znakowej Nomenklatury Scalonej CN, która bazuje na 6-znakowym Zharmonizowanym Systemie Oznaczenia i Kodowania Towarów HS i stanowi podstawową klasyfikację towarową handlu zagranicznego i podlega corocznej weryfikacji. Nomenklatura Scalona CN zastąpiła obowiązującą do 30 kwietnia 2004 r. 9-znakową Polską Scaloną Nomenklaturę Towarów Handlu Zagranicznego PCN.

9. Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu (SITC) wydana została przez Departament Statystyki ONZ w 1950 r. i znowelizowana w 2007 r. jako wersja 4. Służy do klasyfikowania wszystkich towarów objętych handlem międzynarodowym. Do opracowania obrotów handlu zagranicznego według nomenklatury SITC zastosowano klucz przejścia z Nomenklatury Scalonej CN. Grupowanie towarów oparte jest na kryterium ich przeznaczenia lub kryterium surowcowym.

10. Klasyfikacja Towarowa Handlu Zagranicznego według Głównych Kategorii Ekonomicznych (BEC; w tabl. 12) została opracowana przez Departament Statystyki ONZ w 1971 r. na podstawie klasyfikacji SITC. Klasyfikację stosuje się w statystyce handlu zagranicznego do opracowywania danych o kierunkach wykorzystania importu i eksportu. Ponadto stanowi ona narzędzie do przeliczania danych handlu zagranicznego, zagregowanych według klasyfikacji SITC, na kategorie związane z końcowym wykorzystaniem w systemie rachunków narodowych, tj. na dobra inwestycyjne, zużycie pośrednie i towary konsumpcyjne.

- b) on customs declaration for turnover registered average monthly exchange rate of foreign currency calculated and declared by the NBP;
- 2) until 1991 from PLN to the USD were made according to the average annual exchange rate of the USD calculated by the NBP. Since 1992 for calculating turnover in USD:
- until 2003 — the average exchange rate based on computer data compiled from customs documents was used,
 - since 2004 — the average exchange rate from joint computer data of INTRASTAT and EXTRASTAT was used: for 100 USD in 2010 in imports — PLN 301.14, in exports — PLN 301.12, in 2015 in imports — PLN 374.83, in exports — PLN 374.78, in 2017 in imports — PLN 380.93, in exports — PLN 381.11, in 2018 in imports — PLN 359.36, in exports — PLN 359.28.

8. Since 1st May 2004 foreign trade turnover is presented according to 8-digit Combined Nomenclature (CN), which is based on 6-digit Harmonized Commodity Description and Coding System (HS) and constitutes a basic classification of foreign trade and is subject to annual revisions. The Combined Nomenclature (CN) replaced the 9-digit Polish Combined Nomenclature (PCN) valid until 30th April 2004.

9. The Standard International Trade Classification (SITC) was issued by the UN Statistics Division 1950 and amended in 2007 (revision 4). It is used for classifying all commodities subject to foreign trade. For compiling foreign trade turnover according to the SITC nomenclature, a correlation table key was used for converting from the CN. The commodity grouping is based on the designation criterion or on raw materials criterion.

10. The Classification by Broad Economic Categories (BEC; in table 12) was developed by the UN Statistical Division in 1971 on the basis of the SITC. The BEC classification is used in foreign trade statistics to produce data on imports and exports by directions. Moreover, this is used for converting foreign trade data which were aggregated according to the SITC into end use categories that are meaningful within the framework of the System of National Accounts (SNA), i.e. investment goods, intermediate consumption and consumer goods.

TABLE 1 (481). **OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GŁÓWNYCH PARTNERÓW (ceny bieżące)**
 FOREIGN TRADE TURNOVER BY MAIN TRADING PARTNERS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w mln USD Total in million USD	Pierwszy partner First partner		Drugi partner Second partner		Trzeci partner Third partner		SPECIFICATION
		nazwa kraju country	w % ogółem in % of total	nazwa kraju country	w % ogółem in % of total	nazwa kraju country	w % ogółem in % of total	
1938 Import	247,0	Niemcy Germany	14,5	Stany Zjednoczone United States	12,2	Wielka Brytania United Kingdom	11,4	Imports
Eksport	225,1	Wielka Brytania United Kingdom	18,2	Niemcy Germany	14,5	Szwecja Sweden	6,0	Exports
Saldo	-21,9							Balance
1950 Import	668,2	ZSRR USSR	28,8	Czechosłowacja Czechoslovakia	13,2	NRD GDR	11,5	Imports
Eksport	634,3	ZSRR USSR	24,3	NRD GDR	13,9	Czechosłowacja Czechoslovakia	9,2	Exports
Saldo	-33,9							Balance
1960 Import	1495,0	ZSRR USSR	31,2	NRD GDR	12,5	Czechosłowacja Czechoslovakia	8,5	Imports
Eksport	1325,5	ZSRR USSR	29,4	NRD GDR	9,4	Czechosłowacja Czechoslovakia	8,5	Exports
Saldo	-169,5							Balance
1970 Import	3607,5	ZSRR USSR	37,7	NRD GDR	11,1	Czechosłowacja Czechoslovakia	8,6	Imports
Eksport	3547,6	ZSRR USSR	35,3	NRD GDR	9,3	Czechosłowacja Czechoslovakia	7,5	Exports
Saldo	-59,9							Balance
1980 Import	19089,3	ZSRR USSR	33,1	RFN FRG	6,7	NRD GDR	6,6	Imports
Eksport	16996,8	ZSRR USSR	31,2	RFN FRG	8,1	Czechosłowacja Czechoslovakia	6,9	Exports
Saldo	-2092,5							Balance
1990 Import	9527,7	Niemcy Germany	20,1	ZSRR USSR	19,8	Włochy Italy	7,5	Imports
Eksport	14321,6	Niemcy Germany	25,1	ZSRR USSR	15,3	Wielka Brytania United Kingdom	7,1	Exports
Saldo	+4793,9							Balance
1992 Import	15912,9	Niemcy Germany	23,9	Rosja Russia	8,5	Włochy Italy	6,9	Imports
Eksport	13186,6	Niemcy Germany	31,4	Holandia Netherlands	6,0	Włochy Italy	5,6	Exports
Saldo	-2726,3							Balance
2000 Import	48940,2	Niemcy Germany	23,9	Rosja Russia	9,4	Włochy Italy	8,3	Imports
Eksport	31651,3	Niemcy Germany	34,9	Włochy Italy	6,3	Francja France	5,2	Exports
Saldo	-17288,9							Balance
2010 Import	178062,9	Niemcy Germany	21,9	Rosja Russia	10,2	Chiny China	9,4	Imports
Eksport	159757,6	Niemcy Germany	26,1	Francja France	6,8	Wielka Brytania United Kingdom	6,3	Exports
Saldo	-18305,3							Balance
2015 Import	197682,1	Niemcy Germany	22,9	Chiny China	11,6	Rosja Russia	7,3	Imports
Eksport	200342,8	Niemcy Germany	27,1	Wielka Brytania United Kingdom	6,7	Czechy Czech Republic	6,6	Exports
Saldo	+2660,7							Balance
2017 Import	231034,9	Niemcy Germany	23,1	Chiny China	11,8	Rosja Russia	6,4	Imports
Eksport	231591,3	Niemcy Germany	27,5	Wielka Brytania United Kingdom	6,4	Czechy Czech Republic	6,4	Exports
Saldo	+556,4							Balance
2018 Import ...	270157,6	Niemcy Germany	22,6	Chiny China	11,6	Rosja Russia	7,1	Imports
 Eksport	264786,0	Niemcy Germany	28,2	Czechy Czech Republic	6,4	Wielka Brytania United Kingdom	6,2	Exports
 Saldo	-5371,6							Balance

U w a g a. Nazwy krajów odnoszą się do lat prezentacji; import do 1990 r. na warunkach fob.

N o t e. Country names are relative to years of presentation; imports until 1990 according to fob.

TABL. 2 (482). **OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO (ceny bieżące)**

FOREIGN TRADE TURNOVER (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł T O T A L in million PLN					
Import	536221	740973	880078	970831	Imports
Eksport	481058	750836	882619	951324	Exports
Saldo	-55163	+9863	+2541	-19507	Balance
NA 1 MIESZKAŃCA w zł PER CAPITA in PLN					
Import	13922	19269	22905	25273	Imports
Eksport	12490	19525	22972	24766	Exports

TABL. 3 (483). **DYNAMIKA IMPORTU I EKSPORTU (ceny stałe^a)**INDICES OF IMPORTS AND EXPORTS (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Import	98,5	102,9	110,4	105,3	106,4	110,5	107,1	331,0	223,8	157,5	125,9
Imports											
Eksport	103,4	106,5	106,7	107,7	106,7	108,2	106,1	445,0	236,8	167,7	122,4
Exports											

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 4 (484). **OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW¹ (ceny bieżące)**FOREIGN TRADE TURNOVER BY GROUPS OF COUNTRIES¹ (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2017	2018	
		w mln zł in million PLN				w mln USD in million USD
O G Ó Ł E M TOTAL	a	536221	740973	880078	970831	270158
	b	481058	750836	882619	951324	264786
	c	-55163	+9863	+2541	-19507	-5372
w tym kraje OECD of which OECD countries	a	372978	504539	606520	654074	182139
	b	399116	620252	740911	799150	222495
	c	+26138	+115713	+134391	+145076	+40356

1 Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 557.

1 See general notes, item 6 on page 557.

TABL. 4 (484). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG GRUP KRAJÓW¹ (dok.)FOREIGN TRADE TURNOVER BY GROUPS OF COUNTRIES¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2017	2018	
		w mln zł in million PLN				w mln USD in million USD
a — import imports						
b — eksport exports						
c — saldo balance						
Kraje rozwinięte gospodarczo Developed countries	a	360404	495402	595952	640275	178307
	b	408458	643697	764596	829123	230813
	c	+48054	+148295	+168644	+188848	+52506
w tym: UE of which: EU	a	318974	444717	531379	570591	158910
	b	380679	596043	706459	767020	213511
	c	+61705	+151326	+175080	+196429	+54601
EFTA EFTA	a	12975	15695	16702	18925	5269
	b	11295	17246	19051	19917	5555
	c	-1680	+1551	+2349	+992	+286
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej Countries of Central and Eastern Europe	a	63422	63568	69687	86057	23912
	b	38553	39610	51130	54957	15266
	c	-24869	-23958	-18557	-31100	-8646
Kraje rozwijające się gospodarczo Developing countries	a	112395	182003	214439	244499	67939
	b	34047	67529	66893	67244	18707
	c	-78348	-114474	-147546	-177255	-49232

1 Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 557.

1 See general notes, item 6 on page 557.

TABL. 5 (485). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO Z KRAJAMI OECD^a WEDŁUG SEKCJI SITC (ceny bieżące)FOREIGN TRADE TURNOVER WITH OECD COUNTRIES^a BY SITC SECTIONS (current prices)

SEKCJE SECTIONS	2010		2015		2017		2018	
	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports
	w mln zł in million PLN							
OGÓŁEM TOTAL	372978	399116	504539	620252	606520	740911	654074	799150
Żywność i zwierzęta żywe Food and live animals	27153	34204	41261	62837	51511	76927	53046	82440
Napoje i tytoń Beverages and tobacco	2247	5612	3603	10481	4560	14101	4793	15985
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw Crude materials inedible, except fuels	9654	9631	14412	14508	16910	15553	18278	17955
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne Mineral fuels, lubricants and related materials	13144	16710	10678	20400	13613	17513	17195	20124

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 557.

a See general notes, item 6 on page 557.

TABL. 5 (485). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO Z KRAJAMI OECD^a WEDŁUG SEKCJI SITC (dok.)FOREIGN TRADE TURNOVER WITH OECD COUNTRIES^a BY SITC SECTIONS (cont.)

SEKCJE SECTIONS	2010		2015		2017		2018	
	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports	import imports	eksport exports
	w mln zł in million PLN							
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1357	794	2306	1858	2923	1058	2659	910
Animal and vegetable oils, fats and waxes								
Chemikalia i produkty pokrewne ... Chemicals and related products	67627	28533	88986	49204	109643	63487	113949	64507
Towary przemysłowe sklasyfiko- wane głównie według surowca Manufactured goods classified chiefly by material	79596	77665	100898	117063	120618	137228	129459	148399
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	135465	172347	190008	241184	222643	282099	244589	304217
Machinery and transport equip- ment								
Różne wyroby przemysłowe	35494	53472	50811	101784	61135	132064	67087	143847
Miscellaneous manufactured art- icles								
Towary i transakcje niesklasyfiko- wane w SITC	1241	148	1576	933	2963	882	3018	766
Commodities and transactions not classified elsewhere in SITC								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 557.

a See general notes, item 6 on page 557.

TABL. 6 (486). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW (ceny bieżące)

FOREIGN TRADE TURNOVER BY SELECTED COUNTRIES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2017	2018	2010	2018
		w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	
		a — import imports	b — eksport exports	c — saldo balance			
OGÓŁEM	a	536220,6	740973,3	880078,4	970830,8	100,0	100,0
TOTAL	b	481058,2	750835,8	882619,5	951324,2	100,0	100,0
	c	-55162,4	+9862,5	+2541,1	-19506,6	x	x
EUROPA EUROPE							
Austria	a	9006,0	13156,6	14825,8	16554,7	1,7	1,7
Austria	b	9223,0	13252,5	16856,3	18948,9	1,9	2,0
	c	+217,0	+95,9	+2030,5	+2394,2	x	x
Belgia	a	12800,7	18047,1	22525,5	24143,4	2,4	2,5
Belgium	b	11398,3	16361,8	19436,3	22332,5	2,4	2,3
	c	-1402,4	-1685,3	-3089,2	-1810,9	x	x
Białoruś	a	2532,7	3160,4	4067,0	5185,8	0,5	0,5
Belarus	b	4882,3	4997,1	5634,1	6133,7	1,0	0,6
	c	+2349,6	+1836,7	+1567,1	+947,9	x	x
Bułgaria	a	1043,8	2154,5	2550,5	2780,6	0,2	0,3
Bulgaria	b	1634,5	3731,1	4961,2	4590,5	0,3	0,5
	c	+590,7	+1576,6	+2410,7	+1809,9	x	x
Chorwacja	a	333,4	709,7	738,4	751,8	0,1	0,1
Croatia	b	1062,3	2290,5	3074,2	3634,6	0,2	0,4
	c	+728,9	+1580,8	+2335,8	+2882,8	x	x

TABLE 6 (486). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW (cd.)
FOREIGN TRADE TURNOVER BY SELECTED COUNTRIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2018
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	
a — import imports						
b — eksport exports						
c — saldo balance						
EUROPA (cd.) EUROPE (cont.)						
Cypr a	116,1	1019,3	340,6	457,5	0,0	0,0
Cyprus b	339,9	1452,3	635,5	822,5	0,1	0,1
..... c	+223,8	+433,0	+294,9	+365,0	x	x
Czechy a	20261,7	25805,5	31745,1	33422,7	3,8	3,4
Czech Republic b	28773,2	49834,1	56810,9	60653,0	6,0	6,4
..... c	+8511,5	+24028,6	+25065,8	+27230,3	x	x
Dania a	6573,1	9153,9	10554,5	10783,3	1,2	1,1
Denmark b	8956,6	12651,2	16167,5	16626,7	1,9	1,7
..... c	+2383,5	+3497,3	+5613,0	+5843,4	x	x
Estonia a	522,6	754,7	1049,7	1258,0	0,1	0,1
Estonia b	2243,3	4313,5	4965,9	4641,5	0,5	0,5
..... c	+1720,7	+3558,8	+3916,2	+3383,5	x	x
Finlandia a	5394,0	6268,3	6760,2	7307,9	1,0	0,8
Finland b	3462,8	5702,6	7030,5	8082,8	0,7	0,8
..... c	-1931,2	-565,7	+270,3	+774,9	x	x
Francja a	23165,1	27792,8	34159,5	35615,6	4,3	3,7
France b	32571,3	41595,1	49691,3	53095,8	6,8	5,6
..... c	+9406,2	+13802,3	+15531,8	+17480,2	x	x
Grecja a	944,5	1883,1	1975,2	2149,4	0,2	0,2
Greece b	2090,6	3138,7	3661,5	3727,4	0,4	0,4
..... c	+1146,1	+1255,6	+1686,3	+1578,0	x	x
Hiszpania a	10841,0	16408,4	20210,5	21818,5	2,0	2,2
Spain b	12773,3	19652,6	24045,3	24300,7	2,7	2,6
..... c	+1932,3	+3244,2	+3834,8	+2482,2	x	x
Holandia a	19880,5	28526,9	33623,4	35232,3	3,7	3,6
Netherlands b	21093,6	33236,7	38828,2	42973,1	4,4	4,5
..... c	+1213,1	+4709,8	+5204,8	+7740,8	x	x
Irlandia a	3360,3	6139,7	6317,6	6066,0	0,6	0,6
Ireland b	1795,7	2615,6	3471,3	4275,6	0,4	0,4
..... c	-1564,6	-3524,1	-2846,3	-1790,4	x	x
Litwa a	3218,2	4161,0	6940,5	7982,0	0,6	0,8
Lithuania b	5587,9	10545,3	12657,4	14300,3	1,2	1,5
..... c	+2369,7	+6384,3	+5716,9	+6318,3	x	x
Luksemburg a	738,9	1211,4	1613,5	1899,3	0,1	0,2
Luxembourg b	512,1	899,0	1389,2	1756,8	0,1	0,2
..... c	-226,8	-312,4	-224,3	-142,5	x	x
Łotwa a	708,3	1492,5	1697,7	2255,2	0,1	0,2
Latvia b	2712,6	6114,0	5691,3	5973,9	0,6	0,6
..... c	+2004,3	+4621,5	+3993,6	+3718,7	x	x
Malta a	138,9	113,8	175,9	204,1	0,0	0,0
Malta b	96,0	219,3	189,6	266,6	0,0	0,0
..... c	-42,9	+105,5	+13,7	+62,5	x	x
Niemcy a	117305,9	169612,1	203580,5	218943,1	21,9	22,6
Germany b	125550,7	203544,3	242585,9	268380,7	26,1	28,2
..... c	+8244,8	+33932,2	+39005,4	+49437,6	x	x
Norwegia a	8096,1	9201,5	9406,4	10715,5	1,5	1,1
Norway b	7138,6	10272,9	10093,1	11053,4	1,5	1,2
..... c	-957,5	+1071,4	+686,7	+337,9	x	x

TABL. 6 (486). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW (cd.)
 FOREIGN TRADE TURNOVER BY SELECTED COUNTRIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2017	2018	2010	2018
		w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	
EUROPA (dok.) EUROPE (cont.)							
Portugalia	a	1374,3	2322,9	3043,5	3832,7	0,3	0,4
Portugal	b	1846,7	2828,5	3782,6	4142,0	0,4	0,4
	c	+472,4	+505,6	+739,1	+309,3	x	x
Rosja	a	54864,2	53735,3	55934,5	69290,6	10,2	7,1
Russia	b	20135,2	21418,4	26352,7	28796,6	4,2	3,0
	c	-34729,0	-32316,9	-29581,8	-40494,0	x	x
Rumunia	a	3764,2	6089,9	7923,8	8808,8	0,7	0,9
Romania	b	6590,3	12398,6	16413,7	19352,0	1,4	2,0
	c	+2826,1	+6308,7	+8489,9	+10543,2	x	x
Słowacja	a	11055,6	13477,8	15789,8	17507,9	2,1	1,8
Slovakia	b	12992,9	19279,1	22163,1	24643,4	2,7	2,6
	c	+1937,3	+5801,3	+6373,3	+7135,5	x	x
Słowenia	a	2105,2	2669,3	3180,4	3561,7	0,4	0,4
Slovenia	b	1695,0	2627,5	3462,6	3976,3	0,4	0,4
	c	-410,2	-41,8	+282,2	+414,6	x	x
Szwajcaria	a	4540,8	5894,6	6384,0	7166,8	0,8	0,7
Switzerland	b	4011,9	6662,9	8246,0	8353,7	0,8	0,9
	c	-528,9	+768,3	+1862,0	+1186,9	x	x
Szwecja	a	10075,7	13634,3	16743,9	17665,7	1,9	1,8
Sweden	b	14234,2	20570,3	24843,5	26503,9	3,0	2,8
	c	+4158,5	+6936,0	+8099,6	+8838,2	x	x
Ukraina	a	5529,0	6395,6	9150,4	10871,3	1,0	1,1
Ukraine	b	11924,4	12446,3	18184,9	18950,8	2,5	2,0
	c	+6395,4	+6050,7	+9034,5	+8079,5	x	x
Węgry	a	9318,4	12079,9	15278,4	15724,0	1,7	1,6
Hungary	b	13618,0	19969,0	23324,2	25355,7	2,8	2,7
	c	+4299,6	+7889,1	+8045,8	+9631,7	x	x
Wielka Brytania	a	14656,8	20081,7	21140,1	23701,1	2,7	2,4
United Kingdom	b	30205,0	50608,8	56818,7	59348,3	6,3	6,2
	c	+15548,2	+30527,1	+35678,6	+35647,2	x	x
Włochy	a	30532,9	39906,1	46868,0	49848,8	5,7	5,1
Italy	b	28528,7	36303,3	43225,4	43840,3	5,9	4,6
	c	-2004,2	-3602,8	-3642,6	-6008,5	x	x
AZJA ASIA							
Chiny ¹	a	50448,7	85748,4	103676,7	112683,5	9,4	11,6
China ¹	b	4920,8	7609,9	8766,4	9014,7	1,0	0,9
	c	-45527,9	-78138,5	-94910,3	-103668,8	x	x
Chiny — Tajwan	a	5251,0	4823,5	5404,8	5641,8	1,0	0,6
China — Taiwan	b	448,2	536,1	667,8	533,0	0,1	0,1
	c	-4802,8	-4287,4	-4737,0	-5108,8	x	x
Indie	a	2986,2	6575,8	9278,7	7670,1	0,6	0,8
India	b	1022,1	1752,8	2789,3	2953,4	0,2	0,3
	c	-1964,1	-4823,0	-6489,4	-4716,7	x	x

1 Bez Tajwanu i Specjalnych Regionów Administracyjnych — Hongkong i Makau.

1 Excluding Taiwan and Special Administrative Regions — Hong Kong and Macao.

TABL. 6 (486). OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW (dok.)

FOREIGN TRADE TURNOVER BY SELECTED COUNTRIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a — import imports b — eksport exports c — saldo balance	2010	2015	2017	2018	2010	2018	
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
AZJA (dok.) ASIA (cont.)							
Japonia	a	10907,5	10045,9	14375,8	15398,2	2,0	1,6
Japan	b	1386,0	2150,1	2132,1	2409,2	0,3	0,3
	c	-9521,5	-7895,8	-12243,7	-12989,0	x	x
Korea Południowa	a	14744,6	12528,0	14145,0	17600,9	2,7	1,8
South Korea	b	838,4	1601,6	2075,6	2215,8	0,2	0,2
	c	-13906,2	-10926,4	-12069,4	-15385,1	x	x
Singapur	a	2108,4	3874,8	2200,5	1841,3	0,4	0,2
Singapore	b	1293,9	3303,1	923,3	1003,8	0,3	0,1
	c	-814,5	-571,7	-1277,2	-837,5	x	x
Tajlandia	a	2631,2	2781,7	3282,4	3245,1	0,5	0,3
Thailand	b	472,7	512,1	999,4	1005,8	0,1	0,1
	c	-2158,5	-2269,6	-2283,0	-2239,3	x	x
Turcja	a	6430,5	10883,0	13732,3	16250,8	1,2	1,7
Turkey	b	7512,2	11654,3	12454,6	10697,1	1,6	1,1
	c	+1081,7	+771,3	-1277,7	-5553,7	x	x
AFRYKA AFRICA							
Egipt	a	152,1	407,2	561,1	648,4	0,0	0,1
Egypt	b	713,7	1473,3	1054,4	1150,2	0,1	0,1
	c	+561,6	+1066,1	+493,3	+501,8	x	x
Maroko	a	473,8	1167,5	1596,2	1936,3	0,1	0,2
Morocco	b	426,0	1196,5	975,3	1303,7	0,1	0,1
	c	-47,8	+29,0	-620,9	-632,6	x	x
Rep. Pd. Afryki	a	739,7	898,6	1394,4	1643,8	0,1	0,2
South Africa	b	1360,6	2176,7	2441,9	2675,4	0,3	0,3
	c	+620,9	+1278,1	+1047,5	+1031,6	x	x
AMERYKA AMERICA							
Argentyna	a	1879,6	2475,4	3094,4	2502,7	0,4	0,3
Argentina	b	254,9	351,8	629,2	424,2	0,1	0,0
	c	-1624,7	-2123,6	-2465,2	-2078,5	x	x
Brazylia	a	2443,9	3772,2	4540,7	6587,7	0,5	0,7
Brazil	b	1128,4	1495,2	1561,7	1762,6	0,2	0,2
	c	-1315,5	-2277,0	-2979,0	-4825,1	x	x
Kanada	a	1605,5	1398,5	2582,8	1803,4	0,3	0,2
Canada	b	2785,0	4663,4	4994,6	5026,5	0,6	0,5
	c	+1179,5	+3264,9	+2411,8	+3223,1	x	x
Stany Zjednoczone	a	13560,3	19773,5	25027,5	27561,3	2,5	2,8
United States	b	8761,2	16841,4	23367,9	26157,9	1,8	2,7
	c	-4799,1	-2932,1	-1659,6	-1403,4	x	x
AUSTRALIA I OCEANIA AUSTRALIA AND OCEANIA							
Australia	a	512,5	1241,2	2227,1	1794,8	0,1	0,0
Australia	b	862,8	2133,6	2737,9	2376,4	0,2	0,1
	c	+350,3	+892,4	+510,8	+581,6	x	x

TABLE 7 (487). **IMPORT I EKSPORT WEDŁUG SEKCJI NOMENKLATURY SCALONEJ CN (ceny bieżące)**
 IMPORTS AND EXPORTS BY SECTIONS OF COMBINED NOMENCLATURE CN (current prices)

SEKCJE	2010	2015	2017	2018		SECTIONS
	w mln zł in million PLN		w mln USD in million USD			
Import	536221	740973	880078	970831	270158	Imports
w tym:						of which:
Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	11856	18891	24007	24163	6727	Live animals; animal products
Produkty pochodzenia roślinnego	11647	17106	21259	22066	6163	Vegetable products
Tłuszcze i oleje ^Δ	2002	3069	4163	3939	1097	Fats and oils ^Δ
Przetwory spożywcze ^Δ	18142	28150	32932	35040	9743	Prepared foodstuffs ^Δ
Produkty mineralne	62114	59446	68865	88855	24679	Mineral products
Produkty przemysłu chemicznego ^Δ	53909	71669	88115	90193	25115	Products of the chemical industry ^Δ
Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły z nich ^Δ	39275	55956	68792	72990	20337	Plastics and rubber and articles thereof ^Δ
Skóry i artykuły z nich ^Δ	2935	5024	5940	5641	1571	Raw hides and skins, articles thereof ^Δ
Drewno i artykuły z drewna ^Δ	4415	5677	6888	7876	2195	Wood and articles of wood ^Δ
Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich ^Δ	15033	20873	23594	25911	7212	Pulp of wood, paper, paperboard and articles thereof ^Δ
Materiały i artykuły włókiennicze	24003	36969	44879	49449	13758	Textiles and textile articles
Obuwie, nakrycia głowy itp. ^Δ	3306	6598	8926	11285	3145	Footwear, headgear, etc. ^Δ
Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło ^Δ	6957	8312	10330	11912	3314	Articles of stone, ceramic products, glass ^Δ
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich ^Δ	1063	1611	2856	2995	834	Pearls, precious stones, metals and articles thereof ^Δ
Metale nieszlachetne i artykuły z nich ^Δ	55682	77189	94530	105121	29287	Base metals and articles thereof ^Δ
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny ^Δ	130882	193980	212808	232805	64715	Machinery and mechanical appliances, electrical and electrotechnical equipment ^Δ
Sprzęt transportowy ^Δ	55246	82924	99426	111962	31218	Transport equipment ^Δ
Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp. ^Δ	17020	18263	20750	22890	6356	Optical, photographic, measuring, checking instruments, etc. ^Δ
Broń i amunicja ^Δ	309	580	735	907	254	Arms and ammunition ^Δ
Artykuły przemysłowe różne ^a	9097	18304	28197	30225	8381	Miscellaneous manufactured articles ^a

a Dane obejmują m.in. meble, prefabrykaty budynków, zabawki.

a Data include i.a. furniture, prefabricated buildings, toys.

TABLE 7 (487). **IMPORT I EKSPORT WEDŁUG SEKCJI NOMENKLATURY SCALONEJ CN (dok.)**
IMPORTS AND EXPORTS BY SECTIONS OF COMBINED NOMENCLATURE CN (cont.)

SEKCJE	2010	2015	2017	2018		SECTIONS
	w mln zł in million PLN			w mln USD in million USD		
Eksport	481058	750836	882619	951324	264786	Exports
w tym:						of which:
Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	18033	30492	38671	40686	11322	Live animals; animal products
Produkty pochodzenia roślinnego	9804	19809	18922	19037	5288	Vegetable products
Tłuszcze i oleje ^Δ	1289	2567	1869	1771	492	Fats and oils ^Δ
Przetwory spożywcze ^Δ	24854	46998	59285	64989	18065	Prepared foodstuffs ^Δ
Produkty mineralne	20595	25566	23168	26587	7401	Mineral products
Produkty przemysłu chemicznego ^Δ	31440	49595	64431	63745	17736	Products of the chemical industry ^Δ
Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły z nich ^Δ	31412	51881	62072	68281	19020	Plastics and rubber and articles thereof ^Δ
Skóry i artykuły z nich ^Δ	1938	4492	4346	4357	1219	Raw hides and skins, articles thereof ^Δ
Drewno i artykuły z drewna ^Δ	9999	15463	18130	20404	5691	Wood and articles of wood ^Δ
Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich ^Δ	14999	20530	25065	27607	7675	Pulp of wood, paper, paperboard and articles thereof ^Δ
Materiały i artykuły włókiennicze	15814	26502	32372	36548	10170	Textiles and textile articles
Obuwie, nakrycia głowy itp. ^Δ	1934	4578	6713	8328	2317	Footwear, headgear, etc. ^Δ
Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło ^Δ	8993	14113	17077	18471	5146	Articles of stone, ceramic products, glass ^Δ
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich ^Δ	2941	4374	4559	4117	1143	Pearls, precious stones, metals and articles thereof ^Δ
Metale nieszlachetne i artykuły z nich ^Δ	53891	74347	87381	94875	26427	Base metals and articles thereof ^Δ
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny ^Δ	125373	186431	210596	230742	64162	Machinery and mechanical appliances, electrical and electrotechnical equipment ^Δ
Sprzęt transportowy ^Δ	75940	108729	122833	130361	36366	Transport equipment ^Δ
Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp. ^Δ	4564	11285	16596	18395	5110	Optical, photographic, measuring, checking instruments, etc. ^Δ
Broń i amunicja ^Δ	65,5	431	309	392	109	Arms and ammunition ^Δ
Artykuły przemysłowe różne ^a	26911	52127	67085	70483	19608	Miscellaneous manufactured articles ^a

a Dane obejmują m.in. meble, prefabrykaty budynków, zabawki.

a Data include i.a. furniture, prefabricated buildings, toys.

TABLE 8 (488). **DYNAMIKA IMPORTU I EKSPORTU WEDŁUG SEKCJI NOMENKLATURY SCALONEJ CN^a (ceny stałe)**
 INDICES OF IMPORTS AND EXPORTS BY SECTIONS OF COMBINED NOMENCLATURE CN^a
 (constant prices)

SEKCJE	2016	2017	2018			SECTIONS	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Import	106,4	110,5	107,1	223,8	157,5	125,9	Imports
w tym:							of which:
Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	108,2	103,2	107,0	384,1	176,8	119,5	Live animals; animal products
Produkty pochodzenia roślinnego ...	113,6	110,4	104,8	224,8	158,1	131,4	Vegetable products
Tłuszcze i oleje ^Δ	110,0	116,4	105,6	251,0	205,6	135,2	Fats and oils ^Δ
Przetwory spożywcze ^Δ	105,1	111,4	106,7	254,6	161,0	124,9	Prepared foodstuffs ^Δ
Produkty mineralne	104,9	107,2	108,0	144,5	135,3	121,5	Mineral products
Produkty przemysłu chemicznego ^Δ	112,3	109,6	100,7	213,5	146,2	124,0	Products of the chemical industry ^Δ
Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły z nich ^Δ	112,1	106,7	103,1	223,9	156,2	123,3	Plastics and rubber and articles thereof ^Δ
Skóry i artykuły z nich ^Δ	118,9	104,6	97,9	146,9	143,7	121,8	Raw hides and skins, articles thereof ^Δ
Drewno i artykuły z drewna ^Δ	114,6	123,1	107,8	156,3	167,7	152,1	Wood and articles of wood ^Δ
Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich ^Δ	102,7	110,1	102,7	184,6	145,1	116,2	Pulp of wood, paper, paperboard and articles thereof ^Δ
Materiały i artykuły włókiennicze	110,5	110,2	110,5	235,4	180,4	134,6	Textiles and textile articles
Obuwie, nakrycia głowy itp. ^Δ	108,1	122,1	121,2	279,0	224,6	160,0	Footwear, headgear, etc. ^Δ
Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło ^Δ	111,2	111,1	111,4	226,0	159,9	137,6	Articles of stone, ceramic products, glass ^Δ
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich ^Δ	132,8	140,8	107,2	326,3	209,1	200,5	Pearls, precious stones, metals and articles thereof ^Δ
Metale nieszlachetne i artykuły z nich ^Δ	109,8	108,4	107,3	231,2	169,9	127,7	Base metals and articles thereof ^Δ
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny ^Δ	99,6	109,9	107,7	238,7	155,6	117,9	Machinery and mechanical appliances, electrical and electrotechnical equipment ^Δ
Sprzęt transportowy ^Δ	102,4	111,2	111,0	230,4	165,3	126,4	Transport equipment ^Δ
Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp. ^Δ	107,2	113,1	112,9	327,3	132,5	136,8	Optical, photographic, measuring, checking instruments, etc. ^Δ
Broń i amunicja ^Δ	160,5	72,9	141,5	209,8	246,2	165,6	Arms and ammunition ^Δ
Artykuły przemysłowe różne ^b	117,7	127,9	110,9	325,3	243,4	166,9	Miscellaneous manufactured articles ^b

a Wskaźniki dynamiki obliczono na podstawie danych wyrażonych w złotych; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32. b Dane obejmują m.in. meble, prefabrykаты budynków, zabawki.

a Indices calculated on the basis of data expressed in PLN; see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. b Data include i.a. furniture, prefabricated buildings, toys.

TABLE 8 (488). **DYNAMIKA IMPORTU I EKSPORTU WEDŁUG SEKCJI NOMENKLATURY SCALONEJ CN^a (dok.)**
 INDICES OF IMPORTS AND EXPORTS BY SECTIONS OF COMBINED NOMENCLATURE CN^a (cont.)

SEKCJE	2016	2017	2018			SECTIONS
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Eksport	106,7	108,2	106,1	236,8	167,7	122,4 Exports
w tym:						of which:
Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	106,5	113,2	106,0	285,7	188,2	127,8 Live animals; animal products
Produkty pochodzenia roślinnego ...	97,9	97,5	97,6	201,5	160,1	93,2 Vegetable products
Tłuszcze i oleje ^Δ	96,0	63,3	95,0	254,9	107,3	57,8 Fats and oils ^Δ
Przetwory spożywcze ^Δ	107,7	117,1	108,9	372,3	222,3	137,3 Prepared foodstuffs ^Δ
Produkty mineralne	91,9	78,4	101,1	98,9	115,6	72,9 Mineral products
Produkty przemysłu chemicznego ^Δ	119,2	110,0	99,1	307,8	196,5	129,9 Products of the chemical industry ^Δ
Tworzywa sztuczne i kauczuk oraz artykuły z nich ^Δ	107,6	108,7	108,1	305,1	182,7	126,5 Plastics and rubber and articles thereof ^Δ
Skóry i artykuły z nich ^Δ	106,2	104,3	101,4	226,7	184,3	112,4 Raw hides and skins, articles thereof ^Δ
Drewno i artykuły z drewna ^Δ	108,2	110,2	109,6	138,1	165,6	130,6 Wood and articles of wood ^Δ
Ścier drzewny, papier, tektura i artykuły z nich ^Δ	106,8	114,3	101,6	241,1	148,1	124,1 Pulp of wood, paper, paperboard and articles thereof ^Δ
Materiały i artykuły włókiennicze	113,3	109,6	115,3	245,2	217,6	143,2 Textiles and textile articles
Obuwie, nakrycia głowy itp. ^Δ	118,3	122,8	117,1	371,0	309,3	170,1 Footwear, headgear, etc. ^Δ
Artykuły z kamienia, wyroby ceramiczne, szkło ^Δ	108,8	111,3	107,1	221,9	191,1	129,7 Articles of stone, ceramic products, glass ^Δ
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i artykuły z nich ^Δ	107,9	95,9	104,3	142,5	155,7	108,0 Pearls, precious stones, metals and articles thereof ^Δ
Metale nieszlachetne i artykuły z nich ^Δ	105,8	107,8	103,8	173,0	150,7	118,4 Base metals and articles thereof ^Δ
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny ^Δ	107,8	106,9	106,0	281,7	155,0	122,1 Machinery and mechanical appliances, electrical and electrotechnical equipment ^Δ
Sprzęt transportowy ^Δ	99,8	104,3	107,4	176,2	129,3	111,8 Transport equipment ^Δ
Przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, pomiarowe, kontrolne itp. ^Δ	110,1	134,4	123,2	586,2	371,1	182,3 Optical, photographic, measuring, checking instruments, etc. ^Δ
Broń i amunicja ^Δ	142,4	55,6	99,5	80,5	648,6	78,8 Arms and ammunition ^Δ
Artykuły przemysłowe różne ^b	108,7	115,0	106,4	240,9	202,4	133,0 Miscellaneous manufactured articles ^b

a Wskaźniki dynamiki obliczono na podstawie danych wyrażonych w złotych; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32. b Dane obejmują m.in. meble, prefabrykаты budynków, zabawki.

a Indices calculated on the basis of data expressed in PLN; see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32. b Data include i.a. furniture, prefabricated buildings, toys.

TABLE 9 (489). **IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW WEDŁUG NOMENKLATURY SCALONEJ CN**
IMPORTS AND EXPORTS OF MAJOR COMMODITIES BY COMBINED NOMENCLATURE CN

TOWARY	2017	2018	2017	2018	COMMODITIES
	w tys. t in thousand tonnes		w mln zł (ceny bieżące) in million PLN (current prices)		
IMPORT IMPORTS					
Mięso (bez drobiu) świeże, schłodzone lub zamrożone	743,9	791,6	6720,5	6447,4	Meat (excluding poultry) fresh, chilled or frozen
Ryby świeże, schłodzone lub zamrożone	289,5	302,5	5328,7	5640,2	Fish fresh, chilled or frozen
Filety i inne mięso z ryb świeże, schłodzone lub zamrożone	194,4	206,7	2356,8	2606,2	Fish fillets and other fish meat, fresh, chilled or frozen
Owoce świeże lub suszone	1728,2	1608,2	5903,5	5716,3	Fresh or dried fruit
w tym: owoce cytrusowe świeże lub suszone	502,2	495,4	1696,4	1691,5	of which: citrus fruit, fresh or dried
banany świeże lub suszone	481,8	482,4	1200,8	1133,3	bananas, fresh or dried
Kawa, substytuty zawierające kawę naturalną	160,9	175,6	2123,7	2139,9	Coffee, coffee substitutes containing coffee
Herbata	37,5	36,4	443,1	420,0	Tea
Pszenvica i meslin	924,9	649,2	626,4	501,5	Wheat and meslin
Oleje roślinne niemodyfikowane chemicznie	751,7	804,5	3028,7	2887,5	Vegetable oils not chemically modified
Warzywa i owoce konserwowane cukrem	335,9	325,6	2072,6	2059,5	Vegetables and fruit preserved by sugar
Makuchy z ekstrakcji olejów roślinnych	2921,8	2963,4	3755,3	4105,2	Oil-cake resulting from the extraction of vegetable oils
Naturalne fosforany wapniowe, glinowo-wapniowe, kreda fosforanowa	1213,9	1173,1	360,3	345,0	Natural calcium phosphates, aluminium calcium phosphates and phosphatic chalk
Rudy żelaza i koncentraty	7385,5	7513,2	2203,1	2000,0	Iron ores and concentrates
Ropa naftowa ^a	24,0	27,2	34097,8	49274,9	Petroleum oils ^a
Oleje ropy naftowej niesurowe, benzyna, nafta, oleje napędowe, opalowe i inne	6472,7	5937,9	13611,4	15392,3	Petroleum oils, not crude, spirits, kerosene, gas oils, fuel oils, others
Węglowodory i ich pochodne	777,5	862,0	2651,5	3147,9	Hydrocarbons and their derivatives
Nawozy mineralne i chemiczne	3339,1	3171,7	3218,5	3234,5	Mineral or chemical fertilizers
Barwniki, pigmenty, farby i lakiery	623,7	636,6	7170,4	7693,5	Colouring matter, colour lakes, prepared pigments, paints and varnishes
Mydło i preparaty piorące	528,7	570,2	3068,8	3519,7	Soap, active agents, cleaning preparations
Tworzywa sztuczne w formach podstawowych	4027,2	4330,3	25964,0	28157,1	Synthetic materials in primary forms
Kauczuk naturalny i żywice naturalne w różnych formach	111,8	120,8	811,3	725,4	Natural rubber and natural gums in diverse forms

a W milionach ton.

a In million tonnes.

TABLE 9 (489). **IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW WEDŁUG NOMENKLATURY SCALONEJ CN (cd.)**
 IMPORTS AND EXPORTS OF MAJOR COMMODITIES BY COMBINED NOMENCLATURE CN (cont.)

TOWARY	2017	2018	2017	2018	COMMODITIES
	w tys. t in thousand tonnes		w mln zł (ceny bieżące) in million PLN (current prices)		
IMPORT (dok.) IMPORTS (cont.)					
Kauczuk syntetyczny	316,9	312,4	2443,8	2331,7	Synthetic rubber
Artykuły z kauczuku	746,1	757,6	11997,3	12432,0	Articles of rubber
Ścier z drewna lub z pozostałego włóknistego materiału celulozowego	1046,4	1180,3	2362,1	3101,9	Wood pulp or of other fibrous cellulosic material
Papier, tektura, bibułka papierosowa	4487,3	4616,1	14116,8	15241,1	Paper, paperboard, cigarette paper
Tkaniny z wełny zgrzebnej, czesankowej i cienkiej sierści zwierzęcej ^a	1614,0	1805,0	237,0	267,4	Woven fabrics of carded and combed wool and animal hair ^a
Bawełna, z wyjątkiem zgrzebnej i czesanej	3,3	3,5	25,7	28,2	Cotton, not carded or combed
Tkaniny bawełniane	34,0	32,6	1042,3	935,5	Woven fabrics of cotton
Włókna chemiczne ciągłe	172,2	165,9	2957,9	2945,0	Man-made filaments
Włókna chemiczne cięte	165,9	171,6	1922,6	1973,5	Man-made staple fibres
Wyroby ceramiczne	418,7	510,5	1386,0	1587,2	Ceramic products
Szkoło i wyroby ze szkła	1318,5	1607,1	4961,5	5715,5	Glass and glassware
Wyroby walcowane płaskie, sztaby, kątowniki, drut i inne wyroby ze stali niestopowej	7790,4	8598,8	21568,0	24657,1	Flat-rolled products of iron or non-alloy steel, bars and rods and other articles thereof
Stal nierdzewna i wyroby z niej	484,5	513,6	4389,4	4858,3	Stainless steel and articles thereof
Konstrukcje i części konstrukcji z żeliwa lub stali	254,9	316,0	2129,8	2727,8	Structures and parts of structures of cast iron or steel
Rury, przewody rurowe i profile drażone z żeliwa lub stali	880,7	961,8	4092,7	4714,6	Tubes, pipes and hollow profiles of iron or steel
Aluminium i artykuły z aluminium	1540,7	1669,5	16769,4	18590,2	Aluminium and articles thereof
Silniki spalinowe tłokowe i ich części	251,4	251,4	10786,1	11616,5	Spark-ignition, compression-ignition internal combustion piston engines and parts
Maszyny i urządzenia dźwigowo-transportowe	176,2	194,9	3646,7	4249,3	Lifting handling and transport machinery
Maszyny do przemysłowego przygotowania i produkcji żywności i napojów	8,8	9,2	1120,8	1158,0	Machinery for the industrial preparation or manufacture of food or drink
Maszyny i urządzenia dla przemysłu papierniczego	17,3	12,3	1165,8	1069,5	Machinery for paper industry
Armatura do rur, kotłów, zbiorników, zawory redukcyjne i sterowane termostacyjnie	70,3	75,4	4952,2	5266,4	Appliances for pipes, boilers, vats, pressure-reducing valves and thermostatically controlled valves
Samochody osobowe ^b	543,2	602,3	35047,2	39806,4	Motor cars ^b

a W tonach. b W tys. sztuk.

a In tonnes. b In thousand pieces.

TABLE 9 (489). **IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW WEDŁUG NOMENKLATURY SCALONEJ CN (cd.)**
 IMPORTS AND EXPORTS OF MAJOR COMMODITIES BY COMBINED NOMENCLATURE CN (cont.)

TOWARY	2017	2018	2017	2018	COMMODITIES
	w tys. t in thousand tonnes		w mln zł (ceny bieżące) in million PLN (current prices)		
EKSPORT EXPORTS					
Mięso (bez drobiu) świeże, schłodzone lub zamrożone	912,8	927,1	10543,8	10390,0	Meat (excluding poultry) fresh, chilled or frozen
Mięso i jadalne podroby z drobiu świeże, schłodzone lub zamrożone	1156,3	1324,6	8545,7	10147,5	Meat and edible offal of poultry, fresh, chilled or frozen
Mleko i śmietana	787,1	844,0	2832,5	2804,2	Milk and cream
Ziemniaki świeże lub schłodzone	36,9	36,3	34,9	37,2	Potatoes fresh or chilled
Warzywa świeże lub schłodzone	737,3	768,3	2723,9	2966,6	Fresh or chilled vegetables
Warzywa zamrożone	474,2	499,3	1092,0	1320,0	Frozen vegetables
Owoce świeże lub suszone	1286,3	1088,3	2577,3	2560,3	Fresh or dried fruit
Owoce zamrożone	360,6	350,7	2039,8	2027,6	Frozen fruit
Przetwory mięsne	354,3	375,9	4531,5	4917,1	Meat products
Czekolada i inne przetwory spożywcze zawierające kakao	312,2	368,7	5824,7	6429,8	Chocolate and other food preparations containing cocoa
Melasy powstałe z ekstrakcji lub rafinacji cukru	312,2	252,7	130,2	990,2	Molasses resulting from the extraction or refining of sugar
Przetwory z warzyw, owoców, orzechów i grzybów	460,6	482,5	2096,1	2294,2	Prepared vegetables, fruit, nuts and mushroom
Warzywa, owoce i orzechy konserwowane cukrem	615,3	705,0	3120,4	3638,9	Vegetables, fruit and nuts preserved by sugar
Siarka	579,8	507,0	194,8	244,2	Sulphur
Cement portlandzki, glinowy, żuźlowy, anhydrytowy, inne, klinkier	594,3	431,4	250,1	259,4	Portland cement, aluminous cement, slag and supersulphate cement, other cements, clinkers
Węgiel, brykiety, brykietki, paliwa stałe wytwarzane z węgla ^a	7,1	5,0	3186,9	2602,5	Coal, briquettes, ovoids and similar solid fuels manufactured from coal ^a
Koks i półkoks; węgiel retortowy	6502,2	6585,3	7138,3	7897,8	Coke and semi-cokes; retort coal
Oleje ropy naftowej niesurowe, benzyna, nafta, oleje napędowe, opalowe i inne	4221,7	4807,4	6899,8	9144,5	Petroleum oils, not crude, spirits, kerosene, gas oils, fuel oils, others
Alkohole alifatyczne i cykliczne i ich pochodne	293,7	375,4	817,1	1055,1	Acyclic and cyclic alcohols and their derivatives
Nawozy mineralne i chemiczne	2597,1	2710,8	2420,6	2610,1	Mineral or chemical fertilizers
Tworzywa sztuczne w formach podstawowych	1830,5	1867,3	8873,3	9434,9	Synthetic materials in primary forms
Artykuły z kauczuku	1057,2	1094,7	18328,2	19147,7	Articles of rubber

a W milionach ton.

a In million tonnes.

TABLE 9 (489). **IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW WEDŁUG NOMENKLATURY SCALONEJ CN (dok.)**
 IMPORTS AND EXPORTS OF MAJOR COMMODITIES BY COMBINED NOMENCLATURE CN (cont.)

TOWARY	2017	2018	2017	2018	COMMODITIES
	w tys. t in thousand tonnes		w mln zł (ceny bieżące) in million PLN (current prices)		
EKSPORT (dok.) EXPORTS (cont.)					
Skóry wyprawione ^a	19243,0	19457,2	887,6	858,4	Leather tanned ^a
Drewno surowe, również zgrubnie obrobione	2569,9	4341,8	936,2	1500,0	Wood in the rough, also roughly squared
Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane, strugane o grubości powyżej 6 mm	560,1	634,7	1155,5	1351,5	Wood converted or planed lengthwise, sliced or peeled of a thickness >6 mm
Opakowania drewniane; palety, platformy załadunkowe	1391,3	1646,3	1997,8	2444,3	Packing cases of wood; pallets, load platforms
Papier, tektura, bibułka papierosowa	2532,2	2687,1	9518,4	10894,5	Paper, paperboard, cigarette paper
Włókna chemiczne ciągłe	45,5	44,9	879,1	973,3	Man-made filaments
Włókna chemiczne cięte	20,6	19,8	347,0	358,2	Man-made staple fibres
Obuwie ^b	93,9	107,5	5718,9	7192,2	Footwear ^b
Wyroby ceramiczne	1002,5	1053,3	2323,4	2521,4	Ceramic products
Szkoło i wyroby ze szkła	1401,3	1543,5	7630,5	8266,0	Glass and glassware
Srebro (włącznie z pokrywanym złotem lub platyną) ^a	1248,0	1159,0	2512,0	2091,4	Silver (including silver plated with gold or platinum) ^a
Półprodukty z żeliwa lub stali niestopowej	502,0	560,5	1023,9	1278,4	Semi-finished products of iron or non-alloy steel
Wyroby walcowane płaskie, sztaby, kątowniki, drut i inne wyroby z żeliwa lub stali niestopowej	4159,9	3914,8	10419,3	11065,1	Flat-rolled products of iron or non-alloy steel, bars and rods and other articles thereof
Rury, przewody rurowe i profile drażnione z żeliwa lub stali	428,6	462,5	1887,2	2244,6	Tubes, pipes and hollow profiles of iron or steel
Konstrukcje i części konstrukcji z żeliwa lub stali	1098,2	1126,9	9257,9	10228,3	Structures and parts of structures of cast iron or steel
Miedź i stopy miedzi	256,9	215,1	5998,0	5022,9	Copper and copper alloys
Artykuły z miedzi i stopów miedzi	207,2	212,5	5508,6	5853,1	Articles of copper and copper alloys
Aluminium i artykuły z aluminium	932,4	1015,6	12294,4	13852,2	Aluminium and articles thereof
Silniki spalinowe tłokowe i ich części	335,0	353,9	16634,8	16907,7	Spark-ignition, compression-ignition internal combustion piston engines and parts
Maszyny i urządzenia do prac drogowych i ziemnych oraz ich części	279,0	326,9	4393,0	5254,1	Machinery and equipment for road and earth working and parts
Obrobarki do metali i innych materiałów	35,6	35,3	1542,0	1762,0	Machines for working metal and other materials
Samochody osobowe ^c	633,7	580,5	29362,9	26583,0	Motor cars ^c

a W tonach. b W milionach par. c W tys. sztuk.

a In tonnes. b In million pairs. c In thousand pieces.

TABL. 10 (490). **IMPORT I EKSPORT WEDŁUG SEKCJI SITC (ceny bieżące)**

IMPORTS AND EXPORTS BY SITC SECTIONS (current prices)

SEKCJE	2010	2015	2017	2018		SECTIONS
	w mln zł in million PLN		w mln USD in million USD			
Import	536221	740973	880078	970831	270158	Imports
w tym:						of which:
Żywność i zwierzęta żywe	34972	53996	65838	67702	18859	Food and live animals
Napoje i tytoń	3339	5497	6474	6954	1927	Beverages and tobacco
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	16366	23303	27712	29716	8290	Crude materials inedible, except fuels
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	57542	53645	61708	81906	22738	Mineral fuels, lubricants and related materials
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1719	2633	3648	3418	951	Animal and vegetable oils, fats and waxes
Chemikalia i produkty pokrewne	76446	103805	127702	132465	36891	Chemicals and related products
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	95564	128768	155635	169756	47292	Manufactured goods classified chiefly by material
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	183808	270758	305927	338070	94079	Machinery and transport equipment
Różne wyroby przemysłowe	55059	88001	112582	125795	34948	Miscellaneous manufactured articles
Eksport	481058	750836	882619	951324	264786	Exports
w tym:						of which:
Żywność i zwierzęta żywe	44400	81419	96949	102695	28559	Food and live animals
Napoje i tytoń	6335	12201	15957	17983	4997	Beverages and tobacco
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	11165	17049	19200	22052	6145	Crude materials inedible, except fuels
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	19712	24345	21711	24499	6819	Mineral fuels, lubricants and related materials
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	971	2110	1338	1119	311	Animal and vegetable oils, fats and waxes
Chemikalia i produkty pokrewne	41145	66268	84211	85395	23771	Chemicals and related products
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	97505	141982	165054	177563	49464	Manufactured goods classified chiefly by material
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	197731	288766	326810	354788	98776	Machinery and transport equipment
Różne wyroby przemysłowe	61777	115360	149400	163393	45434	Miscellaneous manufactured articles

TABLE 11 (491). DYNAMIKA IMPORTU I EKSPORTU WEDŁUG SEKCJI SITC^a (ceny stałe)
 INDICES OF IMPORTS AND EXPORTS BY SITC SECTIONS^a (constant prices)

SEKCJE	2016	2017	2018			SECTIONS	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Import	106,4	110,5	107,1	223,8	157,5	125,9	Imports
w tym:							of which:
Żywność i zwierzęta żywe	107,4	108,7	106,1	275,5	163,3	123,8	Food and live animals
Napoje i tytoń	103,2	107,8	106,5	271,1	174,6	118,5	Beverages and tobacco
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	106,7	108,5	107,1	214,6	172,8	124,0	Crude materials inedible, except fuels
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	105,3	107,2	109,1	143,2	135,3	132,2	Mineral fuels, lubricants and related materials
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	111,3	115,6	107,3	218,4	205,5	138,1	Animal and vegetable oils, fats and waxes
Chemikalia i produkty pokrewne	112,7	108,2	101,7	223,2	149,8	124,0	Chemicals and related products
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	110,1	108,2	105,1	202,1	159,0	125,2	Manufactured goods classified chiefly by material
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	100,7	110,3	108,8	231,0	156,9	120,9	Machinery and transport equipment
Różne wyroby przemysłowe	109,5	118,2	111,5	310,1	183,8	144,3	Miscellaneous manufactured articles
Eksport	106,7	108,2	106,1	236,8	167,7	122,4	Exports
w tym:							of which:
Żywność i zwierzęta żywe	106,3	109,3	106,5	300,9	197,8	123,8	Food and live animals
Napoje i tytoń	104,7	128,6	105,7	488,8	219,2	142,3	Beverages and tobacco
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	102,8	109,4	112,2	228,4	184,2	126,2	Crude materials inedible, except fuels
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	90,6	76,5	99,3	96,9	108,7	68,8	Mineral fuels, lubricants and related materials
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	91,3	55,3	86,9	165,6	89,2	43,9	Animal and vegetable oils, fats and waxes
Chemikalia i produkty pokrewne	115,6	109,9	102,3	320,5	195,6	129,9	Chemicals and related products
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	105,6	108,2	104,0	177,9	155,7	118,9	Manufactured goods classified chiefly by material
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	104,2	106,7	107,0	235,3	146,1	119,0	Machinery and transport equipment
Różne wyroby przemysłowe	113,0	114,3	109,1	282,9	211,8	141,0	Miscellaneous manufactured articles

^a Wskaźniki dynamiki obliczono na podstawie danych wyrażonych w złotych; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

^a Indices calculated on the basis of data expressed in PLN; see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 12 (492). ROZDYSPONOWANIE IMPORTU I EKSPORTU WEDŁUG GŁÓWNYCH KATEGORII EKONOMICZNYCH (ceny bieżące)

DISTRIBUTION OF IMPORTS AND EXPORTS BY BROAD ECONOMIC CATEGORIES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN		w mln USD in million USD			
Import	536221	740973	880078	970831	270158	Imports
Żywność i napoje	34482	53131	66365	67768	18872	Food and beverages
nieprzetworzone	11562	18522	24429	24724	6895	primary
głównie dla przemysłu	2932	5122	7113	6952	1939	mainly for industry
głównie dla gospodarstw domowych	8630	13401	17316	17772	4956	mainly for household consumption
przetworzone	22920	34608	41936	43044	11977	processed
głównie dla przemysłu	4392	6323	7912	7686	2140	mainly for industry
głównie dla gospodarstw domowych	18528	28285	34023	35358	9836	mainly for household consumption
Towary zaopatrzeniowe dla przemysłu, gdzie indziej niewymienione	171463	237615	287822	310561	86489	Industrial supplies not elsewhere specified
nieprzetworzone	11805	17447	20422	21163	5901	primary
przetworzone	159658	220168	267399	289398	80587	processed
Paliwa i smary	67494	62923	72641	94935	26362	Fuels and lubricants
nieprzetworzone	53535	49724	49633	68152	18941	primary
przetworzone	13959	13199	23008	26783	7420	processed
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu) oraz części i akcesoria	125876	173519	191203	207568	57706	Capital goods (except transport equipment) and parts and accessories thereof
dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu)	69037	98675	108207	118185	32822	capital goods (except transport equipment)
części i akcesoria	56839	74844	82995	89383	24883	parts and accessories
Środki transportu oraz części i akcesoria	68267	104652	125210	139079	38774	Transport equipment and parts and accessories thereof
samochody osobowe	16583	20982	35040	39797	11091	passenger motor cars
pozostałe	16065	31428	27234	31486	8796	others
środki transportu przemysłowe	15498	30640	26231	30336	8472	industrial
środki transportu nieprzemysłowe	567	788	1004	1150	324	non-industrial
części i akcesoria	35619	52242	62936	67795	18887	parts and accessories
Towary konsumpcyjne, gdzie indziej niewymienione	67915	107952	135768	149528	41567	Consumer goods not elsewhere specified
trwałego użytku	11521	19697	22059	26445	7337	durable
półtrwałego użytku	23729	45569	63318	68950	19147	semi-durable
nietrwałego użytku	32665	42686	50391	54133	15084	non-durable
Towary, gdzie indziej niewymienione	723	1183	1069	1392	388	Goods not elsewhere specified

TABL. 12 (492). **ROZDYSPONOWANIE IMPORTU I EKSPORTU WEDŁUG GŁÓWNYCH KATEGORII EKONOMICZNYCH (dok.)**

DISTRIBUTION OF IMPORTS AND EXPORTS BY BROAD ECONOMIC CATEGORIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w mln USD in million USD	
Eksport	481058	750836	882620	951324	264786	Exports
Żywność i napoje	45805	84423	96746	101392	28197	Food and beverages
nieprzetworzone	10273	18462	17958	17396	4834	primary
głównie dla przemysłu	2536	6621	4213	3523	973	mainly for industry
głównie dla gospodarstw do- mowych	7737	11841	13745	13873	3861	mainly for household con- sumption
przetworzone	35532	65960	78788	83996	23362	processed
głównie dla przemysłu	3010	5611	5832	5754	1599	mainly for industry
głównie dla gospodarstw do- mowych	32522	60349	72956	78242	21764	mainly for household con- sumption
Towary zaopatrzeniowe dla prze- mysłu, gdzie indziej niewymie- nione	130693	198350	238093	256041	71319	Industrial supplies not elsewhere specified
nieprzetworzone	8206	12538	14732	17704	4930	primary
przetworzone	122487	185813	223361	238338	66389	processed
Paliwa i smary	18947	23269	21548	23798	6629	Fuels and lubricants
nieprzetworzone	3749	3253	4429	3733	1041	primary
przetworzone	15198	20016	17119	20064	5588	processed
Dobra inwestycyjne (z wyjątkiem środków transportu) oraz czę- ści i akcesoria	73542	120213	140173	155452	43240	Capital goods (except transport equipment) and parts and ac- cessories thereof
dobra inwestycyjne (z wyjąt- kiem środków transportu) ...	39692	73558	89210	100382	27910	capital goods (except trans- port equipment)
części i akcesoria	33850	46655	50963	55070	15330	parts and accessories
Środki transportu oraz części i akcesoria	101377	149931	171394	181411	50585	Transport equipment and parts and accessories thereof
samochody osobowe	26486	24860	29357	26569	7429	passenger motor cars
pozostałe	21028	38561	36318	41159	11462	others
środki transportu przemy- słowe	19880	36560	33389	38123	10614	industrial
środki transportu nieprze- mysłowe	1148	2001	2929	3036	848	non-industrial
części i akcesoria	53863	86510	105719	113684	31695	parts and accessories
Towary konsumpcyjne, gdzie in- dziej niewymienione	109699	173138	213306	231839	64429	Consumer goods not elsewhere specified
trwałego użytku	48921	64310	73656	81329	22609	durable
półtrwałego użytku	24297	47703	62561	70339	19524	semi-durable
nietrwałego użytku	36481	61125	77089	80171	22296	non-durable
Towary, gdzie indziej niewymie- nione	995	1512	1360	1390	387	Goods not elsewhere specified

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 351).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne (związane pośrednio z działalnością podmiotu), do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi od 2016 r.;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne (związane pośrednio z działalnością podmiotu), do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości),

General notes

1. Financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29th September 1994 (uniform text Journal of Laws 2019 item 351).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues (indirectly related to entity's main activity): profit on disposal of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge (including donations), damages, provision reversal, revaluation of non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets or from investments in real estate and rights, revenues from extraordinary events since 2016;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due from dividends and profit shares, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profit on disposal of investments, decrease in revaluation write-offs of the investment value in view of total or partial cessation of reasons causing permanent impairment, net foreign exchange gains.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs (indirectly related to the entity's main activity): loss on disposal of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to

poniesione kary, grzywny, odszkodowania, opisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi od 2016 r.;

- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych do 2015 r. (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, do 2015 r. był korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

9. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

10. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 2 obliczono następująco:

- 1) **wskaznik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaznik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

bankrupcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (losses from business transactions in progress), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining social facilities, donations or fixed assets received free of charge, losses from extraordinary events since 2016;

- 4) financial costs, in particular, interest on contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on disposal of investments, write-offs updating the value of investment, net foreign exchange.

4. Revenues and costs of revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices including discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events until 2015 (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and personal income tax and other payments under separate regulations. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obliged to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. a difference between the state of provisions and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between gross financial result and taxable base resulting from differences in the time of recognition of revenue and cost according to accounting and tax regulations) at the end and the beginning of the reporting period.

9. The net financial result (profit or loss) is derived after reducing the gross financial result by obligatory encumbrances.

10. The economic relations presented in table 2 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability indicator**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity.

11. Aktywa obrotowe obejmują zapasy oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje (środki pieniężne i papiery wartościowe), rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

12. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

Kapitał zagraniczny to kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa w postaci środków finansowych (gotówka, akcje, obligacje), rzeczowych aktywów trwałych (maszyny, urządzenia, środki transportu, nieruchomości) oraz wartości niematerialnych i prawnych (patenty, licencje, itp.) przez podmiot zagraniczny. Do podmiotów zagranicznych zalicza się:

- osoby prawne z siedzibą za granicą,
- osoby fizyczne nieposiadające obywatelstwa polskiego,
- jednostki organizacyjne niebędące osobą prawną z siedzibą za granicą.

13. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania długoterminowe — gdy termin ich płatności na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok i krótkoterminowe — gdy termin ich płatności na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

14. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

11. Current assets include stocks and short-term receivables: investments (cash equivalents, short-term securities), prepayments and accruals.

Receivables from deliveries and services are included in short-term receivables (irrespective of their due date).

12. Share equity (funds) is recorded in accounting ledgers according to type and principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), revaluation reserve (fund), other capital reserves (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital — in state owned enterprises,
- participation fund — in cooperatives,
- owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies, limited liability companies and in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is reduced by the declared but not transferred capital contribution.

Foreign capital is the capital transferred to an enterprise by a foreign entity as financial means (cash, shares, bonds), tangible fixed assets (machinery, technical equipment, transport equipment, real estate) and intangible fixed assets (patents, licences, etc.). To foreign entities are included:

- legal persons with the head office located abroad,
- natural persons without Polish citizenship,
- organisational units without legal personality with the head office located abroad.

13. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans. They are divided into long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

14. Data concerning finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended their activity or were liquidated within the course of the year.

TABLE 1 (493). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW**
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES
 A. OGÓŁEM
 GRAND TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Przychody z całokształtu działalności	2559608	3181931	3502711	3739035	Revenues from total activity
sektor publiczny	312764	285209	300843	327318	public sector
sektor prywatny	2246844	2896722	3201868	3411717	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	1423674	1779595	1955450	2100831	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	1042148	1297717	1426137	1525643	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	42888	45851	60534	51311	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	2425644	3060449	3319712	3565118	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	289142	273507	275391	308427	public sector
sektor prywatny	2136502	2786942	3044321	3256691	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	1457093	1844877	2026681	2182191	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	881975	1088095	1186989	1267601	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	43348	64029	53802	60029	Financial costs
Wynik finansowy brutto^a	133817	121705	182999	173917	Gross financial result^a
sektor publiczny	23606	11779	25452	18891	public sector
sektor prywatny	110211	109926	157547	155026	private sector
Zysk brutto	154410	176810	209743	209550	Gross profit
Strata brutto	20593	55105	26744	35633	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	21308^b	19845	28771	29659	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	3749	3407	3485	3655	public sector
sektor prywatny	17559	16438	25286	26004	private sector
W tym podatek dochodowy	21308	19775	28732	29636	Of which income tax
Wynik finansowy netto	112509	101860	154228	144258	Net financial result
sektor publiczny	19857	8372	21967	15236	public sector
sektor prywatny	92652	93488	132261	129022	private sector
Zysk netto	132599	154364	181474	179846	Net profit
Strata netto	20090	52504	27246	35588	Net loss

^a W latach 2010 i 2015 skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych (odpowiednio: -147 mln zł i +223 mln zł); od 2016 r. zdarzenia nadzwyczajne zaliczane są do pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych. ^b Obejmują tylko podatek dochodowy.

^a In 2010 and 2015 corrected by result on extraordinary events (respectively: minus PLN 147 million and plus PLN 223 million); since 2016 extraordinary events are classified as other operating revenues/costs. ^b Include only income tax.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		Przemysł Industry				
	razem total	w tym rybactwo of which fishing and aquacul- ture	razem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		przetwó- stwo przemy- słowe razem manufac- turing total	
				razem total	w tym wy- dobywanie węgla ka- miennego i węgla brunatnego (lignitu) of which mining of coal and lignite		
w mln zł in million PLN							
Przychody z całokształtu działalno- ści	22165	297	1144854	50505	25571	892194	
2015	29863	237	1425763	55312	28420	1135918	
Revenues from total activity	26476	175	1573406	61916	32500	1277566	
2018	28728	216	1662465	60393	29704	1355841	
w tym: of which:							
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	21447	173	1324537	47609	22760	1139426	
Net revenues from sale of products (goods and services)							
Przychody netto ze sprzedaży towarów i ma- teriałów	5577	17,1	286926	5863	4892	187714	
Net revenues from sale of goods and materials							
Przychody finansowe	256	2,7	25827	3113	128	12816	
Financial revenues							
Koszty uzyskania przychodów z ca- łokształtu działalności	20167	330	1073282	42329	23717	848490	
2015	26269	216	1374023	62974	33294	1076761	
Costs of obtaining revenues from	24729	171	1472962	55709	28832	1205831	
total activity	27187	198	1570341	55357	28565	1282037	
w tym: of which:							
Koszt własny sprzedanych produktów (wyro- bów i usług)	21369	182	1278342	43589	21827	1103751	
Cost of products sold (goods and services)							
Wartość sprzedanych towarów i materiałów Value of goods and materials sold	5116	11,8	239499	5369	4541	149576	
Koszty finansowe	301	1,8	27487	2600	435	14725	
Financial costs							
Wynik finansowy brutto ^a	2010	2005	-32,7	71603	8183	1862	43750
Gross financial result ^a	2015	3595	21,0	51764	-7681	-4903	59201
2017	1747	4,5	100444	6207	3668	71735	
2018	1541	18,7	92124	5036	1139	73804	
Zysk brutto	1773	27,2	107322	6486	2516	81711	
Gross profit							
Strata brutto	232	8,4	15198	1450	1377	7907	
Gross loss							
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	2010 ^b	72,9	6,8	11299	1572	396	6677
2015	1591	3,4	8319	522	-384	7487	
Obligatory encumbrances on gross	2017	106	0,0	14995	1747	797	10395
financial result	2018	79,8	0,2	14780	1184	355	10805
Wynik finansowy netto	2010	1932	-39,5	60304	6611	1466	37073
Net financial result	2015	2004	17,6	43445	-8203	-4519	51714
2017	1641	4,5	85449	4460	2871	61340	
2018	1461	18,5	77344	3852	784	62999	
Zysk netto	1691	27,0	92126	5154	2014	70966	
Net profit							
Strata netto	230	8,4	14782	1302	1230	7967	
Net loss							

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABLE 1 (493). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)**
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)
 B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)
 BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przemysł (cd.) Industry (cont.)					
	przetwórstwo przemysłowe (cd.) manufacturing (cont.)					
	produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	produkcja napojów manufacture of beverages	produkcja wyrobów tytoniowych manufacture of tobacco products	produkcja wyrobów tekstylnych manufacture of textiles	produkcja odzieży manufacture of wearing apparel	produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ manufacture of leather and related products
	w mln zł in million PLN					
Przychody z całokształtu działalności 2010	141714	28577	13493	7232	5060	2371
2015	187556	32647	12232	10427	4894	3908
Revenues from total activity 2017	218099	31367	13829	12393	4970	4282
2018	219252	32779	15198	12855	4965	3899
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	185980	29401	9863	11663	4225	3541
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	29727	2742	5228	925	597	288
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	1483	276	34,4	72,6	17,1	21,1
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności 2010	135129	26596	13244	6885	4845	2232
2015	179470	30658	11992	9833	4559	3488
Costs of obtaining revenues from 2017	208932	29327	13284	11797	4622	3951
total activity 2018	209908	30528	14597	12405	4535	3556
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	182223	28056	12771	11399	3951	3286
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	23937	1539	1636	751	485	213
Value of goods and materials sold						
Koszty finansowe	1993	406	92,4	130	41,4	14,4
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a	6589	1981	249	349	215	139
2015	8089	1988	241	598	335	419
Gross financial result ^a 2017	9167	2040	545	596	348	331
2018	9344	2251	601	450	430	343
Zysk brutto	10090	2508	601	597	485	367
Gross profit						
Strata brutto	746	257	—	147	55,6	23,5
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto 2010 ^b	1040	363	75,9	59,1	31,8	19,5
2015	1206	19,9	69,4	81,5	40,3	60,7
Obligatory encumbrances on gross 2017	1395	387	105	85,3	42,0	57,3
financial result 2018	1298	499	109	73,8	49,0	58,4
Wynik finansowy netto	5549	1618	173	289	184	119
2015	6883	1968	171	516	295	359
Net financial result 2017	7772	1653	440	511	306	274
2018	8046	1752	492	376	381	285
Zysk netto	8811	2027	492	533	435	308
Net profit						
Strata netto	765	275	—	157	53,6	23,5
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przemysł (cd.) Industry (cont.)					
	przetwórstwo przemysłowe (cd.) manufacturing (cont.)					
	produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	poligrafia i reproduk- cja zapisa- nych nośników informacji printing and reproduc- tion of recorded media	produkcja koks i produktów rafinacji ropy nafto- wej ^Δ manufacture of coke and refined petroleum products	produkcja chemika- liów i wy- robów chemicz- nych manufacture of chemicals and chemical products	produkcja wyrobów farmaceu- tycznych ^Δ manufacture of pharma- ceutical products ^Δ
w mln zł			in million PLN			
Przychody z całokształtu działalno- ści	20447	24164	7674	111425	49017	16529
2015	28084	35374	10979	114339	64210	17390
Revenues from total activity	2017	30412	11554	133444	65536	17596
2018	30658	43894	12322	160628	68202	14663
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	26975	40610	11136	92283	60194	10667
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i ma- teriałów	3012	2434	764	64068	6071	3657
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	380	369	122	3768	1267	135
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z ca- łokształtu działalności	19871	22464	7340	107035	45992	14728
2015	26211	32374	10129	113286	58910	16357
Costs of obtaining revenues from	2017	28132	10697	124327	60316	16581
total activity	2018	28735	39359	11566	151880	63791
2018	28735	39359	11566	151880	63791	13095
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyro- bów i usług)	25447	36572	10594	97521	57116	10154
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów Value of goods and materials sold	2591	1993	617	51888	4680	2312
Koszty finansowe	398	464	186	1931	1223	182
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a	2010	576	1700	334	4388	3029
2015	1878	3003	850	1056	5300	1033
Gross financial result ^a	2017	2280	3501	857	9117	5220
2018	1923	4535	756	8748	4411	1568
Zysk brutto	2010	2162	4696	874	8764	4741
Gross profit						
Strata brutto	2010	239	161	118	15,5	330
2015						
Gross loss	2017					
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	2010 ^b	143	200	87,9	715	470
2015	192	338	107	228	810	239
Obligatory encumbrances on gross financial result	2017	192	319	146	1314	720
2018	118	672	112	1227	653	326
Wynik finansowy netto	2010	433	1500	246	3673	2559
2015	1686	2665	743	828	4490	794
Net financial result	2017	2088	3182	711	7803	4500
2018	1805	3863	644	7521	3758	1242
Zysk netto	2010	2065	4030	764	7536	4101
Net profit						
Strata netto	2010	260	167	120	15,3	343
2015						
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przemysł (cd.) Industry (cont.)					
	przetwórstwo przemysłowe (cd.) manufacturing (cont.)					
	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	produkcja wyrobów z pozosta- łych mine- ralnych surowców niemeta- licznych manufacture of other non- metallic mineral products	produkcja metali manufacture of basic metals	produkcja wyrobów z metali ^A manufacture of metal products ^A	produkcja kompute- rów, wyro- bów elek- tronicznych i optycz- nych manufacture of computer, electronic and optical products	produkcja urządzeń elektrycz- nych manufacture of electrical equipment
w mln zł			in million PLN			
Przychody z całokształtu działalno- ści	2010 50812	40498	37039	55569	43875	43760
2015	75555	46829	46817	77702	37607	60199
Revenues from total activity	2017 88787	53420	57527	87867	41061	64234
2018	92848	59407	61492	95654	39844	70451
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	82930	51748	57143	83248	36711	58469
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i ma- teriałów	8192	6157	2907	10513	2531	10844
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	523	639	725	548	158	343
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z ca- łokształtu działalności	2010 47843	37409	36919	52521	42699	41115
2015	70493	43076	45815	71802	36125	57024
Costs of obtaining revenues from	2017 82943	48836	54922	82833	39994	62409
total activity	2018 87236	54339	58573	89822	38524	67902
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyro- bów i usług)	78480	47536	54572	78662	35715	57525
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów Value of goods and materials sold	6756	4942	2640	8923	2210	9135
Koszty finansowe	927	714	865	1062	290	676
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a	2010 2962	3124	120	3042	1176	2645
Gross financial result ^a	2015 5055	3763	1002	5906	1482	3174
2017	5844	4584	2605	5034	1067	1825
2018	5612	5068	2919	5832	1320	2549
Zysk brutto	6166	5460	3351	6690	1502	2808
Gross profit						
Strata brutto	554	392	432	858	182	259
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku 2010 ^b	389	278	-35,1	494	180	432
finansowego brutto	2015 598	494	193	840	52,6	129
Obligatory encumbrances on gross	2017 678	683	440	879	142	258
financial result	2018 825	728	505	854	281	351
Wynik finansowy netto	2010 2574	2845	156	2547	996	2213
Net financial result	2015 4457	3269	809	5066	1430	3045
2017	5166	3901	2165	4155	925	1567
2018	4787	4340	2414	4978	1039	2198
Zysk netto	5348	4698	2854	5848	1239	2458
Net profit						
Strata netto	561	358	440	870	200	260
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przemysł (cd.) Industry (cont.)					
	przetwórstwo przemysłowe (cd.) manufacturing (cont.)					
	produkcja maszyn i urządzeń ^Δ manufacture of machinery and equipment n.e.c.	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	produkcja pozostałego sprzętu transportowego manufacture of other transport equipment	produkcja mebli manufacture of furniture	pozostała produkcja wyrobów other manufacturing	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń repair and installation of machinery and equipment
	w mln zł		in million PLN			
Przychody z całokształtu działalności 2010	37277	98760	10931	23296	6448	16226
2015	42163	134884	21130	35107	9204	26681
Revenues from total activity 2017	46495	159909	21050	39798	10945	23826
2018	51387	163605	23218	41930	12024	24666
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	44853	148915	20939	36972	9557	21403
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	5409	11950	1655	3183	2152	2708
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	388	817	253	268	74,6	134
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności 2010	35016	94732	10550	21911	6159	15255
2015	39429	128709	20476	32877	8565	25103
Costs of obtaining revenues from total activity 2017	43265	152846	19653	37713	10252	22535
2018	48218	157970	21875	38958	11290	23375
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	42527	144068	20298	35468	9318	20492
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów Value of goods and materials sold	4370	10560	607	2799	1644	2348
Koszty finansowe	596	1380	551	237	156	210
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a 2010	2281	4026	381	1385	290	966
2015	2751	6176	654	2232	638	1578
Gross financial result ^a 2017	3230	7063	1397	2085	693	1291
2018	3169	5635	1343	2972	734	1291
Zysk brutto	3784	6874	1758	3232	847	1630
Gross profit						
Strata brutto	615	1239	415	260	113	339
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto 2010 ^b	402	516	51,1	226	56,9	209
2015	474	619	94,2	249	84,6	268
Obligatory encumbrances on gross financial result 2017	604	965	216	202	78,5	210
2018	581	708	234	187	91,0	265
Wynik finansowy netto 2010	1879	3510	330	1160	233	757
2015	2277	5557	560	1983	553	1310
Net financial result 2017	2626	6098	1181	1883	614	1081
2018	2588	4927	1109	2785	643	1026
Zysk netto	3166	6172	1537	3040	754	1366
Net profit						
Strata netto	578	1245	428	255	111	340
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przemysł (dok.) Industry (cont.)					Budownictwo Construction
	wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities				
		razem total	w tym of which			
			pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody water collection, treatment and supply	gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery		
		w mln zł		in million PLN		
Przychody z całokształtu działalności	2010 175175	26980	5747	15586	143490	
	2015 202503	32030	6984	16501	156570	
Revenues from total activity	2017 199627	34297	7645	17250	147293	
	2018 209132	37099	8105	19229	166635	
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	106012	31490	7494	15451	157216	
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	89712	3637	29,7	2991	5052	
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	9542	356	54,9	228	1617	
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	2010 157225	25238	5431	14500	134957	
	2015 204488	29800	6553	15555	145692	
Costs of obtaining revenues from total activity	2017 179301	32121	7276	16276	139827	
	2018 197899	35048	7627	18331	157233	
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	100184	30818	7298	15303	148888	
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	81550	3004	28,2	2422	4468	
Value of goods and materials sold						
Koszty finansowe	9702	460	109	246	1638	
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a	2010 17946	1724	299	1086	8532	
	2015 -1985	2229	431	945	10908	
Gross financial result ^a	2017 20326	2176	369	974	7466	
	2018 11233	2051	478	898	9402	
Zysk brutto	16565	2560	537	1293	11720	
Gross profit						
Strata brutto	5332	509	59,1	395	2318	
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	2010 ^b 2694	356	79,3	174	1450	
	2015 -126	436	110	156	1352	
Obligatory encumbrances on gross financial result	2017 2419	434	95,1	170	1384	
	2018 2359	432	110	170	1378	
Wynik finansowy netto	2010 15252	1368	220	912	7082	
	2015 -1859	1793	321	789	9556	
Net financial result	2017 17907	1742	274	804	6082	
	2018 8874	1619	368	728	8024	
Zysk netto	13892	2114	429	1108	10270	
Net profit						
Strata netto	5018	495	60,9	380	2246	
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (cd.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (cd.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ			Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	Informacja i komunikacja Information and communication
	razem total	w tym of which		razem total	w tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ of which land and pipeline transport ^Δ		
		handel hurtowy ^Δ wholesale trade ^Δ	handel detaliczny ^Δ retail trade ^Δ				
w mln zł in million PLN							
Przychody z całokształtu działalności 2010	850054	527358	244101	99013	56449	10971	91264
2015	1059451	647158	306007	138045	81803	15773	105776
Revenues from total activity 2017	1181785	698387	337585	163090	90177	18433	113584
2018	1269640	747099	356782	176733	98055	20104	121503
w tym: of which:							
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	83145	57215	15280	155376	87783	17078	103030
Net revenues from sale of products (goods and services)							
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	1171153	681454	337005	13960	6223	2210	13180
Net revenues from sale of goods and materials							
Przychody finansowe	5480	3405	1578	1455	736	220	2292
Financial revenues							
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności 2010	826160	512547	237558	95767	55013	10558	80507
2015	1032862	629300	299626	132266	78263	14653	98496
Costs of obtaining revenues from total activity 2017	1146459	676112	327798	155690	86004	16959	105701
2018	1231013	724159	344871	168850	93599	18846	114534
w tym: of which:							
Koszt własny sprzedanych produktów (wytworów i usług)	247983	142876	84479	150435	85881	16550	94280
Cost of products sold (goods and services)							
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	964923	571576	253916	12437	5377	1298	11258
Value of goods and materials sold							
Koszty finansowe	8193	4719	2531	2461	1030	571	3687
Financial costs							
Wynik finansowy brutto ^a 2010	23979	14894	6543	3243	1437	418	10758
2015	26663	17926	6384	5780	3541	1120	7281
Gross financial result ^a 2017	35326	22275	9787	7400	4173	1474	7883
2018	38627	22940	11911	7883	4456	1258	6969
Zysk brutto	44202	25532	14672	9435	5116	1714	10323
Gross profit							
Strata brutto	5575	2592	2761	1552	660	456	3354
Gross loss							
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto 2010 ^b	3653	2271	993	819	488	133	1500
2015	4189	2773	1101	1029	603	147	949
Obligatory encumbrances on gross financial result 2017	6087	3508	2123	1482	670	213	1271
2018	6718	4008	2143	1416	747	185	1944
Wynik finansowy netto 2010	20326	12623	5550	2424	949	285	9258
2015	22474	15153	5283	4751	2938	973	6332
Net financial result 2017	29239	18767	7664	5918	3503	1261	6612
2018	31909	18932	9768	6467	3709	1073	5025
Zysk netto	37449	21609	12407	8191	4380	1525	8565
Net profit							
Strata netto	5540	2677	2639	1724	671	452	3540
Net loss							

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABL. 1 (493). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES (cont.)

B. WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)

BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insur- ance activ- ities	Obsługa ryнку nierucho- mości ^A Real estate activities	Działalność profesjonal- na, nauko- wa i tech- niczna Professional, scien- tific and technical activities	Adminis- trowanie i działalność wspiera- jąca ^A Administra- tive and support service activities	Edukacja Education	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities
	w mln zł in million PLN					
Przychody z całokształtu działalno- ści	42363 2015 51005	29751 36717	62650 70933	33071 49276	1852 2308	11504 23287
Revenues from total activity	54701 2017 52031	39130 38969	75684 79459	60255 68400	2341 2820	25994 28598
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytworów i usług)	24221	34152	69137	61150	1919	27202
Net revenues from sale of products (goods and services)						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i ma- teriałów	18463	1151	3513	3243	19,6	393
Net revenues from sale of goods and materials						
Przychody finansowe	7068	1979	3698	1150	14,7	122
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z ca- łokształtu działalności	37665 2015 45913	27117 33907	58642 67419	31581 47589	1815 2250	11022 22487
Costs of obtaining revenues from	50238 2017 48009	34637 36022	67720 74561	57536 65637	2265 2695	25330 28034
total activity						
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyro- bów i usług)	18686	32292	67072	58994	2562	26938
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	17505	973	3012	3078	11,3	337
Value of goods and materials sold						
Koszty finansowe	9156	1799	2446	1684	27,1	374
Financial costs						
Wynik finansowy brutto ^a	4699 2010 5092 2015 4463 2017 4022 2018	2632 2817 4493 2947	4010 3596 7964 4898	1208 1687 2719 2763	37,7 58,0 76,1 125	491 803 664 564
Gross financial result ^a						
Zysk brutto	5667	3810	7284	3504	193	1294
Gross profit						
Strata brutto	1645	863	2386	741	68,4	730
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku 2010 ^b	706	548	631	285	21,0	86,3
finansowego brutto	468 2015 883 2017 794 2018	476 574 594	602 826 761	397 524 583	16,5 15,4 21,5	178 196 180
Obligatory encumbrances on gross						
financial result						
Wynik finansowy netto	3993 2010 4624 2015 3580 2017 3228 2018	2084 2341 2353	3379 2994 4137	923 1290 2180	16,7 41,5 103	405 625 384
Net financial result						
Zysk netto	4902	3271	6589	2920	172	1099
Net profit						
Strata netto	1674	918	2452	740	68,5	715
Net loss						

a, b Notki patrz na str. 581.

a, b See footnotes on page 581.

TABLE 2 (494). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	wskaźnik poziomu kosztów cost level indicator				wskaźnik rentowności obrotu turnover profitability indicator							
					brutto gross				netto net			
					w %		in %					
OGÓŁEM TOTAL	94,8	96,2	94,8	95,3	5,2	3,8	5,2	4,7	4,4	3,2	4,4	3,9
sektor publiczny public sector	92,4	95,9	91,5	94,2	7,5	4,1	8,5	5,8	6,3	2,9	7,3	4,7
sektor prywatny private sector	95,1	96,2	95,1	95,5	4,9	3,8	4,9	4,5	4,1	3,2	4,1	3,8
w tym: of which:												
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	91,0	88,0	93,4	94,6	9,0	12,0	6,6	5,4	8,7	6,7	6,2	5,1
Przemysł Industry	93,7	96,4	93,6	94,5	6,3	3,6	6,4	5,5	5,3	3,0	5,4	4,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	83,8	113,9	90,0	91,7	16,2	-13,9	10,0	8,3	13,1	-14,8	7,2	6,4
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	95,1	94,8	94,4	94,6	4,9	5,2	5,6	5,4	4,2	4,6	4,8	4,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	89,8	101,0	89,8	94,6	10,2	-1,0	10,2	5,4	8,7	-0,9	9,0	4,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	93,5	93,0	93,7	94,5	6,4	7,0	6,3	5,5	5,1	5,6	5,1	4,4
Budownictwo Construction	94,1	93,1	94,9	94,4	5,9	7,0	5,1	5,6	4,9	6,1	4,1	4,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	97,2	97,5	97,0	97,0	2,8	2,5	3,0	3,0	2,4	2,1	2,5	2,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	96,7	95,8	95,5	95,5	3,3	4,2	4,5	4,5	2,4	3,4	3,6	3,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	96,2	92,9	92,0	93,7	3,8	7,1	8,0	6,3	2,6	6,2	6,8	5,3
Informacja i komunikacja Information and communication	88,2	93,1	93,1	94,3	11,8	6,9	6,9	5,7	10,1	6,0	5,8	4,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	88,9	90,0	91,8	92,3	11,1	10,0	8,2	7,7	9,4	9,1	6,5	6,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	91,1	92,3	88,5	92,4	8,8	7,7	11,5	7,6	7,0	6,4	10,0	6,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	93,6	95,0	89,5	93,8	6,4	5,1	10,5	6,2	5,4	4,2	9,4	5,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	95,5	96,6	95,5	96,0	3,7	3,4	4,5	4,0	2,8	2,6	3,6	3,2
Edukacja Education	98,0	97,5	96,8	95,6	2,0	2,5	3,2	4,4	0,9	1,8	2,6	3,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	95,8	96,6	97,4	98,0	4,3	3,4	2,6	2,0	3,5	2,7	1,8	1,3

TABL. 3 (495). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 grudnia

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy Stocks			Należności krótkoterminowe Short-term receivables		Inwe- stycje krótko- termi- nowe Short- -term invest- ments	Krótko- termi- nowe rozli- czenia między- okresowe Short- -term prepay- ments and accruals	
		razem total	w tym of which		razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
			produkty gotowe finished products	towary goods					
w mln zł in million PLN									
OGÓŁEM	2010	874459	215680	33959	89442	383813	320035	249794	25172
TOTAL	2015	1091538	285077	43852	119363	472330	378042	304011	30120
	2017	1260078	326604	46991	137040	543956	440262	355645	33873
	2018	1338379	362435	51674	150116	573706	460124	365945	36293
sektor publiczny	2010	121302	17944	4256	2262	40716	31450	56208	6434
public sector	2015	121839	17290	3440	2372	39771	28837	61756	3022
	2017	141849	19961	3131	2266	39849	27249	78191	3848
	2018	159054	25360	4116	3745	42891	28889	86907	3896
sektor prywatny	2010	753157	197736	29703	87180	343097	288585	193586	18738
private sector	2015	969699	267787	40412	116991	432559	349205	242255	27098
	2017	1118229	306643	43860	134774	504107	413013	277454	30025
	2018	1179325	337075	47558	146371	530815	431235	279038	32397
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, lo- wiewstwo i rybactwo	2010	13679	3024	1593	187	5050	3851	5450	155
Agriculture, forestry and fishing	2015	20743	4267	1979	348	10613	9488	5675	188
	2017	12932	4056	2040	299	3454	2653	5261	161
	2018	12842	4535	2029	241	4085	2919	4046	176
Przemysł	2010	384271	105249	26850	9820	174891	149156	96202	7929
Industry	2015	477966	142746	36670	13500	207482	167345	116077	11661
	2017	540703	161991	39438	13653	236214	194854	131563	10935
	2018	571731	181314	43898	15684	247469	199819	131995	10953
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	2010	20318	3743	1338	57,0	5488	4742	9339	1748
	2015	14447	4686	1742	222	5883	4461	3367	511
	2017	19554	5299	1053	279	7279	4789	6290	686
	2018	19645	5852	1399	350	5740	4284	7433	620
przetwórstwo przemysło- we manufacturing	2010	297631	95669	25104	8723	140493	120728	57021	4448
	2015	391025	127151	34115	10841	170064	140215	86476	7334
	2017	445552	147852	37970	11472	195104	162904	94987	7609
	2018	462966	163793	41925	12298	200019	167237	90466	8688
wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wod- ną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	2010	56023	5109	322	902	24571	20553	24865	1478
	2015	61289	10040	707	2231	26752	19349	21033	3464
	2017	62813	7926	293	1717	28946	23377	23659	2282
	2018	75381	10747	455	2836	36094	24271	27303	1237
dostawa wody; gospoda- rowanie ściekami i od- padami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage waste management and remediation activities	2010	10299	728	85,5	138	4339	3133	4977	255
	2015	11205	869	106	206	4783	3320	5201	352
	2017	12784	914	122	185	4885	3784	6627	358
	2018	13739	922	119	200	5616	4027	6793	408

TABL. 3 (495). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy Stocks			Należności krótkoterminowe Short-term receivables		Inwe- stycje krótko- termi- nowe Short- term invest- ments	Krótko- termino- we rozli- czenia między- okresowe Short- term prepay- ments and accruals	
		razem total	w tym of which		razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
			produkty gotowe finished products	towary goods					
		w mln zł		in million PLN					
Budownictwo Construction	2010 2015 2017 2018	78899 82378 87210 90141	20054 17773 20666 22257	3095 2239 2225 2307	5555 3454 3437 3600	28932 30869 35065 36871	24773 25821 28081 28968	24942 27788 23942 23189	4971 5948 7537 7824
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor ve- hicles ^Δ	2010 2015 2017 2018	210469 267443 320928 335314	75761 105346 121249 133801	1128 1630 1643 1761	69627 96905 112363 123519	93778 109542 134642 134221	82184 93565 116098 116206	38093 48883 60823 62544	2837 3672 4214 4748
Transport i gospodarka ma- gazynowa Transportation and storage	2010 2015 2017 2018	29917 46659 58295 62781	1892 2225 3409 3579	9,6 21,8 20,8 35,3	746 877 1853 1734	14879 23248 27661 30935	11831 17049 22250 23996	12042 20048 25566 26500	1104 1138 1659 1767
Zakwaterowanie i gastrono- mia ^Δ Accommodation and cater- ing ^Δ	2010 2015 2017 2018	3028 3698 4176 4953	255 268 327 362	4,7 9,0 7,5 27,7	90,4 101 117 124	1165 1282 1575 1686	680 736 988 981	1434 2022 2122 2778	174 126 152 127
Informacja i komunikacja ... Information and communi- cation	2010 2015 2017 2018	39330 40790 42629 48874	3104 2737 3225 3742	845 665 762 794	1218 1126 1198 1185	15098 20630 23856 27373	13005 17207 21045 23878	19596 15348 13330 14794	1532 2075 2218 2965
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa Financial and insurance activities	2010 2015 2017 2018	45818 62355 83061 93336	445 909 1641 2127	5,3 1,6 1,6 2,7	376 328 403 677	19207 30404 39459 44090	14084 19838 23396 28703	23027 30165 41026 46064	3139 877 935 1055
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2010 2015 2017 2018	17302 24548 29279 28824	2402 4242 4645 5478	271 471 661 626	949 1599 1863 1652	4095 5475 5493 5029	3016 4152 3826 3773	9667 13429 16832 15749	1138 1402 2309 2568
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2010 2015 2017 2018	30257 34746 41701 44223	2168 2738 3054 2983	89,7 103 108 93,2	309 391 695 680	14597 16065 17616 19397	9618 12237 13921 15596	12135 14160 18805 19428	1357 1783 2226 2415
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2010 2015 2017 2018	15823 20141 28060 33674	987 1187 1735 1565	56,1 45,8 70,5 84,7	451 566 1046 894	9532 12186 14384 17709	5879 6802 9477 11430	4722 5865 10802 13091	582 903 1139 1309
Edukacja Education	2010 2015 2017 2018	548 688 642 810	21,5 21,0 16,5 20,1	1,7 2,9 3,3 4,5	8,7 8,7 6,7 3,4	235 266 228 279	124 183 160 200	243 362 368 473	48,0 38,5 30,2 37,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2010 2015 2017 2018	2566 5878 6307 6376	124 314 353 388	3,0 4,3 3,7 3,1	22,8 49,8 43,0 52,8	1414 3119 3086 3284	1203 2804 2737 2896	932 2237 2647 2473	96,5 208 221 231

TABL. 4 (496). **KAPITAŁY (fundusze) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW^a**

Stan w dniu 31 grudnia

SHARE EQUITY (funds) OF ENTERPRISES^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which					wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)		kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nie-rozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undis-tributed (unsettled) financial result from previous years		
		razem total	w tym zagraniczny of which foreign				
		w mln zł	in million PLN				
OGÓŁEM	2010	1099007	543249	129209	367110	-33512	111963
TOTAL	2015	1395984	637325	153566	557464	-51794	99476
	2017	1539690	646365	156067	614370	-46902	153709
	2018	1602760	646490	151745	677008	-43162	142950
sektor publiczny	2010	315483	211963	468	65752	-6066	19857
public sector	2015	342697	234796	268	80871	-3951	8389
	2017	373249	233435	290	97453	-6444	21943
	2018	393670	242046	252	111864	-3482	15243
sektor prywatny	2010	783524	331286	128741	301358	-27446	92106
private sector	2015	1053287	402529	153298	476593	-47843	91087
	2017	1166441	412930	155777	516917	-40458	131766
	2018	1209090	404444	151493	565144	-39680	127707
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2010	23759	16489	471	4400	-717	1822
Agriculture, forestry and fishing	2015	34194	22363	497	7286	-116	1977
	2017	22211	10698	395	7463	-215	1620
	2018	22322	9935	412	7710	512	1483
Przemysł	2010	559536	243460	68043	200410	-9719	60173
Industry	2015	737530	297280	79627	323885	-7876	42391
	2017	824800	303624	78605	347293	-4882	84506
	2018	865107	307703	74542	384820	-3682	75367
górnictwo i wydobywanie	2010	32927	8395	311	11895	786	6610
mining and quarrying	2015	36683	13752	1390	29679	-6164	-8208
	2017	41168	12411	1110	23858	-5036	4455
	2018	45319	13071	1448	27693	-3788	3840
przetwórstwo przemysłowe	2010	316819	122005	58493	132253	-18383	36974
manufacturing	2015	442523	145572	70319	198926	-14312	50650
	2017	503132	149141	70973	228863	-10847	60399
	2018	527272	149848	69115	244678	-9377	62142
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2010	176721	88178	8489	51266	8490	15236
electricity, gas, steam and air conditioning supply	2015	214997	106835	7234	86660	13399	-1844
	2017	233755	109079	5900	84434	12108	17911
	2018	242394	109834	3390	100737	10652	7766
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; re- kultywacja ^Δ	2010	33069	24882	750	4996	-612	1353
water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities	2015	43327	31121	684	8620	-799	1793
	2017	46745	32993	622	10138	-1107	1741
	2018	50122	34950	589	11712	-1169	1619
Budownictwo	2010	46538	14541	2288	21857	-1913	7120
Construction	2015	50896	15511	3340	26109	-7509	9586
	2017	50062	14468	2308	26798	-3991	6137
	2018	51952	14081	2217	27458	-4361	8084

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 580.

a See general notes, item 12 on page 580.

TABL. 4 (496). **KAPITAŁY (fundusze) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW^a (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

SHARE EQUITY (funds) OF ENTERPRISES^a (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which				
			kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)		kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nie- rozliczony) wynik finan- sowy z lat ubiegłych undis- tributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
			razem total	w tym zagraniczny of which foreign			
			w mln zł	in million PLN			
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2010	145033	66734	34448	54868	-10078	20123
	2015	190547	77418	41536	74443	-10134	21749
	2017	209321	81157	43379	85334	-14204	29665
	2018	218241	76813	42110	94916	-14231	32586
Transport i gospodarka magazy- nowa Transportation and storage	2010	49432	38760	1961	11031	-9274	2448
	2015	65343	47400	2913	16748	-10194	4766
	2017	73653	50485	4542	20897	-11859	5896
	2018	78898	51360	4528	23086	-10220	6449
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2010	9275	6287	1393	1755	-172	283
	2015	12645	8143	1383	3131	-1441	962
	2017	14362	8281	1357	3656	-917	1265
	2018	15025	8805	1798	3825	-822	1084
Informacja i komunikacja Information and communication	2010	63828	21856	10737	28110	-457	9181
	2015	68786	19063	9411	33968	-47,3	6006
	2017	82443	24443	9787	41140	3939	6590
	2018	93338	18953	7554	49261	6812	5159
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insurance activities	2010	39705	23283	2269	7119	1982	3973
	2015	52217	35630	3098	10529	-2640	4437
	2017	56932	36642	2630	12965	556	3587
	2018	58392	38795	3229	14665	-1448	3196
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2010	91531	61648	2470	20783	1277	2084
	2015	98318	65301	3064	25937	-1774	2349
	2017	100719	64364	2643	27742	-2072	3937
	2018	100524	66276	5689	26900	-1925	2366
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna Professional, scientific and tech- nical activities	2010	50292	37617	2732	9281	-1647	3351
	2015	53542	31485	5028	21382	-5325	2888
	2017	71121	40057	6705	25125	-7928	7092
	2018	61979	35530	6004	26576	-8330	3933
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support ser- vice activities	2010	12548	7013	1868	4597	-1169	890
	2015	16012	7184	2570	7096	-1119	1269
	2017	16971	5916	2543	8836	-1063	2139
	2018	17099	5909	2256	8687	-988	2135
Edukacja Education	2010	614	335	8,4	246	-12,7	14,4
	2015	816	300	63,9	501	-122	49,8
	2017	549	317	66,2	489	-379	82,5
	2018	713	344	70,2	359	-138	115
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna Human health and social work activities	2010	3550	2168	343	1239	-467	400
	2015	10471	6335	877	4620	-1465	634
	2017	10974	6863	903	4991	-1964	533
	2018	12658	7285	1066	6494	-2230	402

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 580.

a See general notes, item 12 on page 580.

TABL. 5 (497). **KAPITAŁ ZAGRANICZNY PRZEDSIĘBIORSTW^a WEDŁUG KRAJÓW POCHODZENIA**

Stan w dniu 31 grudnia

FOREIGN CAPITAL OF ENTERPRISES^a BY COUNTRIES OF ORIGIN

As of 31st December

KRAJE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	COUNTRIES
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	159267	203899	197167	196399	100,0	100,0	TOTAL
w tym:							of which:
Austria	3118	3361	4793	5282	2,0	2,7	Austria
Belgia	4629	5095	5478	5280	2,9	2,7	Belgium
Chiny	129	546	384	469	0,1	0,2	China
Cypr	5253	9465	6802	7063	3,3	3,6	Cyprus
Czechy	362	1201	1194	1840	0,2	0,9	Czech Republic
Dania	4955	4756	3732	3889	3,1	2,0	Denmark
Finlandia	1253	1505	1947	1959	0,8	1,0	Finland
Francja	29473	29189	26851	25227	18,5	12,8	France
Hiszpania	6426	5615	5254	5949	4,0	3,0	Spain
Holandia	29880	37917	39584	45511	18,8	23,2	Netherlands
Irlandia	552	359	277	277	0,3	0,1	Ireland
Izrael	110	263	190	162	0,1	0,1	Israel
Japonia	2038	1366	1540	1162	1,3	0,6	Japan
Kanada	271	321	290	285	0,2	0,1	Canada
Korea Południowa	2253	2299	2176	2450	1,4	1,2	South Korea
Litwa	139	189	197	243	0,1	0,1	Lithuania
Luksemburg	9060	27909	23771	22478	5,7	11,4	Luxembourg
Malta	114	134	420	587	0,1	0,3	Malta
Niemcy	29135	35614	34955	32543	18,3	16,6	Germany
Norwegia	969	984	1110	1116	0,6	0,6	Norway
Portugalia	481	804	436	442	0,3	0,2	Portugal
Słowacja	179	290	610	646	0,1	0,3	Slovakia
Stany Zjednoczone	5185	7515	5435	4475	3,3	2,3	United States
Szwajcaria	5566	3438	3873	4382	3,5	2,2	Switzerland
Szwecja	3935	8291	8537	5100	2,5	2,6	Sweden
Turcja	179	131	231	333	0,1	0,2	Turkey
Węgry	543	593	892	963	0,3	0,5	Hungary
Wielka Brytania	5378	6527	8152	7900	3,4	4,0	United Kingdom
Włochy	4874	5141	5160	5143	3,1	2,6	Italy

a Łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób oraz spółkami, które zaangażowały kapitał, a nie rozpoczęły działalności podstawowej.

U w a g a. Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, wyniósł: w 2010 r. — 131125 mln zł, w 2015 r. — 156677 mln zł, w 2017 r. — 159788 mln zł, w 2018 r. — 156900 mln zł.

a Including enterprises employing 9 and less persons and companies which have committed capital but not begun basic activity yet.

N o t e. Foreign capital in enterprises employing more than 9 persons amounted to: in 2010 — PLN 131125 million, in 2015 — PLN 156677 million, in 2017 — PLN 159788 million, in 2018 — PLN 156900 million.

TABL. 6 (498). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 grudnia

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Długoterminowe Long-term			Krótkoterminowe Short-term			
		Ogółem Grand total	razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
						kredyty i pożyczki credits and loans	zobowiązania z tytułu liabilities from	
							dostaw i usług deliveries and services	podat- ków, cel, ubez- pieczeń i innych świad- czeń taxes, customs duties, insurance and other benefits
w mln zł in million PLN								
OGÓŁEM	2010	869490	272683	192897	596807	132226	305181	46366
TOTAL	2015	1184974	443238	309537	741736	183080	347151	54610
	2017	1350446	488985	338625	861461	211960	409522	57807
	2018	1436808	495032	351439	941776	239672	432944	60732
sektor publiczny	2010	118571	43764	23817	74807	12225	24382	11666
public sector	2015	157094	89450	46428	67644	8778	19198	9994
	2017	163958	91815	48960	72143	8237	23771	8987
	2018	184774	90914	48982	93860	16811	25791	8994
sektor prywatny	2010	750919	228919	169080	522000	120001	280799	34700
private sector	2015	1027880	353788	263109	674092	174302	327953	44616
	2017	1186488	397170	289665	789318	203723	385751	48820
	2018	1252034	404118	302457	847916	222861	407153	51738
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2010	8186	2797	2361	5389	866	1800	1685
Agriculture, forestry and fishing	2015	10434	3802	3178	6632	1407	2227	1728
	2017	8802	3439	2743	5363	969	2265	624
	2018	9696	3738	3176	5958	1311	2278	612
Przemysł	2010	361110	98565	68131	262545	53450	135260	23342
Industry	2015	500111	177966	119823	322145	73952	149449	26854
	2017	548163	185936	115676	362227	78783	176797	28747
	2018	592158	190756	122326	401402	91936	188993	27668
górnictwo i wydobywanie	2010	16109	3042	988	13067	1168	4412	2857
mining and quarrying	2015	31917	10716	7307	21201	3670	5937	2663
	2017	27339	11860	7518	15479	2620	6295	2179
	2018	28599	11612	8029	16987	2690	6966	2355
przetwórstwo przemysłowe ...	2010	284702	74471	53740	210231	47251	114925	14951
manufacturing	2015	350883	97592	78499	253291	62435	127216	19231
	2017	394391	101074	79976	293317	65145	151988	21624
	2018	417849	104886	85430	312963	72215	159470	20710
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2010	45871	12674	6770	33197	3456	14011	4756
electricity, gas, steam and air conditioning supply	2015	99919	58882	24939	41037	6004	14260	4056
	2017	109650	63529	20578	46121	8899	16159	4039
	2018	128137	64857	21413	63280	14904	19923	3535
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	14428	8378	6633	6050	1575	1912	778
water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities	2015	17392	10776	9078	6616	1843	2036	904
	2017	16783	9473	7604	7310	2119	2355	905
	2018	17573	9401	7454	8172	2127	2634	1068

TABL. 6 (498). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowiązania z tytułu liabilities from	
						dostaw i usług deliveries and services	podat- ków, cel, ubez- pieczeń i innych świad- czeń taxes, customs duties, insurance and other benefits
w mln zł in million PLN							
Budownictwo 2010	63295	17991	12959	45304	6426	24612	4540
Construction 2015	70888	20116	14564	50772	8317	25237	3583
2017	69895	17103	11440	52792	7079	25025	3902
2018	65726	12263	6150	53463	7464	25431	4424
Handel; naprawa pojazdów sa- 2010	189276	28040	19644	161236	34870	103667	8615
motowodowych ^Δ 2015	238688	43471	31028	195217	42169	122038	10354
Trade; repair of motor vehicles ^Δ 2017	273382	43216	30326	230166	43352	146176	11798
2018	288490	44005	31680	244485	47297	154278	13292
Transport i gospodarka maga- 2010	45661	22564	11953	23097	2933	10260	2025
zynowa 2015	75192	44462	23637	30730	4506	12061	2278
Transportation and storage 2017	85230	47074	27257	38156	6063	16635	2617
2018	85758	44524	26185	41234	5983	18097	2842
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ 2010	8155	5638	5046	2517	964	907	195
Accommodation and catering ^Δ 2015	12246	8652	7608	3594	1566	1105	324
2017	11302	7942	6718	3360	1088	1220	336
2018	12440	8260	7034	4180	1396	1385	367
Informacja i komunikacja 2010	47798	26408	14265	21390	2306	11046	1739
Information and communication 2015	70046	37480	24140	32566	6175	122490	2150
2017	76334	46485	39909	29849	6549	14515	1953
2018	69971	39939	34154	30032	7337	13080	2602
Działalność finansowa i ubez- 2010	53973	25992	23851	27981	18895	1715	293
pieczeniowa 2015	85981	45493	36502	40488	28274	2787	535
Financial and insurance activ- 2017	125244	62071	46145	63173	43468	4683	648
ities 2018	146279	68088	52446	78191	51280	4833	1030
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ 2010	30255	19993	16255	10262	2249	3784	849
Real estate activities 2015	35803	21424	17453	14379	3424	4448	812
2017	41680	23621	17906	18059	3567	4485	653
2018	41224	24378	18718	16846	3100	4831	645
Działalność profesjonalna, nau- 2010	30276	9579	6062	20697	2608	7154	1450
kowa i techniczna 2015	35668	14905	10244	20763	3376	8695	3132
Professional, scientific and tech- 2017	40032	15371	10775	24661	5809	9251	3104
nical activities 2018	43430	15024	12389	28406	6093	9731	3345
Administrowanie i działalność 2010	23109	10954	9433	12155	5461	3205	1125
wspierająca ^Δ 2015	33689	16110	13541	17579	8416	3677	1965
Administrative and support ser- 2017	53578	27561	22501	26017	13668	5229	2323
vice activities 2018	64334	35338	30559	28996	14641	6610	2699
Edukacja 2010	388	112	58,8	276	37,1	127	39,3
Education 2015	691	256	238	435	119	115	60,4
2017	699	330	239	369	65,2	142	52,6
2018	716	230	160	486	171	140	62,4
Opieka zdrowotna i pomoc spo- 2010	4628	2468	1728	2160	692	933	227
łeczna 2015	10559	6308	5469	4251	901	1960	508
Human health and social work 2017	11090	6207	5394	4883	1043	2313	611
activities 2018	10563	5324	4204	5239	1030	2423	651

DZIAŁ XXII PIENIĄDZ I BANKI. RYNEK GIEŁDOWY. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ. OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE

CHAPTER XXII MONEY AND BANKS. THE STOCK MARKET. INSURANCE COMPANIES. OPEN PENSION FUNDS

Uwagi ogólne

Prezentowane w dziale dane dotyczące wyników finansowych: banków komercyjnych, spółdzielczych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń, powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych podaje się w dostosowaniu do rozporządzeń Ministra Finansów stanowiących akty wykonawcze do ustawy z dnia 29 listopada 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 351).

Pieniądz i banki

1. Prezentowane dane zestawiane są zgodnie z zaleceniami Europejskiego Banku Centralnego, na podstawie informacji od podmiotów sektora **monetarnych instytucji finansowych** (MIF), do którego zalicza się bank centralny — Narodowy Bank Polski (NBP) i pozostałe monetarne instytucje finansowe, tj. banki działające w Polsce jako banki komercyjne (w tym rezydujące w naszym kraju oddziały zagranicznych instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych) oraz banki spółdzielcze, od 2005 r. spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK-i) oraz w latach 2006—2011 fundusze rynku pieniężnego, które od 2012 r. nie spełniają definicji funduszu rynku pieniężnego. Od 2005 r. wyłączone zostały instytucje będące w stanie likwidacji, upadłości lub będące w fazie organizacji.

2. Pieniądz jest kreowany w systemie monetarnych instytucji finansowych, a zmiany stanu i struktury pieniądza są rejestrowane w bilansie monetarnych instytucji finansowych.

Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych zawiera zagregowane (po wyeliminowaniu należności wzajemnych) informacje dotyczące operacji NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych.

3. Do głównych pozycji **aktywów** bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych zalicza się:

- 1) aktywa zagraniczne, tj. wszystkie aktywa w złotych i walutach obcych od nierezydentów;
- 2) kredyty i inne należności od podmiotów krajowych, tj.: kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, należności z tytułu innych operacji:
 - od sektora **instytucji rządowych i samorządowych**, do którego zalicza się m.in.: instytucje rządowe szczebla centralnego (np. administracja zespolona, agencje wykonawcze), instytucje samorządowe (np. samorządowe instytucje kultury), fundusze zabezpieczenia społecznego (Zakład Ubezpieczeń Społecznych — ZUS, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego — KRUS oraz zarządzane

General notes

Data concerning financial results of: commercial cooperative banks, cooperative savings and credit unions, insurance companies, general pension societies and open pension funds are adjusted to the decrees of the Minister of Finance constituting legislative acts to Accounting Act, dated 29th November 1994 (uniform text Journal of Laws 2019 item 351).

Money and banks

1. Presented data are compiled in line with recommendations of the European Central Bank, and derived from information submitted by **monetary financial institutions** (MFIs) sector. The sector comprises the central bank — National Bank of Poland (NBP) and other monetary financial institutions, including banks operating in Poland as commercial banks (of which branches of credit institutions with registered office in Poland, branches of foreign banks) and cooperative banks, and since 2005, cooperative savings and credit unions and from 2006 to 2011 money market funds, which since 2012 no longer have met definition of money market funds. Since 2005 monetary institutions in liquidation, under bankruptcy proceeding and under organisation were excluded from the MFIs population.

2. Money is created in monetary financial institutions system, while changes in the value and structure of money are registered in balance of monetary financial institutions.

The **consolidated balance sheet of monetary financial institutions** includes aggregated (net of inter-MFIs positions) information concerning the operations of the NBP and other monetary financial institutions.

3. The main items of **assets** in the consolidated balance sheet of monetary financial institutions include:

- 1) external assets, i.e. all zloty and foreign currency assets related to non-residents;
- 2) loans to domestic residents, i.e.: loans and credits, purchased debts, claims arising on the performance of guarantees and endorsements, claims on other operations:
 - **general government**, which includes among others: central government institutions (e.g. combined administration, executive agencies), local government (e.g. local cultural institutions), social security funds (the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insur-

przez nie fundusze, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Narodowy Fundusz Zdrowia),

- od **pozostałych sektorów krajowych**, do których zalicza się: **pozostałe instytucje finansowe**, m.in.: instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne, pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego, pomocnicze instytucje finansowe (np. Krajowa Spółdzielnica Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, brokerzy i agenci ubezpieczeniowi), **przedsiębiorstwa niefinansowe** — przedsiębiorstwa i spółki państwowe, przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie, **gospodarstwa domowe** — osoby prywatne, rolnicy indywidualni i przedsiębiorcy indywidualni zatrudniający do 9 osób włącznie oraz **instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych**, tj. podmioty nienastawione na zysk (m.in.: instytucje dobroczynne, związki zawodowe, towarzystwa naukowe, partie polityczne, kościoły);

- 3) dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe i będące w posiadaniu monetarnych instytucji finansowych;
- 4) akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego;
- 5) jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego nabyte przez pozostałe monetarne instytucje finansowe (do 2011 r.);
- 6) aktywa trwałe, tj. całość aktywów trwałych, z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych;
- 7) pozostałe aktywa, m.in.: pozostałe należności i odsetki zapadłe i niezapadłe od kredytów i innych należności, konta rozliczeniowe, należności od dłużników różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, korekty wartości bilansowej aktywów.

Do głównych pozycji **pasywów** bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych zalicza się:

- 1) pasywa zagraniczne, tj. wszystkie zobowiązania w złotych i w walutach obcych od nierezydentów;
- 2) depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 3) depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych, tj.: depozyty bieżące, terminowe, kredyty i pożyczki otrzymane, zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych oraz zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Ta pozycja dotyczy: pozostałych instytucji finansowych, instytucji samorządowych, funduszy zabezpieczenia społecznego, przedsiębiorstw niefinansowych, gospodarstw domowych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych;
- 4) pieniądź gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- 5) jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego (do 2011 r.);
- 6) emisje dłużnych papierów wartościowych, tj. zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych monetarnych instytucji

ance Fund and managed by them funds, the Labour Fund, the Guaranteed Employee Benefits Fund as well as the National Health Fund),

- **other domestic residents** which include: **other financial institutions**, among others: insurance companies and pension funds, other financial intermediaries and financial auxiliaries (e.g. National Association of Co-operative Savings and Credit Unions, insurance brokers and agents), **non-financial corporations** — state-owned enterprises, private enterprises as well as cooperatives, **households** — private persons, farmers and individual entrepreneurs employing up to 9 persons as well as **non-profit institutions serving households**, i.e. non-profit entities (among others: charities, trade unions, scientific societies, political parties, churches);

- 3) debt securities issued by residents and held by domestic monetary financial institutions;
- 4) holdings of shares and other equity and shares/participation units in investment funds (without money market funds);
- 5) shares in money market funds acquired by other monetary financial institutions (until 2011);
- 6) fixed assets, i.e. the whole of fixed assets, excluding financial fixed assets;
- 7) remaining assets, among others: other claims and due and accrued interest from credits and other claims, settlement accounts, settlements with miscellaneous debtors, accrued income and prepaid expense, adjustments of balance value of assets.

The main items of **liabilities** in the consolidated balance sheet of monetary financial institutions include:

- 1) external liabilities, i.e. all zloty and foreign currency liabilities related to non-residents;
- 2) deposits of central government;
- 3) deposits of other domestic residents, i.e.: overnight, term, loans and advances received, liabilities on monetary security and liabilities on securities sold within repurchase agreements. This item concerns: other financial institutions, local government, social security funds, non-financial corporations, households and non-profit institutions serving households;
- 4) currency in circulation (excluding bank vault cash);
- 5) money market fund units (until 2011);
- 6) debt securities issued, i.e. liabilities on own debt securities issued by other monetary finan-

finansowych oraz zobowiązania podporządkowane w formie wyemitowanych papierów wartościowych;

- 7) kapitał i rezerwy, m.in.: fundusz podstawowy, fundusz rezerwowy, wynik z lat ubiegłych, fundusz z aktualizacji wyceny, odpisy z tytułu utraty wartości, rezerwy celowe;
- 8) pozostałe pasywa obejmują m.in.: odsetki niezapadłe od depozytów i innych zobowiązań, konta rozliczeniowe, pozycje przejściowe, zobowiązania wobec wierzycieli różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, przychody zastrzeżone, korekty wartości bilansowej pasywów;
- 9) saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych obliczono jako różnicę pomiędzy depozytami a kredytami, pożyczkami i innymi należnościami monetarnych instytucji finansowych.

4. W systemie monetarnych instytucji finansowych pojęcia sektorów są zgodne z metodologią stosowaną przez NBP.

5. Czynniki kreacji podaży pieniądza M3:

Aktywa zagraniczne netto stanowią różnicę pomiędzy całością należności sektora monetarnych instytucji finansowych od nierezydentów a całością zobowiązań tego sektora wobec nierezydentów, z wyłączeniem kapitału (fundusze własne podstawowe i uzupełniające) wniesionego przez podmioty zagraniczne do polskich monetarnych instytucji finansowych.

Należności obejmują należności od gospodarstw domowych, pozostałych instytucji finansowych, przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy zabezpieczenia społecznego z tytułu kredytów, pożyczek, skupionych wierzytelności, zrealizowanych gwarancji i poręczeń, należności banków z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, dłużnych papierów wartościowych, akcji i pozostałych udziałów kapitałowych i innych należności.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego, tj. saldo należności i zobowiązań systemu monetarnych instytucji finansowych wobec podmiotów zaliczanych do instytucji rządowych szczebla centralnego (z wyłączeniem jednostek działających w sferze ubezpieczeń społecznych).

Saldo pozostałych pozycji (netto), na które składają się niezaliczone do innych kategorii należności i zobowiązania NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych (m.in.: aktywa trwałe, odsetki od należności i zobowiązań, dochody i koszty, kapitał i rezerwy, rozliczenia międzybankowe i międzyodziałowe, zobowiązania długoterminowe o terminie pierwotnym dłuższym niż 2 lata).

6. Podaż pieniądza M3 obejmuje:

- 1) zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków);
- 2) depozyty i inne zobowiązania złotowe i walutowe monetarnych instytucji finansowych wobec: gospodarstw domowych, pozostałych instytucji finansowych, przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych oraz funduszy zabezpieczenia społecznego:

cial institutions and subordinated liabilities as issued securities;

- 7) capital and reserves, among others: basic fund, reserve fund, previous years' earning/loss, revaluation fund, accumulated depreciation and valuation allowances, specific reserves;
- 8) remaining liabilities include, among others: due interest from deposits and other liabilities, settlement account, transitional positions, liabilities to miscellaneous debtors, accrued expense and deferred income, reserved income, adjustments of balance value of liabilities;
- 9) excess of inter-monetary financial institutions liabilities was calculated as the difference between deposits and loans of monetary financial institutions.

4. In the monetary financial institutions system, sectors are defined in accordance with the methodology used by the NBP.

5. Counterparts of M3 money supply:

External net assets constitute the difference between total monetary financial institutions sector receivables from non-residents and total liabilities towards non-residents, excluding capital (basic and supplementary own funds) deposited by foreign entities in the Polish monetary financial institutions.

Claims comprise claims on households, other financial institutions, non-financial corporations, non-profit institutions serving households, local government, social security funds which comprise loans, purchased debts, claims arising from the performance of guarantees and endorsements, banks' claims on securities purchased within repurchase agreements, shares and other equity interests and others.

Credit to central government, net, i.e. the balance of monetary financial institutions' dues and liabilities towards the entities which are included in central government institutions (except institutions acting in social security area).

Other items (net) comprise assets and liabilities of the NBP and other monetary financial institutions (MFIs) not included elsewhere (among others: fixed assets, accrued interest on loans and deposits, amounts receivable and payable, capital and reserves, inter- and intra-MFIs positions, long-term financial liabilities with agreed maturity over 2 years).

6. The M3 money supply includes:

- 1) supply of currency in circulation (excluding bank vault cash);
- 2) zloty and foreign currency deposits and other liabilities of monetary financial institutions to: households, other financial institutions, non-financial corporations, non-profit institutions serving households, local government and social security funds:

- bieżące (depozyty jednodniowe typu overnight oraz depozyty bezterminowe),
 - terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie;
- 3) pozostałe składniki, czyli dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie wyemitowane przez monetarne instytucje finansowe, a zakupione przez instytucje inne niż monetarne instytucje finansowe, zobowiązania monetarnych instytucji finansowych z tytułu operacji z przyrzeczeniem odkupu oraz do 2011 r. jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego.

7. Dane **bilansu płatniczego Polski** prezentuje się zgodnie ze standardami Międzynarodowego Funduszu Walutowego obowiązującymi od 2014 r., zawartymi w Podręczniku do Bilansu Płatniczego i Międzynarodowej Pozycji Inwestycyjnej BPM6 opublikowanym przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Bilans jest zestawieniem statystycznym, które prezentuje dane o finansowych i niefinansowych transakcjach między podmiotami polskimi i zagranicznymi.

Obroty bilansu płatniczego podawane są w dolarach amerykańskich. W przypadku innych walut przeliczane są na dolary amerykańskie.

Pozycje bilansu obejmują:

Rachunek bieżący — rozliczenia wpływów z eksportu i wypłat za import towarów i usług oraz wpływów z tytułu dochodów pierwotnych i wtórnych.

Rachunek kapitałowy — rozliczenia wpływów i wypłat dotyczące transferów kapitałowych (darów i środków z tytułu pomocy bezzwrotnej z wyraźnym przeznaczeniem na finansowanie aktywów trwałych, umorzeń długu) oraz rozliczenia operacji nabywania i zbywania aktywów niefinansowych i nieprodukowanych (zakup i sprzedaż praw własności, patentów, praw autorskich, znaków handlowych itp.).

Rachunek finansowy — aktywa i pasywa finansowe obejmujące inwestycje bezpośrednie, portfelowe, pozostałe inwestycje, pochodne instrumenty finansowe oraz oficjalne aktywa rezerwowe.

Inwestycje bezpośrednie odzwierciedlają długotrwale udziały jednostki rezydenta jednej gospodarki (inwestor bezpośredni) w jednostce rezydenta innej gospodarki (przedsiębiorstwo inwestycji bezpośrednich) i obejmują transakcje zawarte między nimi. Transakcje związane z inwestycjami bezpośrednimi (polskie za granicą i zagraniczne w Polsce) dzielą się na kapitał akcyjny oraz pozostały kapitał.

Inwestycje portfelowe obejmują transakcje udziałowymi (akcjami) i dłużnymi papierami wartościowymi. Dłużne papiery wartościowe dzielą się na obligacje, skrypty dłużne i instrumenty rynku pieniężnego.

Pozostałe inwestycje obejmują polskie należności za granicą (aktywa) oraz polskie zobowiązania wobec zagranicy (pasywa) z tytułu transakcji finansowych niewłączonych do inwestycji bezpośrednich, portfelowych i aktywów rezerwowych, tj. kredyty udzielone i otrzymane oraz zmiany aktywów i pasywów z tytułu transakcji w zakresie: gotówki w kasach banków, rachunków bieżących, lokat i depozytów (w tym transakcji zakupu i sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu) oraz pozostałych należności i zobowiązań zagranicznych.

— current (overnight deposits and deposits without an agreed term),

— term with agreed maturity up to 2 years;

- 3) other components, i.e. debt securities up to 2 years issued by monetary financial institutions and held by entities other than MIF's as well as liabilities of monetary financial institutions related to repurchase agreements and until 2011 money market fund units.

7. Data in **Poland's balance of payments** are presented in accordance with International Monetary Fund standards, published in Balance of Payments and International Investment Position Manual BPM6, valid since 2014. This balance is a statistical statement that systematically summarizes the economic transactions of the Polish economy with the rest of the world.

The balance of payments turnover is given in US dollars. For other currencies they are converted into US dollars.

Balance items include:

Current account — the settlement of receipts from exports and payments for imports of goods and services, and receipts from primary income and secondary income.

Capital account — settlements of receipts and payments concerning capital transfers (donations and grants to finance fixed assets, debt forgiveness) as well as acquisition or disposal of non-produced, non-financial assets (purchases and sales of patents, copyrights, trademarks, etc.).

Financial account — financial assets and liabilities that cover direct investment, portfolio investment, other investment, financial derivatives and official reserve assets.

Direct investment reflects long-term investment of an organisation owned by a resident of one economy (direct investor) in an organisation owned by a resident of other economy (direct investment company) and includes transactions between the two of them. Direct investment transactions (Polish abroad and foreign in Poland) are divided into two groups — equity capital and other capital.

Portfolio investment covers transactions in equities and debt securities. Debt securities are divided into bonds, notes and money market instruments.

Other investment includes Polish foreign assets and Polish foreign liabilities covering all financial transactions which are not included into direct investment, portfolio investment or reserve assets, i.e. credits extended and received as well as changes in assets and liabilities arising from transactions in foreign currency held in bank vaults, current accounts, deposits (including repurchase agreements) and other foreign assets and liabilities.

Pochodne instrumenty finansowe obejmują transakcje: futures, forward, swap oraz opcje, a także wszystkie straty i zyski z tytułu transakcji dotyczących pochodnych instrumentów finansowych.

Oficjalne aktywa rezerwowe obejmują transakcje w zakresie: złota monetarnego, specjalnych praw ciągnięcia (SDR), transzy rezerwowej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, foreign exchange (gotówka i lokaty w walutach wymiennalnych) oraz pozostałych należności dokonanych z nierezydentami w walutach wymiennalnych.

Saldo błędów i opuszczeń — transakcje, które nie zostały włączone do komponentów bilansu płatniczego.

8. Zadłużenie zagraniczne brutto (czyli niepomniejszone o aktywa) na koniec danego okresu jest sumą podjętych i nieregulowanych, wynikających z zawartych umów, zobowiązań rezydentów danego kraju wobec nierezydentów do spłacenia kapitału wraz z odsetkami lub bez albo do spłacenia odsetek wraz z kapitałem lub bez. Spośród instrumentów finansowych do pojęcia zadłużenia zagranicznego zaliczono następujące kategorie: kredyty inwestorów bezpośrednich, środki na rachunkach bieżących i depozytowych nierezydentów w bankach polskich, dłużne papiery wartościowe wyemitowane na rynku krajowym w posiadaniu nierezydentów, kredyty handlowe, pozostałe kredyty i pożyczki (w tym leasing finansowy) oraz zadłużenie zagraniczne samorządów terytorialnych.

9. Dane o napływie kapitału do Polski z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich oraz o zobowiązaniach z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju pochodzenia udziałowca (tabl. 10 i 11) zestawione są według standardów OECD obowiązujących od 2013 r., zgodnie z Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, Fourth Edition.

Napływ kapitału i zobowiązania z tytułu inwestycji bezpośrednich obejmują akcje i inne formy udziałów kapitałowych oraz instrumenty dłużne, a w przypadku napływu kapitału również reinwestycje zysków.

W przyjętym od 2013 r. sposobie określania kierunku inwestycji bezpośrednich w przypadku grup podmiotów powiązanych kapitałowo decydująca dla określenia kierunku inwestycji jest rezydencja podmiotu dominującego w tej grupie podmiotów. Wynikiem takiego ujęcia inwestycji jest przesunięcie pomiędzy inwestycjami zagranicznymi w Polsce a inwestycjami polskimi za granicą, co ma istotny wpływ na wielkość napływu środków z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich według kraju pochodzenia.

Financial derivatives include transactions: futures, forward, swap and option as well as all gains and losses from financial derivatives.

Official reserve assets cover transactions concerning: monetary gold, special drawing rights (SDR), reserve position in the International Monetary Fund, foreign exchange and other claims with non-residents in convertible currency.

Net errors and omissions — transactions, which are not included in the balance of payments components.

8. Gross foreign debt (i.e. including assets) at the end of a given period is the sum of assumed and unsettled liabilities, resulting from concluded agreements, of residents of a given country to non-residents for the repayment of capital together with or without interest or for the repayment of interest with or without capital. The following categories were included among financial instruments necessary to assume foreign debt: credits of direct investors, funds of non-residents in current and term accounts deposited in Polish banks, debt securities issued on the domestic market and held by non-residents, trade credits, other credits and loans (including financial leasing) as well as external debt of local government.

9. The data on foreign direct investment inflows to Poland and on foreign direct investment positions in Poland by origin country of shareholder (tables 10 and 11) are based on the standards of OECD valid since 2013, in accordance with Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, Fourth Edition.

Foreign direct investment inflows and positions cover shares and other forms of equity and debt instruments, and for foreign direct investment inflows also reinvested earnings.

In implemented since 2013 method of determining the direct investment direction in the case of groups of equity-related entities a residence of parent entity is conclusive when determining the investment direction. The result of this method of classification of investments is a shift between direct investment in Poland and Polish direct investment abroad, which has a significant impact on the value of foreign direct investment inflows to Poland by origin country of shareholder.

Rynek giełdowy

1. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW) działa od 16 kwietnia 1991 r. jako spółka akcyjna z udziałem Skarbu Państwa; do 2009 r. — dominującym, a od 2010 r. — z zachowaniem kontrolnego pakietu akcji (w 2010 r. Skarb Państwa przeprowadził ofertę publiczną akcji GPW). Giełda została powołana do organizowania bezpiecznego obrotu instrumentami finansowymi

The stock market

1. The Warsaw Stock Exchange S.A. (WSE) has been operating since 16th April 1991 as a joint stock company with participation of the State Treasury; until 2009 — controlling, since 2010 — maintaining controlling interest (in 2010 the State Treasury made a public offering of the WSE shares). The WSE was established to guarantee reliable turnover of financial instruments on the

na rynku kapitałowym, z zapewnieniem jednakowego i jednoczesnego dostępu do informacji, przy zachowaniu równych warunków zbywania i nabywania instrumentów finansowych.

Głównymi instytucjami polskiego rynku kapitałowego są:

- GPW w Warszawie, która organizuje giełdowy obrót instrumentami finansowymi;
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, który dokonuje rozliczeń transakcji, realizuje zobowiązania emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych i przechowuje instrumenty finansowe;
- biura maklerskie, które pośredniczą w zawieraniu transakcji.

Nadzór nad rynkiem sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego.

Zlecenia i transakcje giełdowe są obsługiwane w czasie rzeczywistym przez system informatyczny UTP (Universal Trading Platform) od 15 kwietnia 2013 r. (do 14 kwietnia 2013 r. — przez system informatyczny WARSET).

2. Giełda Papierów Wartościowych prowadzi obrót instrumentami finansowymi **na rynku regulowanym** (główny rynek) oraz w formie **alternatywnego systemu obrotu**. **Główny rynek** dzieli się na **rynek kasowy** i **terminowy**. Transakcje na **rynku kasowym** polegają na dostawie przedmiotu transakcji bezpośrednio po jej zawarciu i rozliczeniu; notowane są na nim papiery wartościowe, takie jak: akcje, prawa do akcji, prawa poboru, certyfikaty inwestycyjne, produkty strukturyzowane, ETF-y oraz warranty. Natomiast na **rynku terminowym** następuje odsunięcie w czasie właściwej dostawy instrumentu bazowego lub rozliczenia pieniężnego. Na rynku tym realizowane są transakcje instrumentami pochodnymi (derywatami), do których zalicza się kontrakty terminowe, opcje oraz jednostki indeksowe (do 2014 r.).

W formule alternatywnego systemu obrotu GPW prowadzi od 30 sierpnia 2007 r. **rynek NewConnect**, stworzony z myślą o młodych i rozwijających się firmach, na którym przedmiotem obrotu są akcje, prawa do akcji oraz prawa poboru.

30 września 2009 r. rozpoczął działalność zintegrowany rynek instrumentów dłużnych **Catalyst**, zbudowany w oparciu o funkcjonujące wcześniej na GPW i BondSpot rynki instrumentów dłużnych (obligacji skarbowych, korporacyjnych, spółdzielczych, komunalnych oraz listów zastawnych), prowadzony wspólnie przez GPW i BondSpot w formule rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotu. Dwa rynki przeznaczone dla klientów detalicznych prowadzi GPW, dwa dla klientów hurtowych — BondSpot.

3. Obrót papierami wartościowymi realizowany przez **BondSpot S.A.** (do 17 września 2009 r. — przez MTS-CeTO S.A.), spółkę należącą do grupy kapitałowej GPW, obejmuje rynki:

- Treasury BondSpot Poland (do 17 września 2009 r. — MTS Poland), hurtowy rynek obrotu obligacjami skarbowymi i do 2013 r. bonami skarbowymi, który jest integralną częścią prowadzonego przez Ministerstwo Finansów Systemu Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych;

capital market, ensuring at the same time uniform and simultaneous access to information, and maintaining uniform conditions for the sale and purchase of financial instruments.

The main institutions of the Polish capital market are:

- the WSE, which organises trading of financial instruments;
- the National Depository for Securities, which handles clearing and settlement of transactions, processes corporate actions and provides safe-keeping of financial instruments;
- brokerage houses, which serve as intermediaries in transactions.

The market is supervised by the Polish Financial Supervision Authority.

Any stock exchange orders and transactions have been handled in real time through the UTP (Universal Trading Platform) information system since 15th April 2013 (until 14th April 2013 — through WARSET information system).

2. The Warsaw Stock Exchange deals with the turnover of financial instruments on the **regulated market** (the main market) and within the **alternative trading system**. The **main market** is divided into the **cash market** and the **derivatives market**. On the **cash market** the subject of transaction is delivered directly after the conclusion and settlement of the transaction; among the securities quoted on the cash market there are: shares, rights to shares, pre-emptive rights, investment certificates, structured products, ETFs and warrants. In turn, on the **derivatives market** there is a shift in time of the delivery of the underlying instrument or financial settlement. Transactions involving derivatives are concluded on the derivatives market, and include futures contracts, options and index participation units (until 2014).

The WSE has been running the **NewConnect market** in the form of alternative trading system since 30th August 2007. The market was designed mainly for start-ups and developing companies and deals with the trade of shares, rights to shares and pre-emptive rights.

The integrated **Catalyst** market of debt instruments, created on the basis of previously functioning within the WSE and BondSpot debt securities (treasury, corporate, cooperative, municipal and mortgage bonds) markets, has been operating since 30th September 2009, run jointly by WSE and BondSpot within the formula of a regulated market and alternative trading system. Two markets for retail customers are run by WSE, and two for wholesale customers — by BondSpot.

3. The turnover of securities provided by **BondSpot S.A.** (until 17th September 2009 — MTS-CeTO S.A.), the Company belonging to the WSE equity group, includes the following markets:

- Treasury BondSpot Poland (until 17th September 2009 — MTS Poland), a wholesale market on which treasury bonds and until 2013 treasury bills are traded and which is an integral part of the System of Treasury Securities Market Dealers conducted by the Ministry of Finance;

- Regulowany Rynek BondSpot (do 17 września 2009 r. — CeTO), hurtowy rynek, na którym przedmiotem obrotu są obligacje skarbowe, korporacyjne, spółdzielcze i komunalne, listy zastawne oraz do 2010 r. — akcje. Od 30 września 2009 r. działający w ramach rynku Catalyst;
- uruchomiony 11 stycznia 2010 r. Alternatywny System Obrotu (ASO), na którym przedmiotem obrotu są obligacje skarbowe, korporacyjne, spółdzielcze i komunalne oraz listy zastawne, działający w ramach rynku Catalyst.

4. Do obrotu kasowego na giełdowym i pozagiełdowym rynku regulowanym dopuszczane są następujące instrumenty finansowe:

Akcja jest papierem wartościowym potwierdzającym udział jej posiadacza (akcjonariusza) w kapitale podstawowym spółki akcyjnej; do obrotu na rynkach regulowanych są dopuszczone tylko akcje zdematerializowane, zwykłe oraz na okaziciela.

Prawo do akcji jest to papier wartościowy będący przedmiotem obrotu giełdowego, otrzymywany po wpłaceniu określonej kwoty pieniężnej na akcje nowej emisji.

Prawo poboru jest to prawo pierwszeństwa przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom do objęcia akcji z nowych emisji.

Certyfikat inwestycyjny jest papierem wartościowym na okaziciela emitowanym przez zamknięte fundusze inwestycyjne działające przez określony czas.

Produkt strukturyzowany stanowi zobowiązanie emitenta w stosunku do inwestora, że w terminie wykupu wypłaci mu (obliczoną według zdefiniowanego algorytmu) kwotę rozliczenia zależną od zmian wskaźnika rynkowego instrumentu bazowego (np. kursu akcji lub waluty, indeksu giełdowego).

ETF (Exchange Traded Fund) to otwarty fundusz inwestycyjny (notowany na GPW od 22 listopada 2010 r.), który odzwierciedla wyniki określonego indeksu giełdowego, a jego tytuły uczestnictwa są notowane na takich samych zasadach jak akcje.

Warrant to bezwarunkowe i nieodwołalne zobowiązanie stron do rozliczenia wynikającego z transakcji kupna-sprzedaży instrumentu bazowego lub pakietu instrumentów.

Obligacja jest dłużnym papierem wartościowym, emitowanym w seriach przez podmioty mające osobowość prawną — Skarb Państwa (obligacje skarbowe), przedsiębiorstwa (obligacje korporacyjne), spółdzielnie (obligacje spółdzielcze) i samorządy (obligacje komunalne) — w którym emitent zobowiązuje się do zapłaty kwoty pieniężnej w sposób i w terminach w niej określonych.

Bon skarbowy jest to krótkoterminowy (do 52 tygodni) dłużny papier wartościowy, oferowany wyłącznie w kraju, emitowany przez Ministra Finansów.

List zastawny upoważnia do zwrotu kwoty nominalnej wraz z obowiązkowymi świadczeniami odsetkowymi, płatnymi w terminach wskazanych w warunkach emisji. Wystawia go bank hipoteczny.

Na **rynku terminowym** GPW zawierane są transakcje następującymi derywatami:

Kontrakt terminowy jest umową między sprzedającym prawo na termin a kupującym to prawo na

Regulated Market BondSpot (until 17th September 2009 — CeTO), a wholesale market for trading treasury, corporate, cooperative, municipal and mortgage bonds, and until 2010 — shares. Since 30th September 2009 operates within the Catalyst market;

— Alternative Trading System (ASO), launched on 11th January 2010, market for trading treasury, corporate, cooperative, municipal and mortgage bonds, operating within the Catalyst market.

4. The following financial instruments are the subject transactions on **cash market** of stock exchange and regulated off-exchange market:

A **share** is a security confirming participation of its owner (shareholder) in the initial capital of the joint stock company; only certificated, ordinary and bearer shares may be traded on regulated markets.

A **right to share** is a security which is subject to trading, received upon paying in a certain amount of money for new issue shares.

A **pre-emptive right** is a priority right applicable to existing shareholders for assuming shares of new issues.

An **investment certificate** is a bearer security issued by closed investment funds operating for a specified period.

A **structured product** creates an obligation on the issuer, in respect of the investor, to pay the value of settlement (calculated on the basis of a defined algorithm), dependent on the market index of the base instrument (share or currency exchange rates, stock indices values) at the redemption date.

ETF (Exchange Traded Fund) is an open investment fund (quoted on the WSE since 22nd November 2010) representing a specific stock exchange index, whereas the ETF certificates are quoted according to the same rules as shares.

A **warrant** is an unconditional and irrevocable obligation of the parties to repay the settlement amount resulting from purchase-sell transactions of the base instrument or the instruments portfolio.

A **bond** is a debt security issued in series by entities with legal personality — the State Treasury (treasury bonds), enterprises (corporate bonds), cooperatives (cooperative bonds) and local government units (municipal bonds) — in which the issuer is obliged to repay the amount of money in the manner and within the period defined on it.

A **treasury bill** is a short-term (up to 52 weeks) debt security, offered exclusively within Poland, and issued by the Minister of Finance.

A **mortgage bond** entitles to return the nominal value, together with obligatory interest, payable within the periods indicated in the conditions of the issue. It may be issued by a mortgage bank.

Transactions on the WSE **derivatives market** involve the following derivatives:

A **futures contract** is an agreement between the seller of the right and its purchaser, in which the

termin, strony w ramach określonego przez giełdę standardu ustalają wartość instrumentu bazowego, po której nastąpi wykonanie umowy przez świadczenie pieniężne.

Opcja to prawo przysługujące nabywcy opcji wobec jej wystawcy do żądania w ustalonym terminie przyjęcia dostawy instrumentu bazowego po określonej z góry cenie zwanej ceną wykonania (opcja sprzedaży z dostawą), zapłaty kwoty zależnej od różnicy między ceną rynkową instrumentu bazowego a ceną wykonania (opcja kupna) lub zapłaty kwoty zależnej od różnicy między ceną wykonania a rynkową (opcja sprzedaży).

Jednostka indeksowa reprezentuje wszystkie akcje tworzące dany indeks, jej nabycie jest więc równoważne zakupowi całego koszyka akcji wchodzących w skład danego indeksu.

5. Transakcje sesyjne zawierane są, na każdy papier wartościowy, w jednym z dwóch systemów: notowań ciągłych oraz notowań jednolitych z podwójnym fixingiem.

W systemie **notowań ciągłych** transakcje zawierane są na podstawie przyjmowanych na bieżąco zleceń i realizowane po uzgodnieniu oferty kupującego i sprzedającego do czasu ogłoszenia kursu zamknięcia.

W systemie **notowań jednolitych z podwójnym fixingiem** (kurs jednolity dwukrotny) kurs jest w określonym czasie trwania sesji korygowany poprzez interwencje Giełdy.

Transakcje pakietowe polegają na operacjach papierami wartościowymi, pod warunkiem że wartość transakcji jest równa lub wyższa od minimalnej kwoty określonej w regulaminie GPW, a cena instrumentu finansowego nie przekracza maksymalnej różnicy między kursem uzgodnionym między inwestorami a kursem danego instrumentu na sesji giełdowej. Transakcje te określa się jako **pozasesyjne**, gdyż treść umowy jest wcześniej uzgadniana między stronami.

Wartość obrotów dotyczy wartości transakcji kupna-sprzedaży danego instrumentu finansowego.

6. Giełdowa kapitalizacja spółki jest to jej wartość rynkowa stanowiąca iloczyn zarejestrowanych w sądowym rejestrze akcji danej spółki i kursu ustalonego w momencie zamknięcia sesji giełdowej. Analogicznie oblicza się kapitalizację spółek na regulowanym rynku pozagiełdowym.

Wolumen obrotu to łączna liczba instrumentów finansowych, które zmieniły w badanym okresie właściciela.

7. Zmiany wartości rynkowej spółek odzwierciedlają **indeksy giełdowe**, m.in.:

Warszawski Indeks Giełdowy WIG jest najstarszym indeksem giełdowym, obliczanym od pierwszej sesji giełdowej. Podstawowe wartości indeksu obliczane są na podstawie cen akcji wszystkich spółek giełdowych, notowanych na głównym rynku GPW, jeśli w wolnym obrocie znajduje się co najmniej 10% akcji o równoważności 1 mln euro. WIG jest indeksem dochodowym i przy jego obliczaniu uwzględnia się dochód z tytułu dywidend i praw poboru. Początkowy poziom indeksu z dnia 16 kwietnia 1991 r. wyniósł 1000 punktów.

parties define the value of the base instrument, within the standards strictly defined by the stock exchange, in which the contract will be fulfilled through monetary benefit.

An **option** is the right vested applicable to the purchaser, in respect of the issuer, to require within a set period the acceptance of the supply of the base instrument at the price defined in advance, referred to as the strike price (the sales option with delivery), or the payment of the amount dependent on the difference between the market price of the base instrument and the strike price (the purchase option), or the amount dependent on the strike price and the market price (the sales option).

An **index participation unit** represents all shares forming the index, thus being equivalent to purchasing an investment portfolio comprising this index.

5. Electronic order book session transactions are concluded in respect of each security, in one of two systems — continuous trading and single-price quotation with double fixing.

Transactions within **continuous trading** are concluded on the basis of currently-received orders, and are executed upon reaching an agreement between the purchaser's and the seller's offers until the quotation closing date.

Within **single price quotation with double fixing** (single price two auctions), the quotation during a given session is adjusted through the Stock Exchange intervention.

Block trades involve securities operations, on condition that the transaction value corresponds to or is higher than the minimum amount defined in the WSE regulations, and the financial instrument price does not exceed the maximum difference between the quotation agreed upon by investors and the quotation for a given instrument during the market session. These transactions are defined as **negotiated deals session transactions**, since the agreement content is subject to prior arrangement between the parties.

The value of turnover concerns the value of purchase-sell transactions of a given financial instrument.

6. Market capitalisation of company is the market value of the company and is accounted as the product of the shares of a given company entered in the court register and the quotation defined upon the market session closing. Capitalisation of companies on the regulated off-exchange market is calculated analogically.

The volume of turnover is the total number of financial instruments whose owners have changed within the surveyed period.

7. Changes in the market value of stock exchange companies are reflected by **market indices**, i.a.:

The **Warsaw Stock Exchange Index WIG** is the oldest stock exchange index, calculated since the first market session. The basic index values are calculated on the basis of the prices of shares of all stock exchange companies listed on the main market of GPW, with at least 10% of freely-traded shares with a value equivalent to 1 million euro. WIG is a total-return index, and the revenues from both dividends and pre-emptive rights are taken into account in its calculation. The initial level of the index on 16th April 1991 was 1000 points.

Warszawski Indeks Giełdowy Spółek Krajowych WIG Poland — od 2003 r. — wyliczany według metodologii stosowanej do indeksu WIG, na podstawie portfela akcji krajowych spółek giełdowych.

Warszawski Indeks Giełdowy WIG20 jest indeksem cenowym największych spółek giełdowych. Wartość indeksu obliczana jest na podstawie obrotów i cen akcji 20 spółek giełdowych. Początkowy poziom indeksu z dnia 16 kwietnia 1994 r. wyniósł 1000 punktów.

Warszawski Indeks Giełdowy WIG30 jest indeksem cenowym; wartość indeksu obliczona jest na podstawie wartości portfela akcji 30 największych i najbardziej płynnych spółek z głównego rynku GPW. Wartość bazowa indeksu została ustalona na dzień 28 grudnia 2012 r. i wynosiła 2583 punkty.

Warszawski Indeks Giełdowy mWIG40 jest indeksem cenowym; zastąpił on indeks MIDWIG (do 2006 r.), pokrywa średnie pod względem wartości rynkowej i obrotów spółki giełdowe. Wartość indeksu obliczana jest na podstawie obrotów i cen akcji 40 spółek giełdowych. Początkowy poziom indeksu z dnia 31 grudnia 1997 r. wyniósł 1000 punktów.

Warszawski Indeks Giełdowy sWIG80 jest indeksem cenowym; zastąpił on indeks WIRR (do 2006 r.). Swoim portfelem pokrywa on mniejsze niż WIG20 i mWIG40 spółki giełdowe. Wartości indeksu obliczane są na podstawie obrotów i cen akcji 80 spółek giełdowych. Początkowy poziom indeksu z dnia 29 grudnia 1994 r. wyniósł 1000 punktów.

Indeksy WIG20short i WIG20lev są to indeksy pochodne od indeksu WIG20; obliczane od 4 maja 2009 r. według metodologii WIG20. Początkowy poziom indeksów wyniósł 2655 punktów i był równy wartości zamknięcia indeksu WIG20 w dniu 31 grudnia 2005 r.

NCIndex jest indeksem dochodowym, obliczanym na podstawie portfela wszystkich spółek notowanych na rynku NewConnect. Początkowy poziom indeksu z dnia 30 sierpnia 2007 r. wyniósł 100 punktów. W 2013 r. zmieniono wartość bazową indeksu na 1000 punktów.

Zakłady ubezpieczeń

1. Działalność ubezpieczeniowa jest prowadzona przez zakłady ubezpieczeń zorganizowane w formie spółek akcyjnych lub towarzystw ubezpieczeń wzajemnych na podstawie zezwolenia organu nadzoru na przyjmowanie do ochrony ustawowo zdefiniowanych rodzajów ryzyka skutków zdarzeń losowych. Przez **bezpośrednią działalność ubezpieczeniową** rozumie się wykonywanie czynności związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony w zamian za składkę wnoszoną przez podmioty ubezpieczające się. Ubezpieczenia gospodarcze dzielą się na **ubezpieczenia na życie** (dział I) oraz **pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe** (dział II). Zakłady ubezpieczeń prowadzą również

The **Warsaw Stock Exchange Index of Domestic Companies WIG Poland** — since 2003 — is calculated according to the WIG index methodology, on the basis of the shares portfolio of domestic companies.

The **Warsaw Stock Exchange Index WIG20** is a price index of the largest companies quoted on the Stock Exchange. It is calculated on the basis of stock exchange turnover and the prices of shares in the 20 leading companies. The initial level of the index on 16th April 1994 was 1000 points.

The **Warsaw Stock Exchange Index WIG30** is a price index calculated on the basis on the value of portfolio of 30 major and most liquid companies on the Warsaw Stock Exchange main market. The base value of WIG30 index was set at 28th December 2012 at the level of 2583 points.

The **Warsaw Stock Exchange Index mWIG40** is a price index, replacing the Warsaw Stock Exchange Index MIDWIG (existing until 2006), which covers medium-sized companies in terms of the stock exchange value and turnover. It is calculated on the basis of the turnover value and the prices of shares of 40 companies. The initial level of the index on 31st December 1997 was 1000 points.

The **Warsaw Stock Exchange Index sWIG80** is a price index, replacing Warsaw Stock Exchange Index WIRR (existing until 2006). It covers with its portfolio listed companies smaller than WIG20 and mWIG40. It is calculated on the basis of the turnover value and the prices of shares of 80 companies. The initial level of the index on 29th December 1994 was 1000 points.

WIG20short and WIG20lev indices are indices based on the WIG20 index values, calculated since 4th May 2009 according to the methodology of WIG20. The initial level of indices was 2655 points and equalled the WIG20 closing value on 31st December 2005.

The **NCIndex** is a total-return index, calculated on the basis of the shares of portfolio of all companies quoted on the NewConnect market. The initial level of the index on 30th August 2007 was 100 points. In 2013 the first value of index was changed for 1000 points.

Insurance companies

1. Insurance activity is conducted by insurance companies organised in the form of joint stock companies or mutual insurance associations on the basis of a permit granted by a supervisory body to cover legally defined types of risk related to the consequences of fortuitous events. **Direct insurance activity** is understood as performing activities connected with offering and providing the cover in lieu of premiums contributed by the insured entities. Business insurance is divided into **life insurance** (division I) and **non-life insurance** (division II). Insurance companies offer also **indirect insurance** consisting in transferring to another insurance

ubezpieczenia pośrednie polegające na przekazaniu do innego zakładu ubezpieczeń części ryzyka wraz z częścią składki (**reasekuracja bierna**) lub przyjęciu tego ryzyka wraz z częścią składki (**reasekuracja czynna**).

2. Zakłady ubezpieczeniowe są zobowiązane do tworzenia **rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**, przeznaczonych na realizację ich zobowiązań finansowych wobec ubezpieczających się podmiotów.

3. Zawarcie ubezpieczenia następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej. Umowa ma charakter dobrowolny, jednakże obowiązkową ochroną ubezpieczeniową objęto niektóre rodzaje ryzyka, z uwagi na powszechny charakter ich występowania i skutki społeczne. Do takich ubezpieczeń należą m.in. ubezpieczenia: odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów; odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego; budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

Otwarte fundusze emerytalne

1. **Otwarte fundusze emerytalne (OFE)** zostały powołane ustawą z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1906, z późniejszymi zmianami); ich działalność reguluje także ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717). OFE rozpoczęły działalność w dniu 1 marca 1999 r.

Otwarte fundusze emerytalne mają osobowość prawną, a czas ich trwania jest nieograniczony. Przedmiotem ich działalności jest gromadzenie i lokowanie środków pieniężnych z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego. Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 października 2014 r. (Dz. U. poz. 1418) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zaprzestaje przekazywania składek do OFE na 10 lat przed osiągnięciem przez ubezpieczonego wieku emerytalnego. Od tego momentu OFE przekazuje stopniowo środki zgromadzone przez ubezpieczonego do ZUS.

Każdy otwarty fundusz emerytalny jest zarządzany i reprezentowany w stosunkach z osobami trzecimi przez **Powszechne Towarzystwo Emerytalne (PTE)**, zorganizowane w formie spółki akcyjnej. Towarzystwo tworzy fundusz i zarządza nim odpłatnie.

2. Zgodnie z regulacją ustawową z 1997 r. osoby urodzone między 1 stycznia 1949 r. a 31 grudnia 1968 r. (które wybrały repartycyjno-kapitałowy system emerytalny) i obowiązkowo, osoby urodzone od 1 stycznia 1969 r. oszczędzają na emeryturę w dwóch filarach. Filar I tworzy składka gromadzona na indywidualnym koncie w ZUS. Filar II powstaje z części składki na ubezpieczenie emerytalne (wynoszącej do 30 kwietnia 2011 r. 7,3%, od

company part of risk together with part of the premium (**outward reinsurance**), or in accepting this risk with a part of the premium (**inward reinsurance**).

2. Insurance companies are obliged to build **technical-insurance reserves**, allocated to meet the financial obligations against the insured.

3. Insurance is taken up on the basis of a civil law agreement. The agreement is voluntary. However, certain types of risk have been covered by compulsory insurance, due to their common occurrence and social effects. Such insurance includes, among others: third-party liability insurance of owners of motor vehicles; third-party liability insurance of farmers; insurance of farm buildings.

Open pension funds

1. The **open pension funds (OFE)** were established by the Law on the Organisation and Operation of Pension Funds dated 28th August 1997 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1906, with later amendments); their activity is regulated by the Law dated 6th December 2013 amending other acts in connection with the determination of rules of pension payments from the funds collected in open pension funds (Journal of Laws item 1717). The activity of OFE was started on 1st March 1999.

Open pension funds have legal personality and their period of operation is unlimited. The scope of their activity is accumulating and investing monetary funds for disbursement to fund members upon reaching retirement age. According to the Law dated 6th December 2013 and the decree of the Council of Ministers dated 1st October 2014 (Journal of Laws item 1418) the Social Insurance Institution (ZUS) ceases to transfer contributions to OFE 10 years before the insured reaches retirement age. From this moment OFE gradually transfer contribution collected by the insured to the ZUS.

Each open pension fund is managed and represented in relation to third parties by **General Pension Societies (PTE)**, operating as a joint stock company. Each PTE establishes a fund and manages it on a non-gratuitous basis.

2. According to the regulation of 1997, persons born between 1st January 1949 and 31st December 1968 (who selected capital and repartition pension system) and, obligatorily, persons born since 1st January 1969 save for their pension in two pillars. Pillar I consists of the contribution collected in the individual account in the ZUS. Pillar II results from a part of the pension contribution (amounting until 30th April 2011 to 7.3%, from 1st May 2011 to 31st December 2012 — to 2.3%, from 1st January

1 maja 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. — 2,3%, od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. — 2,8%, a od 1 do 31 stycznia 2014 r. — 3,1% podstawy wymiaru składki), która jest przekazywana z ZUS do OFE.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. obowiązującą od 1 lutego 2014 r. członkom OFE (w tym nowym) ZUS na podstawie oświadczenia woli przekazuje 2,92% składki do OFE, natomiast pozostała jej część (tj. 4,38%) jest zapisywana na subkoncie w ZUS. Dla pozostałych osób, które nie złożyły oświadczenia woli, całość składki (7,30%) jest zapisywana na subkoncie w ZUS.

3. Składka przekazywana z ZUS do OFE jest przekształcana w **jednostki rozrachunkowe** danego funduszu i księgowana na indywidualnych rachunkach ubezpieczonych. Przyrost wartości zgromadzonych środków (składek) następuje w wyniku zwiększenia liczby jednostek (poprzez wpłaty kolejnych składek) oraz wzrostu wartości jednostki w efekcie prowadzonej przez fundusz polityki inwestycyjnej. Wartość jednostki, liczona jako stosunek aktywów netto funduszu (aktywów ogółem pomniejszonych o zobowiązania ogółem) i liczby wyemitowanych jednostek, stanowi bazę do wyliczenia **stopy zwrotu** każdego funduszu i **średniej ważonej stopy zwrotu** wszystkich funduszy łącznie.

Fundusz lokuje swoje aktywa dążąc do osiągnięcia maksymalnego stopnia bezpieczeństwa i rentowności dokonywanych lokat.

Limity inwestycyjne określają politykę inwestycyjną otwartych funduszy emerytalnych i kategorie lokat, w które mogą inwestować.

to 31st December 2013 — to 2.8% and from 1st to 31st January 2014 — 3.1% of the contribution assessment base), which is transferred from the ZUS to OFE.

According to the legal regulation dated 6th December 2013 in force since 1st February 2014 the members of OFE (including new), the ZUS on the basis of a declaration of intent transmits 2.92% contribution to pension funds, while the remaining part (i.e. 4.38%) is recorded on the sub-accounts in the ZUS. For other persons, who have not submitted their declaration of intent, the entire contribution (7.30%) is recorded on the sub-accounts in the ZUS.

3. Contributions transferred from the ZUS to OFE are converted into **clearance units** of the given fund and booked into the individual accounts of the insured. The increase in the value of accumulated funds (contributions) occurs as a result of increasing the number of clearance units (through the payment of subsequent contributions) as well as the growth in the value of a single clearance unit resulting from the investment policy conducted by the selected OFE. The value of a clearance unit, calculated as the relation of OFE's net assets (total assets less total liabilities) and the number of issued clearance units, is the basis for calculating the **return rate** of each OFE and the combined **weighted average return rate** of all OFEs.

OFE invest their assets seeking to maximise the security and profitability on funds invested.

Investment limits determine the investment policy of open pension funds as well as the types of investments.

Pieniądz i banki

Money and banks

Uwaga do tablic 1—5

Aktywa w tabl. 1, 2 i 5 prezentowane są bez pomniejszania należności o utworzone rezerwy, umorzenia i odpisy aktualizacyjne (wyjątek stanowią papiery wartościowe, które wykazano w wartości bilansowej), natomiast w tabl. 3 i 4 — w ujęciu netto.

Note to tables 1—5

Assets in tables 1, 2 and 5 are presented with no deduction of established provisions, accumulated depreciation or valuation allowances (with the exception of securities, which are presented at balance sheet value), in tables 3 and 4 — in net terms.

TABLE 1 (499). **BILANS SKONSOLIDOWANY MONETARNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
CONSOLIDATED BALANCE SHEET OF MONETARY FINANCIAL INSTITUTIONS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
AKTYWA ASSETS							
O G Ó Ł E M	1345107	1861631	2059942	2234549	100,0	100,0	TOTAL
Aktywa zagraniczne	331431	451322	483804	544419	24,6	24,4	External assets
Kredyty i inne należności od podmiotów krajowych sektor instytucji rządowych i samorządowych	782983	1075599	1168175	1250948	58,2	56,0	Loans to domestic residents
pozostałe sektory krajowe	58331	80714	85723	87647	4,3	3,9	general government
Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe sektor instytucji rządowych i samorządowych	724652	994885	1082452	1163300	53,9	52,1	other domestic residents
pozostałe sektory krajowe	156234	240562	314718	340907	11,6	15,3	Holdings of debt securities issued by domestic residents
Akcje i pozostałe udziały kapitałowe wyemitowane przez podmioty krajowe — pozostałe sektory krajowe	151013	212104	286280	314823	11,2	14,1	general government
Aktywa trwałe	5221	28459	28437	26084	0,4	1,2	other domestic residents
Pozostałe aktywa	5518	12637	14294	18508	0,4	0,8	Holdings of shares and other equity issued by domestic residents — other domestic residents
	41225	51475	53221	54777	3,1	2,5	Fixed assets
	27717	30036	25731	24991	2,1	1,1	Remaining assets
PASYWA LIABILITIES							
O G Ó Ł E M	1345107	1861631	2059942	2234549	100,0	100,0	TOTAL
Pasywa zagraniczne	241102	264219	251276	254141	17,9	11,4	External liabilities
Depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	44847	36964	49176	65928	3,3	3,0	Deposits of central government
Depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych	697462	1024812	1160623	1261936	51,9	56,5	Deposits of other domestic residents
bieżące	356485	542409	721888	809141	26,5	36,2	overnight
terminowe ^b	334539	475136	432256	441556	24,9	19,8	term ^b
operacje z przyrzeczeniem odkupu	6438	7267	6478	11240	0,5	0,5	repurchase agreements
Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)	92707	149716	184486	203212	6,9	9,1	Currency in circulation (excluding bank vault cash)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	24702	47825	78207	83614	1,8	3,7	Debt securities issued
Kapitał i rezerwy	203416	293725	279417	309363	15,1	13,8	Capital and reserves
Pozostałe pasywa	43834	44063	55180	54097	3,3	2,4	Remaining liabilities
Saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych	-3467	307	1578	2258	x	x	Excess of inter-monetary financial institutions liabilities

a Łącznie z jednostkami uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego (503 mln zł) nieuwzględnionymi w dalszym podziale. b Do 2015 r. — terminowe oraz z terminem wypowiedzenia do 3 miesięcy włącznie.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

a Including money market fund units (PLN 503 million) not included in further division. b Until 2015 — term and redeemable at notice up to 3 months.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 2 (500). **BILANS BANKÓW KOMERCYJNYCH W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE OF COMMERCIAL BANKS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
AKTYWA ASSETS		
OGÓŁEM	1748425	TOTAL
Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	119560	Cash, cash balances at central banks and other demand deposits
Kredyty i zaliczki	1158644	Loans and advances
w tym sektor instytucji rządowych i samorządowych	77877	of which general government
Instrumenty dłużne	394475	Debt instruments
w tym wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	313590	of which issued by general government
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych	18556	Investments in subsidiaries, joint ventures and associates
Inne aktywa finansowe	17927	Other financial assets
Nieruchomości inwestycyjne i rzeczowe aktywa trwałe	8368	Tangible assets
Pozostałe aktywa	30896	Other assets
PASYWA LIABILITIES		
OGÓŁEM	1748425	TOTAL
Zobowiązania finansowe	1515711	Financial liabilities
w tym depozyty	1239876	of which deposits
w tym sektora instytucji rządowych i samorządowych	74050	of which general government
Kapitał i rezerwy	195614	Equity and provisions
w tym kapitał własny	191763	of which equity
Pozostałe pasywa	37100	Other liabilities

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego. Z powodu zmian w sprawozdawczości banków dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Source: data of the National Bank of Poland. Due to changes in the reporting of banks, data for 2018 are not fully comparable with those for previous years.

TABL. 3 (501). **BILANS BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE OF COOPERATIVE BANKS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
AKTYWA ASSETS		
OGÓŁEM	138281	TOTAL
Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	9594	Cash, cash balances at central banks and other demand deposits
Kredyty i zaliczki	103200	Loans and advances
w tym sektor instytucji rządowych i samorządowych	9561	of which general government
Instrumenty dłużne	20370	Debt instruments
w tym wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	5507	of which issued by general government
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych	0,0	Investments in subsidiaries, joint ventures and associates
Inne aktywa finansowe	1500	Other financial assets
Nieruchomości inwestycyjne i rzeczowe aktywa trwałe	2335	Tangible assets
Pozostałe aktywa	1282	Other assets

TABL. 3 (501). **BILANS BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W 2018 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE OF COOPERATIVE BANKS IN 2018 (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
PASYWA LIABILITIES		
OGÓŁEM	138281	TOTAL
Zobowiązania finansowe	124703	Financial liabilities
w tym depozyty	123253	of which deposits
w tym sektora instytucji rządowych i samorządowych	9397	of which general government
Kapitał i rezerwy	12936	Equity and provisions
w tym kapitał własny	12266	of which equity
Pozostałe pasywa	642	Other liabilities

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego. Z powodu zmian w sprawozdawczości banków dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Source: data of the National Bank of Poland. Due to changes in the reporting of banks, data for 2018 are not fully comparable with those for previous years.

TABL. 4 (502). **BILANS SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE OF COOPERATIVE SAVINGS AND CREDIT UNIONS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
AKTYWA ASSETS		
OGÓŁEM	9574,5	TOTAL
Aktywa finansowe	9084,8	Financial assets
w tym kredyty i pożyczki	5907,2	of which loans and advances
Rzeczowe aktywa trwałe	69,0	Tangible fixed assets
Wartości niematerialne i prawne	9,8	Intangible assets
Rozliczenia międzyokresowe	123,6	Accruals
Inne aktywa	287,2	Other assets
PASYWA LIABILITIES		
OGÓŁEM	9574,5	TOTAL
Zobowiązania finansowe	9129,7	Financial liabilities
w tym oszczędności	9048,3	of which savings
Rezerwy	45,0	Provisions
Fundusze specjalne i inne zobowiązania	65,3	Special funds and other commitments
Fundusze własne	302,1	Own funds
Pozostałe pasywa	32,4	Other liabilities

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego. Dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmiany w sprawozdawczości.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority. Data for 2018 are not fully comparable with those for previous years due to changes in reporting.

TABL. 5 (503). **PODAŻ PIENIĄDZA M3 I CZYNNIKI JEGO KREACJI**

Stan w dniu 31 grudnia

M3 MONEY SUPPLY AND COUNTERPARTS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
PODAŻ PIENIĄDZA (M3)	783648	1154993	1324369	1446093	100,0	100,0	M3 MONEY SUPPLY
Aktywa zagraniczne netto	90328	187103	232528	290278	11,5	20,1	External assets, net
Należności	775507	1089011	1175789	1264010	99,0	87,4	Claims
Gospodarstwa domowe	479723	632523	676362	723233	61,2	50,0	Households
Pozostałe instytucje finansowe	30789	71084	81348	93358	3,9	6,5	Other financial institutions
Przedsiębiorstwa niefinansowe	221467	326305	360526	384004	28,3	26,6	Non-financial corporations
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	3412	6068	6946	7296	0,4	0,5	Non-profit institutions serving households
Instytucje samorządowe	40116	53030	50606	56119	5,1	3,9	Local government
Fundusze zabezpieczenia społecznego	0,1	0,2	0,0	—	0,0	x	Social security funds
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	124381	201343	268824	275697	15,9	19,1	Credit to central government, net
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-206568	-322464	-352772	-383893	x	x	Other items, net

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Banku Polskiego.

S o u r c e: data of the National Bank of Poland.

TABL. 6 (504). **PODAŻ PIENIĄDZA M3**

Stan w dniu 31 grudnia

M3 MONEY SUPPLY

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	783648	1154993	1324369	1446093	100,0	100,0	T O T A L
pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)	92707	149716	184486	203212	11,8	14,1	currency in circulation (excluding bank vault cash)
depozyty i inne zobowiązania	681951	995543	1128361	1225021	87,0	84,7	deposits and other liabilities
bieżące	356485	542409	721888	809141	45,5	56,0	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	325466	453134	406473	415880	41,5	28,8	term with agreed maturity up to 2 years ^a
pozostałe składniki	8991	9734	11521	17859	1,1	1,2	other components of M3
W tym:							Of which:
Gospodarstwa domowe							Households
Depozyty i inne zobowiązania ...	421194	645989	732434	806062	53,7	55,7	Deposits and other liabilities
bieżące	226736	341115	453227	523307	28,9	36,2	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	194459	304874	279207	282755	24,8	19,6	term with agreed maturity up to 2 years ^a
Pozostałe instytucje finansowe							Other financial institutions
Depozyty i inne zobowiązania ...	36646	50818	53779	57289	4,7	4,0	Deposits and other liabilities
bieżące	13069	20302	31589	32800	1,7	2,3	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	23577	30516	22190	24489	3,0	1,7	term with agreed maturity up to 2 years ^a

^a Do 2015 r. — terminowe i zablokowane oraz w przypadku gospodarstw domowych i przedsiębiorstw niefinansowych również z terminem wypowiedzenia do 3 miesięcy włącznie.

^a Until 2015 — term and blocked and in the case of households and non-financial corporations also redeemable at notice up to 3 months.

TABL. 6 (504). **PODAŻ PIENIĄDZA (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

M3 MONEY SUPPLY (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
Przedsiębiorstwa niefinansowe							Non-financial corporations
Depozyty i inne zobowiązania ...	181260	249341	275408	287301	23,1	19,9	Deposits and other liabilities
bieżące	88307	145975	187139	199722	11,3	13,8	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	92953	103365	88269	87586	11,9	6,1	term with agreed maturity up to 2 years ^a
Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych							Non-profit institutions serving households
Depozyty i inne zobowiązania ...	14868	19540	23941	26068	1,9	1,8	Deposits and other liabilities
bieżące	8303	12518	16426	18290	1,1	1,3	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	6566	7022	7515	7779	0,8	0,5	term with agreed maturity up to 2 years ^a
Institucje samorządowe							Local government
Depozyty i inne zobowiązania ...	21595	24501	32790	32284	2,8	2,2	Deposits and other liabilities
bieżące	17156	18868	26744	27722	2,2	1,9	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	4440	5633	6046	4562	0,6	0,3	term with agreed maturity up to 2 years ^a
Fundusze zabezpieczenia społecznego							Social security funds
Depozyty i inne zobowiązania ...	6387	5354	10009	16009	0,8	1,1	Deposits and other liabilities
bieżące	2915	3630	6764	7299	0,4	0,5	overnight
terminowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie ^a	3472	1724	3245	8710	0,4	0,6	term with agreed maturity up to 2 years ^a

a Notka patrz na str. 612.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

a See footnote on page 612.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 7 (505). **BILANS PŁATNICZY POLSKI**

POLAND'S BALANCE OF PAYMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln USD		in million USD		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-25843	-2626	100	-5820	CURRENT ACCOUNT
Towary (saldo)	-14498	2464	1539	-5639	Goods (net)
Eksport fob	156540	191023	228046	256010	Exports fob
Import fob	171038	188559	226507	261649	Imports fob
Usługi (saldo)	4364	12111	20305	25584	Services (net)
Przychody	35402	45098	58739	69292	Credit
Rozchody	31038	32987	38434	43708	Debit
Dochody pierwotne^a (saldo)	-15591	-16251	-21604	-24103	Primary income^a (net)
Przychody	12832	12612	13112	14592	Credit
Rozchody	28423	28863	34716	38695	Debit
Dochody wtórne (saldo)	-118	-950	-140	-1662	Secondary income (net)
Przychody	6836	6443	6878	6680	Credit
Rozchody	6954	7393	7018	8342	Debit

a Łącznie z dochodami majątkowymi i odsetkami.

a Including investment and interest income.

TABLE 7 (505). **BILANS PŁATNICZY POLSKI (dok.)**
 POLAND'S BALANCE OF PAYMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln USD		in million USD		
RACHUNEK KAPITAŁOWY	8611	11331	6795	12148	CAPITAL ACCOUNT
Przychody	9217	12025	7330	13730	Credit
Rozchody	606	694	535	1582	Debit
RACHUNEK FINANSOWY	-31014	753	-2756	1898	FINANCIAL ACCOUNT
Inwestycje bezpośrednie — aktywa	9516	4913	3926	1908	Direct investment — assets
Inwestycje bezpośrednie — pasywa	18395	15065	11762	16697	Direct investment — liabilities
Inwestycje portfelowe — aktywa	-142	11035	1283	519	Portfolio investment — assets
Udziałowe papiery wartościowe	649	9997	143	-1379	Equity securities
Dłużne papiery wartościowe	-791	1038	1140	1898	Debt securities
Inwestycje portfelowe — pasywa	28921	7859	5962	-3860	Portfolio investment — liabilities
Udziałowe papiery wartościowe	7395	4117	1396	876	Equity securities
Dłużne papiery wartościowe	21526	3742	4566	-4736	Debt securities
Pozostałe inwestycje — aktywa	4112	5153	6488	6213	Other investment — assets
Narodowy Bank Polski (NBP)	-28	1	-245	1	National Bank of Poland (NBP)
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	242	41	19	1234	General government
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	1864	67	594	3457	Monetary financial institutions (excluding NBP)
Pozostałe sektory ^b	2034	5044	6120	1521	Other sectors ^b
Pozostałe inwestycje — pasywa	12921	-2419	-12185	-132	Other investment — liabilities
Narodowy Bank Polski (NBP)	1709	-50	-11177	2087	National Bank of Poland (NBP)
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	2687	-34	-730	-991	General government
Monetarne instytucje finansowe (z wyłączeniem NBP)	5588	-1902	-2774	-3649	Monetary financial institutions (excluding NBP)
Pozostałe sektory ^b	2937	-433	2496	2421	Other sectors ^b
Pochodne instrumenty finansowe	603	-978	-1126	-1282	Financial derivatives
Oficjalne aktywa rezerwowe	15134	1135	-7788	7245	Official reserve assets
SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-13782	-7952	-9651	-4430	NET ERRORS AND OMISSIONS

^b Dotyczy sektorów: gospodarstw domowych, pozostałych instytucji finansowych, przedsiębiorstw niefinansowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^b Concerns sectors: households, other financial institutions, non-financial corporations and non-profit institutions serving households.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 8 (506). **ZADŁUŻENIE ZAGRANICZNE I OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE POLSKI**

Stan w dniu 31 grudnia

FOREIGN DEBT AND OFFICIAL RESERVE ASSETS OF POLAND

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zadłużenie zagraniczne brutto w mln USD	319323	331122	383047	359860	Gross foreign debt in million USD
Oficjalne aktywa rezerwowe: w milionach USD	93514	94921	113279	116965	Official reserve assets: in million USD
w relacji do średniomiesięcznych płatności za import towarów i usług ^a w miesiącach	5,5	5,3	4,7	4,8	in relation to average monthly payments for imports of goods and services ^a in months

a Na podstawie bilansu płatniczego Polski.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Banku Polskiego.

a On the basis of Poland's balance of payments.

S o u r c e: data of the National Bank of Poland.

TABL. 9 (507). **NAPŁYW KAPITAŁU Z TYTUŁU ZAGRANICZNYCH INWESTYCJI BEZPOŚREDNICH W POLSCE WEDŁUG KRAJU POCHODZENIA UDZIAŁOWCA**

FOREIGN DIRECT INVESTMENT INFLOWS IN POLAND BY ORIGIN COUNTRY OF SHAREHOLDER

K R A J E	2015	2017	2018 ^a	C O U N T R I E S
	w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	57563,4	34665,3	50372,3	T O T A L
w tym:				of which:
Australia	42,9	-17,9	16,5	Australia
Austria	3047,5	4955,6	-1617,3	Austria
Belgia i Luksemburg	9905,3	7783,3	8188,3	Belgium and Luxembourg
Cypr	4407,1	6050,5	4993,3	Cyprus
Czechy	1520,5	2850,4	2021,2	Czech Republic
Dania	629,9	-128,4	446,7	Denmark
Finlandia	-146,3	190,6	136,8	Finland
Francja	-313,3	-3454,0	-561,0	France
Grecja	10,4	-38,7	33,4	Greece
Hiszpania	3757,8	1882,3	-7203,4	Spain
Holandia	13189,6	-6572,6	31615,1	Netherlands
Irlandia	265,5	852,1	-1413,9	Ireland
Japonia	-413,2	691,9	477,8	Japan
Kanada	127,6	65,1	88,8	Canada
Korea Południowa	324,7	696,6	366,7	South Korea
Liechtenstein	0,4	11,4	22,5	Liechtenstein
Niemcy	10515,0	14224,8	6738,0	Germany
Norwegia	-29,2	642,3	653,8	Norway
Portugalia	-812,4	-24,7	783,4	Portugal
Rosja	38,3	283,7	163,7	Russia
Słowacja	-930,7	386,6	593,2	Slovakia
Słowenia	-25,7	13,3	-36,1	Slovenia
Stany Zjednoczone	-3051,5	2764,4	-1043,3	United States
Szwajcaria	1612,3	1693,5	1777,0	Switzerland
Szwecja	2899,5	2353,6	-2498,5	Sweden
Turcja	-36,7	55,9	-24,6	Turkey
Węgry	498,6	3782,1	-1170,0	Hungary
Wielka Brytania	9938,5	-238,9	-1403,2	United Kingdom
Włochy	456,1	-8255,2	813,6	Italy

a Dane nieostateczne.

U w a g a. Znak (-) oznacza wycofanie (odpływ) kapitału z Polski.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Banku Polskiego.

a Preliminary data.

N o t e. (-) signifies the withdrawal (outflow) of capital from Poland.

S o u r c e: data of the National Bank of Poland.

TABL. 10 (508). **ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ZAGRANICZNYCH INWESTYCJI BEZPOŚREDNICH W POLSCE WEDŁUG KRAJU POCHODZENIA UDZIAŁOWCA**

Stan w dniu 31 grudnia

FOREIGN DIRECT INVESTMENT POSITIONS IN POLAND BY ORIGIN COUNTRY OF SHAREHOLDER

As of 31st December

KRAJE	2015	2017	2018 ^a	COUNTRIES
	w mln zł	in million PLN		
OGÓŁEM	725552	836842	859096	TOTAL
w tym:				of which:
Australia	13,4	9,5	-81,9	Australia
Austria	26878	35618	34241	Austria
Belgia i Luksemburg	116817	143089	149318	Belgium and Luxembourg
Cypr	26054	29595	30176	Cyprus
Czechy	3005	5872	7838	Czech Republic
Dania	13909	13938	14539	Denmark
Finlandia	6239	5894	5644	Finland
Francja	76621	77271	77921	France
Grecja	179	149	175	Greece
Hiszpania	44244	51412	40789	Spain
Holandia	134827	156110	183363	Netherlands
Irlandia	8356	6479	5015	Ireland
Japonia	3008	3110	3594	Japan
Kanada	1198	1175	1259	Canada
Korea Południowa	3501	3878	4209	South Korea
Liechtenstein	201	313	348	Liechtenstein
Niemcy	109861	148036	149938	Germany
Norwegia	3003	6152	6602	Norway
Portugalia	4645	6471	7007	Portugal
Rosja	1573	1544	1703	Russia
Słowacja	624	1075	1661	Slovakia
Słowenia	269	284	281	Slovenia
Stany Zjednoczone	18781	20606	18128	United States
Szwajcaria	20672	24863	25424	Switzerland
Szwecja	16652	17902	15066	Sweden
Turcja	204	399	372	Turkey
Węgry	2206	5544	5530	Hungary
Wielka Brytania	38003	40562	33911	United Kingdom
Włochy	36125	21649	21066	Italy

a Dane nieostateczne.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

a Preliminary data.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 11 (509). ŚREDNIE KURSY NIEKTÓRYCH WALUT W NARODOWYM BANKU POLSKIM^aAVERAGE EXCHANGE RATES OF SOME CURRENCY IN THE NATIONAL BANK OF POLAND^a

LATA YEARS	I—XII	Miesiące Months											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w zł in PLN											
100 DOLARÓW AMERYKAŃSKICH 100 UNITED STATES DOLLARS													
2010	301,57	285,18	293,85	286,72	287,99	321,37	335,71	319,50	308,94	303,18	284,82	289,13	301,97
2015	377,01	367,39	367,66	381,38	373,47	365,20	371,03	377,34	376,85	375,13	378,07	395,71	394,17
2017	377,77	411,66	404,87	401,84	395,62	380,70	375,04	368,05	361,27	357,99	363,03	360,31	354,82
2018	361,34	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76	370,95	371,75	368,37	374,95	378,66	376,91
100 EURO 100 EUROS													
2010	399,46	407,20	401,55	389,19	387,04	405,21	410,25	408,18	398,72	395,58	395,62	395,31	399,59
2015	418,39	427,97	417,76	412,78	402,91	407,83	415,97	415,40	419,36	421,69	424,60	425,03	429,05
2017	425,76	437,06	430,97	429,21	423,85	420,40	420,83	423,61	426,65	427,02	426,68	422,93	420,16
2018	426,23	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54	433,01	428,73	429,92	430,60	430,29	429,05
100 FUNTÓW SZTERLINGÓW 100 POUNDS STERLING													
2010	465,75	461,35	458,23	431,60	441,72	471,67	495,33	488,66	483,59	471,66	451,51	461,62	471,58
2015	576,37	557,58	563,30	571,14	557,07	565,54	577,40	587,09	587,47	576,26	579,93	601,44	591,19
2017	486,01	507,52	505,49	495,56	499,45	491,89	479,72	477,97	468,54	476,19	478,87	476,07	476,28
2018	481,70	471,12	472,01	476,61	480,84	487,71	490,16	488,06	478,18	481,15	488,10	488,19	477,80
100 FRANKÓW SZWAJCARSKICH 100 SWISS FRANCS													
2010	289,51	275,73	273,71	268,85	269,97	285,04	297,78	303,08	297,25	301,96	293,58	294,32	311,55
2015	392,00	392,73	392,22	389,12	388,12	392,11	398,17	396,27	389,29	386,05	390,37	392,36	396,23
2017	383,49	407,92	404,24	400,88	395,34	385,80	387,08	382,91	374,71	372,20	369,68	363,28	359,38
2018	369,18	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70	372,63	375,66	380,86	377,23	378,08	379,75
100 RUBLI 100 ROUBLES													
2010	9,93	9,55	9,74	9,70	9,87	10,57	10,76	10,43	10,17	9,84	9,38	9,33	9,79
2015	6,22	5,75	5,72	6,35	7,09	7,20	6,79	6,59	5,76	5,62	6,00	6,08	5,64
2017	6,48	6,87	6,93	6,93	7,01	6,66	6,48	6,16	6,06	6,21	6,29	6,11	6,06
2018	6,35	6,03	5,93	5,98	5,63	5,81	5,88	5,90	5,61	5,45	5,69	5,71	5,59

a Kursy urzędowe.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

a Official rates.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 12 (510). STOPY PROCENTOWE NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Stan na koniec roku

INTEREST RATES OF THE NATIONAL BANK OF POLAND

As of the end of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w %		in %		
Stopa: redyskonta weksli	3,75	1,75	1,75	1,75	Rediscount rate
lombardowa	5,00	2,50	2,50	2,50	Lombard rate
referencyjna ^a	3,50	1,50	1,50	1,50	Reference rate ^a
depozytowa	2,00	0,50	0,50	0,50	Deposit rate

a Minimalna rentowność 7-dniowych bonów pieniężnych w operacjach rynku otwartego.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

a Minimum yield of 7-day money market bills in open market operations.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 13 (511). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY BANKÓW KOMERCYJNYCH W 2018 R.**
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF COMMERCIAL BANKS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
Przychody z działalności operacyjnej	102088,7	Revenues from operating activity
w tym:		of which:
odsetki	55583,2	interest
opłaty i prowizje	15694,7	fee and commission
przychody z tytułu aktywów i zobowiązań oraz różnic kursowych	25514,9	revenues from assets and liabilities and exchange differences
pozostałe przychody operacyjne	3791,4	other operating income
Koszty działalności operacyjnej	84881,2	Costs of operating activity
w tym:		of which:
odsetki	14626,6	interest
opłaty i prowizje	4440,3	fee and commission
koszty z tytułu aktywów i zobowiązań oraz różnic kursowych	21652,2	costs of assets and liabilities and exchange differences
koszty administracyjne	30143,6	administrative expenses
w tym koszty pracownicze	14781,3	of which staff expenses
amortyzacja	2707,9	depreciation
rezerwy lub odwrócenie rezerw	577,4	provisions or reversal of provisions
utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	8329,6	impairment or reversal of impairment on financial assets not measured at fair value through profit or loss
Wynik finansowy działalności operacyjnej	17207,5	Financial result from operating activity
Wynik finansowy przed opodatkowaniem z tytułu działalności kontynuowanej	17536,2	Financial result before tax from continuing operations
zysk	19707,6	profit
strata	2171,5	loss
Obciążenie lub przychody podatkowe związane z zyskami i stratami z tytułu działalności kontynuowanej	4939,9	Tax expense or income related to profit and loss from continuing operations
Wynik finansowy netto	12409,7	Net financial result
zysk netto	15089,8	net profit
strata netto	2680,1	net loss

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Banku Polskiego. Z powodu zmian w sprawozdawczości banków dane za 2018 r. nie są pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

S o u r c e: data of the National Bank of Poland. Due to changes in the reporting of banks, data for 2018 are not fully comparable with those for previous years.

TABLE 14 (512). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W 2018 R.**^a
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF COOPERATIVE BANKS IN 2018^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
Przychody z działalności operacyjnej	6206,0	Revenues from operating activity
w tym:		of which:
odsetki	4737,9	interest
opłaty i prowizje	1153,2	fee and commission
przychody z tytułu aktywów i zobowiązań oraz różnic kursowych	80,7	revenues from assets and liabilities and exchange differences
pozostałe przychody operacyjne	232,8	other operating income
Koszty działalności operacyjnej	5366,7	Costs of operating activity
w tym:		of which:
odsetki	1019,4	interest
opłaty i prowizje	137,5	fee and commission
koszty z tytułu aktywów i zobowiązań oraz różnic kursowych	7,1	costs of assets and liabilities and exchange differences
koszty administracyjne	3169,2	administrative expenses
w tym koszty pracownicze	2139,7	of which staff expenses
amortyzacja	188,8	depreciation
rezerwy lub odwrócenie rezerw	68,1	provisions or reversal of provisions
utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	673,4	impairment or reversal of impairment on financial assets not measured at fair value through profit or loss
Wynik finansowy działalności operacyjnej	839,3	Financial result from operating activity
Wynik finansowy przed opodatkowaniem z tytułu działalności kontynuowanej	839,9	Financial result before tax from continuing operations
zysk	958,7	profit
strata	118,8	loss
Obciążenie lub przychody podatkowe związane z zyskami i stratami z tytułu działalności kontynuowanej	235,8	Tax expense or income related to profit and loss from continuing operations
Wynik finansowy netto	603,5	Net financial result
zysk netto	703,9	net profit
strata netto	100,4	net loss

^a Dotyczy banków zrzeszonych w bankach zrzeszających oraz działających samodzielnie.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego. Z powodu zmian w sprawozdawczości banków dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

^a Concerns banks affiliated to affiliating banks and operating individually.

Source: data of the National Bank of Poland. Due to changes in the reporting of banks, data for 2018 are not fully comparable with those for previous years.

TABL. 15 (513). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH W 2018 R.^a**REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF COOPERATIVE SAVINGS AND CREDIT UNIONS IN 2018^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In million PLN	SPECIFICATION
Wynik działalności kas	439,6	Result on unions' activity
w tym wynik z tytułu odsetek	650,4	of which net interest income
Koszty działania kas	376,1	Costs of unions' activity
w tym koszty pracownicze	142,9	of which staff expenses
Wynik finansowy działalności operacyjnej	57,8	Financial result on operating activity
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych	0,0	Balance of extraordinary profits and losses
Wynik finansowy brutto	57,8	Gross financial result
zysk brutto	94,3	gross profit
strata brutto	36,5	gross loss
Obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego brutto	10,6	Obligatory encumbrances on gross financial result
Wynik finansowy netto	47,2	Net financial result
zysk netto	84,1	net profit
strata netto	36,9	net loss

a Dane dotyczą 30 kas.

Ź r ó d ł o: dane Komisji Nadzoru finansowego. Dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmiany w sprawozdawczości.

a Data concern 30 unions.

S o u r c e: data of the Polish Financial Supervision Authority. Data for 2018 are not fully comparable with those for previous years due to changes in reporting.

TABL. 16 (514). **KAPITAŁ (fundusz) PODSTAWOWY BANKÓW^a**

Stan w dniu 31 grudnia

ISSUED CAPITAL OF BANKS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	22967,0	29037,0	40151,0	36865,3	100,0	100,0	TOTAL
W tym zagraniczny ^b	14475,1	13599,6	12906,2	9876,9	63,0	26,8	Of which foreign ^b
w tym:							of which:
Francja	2338,7	1321,3	1346,3	1541,1	10,2	4,2	France
Niemcy	2154,1	3216,7	3316,4	2277,5	9,4	6,2	Germany
Stany Zjednoczone	944,1	944,1	#	#	4,1	#	United States
Włochy	1110,4	610,5	#	#	4,8	#	Italy

a Dotyczy banków komercyjnych i banków spółdzielczych zrzeszonych w bankach zrzeszających oraz działających samodzielnie; bez Narodowego Banku Polskiego. b Łącznie z kapitałem rozproszonym (poniżej 5%) przypisanym do kraju dominującego.

Ź r ó d ł o: w zakresie kapitału zagranicznego banków według krajów pochodzenia — dane Komisji Nadzoru Finansowego.

a Concerns commercial banks as well as cooperative banks affiliated to affiliating banks and operating individually; data exclude the National Bank of Poland. b Including distributed capital (below 5%) assigned to prevailing country.

S o u r c e: in regard to foreign fund of banks by countries of origin — data of the Polish Financial Supervision Authority.

Rynek giełdowy

The stock market

TABLE 17 (515). **OBROTY NA GŁÓWNYM RYNKU GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**
TURNOVER VALUE ON THE MAIN MARKET OF THE WARSAW STOCK EXCHANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
RYNEK KASOWY CASH MARKET					
Akcje i prawa do akcji	234288	225287	260978	211850	Shares and rights to shares
akcje	233929	224686	260757	211827	shares
prawa do akcji	359	601	221	23	rights to shares
Prawa poboru	266	2,6	6,3	0,2	Pre-emptive rights
Certyfikaty inwestycyjne	107	82,9	86,2	72,7	Investment certificates
Produkty strukturyzowane	286	722	950	883	Structured products
ETF-y	85,1 ^a	275	200	150	Exchange Traded Funds
Warranty	—	0,5	—	—	Warrants
RYNEK TERMINOWY DERIVATIVES MARKET					
Kontrakty terminowe	340648	216746	230203	223168	Futures contracts
Opcje	209	122	98,7	93,8	Options
Jednostki indeksowe	8,9	—	—	—	Index participation units

a Od 22 września.

Ź r ó d ł o: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a Since 22nd September.

S o u r c e: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABLE 18 (516). **AKCJE I PRAWA DO AKCJI NA GŁÓWNYM RYNKU GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**
SHARES AND RIGHTS TO SHARES ON THE MAIN MARKET
OF THE WARSAW STOCK EXCHANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba sesji (w ciągu roku)	253	251	250	247	Number of sessions (during the year)
Liczba notowanych spółek (stan na koniec roku)	400	487	482	465	Number of companies listed (end of the year)
w tym nowe spółki	34	30	15	7	of which new companies
spółki krajowe	373	433	432	414	domestic companies
w tym nowe spółki	29	26	13	5	of which new companies
spółki zagraniczne	27	54	50	51	foreign companies
w tym nowe spółki	5	4	2	2	of which new companies
Giełdowa kapitalizacja spółek (stan na koniec roku) w mln zł	796482	1082863	1379858	1128508	Market capitalisation (end of the year) in million PLN
spółki krajowe	542646	516785	670976	578949	domestic companies
spółki zagraniczne	253836	566077	708882	549559	foreign companies
Wartość obrotów w mln zł	234288	225287	260978	211850	Value of turnover in million PLN
sesyjne ^a	206857	203464	236437	204257	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	27431	21823	24542	7593	negotiated deals session ^b

a, b Dotyczy transakcji: a — zawieranych w systemie notowań ciągłych oraz kursu jednolitego dwukrotnego, b — pakietowych.

a, b Concerns transactions: a — concluded according to continuous trading and single price two auctions system, b — block trades.

TABLE 18 (516). **AKCJE I PRAWA DO AKCJI NA GŁÓWNYM RYNKU GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (dok.)**
 SHARES AND RIGHTS TO SHARES ON THE MAIN MARKET
 OF THE WARSAW STOCK EXCHANGE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba zawartych transakcji w tys.	12247,8	16534,1	20040,2	18053,8	Number of concluded transactions in thousands
sesyjne ^a	12243,4	16531,1	20038,4	18052,7	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	4,5	3,1	1,8	1,1	negotiated deals session ^b
Średnie obroty na 1 sesję w mln zł	926	898	1044	858	Average turnover value per session in million PLN
sesyjne ^a	818	811	946	827	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	108	86,9	98,2	30,7	negotiated deals session ^b
Indeksy (stan na koniec roku):					Indices (end of the year):
WIG	47490	46467	63746	57691	WIG
WIG Poland	46737	47412	65184	58890	WIG Poland
WIG20	2744	1859	2461	2582	WIG20
WIG30	2760	2076	2825	2277	WIG30
mWIG40	2805	3567	4847	3909	mWIG40
sWIG80	12220	13211	14596	10571	sWIG80
WIG20short	2510	4229	3189	3419	WIG20short
WIG20lev	1516	502,8	807,8	658,3	WIG20lev

a, b Dotyczy transakcji: a — zawieranych w systemie notowań ciągłych oraz kursu jednolitego dwukrotnego, b — pakietowych.

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a, b Concerns transactions: a — concluded according to continuous trading and single price two auctions system, b — block trades.

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABLE 19 (517). **KONTRAKTY TERMINOWE NA GŁÓWNYM RYNKU GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**
 FUTURES CONTRACTS ON THE MAIN MARKET OF THE WARSAW STOCK EXCHANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba serii kontraktów (stan na koniec roku)	55	144	174	178	Number of futures contracts series (end of the year)
Wartość obrotów w mln zł	340648	216746	230203	223168	Value of turnover in million PLN
sesyjne ^a	330472	210745	214488	213480	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	10176	6001	15715	9689	negotiated deals session ^b
Liczba otwartych pozycji (stan na koniec roku)	124504	92646	122514	130149	Number of open interest (end of the year)
Wartość otwartych pozycji w mln zł	3304	2086	3220	2575	Open interest value in million PLN
Liczba zawartych transakcji w tys.	3647,2	2800,6	3134,0	3276,2	Number of concluded transactions in thousands
sesyjne ^a	3646,5	2800,2	3133,3	3275,8	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	0,8	0,4	0,6	0,4	negotiated deals session ^b
Średni wolumen obrotu ^c na 1 sesję w tys.	55,4	30,9	29,3	31,9	Average volume per session ^c in thousands
sesyjne ^a	53,8	30,4	27,9	30,2	electronic order book session ^a
pozasesyjne ^b	1,6	0,6	1,4	1,7	negotiated deals session ^b

a, b Dotyczy transakcji: a — zawieranych w systemie notowań ciągłych, b — pakietowych. c Obliczono jako iloraz liczby kontraktów będących przedmiotem obrotu na sesji oraz liczby sesji.

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a, b Concerns transactions: a — concluded according to continuous trading, b — block trades. c Calculated as the ratio of the number of contracts which are subject of turnover on session and number of sessions.

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 20 (518). **OBROTY NA RYNKU NEWCONNECT GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**

TURNOVER VALUE ON THE NEWCONNECT MARKET OF THE WARSAW STOCK EXCHANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba sesji (w ciągu roku)	253	251	250	247	Number of sessions (during the year)
Liczba notowanych spółek (stan na koniec roku)	185	418	408	387	Number of listed companies (end of the year)
w tym nowe spółki	86	18	19	15	of which newly listed companies
Giełdowa kapitalizacja spółek (stan na koniec roku) w mln zł	5138,0	8416,5	9616,8	7385,9	Market capitalisation (end of the year) in million PLN
Wartość obrotów ^a w mln zł	1855,8	1949,0	1468,4	1660,0	Value of turnover ^a in million PLN
akcje i prawa do akcji	1847,0	1948,6	1468,4	1660,0	shares and rights to shares
prawa poboru	8,8	0,4	0,0	0,0	pre-emptive rights
Liczba transakcji na 1 sesję:					Number of transactions per session:
akcje i prawa do akcji	3470	4381	3403	3058	shares and rights to shares
prawa poboru	20	2,6	0,0	0,0	pre-emptive rights
Średnie obroty na 1 sesję:					Average turnover value per session:
akcje i prawa do akcji w mln zł	7,3	7,8	5,9	6,7	shares and rights to shares in million PLN
prawa poboru w tys. zł	34,8	1,6	0,0	0,0	pre-emptive rights in thousand PLN
NCIndex (stan na koniec roku)	634,4	278,4	278,2	198,7	NCIndex (end of the year)

^a Dotyczy transakcji zawieranych w systemie notowań ciągłych, kursu jednolitego dwukrotnego oraz transakcji pakietowych.

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

^a Concerns transactions concluded according to continuous trading, single price two auctions system and block trades.

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 21 (519). **RYNEK SKARBOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (Treasury BondSpot Poland)^a**TREASURY SECURITIES MARKET (Treasury BondSpot Poland)^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Segment kasowy					Cash segment
Liczba zawartych transakcji	10099	16462	10445	7522	Number of concluded transactions
Wartość obrotów ^b w mln zł	133788	260687	196187	146839	Value of turnover ^b in million PLN
Segment Repo					Repo segment
Liczba zawartych transakcji	1528	3135	3074	1980	Number of concluded transactions
Wartość obrotów ^b w mln zł	184731	338733	338478	260489	Value of turnover ^b in million PLN

^a Dotyczy obligacji skarbowych. ^b Dotyczy transakcji zawieranych w systemie notowań ciągłych; wartość obrotów dla segmentu kasowego jest obliczana jednostronnie, tj. według wartości transakcji, dla segmentu Repo jest sumą wartości transakcji otwierającej i zamykającej.

U w a g a. Ponadto w 2010 r. w segmencie kasowym i Repo notowane były bony skarbowe, dla których wartość obrotów wyniosła 5007 mln zł.

Źródło: dane BondSpot S.A.

^a Concerns treasury bonds. ^b Concerns transactions concluded according to continuous trading system; value of turnover for cash segment is calculated one-sidedly, i.e. by the value of the transaction, for Repo segment it is given as the sum of the opening and closing transactions.

Note. Moreover, in 2010 in cash and Repo segment treasury bills were quoted, for which value of turnover amounted to PLN 5007 million.

Source: data of the BondSpot S.A.

TABLE 22 (520). **RYNEK INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH CATALYST^a**
DEBT SECURITIES ON THE CATALYST MARKET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
GIĘŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH WARSAW STOCK EXCHANGE					
Rynek regulowany					Regulated market
Liczba serii	56	170	246	264	Number of series
Wartość obrotów w mln zł	1427,3	909,0	1475,2	1356,3	Value of turnover in million PLN
sesyjnych ^b	1232,3	883,9	1434,4	1228,4	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	195,0	25,1	40,8	127,9	negotiated deals session ^c
Liczba zawartych transakcji	20511	18548	35457	41864	Number of concluded transactions
sesyjnych ^b	20495	18519	35418	41821	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	16	29	39	43	negotiated deals session ^c
Alternatywny system obrotu					Alternative trading system
Liczba serii	59	403	448	420	Number of series
Wartość obrotów w mln zł	186,1	1016,3	854,6	895,8	Value of turnover in million PLN
sesyjnych ^b	126,2	807,3	783,4	840,3	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	59,9	209,0	71,2	55,5	negotiated deals session ^c
Liczba zawartych transakcji	3348	47012	45328	45224	Number of concluded transactions
sesyjnych ^b	3320	46886	45268	45174	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	28	126	60	50	negotiated deals session ^c
BONDSPOT BONDSPOT					
Rynek regulowany					Regulated market
Liczba serii	82	125	156	161	Number of series
Wartość obrotów w mln zł	170,7	58,8	238,5	193,4	Value of turnover in million PLN
sesyjnych ^b	119,5	58,8	0,5	20,7	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	51,2	—	238,0	172,7	negotiated deals session ^c
Liczba zawartych transakcji	156	26	8	15	Number of concluded transactions
sesyjnych ^b	145	26	3	12	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	11	—	5	3	negotiated deals session ^c
Alternatywny system obrotu^d					Alternative trading system^d
Liczba serii	21	242	313	294	Number of series
Wartość obrotów w mln zł	9,9	537,9	214,6	125,1	Value of turnover in million PLN
sesyjnych ^b	7,9	404,9	175,4	81,8	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	2,0	132,9	39,2	43,3	negotiated deals session ^c
Liczba zawartych transakcji	19	440	344	169	Number of concluded transactions
sesyjnych ^b	16	404	341	166	electronic order book session ^b
pozasesyjnych ^c	3	36	3	3	negotiated deals session ^c

^a Dotyczy obligacji i listów zastawnych. ^b, ^c Dotyczy transakcji: ^b — zawieranych w systemie notowań ciągłych, ^c — pakietowych. ^d Od 11 stycznia 2010 r.

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

^a Concerns bonds and mortgage bonds. ^b, ^c Concerns transactions: ^b — concluded according to continuous trading, ^c — block trades. ^d Since 11th January 2010.

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

Zakłady ubezpieczeń Insurance companies

TABL. 23 (521). **BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE SHEET OF INSURANCE COMPANIES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	dział I division I				dział II division II			
	w mln zł				in million PLN			
AKTYWA ASSETS								
OGÓŁEM TOTAL	93966,0	102826,2	104675,9	95328,7	51204,3	77451,5	92011,7	97260,3
w tym: of which:								
Lokaty Investments	50755,6	41777,6	40667,0	39770,0	41516,5	61932,6	72156,0	77141,1
w tym: of which:								
lokaty w jednostkach podporządkowanych investments in subordinated undertakings	1580,2	1710,9	1928,7	2011,8	8563,1	9978,3	18607,0	17876,8
inne lokaty finansowe other financial investments	48773,1	39756,6	38475,5	37524,6	31997,2	51005,2	52696,7	58426,2
w tym: of which:								
udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu shares, participating interests securities	3312,9	7388,5	7253,2	6853,9	3519,2	16413,9	9396,2	9784,5
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu debt securities and other fixed-income securities	32470,5	27485,2	28063,7	27273,7	25630,9	28935,3	39409,0	44352,7
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający Net assets of life insurance where the investment risk is borne by the policyholders	38932,3	55442,6	59130,6	50764,0	x	x	x	x
PASYWA LIABILITIES								
OGÓŁEM TOTAL	93966,0	102826,2	104675,9	95328,7	51204,3	77451,5	92011,7	97260,3
w tym: of which:								
Kapitał własny Capital and reserves	13234,9	12426,6	11933,9	11540,7	17648,8	21649,8	24654,6	26167,1
w tym: of which:								
kapitał (fundusz) podstawowy subscribed capital	2805,5	2912,7	2917,7	2921,1	2956,5	2682,6	3308,3	3316,8
w tym zagraniczny of which foreign	2023,2	1783,1	1785,1	1761,5	2449,8	2214,0	2257,5	2265,5
kapitał (fundusz) zapasowy reserve capital (fund)	7129,7	5528,2	5420,2	5219,0	6183,9	10022,4	11530,2	12119,1

TABL. 23 (521). **BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

BALANCE SHEET OF INSURANCE COMPANIES (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	dział I division I				dział II division II			
	w mln zł in million PLN							
PASYWA (dok.) LIABILITIES (cont.)								
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe Technical provisions	77198,4	86520,6	88843,2	80630,8	32602,4	50652,8	60911,0	65992,8
w tym: of which:								
rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego provision for unearned premiums and provision for unexpired risk	978,2	1690,5	892,1	1241,1	13058,6	19168,4	25151,5	26767,3
rezerwa ubezpieczeń na życie life insurance provision	35190,7	27235,5	26243,0	25873,1	x	x	x	x
rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia provision for claims outstanding	1387,8	1670,0	2195,2	2381,1	18550,8	30215,3	34456,2	37969,3
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający provision for life insurance policies where the investment risk is borne by the policyholders	38925,3	55420,4	59100,2	50729,0	x	x	x	x

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 24 (522). **TECHNICZNY RACHUNEK UBEZPIECZEŃ**

TECHNICAL INSURANCE ACCOUNT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
DZIAŁ I DIVISION I					
1. Składki składki przypisane brutto udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	30981,8 31420,4 581,6	27232,5 27525,0 498,4	24672,4 24561,3 153,6	21402,7 21702,5 289,8	1. Earned premiums gross written premiums outward reinsurance premiums
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	-143,1	-98,9	-531,1	-102,6	change in gross provision for unearned premiums and provision for unexpired risk
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-0,1	107,0	-266,4	-112,6	reinsurers' share in change of provision for unearned premiums
2. Przychody z lokat	5234,5	4479,4	4792,1	2924,8	2. Investment income
3. Niezrealizowane zyski z lokat	2561,9	1758,2	4082,3	3063,2	3. Unrealised gains on investments
4. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	340,0	241,3	189,3	150,3	4. Other technical income, net of reinsurance
5. Odszkodowania i świadczenia odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	21976,8 21984,2	19324,3 19212,8	20444,6 20215,2	21496,3 21319,8	5. Claims incurred claims paid, net of reinsurance
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	22585,0	19362,9	20354,6	21486,8	gross claims paid
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	600,8	150,1	139,4	167,0	reinsurers' share in gross claims paid
zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	-7,4	111,5	229,4	176,5	change in provision for claims outstanding, net of reinsurance

TABL. 24 (522). **TECHNICZNY RACHUNEK UBEZPIECZEŃ (dok.)**

TECHNICAL INSURANCE ACCOUNT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
DZIAŁ I (dok.) DIVISION I (cont.)					
6. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	6134,2	9,7	1787,1	-8657,3	6. Change in other technical provisions, net of reinsurance
7. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	55,4	26,5	49,4	28,6	7. Bonuses and rebates including change in provisions, net of reinsurance
8. Koszty działalności ubezpieczeniowej	5255,3	6248,3	5338,8	5101,3	8. Net operating expenses
9. Koszty działalności lokacyjnej	450,2	1567,0	792,6	1420,6	9. Investments charges
10. Niezrealizowane straty na lokatach	539,0	2835,1	1732,9	4644,7	10. Unrealized losses on investments
11. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	273,0	173,5	201,4	95,4	11. Other technical charges, net of reinsurance
12. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat ...	841,3	682,3	346,0	329,3	12. Net returns on investment including costs, transferred to the profit and loss account
13. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie (1+2+3+4-5-6-7-8-9-10-11-12)	3593,0	2844,7	3043,3	3082,1	13. Balance on technical life insurance account (1+2+3+4-5-6-7-8-9-10-11-12)
DZIAŁ II DIVISION II					
1. Składki	18730,0	21501,6	28611,8	31872,5	1. Earned premiums
składki przypisane brutto	22739,0	27291,9	37777,5	40458,8	gross written premiums
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	2777,9	4866,9	7062,6	6944,9	outward reinsurance premiums
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1515,2	1754,9	2742,8	1615,9	change in gross provision for unearned premiums and provision for unexpired risk
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	284,1	831,5	639,7	-25,5	reinsurers' share in change of provision for unearned premiums
2. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	363,4	400,0	444,4	441,1	2. Net returns on investments including costs, transferred from the profit and loss account
3. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	207,0	446,2	396,6	359,6	3. Other technical income, net of reinsurance
4. Odszkodowania i świadczenia	13578,4	13548,9	17812,1	19498,6	4. Claims incurred
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	12047,4	13208,6	15833,4	16854,5	claims paid, net of reinsurance
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	14168,7	15488,3	19485,4	20188,6	gross claims paid
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	2121,3	2279,7	3652,0	3334,1	reinsurers' share in gross claims paid
zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	1531,0	340,3	1978,7	2644,1	change in provision for claims outstanding, net of reinsurance
5. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-2,6	-9,0	5,9	10,9	5. Change in other technical provisions, net of reinsurance
6. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	33,7	84,3	82,5	54,9	6. Bonuses and rebates including change in provisions, net of reinsurance
7. Koszty działalności ubezpieczeniowej	6344,7	7627,4	8391,5	9173,0	7. Net operating expenses
8. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	649,3	786,8	1061,0	1058,1	8. Other technical charges, net of reinsurance
9. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-18,6	63,2	30,4	-49,3	9. Change in equalization provision
10. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych (1+2+3-4-5-6-7-8-9)	-1284,5	246,2	2069,4	2927,0	10. Balance on technical non-life insurance account (1+2+3-4-5-6-7-8-9)

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 25 (523). OGÓLNY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

GENERAL PROFIT AND LOSS ACCOUNT OF INSURANCE COMPANIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
DZIAŁ I					
DIVISION I					
1. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie ^a	3593,0	2844,7	3043,3	3082,1	1. Balance on technical life insurance account ^a
2. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	841,3	682,3	346,0	329,3	2. Net returns on investments including costs, transferred from the technical life insurance account
3. Pozostałe przychody operacyjne	149,5	118,1	50,9	64,9	3. Other operating income
4. Pozostałe koszty operacyjne	146,0	103,9	529,9	457,4	4. Other operating expenses
5. Wynik z działalności operacyjnej (1+2+3-4)	4437,8	3541,2	2910,3	3018,9	5. Result of operating activities (1+2+3-4)
6. Saldo zysków i strat nadzwyczajnych	—	—	—	—	6. Balance of extraordinary profits and losses
7. Wynik finansowy brutto (5+6)	4437,8	3541,2	2910,3	3018,9	7. Gross financial result (5+6)
8. Podatek dochodowy	785,0	495,5	632,2	574,3	8. Income tax
9. Pozostałe obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	0,0	-0,5	0,1	0,3	9. Other mandatory gross financial result reductions
10. Wynik finansowy netto (7-8-9)	3652,8	3046,2	2278,0	2444,3	10. Net financial result (7-8-9)
DZIAŁ II					
DIVISION II					
1. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych ^a	-1284,5	246,2	2069,4	2927,0	1. Balance on technical non-life insurance account ^a
2. Przychody z lokat	5227,5	3657,1	3448,8	3809,9	2. Investment income
3. Niezrealizowane zyski z lokat	266,2	319,2	436,4	343,4	3. Unrealised gains on investments
4. Koszty działalności lokacyjnej	395,9	638,6	722,1	782,6	4. Investments charges
5. Niezrealizowane straty na lokatach	254,6	363,2	355,3	208,2	5. Unrealised losses on investments
6. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	363,4	400,0	444,4	441,1	6. Net returns on investments including costs, transferred to the technical non-life insurance account
7. Pozostałe przychody operacyjne	257,2	556,2	810,4	486,4	7. Other operating income
8. Pozostałe koszty operacyjne	341,3	511,8	1216,4	1172,8	8. Other operating expenses
9. Wynik z działalności operacyjnej (1+2+3-4-5-6+7-8)	3111,2	2865,1	4026,8	4962,0	9. Result of operating activities (1+2+3-4-5-6+7-8)
10. Saldo zysków i strat nadzwyczajnych	0,0	0,0	0,0	0,0	10. Balance of extraordinary profits and losses
11. Wynik finansowy brutto (9+10)	3111,2	2865,1	4026,8	4962,0	11. Gross financial result (9+10)
12. Podatek dochodowy	16,7	290,9	540,8	717,0	12. Income tax
13. Pozostałe obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	0,3	—	—	1,0	13. Other mandatory gross financial result reductions
14. Wynik finansowy netto (11-12-13)	3094,2	2574,2	3486,0	4244,0	14. Net financial result (11-12-13)

a Wynik z działalności ubezpieczeniowej.

Ź r ó d ł o: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

a Result of insurance activity.

S o u r c e: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 26 (524). **UBEZPIECZENIA^a WEDŁUG RODZAJU RYZYKA**INSURANCE^a BY TYPE OF RISK

A. POLISY I SKŁADKI PRZYPISANE BRUTTO

POLICIES AND GROSS WRITTEN PREMIUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	liczba polis ^b w tys. number of policies ^b in thousands				składki przypisane brutto w mln zł gross written premiums in million PLN			
DZIAŁ I DIVISION I								
OGÓŁEM	x	x	x	x	31350,7	27504,8	24538,6	21702,5
TOTAL								
Ubezpieczenia na życie	7419	8562	9392	9457	18762,6	8847,8	7496,6	7606,8
Life insurance								
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci ...	120	97	93	88	119,9	117,3	112,0	110,0
Marriage insurance, birth insurance								
Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	2496	3153	2829	2660	8119,0	12996,3	11284,5	7928,4
Life insurance linked to insurance capital fund								
Ubezpieczenia rentowe	50	50	44	46	83,5	131,2	135,4	139,0
Annuity insurance								
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe	9306	15781	16740	17871	4265,7	5412,2	5510,1	5918,3
Accident and sickness insurance								
DZIAŁ II DIVISION II								
OGÓŁEM	x	x	x	x	22237,1	25862,5	35801,0	38146,9
TOTAL								
Ubezpieczenia wypadku	10908	12316	15518	16943	1269,2	1512,3	1492,7	1540,8
Accident insurance								
Ubezpieczenia choroby	428	367	645	1118	343,7	611,4	688,6	921,3
Sickness insurance								
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych (z wyjątkiem pojazdów szynowych)	5052	5565	6366	6670	5258,6	5456,2	7652,7	8302,7
Casco insurance of land vehicles (excluding railway rolling stock)								
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, statków powietrznych, żeglugi morskiej i śródlądowej	14	12	11	11	136,9	136,9	121,9	162,3
Casco insurance of railway rolling stock, insurance of aircraft, vessels in sea and inland navigation								
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	30	39	47	69	95,7	116,0	130,8	156,7
Goods-in-transit insurance								
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami	8611	10987	11439	12140	2399,0	2925,8	3180,1	3302,8
Insurance against fire and natural forces								
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	1612	2147	1776	1745	388,8	491,1	475,4	494,2
of which compulsory insurance of farm buildings								

a Z działalności bezpośredniej. b Czynnich na koniec danego roku.

a From direct business. b In force as of the end of the year.

TABL. 26 (524). **UBEZPIECZENIA^a WEDŁUG RODZAJU RYZYKA (cd.)**INSURANCE^a BY TYPE OF RISK (cont.)

A. POLISY I SKŁADKI PRZYPISANE BRUTTO (dok.)

POLICIES AND GROSS WRITTEN PREMIUMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	liczba polis ^b w tys. number of policies ^b in thousands				składki przypisane brutto w mln zł gross written premiums in million PLN			
DZIAŁ II (dok.) DIVISION II (cont.)								
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych ... Insurance against other damage and loss of property	7971	11281	12707	13523	1761,8	2468,6	3041,3	3486,3
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wy- nikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych Motor vehicle liability arising out of the posses- sion of land vehicles	18348	20710	24268	25028	7528,1	8158,0	14810,1	15180,2
w tym obowiązkowe posiadaczy pojazdów mechanicznych of which compulsory third-party liability insur- ance of owners of motor vehicles	18088	20434	23836	24452	7381,6	7929,7	14445,3	14779,2
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wy- nikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, żeglugi morskiej i śródlądowej Liability arising out of the possession of aircraft, ships in sea and inland navigation	10	12	12	12	43,5	48,0	41,9	43,7
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogóln- nej General third-party liability insurance	6347	8467	9069	9437	1243,7	2012,3	1953,3	2174,2
w tym obowiązkowe rolników of which compulsory third-party liability insur- ance of farmers	1421	1500	1481	1489	50,8	62,0	64,4	68,6
Ubezpieczenia kredytu; różnego ryzyka finanso- wego; gwarancja ubezpieczeniowa Credit; various financial risk insurance; surety- ship	535	1400	2643	2823	1571,0	1615,6	1602,6	1631,1
Ubezpieczenia ochrony prawnej Legal protection insurance	1029	1907	1186	1230	239,8	176,4	99,3	99,9
Ubezpieczenia świadczenia pomocy ^c Insurance of assistance ^c	10512	19072	23834	25919	346,1	625,0	985,7	1144,8

a Z działalności bezpośredniej. b Czynnich na koniec danego roku. c Dla osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

a From direct business. b In force as of the end of the year. c For people who had problems while travelling or while being away from their place of residence.

TABL. 26 (524). **UBEZPIECZENIA^a WEDŁUG RODZAJU RYZYKA (cd.)**INSURANCE^a BY TYPE OF RISK (cont.)

B. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA

CLAIMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	liczba odszkodowań i świadczeń w tys. number of claims in thousands				odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mln zł gross claims paid in million PLN			
DZIAŁ I DIVISION I								
OGÓŁEM	x	x	x	x	22560,6	19354,3	20345,8	21484,9
TOTAL								
Ubezpieczenia na życie	1344	1528	1405	1388	16096,1	8068,3	5804,4	5753,9
Life insurance								
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci ...	21	11	12	11	151,1	119,3	117,3	117,8
Marriage insurance, birth insurance								
Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	315	1080	1193	1228	4669,3	8982,2	11943,2	13028,1
Life insurance linked to insurance capital fund								
Ubezpieczenia rentowe	6	30	30	32	60,5	79,5	79,0	89,3
Annuity insurance								
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe	959	1881	2116	2191	1583,6	2105,0	2401,9	2495,8
Accident and sickness insurance								
DZIAŁ II^b DIVISION II ^b								
OGÓŁEM	x	x	x	x	13963,5	15149,4	18582,7	19194,1
TOTAL								
Ubezpieczenia wypadku	427	442	468	460	267,9	287,6	317,6	328,6
Accident insurance								
Ubezpieczenia choroby	795	1011	1347	1554	133,2	165,7	225,3	273,0
Sickness insurance								
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych (z wyjątkiem pojazdów szynowych)	844	919	766	763	3859,8	3839,0	4507,5	4959,8
Casco insurance of land vehicles (excluding railway rolling stock)								
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, statków powietrznych, żeglugi morskiej i śródlądowej	3	4	3	3	132,7	120,0	83,1	86,1
Casco insurance of railway rolling stock, insurance of aircraft, vessels in sea and inland navigation								
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	15	20	50	61	52,3	45,3	49,3	55,6
Goods-in-transit insurance								
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami	510	323	527	387	2361,6	1355,6	1687,6	1315,5
Insurance against fire and natural forces								
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	90	40	60	22	511,5	154,5	231,9	121,6
of which compulsory insurance of farm buildings								

a Z działalności bezpośredniej. b W latach 2017 i 2018 w liczbie odszkodowań i świadczeń podano liczbę szkód zlikwidowanych.

a From direct business. b In 2017 and 2018 in number of claims is presented number of claims settled.

TABL. 26 (524). UBEZPIECZENIA^a WEDŁUG RODZAJU RYZYKA (dok.)INSURANCE^a BY TYPE OF RISK (cont.)

B. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA (dok.)

CLAIMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	liczba odszkodowań i świadczeń w tys. number of claims in thousands				odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mln zł gross claims paid in million PLN			
DZIAŁ II ^b (dok.) DIVISION II ^b (cont.)								
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych ... Insurance against other damage and loss of property	230	360	471	452	674,8	975,4	1081,0	1233,8
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wy- nikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych Motor vehicle liability arising out of the posses- sion of land vehicles	1070	1429	1227	1253	5284,2	6826,4	8553,3	8954,1
w tym obowiązkowe posiadaczy pojazdów mechanicznych of which compulsory third-party liability insur- ance of owners of motor vehicles	1048	1420	1164	1178	5087,3	6589,2	8363,2	8763,5
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wy- nikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, żeglugi morskiej i śródlądo- wej Liability arising out of the possession of aircraft, ships in sea and inland navigation	0,3	0,5	0,5	0,6	11,6	24,1	9,3	15,9
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogół- nej General third-party liability insurance	285	219	372	313	587,8	768,6	937,1	904,8
w tym obowiązkowe rolników of which compulsory third-party liability insur- ance of farmers	4	7	7	6	25,2	39,6	36,5	43,6
Ubezpieczenia kredytu; różnego ryzyka finanso- wego; gwarancja ubezpieczeniowa Credit; various financial risk insurance; surety- ship	51	56	35	35	406,5	433,1	637,7	542,4
Ubezpieczenia ochrony prawnej Legal protection insurance	3	5	6	7	7,2	9,6	16,7	13,6
Ubezpieczenia świadczenia pomocy ^c Insurance of assistance ^c	272	415	589	645	183,9	299,0	477,2	510,9

a Z działalności bezpośredniej. b W latach 2017 i 2018 w liczbie odszkodowań i świadczeń podano liczbę szkód zlikwidowanych. c Dla osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

a From direct business. b In 2017 and 2018 in number of claims is presented number of claims settled. c For people who had problems while travelling or while being away from their place of residence.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 27 (525). **KAPITAŁ ZAGRANICZNY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a WEDŁUG KRAJÓW POCHODZENIA**

Stan w dniu 31 grudnia

FOREIGN CAPITAL OF INSURANCE COMPANIES^a BY COUNTRIES OF ORIGIN

As of 31st December

KRAJE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	COUNTRIES
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	4473,0	3931,0	3984,5	3996,0	100,0	100,0	TOTAL
w tym:							of which:
Austria	1449,8	1268,4	1268,7	1356,0	32,4	33,9	Austria
Belgia	111,1	19,0	19,0	19,0	2,5	0,5	Belgium
Francja	422,8	667,3	695,0	703,0	9,5	17,6	France
Holandia	758,3	643,0	677,3	742,8	17,0	18,6	Netherlands
Japonia	—	58,2	58,2	58,2	—	1,5	Japan
Kanada	122,2	169,2	169,2	169,2	2,7	4,2	Canada
Luksemburg	30,1	30,7	30,1	30,1	0,7	0,8	Luxembourg
Niemcy	980,2	835,3	853,2	677,9	21,9	17,0	Germany
Stany Zjednoczone	121,0	60,0	60,0	60,0	2,7	1,5	United States
Wielka Brytania	239,1	153,8	153,8	153,8	5,3	3,8	United Kingdom

a Obejmuje bezpośrednie inwestycje zagraniczne, tj. wartość akcji/udziałów objętych przez nierezydentów i dotyczy zakładów ubezpieczeń, które posiadają zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego, bez względu na to, czy rozpoczęły działalność czy jeszcze nie.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

a Includes foreign direct investments, i.e. the value of shares/other equity taken up by non-residents, and concerns insurance companies which have a license of the Polish Financial Supervision Authority, irrespective whether they had or had not yet begun their activity.

S o u r c e: data of the Polish Financial Supervision Authority.

Otwarte fundusze emerytalne Open pension funds

TABL. 28 (526). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY Powszechnych Towarzystw Emerytalnych**

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF GENERAL PENSION SOCIETIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
Przychody wynikające z zarządzania OFE ^a	1839,1	946,4	973,0	1042,9	Revenues from OFE's management ^a
w tym:					of which:
z tytułu kwot pobieranych przez OFE od wpłacanych składek	806,3	47,2	49,4	51,5	from amounts collected by OFE from member contributions
wynagrodzenie za zarządzanie OFE	893,7	740,8	799,2	789,6	remunerations for managing OFE
z tytułu opłat na rzecz PTE uiszczanych przez członków OFE i związanych z wypłatami transferowymi	0,4	-0,01	0,0	0,0	from the fees on behalf of the PTE by OFE's members and related to credit transfers
Koszty związane z zarządzaniem OFE ^a	1249,6	417,5	438,2	367,2	Costs arising from OFE's management ^a
w tym:					of which:
koszty agenta transferowego i rejestru członków funduszu	139,8	121,9	106,2	92,4	costs of the transfer agency and fund members register
koszty z tytułu tworzenia w OFE rachunku premiowego	65,4	48,2	55,0	51,9	costs of creating a premium account in OFE
koszty usług akwizycyjnych	464,4	32,0	29,7	27,2	costs of acquisition services
koszty pokrycia niedoboru w OFE	—	0,0	0,0	0,0	costs of covering the deficits in OFE

a Łącznie z odpowiednio: pozostałymi przychodami/kosztami operacyjnymi oraz (z wyjątkiem 2010 r.) przychodami/kosztami wynikającymi z zarządzania Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi.

a Including respectively: other operating revenues/costs and (excluding 2010) revenues/costs arising from Occupational Pension Fund's management.

TABLE 28 (526). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF GENERAL PENSION SOCIETIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Wynik operacyjny	589,5	529,0	534,8	675,7	Financial result on ordinary operating activities
Przychody finansowe	149,8	73,4	49,0	49,6	Financial revenues
Koszty finansowe	1,4	7,2	9,3	25,8	Financial costs
Wynik finansowy brutto	737,9	595,1	574,5	699,5	Gross financial result
Podatek dochodowy	152,9	114,7	105,1	142,5	Income tax
Korekta aktywów lub pasywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-12,9	-1,4	4,7	-5,4	Correction of assets or liabilities related to adjourned income tax
Wynik finansowy netto	598,0	481,8	464,7	562,4	Net financial result

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABLE 29 (527). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF OPEN PENSION FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Przychody operacyjne	7205,4	4030,6	3766,5	4310,6	Operating revenues
w tym:					of which:
odsetki	5705,7	665,8	594,3	568,7	interest
dywidendy	1336,5	3204,0	3109,3	3694,0	dividends
odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	55,3	1,4	2,8	0,3	discount deduction on debt securities purchased below the face value
Koszty operacyjne	1062,0	959,5	969,8	968,2	Operating costs
w tym:					of which:
koszty zarządzania funduszami	893,7	741,0	790,4	794,1	costs of funds' management
wynagrodzenie depozytariuszy	22,9	21,2	22,2	21,4	depository fee
Wynik z inwestycji	6143,3	3071,1	2796,7	3342,4	Investment result
Zrealizowany i niezrealizowany zysk lub strata	14984,6	-9902,3	25607,1	-20353,6	Realised and unrealised profit or loss
Wynik z operacji	21128,0	-6831,2	28403,8	-17011,2	Operation result
Przychody z tytułu pokrycia niedoboru	—	—	—	—	Revenues from covering deficiency
Wynik finansowy	21128,0	-6831,2	28403,8	-17011,2	Financial result

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABLE 30 (528). **AKTYWA OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

ASSETS OF OPEN PENSION FUNDS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Aktywa ogółem	223270	140895	179956	157511	Total assets
w tym portfel inwestycyjny	221462	139877	178326	156587	of which investment portfolio
Zobowiązania ogółem	2019	399	426	177	Total liabilities
Aktywa netto	221251	140496	179530	157334	Net assets

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Source: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 31 (529). **SKŁADKI I ODSETKI PRZEKAZANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

CONTRIBUTIONS AND INTEREST TRANSFERRED FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION TO OPEN PENSION FUNDS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	23157,8	3154,2	3314,2	3325,8	T O T A L
Składki	22992,1	3120,2	3305,2	3320,7	Contributions
Odsetki	165,7	34,0	9,0	5,1	Interest

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przekazane przez Komisję Nadzoru Finansowego.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution from the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 32 (530). **PORTFEL INWESTYCYJNY OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

OPEN PENSION FUNDS INVESTMENT PORTFOLIO

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł				in million PLN		
O G Ó Ł E M	221462^a	139877	178326	156587	100,0	100,0	T O T A L
w tym:							of which:
Obligacje	129984 ^b	12417	12053	10417	58,7	6,7	Bonds
Akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym	80249	116721	153065	134047	36,2	85,6	Shares of companies listed on a regulated stock market
Depozyty bankowe	8055 ^c	9155	10618	8974	3,6	5,7	Bank deposits
Inne lokaty	1058	1584	2589	3149	0,5	2,0	Other investments

a—c Łącznie z: a — bonami skarbowymi (1696 mln zł), b — obligacjami skarbowymi, c — bankowymi papierami wartościowymi.

Ź r ó d ł o: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

a—c Including: a — treasury bills (PLN 1696 million), b — treasury bonds, c — bank securities.

S o u r c e: data of the Polish Financial Supervision Authority.

TABL. 33 (531). **STOPY ZWROTU OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**

OPEN PENSION FUNDS RATES OF RETURN

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	31 III 2014— —31 III 2017	30 IX 2014— —29 IX 2017	31 III 2015— —30 III 2018	30 IX 2015— —28 IX 2018
	w %		in %	
Trzyletnia stopa zwrotu: Three-year rate of return:				
minimalna	8,166	13,590	7,238	16,790
minimum				
maksymalna	17,377	23,214	14,384	20,978
maximum				
Średnia ważona stopa zwrotu za 36 miesięcy	12,921	19,128	11,424	18,826
Weighted average rate of return for 36 months				

Ź r ó d ł o: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

S o u r c e: data of the Polish Financial Supervision Authority.

Uwagi ogólne

1. **Finanse publiczne** obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 869) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 506), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 511), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 512) oraz ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1530).

2. Sektor finansów publicznych tworzą: organy władzy publicznej (w tym: organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały), jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, państwowe fundusze celowe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz fundusze przez nie zarządzane, Narodowy Fundusz Zdrowia, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe, inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

3. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące: dochodów, wydatków i wyniku budżetu państwa, budżetu środków europejskich (od 2010 r.), budżetów jednostek samorządu terytorialnego, państwowych funduszy celowych oraz od 2011 r. przychodów, kosztów i wyniku finansowego państwowych osób prawnych, instytucji gospodarki budżetowej i agencji wykonawczych budżetu państwa, a także samorządowych zakładów budżetowych.

General notes

1. **Public finance** includes processes connected with the accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining such processes is the Law on Public Finances, dated 27th August 2009 (uniform text Journal of Laws 2019 item 869) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments. With respect to the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Local Government, dated 8th March 1990 (uniform text Journal of Laws 2019 item 506), the Law on Powiat Local Government dated 5th June 1998 (uniform text Journal of Laws 2019 item 511), the Law on Voivodship Local Government, dated 5th June 1998 (uniform text Journal of Laws 2019 item 512) and the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13th November 2003 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1530).

2. The public finance sector consists of: public government institutions (of which: government administration, state control and law enforcement institutions, courts and tribunals), local government units and their unions, budgetary units, local government budgetary establishments, executive agencies, budgetary management institutions, state appropriated funds, the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insurance Fund and funds managed by those institutions, the National Health Fund, independent public health care facilities, public higher education institutions, the Polish Academy of Sciences and all its organisational units, state and local government cultural institutions, state film institutions, other state or local government legal persons established on the basis of other legal acts with the purpose of executing public tasks, excluding: enterprises, research institutes, banks and commercial companies.

3. The presented data include information regarding: revenue, expenditure and result of the state budget, the European funds budget (since 2010), the budgets of local government units, state appropriated funds and since 2011 revenue, costs and financial results of state legal persons, budgetary management institutions, executive agencies of the state budget as well as local government budgetary establishments.

Dochody i wydatki budżetu państwa określone są w ustawie budżetowej uchwalanej przez Sejm na okres roku kalendarzowego (zwanego rokiem budżetowym); dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Dochody i wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy i rozdziały — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, ustaloną przez Ministra Finansów na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

4. Na dochody budżetu państwa składają się:

- 1) dochody podatkowe:
 - a) podatki pośrednie, tj.:
 - podatek od towarów i usług (VAT); opodatkowaniu tym podatkiem podlega odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, eksport i import towarów, wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju oraz wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów,
 - podatek akcyzowy; obejmuje wpływy z tytułu opodatkowania wyrobów akcyzowych w kraju, nabycia wewnątrzwspólnotowego, importu wyrobów akcyzowych, ponadto od 2012 r. eksportu i wewnątrzwspólnotowej dostawy węgla i wyrobów węglowych,
 - podatek od gier losowych i zakładów wzajemnych,
 - b) podatek dochodowy (z wyjątkiem części, która stanowi dochody jednostek samorządu terytorialnego):
 - od osób prawnych,
 - od osób fizycznych,
 - c) inne dochody podatkowe, obejmujące podatek tonażowy (od 2008 r.), podatek od wydobycia niektórych kopalini (od 2012 r.), podatek od niektórych instytucji finansowych (od 2016 r.) oraz zaległości z tytułu podatków i opłat zniesionych;
- 2) dochody niepodatkowe:
 - a) dywidendy — wpłaty z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach,
 - b) wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa,
 - c) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego,
 - d) wpływy z cła,
 - e) dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe, w tym dochody zagraniczne obejmujące wpływy z odsetek od kredytów i pożyczek zagranicznych udzielonych przez rząd Rzeczypospolitej Pol-

Revenue and expenditure of the state budget are determined in the budgetary act passed by the Sejm for a period of one calendar year (referred to as a budgetary year); revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

Revenue and expenditure of the state budget and of the budgets of local governments are grouped in accordance with the provisions in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions and chapters — defining types of activity, and into paragraphs — defining types of revenue, income or expenditure. The presented data were compiled in accordance with the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, specified by the Minister of Finance in the decree of the Minister of Finance on the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources dated 2nd March 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

4. Revenue of the state budget comprise:

- 1) tax revenue:
 - a) indirect taxes, i.e.:
 - value added tax (VAT); any paid delivery of goods and paid rendering of services as well as exports and imports of goods, intra-community acquisition of goods for remuneration on territory of the country, and intra-community delivery of goods are subject to the value added tax,
 - excise tax includes receipts from taxation on excise goods in the country, intra-community acquisition, imports of excise goods, moreover, since 2012 exports and intra-community supply of coal and coal products,
 - tax on games of chance and mutual betting,
 - b) income tax (with the exception of part which is the local government revenue):
 - corporate income tax,
 - personal income tax,
 - c) other tax revenue, includes the tonnage tax (since 2008), tax on extraction of certain minerals (since 2012), taxes on certain financial institutions (since 2016) and arrears of abolished taxes and fees;
- 2) non-tax revenue:
 - a) dividends — payments from the State Treasury holdings in companies,
 - b) payments from profit of state owned enterprises and sole shareholder companies of the State Treasury,
 - c) payments from profits of the National Bank of Poland,
 - d) receipts from customs duties,
 - e) revenue of state budgetary units and other non-tax revenue, of which foreign revenue, including receipts from the interest on foreign loans and credits granted by the government

skiej oraz prowizje z tytułu gwarantowania (poręczenia) przez rząd otrzymanych kredytów zagranicznych,

- f) wpłaty jednostek samorządu terytorialnego;
3) środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi.

5. Budżet środków europejskich funkcjonuje od 2010 r. Zawarte w nim dochody i podlegające refundacji wydatki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej) określone zostały w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych; według ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. środki te do 2009 r. ujmowane były w budżecie państwa.

Na dochody budżetu środków europejskich składają się:

- 1) środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybackiego;
- 2) niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA): Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009—2014, 2014—2021, Norweskigo Mechanizmu Finansowego 2009—2014, 2014—2021;
- 3) środki na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

6. Przez państwowy dług publiczny rozumie się nominalne zadłużenie podmiotów sektora finansów publicznych ustalone po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora i obejmuje zobowiązania z następujących tytułów:

- 1) wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych;
- 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- 3) przyjętych depozytów;
- 4) zobowiązań wymagalnych.

Na wielkość państwowego długu publicznego składa się zadłużenie:

- 1) podsektora rządowego, tj.:
 - a) Skarbu Państwa,
 - b) pozostały dług (dług pozostałych instytucji podsektora rządowego);
- 2) podsektora samorządowego;
- 3) podsektora ubezpieczeń społecznych.

Przez **dług Skarbu Państwa** rozumie się nominalne zadłużenie Skarbu Państwa. Dane o zadłużeniu Skarbu Państwa, w podziale na dług krajowy i zagraniczny, prezentowane są w dwóch ujęciach — według kryterium miejsca emisji oraz kryterium rezydenta.

Zadłużenie według **kryterium miejsca emisji** uwzględnia miejsce zaciągnięcia zobowiązań (krajowy lub zagraniczny rynek finansowy) niezależnie od tego, kto jest wierzycielem.

Dług krajowy Skarbu Państwa (według kryterium miejsca emisji) obejmuje:

- 1) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych na rynek krajowy;
- 2) pozostały dług krajowy Skarbu Państwa z tytułu:
 - a) zobowiązań wymagalnych państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych nieposiadających osobowości prawnej oraz do 2010 r. państwowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych,

of the Republic of Poland, and any fees from
f) government guarantees (letters of support) of foreign credits received,

- g) payments of local government units;
3) non-refundable funds from the European Union and from other sources.

5. The European funds budget has been operating since 2010. Revenue and reimbursable expenditure, allocated to the implementation of programmes financed with European funds (excluding funds for technical assistance projects) are determined in the Law on Public Finances, dated 27th August 2009. In accordance with the law dated 30th June 2005 these funds until 2009 were included in the state budget.

The European funds budget revenue comprise:

- 1) resources from the structural funds, Cohesion Fund and European Fisheries Fund;
- 2) non-refundable funds from the aid granted by Member States of the European Free Trade Association (EFTA): the Swiss-Polish Cooperation Programme, Financial Mechanism of the European Economic Area 2009—2014, 2014—2021, Norwegian Financial Mechanism 2009—2014, 2014—2021;
- 3) measures for the implementation of the Common Agricultural Policy.

6. Public debt is understood as the nominal indebtedness of the public finance sector units, determined after eliminating any financial flows between units belonging to this sector; it consists of the following liabilities:

- 1) outstanding debt securities;
- 2) drawn credits and loans;
- 3) accepted deposits;
- 4) matured payables.

The volume of public debt comprises the indebtedness of:

- 1) the central government sub-sector, i.e.:
 - a) of the State Treasury,
 - b) other debt (debt of other institutions belonging to the central government sub-sector);
- 2) the local government sub-sector;
- 3) the social security sub-sector.

Debt of the State Treasury is understood as the nominal indebtedness of the State Treasury. The data on the State Treasury debt, divided into domestic and foreign debt, are presented according to the place of issue criterion and the residency criterion.

Debt according to the **place of issue criterion** takes into consideration the place of contracting debt (domestic or foreign financial market), irrespective of the creditor.

Domestic debt of the State Treasury (according to the place of issue criterion) includes:

- 1) liabilities of the State Treasury due to treasury securities issued on the domestic market;
- 2) other domestic debt of the State Treasury from:
 - a) matured payables of state budgetary units, state appropriated funds without legal personality as well as budgetary establishments and auxiliary units until 2010,

- b) przyjętych w depozyt wolnych środków jednostek sektora finansów publicznych (od 2011 r.),
- c) środków przyjętych do depozytu sądowego składanych na rachunku Ministra Finansów (od 2015 r.),
- d) przedpłat na samochody.

Dług zagraniczny Skarbu Państwa (według kryterium miejsca emisji) obejmuje:

- 1) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych na międzynarodowy rynek kapitałowy, tj.:
 - a) obligacje zagraniczne:
 - obligacje nominowane w walutach obcych, sprzedawane na rynkach zagranicznych,
 - obligacje emitowane na rynkach zagranicznych nominowane w walucie kraju, w którym są sprzedawane,
 - b) obligacje typu Brady do września 2012 r. — obligacje wyemitowane w październiku 1994 r. w ramach redukcji i restrukturyzacji zadłużenia wobec banków komercyjnych zrzeszonych w Klubie Londyńskim;
- 2) kredyty i pożyczki zaciągnięte w Europejskim Banku Inwestycyjnym, Banku Światowym, Banku Rozwoju Rady Europy oraz pozostałych międzynarodowych instytucjach finansowych (m.in. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz — do lutego 2014 r. — Klub Paryski);
- 3) pozostały dług zagraniczny, tj. zobowiązania wymagalne wobec nierezydentów.

Dług Skarbu Państwa według **kryterium rezydenta** uwzględnia podmiot (rezydent lub nierezydent), który jest w posiadaniu wierzytelności. Termin rezydent odnosi się do osób fizycznych mających miejsce zamieszkania w Polsce oraz osób prawnych, a także innych podmiotów posiadających zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu, mających siedzibę w Polsce. Rezydentami są również znajdujące się w kraju oddziały, przedstawicielstwa i przedsiębiorstwa utworzone przez nierezydentów.

7. Dług gwarantowany (poręczony) przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej jest to potencjalne zadłużenie Skarbu Państwa.

8. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,

- b) accepted deposits of free funds of public sector units (since 2011),
- c) funds accepted for a judicial deposits on the account of the Minister of Finance (since 2015),
- d) prepayments for passenger vehicles.

Foreign debt of the State Treasury (according to the place of issue criterion) includes:

- 1) liabilities of the State Treasury due to treasury securities issued on the international capital market, i.e.:
 - a) foreign bonds:
 - bonds denominated in foreign currencies, sold on foreign markets,
 - bonds issued on foreign markets, denominated in the currency of the country where they are sold,
 - b) Brady bonds until September 2012 — bonds issued in October 1994 within the framework of a reduction and restructuring of debt to commercial banks associated in the London Club;
- 2) drawn credits and loans from European Investment Bank, the World Bank, Council of Europe Development Bank and from other international financial institutions (i.a. European Bank for Reconstruction and Development and — until February 2014 — Paris Club);
- 3) other foreign debt, i.e. matured payables to non-residents.

Debt of the State Treasury according to **the residency criterion** takes into consideration the unit (resident or non-resident) which is a creditor. The term resident refers to individuals, companies and any other institutions who reside in Poland, including representative offices, branches or companies set up by non-resident.

7. Debt guaranteed (secured) by the government of the Republic of Poland is a potential debt of the State Treasury.

8. Budget revenue of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
 - c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
 - d) funds for additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
 - a) grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,

- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz od 2015 r. — 205 i 625), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami),
- c) otrzymane z funduszy celowych,
- d) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

9. Informacje dotyczące sektora finansów publicznych (**budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze celowe z zakresu ubezpieczeń społecznych**) zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

10. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., od 2011 r. zadania publiczne realizują: państwowe osoby prawne, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze budżetu państwa (tabl. 9) oraz samorządowe zakłady budżetowe (tabl. 14), które osiągają przychody i częściowo korzystają z dotacji budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (w przypadku samorządowych zakładów budżetowych). W załącznikach do ustawy budżetowej zamieszczone są wykazy i plany finansowe tych jednostek.

11. Odliczenia od dochodu i podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od dochodu, podstawy opodatkowania i podatku dochodowego od osób prawnych regulują ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1509) oraz ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1036).

- b) provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 and since 2015 — 205 and 625), according to the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, as stated in regulation of the Minister of Finance dated 2nd March 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments),
- c) received from appropriated funds,
- d) other grants;
- 3) general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

9. Information concerning the public finance sector (**state budget, budgets of local government units, appropriated funds of social insurance**) is presented on the basis of reporting by the Ministry of Finance.

10. According to the Law on Public Finances, dated 27th August 2009, since 2011 public tasks are performed by: state legal persons, budgetary management institutions, executive agencies of state budget (table 9) and local government budgetary establishments (table 14) which achieve revenue and partly benefit from the state grants as well as from budgets of local government units (in the case of local government budgetary establishments). The register and financial plans of these units are placed in annex to the budgetary law.

11. Deductions from income and personal income tax as well as from income, tax base and corporate income tax are regulated by the Law on Personal Income Tax, dated 26th July 1991 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1509) and the Law on Corporate Income Tax, dated 15th February 1992 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1036).

TABLE 1 (532). **BUDŻET PAŃSTWA**
THE STATE BUDGET

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w mln zł	in million PLN		w odsetkach in percent	wykonanie ustawy budżetowej ^a w % execution of the Budget Act ^a in %		
DOCHODY REVENUE							
O G Ó Ł E M	250303	289137	350415	380048	100,0	106,8	TOTAL
Dochody podatkowe	222553	259674	315257	349354	91,9	105,3	Tax revenue
Podatki pośrednie	165190	187267	226703	248957	65,5	104,6	Indirect taxes
podatek od towarów i usług (VAT)	107880 ^b	123121	156801	174947	46,0	105,4	value added tax (VAT)
podatek akcyzowy	55684	62809	68261	72108	19,0	103,0	excise tax
w tym od:							of which on:
wyrobów alkoholowych ^c	10243	11118	11660	11784	3,1	98,2	alcoholic products ^c
paliw silnikowych	22675	27899	31408	33557	8,8	104,3	motor fuels
wyrobów tytoniowych	17436	17790	18785	19813	5,2	104,2	tobacco products
podatek od gier losowych i zakładów wzajemnych	1625	1337	1640	1902	0,5	99,4	tax on games of chance and mutual betting
Podatek dochodowy	57363	70853	82427	94200	24,8	107,2	Income tax
od osób prawnych	21770	25813	29758	34641	9,1	106,9	corporate income tax
od osób fizycznych	35593	45040	52669	59559	15,7	107,3	personal income tax
Inne dochody podatkowe	0,5	1554	6127 ^d	6197 ^d	1,6	105,8	Other tax revenue
Dochody niepodatkowe	24502	27710	33672	28888	7,6	131,9	Non-tax revenue
Dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach	4484	4594	2017	1865	0,5	93,3	Dividends from the State Treasury holdings in companies
Wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa	493	544	410	503	0,1	201,4	Payments from profit of state owned enterprises and sole shareholder companies of the State Treasury
Wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego	3957	1213 ^e	8741	—	—	—	Payments from profit of the National Bank of Poland
Wpływy z cła	1664	2929	3556	4035	1,1	106,5	Receipts from customs duties
Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	11177	16535	16825	19802	5,2	145,5	Revenue of state budgetary units and other non-tax revenue
Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2727	1895	2122	2259	0,6	99,9	Payments of local government units
Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi^f	3248	1753	1486	1806	0,5	85,0	Non-returnable funds from the European Union and other sources^f

a Ogłoszonej w Dz. U. 2018 poz. 291, z późniejszymi zmianami. b Łącznie ze zryczałtowanym podatkiem od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą. c Dotyczy wyrobów spirytusowych, piwa i wina. d W tym podatek od niektórych instytucji finansowych (w 2017 r. — 4341 mln zł, w 2018 r. — 4507 mln zł). e Wpłaty od Banku Gospodarstwa Krajowego. f Środki przeznaczone na realizację projektów pomocy technicznej.

a Published in Journal of Laws 2018 item 291, with later amendments. b Including lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration. c Concerns spirits, beer and wine. d Of which tax on some financial institutions (in 2017 — PLN 4341 million, in 2018 — PLN 4507 million). e Payments from Bank Gospodarstwa Krajowego. f Funds for the implementation of technical assistance projects.

TABL. 1 (532). BUDŻET PAŃSTWA (dok.)

THE STATE BUDGET (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		wyko- nanie ustawy budżetowej ^a w % execution of the Budget Act ^a in %
WYDATKI EXPENDITURE							
O G Ő Ł E M	294894	331743	375768	390454	100,0	98,3	T O T A L
Dotacje i subwencje	145245	169049	205611	211287	54,1	99,0	Grants and subventions
w tym:							of which:
Dotacje podmiotowe	17573	21239	24023	24741	6,3	99,7	Entity-defined grants
Dotacje przedmiotowe	503	570	843	680	0,2	99,1	Product grants
Dotacje do:							Grants to:
Funduszu Ubezpieczeń Spo- łecznych	38112	42066	40979	35823	9,2	100,0	Social Insurance Fund
Funduszu Emerytalno-Rento- wego	14936	17037	16685	17097	4,4	100,0	Pension Fund
Dotacje celowe dla:							Targeted grants for:
gmin	14947	17944	43644	44327	11,4	98,0	gminas
powiatów	4903	5471	5856	6244	1,6	98,8	powiats
samorządów województw	967	1788	1550	1007	0,3	96,0	local government of voivod- ships
Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego	46910	51049	53999	56139	14,4	100,0	General subvention for local gov- ernment units
w tym część oświatowa	35010	40377	41910	43075	11,0	100,0	of which educational part
Świadczenia na rzecz osób fi- zycznych	20892	24650	25618	25811	6,6	99,5	Benefits for natural persons
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	53907	61944	69974	72065	18,5	98,2	Current expenditure of budget- ary units
w tym:							of which:
Wynagrodzenia	32031	34703	39396	40250	10,3	99,6	Wages and salaries
Pochodne od wynagrodzeń ^g	4047	5899	6494	6678	1,7		Wages and salaries related expenditures ^g
Wydatki majątkowe^h	15439	20056	24551	26494	6,8	96,9	Property expenditure^h
Obsługa długu Skarbu Pań- stwa	34143	29169	29641	29486	7,6	99,3	State Treasury debt service cost
Krajowego	26757	19433	20699	21524	5,5	104,0	Domestic
Zagranicznego	7386	9735	8942	7962	2,0	89,0	Foreign
Środki własne Unii Europej- skiejⁱ	14345	18196	15742	18661	4,8	100,0	European Union own resour- cesⁱ
Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	10923	8679	4630	6650	1,7	75,5	Co-financing of projects with the participation of the Euro- pean Union funds

WYNIK BUDŻETU BUDGET RESULT

Deficyt (-) budżetu:							Deficit (-) of:
państwa	-44591	-42607	-25354	-10406	x	25,1	state budget
środków europejskich	-10416	-3232	-411	-3525	x	22,8	European funds budget
Finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich:							State budget and European funds budget deficit financing:
źródła krajowe	23769	34438	25132	33383	x	63,2	domestic sources
w tym przychody z prywaty- zacji	22037	43,6	27,4	—	x	x	of which receipts from pri- vatization
źródła zagraniczne	31238	11401	633	-19452	x	x	foreign sources

a Ogłoszonej w Dz. U. 2018 poz. 291, z późniejszymi zmianami. g Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. h Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego. i Wpłaty do UE pochodzące m.in. z opłat celnych i rolnych oraz środków obliczonych na podstawie podatku od towarów i usług (VAT) i dochodu narodowego brutto.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a Published in Journal of Laws 2018 item 291, with later amendments. g Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund and contribution to the Bridging Pension Fund. h Including grants for financing investment tasks of local government units. i Payments to EU from i.a.: customs duties, agriculture duties and resources calculated on the basis of value added tax (VAT) and gross national income.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance.

TABLE 2 (533). **BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH**
THE EUROPEAN FUNDS BUDGET

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	wykonanie ustawy budżetowej ^a w % execution of the Budget Act ^a in %	
DOCHODY REVENUE							
OGÓŁEM	37708,7	64463,7^b	47591,4	63328,2	100,0	97,8	TOTAL
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007—2013	7325,3	19511,9	289,5	3036,5	4,8	—	Operational Programme Infrastructure and Environment 2007—2013
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007—2013	2350,4	6578,0	2,0	0,0	0,0	—	Operational Programme Innovative Economy 2007—2013
Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007—2013	5779,1 ^c	2987,9 ^c	0,2	2548,1	4,0	—	Operational Programme Human Capital 2007—2013
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007—2013	785,8	2015,3	1,1	335,2	0,5	—	Operational Programme Development of Eastern Poland 2007—2013
Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007—2013 ...	7491,5	8860,4	5,4	3,6	0,0	—	Regional Operational Programmes for 2007—2013
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014—2020	—	—	11648,2	11100,9	17,5	73,5	Operational Programme Infrastructure and Environment 2014—2020
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014—2020	—	—	2075,7	2784,6	4,4	79,2	Operational Programme Smart Growth 2014—2020
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014—2020	—	—	2162,7	2321,7	3,7	97,7	Operational Programme Knowledge Education Development 2014—2020
Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014—2020	—	—	1027,9	1485,1	2,3	129,0	Operational Programme Eastern Poland 2014—2020
Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014—2020	—	—	1074,1	1544,2	2,4	84,3	Operational Programme Digital Poland 2014—2020
Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014—2020 ^d ...	294,3	246,1	101,9	313,2	0,5	84,1	Operational Programme for Fisheries and Sea 2014—2020 ^d
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014—2020	—	—	274,7	313,7	0,5	109,7	Operational Programme Food Aid 2014—2020
Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014—2020 ...	—	61,4	10504,3	17120,6	27,0	96,8	Regional Operational Programmes for 2014—2020
Instrument Łącząc Europę	—	—	1250,6	2460,0	3,9	108,2	Connecting Europe Facility
Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	2,0	276,6	158,0	151,2	0,2	—	Swiss-Polish Cooperation Programme
Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009—2014	—	667,8	303,7	0,3	0,0	1,9	Norwegian Financial Mechanism and Financial Mechanism of European Economic Area 2009—2014
Wspólna Polityka Rolna	13680,3	21229,7	16711,4	17809,4	28,1	88,3	Common Agricultural Policy

a Ogłoszonej w Dz. U. 2018 poz. 291, z późniejszymi zmianami. b W tym Krajowe Programy Operacyjne — 2028,3 mln zł. c Łącznie z grantami Europejskiego Funduszu Społecznego. d W latach 2010 i 2015 Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007—2013.

a Published in Journal of Laws 2018 item 291, with later amendments. b Including National Operational Programmes — PLN 2028.3 million. c Including grants from the European Social Fund. d For years 2010 and 2015 Operational Programme Sustainable Development of the Fisheries Sector and Coastal Fishing Areas 2007—2013.

TABL. 2 (533). BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH (dok.)

THE EUROPEAN FUNDS BUDGET (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN			w od- setkach in percent	wyko- nanie ustawy budże- towej ^a w % execu- tion of the Budget Act ^a in %		
WYDATKI EXPENDITURE							
OGÓŁEM	48124,7	67695,5^b	48002,2	66852,8	100,0	83,3	TOTAL
Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2007—2013	8315,1	19032,8	289,5	78,9	0,1	100,0	Operational Programme Infra- structure and Environment 2007—2013
Program Operacyjny Innowa- cyjna Gospodarka 2007— —2013	3792,1	6559,0	2,0	0,0	0,0	100,0	Operational Programme Inno- vative Economy 2007— —2013
Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007—2013	6939,7 ^c	2900,2 ^c	0,2	0,0	0,0	99,9	Operational Programme Hu- man Capital 2007—2013
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007— —2013	1138,5	2015,3	1,1	0,3	0,0	97,8	Operational Programme De- velopment of Eastern Pol- and 2007—2013
Regionalne Programy Opera- cyjne na lata 2007—2013 ...	13254,0	8836,8	5,4	3,6	0,0	100,0	Regional Operational Pro- grammes for 2007—2013
Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014—2020	—	—	11638,4	15196,5	22,7	97,7	Operational Programme Infra- structure and Environment 2014—2020
Program Operacyjny Inteli- gentny Rozwój 2014—2020 ...	—	—	2076,6	3340,3	5,0	91,4	Operational Programme Smart Growth 2014—2020
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014— —2020	—	—	2158,1	2409,9	3,6	91,7	Operational Programme Know- ledge Education Develop- ment 2014—2020
Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014—2020	—	—	1027,9	1916,0	2,9	98,0	Operational Programme East- ern Poland 2014—2020
Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014—2020	—	—	1072,4	1610,3	2,4	94,2	Operational Programme Digit- al Poland 2014—2020
Program Operacyjny Rybac- two i Morze 2014—2020 ^d ...	307,9	245,7	101,9	360,3	0,5	73,9	Operational Programme for Fisheries and Sea 2014— —2020 ^d
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014—2020 ...	—	—	274,7	334,1	0,5	99,5	Operational Programme Food Aid 2014—2020
Regionalne Programy Opera- cyjne na lata 2014—2020	—	61,2	10482,8	19651,9	29,4	93,8	Regional Operational Pro- grammes for 2014—2020
Instrument Łącząc Europę	—	—	1250,6	2568,1	3,8	99,9	Connecting Europe Facility
Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	72,7	276,6	158,0	—	—	—	Swiss-Polish Cooperation Pro- gramme
Norweski Mechanizm Finan- sowy i Mechanizm Finan- sowy Europejskiego Obsza- ru Gospodarczego:							Norwegian Financial Mech- anism and Financial Mech- anism of European Eco- nomic Area:
2009—2014	—	667,3	305,0	0,3	0,0	100,0	2009—2014
2014—2021	—	—	—	1,4	0,0	78,3	2014—2021
Wspólna Polityka Rolna	14304,7	25072,4	17157,6	19380,8	29,0	100,0	Common Agricultural Policy
WYNIK BUDŻETU BUDGET RESULT							
Deficyt ^e (–)	–10416,0	–3231,7	–410,8	–3524,6	x	22,8	Deficit ^e (–)

a Ogłoszonej w Dz. U. 2018 poz. 291, z późniejszymi zmianami. b W tym Krajowe Programy Operacyjne — 2028,3 mln zł. c Łącznie z grantami Europejskiego Funduszu Społecznego. d W latach 2010 i 2015 Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007—2013. e Ujęty również w części „Wynik budżetu” w tabl. 1 na str. 642.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a Published in Journal of Laws 2018 item 291, with later amendments. b Including National Operational Programmes — PLN 2028.3 million. c Including grants from the European Social Fund. d For years 2010 and 2015 Operational Programme Sustainable Development of the Fisheries Sector and Coastal Fishing Areas 2007—2013. e Included also in the part "Budget result" in table 1 on page 642.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance.

TABL. 3 (534). PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY^a

Stan w dniu 31 grudnia

PUBLIC DEBT^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	747899	877282	961842	984320	T O T A L
Dług podsektora rządowego	692360	805109	892272	907318	Debt of the central government sub-sector
Dług Skarbu Państwa ^b	691210	803372	890687	905594	Debt of the State Treasury ^b
krajowy	496370	512083	606747	625746	domestic
zagraniczny	194840	291288	283940	279847	foreign
Pozostały dług	1150	1737	1585	1725	Other debt
Dług podsektora samorządowego	53519	72073	69504	76932	Debt of the local government sub-sector
Dług jednostek samorządu terytorialnego	50568	68352	65780	72635	Debt of the local government units
Pozostały dług	2951	3721	3725	4297	Other debt
Dług podsektora ubezpieczeń społecznych	2019	101	65,1	69,1	Debt of the social security sub-sector

a Według wartości nominalnej, po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do sektora finansów publicznych (dług skonsolidowany). b Według kryterium miejsca emisji.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a According to the face value, excluding financial flows between public finance sector units (consolidated debt). b According to the place of issue criterion.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance.

TABL. 4 (535). DŁUG SKARBU PAŃSTWA WEDŁUG KRYTERIUM MIEJSCA EMISJI^a

Stan w dniu 31 grudnia

STATE TREASURY DEBT ACCORDING TO THE PLACE OF ISSUE CRITERION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	701851	834551	928473	954269	T O T A L
Dług krajowy	507011	543262	644533	674422	Domestic debt
według faktycznych okresów zapadalności:					according to residual maturity:
skarbowe papiery wartościowe	506985	523695	621103	646895	treasury securities
krótkoterminowe (1 rok i mniej) ...	97802	74591	66759	62347	short-term (1 year and less)
średnioterminowe (powyżej 1 roku do 5 lat)	248535	264133	345208	343583	medium-term (more than 1 year including 5 years)
długoterminowe (powyżej 5 lat) ...	160648	184971	209136	240965	long-term (more than 5 years)
pozostały dług	26,1	19567	23430	27527	other debt
Według wierzycieli:					By debt holders:
banki krajowe	130526	171536	243918	264143	domestic banks
krajowy sektor pozabankowy	248228	164955	197234	218811	domestic non-banking sector
inwestorzy zagraniczni	128257	206772	203381	191467	foreign investors
Dług zagraniczny	194840	291288	283940	279847	Foreign debt
Obligacje zagraniczne ^b	155468 ^c	215629	213102	211128	Foreign bonds ^b

a Według wartości nominalnej. b Przeliczone na złote według średnich kursów walut obcych Narodowego Banku Polskiego na koniec roku. c Łącznie z obligacjami typu Brady (880 mln zł).

a According to the face value. b Calculated in PLN using middle exchange rates of foreign currencies of the National Bank of Poland at the end of the year. c Including Brady bonds (PLN 880 million).

TABL. 4 (535). **DŁUG SKARBU PAŃSTWA WEDŁUG KRYTERIUM MIEJSCA EMISJI^a (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

STATE TREASURY DEBT ACCORDING TO THE PLACE OF ISSUE CRITERION^a (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
Dług zagraniczny (dok.)					Foreign debt (cont.)
Kredyty i pożyczki ^b	39371	75653	70823	68719	Loans ^b
Europejski Bank Inwestycyjny	22361	43996	40681	38725	European Investment Bank
Bank Światowy	15683	30763	29262	29044	World Bank
Bank Rozwoju Rady Europy	831	893	879	950	Council of Europe Development Bank
pozostałe	496 ^d	0,0	0,0	0,0	others
Pozostały dług	0,9	6,5	15,1	0,0	Other debt
Dług gwarantowany (poręczony) przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej					Debt guaranteed by the government of the Republic of Poland
Krajowy	25129	31418	26301	11692	Domestic
Zagraniczny	48072	81784	90577	97106	Foreign

a Według wartości nominalnej. b Przeliczone na złote według średnich kursów walut obcych Narodowego Banku Polskiego na koniec roku. d W tym kredyty w Klubie Paryskim (307 mln zł).

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a According to the face value. b Calculated in PLN using middle exchange rates of foreign currencies of the National Bank of Poland at the end of the year. d Of which credits in Paris Club (PLN 307 million).

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 5 (536). **DŁUG SKARBU PAŃSTWA WEDŁUG KRYTERIUM REZYDENTA^a**

Stan w dniu 31 grudnia

STATE TREASURY DEBT ACCORDING TO RESIDENCY CRITERION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
O G Ó Ł E M	701851	834551	928473	954269	T O T A L
Dług krajowy (rezydenci)	388789	350093	456111	502957	Domestic debt (residents)
Banki krajowe	137611	184213	257326	277481	Domestic banks
Krajowy sektor pozabankowy	251178	165879	198785	225476	Domestic non-banking sector
Dług zagraniczny (nierzydenci)	313062	484458	472362	451312	Foreign debt (non-residents)

a Według wartości nominalnej.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a According to the face value.

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 6 (537). **WYNIK BUDŻETU PAŃSTWA, WYNIK BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH I PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY W RELACJI DO PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (ceny bieżące)**

RESULT OF THE STATE BUDGET, RESULT OF THE EUROPEAN FUNDS BUDGET AND PUBLIC DEBT IN RELATION TO GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % in %				
Dochody budżetu państwa	17,3	16,1	17,6	18,0	Revenue of the state budget
Wydatki budżetu państwa	20,4	18,4	18,9	18,5	Expenditure of the state budget
Wynik budżetu państwa — deficyt (–)	–3,1	–2,4	–1,3	–0,5	State budget result — deficit (–)
Wynik budżetu środków europejskich — deficyt (–)	–0,7	–0,2	–0,0	–0,2	European funds budget result — deficit (–)
Państwowy dług publiczny ^a	51,7	48,7	48,3	46,5	Public debt ^a
Dług Skarbu Państwa ^b	48,6	46,4	46,7	45,1	Debt of the State Treasury ^b

a, b Patrz notka a na str. 645: a — do tabl. 3, b — do tabl. 4.

a, b See footnote a on page 645: a — to the table 3, b — to the table 4.

Uwaga do tablic 7, 8 i 13

W wydatkach budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupowania danych w podziale na działy i rozdziały dokonuje się zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów.

Note to tables 7, 8 and 13

For expenditure of the state budget and budgets of local government units data grouping is made on divisions and types according to the detailed classification of budget revenue and expenditure, on the basis of the decrees of the Minister of Finance.

TABL. 7 (538). WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG DZIAŁÓW

STATE BUDGET EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w mln zł in million PLN			w odsetkach in percent	w % PKB ^a in % of GDP ^a		
OGÓŁEM	294894	331743	375768	390454	100,0	18,5	TOTAL
w tym:							of which:
Rolnictwo i łowiectwo	10279	7857	7454	9936	2,5	0,5	Agriculture and hunting
Leśnictwo	8,2	9,5	9,3	10,6	0,0	0,0	Forestry
Górnictwo i kopalnictwo	876	933	4602	1553	0,4	0,1	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	826	1437	2494	843	0,2	0,0	Manufacturing
Handel	1072	1076	889	363	0,1	0,0	Trade
Transport i łączność	9082	10738	13331	17456	4,5	0,8	Transport and communication
Turystyka	43,0	44,9	45,3	57,8	0,0	0,0	Tourism
Gospodarka mieszkaniowa	1443	2205	2076	2313	0,6	0,1	Dwelling economy
Działalność usługowa	881	1258	1121	442	0,1	0,0	Service activity
Nauka	4200	5415	5713	6628	1,7	0,3	Science
Administracja publiczna	11545	12771	14242	14101	3,6	0,7	Public administration
Obrona narodowa	18549	29377	29754	34750	8,9	1,6	National defence
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	71787	82050	78339	76771	19,7	3,6	Compulsory social security
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	12922	13879	16003	16434	4,2	0,8	Public safety and fire care
Wymiar sprawiedliwości	9702	11000	12125	12541	3,2	0,6	Administration of justice
Obsługa długu Skarbu Państwa	34143	29169	29641	29486	7,6	1,4	State treasury debt service cost
Oświata i wychowanie	1621	3686	3834	3889	1,0	0,2	Education
Szkolnictwo wyższe	11722	15478	15753	16100	4,1	0,8	Higher education
Ochrona zdrowia	6864	7325	9642	10644	2,7	0,5	Health care
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	17094	18569	8868	9235	2,4	0,4	Social assistance and other tasks in sphere of social policy
Rodzina	x	x	39291	39860	10,2	1,9	Family
Edukacyjna opieka wychowawcza	522	519	410	386	0,1	0,0	Educational care
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	460	539	535	1630	0,4	0,1	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1448	1965	3332	2308	0,6	0,1	Culture and national heritage
Kultura fizyczna ^b	1774	261	282	264	0,1	0,0	Physical education ^b

a W cenach bieżących. b W 2010 r. dział „Kultura fizyczna i sport”.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a At current prices. b In 2010 division "Physical education and sport".

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 8 (539). **DOTACJE PODMIOTOWE I PRZEDMIOTOWE Z BUDŻETU PAŃSTWA**
STATE BUDGET ENTITY-DEFINED GRANTS AND PRODUCT GRANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	18076,2	21809,2	24866,0	25421,7	T O T A L
Dotacje podmiotowe	17573,5	21238,8	24022,6	24741,3	Entity-defined grants
dla:					for:
Szkół wyższych	10994,4	14881,4	15377,5	15651,0	Higher education institutions
Jednostek naukowych	1354,4	1312,7	1648,8	2314,4	Scientific units
Szkół niepublicznych i innych placówek oświatowych	19,5	41,9	48,7	48,1	Non-public schools and other educational units
Instytucji kultury	724,5	870,5	1013,5	1088,4	Cultural institutions
Samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej	76,4	102,5	120,7	131,8	Independent public health care facilities
Pozostałych jednostek sektora finansów publicznych	2277,9	1433,2	1521,1	1604,8	Other public finance units
Jednostek nienależących do sektora finansów publicznych	2126,2	2596,6	4292,2	3902,6	Non-public finance sector units
Dotacje przedmiotowe	502,7	570,4	843,4	680,4	Product grants
w tym do:					of which for:
Zadań z zakresu postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej	116,5	101,3	96,7	96,9	Biological progress in crop and animal output
Krajowych pasażerskich przewozów kolejowych	325,1	448,0	524,0	551,8	Domestic passenger rail transportation
Posiłków wydawanych w barach mlecznych	20,9	10,5	14,2	15,5	Meals served in milk bars
Podręczników szkolnych i akademickich	9,5	1,0	0,4	0,8	School and university textbooks

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance.

TABL. 9 (540). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH, INSTYTUCJI GOSPODARKI BUDŻETOWEJ I AGENCJI WYKONAWCZYCH BUDŻETU PAŃSTWA**
REVENUE, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF STATE LEGAL PERSONS, BUDGETARY MANAGEMENT INSTITUTIONS AND EXECUTIVE AGENCIES OF THE STATE BUDGET

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN	
PAŃSTWOWE OSOBY PRAWNE STATE LEGAL PERSONS				
Przychody	8273,4	8418,1	9936,7	Revenue
w tym dotacje z budżetu państwa	297,8	302,9	1168,3	of which grants from the state budget
Koszty	7409,5	7021,9	8649,1	Costs
Wynik finansowy brutto zrealizowany	863,9	1396,2	1287,6	Gross financial result

TABLE 9 (540). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH, INSTYTUCJI GOSPODARKI BUDŻETOWEJ I AGENCJI WYKONAWCZYCH BUDŻETU PAŃSTWA (dok.)**
 REVENUE, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF STATE LEGAL PERSONS, BUDGETARY MANAGEMENT INSTITUTIONS AND EXECUTIVE AGENCIES OF THE STATE BUDGET (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN		
INSTYTUCJE GOSPODARKI BUDŻETOWEJ BUDGETARY MANAGEMENT INSTITUTIONS				
Przychody	864,2	927,1	1073,5	Revenue
w tym dotacje z budżetu państwa	129,7	105,4	151,8	of which grants from the state budget
Koszty	870,3	913,8	1050,9	Costs
Wynik finansowy brutto zrealizowany	-6,1	13,3	22,6	Gross financial result
AGENCJE WYKONAWCZE EXECUTIVE AGENCIES				
Przychody	12095,5	8459,4	8836,4	Revenue
w tym dotacje z budżetu państwa	6953,8	5749,5	6451,7	of which grants from the state budget
Koszty	11057,6	7734,8	8513,1	Costs
Wynik finansowy brutto zrealizowany	1037,9	724,6	323,3	Gross financial result

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: data of the Ministry of Finance.

TABLE 10 (541). **PRZYCHODY I WYDATKI PAŃSTWOWYCH FUNDUSZY CELOWYCH**
 REVENUE AND EXPENDITURE OF APPROPRIATED STATE FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody ^{ab} Revenue ^{ab}		Wydatki ^b Expenditure ^b	SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym dotacje z budżetu państwa of which grants from the state budget			
	w mln zł		in million PLN		
OGÓŁEM	2010	206021	55383 ^c	209043	TOTAL
	2015	237036	59845	241575	
	2017	305023	58815	260882	
	2018	286968	54218	271483	
w tym:					of which:
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych		238472	35823	231621	Social Insurance Fund
Fundusz Emerytalno-Rentowy		20173	17097	20165	Pension Fund
Fundusz Pracy		13881	—	7840	Labour Fund
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych		5328	742	5135	State Fund for Rehabilitation of Disabled Persons
Fundusz Reprywatyzacji		2168	—	101	Reprivatisation Fund
Fundusz Emerytur Pomostowych		1825	551	807	Bridging Pension Fund
Fundusz Zapasów Interwencyjnych		1300	—	835	Intervention Stocks Fund

a Bez pozostałości z roku ubiegłego. b Po wyeliminowaniu przepływów między funduszami. c Łącznie z dotacją rozwojową.

a Excluding balances from the previous year. b Excluding flows between funds. c Including development grant.

TABL. 10 (541). PRZYCHODY I WYDATKI PAŃSTWOWYCH FUNDUSZY CELOWYCH (dok.)

REVENUE AND EXPENDITURE OF APPROPRIATED STATE FUNDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody ^{ab} Revenue ^{ab}		Wydatki ^b Expenditure ^b	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym dotacje z budżetu państwa of which grants from the state budget		
	w mln zł	in million PLN		
Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	800	—	914	Physical Culture Development Fund
Fundusz Administracyjny	649	—	644	Administrative Fund
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	493	—	1771	Guaranteed Employee Benefits Fund
Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych	407	—	198	Forces
Fundusz Rekompensacyjny	373	—	337	Restitution Fund

a Bez pozostałości z roku ubiegłego. b Po wyeliminowaniu przepływów między funduszami.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a Excluding balances from the previous year. b Excluding flows between funds.

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 11 (542). PRZYCHODY I WYDATKI FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I FUNDUSZU EMERYTALNO-RENTOWEGO

REVENUE AND EXPENDITURE OF SOCIAL INSURANCE FUND AND PENSION FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH SOCIAL INSURANCE FUND					
Przychody^{ab}	167481	196115	260716	238472	Revenue^{ab}
Składki przypisane	89762	144164	166662	182049	Contributions written
Dotacje z budżetu państwa	38112	42066	40979	35823	Grants from the state budget
Inne dochody	39607	9885	53075	20601	Other income
Wydatki^b	170845	201717	217585	231621	Expenditure^b
Emerytury i renty	143443	174566	185344	201247	Retirement and other pensions
Zasiłki i inne świadczenia ^c	13456	21286	23736	24547	Benefits ^c
Inne wydatki	13946	5866	8505	5827	Other expenditure
FUNDUSZ EMERYTALNO-RENTOWY PENSION FUND					
Przychody^{ab}	16348	20385	19878	20173	Revenue^{ab}
Składki przypisane	1356	1462	1390	1371	Contributions written
Dotacje z budżetu państwa	14936	17037	16685	17097	Grants from the state budget
Inne dochody	55.6	1886 ^d	1803 ^d	1705 ^d	Other income
Wydatki^b	16576	19866	20002	20165	Expenditure^b
Emerytury i renty	13901	14969	15063	15245	Retirement and other pensions
Zasiłki i inne świadczenia ^c	370 ^e	854	1044	1060	Benefits ^c
Naliczone składki na ubezpieczenia zdrowotne rolników ^f	1859	1753	1757	1760	Calculated contributions for health security of farmers ^f
Inne wydatki	446	2290 ^d	2138 ^d	2099 ^d	Other expenditure

a Bez pozostałości z roku ubiegłego. b Po wyeliminowaniu przepływów między funduszami. c Bez świadczeń dla kombatanów finansowanych z budżetu państwa. d W tym transfer środków na świadczenia zabiegowe w: 2015 r. — 1830 mln zł, 2017 r. — 1639 mln zł, 2018 r. — 1564 mln zł. e Dotyczy tylko zasiłku pogrzebowego dla rolników. f Finansowane z budżetu państwa.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a Excluding balances from the previous year. b Excluding flows between funds. c Excluding benefits for combatants financed from the state budget. d Of which transfer of funds for coincide benefits: in 2015 — PLN 1830 million, in 2017 — PLN 1639 million, in 2018 — PLN 1564 million. e Concerns only funeral allowance for farmers. f Financed from the state budget.

Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 12 (543). BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na	Powiaty	Woje-
		Total	Gminas ^a	prawach powiatu	Powiaty	wództwa
				Cities with powiat status	Powiaty	Voivod- ships
		w mln zł		in million PLN		
DOCHODY						
REVENUE						
OGÓŁEM	2010	162797	72311	53886	22496	14104
TOTAL	2015	199019	87667	70560	23681	17110
	2017	229879	111189	78530	25389	14771
	2018	251846	121426	85508	27959	16954
Dochody własne	2010	78588	32264	34284	6337	5703
Own revenue	2015	103441	43573	44774	7943	7155
	2017	113245	48076	48313	9079	7777
	2018	124042	52530	52411	10076	9024
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym	2010	33016	10698	14543	2925	4850
Share in income tax	2015	45176	16041	19017	4324	5794
	2017	53267	19158	22124	5130	6853
	2018	60606	21830	25051	5833	7891
od osób prawnych	2010	6122	617	1408	128	3968
corporate income tax	2015	7076	753	1602	158	4564
	2017	8381	862	1929	180	5410
	2018	9698	957	2284	199	6257
od osób fizycznych	2010	26894	10080	13135	2797	882
personal income tax	2015	38100	15289	17415	4166	1230
	2017	44885	18297	20196	4950	1443
	2018	50908	20873	22767	5634	1634
Podatek od nieruchomości	2010	15122	9060	6062	x	x
Tax on real estate	2015	20171	12227	7944	x	x
	2017	21829	13372	8456	x	x
	2018	22617	13800	8817	x	x
Podatek rolny	2010	989	974	15,3	x	x
Agricultural tax	2015	1593	1569	24,0	x	x
	2017	1485	1464	21,5	x	x
	2018	1482	1461	21,5	x	x
Podatek od środków transportowych	2010	857	561	296	x	x
Tax on means of transport	2015	1015	696	319	x	x
	2017	1092	752	340	x	x
	2018	1135	786	349	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	2010	1893	791	1102	x	x
Tax on civil law transactions	2015	1749	768	981	x	x
	2017	2551	1024	1526	x	x
	2018	2748	1179	1569	x	x
Opłata skarbowa	2010	509	226	283	x	x
Stamp duty	2015	409	155	254	x	x
	2017	461	169	293	x	x
	2018	477	171	306	x	x
Dochody z majątku	2010	6354	2628	3276	305	143
Revenue from property	2015	7463	2657	4338	305	163
	2017	7439	3128	3793	315	202
	2018	7700	3202	3931	356	212
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	2010	2615	1010	1439	127	38,9
of which income from renting and tenancy as well as agreements with a similar character	2015	3413	1258	1930	150	74,3
	2017	3544	1340	1983	143	78,4
	2018	3605	1358	2010	140	96,1

a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 12 (543). BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (cd.)

LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwa Voivod- ships	
						w mln zł
DOCHODY (dok.) REVENUE (cont.)						
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł Funds for additional financing of own tasks from other sources	2010 2015 2017 2018	2476 1384 614 1046	1408 1035 353 704	786 203 135 157	214 90,8 93,7 140	67,5 55,8 32,0 44,8
Dotacje^b Grants^b	2010 2015 2017 2018	37038 44235 62353 71375	17370 18675 36042 40536	7798 11905 15396 17713	6410 5689 6047 7377	5459 7962 4867 5748
Z budżetu państwa From state budget	2010 2015 2017 2018	23867 26147 51246 52129	12821 13982 32987 33719	5073 6129 12641 12926	4153 3958 4067 4465	1820 2074 1551 1019
na zadania: for tasks:						
z zakresu administracji rządowej for government administration tasks	2010 2015 2017 2018	16829 17834 43833 43828	9340 9500 28924 29113	3580 4118 10896 11211	2408 2658 2743 2794	1500 1559 1271 710
własne for own tasks	2010 2015 2017 2018	6916 8241 7357 8226	3417 4439 4037 4581	1469 1993 1727 1689	1726 1292 1314 1647	304 514 279 309
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej realised on the basis of agreements with government administration bodies	2010 2015 2017 2018	122 71,5 56,1 75,0	63,7 43,7 27,0 25,4	23,6 18,1 17,8 26,0	18,7 8,6 10,8 23,0	16,1 1,0 0,4 0,6
Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 ^c Grants from paragraphs 200 and 620, 205 and 625 ^c	2010 2015 2017 2018	11195 14822 8206 15896	3863 3797 2030 5617	2346 5043 2270 4202	1726 804 847 1640	3260 5178 3059 4437
Otrzymane z funduszy celowych Received from appropriated funds	2010 2015 2017 2018	684 777 521 631	288 204 245 362	121 377 125 102	75,7 78,9 59,9 75,0	198 118 90,8 91,7
Pozostałe dotacje Other grants	2010 2015 2017 2018	1292 2488 2380 2719	398 692 780 838	258 356 361 482	455 848 1073 1198	181 592 167 201
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subvention from the state budget	2010 2015 2017 2018	47171 51343 54281 56430	22676 25419 27071 28359	11804 13882 14820 15384	9750 10049 10262 10506	2942 1993 2127 2181
W tym część oświatowa Of which educational part	2010 2015 2017 2018	35010 40377 41910 43075	16230 18993 19912 20622	10733 12917 13750 14225	7360 7793 7643 7641	686 674 604 587

a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b W 2010 r. bez dotacji z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych, które ujęto w dochodach własnych. c Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 2b) na str. 639 i 640.

a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b In 2010 excluding grants from state budget for gminas which are health resorts, which were included in own revenue. c See general notes, item 8, point 2b) on page 639 and 640.

TABL. 12 (543). BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (dok.)

LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje- wództwa
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivod- ships
		w mln zł		in million PLN		
WYDATKI EXPENDITURE						
OGÓŁEM	2010	177766	79741	58954	23826	15245
TOTAL	2015	196415	85944	69824	23444	17203
	2017	230166	111984	78504	25360	14317
	2018	259386	127133	87015	28657	16582
Wydatki bieżące	2010	133517	59753	45836	18626	9302
Current expenditure	2015	157839	71455	56928	20017	9440
	2017	194952	95589	68096	21277	9990
	2018	206508	100891	72311	22674	10633
w tym: of which:						
Dotacje	2010	14044	4080	5195	1272	3497
Grants	2015	16459	5417	5860	1394	3788
	2017	19373	6519	7090	1622	4141
	2018	22100	7372	8282	1756	4690
w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych ^b of which grants for local government budgetary establishments ^b	2010	2141	785	1225	100	31,2
	2015	550	312	229	7,4	2,1
	2017	556	297	244	12,7	2,6
	2018	572	298	258	13,0	3,1
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2010	16515	11780	3916	737	82,2
Benefits for natural persons	2015	16948	11667	4343	846	91,4
	2017	42086	30230	10755	1025	75,2
	2018	42142	30053	10942	1063	83,5
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	2010	97737	42763	34168	16218	4588
Current expenditure of budgetary units	2015	119538	52987	44203	17354	4993
	2017	128595	57585	47618	18206	5186
	2018	137791	62345	50726	19430	5289
w tym: of which:						
wynagrodzenia	2010	49743	22761	15975	9170	1837
wages and salaries	2015	60309	27675	19902	10531	2202
	2017	65079	29844	21693	11183	2359
	2018	69953	32336	23402	11805	2411
pochodne od wynagrodzeń ^c	2010	8165	3910	2557	1401	298
wages and salaries related expenditures ^c	2015	11129	5379	3581	1771	397
	2017	11946	5795	3875	1852	424
	2018	12747	6199	4166	1948	434
zakup materiałów i usług	2010	32721	13209	13322	4025	2164
purchase of materials and services	2015	38821	15918	17559	3438	1906
	2017	42948	17982	19218	3806	1943
	2018	46719	19739	20450	4495	2035
Wydatki majątkowe	2010	44249	19988	13118	5201	5943
Property expenditure	2015	38576	14489	12897	3427	7763
	2017	35215	16396	10408	4083	4327
	2018	52878	26242	14704	5983	5950
W tym inwestycyjne ^d	2010	43282	19690	12698	5181	5712
Of which investment expenditure ^d	2015	37220	14209	12212	3384	7415
	2017	33468	16063	9410	4021	3973
	2018	51023	25817	13657	5934	5615
WYNIK BUDŻETÓW BUDGETS RESULT						
Nadwyżka (+)/deficyt (-)	2010	-14970	-7430	-5069	-1330	-1141
Surplus (+)/deficit (-)	2015	+2604	+1723	+736	+237	-92,5
	2017	-288	-795	+25,5	+28,1	+454
	2018	-7540	-5707	-1507	-697	+371

a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b W 2010 r. również dla gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych. c Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. d Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w 2010 r. — również gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych.

a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b In 2010 also for auxiliary units and appropriated funds. c Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund and contribution to the Bridging Pension Fund. d Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2010 — also of auxiliary units and appropriated funds.

TABL. 13 (544). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
 LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na	Powiaty	Woje- wództwa Voivod- ships
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status		
		w mln zł		in million PLN		
OGÓŁEM	2010	177766	79741	58954	23826	15245
TOTAL	2015	196415	85944	69824	23444	17203
	2017	230166	111984	78504	25360	14317
	2018	259386	127133	87015	28657	16582
w tym: of which:						
Rolnictwo i łowiectwo	2010	4892	3524	67,7	54,8	1245
Agriculture and hunting	2015	4411	2756	22,2	200	1433
	2017	3521	2281	35,4	73,8	1132
	2018	3958	3394	65,9	84,3	415
Transport i łączność	2010	31930	8855	11946	5162	5967
Transport and communication	2015	32342	6995	15009	3333	7005
	2017	32772	9224	13261	4133	6154
	2018	42211	12362	16342	5482	8024
Turystyka	2010	721	461	146	47,7	66,6
Tourism	2015	740	245	78,8	87,3	330
	2017	252	160	50,6	15,3	26,7
	2018	757	577	68,6	21,8	89,7
Gospodarka mieszkaniowa	2010	6006	2447	3297	172	89,5
Dwelling economy	2015	7272	2554	4417	230	71,8
	2017	7063	2748	3963	257	94,7
	2018	7680	3130	4141	276	133
Administracja publiczna	2010	15020	7334	3908	2407	1371
Public administration	2015	17882	8893	4437	2668	1884
	2017	19655	9986	5110	2858	1701
	2018	21280	10808	5499	3079	1894
Oświata i wychowanie	2010	50478	26518	16370	6780	810
Education	2015	59360	31495	20041	7077	747
	2017	64927	34483	22271	7410	763
	2018	70512	37420	24173	8022	896
Ochrona zdrowia	2010	3962	563	1062	1395	943
Health care	2015	3907	553	1063	1184	1107
	2017	3479	618	1066	931	864
	2018	3841	668	1149	1033	990
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie po- lityki społecznej	2010	25065	13182	7161	4062	661
Social assistance and other tasks in sphere of social policy	2015	27803	14159	8407	4585	652
	2017	15791	6402	5109	3656	623
	2018	16879	6628	5415	4007	830
Rodzina	2017	39891	27628	10657	1520	86,4
Family	2018	40742	27964	11109	1607	62,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	2010	4132	951	1597	1420	165
Educational care	2015	4946	1065	2046	1688	147
	2017	5293	1069	2219	1834	171
	2018	5620	1126	2351	1968	176
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2010	10112	6655	3244	116	96,9
Municipal economy and environmental protection	2015	13700	8628	4901	102	68,9
	2017	13502	8220	5135	102	45,1
	2018	17831	11651	5970	137	72,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2010	7006	3092	2482	135	1297
Culture and national heritage	2015	6923	2942	2501	113	1367
	2017	7408	3388	2507	121	1391
	2018	9209	4458	2977	159	1616
Kultura fizyczna ^b	2010	6434	2878	2907	155	493
Physical education ^b	2015	4338	2124	2007	78,4	128
	2017	5078	2578	2291	83,5	126
	2018	6050	3287	2459	130	174

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b W 2010 r. dział „Kultura fizyczna i sport”.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b In 2010 division "Physical education and sport".

TABL. 15 (546). **ODLICZENIA OD DOCHODU I PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH (dok.)**
 DEDUCTIONS FROM INCOME AND FROM PERSONAL INCOME TAX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
ODLICZENIA OD DOCHODU (dok.) DEDUCTIONS FROM INCOME (cont.)					
Odlczenia^c w mln zł	56308,0	65436,7	75464,9	82959,8	Deductions^c in million PLN
w tym z tytułu:					of which from:
Składki na ubezpieczenia społeczne ...	50850,5	61840,9	71322,8	78298,2	Social security contributions
Darowizny	198,0	364,6	411,0	455,6	Donations
Celów rehabilitacyjnych	2551,3	2517,2	2931,5	3289,2	Rehabilitation purposes
Użytkowania Internetu	2277,8	184,4	137,8	154,4	Expenses of using Internet
Przeciętne odliczenia na 1 podatnika korzystającego z danego tytułu odliczenia^c w zł	3076	4264	4705	4918	Average deductions per 1 taxpayer using a given type of deduction^c in PLN
w tym z tytułu:					of which from:
Składki na ubezpieczenia społeczne ...	4002	4664	5154	5416	Social security contributions
Darowizny	648	859	847	791	Donations
Celów rehabilitacyjnych	2248	2282	2434	2556	Rehabilitation purposes
Użytkowania Internetu	571	535	529	536	Expenses of using Internet
ODLICZENIA OD PODATKU DEDUCTIONS FROM THE TAX					
Podatnicy korzystający z odliczeń^c w tys.	25844,1	25651,9	25954,1	26211,3	Taxpayers using deductions^c in thousands
z tytułu:					from:
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	21378,7	21482,7	21384,5	21666,7	Health care contribution
Ulgi	4465,4	4587,2	4569,6	4544,6	Reliefs
w tym:					of which:
na dzieci	4303,1	4505,1 ^d	4477,0	4467,9	child relief
z tytułu podatku zapłaconego za granicą	10,0	34,5	61,7	67,2	from the tax paid abroad
Odlczenia^c w mln zł	48183,0	56620,4	63341,9	68184,4	Deductions^c in million PLN
z tytułu:					from:
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	42335,1	50776,1	56192,3	60978,3	Health care contribution
Ulgi	5847,9	7209,2	7149,6	7206,1	Reliefs
w tym:					of which:
na dzieci	5684,3	6982,2 ^d	6878,9	6916,9	child relief
z tytułu podatku zapłaconego za granicą	39,8	170,9	227,4	259,5	from the tax paid abroad
Przeciętne odliczenia na 1 podatnika korzystającego z danego tytułu odliczenia^c w zł	1864	2208	2441	2601	Average deductions per 1 taxpayer using a given type of deduction^c in PLN
z tytułu:					from:
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	1980	2364	2628	2814	Health care contribution
Ulgi	1310	1572	1565	1586	Reliefs
w tym:					of which:
na dzieci	1321	1550 ^d	1536	1548	child relief
z tytułu podatku zapłaconego za granicą	3984	4949	3686	3862	from the tax paid abroad

c Podatnicy mogą być wykazywani wielokrotnie, jeśli korzystali z więcej niż jednego tytułu odliczenia. d Łącznie ze zwrotem nieodliczonej ulgi na dzieci.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów.

c Taxpayers may be indicated more than once, if they used more than one type of deduction. d Including refund of not deducted child relief.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance.

TABL. 16 (547). **ODLICZENIA OD DOCHODU, PODSTAWY OPODATKOWANIA I PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB PRAWNYCH**

DEDUCTIONS FROM INCOME, TAX BASE AND FROM CORPORATE INCOME TAX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018 ^a	SPECIFICATION
Podatnicy	343165	456190	509029	507006	Taxpayers
W tym wykazujący dochód	239286	315268	344817	333700	Of which reporting income
w tym wykazujący podatek	125576	178535	194482	206432	of which reporting tax

ODLICZENIA OD DOCHODU
DEDUCTIONS FROM INCOME

Podatnicy korzystający z odliczeń^b	32623	45868	50681	54816	Taxpayers using deductions^b
Straty z lat ubiegłych	26228	40147	45029	48381	Losses from previous years
Darowizny	6364	5614	5546	6146	Donations
Pozostałe odliczenia	31	107	105	289	Other deductions
Odliczenia^b w mln zł	11613,3	14027,3	19920,3	21253,0	Deductions^b in million PLN
Straty z lat ubiegłych	11280,2	13705,1	19460,8	20705,5	Losses from previous years
Darowizny	309,7	300,8	384,5	475,1	Donations
Pozostałe odliczenia	23,4	21,4	75,1	72,4	Other deductions

ODLICZENIA OD PODSTAWY OPODATKOWANIA
DEDUCTIONS FROM THE TAX BASE

Podatnicy korzystający z odliczeń z tytułu wydatków na nabycie nowych technologii	33	79	654	1014 ^c	Taxpayers using deductions from expenditure on buying new technologies
Odliczenia z tytułu wydatków na nabycie nowych technologii w mln zł	31,3	389,7	556,5	1687,3 ^c	Deductions from expenditure on buying new technologies in million PLN

ODLICZENIA OD PODATKU
DEDUCTIONS FROM THE TAX

Podatnicy korzystający z odliczeń ^b	431	352	386	475	Taxpayers using deductions ^b
w tym z tytułu podatku zapłaconego za granicą	242	278	332	411	of which from the tax paid abroad
Odliczenia ^b w mln zł	128,8	198,2	100,9	85,3	Deductions ^b in million PLN
w tym z tytułu podatku zapłaconego za granicą	50,5	84,3	89,6	72,2	of which from the tax paid abroad

a Informacja nie zawiera danych podatników, którzy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie przedłużenia terminu do złożenia zeznania przez niektórych podatników osiągających dochody wolne od podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. poz. 549) skorzystali z prawa do złożenia zeznania za 2018 r. w przedłużonym terminie, tj. w terminie do 31 października 2019 r. b Podatnicy mogą być wykazywani wielokrotnie, jeśli korzystali z więcej niż jednego tytułu odliczenia. c W tym koszty kwalifikowane (działalność badawczo-rozwojowa): 951 podatników, 1675,1 mln zł.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

a The information does not contain data on taxpayers who, in accordance with the Regulation of the Minister of Finance of 21st March 2019, regarding the extension of the deadline for submitting tax return by some taxpayers earned of CIT-free income (Journal of Laws item 549), used the right to file tax return for 2018 within the extended deadline of 31st October 2019. b Taxpayers may be indicated more than once, if they used more than one type of deduction. c Of which eligible costs (research and development activity): 951 taxpayers, PLN 1675.1 million.

Source: data of the Ministry of Finance.

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji i działów PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych od 1999 r. poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. — niezależnie od liczby pracujących) oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. — powyżej 5 osób) — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. — do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or material expenditures, aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernisation) existing fixed capital items as well as outlays on so-called initial equipment for the investment.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include expenditures on:

- buildings and structures (include buildings and premises as well as civil and water engineering structures), including, among others, construction and assembly works, design-cost-estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and equipment),
- transport equipment,
- others, i.e. irrigation and drainage, land quality improvements, livestock (basic herd), long-term plantings and interest on investment credits and loans for the period of investment implementation.

In the case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are expenditures on so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. Those outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections and divisions of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning e.g.: residential buildings and premises, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. The value of investment outlays since 1999 incurred by:

- legal persons and organisational units without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 — regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 — more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organisational units without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 — up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of

wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne — ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również: drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują:

- wartości gruntów, uznanych od 1 stycznia 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529),
- prawa użytkowania wieczystego gruntu, uznanego od 1 stycznia 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 351, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 grudnia od 1995 r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 stycznia 1995 r. — wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 stycznia 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 stycznia 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. **Wartość netto środków trwałych** odpowiada wartości brutto pomniejszonej o wartość zużycia.

4. **Wartość zużycia środków trwałych** odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzonych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also: public roads, streets and squares together with shoulders and foundations, development of land tracts, long-term plantings, irrigation and drainage, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1st January 2002 cooperative ownership right to residential premises and cooperative right to non-residential (of utility character) premises.

Data regarding fixed assets do not include:

- value of land recognised, since 1st January 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12th December 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529),
- right of perpetual usufruct of land, regarded as fixed assets since 1st January 2002, in accordance with Accounting Act dated 29th September 1994 (uniform text Journal of Laws 2019 item 351, with later amendments).

2. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on their purchase or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** is understood, as of 31st December since 1995:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1st January 1995 — as the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1st January 1995 — as the purchase or manufacturing value at current prices;
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1st January 2005 — also revaluation according to fair value.

The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy as of 1st January 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20th January 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The **net value of fixed assets** corresponds to the gross value of fixed assets decreased by the value of consumption.

4. The **value of consumption of fixed assets** corresponds to the value of depreciation since the utilisation of the fixed assets.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

5. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

6. Wartość brutto środków trwałych od 1999 r.:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. — niezależnie od liczby pracujących) oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. — powyżej 5 osób) — opracowano na podstawie sprawozdań,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. — do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji oraz urządzeń wodnych — ustalono szacunkowo.

7. **Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych.** Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale, od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji wodnych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje wodne i inwentarz żywy (stado podstawowe).

The **degree of consumption** of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

5. Data by sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprise method**, i.e. all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g. in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture which were classified in the section "Real estate activities".

The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".

6. The gross value of fixed assets since 1999:

- of legal persons and organisational units without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 — regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 — more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organisational units without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 — up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, irrigation and drainage and water structures, was estimated.

7. **The value of fixed assets by groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets.** The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and premises, since 1st January 2002 cooperative ownership right to residential premises as well as cooperative right to non-residential (of utility character) premises,
 - b) civil engineering works (excluding irrigation and drainage);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, movables and equipment;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e. long-term plantings, irrigation and drainage and livestock (basic herd).

Inwestycje Investments

TABLE 1 (548). NAKŁADY INWESTYCYJNE
INVESTMENT OUTLAYS

LATA YEARS	Ogółem Grand total		Nakłady na środki trwałe Outlays on fixed assets				Pozostałe nakłady Other outlays
	ogółem grand total	na 1 mieszkańca per capita	razem total	w tym of which			
				budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
CENY BIEŻĄCE — mln zł ^a CURRENT PRICES — million PLN ^a							
2010	217287	5641	217192	134220	60372	21114	94,7
2015	271839	7069	271364	149170	91309	28371	475
2017	257881	6712	257770	133346	89820	32815	111
2018	302675	7879	302525	161930	100241	38120	150
CENY STAŁE ^b CONSTANT PRICES ^b							
2000=100							
2018	197,7	198,3	198,4	183,2	210,6	244,0	20,2
2005=100							
2018	210,3	210,6	210,6	194,5	215,3	280,1	105,8
2010=100							
2018	135,9	136,2	136,1	119,0	160,2	171,1	155,4
2015=100							
2018	109,2	109,2	109,3	105,4	109,3	130,6	30,8
Rok poprzedni=100 Previous year=100							
2012	97,2	97,2	97,1	97,8	98,4	88,8	375,9
2013	98,8	98,9	98,9	95,0	103,5	107,9	22,3
2014	109,5	109,5	109,4	106,4	113,5	117,0	317,2
2015	107,1	107,2	107,1	104,3	110,7	108,9	163,5
2016	88,8	88,8	88,9	88,5	91,1	85,1	39,8
2017	106,5	106,5	106,5	100,6	108,0	133,2	58,7
2018	115,4	115,4	115,4	118,4	111,1	115,2	131,7

a Na 1 mieszkańca — w zł. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a Per capita — in PLN. b See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 2 (549). NAKŁADY INWESTYCYJNE WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)

INVESTMENT OUTLAYS BY OWNERSHIP SECTORS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	217287	271839	257881	302675	100,0	100,0	TOTAL
Sektor publiczny	94472	101382	78131	107648	43,5	35,6	Public sector
Sektor prywatny	122815	170457	179750	195027	56,5	64,4	Private sector
w tym własność prywatna kra- jowa	81018	106780	111014	109690	37,3	36,2	of which private domestic ownership
w tym spółdzielnie	3093	2288	2357	2504	1,4	0,8	of which cooperatives

TABL. 3 (550). DYNAMIKA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (ceny stałe^a)INDICES OF INVESTMENT OUTLAYS BY SECTIONS AND DIVISIONS (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100	2005= =100	2010= =100	2015= =100			
O G Ó Ł E M	88,8	106,5	115,4	210,3	135,9	109,2	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo	94,1	107,5	104,3	191,5	148,9	105,6	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwie- rząt, łowiectwo ^Δ	95,3	104,3	99,6	193,0	139,8	99,0	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	87,4	119,4	114,2	147,8	161,8	119,2	Forestry and logging
Rybacktvo	59,2	459,5	262,0	982,5	1532	712,6	Fishing and aquaculture
Przemysł	87,5	102,8	109,6	196,6	147,0	98,6	Industry
Górnictwo i wydobywanie	95,9	105,9	106,4	182,5	133,4	108,1	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamien- nego i węgla brunatnego (lignitu)	100,7	118,4	116,9	144,7	126,1	139,3	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	102,9	107,4	108,4	195,3	186,0	119,8	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych ...	100,1	106,4	103,8	184,3	164,2	110,5	manufacture of food products
produkcja napojów	112,2	93,2	109,7	107,8	133,0	114,7	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	164,6	87,4	108,0	476,1	288,8	155,4	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	136,7	114,0	84,5	155,5	246,1	131,7	manufacture of textiles
produkcja odzieży	115,1	96,0	121,0	50,5	113,1	133,7	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórza- nych ^Δ	76,4	90,4	160,8	152,1	117,9	111,1	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, kor- ka, słomy i wikliny ^Δ	77,7	139,1	126,2	281,8	327,7	136,4	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z pa- pieru	97,9	115,8	77,8	159,2	155,2	88,2	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	88,2	119,6	112,6	170,9	127,0	118,8	printing and reproduction of record- ed media
produkcja koksu i produktów rafina- cji ropy naftowej ^Δ	124,0	122,7	55,2	132,5	59,2	84,0	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	92,1	100,0	102,1	165,4	159,7	94,0	manufacture of chemicals and chem- ical products
produkcja wyrobów farmaceutycz- nych ^Δ	86,3	130,7	126,2	154,2	176,4	142,4	manufacture of pharmaceutical prod- ucts ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i two- rzyw sztucznych	102,1	108,9	113,2	197,6	228,3	125,9	manufacture of rubber and plastic products

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 3 (550). DYNAMIKA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)

INDICES OF INVESTMENT OUTLAYS BY SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
Przemysł (dok.)						Industry (cont.)	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)						Manufacturing (cont.)	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	109,1	111,8	124,4	182,7	224,7	151,8	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	125,4	99,3	120,3	163,2	209,2	149,8	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	84,4	115,5	126,1	277,8	214,6	122,9	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	88,4	128,3	104,6	185,8	100,8	118,6	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych ...	110,1	120,0	124,3	283,5	236,7	164,2	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	90,9	113,5	124,4	159,6	181,4	128,4	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	118,1	88,0	108,1	245,8	253,9	112,3	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	102,6	104,5	96,6	246,9	241,7	103,6	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	95,9	104,7	105,2	140,8	171,7	105,6	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	81,5	136,0	124,2	254,2	178,2	137,6	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	118,8	115,0	126,0	305,4	198,1	172,1	repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	76,4	90,7	99,4	245,7	124,2	68,9	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	43,3	100,5	163,6	141,0	71,7	71,2	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	51,3	95,0	166,4	170,2	82,2	81,0	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	56,3	81,2	111,6	202,2	106,8	51,0	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budownictwo	93,6	94,1	140,1	300,5	139,1	123,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	98,0	121,2	110,7	164,9	142,4	131,5	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:							of which:
Handel hurtowy ^Δ	93,6	118,7	114,0	159,3	137,9	126,7	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	100,9	119,6	112,8	154,6	137,1	136,1	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	84,7	103,3	133,1	317,4	132,0	116,5	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	88,3	80,9	117,0	192,5	181,0	83,5	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	98,1	96,1	123,5	233,8	116,8	116,5	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	89,9	104,4	119,5	173,4	121,7	112,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	108,2	142,9	93,4	189,5	142,8	144,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	98,3	106,5	94,1	148,4	117,7	98,5	Real estate activities
W tym budownictwo mieszkaniowe	100,7	103,5	95,7	151,6	118,3	99,7	Of which residential construction
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	83,7	86,2	115,3	172,5	113,8	83,1	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	108,9	139,0	128,4	621,5	358,6	194,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	75,2	93,0	114,3	147,3	119,3	79,9	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	68,8	128,1	140,8	201,6	114,0	124,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	81,7	119,0	129,1	261,7	131,3	125,5	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	77,2	103,3	166,3	371,0	91,6	132,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	89,7	102,4	120,4	167,6	95,4	110,6	Other service activities

TABL. 4 (551). NAKŁADY INWESTYCYJNE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (ceny bieżące)

INVESTMENT OUTLAYS BY SECTIONS AND DIVISIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	217287	271839	257881	302675	100,0	100,0	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4282	6084	6152	6562	2,0	2,2	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	3716	5304	5270	5368	1,7	1,8	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	548	741	773	901	0,3	0,3	Forestry and logging
Rybactwo	18,3	38,8	109	293	0,0	0,1	Fishing and aquaculture
Przemysł	68979	105123	94762	104881	31,7	34,7	Industry
Górnictwo i wydobywanie	4880	6089	6148	6646	2,2	2,2	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	2823	2545	2982	3500	1,3	1,2	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	34716	55626	61429	67172	16,0	22,2	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	5438	8317	8656	8921	2,5	2,9	manufacture of food products
produkcja napojów	796	956	975	1063	0,4	0,4	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	441	887	1238	1364	0,2	0,4	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	258	502	791	671	0,1	0,2	manufacture of textiles
produkcja odzieży	171	148	164	202	0,1	0,1	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	142	157	109	178	0,1	0,1	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1018	2534	2772	3533	0,5	1,2	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru	1580	2994	3251	2492	0,7	0,8	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	666	743	792	900	0,3	0,3	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	3251	2203	3381	1948	1,5	0,6	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2303	3968	3676	3808	1,1	1,3	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	465	590	671	856	0,2	0,3	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2555	4834	5405	6194	1,2	2,0	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2274	3495	4269	5417	1,0	1,8	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	1090	1620	2023	2460	0,5	0,8	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2763	4965	4908	6250	1,3	2,1	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	977	877	997	1054	0,4	0,3	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych	1373	2050	2728	3426	0,6	1,1	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1434	2080	2164	2725	0,7	0,9	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	3202	7612	7930	8659	1,5	2,9	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	448	1078	1153	1125	0,2	0,4	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	1043	1745	1764	1880	0,5	0,6	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	435	579	651	815	0,2	0,3	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	593	692	961	1231	0,3	0,4	repair and installation of machinery and equipment

TABL. 4 (551). NAKŁADY INWESTYCYJNE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)

INVESTMENT OUTLAYS BY SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
Przemysł (dok.)							Industry (cont.)
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	16465	30573	21551	21701	7,6	7,2	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	12918	12835	5634	9362	5,9	3,1	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczenie wody	3327	3314	1627	2754	1,5	0,9	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	1341	2796	1301	1462	0,6	0,5	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budownictwo	7285	8228	7302	10338	3,4	3,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	16759	18245	21921	24614	7,7	8,1	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:							of which:
Handel hurtowy ^Δ	7610	8375	9429	10889	3,5	3,6	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	7388	7388	8957	10267	3,4	3,4	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	42697	47775	41793	57009	19,7	18,8	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	6085	13389	9745	11515	2,8	3,8	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	2482	2450	2312	2917	1,1	1,0	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	7059	7813	7388	8964	3,2	2,9	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4141	4119	6414	6084	1,9	2,0	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	26835	31496	33078	32061	12,4	10,6	Real estate activities
W tym budownictwo mieszkaniowe	25526	29722	31134	30700	11,7	10,1	Of which residential construction
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3772	5168	3713	4355	1,7	1,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	2831	5288	7916	10255	1,3	3,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6194	9259	6648	7810	2,9	2,6	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	7718	7306	6463	9327	3,6	3,1	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6786	6886	6653	8704	3,1	2,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8564	5825	4653	7920	3,9	2,6	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	903	774	713	874	0,4	0,3	Other service activities

TABL. 5 (552). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA ŚRODKI TRWAŁE W 2018 R. (ceny bieżące)

INVESTMENT OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN 2018 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym Of which			SPECIFICATION
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
OGÓŁEM	302525	161930	100241	38120	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6562	2979	1675	1170	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	5368	2334	1473	828	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	901	629	189	78	Forestry and logging
Rybactwo	293	16	13	264	Fishing and aquaculture
Przemysł	104858	39042	59909	4739	Industry
Górnictwo i wydobywanie	6646	2953	3241	300	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	3500	1772	1625	84	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	67155	17125	46195	3509	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	8921	2516	5804	564	manufacture of food products
produkcja napojów	1063	229	781	52	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	1364	120	1221	3	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	671	168	470	33	manufacture of textiles
produkcja odzieży	202	72	103	27	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	178	70	99	9	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3533	886	2463	177	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru	2488	495	1903	83	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	900	164	694	40	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	1944	699	1114	23	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3808	1348	2282	156	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	854	229	553	70	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6191	1490	4369	306	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	5416	1088	3968	319	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	2459	685	1696	75	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	6250	1630	4038	569	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1054	314	687	52	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych	3426	734	2605	83	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2725	837	1740	144	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	8659	1695	6680	266	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1125	317	761	46	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	1880	638	1067	172	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	813	181	576	56	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1231	520	521	184	repair and installation of machinery and equipment

TABL. 5 (552). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA ŚRODKI TRWAŁE W 2018 R. (dok.)

INVESTMENT OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym Of which			SPECIFICATION
		budynki i bu- dowle buildings and struc- tures	maszyny, urządze- nia tech- niczne i narzę- dzia machin- ery, technical equip- ment and tools	środki trans- portu transport equip- ment	
Przemysł (dok.)					Industry (cont.)
Wytwarzanie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	21699	11728	9017	293	Electricity, gas, steam and air condi- tioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9358	7236	1456	637	Water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities
w tym:					of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2753	2296	324	120	water collection, treatment and sup- ply
gospodarka odpadami; odzysk surow- ców ^Δ	1462	469	634	355	waste collection, treatment and dis- posal activities; materials recovery
Budownictwo	10337	5533	3053	1732	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych^Δ	24611	9470	9837	5268	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:					of which:
Handel hurtowy ^Δ	10888	3612	4934	2318	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	10265	5073	4277	909	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	56952	45080	3248	8492	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	11468	3084	1171	7198	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	2917	1797	987	127	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	8963	1862	6614	480	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	6084	587	1635	3859	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	32029	30617	1185	213	Real estate activities
W tym budownictwo mieszkaniowe	30679	30319	295	53	Of which residential construction
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4355	1597	1793	953	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca^Δ	10255	716	1229	8265	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	7805	4776	1553	1471	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	9313	7035	2014	254	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na	8698	3966	3950	772	Human health and social work ac- tivities
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	7912	6344	1305	235	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	874	529	254	90	Other service activities

Środki trwałe
Fixed assets
TABL. 6 (553). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH**

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS

As of 31st December

LATA YEARS	Ogółem Total		W tym Of which		
	ogółem total	na 1 mieszkańca per capita	budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
BIEŻĄCE CENY EWIDENCYJNE — mln zł ^a CURRENT BOOK-KEEPING PRICES — million PLN ^a					
2010	2520940	65428	1635254	694298	171380
2015	3471801	90324	2274967	937562	239079
2017	3831950	99703	2492048	1047701	271952
2018	4029717	104910	2598860	1114482	296457
CENY STAŁE ^b CONSTANT PRICES ^b 2000=100					
2018	182,2	183,1	159,9	272,0	279,0
2005=100					
2018	162,8	162,8	147,4	218,9	228,3
2010=100					
2018	137,6	137,9	130,3	160,0	168,8
2015=100					
2018	111,3	111,3	108,8	117,6	122,8
Rok poprzedni=100 Previous year=100					
2012	104,0	104,0	103,5	105,7	105,1
2013	104,1	104,2	103,5	106,1	105,9
2014	104,3	104,3	103,6	106,2	107,4
2015	104,6	104,7	104,0	106,3	107,0
2016	103,5	103,5	102,9	104,7	106,3
2017	103,5	103,5	102,6	105,9	107,4
2018	103,9	103,9	103,0	106,0	107,5

a Na 1 mieszkańca — w zł. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32; do obliczenia wskaźników dynamiki przyjęto za podstawę (mianownik) wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 1 stycznia.

a Per capita — in PLN. b See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32; the gross value of fixed assets, as of 1st January, was used as the base (denominator) for calculating indices.

TABL. 7 (554). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS BY OWNERSHIP SECTORS (current book-keeping prices)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	2520940	3471801	3831950	4029717	100,0	100,0	T O T A L
Sektor publiczny	999253	1396146	1532910	1617715	39,6	40,1	Public sector
Sektor prywatny	1521687	2075655	2299040	2412002	60,4	59,9	Private sector
w tym własność prywatna krajowa	1026677	1449316	1610329	1691259	40,7	42,0	of which private domestic ownership
w tym spółdzielnie	102997	97435	96253	96410	4,1	2,4	of which cooperatives

TABL. 8 (555). **DYNAMIKA WARTOŚCI BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH (ceny stałe)^a**

Stan w dniu 31 grudnia

INDICES OF GROSS VALUE OF FIXED ASSETS (constant prices)^a

As of 31st December

SEKCJE	2016	2017	2018			SECTIONS	
	rok poprzedni=100 previous year=100	2015=100	2016=100	2017=100	2018=100		
O G Ó Ł E M	103,5	103,5	103,9	162,8	137,6	111,3	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	100,9	100,9	101,1	107,2	106,4	102,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	103,7	104,1	104,4	177,0	145,1	112,8	Industry
górnictwo i wydobywanie	90,5	98,0	103,8	145,3	118,4	92,1	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	105,2	105,6	106,5	205,0	154,6	118,3	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	104,0	103,6	101,2	144,3	133,4	109,0	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102,9	101,8	103,1	185,5	148,6	108,0	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	106,2	105,1	106,3	263,8	171,0	118,6	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	105,3	104,9	106,6	227,4	162,8	117,8	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	104,8	103,0	103,8	169,6	141,7	112,0	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	105,7	102,8	103,5	176,0	140,2	112,5	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	101,4	102,7	104,3	158,2	120,8	108,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,0	104,4	103,5	145,5	125,3	111,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,0	102,3	101,5	126,0	118,6	105,9	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	104,6	104,5	104,9	222,4	162,5	114,7	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	109,3	114,5	116,4	282,4	212,3	145,6	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	103,8	104,2	107,2	203,8	159,8	116,0	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	102,9	106,0	104,5	186,0	147,7	114,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	104,0	105,2	105,8	214,8	157,6	115,7	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	104,6	105,0	105,7	314,4	186,9	116,1	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	102,7	102,2	104,2	200,3	144,7	109,4	Other service activities

a Patrz notka b do tabl. 6 na str. 668.

a See footnote b to the table 6 on page 668.

TABL. 9 (556). WARTOŚĆ BRUTTO, NETTO I STOPIEŃ ŻUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS AND NET VALUE AND DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	wartość brutto gross value			wartość netto net value	stopień zużycia w % degree of consumption in %		
	bieżące ceny ewidencyjne — mln zł current book-keeping prices — million PLN						
O G Ó Ł E M	2520940	3471801	3831950	4029717	2122628	47,3	TOTAL
W tym budynki mieszkalne ^a	427828	538714	581842	603505	.	.	Of which residential buildings ^a
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	131856	151396	157131	164040	40873	74,2	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	124297	139643	144158	150145	33096 ^b	77,1 ^b	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	7008	11164	12297	12893	7319	43,2	Forestry and logging
Rybactwo	551	589	676	1002	458	54,3	Fishing and aquaculture
Przemysł	812523	1124596	1249424	1321088	666048	49,6	Industry
Górnictwo i wydobywanie	53296	76516	69848	74147	36086	51,3	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	32262	44782	32931	35719	17317	51,5	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	448177	612885	693672	747380	356791	52,3	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	63319	88867	101318	108343	54584	49,6	manufacture of food products
produkcja napojów	14155	16488	16479	16878	6722	60,2	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	4369	6465	8586	9590	5353	44,2	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	5553	5895	7247	7994	3409	57,4	manufacture of textiles
produkcja odzieży	3224	3157	3190	3232	1373	57,5	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych	1381	1758	1849	1881	867	53,9	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	17148	22484	25457	28305	14697	48,1	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru	21051	31532	35356	38880	19084	50,9	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	8314	10068	10867	11750	4845	58,8	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	25582	39279	42293	45210	22710	49,8	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	29688	40005	45410	49077	23551	52,0	manufacture of chemicals and chemical products
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	8009	9207	9719	10225	4280	58,1	manufacture of pharmaceutical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	34040	50753	59467	63410	29996	52,7	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	40486	50052	56249	59744	25766	56,9	manufacture of other non-metallic mineral products
produkcja metali	25093	32748	36568	38373	19615	48,9	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ	29221	44464	51381	56278	28373	49,6	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	10045	11268	11475	11249	4957	55,9	manufacture of computer, electronic and optical products
produkcja urządzeń elektrycznych	15969	23721	26424	29709	13539	54,4	manufacture of electrical equipment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	20852	23403	25040	28346	12633	55,4	manufacture of machinery and equipment n.e.c.

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 660. b Bez wartości inwentarza żywego (stada podstawowego).

a See general notes, item 5 on page 660. b Excluding the value of livestock (basic herd).

TABL. 9 (556). WARTOŚĆ BRUTTO, NETTO I STOPIEŃ ŻUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS AND NET VALUE AND DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	wartość brutto gross value			wartość netto net value	stopień zużycia w % degree of consumption in %		
	bieżące ceny ewidencyjne — mln zł current book-keeping prices — million PLN						
Przemysł (dok.)						Industry (cont.)	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)						Manufacturing (cont.)	
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	42107	60750	73298	78596	34829	55,7	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	6715	8862	10354	11817	6236	47,2	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	11768	17394	19541	21026	10659	49,3	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	3497	5623	6447	7084	3629	48,8	other manufacturing
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6591	8642	9657	10383	5084	51,0	repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	208182	276308	316460	323043	174200	46,1	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102868	158887	169444	176518	98971	43,9	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	44932	60319	64378	66829	36431	45,5	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	12353	19585	22165	23475	12530	46,6	waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budownictwo	51816	64560	68582	72638	41666	42,6	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	155196	207050	230799	244934	131071	46,5	Trade; repair of motor vehicles^Δ
w tym:							of which:
Handel hurtowy ^Δ	69919	90918	102818	107977	58659	45,7	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	70675	95223	103917	111776	56919	49,1	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	398613	635269	718433	751120	400327	46,7	Transportation and storage
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	72502	108156	124848	132442	69842	47,3	Of which land and pipeline transport ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	24585	35052	37967	40239	25406	36,9	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	101666	105960	110808	116090	37098	68,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	39762	42857	46068	49779	23835	52,1	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	473727	608065	663647	686852	432219	37,1	Real estate activities
W tym budynki mieszkalne ^a	416135	530260	573283	594804	.	.	Of which residential buildings ^a
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	38681	50659	54819	55961	26878	52,0	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	20945	30793	38488	45087	25951	42,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	88998	127279	137828	141613	75656	46,6	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	84301	122705	133751	141752	77469	45,3	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	56004	86458	96201	104046	53600	48,5	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	33774	66778	75295	81065	56644	30,1	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	8493	12324	12709	13413	7887	41,2	Other service activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 660.

a See general notes, item 5 on page 660.

TABL. 10 (557). WARTOŚĆ BRUTTO I STOPIEŃ ŻUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH WEDŁUG GRUP W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE AND DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS BY GROUPS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość brutto (bieżące ceny ewidencyjne) w mln zł Gross value (current book-keeping prices) in million PLN			Stoپیeń zużycia w % Degree of consumption in %			SPECIFICATION
	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	
OGÓŁEM	2598860	1114482	296457	39,3	63,5	54,7	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	94657	29829	20299	67,7	81,5	91,7	Agriculture, forestry and fishing
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	84437	27856	18813	71,6	82,3	93,5	Crop and animal production, hunting ^Δ
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	9862	1861	978	35,8	70,6	67,5	Forestry and logging
Rybactwo	358	112	508	29,8	52,9	72,4	Fishing and aquaculture
Przemysł	594298	683832	42710	38,1	58,9	60,6	Industry
Górnictwo i wydobywanie	34187	37062	2892	42,2	58,9	62,4	Mining and quarrying
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	17435	17639	642	39,8	62,6	65,7	of which mining of coal and lignite
Przetwórstwo przemysłowe	236802	480452	30077	34,2	60,7	59,3	Manufacturing
produkcja artykułów spożywczych	37870	64769	5683	30,9	59,3	63,9	manufacture of food products
produkcja napojów	4831	11674	372	44,4	66,8	59,0	manufacture of beverages
produkcja wyrobów tytoniowych	1663	7896	31	36,8	45,7	54,2	manufacture of tobacco products
produkcja wyrobów tekstylnych	2366	5272	356	35,6	66,9	60,7	manufacture of textiles
produkcja odzieży	1352	1545	335	37,9	74,8	56,7	manufacture of wearing apparel
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	751	991	139	33,7	68,4	60,2	manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	7176	19218	1910	28,0	54,5	59,3	manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
produkcja papieru i wyrobów z papieru	10167	27982	731	31,0	57,9	60,3	manufacture of paper and paper products
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2252	8880	617	29,7	65,9	62,2	printing and reproduction of recorded media
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	20758	24316	136	44,4	54,3	60,6	manufacture of coke and refined petroleum products
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	17172	30758	1144	40,6	58,0	61,3	manufacture of chemicals and chemical products

TABL. 10 (557). WARTOŚĆ BRUTTO I STOPIEŃ ŻUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH WEDŁUG GRUP W 2018 R. (cd.)

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE AND DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS BY GROUPS IN 2018 (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość brutto (bieżące ceny ewidencyjne) w mln zł Gross value (current book-keeping prices) in million PLN			Stoپیeń zużycia w % Degree of consumption in %			SPECIFICATION
	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	
Przemysł (dok.)							Industry (cont.)
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)							Manufacturing (cont.)
produkcja wyrobów farmaceu- tycznych ^Δ	4000	5899	319	41,0	70,0	54,2	manufacture of pharmaceu- tical products ^Δ
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	18342	42830	2234	29,7	62,2	59,0	manufacture of rubber and plastic products
produkcja wyrobów z pozosta- łych mineralnych surowców niemetalicznych	17610	38945	3188	40,4	64,0	61,6	manufacture of other non- metallic mineral products
produkcja metali	12406	25310	656	38,2	53,8	59,3	manufacture of basic metals
produkcja wyrobów z metali ^Δ ...	18156	34782	3338	27,6	60,0	60,1	manufacture of metal products ^Δ
produkcja komputerów, wyro- bów elektronicznych i op- tycznych	4471	6493	285	35,3	69,9	60,9	manufacture of computer, electronic and optical pro- ducts
produkcja urządzeń elektrycz- nych	8869	20214	625	30,6	64,6	62,2	manufacture of electrical equip- ment
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	9315	17813	1216	31,4	67,6	61,7	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	17982	58620	1994	33,6	63,1	36,8	manufacture of motor ve- hicles, trailers and semi- trailers
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	4222	7148	447	30,5	57,0	49,6	manufacture of other transport equipment
produkcja mebli	8496	11035	1493	28,9	63,7	59,4	manufacture of furniture
pozostała produkcja wyrobów	2345	4112	625	25,5	60,6	58,5	other manufacturing
naprawa, konserwacja i insta- lowanie maszyn i urządzeń	4230	3950	2203	33,8	63,7	61,3	repair and installation of ma- chinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	177836	142207	2988	41,0	52,3	55,4	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	145473	24111	6753	40,0	60,9	67,8	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
w tym:							of which:
pobór, uzdatnianie i dostar- czanie wody	59694	5868	1200	42,6	69,6	69,7	water collection, treatment and supply
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	10379	9139	3950	31,7	54,7	67,2	waste collection, treatment and disposal activities; ma- terials recovery

674 Inwestycje. Środki trwałe

TABL. 10 (557). WARTOŚĆ BRUTTO I STOPIEŃ ŻUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH WEDŁUG GRUP W 2018 R. (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE AND DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS BY GROUPS IN 2018 (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość brutto (bieżące ceny ewidencyjne) w mln zł Gross value (current book-keeping prices) in million PLN			Stoپیeń zużycia w % Degree of consumption in %			SPECIFICATION
	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	budynki i bu- dowle build- ings and struc- tures	ma- szyny, urzą- dzenia techni- czne i narzę- dzia ma- chinery, tech- nical equip- ment and tools	środki trans- portu trans- port equip- ment	
Budownictwo	33484	22603	16539	19,5	65,3	58,6	Construction
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych^Δ	122841	79118	42932	34,2	61,3	54,4	Trade; repair of motor ve- hicles^Δ
w tym:							of which:
Handel hurtowy ^Δ	47601	37589	22762	29,9	58,0	58,4	Wholesale trade ^Δ
Handel detaliczny ^Δ	64389	35884	11487	38,8	63,8	60,7	Retail trade ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	634400	26663	90019	46,1	59,7	47,3	Transportation and storage
W tym transport lądowy i ruro- ciągowy ^Δ	39155	13264	80017	40,4	63,2	48,0	Of which land and pipeline trans- port ^Δ
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	30499	8222	1513	29,3	62,3	52,1	Accommodation and catering^Δ
Informacja i komunikacja	33655	78684	3751	53,0	75,1	54,3	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	19881	17924	11969	42,6	72,4	37,5	Financial and insurance activ- ities
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	674915	9680	2217	36,5	69,9	62,5	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	23174	23579	9154	29,8	73,5	52,7	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	8979	9735	26333	29,2	60,8	40,2	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	94026	31767	15746	32,4	80,7	62,6	Public administration and de- fence; compulsory social security
Edukacja	105699	32899	3120	32,0	86,3	65,8	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54481	42092	7463	28,9	72,7	55,3	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	65071	14601	1338	23,1	58,4	64,5	Arts, entertainment and recre- ation
Pozostała działalność usługo- wa	8800	3254	1354	31,5	55,8	69,4	Other service activities

TABL. 11 (558). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH UZYSKANYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ (bieżące ceny ewidencyjne)

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS OBTAINED FROM INVESTMENT ACTIVITY (current book-keeping prices)

SEKCJE	2010	2015	2017	2018		SECTIONS
	ogółem total				w tym nowe środki trwałe of which new fixed assets	
	w mln zł		in million PLN			
OGÓŁEM	202456	284719	257611	286136	271918	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4959	6896	6516	7239	6581	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	66866	103199	94645	99288	95971	Industry
górnictwo i wydobywanie	4184	5530	8364	5732	5608	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	38355	57037	62039	67517	64660	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	13076	26351	19522	18502	18419	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	11251	14281	4720	7537	7284	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	8071	8620	6887	8919	7581	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	18347	20846	22996	26234	24033	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	29597	51251	38533	45771	43900	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2384	2860	2380	2826	2681	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	6832	7949	7492	8656	8494	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3812	3852	6633	6280	6117	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	28162	32749	35301	33858	31220	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3884	6305	4487	4768	4368	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3251	5788	8479	10784	10202	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8393	13893	6911	10622	10341	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	6135	7675	5298	6447	6389	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6045	6759	6478	8341	8095	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4874	5260	3828	5174	5108	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	844	817	747	929	837	Other service activities

TABLE 12 (559). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH ZLIKWIDOWANYCH (bieżące ceny ewidencyjne)**
 GROSS VALUE OF LIQUIDATED FIXED ASSETS (current book-keeping prices)

SEKCJE	2010	2015	2017	2018	SECTIONS
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	18651	25390	24453	26297	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1453	1712	1503	1539	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	7231	9547	9207	9094	Industry
górnictwo i wydobywanie	1137	2005	1884	1422	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	3736	5360	5367	5591	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1845	1541	1489	1548	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	513	641	467	533	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	298	514	652	1010	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1567	1877	2450	2773	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	598	1115	1125	1561	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	170	227	198	169	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1404	2787	1707	2172	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...	1165	1789	1126	1077	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1928	2268	2574	2917	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	369	559	503	597	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	177	267	533	303	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1019	1010	956	906	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	463	538	642	725	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	596	750	840	1016	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	167	337	275	301	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	46,2	93,4	162	137	Other service activities

Uwagi ogólne

Prezentowane w dziale rachunki narodowe opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z „Europejskim Systemem Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010)” wprowadzonym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r.

Na system rachunków narodowych składa się zbiór wzajemnie ze sobą powiązanych **rachunków makroekonomicznych**, pozwalających na uzyskanie spójnych danych o dochodach, tj. źródłach finansowania wydatków z danymi dotyczącymi produkcji i jej rozdysponowania na spożycie i akumulację brutto oraz saldo wymiany produktów (wytrobów i usług) z zagranicą (eksport netto).

W systemie rachunków narodowych zestawiane są: **rachunki bieżące** odzwierciedlające szczególne rodzaje działalności, takie jak: procesy produkcji, procesy tworzenia dochodów oraz podziału pierwotnego, wtórnego i ostatecznego dochodów; **rachunki akumulacji**, tj. rachunek kapitałowy, rachunek finansowy, rachunek pozostałych zmian wolumenu aktywów, rachunek przeszacowań; **bilanse**, tj. rachunki stanów (bilans otwarcia, zmiany w bilansie, bilans zamknięcia).

W dziale prezentuje się rachunki zawierające kategorie makroekonomiczne dla gospodarki narodowej ogółem, tj. z grupy rachunków bieżących — rachunek produktów (wytrobów i usług), rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów, a dla sektora gospodarstw domowych — zagregowane kategorie z sekwencji rachunków bieżących, ze szczególnym uwzględnieniem rachunku wykorzystania dochodów. Ponadto prezentuje się informacje dotyczące dochodów i wydatków, deficytu/nadwyżki, długu sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według Klasyfikacji Funkcji Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (COFOG).

1. Prezentowane dane za lata 2010—2017 zmieniiono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika m.in. z tytułu włączenia danych o wynagrodzeniach pracowników instytucji eksterytorialnych, przeklasyfikowania jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych, zgodnie z ESA 2010 oraz w związku ze zmianą traktowania składek podlegających zwrotowi, wynikającą z nowej edycji Podręcznika deficytu i długu instytucji rządowych i samorządowych (Manual on Government Deficit and Debt, Eurostat, 2019).

Dane za 2018 r. są nieostateczne.

2. W rachunkach narodowych ujmuje się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą i szacowana jest:

1) w zakresie wytwarzania dla:

- a) zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej) oraz z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni),

General notes

The national accounts presented in this chapter were compiled according to the principles of the “European System of National and Regional Accounts in the European Union (ESA 2010)” introduced by Regulation (EU) No. 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21st May 2013.

The national accounts system consists of the number of mutually linked **macroeconomic accounts**, which permit to achieve coherent data regarding income, i.e. sources of financing expenditures with data concerning production and its distribution between final consumption expenditure and gross capital formation as well as the balance of goods and services (products) exchange with abroad (net exports).

The following accounts are compiled in the national accounts system: **current accounts** reflecting particular kinds of activities, such as: production processes, processes of generating income as well as primary, secondary and final distribution of income; **accumulation accounts**, i.e. capital account, financial account, other changes in volume of assets account, revaluation account; **balances**, i.e. state accounts (opening balance, changes in balance, closing balance).

This chapter presents accounts containing macroeconomic categories for the total national economy, i.e. from the group of current accounts — goods and services account, production account and generation of income account, and for households sector — aggregated categories originating from a sequence of current accounts and use of income account. The chapter presents also information concerning revenues and expenditures, deficit/surplus, debt of the general government sector as well as expenditure of the general government sector based on the Classification of the Functions of Government (COFOG).

1. Data presented for 2010—2017 have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook due to inclusion of compensations of employees of extra-territorial organisations, reclassification, according to ESA 2010, of public units to the general government sector and change in the treatment of refundable contributions resulting from the new edition of the Manual on Government Deficit and Debt (Eurostat, 2019).

Data for 2018 are preliminary.

2. In national accounts the estimation of hidden economy and illegal activities is included. **Hidden economy** covers the legal concealed production, and is estimated:

1) on the output side for:

- a) registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form) as well as employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives),

b) osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne);

2) w zakresie wykorzystania dla:

- a) spożycia,
- b) nakładów brutto na środki trwałe.

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług seksualnych przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów. Uwzględnienie działalności nielegalnej w rachunkach narodowych ma wpływ na wartość produkcji globalnej i spożycia w sektorze gospodarstw domowych.

3. Dane według rodzajów działalności prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 2 na str. 30.

Grupowania danych według sektorów instytucjonalnych oraz sekcji i działów PKD 2007 dokonano metodą przedsiębiorstw. Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 31.

4. Podstawowe kategorie makroekonomiczne prezentuje się w ujęciu **brutto** i **netto**, tj. dochód narodowy, produkt krajowy (w tym wartość dodana i nadwyżka operacyjna) oraz dochody do dyspozycji w sektorze gospodarstw domowych.

Podstawą do opracowania kategorii netto są odpowiednio kategorie brutto pomniejszone o amortyzację, którą opracowano dla gospodarki narodowej oraz poszczególnych sektorów instytucjonalnych.

5. Produkcję globalną i wartość dodaną brutto i netto prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

6. Rozróżnienie między **sektorami instytucjonalnymi** oparto o kryterium celów ekonomicznych oraz funkcji uznanej za wiodącą dla zachowań podmiotów gospodarki narodowej.

Wyróżniono następujące sektory instytucjonalne:

1) **sektor przedsiębiorstw niefinansowych**, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty (wyroby i usługi niefinansowe) rynkowe oraz prowadzące księgi rachunkowe; sektor ten tworzą:

- a) osoby prawne (niezależnie od liczby pracujących), m.in.: przedsiębiorstwa państwowe, spółki akcyjne i z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, przedsiębiorstwa zagraniczne drobnej wytwórczości,
- b) jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (niezależnie od liczby pracujących), m.in.: jednostki państwowe, spółki jawne i komandytowe oraz spółki cywilne,
- c) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących powyżej 9 osób, z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie,
- d) jednostki niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do sektora przedsiębiorstw niefinansowych.

b) natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing sexual services);

2) on the expenditure side for:

- a) final consumption,
- b) gross fixed capital formation.

Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of persons deriving profits from sexual services, production and trafficking in narcotics and smuggling of cigarettes. Illegal activities fall within the production boundary of national accounts impacting the value of output and final consumption expenditure in the households sector.

3. Data by kinds of activity are presented according to NACE Rev. 2, see general notes to the Yearbook, item 2 on page 30.

The grouping of data by institutional sectors as well as by NACE Rev. 2 sections and divisions was conducted using the enterprise method. The definition of the **enterprise method** is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 31.

4. The basic macroeconomic categories are presented in **gross** and **net** values, i.e.: national income, domestic product (of which value added and operating surplus) and disposable income of the households sector.

Gross categories reduced by consumption of fixed assets, which have been compiled for the whole economy as well as for individual institutional sectors, are the basis for compilation of net ones.

5. Output and gross as well as net value added are presented at basic prices. Definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

6. The classification of **institutional sectors** is based on the economic goal criterion as well as the function regarded as primary for these entities of the national economy.

The following institutional sectors are defined:

1) **non-financial corporations sector**, which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) as well as keeping accounting books; this sector comprises:

- a) legal persons (regardless of the number of employees), among others: state owned enterprises, joint stock and limited liability companies, cooperatives, foreign small-scale enterprises,
- b) organisational entities without legal personality (regardless of the number of employees), among others: state entities, unlimited partnership and limited partnership companies as well as civil law partnerships,
- c) natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons, excluding private farms in agriculture,
- d) non-profit units that meet ESA 2010 classification criteria to non-financial corporations sector.

Do sektora nie należą szpitale publiczne działające w formie spółek kapitałowych oraz w formie instytutów badawczych, a także przedsiębiorstwa publiczne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do sektora instytucji rządowych i samorządowych;

- 2) **sektor instytucji finansowych**, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym (Narodowy Bank Polski, banki państwowe, banki spółki akcyjne, banki spółdzielcze, przedsiębiorstwa zajmujące się leasingiem finansowym i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe) i pomocniczą działalnością finansową (giełda papierów wartościowych, przedsiębiorstwa maklerskie, kantory wymiany walut, towarzystwa funduszy inwestycyjnych i powierniczych, powszechne towarzystwa emerytalne), z wyłączeniem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (ujętego w sektorze instytucji rządowych i samorządowych), podmioty zajmujące się ubezpieczeniami (instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalno-rentowe, bez gwarantowanej prawnie opieki społecznej, otwarte fundusze emerytalne — OFE) oraz jednostki niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do sektora instytucji finansowych;
- 3) **sektor instytucji rządowych i samorządowych**, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej:
 - a) działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych (jednostki budżetowe, fundusze celowe, a od 2010 r. także samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze i instytucje gospodarki budżetowej oraz działające do 2005 r. środki specjalne jednostek budżetowych, w latach 2005—2010 — rachunek dochodów własnych jednostek budżetowych oraz do 2010 r. — zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych łącznie z prowadzającymi działalność gospodarczą oraz fundusze motywacyjne),
 - b) podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa (publiczne szkoły wyższe, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, Krajowy Fundusz Drogowy oraz inne fundusze zarządzane przez Bank Gospodarstwa Krajowego, jednostki doradztwa rolniczego oraz agencje rządowe),
 - c) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
 - d) państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe,
 - e) fundusze mające osobowość prawną, które są powiązane z budżetem państwa lub z budżetami jednostek samorządu terytorialnego,
 - f) instytucje obsługujące fundusze ubezpieczeń społecznych (ZUS, KRUS) wraz z zarządzanymi przez nie funduszami oraz Narodowy Fundusz Zdrowia,
 - g) szpitale publiczne działające w formie spółek kapitałowych oraz w formie instytutów badawczych,

Public hospitals with status of limited companies and of research institutes as well as public corporations that meet ESA 2010 classification criteria to the general government sector, were excluded from non-financial corporations sector;

- 2) **financial corporations sector**, which includes economic entities engaged in financial intermediation (National Bank of Poland, state banks, joint stock company banks, cooperative banks, financial leasing enterprises and cooperative saving and credit unions), auxiliary financial activity (the stock exchange, brokerages, currency exchange offices, companies of the investment and trust funds, and general pension societies), excluding the Bank Guarantee Fund (included in general government sector), as well as entities engaged in insurance activity (insurance companies and pension funds, except compulsory social security as well as open pension funds — OFE) and non-profit units that meet ESA 2010 classification criteria to financial corporations sector;
- 3) **general government sector**, which includes entities of the national economy:
 - a) operating according to the principles described in Law on Public Finances (budgetary units, appropriated funds and since 2010 also local budgetary establishments, executive agencies and budget institutions as well as until 2005 special funds of budgetary units, in 2005—2010 — own income account of budgetary units and until 2010 — budgetary establishments and auxiliary units of budgetary units including conducting economic activity ones as well as motivation funds),
 - b) entities for which the financial system was defined by special regulations, and for which the subsidies from the state budget are the main source of financing (public higher education institutions, the Polish Academy of Sciences and its organisational units, by it, the National Road Fund and other funds managed by Bank Gospodarstwa Krajowego, agriculture advisory units and state agencies),
 - c) independent public self-government health care facilities,
 - d) state and local government institutions of culture and national film institutions,
 - e) funds with the legal personality which are connected with state or local government units budgets,
 - f) institutions managing the social security funds (SII, ASIF) and these funds as well as the National Health Fund,
 - g) public hospitals with status of limited companies and of research institutes,

- h) Bankowy Fundusz Gwarancyjny,
i) inne jednostki, w tym przedsiębiorstwa publiczne oraz instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Szczegółowa lista jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych znajduje się na stronie GUS <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>;

- 4) **sektor gospodarstw domowych**, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochód z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
5) **sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych** obejmujący: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych;
6) **sektor zagranica**, który tworzą podmioty gospodarcze będące własnością jednostek zagranicznych; jest to sektor instytucjonalny, dla którego system rachunków narodowych nie przewiduje zestawiania pełnej sekwencji rachunków.

7. Szczegółowe informacje o **dochodach i spożyciu w sektorze gospodarstw domowych** zaprezentowano w aspekcie podstawowych funkcji pełnionych przez gospodarstwa, tj. konsumpcji, dostarczania siły roboczej oraz wytwarzania produktów (wyrobów i usług niefinansowych) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej.

Sektor instytucjonalny gospodarstw domowych obejmuje gospodarstwa domowe, tj. osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych wspólnie zamieszkujące i wspólnie utrzymujące się (łącznie dochody, wydatki i majątek) oraz gospodarstwa zbiorowe (np. mieszkańcy domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, klasztorów, więzień).

Jako kryterium podziału na podsektory przyjmuje się wyłączne lub główne (przeważające) źródło dochodów gospodarstwa domowego. Zgodnie z przyjętym kryterium wyodrębniono następujących 6 **podsektorów**:

- 1) pracodawców i pracujących na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dochód (nadwyżka operacyjna brutto, łącznie z dochodem mieszanym brutto) z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie — dochód (nadwyżka operacyjna brutto, łącznie z dochodem mieszanym brutto) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób lub z wykonywania wolnego zawodu;
- 3) osób fizycznych pracujących najemnie — dochód z pracy najemnej;
- 4) osób fizycznych otrzymujących emeryturę i rentę — dochód z emerytury i renty;

- h) Bank Guarantee Fund,
i) other units, including public corporations and non-commercial institutions that meet ESA 2010 classification criteria to general government sector.

A detailed list of general government sector units is published on Statistics Poland website <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>;

- 4) **households sector**, which includes own-account workers in private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books, as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
5) **non-profit institutions serving households sector**, which includes: social organisations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organisations;
6) **rest of the world sector**, which includes economic entities owned by foreign entities; it is an institutional sector for which the system of national accounts does not require presenting a complete sequence of accounts.

7. Detailed information regarding **income and final consumption expenditure in households sector** is presented according to the main functions fulfilled by these households, i.e. consumption, supply of the labour force and manufacturing products (goods and non-financial services), in the case of conducting economic activity.

The institutional sector of households includes households, i.e. natural persons or groups of natural persons living together and jointly maintaining themselves (sharing income, expenditures and property) as well as collective households (e.g. residents of social welfare homes, care and education centres, convents, prisons).

Subsectors were established on the basis of the exclusive or main (predominant) source of maintenance. According to the adopted criterion the following 6 **subsectors** were differentiated:

- 1) employers and own-account workers in private farms in agriculture — income (gross operating surplus, including gross mixed income) from the use of private farm in agriculture;
- 2) employers and own-account workers outside private farms in agriculture — income (gross operating surplus, including gross mixed income) of natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons and practising learned professions;
- 3) natural persons — employees — income from hired work;
- 4) natural persons recipients of retirement and other pensions — income from retirement and other pensions;

- 5) osób fizycznych utrzymujących się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura i renta — dochód z tytułu własności lub pozostałych świadczeń społecznych;
- 6) pozostałych osób fizycznych — dochód z innych niezarobkowych źródeł — dotyczy osób przebywających na stałe w instytucjach zbiorowego zamieszkania, bez względu na rodzaj dochodu.

8. Rachunek produktów (wyrobów i usług) stanowi syntetyczne ujęcie efektów uzyskanych w procesie produkcji i z importu oraz wykorzystanie wytworzonych produktów (wyrobów i usług) w gospodarce narodowej i obejmuje:

- 1) ogółem przychody, po stronie których uwzględnia się produkcję globalną, podatki od produktów pomniejszone o dotacje do produktów oraz import towarów i usług;
- 2) ogółem rozchody, po stronie których uwzględnia się zużycie pośrednie, spożycie, akumulację brutto oraz eksport towarów i usług.

9. Produkcja globalna równa się sumie produkcji globalnej produktów (wyrobów i usług) wszystkich sektorów własności albo wszystkich krajowych sektorów instytucjonalnych lub sumie produkcji globalnej produktów (wyrobów i usług) wszystkich sekcji i działów. Produkcja globalna obejmuje:

- 1) w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych — przychody ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług niefinansowych) własnej produkcji oraz marżę realizowaną na sprzedaży towarów zakupionych z przeznaczeniem do odsprzedaży, wartość produktów w formie rozliczeń w naturze, produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych, przyrost zapasów wyrobów gotowych i produkcji niezakończonych;
- 2) w sektorze instytucji finansowych w zakresie:
 - a) pośrednictwa finansowego:
 - banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe — przychody z prowizji z działalności operacyjnej banków oraz usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), tj. usługi, za które opłaty nie są pobierane w sposób bezpośredni i wynikają z różnicy między oprocentowaniem kredytów, pożyczek i depozytów a obliczoną stopą procentową (niezawierającą premii za ryzyko) stosowaną w transakcjach pomiędzy pośrednikami finansowymi,
 - przedsiębiorstwa zajmujące się leasingiem finansowym — przychody z wpłat odsetek (opłaty dzierżawne) oraz usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM),
 - b) pomocniczej działalności finansowej:
 - przedsiębiorstwa maklerskie — saldo prowizji od operacji papierami wartościowymi na rachunek zlecającego i przychodów z tytułu: zarządzania pakietami papierów wartościowych, oferowania papierów wartościowych w obrocie publicznym, gwarantowania emisji, doradztwa w zakresie obrotu papierami wartościowymi, prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych Klientów oraz pozostałej działalności operacyjnej,

- 5) natural persons recipients of non-earned income sources other than retirement or other pensions — property income or income from other social benefits;
- 6) other natural persons — income from other non-earned sources — concerning persons permanently living in collective accommodation institutions, regardless of the kind of income.

8. Goods and services account presents the results of the production processes in general and imports as well as the use of manufactured products (goods and services) in the national economy, and includes:

- 1) total resources, including output, taxes on products less subsidies on products as well as imports of goods and services;
- 2) total uses, including intermediate consumption, final consumption expenditure, gross capital formation as well as exports of goods and services.

9. Output is equal to the sum of the output of products (goods and services) of all ownership sectors or all domestic institutional sectors, or to the sum of the output of products (goods and services) of all sections and divisions. Output includes:

- 1) in non-financial corporations sector — revenues from the sale of self-manufactured products (goods and non-financial services) as well as margins realised on the sale of commodities purchased for re-sale, value of products in the form of settlements in kind, products intended for increasing the value of own fixed assets, changes in inventories of finished goods and work in progress;
- 2) in financial corporations sector, within the scope of:
 - a) financial intermediation:
 - banks and cooperative savings and credit unions — commission revenues from the operating activity of banks as well as financial intermediation services indirectly measured (FISIM), i.e. financial services for which fees are not charged directly and result from the difference between the interest of loans as well as deposits and calculated interest rate (not including risk premium) used in transactions between financial intermediaries,
 - financial leasing enterprises — revenues from payments of interest (payments of lease) and financial intermediation services indirectly measured (FISIM),
 - b) auxiliary financial activity:
 - brokerages — the balance of commissions from operations involving securities, conducted for clients as well as the sum of revenues from: managing packages of securities, offering securities in public turnover, underwriting issues, securities consulting, managing securities accounts and monetary accounts of clients as well as other operating activity,

- kantory wymiany walut — saldo obrotów walutami obcymi wyrażone w złotych,
 - jednostki pośrednictwa finansowego — przychody z usług związanych z doradztwem finansowym i doradztwem w zakresie obrotu papierami wartościowymi,
 - towarzystwa funduszy powierniczych — przychody z działalności związanej z zarządzaniem funduszami powierzonymi,
 - powszechne towarzystwa emerytalne — przychody z działalności związanej z zarządzaniem otwartymi funduszami emerytalnymi (OFE),
- c) ubezpieczeń:
- instytucje ubezpieczeniowe — saldo pobranych składek ubezpieczeniowych i wypłaconych odszkodowań oraz przychodów technicznych i ogólnych,
 - otwarte fundusze emerytalne (portfel inwestycyjny OFE) — koszty bieżącej działalności;
- 3) w sektorze instytucji rządowych i samorządowych — produkcję globalną stanowiącą koszty bieżącej działalności łącznie z amortyzacją środków trwałych. Produkcja globalna składa się z produkcji nierynkowej, produkcji rynkowej stanowiącej przychody ze sprzedaży rynkowej oraz produkcji na własne cele finalne;
- 4) w sektorze gospodarstw domowych:
- a) przychody ze sprzedaży produktów wytworzonych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, z uwzględnieniem produkcji przeznaczonej na własne inwestycje oraz przyrostu zapasów wyrobów gotowych i produkcji niezakończonych,
 - b) wartość produkcji w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (w tym wartość produktów przeznaczonych na spożycie naturalne), od 2004 r. łącznie z naliczonymi za dany rok płatnościami uzupełniającymi do powierzchni upraw (tzw. dopłaty do produktów),
 - c) wartość m.in.: marży handlowej z tytułu sprzedaży produktów żywnościowych na targowiskach, sprzedaży drewna z lasów będących własnością osób fizycznych oraz runa leśnego, przychodów z wynajmu i dzierżawy, wartość czynszów umownych w odniesieniu do mieszkań użytkowanych przez właścicieli i najemców oszacowaną przy wykorzystaniu metody kosztów użytkownika,
 - d) wartość usług świadczonych przez osoby zatrudnione do prac domowych w gospodarstwach domowych oraz napiwki za świadczone usługi,
 - e) wartość usług związanych z wykorzystywaniem samochodów służbowych do celów prywatnych,
 - f) wartość wyrobów i usług wytworzonych w ramach działalności nielegalnej — patrz ust. 2 na str. 577;
- 5) w sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych — oszacowane koszty bieżącej działalności łącznie z amortyzacją środków trwałych.
- currency exchange offices — the balance of foreign currency turnover expressed in zlotys,
 - financial intermediation entities — revenues from services connected with financial and securities consulting,
 - companies of trust funds — revenues from activities connected with managing entrusted funds,
 - general pension societies — revenues from activities connected with managing open pension funds (OFE),
- c) insurance:
- insurance companies — the balance of insurance premiums received and claims paid, commissions as well as technical and general income,
 - open pension funds (OFE investment portfolio) — costs of current activity;
- 3) in general government sector — output which constitutes the costs of current activity including the consumption of fixed capital. Output consists of non-market output, market output which constitutes revenues on market sales as well as output produced for own final use;
- 4) in households sector:
- a) revenues from the sale of products manufactured by natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and keeping simplified accounting books, and taking into account production intended for own investments as well as the changes in inventories of finished goods and work in progress,
 - b) the value of production of private farms in agriculture (including the value of products intended for own consumption), since 2004 including supplementary area payments calculated for particular year (so-called subsidies on products),
 - c) the value of among others: trade margin on the sale of foodstuff articles at marketplaces, the sale of timber originating from forests owned by natural persons, forest undergrowth, revenues from renting and leasing as well as the value of imputed rents referring to the dwellings occupied by householders (owners and others) estimated by the user cost method,
 - d) the value of services rendered by persons employed to perform houseworks in households as well as tips for services rendered,
 - e) the value of services connected with the private use of company cars,
 - f) the value of goods and services produced as a result of illegal activities (see item 2 on page 577);
- 5) in the non-profit institutions serving households sector — estimated costs of current activity including depreciation of fixed assets.

10. Zużycie pośrednie obejmuje: wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtu za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych).

Wyceny zużytych w produkcji materiałów dokonano według średniorocznych cen nabycia.

Cena nabycia definiowana jest jako kwota pieniędzy należna sprzedającemu (bez naliczonego podatku od towarów i usług — VAT w przypadku płatnika tego podatku), powiększona o wszelkie opłaty transportowe poniesione dodatkowo przez nabywcę i pomniejszona o ewentualne rabaty i opusty.

11. Import i eksport obejmuje wartość towarów przywiezionych z zagranicy i wywiezionych za granicę w ramach transakcji handlowych (bez wartości towarów przywiezionych i wywiezionych w celu uszlachetnienia) oraz wartość usług transportowych, budowlanych, łączności, obrotu uszlachetniającego netto, usług poligraficznych, usług pośrednictwa finansowego mierzonych pośrednio (FISIM) i innych. W wartości eksportu uwzględnia się szacunki salda zakupów dokonywanych przez mieszkańców Polski za granicą oraz zakupów dokonywanych przez cudzoziemców na terenie Polski.

12. Produkt krajowy brutto obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wszystkich sektorów własności albo wszystkich krajowych sektorów instytucjonalnych lub sumie wartości dodanej brutto wszystkich sekcji i działów powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów.

Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim.

13. Dochód narodowy brutto równa się sumie dochodów pierwotnych brutto wszystkich sektorów własności albo wszystkich krajowych sektorów instytucjonalnych; stanowią on również sumę produktu krajowego brutto i dochodu z zagranicy (saldo).

Dochód z zagranicy (saldo) stanowi różnicę między wartością dochodów pierwotnych brutto, będących należnościami jednostek krajowych od podmiotów zagranicznych a zobowiązaniami jednostek krajowych wobec podmiotów zagranicznych albo sumę salda: wynagrodzeń, dochodów z inwestycji bezpośrednich i portfelowych oraz pozostałych dochodów i odsetek.

Dochód narodowy oraz produkt krajowy, zarówno w ujęciu **brutto** jak i **netto**, liczone są zawsze w **cenach rynkowych**.

10. Intermediate consumption includes: the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities).

The valuation of materials consumed during production was conducted according to the average annual purchasers' prices.

Purchasers' price is defined as the monetary sum due to a seller (excluding the deductible value added tax — VAT in the case of unit obligated to pay this tax) increased by any transport fees additionally borne by the purchaser and decreased by relevant rebates and deductions.

11. Imports and exports include the value of goods entering and leaving the country within the framework of trade transactions (excluding the value of goods imported and exported for processing) as well as the value of transport, construction and communication services, net processing turnover, printing services, financial intermediation services indirectly measured (FISIM) and others. The value of exports includes estimated balance of purchases made by Polish citizens abroad as well as purchases made by foreigners in Poland.

12. Gross domestic product illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added of all ownership sectors or all domestic institutional sectors or to the sum of gross value added of all sections and divisions, increased by taxes on products less subsidies on products.

Gross value added is the difference between output and intermediate consumption.

13. Gross national income is equal to the sum of gross primary income of all ownership sectors or all domestic institutional sectors; it is also the sum of gross domestic product and foreign income (balance).

Foreign income (balance) is the difference between the value of gross primary income (accounts receivable due from foreign entities to domestic entities) and the accounts payable of domestic entities to foreign entities or the sum balance of wages and salaries, income from direct and portfolio investments as well as other income and interest.

National income and domestic product are always calculated at **market prices** for both **gross** and **net** categories.

14. Rachunek tworzenia dochodów obejmuje transakcje bezpośrednio związane z procesem produkcji. Są to:

- 1) koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy oraz inne koszty związane z zatrudnieniem, np.: nagrody, stypendia fundowane oraz premie niezaliczone do wynagrodzeń, a także odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, diety delegacji służbowych, diety poselskie i senatorskie — w przypadku dochodów w sektorze gospodarstw domowych określone jako „inne dochody związane z pracą najemną”. Wynagrodzenia dotyczą kwot zarachowanych w koszty działalności danego okresu, nie ujmują zatem wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 2) podatki pomniejszone o dotacje związane z produkcją i importem, które obejmują: podatki od produktów, tj. podatek od towarów i usług — VAT (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą) pomniejszone o dotacje do produktów (transakcja rozliczana w gospodarce narodowej ogółem) oraz pozostałe podatki związane z produkcją, tj. podatek od środków transportowych i od nieruchomości pomniejszony o pozostałe dotacje związane z produkcją, od 2004 r. łącznie z naliczoną za dany rok jednolitą płatnością obszarową (transakcja rozliczana w sektorach własności albo w sektorach instytucjonalnych lub sekcjach i działach);
- 3) nadwyżka operacyjna brutto (a w przypadku sektora gospodarstw domowych również dochód mieszany brutto, który zawiera w sobie elementy wynagrodzenia za pracę wykonywaną przez właściciela czy też innych członków gospodarstwa domowego, które nie mogą być w sposób wiarygodny odszacowane od zysku właściciela lub przedsiębiorcy; nie zawiera natomiast nadwyżki operacyjnej pochodzącej z czynszów umownych właścicieli mieszkań), będąca pozycją bilansującą w rachunku tworzenia dochodów, powstaje w wyniku skorygowania produktu krajowego brutto o transakcje związane bezpośrednio z procesem produkcji — wymienione w pkt. 1) i 2). Kategoria ta odpowiada dochodom uzyskanym z prowadzonej działalności gospodarczej. Ponadto w sektorze gospodarstw domowych, poza dochodem uzyskanym z działalności gospodarczej, ujęto dochody wymienione w ust. 9, pkt. 4c)—4f) na str. 682.

15. Dochody pierwotne brutto i dochody do dyspozycji brutto stanowią pozycję bilansującą odpowiednio w rachunku podziału pierwotnego i wtórnego dochodów. Rachunki te ujmują transakcje opisujące przepływy dochodów między sektorami instytucjonalnymi.

14. The **generation of income account** includes transactions directly connected with the production process. These include:

- 1) compensation of employees, i.e. wages and salaries, contributions to social security paid by employers increased by contributions for the Labour Fund as well as other costs connected with employment, e.g.: prizes, funded scholarships, bonuses not included in wages and salaries as well as company social benefit fund, travelling allowances, parliamentary allowances, which in the case of households sector are defined as "other income connected with hired work". Wages and salaries concern amounts booked in activity costs for a given period and, therefore, do not include payments from profit and balance surplus in cooperatives;
- 2) taxes less subsidies on production and imports, which include: taxes on products, i.e. the value added tax — VAT (on domestic and imported products), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and some types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration) less subsidies on products (a transaction settled in the total national economy) as well as other taxes on production, i.e. tax on means of transport and on real estate less other subsidies on production, since 2004 including single area payments calculated for particular year (a transaction settled in ownership sectors, institutional sectors or in sections and divisions);
- 3) gross operating surplus (in the case of the households sector also gross mixed income, which contains an element of remuneration for work done by the owner or other members of the household that cannot be reliably identified from the return to the owner as an entrepreneur; and excludes the operating surplus coming from owner-occupied dwellings) which is the balancing item in the generation of income account, and is created as a result of correcting gross domestic product with transactions directly connected with the production process, mentioned in points 1) and 2). This category corresponds to income obtained from conducted economic activity. Moreover, in households sector, apart from income obtained from conducting economic activity, income mentioned in item 9, points 4c)—4f) on page 682 was included.

15. Gross primary income and gross disposable income are balancing items in the primary distribution of income account and the secondary distribution of income account respectively. These accounts comprise transactions relative to transfers of income between institutional sectors.

Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z: nadwyżki operacyjnej brutto (łącznie z dochodem mieszanym brutto), wynagrodzeń (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne płaconymi przez ubezpieczonych pracowników), innych dochodów związanych z pracą najemną (łącznie z odpisami na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych), składek na ubezpieczenia społeczne płaconych przez pracodawców oraz dochodów z tytułu własności.

Dochody z tytułu własności obejmują m.in.: saldo odsetek, dochody przypisane posiadaczom polis ubezpieczeniowych (łącznie z zyskiem z inwestowania składek otwartych funduszy emerytalnych — OFE), wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dywidendy akcjonariuszy oraz wykorzystaną na cele własne część dochodów pracodawców i pracujących na własny rachunek z liczbą pracujących powyżej 9 osób.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych uzyskuje się w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o: podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (tj. świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz transfery.

W procesie tym dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych są:

- 1) pomniejszane o:
 - podatki bieżące od dochodów, majątku itp. (podatek dochodowy — od 1999 r. po odliczeniu składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, podatek rolny, podatek od nieruchomości i od środków transportu, opłaty: skarbowe, paszportowe, komunikacyjne, miejscowe itp.),
 - składki netto na ubezpieczenia społeczne płacone w swoim imieniu przez pracodawców i pracujących na własny rachunek oraz płacone (z tytułu pracy najemnej) przez pracodawców i ubezpieczonych pracowników, od 1999 r. łącznie ze składką na powszechne ubezpieczenie zdrowotne oraz z naliczoną składką na ubezpieczenie zdrowotne rolników finansowaną z budżetu państwa;
- 2) powiększane o świadczenia społeczne:
 - świadczenia z ubezpieczeń społecznych, tj. emerytury, renty, zasiłki, świadczenia rehabilitacyjne oraz jednorazowe odszkodowania powypadkowe z tytułu ubezpieczenia społecznego,
 - pozostałe świadczenia społeczne, tj. od 1 maja 2004 r. świadczenia rodzinne, które obejmują zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze, tj.: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny oraz od 2013 r. specjalny zasiłek opiekuńczy, od 1 stycznia 2016 r. — świadczenie rodzicielskie (do 30 kwietnia 2004 r. — zasiłki rodzinne, wychowawcze i pielęgnacyjne), od 9 lutego 2006 r. — jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, od 1 kwietnia 2016 r. — świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, świadczenia z Funduszu Pracy (zasiłki dla bezrobotnych, dodatki szkoleni-

Gross primary income in the households sector comprises: gross operating surplus (including gross mixed income), wages, salaries (including employees' contributions to social security) and other income connected with hired work (including company social benefit fund), employers' social contributions as well as property income.

Property income includes among others: the balance of interest, income attributed to insurance policy holders (including benefits from investing of insurance premiums of open pension funds — OFE), payments from profit and balance surplus in cooperatives, dividends for shareholders as well as used for own purposes part of income of employers and own-account workers, employing more than 9 persons.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (i.e. social security benefits and other social benefits) as well as transfers.

During this process, gross primary income in the households sector is:

- 1) decreased by:
 - current taxes on income, wealth, etc. (income tax — since 1999 after deduction of contributions to the general health security, agricultural tax, real estate tax and tax on means of transport, fees: treasury, passport, communications, local, etc.),
 - net social contributions paid on own behalf by employers and self-employed persons as well as paid (from hired work) by employers and insured employees, since 1999 including contributions to general health security and calculated contribution for health security of farmers insurance financed from state budget;
- 2) increased by social benefits:
 - social security benefits, i.e. retirement and other pensions, allowances, rehabilitation benefits as well as one-off accident compensations from social security,
 - other social benefits, i.e. since 1st May 2004 family benefits including family allowance and supplements to the family allowance, attendance benefits, i.e.: nursing benefit and nursing allowance and since 2013 special attendance allowance, since 1st January 2016 — parental benefit (until 30th April 2004 — family, child-care and nursing benefits), since 9th February 2006 — one-off subsidy due to giving birth to a child, since 1st April 2016 — child raising benefit "Family 500+", benefits from the Labour Fund (unemployment benefits, training allowances until 2009, scholarships for training, vocational training or employer sponsored traineeships and until

we do 2009 r., stypendia za szkolenie, przygotowanie do zawodu lub staż u pracodawcy oraz do 31 lipca 2004 r. i od 1 stycznia 2009 r. — zasiłki i świadczenia przedemerytalne, które od 1 sierpnia 2004 r. do 31 grudnia 2008 r. finansowane były z budżetu państwa), stypendia dla uczniów, studentów i absolwentów szkół wyższych (bez stypendiów pracowniczych i fundowanych wypłacanych ze środków zakładów pracy) oraz nagrody dla studentów i absolwentów szkół wyższych, od 1 października 2008 r. świadczenie z funduszu alimentacyjnego (do 30 września 2008 r. — zaliczka alimentacyjna, a do 30 kwietnia 2004 r. — wypłaty z funduszu alimentacyjnego), rentę socjalną (do 30 września 2003 r. ujmowana w ustawie o pomocy społecznej) i pozostałe świadczenia społeczne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej;

- 3) korygowane o pozostałe transfery bieżące, tj.: emerytury i renty zagraniczne, saldo bieżących przelewów zagranicznych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz pozostałe transfery zagraniczne, saldo ubezpieczeń majątkowych i osobowych, opłaty administracyjne (np. kary, grzywny), naliczoną składkę na ubezpieczenie zdrowotne rolników finansowaną z budżetu państwa, wpłaty gospodarstw domowych na rzecz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (np. darowizny na cele społeczne, składki członkowskie na rzecz organizacji społecznych, związków zawodowych i partii politycznych), od 2004 r. renty strukturalne realizowane w ramach planu rozwoju obszarów wiejskich, dopłaty do kredytów preferencyjnych dla rolnictwa oraz o saldo darowizn (otrzymanych i przekazanych) transferowanych między podsektorami w ramach tego sektora (saldo to nie wpływa zatem na poziom dochodu do dyspozycji brutto ogółem w sektorze gospodarstw domowych).

W rachunku wykorzystania nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych podaje się korektę z tytułu zmian w uprawieniach emerytalno-rentowych. Stanowi ona różnicę między wartością składek na ubezpieczenie społeczne — w odniesieniu do płatności emerytalnych — wpłaconych do prywatnych kapitałowych systemów ubezpieczeń społecznych powiększoną o uzupełnienia do składek płaconych od dochodów przypisanych posiadaczom polis ubezpieczeniowych a opłatą za usługi ubezpieczeniowe.

Dane od 2004 r. opracowano w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 395) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych przeliczono na wartości realne przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych.

31st July 2004 and since 1st January 2009 — pre-retirement allowances and benefits which from 1st August 2004 to 31st September 2008 were financed from the state budget), scholarships for pupils, students and graduates of higher education institutions (excluding employee and funded scholarships paid from company funds) as well as awards for pupils and graduates of higher education institutions, since 1st October 2008 alimony fund benefit (until 30th September 2008 — alimony advance and until 30th April 2004 — payments from the alimony fund), social pension (until 30th September 2003 included in the Law on Social Assistance) and other social benefits granted on the basis of the Law on Social Assistance;

- 3) corrected by other current transfers, i.e.: foreign retirement and other pensions, the balance of current foreign transfers connected with conducting economic activity, as well as other foreign transfers, the balance of property and personal insurance, administrative fees (e.g. penalties, fines), calculated contribution for health security of farmers financed from state budget, payments of households to the non-profit institutions serving households sector (e.g. donations for social goals, membership dues to social organisations, trade unions and political parties), since 2004 structural pensions carried out in a frame of a plan of developing rural areas, payments into preferential credits for agriculture as well as regarding the balance of gifts (received and given) transferred between subsectors within this sector (this balance has no influence on the level of total gross disposable income in the households sector).

In the use of nominal income account of the households sector adjustment for the change in pension entitlements is presented. It is a difference between value of the social contributions — in respect of pensions — payable into private funded pension schemes increased by value of contribution supplements payable out of income attributed to insurance policy holders, and the value of the associated service charges.

Since 2004 data have been elaborated according to the Accounting Act dated 29th September 1994 (uniform text Journal of Laws 2018 item 395) and according to the decree of the Minister of Finance on the special accounting rules of the insurance and reinsurance companies dated 28th December 2009.

Gross nominal disposable income of the households sector was converted into real values using the consumer price indices of goods and services by household groups.

16. Dochody do dyspozycji brutto w gospodarce narodowej przeznaczone są na finansowanie spożycia oraz oszczędności brutto.

Sumaryczne ujęcie spożycia i akumulacji brutto (część oszczędności brutto) stanowi **popyt krajowy**.

17. **Spożycie** stanowi wartość produktów (wyrobów i usług) zużytych na zaspokojenie potrzeb ludności ogółem i obejmuje: **spożycie prywatne**, tj. spożycie w sektorze gospodarstw domowych i spożycie w sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (dotyczące wyrobów i usług dostarczonych gospodarstwom domowym jako transfery socjalne w naturze) oraz **spożycie publiczne** w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, tj. spożycie indywidualne (dotyczące wyrobów i usług dostarczonych gospodarstwom domowym jako transfery socjalne w naturze) i spożycie ogólnospołeczne.

W spożyciu uwzględniono wartość usług pośrednictwa finansowego mierzonych pośrednio (FISIM).

Do **spożycia prywatnego** zaliczono:

- 1) spożycie w sektorze gospodarstw domowych, które obejmuje:
 - wydatki poniesione przez ludność na zakup produktów (wyrobów i usług) wycenianych w cenach płaconych przez konsumentów (w tym wydatki na zakupy w szarej gospodarce), wartość oszustw na podatku od towarów i usług (tzw. VAT fraud), wartość spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji wycenianego w cenach skupu surowych (nieprzetworzonych) produktów, wartość korzyści z wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych, wartość samochodów używanych importowanych z UE,
 - wartość usług mieszkaniowych, tj. czynsze umowne w odniesieniu do mieszkań użytkowanych przez właścicieli i najemców, oszacowane przy wykorzystaniu metody kosztów użytkownika oraz czynsze najmu dla mieszkań w budynkach czynszowych (towarzystw budownictwa społecznego i wynajętych w celu osiągnięcia zysku); wycena tych usług dotyczy m.in. kosztów utrzymania i remontów bieżących łącznie z amortyzacją i odpowiednim zyskiem,
 - opłaty za usługi związane z systemem ubezpieczeń społecznych,
 - wydatki na wyroby i usługi związane z działalnością nielegalną;
- 2) spożycie w sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych przyjęte na poziomie produkcji globalnej tego sektora, pomniejszonej o odpłatność ludności. Założono, że wartość tego spożycia w całości przekazywana jest na rzecz ludności.

Spożycie publiczne obejmuje spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych przyjęte na poziomie produkcji globalnej tego sektora, pomniejszonej o produkcję rynkową tego sektora oraz o odpłatność ludności za świadczone usługi nierynkowe, powiększonej o wartość

16. Gross disposable income in the national economy is intended for financing of final consumption expenditure and gross saving.

Domestic demand consists of the sum of the final consumption expenditure and gross capital formation (the part of gross saving).

17. **Final consumption expenditure** is the value of products (goods and services) used to satisfy the needs of the total population and includes: **private consumption expenditure**, i.e. consumption expenditure of households sector and consumption of non-profit institutions serving households sector (concerning goods and services supplied to households as social transfers in kind) as well as **public consumption expenditure** in the general government sector, i.e. individual consumption expenditure (concerning goods and services supplied to households as social transfers in kind) and collective consumption expenditure.

Final consumption expenditure includes the value of financial intermediation services indirectly measured (FISIM).

Private consumption expenditure comprises:

- 1) consumption expenditure of the households sector which includes:
 - expenditure borne by the population on the purchases of products (goods and services) valued at prices paid by consumers (including expenditure on the purchases of products in the hidden economy), value of VAT fraud, the value of own consumption of agricultural products originating from own production valued at procurement prices of raw (not processed) products, the value of benefits from the private use of company cars, the value of used cars imported from the EU,
 - the value of dwelling services, i.e. imputed rents referring to the dwellings occupied by householders (owners and others) estimated by the user cost method as well as actual rents for the dwellings in rental buildings (public building societies and dwellings rent for profit); valuation of these services concerns among other costs of maintenance and repair including the depreciation and appropriate profit,
 - social insurance scheme services charges,
 - expenditure on goods and services related to illegal activities;
- 2) consumption expenditure of non-profit institutions serving households sector was assumed to be on the level of the output of this sector less payments of the population. It was assumed that the value of this consumption expenditure is fully transferred to the population.

Public consumption expenditure includes consumption expenditure of the general government sector, assumed to be on the level of the output of this sector less market output and by payments of the population for non-market services rendered,

transferów socjalnych w naturze przekazanych przez producentów rynkowych na rzecz gospodarstw domowych. Spożycie w tym sektorze obejmuje spożycie indywidualne i spożycie ogólnospołeczne:

- 1) spożycie indywidualne stanowi wartość wyrobów i usług nierynkowych przekazanych nieodpłatnie na rzecz sektora gospodarstw domowych. Do kategorii tej zalicza się: wartość usług oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury fizycznej i sportu, turystyki;
- 2) spożycie ogólnospołeczne obejmuje spożycie wyrobów i usług nierynkowych, które nie posiadają konkretnych indywidualnych odbiorców. W kategorii tej uwzględniono m.in. koszty poniesione na administrację publiczną, obronę narodową i działalność naukowo-badawczą.

Ponadto w dziale przedstawiono **spożycie indywidualne skorygowane** stanowiące sumę spożycia prywatnego w sektorze gospodarstw domowych i sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych oraz spożycia indywidualnego w sektorze instytucji rządowych i samorządowych.

Spożycie w sektorze gospodarstw domowych i spożycie indywidualne skorygowane zaprezentowano w układzie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

18. Oszczędności brutto (pozycja bilansująca w rachunku wykorzystania dochodów) stanowią część dochodów do dyspozycji brutto przeznaczonych na akumulację brutto (tj. nakłady brutto na środki trwałe, przyrost rzeczowych środków obrotowych i nabycie pomniejszone o rozdysponowanie aktywów o wyjątkowej wartości), transfery kapitałowe, nabycie pomniejszone o rozdysponowanie aktywów nieprodukowanych, wierzycielności netto lub zadłużenie netto oraz rezerwy w funduszach emerytalnych.

19. Akumulacja brutto obejmuje:

- 1) nakłady brutto na środki trwałe, tj. nakłady, które zwiększają wartość majątku trwałego (w tym także przyrost inwentarza żywego — stada podstawowego), bez nakładów będących pierwszym wyposażeniem inwestycji oraz odsetek od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji. W nakładach brutto na środki trwałe ujmuję się także szacunki nakładów w szarej gospodarce.

W rachunku uwzględnia się również:

- a) nakłady ponoszone na systemy uzbrojenia (np. czołgi, pojazdy opancerzone, okręty wojenne, łodzie podwodne) oraz małe narzędzia, które są wykorzystywane w procesie produkcji dłużej niż 1 rok bez względu na ich wartość,
- b) wydatki na produkty własności intelektualnej, przeznaczone do użytkowania przez okres dłuższy niż 1 rok, które obejmują w szczególności:
 - wydatki na prace badawczo-rozwojowe,

increased by the value of social transfers in kind supplied to households sector via market producers. Consumption expenditure of this sector includes individual consumption expenditure and collective consumption expenditure:

- 1) individual consumption expenditure is the value of non-market goods and services transferred free of charge to households sector. This category includes: the value of services in education, culture and national heritage, health care, social assistance, physical education and sport, tourism;
- 2) collective consumption expenditure includes consumption expenditure of non-market goods and services which do not possess specific individual recipients. This category includes among others expenditures borne on public administration, national defence, scientific and research activity.

Moreover, in the chapter there is presented **actual individual consumption** as the sum of private consumption expenditure (in households sector and in non-profit institutions serving households sector) and individual consumption expenditure in the general government sector.

Households' final consumption expenditure as well as actual individual consumption are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

18. Gross saving (a balance item in the use of disposable income account) is a part of gross disposable income intended for gross capital formation (i.e. gross fixed capital formation, changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables), capital transfers, acquisitions less disposals of non-produced assets, net lending or net borrowing as well as pension funds reserves.

19. Gross capital formation includes:

- 1) gross fixed capital formation, i.e. expenditures which increase the value of tangible fixed assets (including increase in livestock — basic herd), excluding expenditures comprising the initial investments as well as interest on investment credits and loans for the period of investment realisation. Gross fixed capital formation also includes the estimation of hidden economy.

The account includes also:

- a) expenditure borne on weapons systems (e.g. tanks, armored vehicles, warships, submarines) and small tools that are used in the production longer than 1 year regardless of their value,
- b) expenditure on intellectual property products, intended for use for a period longer than 1 year, which include, in particular:
 - expenditure on research and development,

- wydatki na oprogramowanie komputerowe (zakupione i wytworzone na własne potrzeby).

W związku z powyższym dane o nakładach brutto na środki trwałe różnią się od danych o nakładach inwestycyjnych prezentowanych w dziale „Inwestycje. Środki trwałe”, w części „Inwestycje”;

- 2) przyrost rzeczowych środków obrotowych, tj.: wartość przyrostu zapasów materiałów (łącznie z paliwami), produkcji niezakończonych, wyrobów gotowych, towarów oraz materialnej części rozliczeń międzyokresowych kosztów własnych. W gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wartość przyrostu rzeczowych środków obrotowych stanowi przyrost produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz inwentarza żywego (stada obrotowego). Poszczególne elementy przyrostu rzeczowych środków obrotowych wyceniono w cenie średniorocznej;
- 3) nabycie pomniejszone o rozdysonowanie aktywów o wyjątkowej wartości, tj.: wartość kamieni i metali szlachetnych, antyków i dzieł sztuki, biżuterii z kamieni i metali szlachetnych, pozycji kolekcjonerskich, które są nabywane jako lokata kapitału.

20. Nabycie pomniejszone o rozdysonowanie aktywów nieprodukowanych obejmuje aktywa, które nie zostały wyprodukowane w ramach przyjętych granic produkcji i które mogą być wykorzystane do produkcji wyrobów i usług (np. grunty).

21. Dane dotyczące dochodów i wydatków oraz nadwyżki/deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (podsektory: instytucji rządowych na szczeblu centralnym, instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym, funduszy zabezpieczenia społecznego) opracowano zgodnie z metodologią ESA 2010, uwzględniając konsolidację w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami. Konsolidacja prowadzona jest poprzez eliminowanie następujących transakcji: pozostałe transfery bieżące, transfery kapitałowe oraz dochody z tytułu własności.

Nadwyżka/deficyt sektora stanowi jego wierzytelności lub zadłużenie netto.

Ponadto wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według funkcji prezentowane są w układzie Klasyfikacji Funkcji Sektorów Rządowych i Samorządowych (COFOG).

Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (dług Maastricht) to skonsolidowany dług brutto obejmujący zobowiązania w gotówce i depozytach, kredytach i pożyczkach oraz w formie dłużnych papierów wartościowych, wycenione w wartości nominalnej.

Informacje o deficycie i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych są spójne z danymi opracowanymi zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (EDP), z późniejszymi zmianami.

- expenditure on computer software (purchased and produced for own final use).

In connection with the above, data regarding gross fixed capital formation differ from data presented in the chapter "Investments. Fixed assets", part "Investments";

- 2) changes in inventories, i.e. the value of the growth in inventories of materials (including fuels), work in progress, finished goods, commodities as well as the material part of interperiod settlements of own costs. In private farms in agriculture the value of the growth in tangible current assets is the growth in plant and animal production as well as livestock (working herd). Individual elements of the changes in inventories were valued using average annual prices;
- 3) acquisitions less disposals of valuables, i.e. the value of precious stones and metals, antiques and other art objects, jewellery fashioned out of precious stones and metals, collectors' items that are purchased as stores of value.

20. Acquisitions less disposals of non-produced assets consist of assets that have not been produced within the production boundary, and that may be used in the production of goods and services (e.g. lands).

21. Data concerning revenue, expenditure and surplus/deficit of the general government sector (subsectors: central government, local government and social security funds) were compiled according to ESA 2010 methodology, including consolidation within each subsector and between subsectors. Consolidation is carried out through elimination of the following transactions: other current transfers, capital transfers and property income.

Surplus/deficit of the sector is the net lending/net borrowing.

Moreover, expenditure of the general government sector by function are presented according to the Classification of the Functions of Government (COFOG).

General government debt (Maastricht debt) is the total consolidated gross debt including liabilities in currency and deposits, loans and debt securities, at nominal value.

Information about general government deficit and debt is consistent with data compiled according to Council Regulation (EC) No. 479/2009 of 25th May 2009 on the application of the Protocol on the excessive deficit procedure annexed to the Treaty establishing the European Community (EDP), with later amendments.

22. Dane dotyczące pracujących oraz środków trwałych opracowano według niżej podanych zasad.

Do **pracujących** zaliczono — zgodnie z wyjaśnieniami zamieszczonymi w uwagach ogólnych działu „Rynek pracy” na str. 230 — osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. W pracujących w rachunkach narodowych uwzględnia się ponadto:

- pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie niezależnie od przeznaczenia produkcji, tj. nie wyłączając pracujących w gospodarstwach produkujących wyłącznie lub głównie na własne potrzeby,
- pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego (patrz dział „Organizacja państwa”),
- szacunkową liczbę pracujących (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) w szarej gospodarce (osoby fizyczne wykonujące pracę nierejestrowaną).

W związku z tym dane o pracujących różnią się od liczby pracujących prezentowanej w dziale „Rynek pracy”.

Jako **wartość środków trwałych** przyjęto przeciętną w roku wartość netto środków trwałych w gospodarce narodowej. Wartość środków trwałych obejmuje aktywa niefinansowe opisane w ust. 19, pkt. 1) na str. 688, wycenione w cenach rynkowych (lub cenie bazowej w przypadku produkcji nowych środków trwałych na potrzeby własnej działalności).

Wyjaśnienia metodologiczne dotyczące środków trwałych, patrz uwagi ogólne działu „Inwestycje. Środki trwałe”, część „Środki trwałe” na str. 659.

22. Data concerning employment as well as fixed assets were compiled on the basis of the principles presented below.

Employment includes — in accordance with definitions presented in the general notes in the chapter “Labour market” on page 230 — persons performing work which provides earnings or income. In employment in the national accounts there are also included:

- employed persons on private farms in agriculture, irrespectively of the purpose of production, i.e. not excluding the employed persons on farms producing exclusively or mainly for their own needs,
- employed persons in the budgetary units conducting activities within the scope of national defence and public safety (see the chapter “Organisation of the state”),
- the estimated number of employed persons (in terms of full-time paid employment) working in the hidden economy (natural persons performing non-registered work).

Therefore, data regarding employment differ from the number of employed persons given in the chapter “Labour market”.

The **value of fixed assets** was assumed as the average annual net value of fixed assets in the national economy. Fixed assets, including non-financial assets described in item 19, point 1) on page 688, were valued at market prices (or at basic price in the case of the manufacturing of new fixed assets for own account).

For methodological explanations concerning fixed assets see general notes to the chapter “Investments. Fixed assets”, part “Fixed assets” on page 659.

TABL. 1 (560). DOCHÓD NARODOWY (ceny bieżące)

NATIONAL INCOME (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
DOCHÓD NARODOWY BRUTTO GROSS NATIONAL INCOME					
OGÓŁEM	1393662	1734919	1906980	2025839	TOTAL
Produkt krajowy brutto	1445298	1800243	1989351	2115242	Gross domestic product
Dochód z zagranicy (saldo) ^a	-51636	-65324	-82371	-89403	Foreign income (balance) ^a
DOCHÓD NARODOWY NETTO NET NATIONAL INCOME					
OGÓŁEM	1230756	1527855	1679388	1783747	TOTAL
Produkt krajowy netto	1282392	1593179	1761759	1873150	Net domestic product
w tym wartość dodana netto	1108570	1390153	1519488	1609131	of which net value added
w tym nadwyżka operacyjna netto	556867	714996	744636	765297	of which net operating surplus
sektor:					sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	535538	703418	760915	826574	non-financial corporations
instytucji finansowych	46952	57519	70205	69982	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	161364	190327	206140	218237	general government
gospodarstw domowych	357330	430880	473319	485290	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	7386	8008	8909	9048	non-profit institutions serving households
Dochód z zagranicy (saldo) ^a	-51636	-65324	-82371	-89403	Foreign income (balance) ^a

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 683.

a See general notes, item 13 on page 683.

TABL. 2 (561). RACHUNEK PRODUKTÓW (wyrobów i usług; ceny bieżące)

GOODS AND SERVICES ACCOUNT (current prices)

TRANSAKCJE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	TRANSACTIONS
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
1. Produkcja globalna	2899623	3580752	3996354	4264810	78,8	75,7	1. Output
2. Podatki od produktów pomniejszone o dotacje do produktów	173822	203026	242271	264019	4,7	4,7	2. Taxes less subsidies on products
cła i inne opłaty importowe	4707	11014	8678	8674	0,1	0,2	taxes and duties on imports
podatek od towarów i usług (VAT)	109717	125836	154656	172210	2,9	3,0	value added tax (VAT)
pozostałe podatki od produktów	64423	67882	80297	84437	1,8	1,5	taxes on products except VAT and import taxes
dotacje do produktów	-5025	-1706	-1360	-1302	-0,1	0,0	subsidies on products
3. Import towarów i usług	607794	835394	997760	1103183	16,5	19,6	3. Imports of goods and services
4. Ogółem przychody (1+2+3)	3681239	4619172	5236385	5632012	100,0	100,0	4. Total resources (1+2+3)
5. Zużycie pośrednie	1628147	1983535	2249274	2413587	44,2	42,8	5. Intermediate consumption
6. Spożycie	1166136	1376232	1511905	1604640	31,7	28,5	6. Final consumption expenditure
7. Akumulacja brutto	308040	368330	394250	437914	8,4	7,8	7. Gross capital formation
8. Eksport towarów i usług	578916	891075	1080956	1175871	15,7	20,9	8. Exports of goods and services
9. Ogółem rozchody (5+6+7+8)	3681239	4619172	5236385	5632012	100,0	100,0	9. Total uses (5+6+7+8)
Produkt krajowy brutto (1+2-5)	1445298	1800243	1989351	2115242	100,0	100,0	Gross domestic product (1+2-5)
w tym wartość dodana brutto (1-5)	1271476	1597217	1747080	1851223	88,0	87,5	of which gross value added (1-5)
Na 1 mieszkańca ^a :							Per capita ^a :
produkt krajowy brutto	37524	46814	51776	55066	x	x	gross domestic product
spożycie	30276	35788	39350	41773	x	x	final consumption expenditure
akumulacja brutto	7998	9578	10261	11400	x	x	gross capital formation

a W złotych.

a In PLN.

TABLE 3 (562). **RACHUNEK PRODUKTÓW (wyrobów i usług) — DYNAMIKA (ceny stałe^a)**
 GOODS AND SERVICES ACCOUNT — INDICES (constant prices^a)

TRANSAKCJE TRANSACTIONS	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100		previous year=100		2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100			
1. Produkcja globalna Output	100,3	101,1	102,4	105,4	103,9	105,2	104,7	198,9	167,9	131,5	114,4
2. Podatki od produktów pomniejszone o dotacje do produktów Taxes less subsidies on products	101,1	100,7	103,4	105,2	103,3	106,0	105,6	196,4	169,1	134,5	115,6
3. Import towarów i usług Imports of goods and services	99,7	101,7	110,0	106,6	107,6	109,8	107,6	294,4	239,8	160,0	127,1
4. Ogółem przychody (1+2+3) Total resources	100,2	101,2	103,8	105,6	104,5	106,1	106,1	213,9	180,1	137,6	117,7
5. Zużycie pośrednie Intermediate consumption	99,2	100,8	101,8	106,8	104,6	105,5	104,5	203,4	169,7	131,6	115,4
6. Spożycie Final consumption expenditure	100,5	100,8	102,8	102,8	103,5	104,1	104,1	175,6	152,7	122,4	112,1
7. Akumulacja brutto Gross capital formation	96,1	94,2	112,8	104,9	98,0	107,9	110,1	204,2	201,3	140,7	116,4
8. Eksport towarów i usług Exports of goods and services	104,6	106,1	106,7	107,7	108,8	109,5	107,0	361,1	254,4	175,4	127,4
9. Ogółem rozchody (5+6+7+8) Total uses	100,2	101,2	103,8	105,6	104,5	106,1	106,1	213,9	180,1	137,6	117,7
Produkt krajowy brutto (1+2-5) Gross domestic product	101,6	101,4	103,3	103,8	103,1	104,9	105,1	193,3	166,3	131,9	113,7
w tym wartość dodana brutto (1-5) of which gross value added	101,7	101,5	103,3	103,7	103,0	104,8	105,1	194,2	166,6	131,7	113,4
Na 1 mieszkańca: Per capita:											
produkt krajowy brutto gross domestic product	101,6	101,5	103,4	103,9	103,1	105,0	105,2	193,5	165,5	132,6	113,9
spożycie final consumption expenditure	100,5	100,9	102,9	102,9	103,5	104,1	104,1	174,8	151,3	122,6	112,1
akumulacja brutto gross capital formation	96,1	94,3	112,9	105,0	98,0	107,9	110,1	203,1	199,9	141,0	116,4

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 4 (563). **DYNAMIKA (wartości, wolumenu i cen) PRODUKCJI GLOBALNEJ, ZUŻYCIA POŚREDNIEGO I PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO**

INDICES (value, volume and price) OF OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS DOMESTIC PRODUCT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100		previous year=100		2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100			
Wskaźniki wartości Value indices											
Produkcja globalna Output	103,3	101,2	102,4	104,5	103,7	107,6	106,7	291,1	217,1	147,1	119,1
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	102,1	100,6	101,3	104,3	104,4	108,6	107,3	301,9	219,4	148,2	121,7
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	104,0	101,7	103,8	104,6	103,4	106,9	106,3	281,5	213,6	146,3	117,5
Wskaźniki wolumenu Volume indices											
Produkcja globalna Output	100,3	101,1	102,4	105,4	103,9	105,2	104,7	198,9	167,9	131,5	114,4
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	99,2	100,8	101,8	106,8	104,6	105,5	104,5	203,4	169,7	131,6	115,4
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	101,6	101,4	103,3	103,8	103,1	104,9	105,1	193,3	166,3	131,9	113,7
Wskaźniki cen Price indices											
Produkcja globalna Output	103,0	100,1	100,0	99,1	99,8	102,3	101,9	146,2	129,1	112,0	104,0
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	102,9	99,8	99,5	97,7	99,8	102,9	102,7	148,4	129,5	112,8	105,5
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	102,4	100,3	100,5	100,8	100,3	101,9	101,1	145,5	128,4	110,9	103,3

U w a g a. Wskaźniki wartości obliczono na podstawie danych wyrażonych w cenach bieżących, a wskaźniki wolumenu — w cenach stałych; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

N o t e. Value indices are calculated on the basis of data expressed at current prices, while volume indices — at constant prices; see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 5 (564). PRODUKCJA GLOBALNA (ceny bieżące)

OUTPUT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	2899623	3580752	3996354	4264810	100,0	100,0	TOTAL
sektor publiczny	504060	519983	581096	633261	17,4	14,8	public sector
sektor prywatny	2395563	3060769	3415258	3631549	82,6	85,2	private sector
w tym własność:							of which:
prywatna krajowa	1634967	2109273	2356466	2495259	56,4	58,5	private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	44493	49728	55311	56227	1,5	1,3	of which cooperatives ^a
zagraniczna	638594	849262	971494	1038542	22,0	24,4	foreign ownership
sektor:							sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	1860077	2347758	2667371	2878921	64,1	67,5	non-financial corporations
instytucji finansowych	99381	117949	135083	137155	3,4	3,2	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	286700	334482	361365	387782	9,9	9,1	general government
gospodarstw domowych	631123	759366	808988	836795	21,8	19,6	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	22342	21197	23547	24157	0,8	0,6	non-profit institutions serving households
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	96911	115446	135085	129799	3,3	3,0	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1049188	1349229	1508226	1599590	36,2	37,5	Industry
górnictwo i wydobywanie	51214	49730	55779	56597	1,8	1,3	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	865347	1140897	1294697	1376481	29,8	32,3	manufacturing
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	102143	118954	112072	117093	3,5	2,7	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	30484	39648	45678	49419	1,1	1,2	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	309258	338882	341460	389440	10,7	9,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	404505	465215	511968	541896	14,0	12,7	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	173885	242212	287529	322492	6,0	7,6	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	31909	41629	52011	54221	1,1	1,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	101774	129559	150074	155214	3,5	3,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	99699	118812	135649	137931	3,4	3,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	123713	144889	164436	166252	4,3	3,9	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127254	159883	182833	201116	4,4	4,7	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	46626	72100	87983	98393	1,6	2,3	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	103423	116533	125482	133334	3,6	3,1	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	84570	99904	103665	109728	2,9	2,6	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	92672	122889	139999	150673	3,2	3,5	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23225	24030	28571	31501	0,8	0,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	28981	37328	39442	41345	1,0	1,0	Other service activities
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ	2030	2212	1941	1885	0,1	0,0	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABL. 6 (565). DYNAMIKA PRODUKCJI GLOBALNEJ (ceny stałe^a)INDICES OF OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
O G Ó Ł E M	103,9	105,2	104,7	167,9	131,5	114,4	T O T A L
sektor:							sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	104,6	106,9	105,6	186,7	139,6	118,1	non-financial corporations
instytucji finansowych	106,6	99,3	108,2	183,6	136,0	114,6	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	101,9	102,6	103,9	128,2	111,0	108,6	general government
gospodarstw domowych	102,0	102,1	101,7	135,3	116,8	105,9	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	107,8	101,1	100,9	138,0	85,2	110,0	non-profit institutions serving households
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	102,1	102,6	95,3	110,5	106,1	99,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	103,1	105,8	103,8	175,0	136,0	113,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	98,1	97,1	98,5	86,2	95,5	93,9	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	104,4	106,2	103,9	190,7	142,2	115,2	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	91,0	105,8	103,8	107,3	102,9	100,0	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	109,9	105,2	106,4	185,6	141,4	123,0	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	99,9	100,5	110,7	192,3	122,4	111,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	104,8	105,4	104,4	142,2	118,2	115,4	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	105,6	110,4	109,4	184,3	154,3	127,6	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	110,5	108,8	101,2	171,5	140,2	121,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	109,5	110,6	102,5	216,9	165,0	124,1	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	106,4	99,3	108,3	192,4	142,8	114,5	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	107,7	102,6	98,9	134,2	116,5	109,3	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	103,6	108,6	108,1	182,1	141,2	121,6	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	107,5	111,0	109,5	300,1	187,8	130,6	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	98,9	101,6	103,0	114,9	103,2	103,5	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	101,2	101,7	102,9	119,3	106,2	105,9	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	107,6	104,6	104,0	201,3	143,5	117,0	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	109,7	105,4	107,2	170,0	112,3	123,9	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	102,0	100,7	102,6	164,4	122,4	105,4	Other service activities
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ	100,5	86,1	95,6	80,6	83,5	82,7	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABLE 7 (566). **ZUŻYCIE POŚREDNIE (ceny bieżące)**
INTERMEDIATE CONSUMPTION (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	1628147	1983535	2249274	2413587	100,0	100,0	TOTAL
sektor publiczny	216042	203907	230022	260663	13,3	10,8	public sector
sektor prywatny	1412105	1779628	2019252	2152924	86,7	89,2	private sector
w tym własność:							of which:
prywatna krajowa	885474	1126417	1290602	1369030	54,4	56,7	private domestic ownership
w tym spółdzielnie ^a	31396	33939	38065	37849	1,9	1,6	of which cooperatives ^a
zagraniczna	448225	586224	668024	712376	27,5	29,5	foreign ownership
sektor:							sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	1224302	1515528	1760799	1897197	75,2	78,6	non-financial corporations
instytucji finansowych	46884	53380	57765	59571	2,9	2,5	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	92833	102308	110085	120107	5,7	5,0	general government
gospodarstw domowych	249515	299590	306503	322157	15,3	13,3	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	14613	12729	14122	14555	0,9	0,6	non-profit institutions serving households
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	59826	75816	80326	85240	3,7	3,5	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	735444	932054	1065211	1136576	45,2	47,1	Industry
górnictwo i wydobywanie	20112	21816	23413	24984	1,2	1,0	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	640502	823698	957894	1022353	39,3	42,4	manufacturing
wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	60164	67652	61430	64642	3,7	2,7	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	14666	18888	22474	24597	0,9	1,0	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	201308	211401	218758	247173	12,4	10,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	158861	183504	205359	216888	9,8	9,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	106649	138616	167994	190855	6,6	7,9	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17606	23642	29262	30259	1,1	1,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	52203	65076	77757	75787	3,2	3,1	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47015	53901	57991	59950	2,9	2,5	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	55920	66480	78762	76931	3,4	3,2	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	60782	66918	79344	87250	3,7	3,6	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	23760	36073	43003	49167	1,5	2,0	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	26263	28012	28138	31152	1,6	1,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	20029	23024	24077	25416	1,2	1,1	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	37497	52324	62083	67479	2,3	2,8	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12138	12341	15747	17317	0,7	0,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	12846	14353	15462	16147	0,8	0,7	Other service activities
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ	—	—	—	—	—	—	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABLE 8 (567). **DYNAMIKA ZUŻYCIA POŚREDNIEGO (ceny stałe^a)**
 INDICES OF INTERMEDIATE CONSUMPTION (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018			SPECIFICATION	
	rok poprzedni=100 previous year=100		2005= =100	2010= =100	2015= =100		
OGÓŁEM	104,6	105,5	104,5	169,7	131,6	115,4	TOTAL
sektor:							sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	105,2	107,1	104,7	180,0	138,1	118,0	non-financial corporations
instytucji finansowych	103,1	101,1	101,3	173,5	112,5	105,6	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	104,3	104,7	107,4	162,4	121,3	117,3	general government
gospodarstw domowych	101,7	98,8	102,7	131,4	113,5	103,2	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	108,8	99,9	101,3	117,6	71,7	110,1	non-profit institutions serving households
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	101,6	102,7	100,7	129,1	120,4	105,0	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	102,8	107,3	103,4	168,3	136,4	114,1	Industry
górnictwo i wydobywanie	99,1	102,0	103,7	114,4	104,4	104,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	104,3	107,7	103,4	177,8	140,9	116,1	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	81,5	103,4	102,6	91,2	92,3	86,5	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	116,5	107,8	106,6	247,5	160,8	133,9	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	105,0	97,2	109,8	205,9	118,0	112,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	104,5	104,6	104,2	123,6	114,2	113,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	108,5	109,0	110,1	201,4	152,0	130,2	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	117,9	101,9	101,5	174,3	134,4	121,9	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	106,2	112,3	96,2	193,8	145,2	114,8	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	102,6	101,0	101,6	172,3	112,7	105,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	108,1	106,7	95,8	140,3	116,1	110,5	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	111,7	103,6	108,2	166,0	131,0	125,2	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	104,7	110,2	112,2	273,1	182,2	129,5	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	95,8	104,1	108,8	126,5	112,1	108,5	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	102,6	100,7	103,6	132,9	99,1	107,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	112,9	104,3	106,9	265,2	157,0	125,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	111,8	112,7	107,8	246,8	126,4	135,8	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	104,0	101,5	102,7	139,7	104,8	108,5	Other service activities
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ	x	x	x	x	x	x	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 9 (568). PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		2010	2018
	w mln zł in million PLN				na 1 miesz- kańca w zł per capita in PLN	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	1445298	1800243	1989351	2115242	55066	100,0	100,0
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	1271476	1597217	1747080	1851223	48193	88,0	87,5
sektor publiczny public sector	288018	316076	351074	372598	9700	20,0	17,6
sektor prywatny private sector	983458	1281141	1396006	1478625	38493	68,0	69,9
w tym własność: of which:							
prywatna krajowa private domestic ownership	749493	982856	1065864	1126229	29319	51,9	53,2
w tym spółdzielnie ^a of which cooperatives ^a	13097	15789	17246	18378	478	0,9	0,9
zagraniczna foreign ownership	190369	263038	303470	326166	8491	13,2	15,4
sektor: sector:							
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	635775	832230	906572	981724	25557	44,0	46,4
instytucji finansowych financial corporations	52497	64569	77318	77584	2020	3,6	3,7
instytucji rządowych i samorządowych general government	193867	232174	251280	267675	6968	13,5	12,6
gospodarstw domowych households	381608	459776	502485	514638	13398	26,4	24,3
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych non-profit institutions serving households	7729	8468	9425	9602	250	0,5	0,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	37085	39630	54759	44559	1160	2,6	2,1
Przemysł Industry	313744	417175	443015	463014	12054	21,8	21,9
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	31102	27914	32366	31613	823	2,2	1,5
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	224845	317199	336803	354128	9219	15,6	16,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	41979	51302	50642	52451	1366	2,9	2,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	15818	20760	23204	24822	646	1,1	1,2

a Bez spółdzielni o liczbie pracujących do 9 osób

a Excluding cooperatives employing up to 9 persons.

TABL. 9 (568). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (dok.)**
 GROSS DOMESTIC PRODUCT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		2010	2018
	w mln zł		in million PLN		na 1 mieszka- kańca w zł per capita in PLN	w odsetkach in percent	
Budownictwo Construction	107950	127481	122702	142267	3704	7,5	6,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	245644	281711	306609	325008	8461	17,0	15,4
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	67236	103596	119535	131637	3427	4,7	6,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	14303	17987	22749	23962	624	1,0	1,1
Informacja i komunikacja Information and communication	49571	64483	72317	79427	2068	3,4	3,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	52684	64911	77658	77981	2030	3,6	3,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	67793	78409	85674	89321	2325	4,7	4,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	66472	92965	103489	113866	2964	4,6	5,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	22866	36027	44980	49226	1281	1,6	2,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	77160	88521	97344	102182	2660	5,3	4,8
Edukacja Education	64541	76880	79588	84312	2195	4,4	4,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	55175	70565	77916	83194	2166	3,8	3,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekrea- cją Arts, entertainment and recreation	11087	11689	12824	14184	369	0,8	0,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	16135	22975	23980	25198	656	1,1	1,2
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ Activities of households as employers and prod- ucts-producing activities of households for own use ^Δ	2030	2212	1941	1885	49	0,1	0,1

TABLE 10 (569). DYNAMIKA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (ceny stałe^a)
 INDICES OF GROSS DOMESTIC PRODUCT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
	rok poprzedni=100 previous year=100						2005= =100	2010= =100	2015= =100	
OGÓŁEM TOTAL	101,6	101,4	103,3	103,8	103,1	104,9	105,1	166,3	131,9	113,7
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	101,7	101,5	103,3	103,7	103,0	104,8	105,1	166,6	131,7	113,4
sektor: sector:										
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	103,3	102,3	103,6	103,7	103,6	106,6	107,4	201,8	144,2	118,6
instytucji finansowych financial corporations	90,1	114,4	109,7	114,7	109,5	98,0	113,3	203,0	170,7	121,6
instytucji rządowych i samorządowych general government	99,1	99,6	103,6	101,3	100,8	101,8	102,4	116,4	108,2	105,1
gospodarstw domowych households	102,0	99,4	101,5	103,2	102,1	104,1	101,1	137,6	118,6	107,5
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych non-profit institutions serving households	96,8	98,8	110,3	100,7	106,4	103,1	100,3	179,3	111,9	110,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	90,5	109,1	100,7	91,5	103,0	102,5	87,3	85,3	85,6	92,2
Przemysł Industry	102,8	100,9	104,5	103,8	103,9	102,5	104,6	191,7	135,1	111,4
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	101,6	103,1	93,0	107,4	97,3	93,2	94,7	70,1	88,9	85,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	103,2	100,4	107,9	107,0	104,5	102,4	105,4	232,1	145,5	112,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	101,7	102,2	94,4	83,6	103,5	108,5	105,2	127,1	112,9	118,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	101,1	99,1	103,3	104,0	103,8	102,9	106,3	141,4	125,0	113,5

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 10 (569). DYNAMIKA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (dok.)

INDICES OF GROSS DOMESTIC PRODUCT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
	rok poprzedni=100 previous year=100						2005= =100	2010= =100	2015= =100	
Budownictwo Construction	96,0	95,0	109,0	106,4	91,5	106,8	112,2	171,1	131,7	109,6
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	103,4	100,2	98,9	103,3	105,0	105,9	104,6	156,6	120,7	116,3
Transport i gospodarka magazynowa ... Transportation and storage	107,0	102,8	100,7	99,3	101,8	112,3	108,3	160,1	157,4	123,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	100,8	106,0	110,1	98,1	100,9	119,1	100,8	167,1	147,3	121,2
Informacja i komunikacja Information and communication	109,9	104,6	106,6	108,1	112,8	108,9	109,3	243,0	188,5	134,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	90,1	114,4	109,6	114,7	109,5	97,9	113,2	203,9	170,4	121,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	100,2	100,7	105,1	97,2	107,4	99,1	101,7	129,5	116,2	108,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical ac- tivities	103,7	103,2	105,2	110,7	97,7	112,7	108,0	197,3	150,8	118,9
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service ac- tivities	108,1	105,8	102,6	109,3	110,2	111,7	107,0	332,7	193,5	131,7
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	99,1	100,3	100,0	100,8	99,9	100,9	101,3	111,5	100,9	102,1
Edukacja Education	101,0	97,2	100,8	103,3	100,8	102,0	102,7	115,4	108,7	105,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	100,7	106,2	105,1	102,3	103,7	104,8	101,8	168,4	133,9	110,7
Działalność związana z kulturą, rozryw- ką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	97,6	85,1	98,8	105,6	107,6	97,6	106,4	114,6	97,8	111,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	123,9	102,0	106,8	98,2	100,7	100,3	102,5	183,0	136,6	103,5
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające pro- dukty na własne potrzeby ^Δ Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ	108,6	102,2	78,5	106,9	100,5	86,1	95,6	80,6	83,5	82,7

TABLE 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)

OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY INSTITUTIONAL SECTORS (current prices)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS		Ogółem Total	W tym sektor Of which sector		
			przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households
			w mln zł in million PLN		
Produkcja globalna	2010	2899623	1860077	286700	631123
Output	2015	3580752	2347758	334482	759366
	2017	3996354	2667371	361365	808988
	2018	4264810	2878921	387782	836795
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2010	96911	17054	2721	77136
Agriculture, forestry and fishing	2015	115446	23304	2767	89375
	2017	135085	25566	2815	106704
	2018	129799	26079	1251	102469
Przemysł	2010	1049188	984925	5114	59149
Industry	2015	1349229	1262258	6286	80685
	2017	1508226	1418086	7260	82880
	2018	1599590	1505731	7867	85992
górnictwo i wydobywanie	2010	51214	50098	550	566
mining and quarrying	2015	49730	47807	1234	689
	2017	55779	53413	1728	638
	2018	56597	54077	1831	689
przetwórstwo przemysłowe	2010	865347	809398	42,9	55906
manufacturing	2015	1140897	1064555	204	76138
	2017	1294697	1216435	228	78034
	2018	1376481	1295505	177	80799
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2010	102143	101068	739	336
electricity, gas, steam and air conditioning supply	2015	118954	117795	793	366
	2017	112072	110900	815	357
	2018	117093	115832	878	383
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	30484	24361	3782	2341
water supply; sewerage, waste management and re-mediation activities	2015	39648	32101	4055	3492
	2017	45678	37338	4489	3851
	2018	49419	40317	4981	4121
Budownictwo	2010	309258	206897	423	101938
Construction	2015	338882	226063	572	112247
	2017	341460	232894	577	107989
	2018	389440	270926	650	117864
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2010	404505	244517	287	159701
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2015	465215	291086	150	173979
	2017	511968	333489	193	178286
	2018	541896	359246	32,5	182617
Transport i gospodarka magazynowa	2010	173885	108837	28110	36938
Transportation and storage	2015	242212	153568	37344	51300
	2017	287529	193675	41014	52840
	2018	322492	220172	45767	56553
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2010	31909	17165	1889	12855
Accommodation and catering ^Δ	2015	41629	23465	2520	15644
	2017	52011	29005	2764	20242
	2018	54221	30694	2977	20550

TABL. 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (cd.)OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY INSTITUTIONAL SECTORS (cont.)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS	Ogółem Total	W tym sektor / Of which sector			
		przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households	
		w mln zł / in million PLN			
Produkcja globalna (dok.) Output (cont.)					
Informacja i komunikacja	2010	101774	89894	801	10722
Information and communication	2015	129559	112507	896	15723
	2017	150074	129770	1087	18982
	2018	155214	132573	1187	21214
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2010	99699	—	318	—
Financial and insurance activities	2015	118812	—	863	—
	2017	135649	—	566	—
	2018	137931	—	776	—
Obsługa rynku nieruchomości ^A	2010	123713	47445	7395	68873
Real estate activities	2015	144889	60159	7745	76985
	2017	164436	74043	7820	82573
	2018	166252	75762	8080	82410
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2010	127254	70125	8625	48504
Professional, scientific and technical activities	2015	159883	86540	9051	64292
	2017	182833	102032	9473	71328
	2018	201116	115198	9962	75956
Administrowanie i działalność wspierająca ^A	2010	46626	35980	2570	7635
Administrative and support service activities	2015	72100	57586	2556	11495
	2017	87983	71195	2843	13660
	2018	98393	80389	3063	14650
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2010	103423	—	103423	—
Public administration and defence; compulsory social security	2015	116533	—	116533	—
	2017	125482	—	125482	—
	2018	133334	—	133334	—
Edukacja	2010	84570	6111	67673	5974
Education	2015	99904	6345	79265	9561
	2017	103665	6821	82557	8628
	2018	109728	7585	87408	8946
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2010	92672	15945	48389	23412
Human health and social work activities	2015	122889	26586	56393	34617
	2017	139999	32141	63843	38388
	2018	150673	34179	71099	39632
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2010	23225	8766	8664	1608
Arts, entertainment and recreation	2015	24030	6306	11097	2762
	2017	28571	7911	12520	3340
	2018	31501	8744	13788	4038
Pozostała działalność usługowa	2010	28981	6416	298	14648
Other service activities	2015	37328	11985	444	18489
	2017	39442	10743	551	21207
	2018	41345	11643	540	22019
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^A	2010	2030	—	—	2030
Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^A	2015	2212	—	—	2212
	2017	1941	—	—	1941
	2018	1885	—	—	1885

TABL. 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (cd.)

OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED BY INSTITUTIONAL SECTORS (cont.)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS	Ogółem Total	W tym sektor / Of which sector			
		przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households	
		w mln zł / in million PLN			
Zużycie pośrednie	2010	1628147	1224302	92833	249515
Intermediate consumption	2015	1983535	1515528	102308	299590
	2017	2249274	1760799	110085	306503
	2018	2413587	1897197	120107	322157
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2010	59826	11291	1341	47194
Agriculture, forestry and fishing	2015	75816	16019	1504	58293
	2017	80326	17499	1508	61319
	2018	85240	18113	744	66383
Przemysł	2010	735444	705287	2030	28127
Industry	2015	932054	888046	2211	41797
	2017	1065211	1020181	2459	42571
	2018	1136576	1088938	2863	44775
górnictwo i wydobywanie	2010	20112	19614	176	322
mining and quarrying	2015	21816	21047	402	367
	2017	23413	22670	428	315
	2018	24984	24152	503	329
przetwórstwo przemysłowe	2010	640502	613723	14,6	26764
manufacturing	2015	823698	783680	121	39897
	2017	957894	917201	149	40544
	2018	1022353	979602	128	42623
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	2010	60164	59632	431	101
electricity, gas, steam and air conditioning supply	2015	67652	67103	440	109
	2017	61430	60876	456	98,5
	2018	64642	64043	488	111
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	2010	14666	12318	1408	940
water supply; sewerage, waste management and re-mediation activities	2015	18888	16216	1248	1424
	2017	22474	19434	1426	1614
	2018	24597	21141	1744	1712
Budownictwo	2010	201308	147207	288	53813
Construction	2015	211401	155033	358	56010
	2017	218758	172999	340	45419
	2018	247173	198244	410	48519
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	2010	158861	122154	232	36475
Trade; repair of motor vehicles^Δ	2015	183504	144574	84,9	38845
	2017	205359	166337	119	38903
	2018	216888	176414	15,3	40459
Transport i gospodarka magazynowa	2010	106649	71060	15973	19616
Transportation and storage	2015	138616	98762	15159	24695
	2017	167994	125478	16964	25552
	2018	190855	143930	19226	27699
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	2010	17606	10259	851	6496
Accommodation and catering^Δ	2015	23642	14479	1145	8018
	2017	29262	17690	1236	10336
	2018	30259	18610	1301	10348

TABL. 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (cd.)OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY INSTITUTIONAL SECTORS (cont.)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS	Ogółem Total	W tym sektor Of which sector		
		przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households
		w mln zł in million PLN		
Zużycie pośrednie (dok.) Intermediate consumption (cont.)				
Informacja i komunikacja Information and communication	2010 52203 2015 65076 2017 77757 2018 75787	47796 60010 71021 68182	282 245 362 409	3867 4536 6234 7053
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2010 47015 2015 53901 2017 57991 2018 59950	— — — —	131 521 226 378	— — — —
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2010 55920 2015 66480 2017 78762 2018 76931	33113 42254 50945 52050	4941 4452 4550 4578	17866 19774 23267 20303
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2010 60782 2015 66918 2017 79344 2018 87250	40941 43126 52199 58518	3560 2922 3226 3451	16281 20870 23919 25281
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2010 23760 2015 36073 2017 43003 2018 49167	17767 29082 35278 40910	2133 2003 2252 2417	3514 4617 5249 5611
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2010 26263 2015 28012 2017 28138 2018 31152	— — — —	26263 28012 28138 31152	— — — —
Edukacja Education	2010 20029 2015 23024 2017 24077 2018 25416	2702 2955 3629 4210	11619 13343 14032 14587	3111 4602 3986 4122
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2010 37497 2015 52324 2017 62083 2018 67479	6512 12334 17027 17885	19770 25456 29151 32447	8038 11523 12683 13842
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2010 12138 2015 12341 2017 15747 2018 17317	5177 3697 5530 5903	3292 4700 5280 5897	600 1122 1471 1950
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2010 12846 2015 14353 2017 15462 2018 16147	3036 5157 4986 5290	127 192 242 232	4517 4888 5594 5812
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ	2010 — 2015 — 2017 — 2018 —	— — — —	— — — —	— — — —

TABL. 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (cd.)OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY INSTITUTIONAL SECTORS (cont.)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS		Ogółem Total	W tym sektor Of which sector		
			przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households
			w mln zł in million PLN		
Wartość dodana brutto Gross value added	2010	1271476	635775	193867	381608
	2015	1597217	832230	232174	459776
	2017	1747080	906572	251280	502485
	2018	1851223	981724	267675	514638
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2010	37085	5763	1380	29942
	2015	39630	7285	1263	31082
	2017	54759	8067	1307	45385
	2018	44559	7966	507	36086
Przemysł Industry	2010	313744	279638	3084	31022
	2015	417175	374212	4075	38888
	2017	443015	397905	4801	40309
	2018	463014	416793	5004	41217
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	2010	31102	30484	374	244
	2015	27914	26760	832	322
	2017	32366	30743	1300	323
	2018	31613	29925	1328	360
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2010	224845	195675	28,4	29142
	2015	317199	280875	83,2	36241
	2017	336803	299234	79,2	37490
	2018	354128	315903	48,6	38176
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	2010	41979	41436	308	235
	2015	51302	50692	353	257
	2017	50642	50024	359	259
	2018	52451	51789	390	272
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ water supply; sewerage, waste management and re-mediation activities	2010	15818	12043	2374	1401
	2015	20760	15885	2807	2068
	2017	23204	17904	3063	2237
	2018	24822	19176	3237	2409
Budownictwo Construction	2010	107950	59690	135	48125
	2015	127481	71030	214	56236
	2017	122702	59895	237	62570
	2018	142267	72682	240	69345
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ Trade; repair of motor vehicles^Δ	2010	245644	122363	55,1	123226
	2015	281711	146512	64,9	135134
	2017	306609	167152	74,0	139383
	2018	325008	182832	17,2	142158
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2010	67236	37777	12137	17322
	2015	103596	54806	22185	26605
	2017	119535	68197	24050	27288
	2018	131637	76242	26541	28854
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ Accommodation and catering^Δ	2010	14303	6906	1038	6359
	2015	17987	8986	1375	7626
	2017	22749	11315	1528	9906
	2018	23962	12084	1676	10202

TABL. 11 (570). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE I WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (dok.)OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY INSTITUTIONAL SECTORS (cont.)

LATA YEARS SEKCJE SECTIONS	Ogółem Total	W tym sektor / Of which sector		
		przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	instytucji rządowych i samorządowych general government	gospodarstw domowych households
		w mln zł / in million PLN		
Wartość dodana brutto (dok.) Gross value added (cont.)				
Informacja i komunikacja Information and communication	2010 49571 2015 64483 2017 72317 2018 79427	42098 52497 58749 64391	519 651 725 778	6855 11187 12748 14161
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2010 52684 2015 64911 2017 77658 2018 77981	— — — —	187 342 340 398	— — — —
Obsługa rynku nieruchomości ^A Real estate activities	2010 67793 2015 78409 2017 85674 2018 89321	14332 17905 23098 23712	2454 3293 3270 3502	51007 57211 59306 62107
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2010 66472 2015 92965 2017 103489 2018 113866	29184 43414 49833 56680	5065 6129 6247 6511	32223 43422 47409 50675
Administrowanie i działalność wspierająca ^A Administrative and support service activities	2010 22866 2015 36027 2017 44980 2018 49226	18213 28504 35917 39479	437 553 591 646	4121 6878 8411 9039
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2010 77160 2015 88521 2017 97344 2018 102182	— — — —	77160 88521 97344 102182	— — — —
Edukacja Education	2010 64541 2015 76880 2017 79588 2018 84312	3409 3390 3192 3375	56054 65922 68525 72821	2863 4959 4642 4824
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2010 55175 2015 70565 2017 77916 2018 83194	9433 14252 15114 16294	28619 30937 34692 38652	15374 23094 25705 25790
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2010 11087 2015 11689 2017 12824 2018 14184	3589 2609 2381 2841	5372 6397 7240 7891	1008 1640 1869 2088
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2010 16135 2015 22975 2017 23980 2018 25198	3380 6828 5757 6353	171 252 309 308	10131 13601 15613 16207
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^A Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^A	2010 2030 2015 2212 2017 1941 2018 1885	— — — —	— — — —	2030 2212 1941 1885

TABLE 12 (571). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE ORAZ WARTOŚĆ DODANA BRUTTO
WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (ceny bieżące)

OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED
BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (current prices)

L A T A Y E A R S SEKCJE I DZIAŁY SECTIONS AND DIVISIONS		Produkcja globalna Output	Zużycie pośrednie Intermediate consumption	Wartość dodana brutto Gross value added
		w mln zł	in million PLN	
OGÓŁEM	2017	3996354	2249274	1747080
TOTAL	2018	4264810	2413587	1851223
W tym: Of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2017	135085	80326	54759
Agriculture, forestry and fishing	2018	129799	85240	44559
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ	2017	120323	72086	48237
Crop and animal production, hunting ^Δ	2018	114625	76833	37792
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	2017	14110	7951	6159
Forestry and logging	2018	14551	8109	6442
Rybactwo	2017	652	289	363
Fishing and aquaculture	2018	623	298	325
Przemysł	2017	1508226	1065211	443015
Industry	2018	1599590	1136576	463014
Górnictwo i wydobywanie	2017	55779	23413	32366
Mining and quarrying	2018	56597	24984	31613
w tym wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	2017	25417	8654	16763
of which mining of coal and lignite	2018	27054	10866	16188
Przetwórstwo przemysłowe	2017	1294697	957894	336803
Manufacturing	2018	1376481	1022353	354128
produkcja artykułów spożywczych	2017	228928	183073	45855
manufacture of food products	2018	232928	186866	46062
produkcja napojów	2017	19643	13953	5690
manufacture of beverages	2018	20949	14963	5986
produkcja wyrobów tytoniowych	2017	10629	4916	5713
manufacture of tobacco products	2018	11468	5011	6457
produkcja wyrobów tekstylnych	2017	15660	11058	4602
manufacture of textiles	2018	16315	11552	4763
produkcja odzieży	2017	10652	5993	4659
manufacture of wearing apparel	2018	10814	5921	4893
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2017	5942	4193	1749
manufacture of leather and related products	2018	5748	3961	1787
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2017	41452	29332	12120
manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	2018	43935	31254	12681
produkcja papieru i wyrobów z papieru	2017	42436	31352	11084
manufacture of paper and paper products	2018	47546	34816	12730
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2017	16626	10249	6377
printing and reproduction of recorded media	2018	17025	10493	6532
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	2017	68555	57574	10981
manufacture of coke and refined petroleum products ^Δ	2018	88009	76190	11819
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2017	65266	49158	16108
manufacture of chemicals and chemical products	2018	68099	52642	15457
produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	2017	17145	11715	5430
manufacture of pharmaceutical products ^Δ	2018	13455	7226	6229
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2017	94579	68241	26338
manufacture of rubber and plastic products	2018	98473	70984	27489

TABL. 12 (571). PRODUKCJA GLOBALNA, ZUŻYCIE POŚREDNIE ORAZ WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)

OUTPUT, INTERMEDIATE CONSUMPTION AND GROSS VALUE ADDED BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

L A T A Y E A R S SEKCJE I DZIAŁY SECTIONS AND DIVISIONS	Produkcja globalna Output	Zużycie pośrednie Intermediate consumption	Wartość dodana brutto Gross value added
Przemysł (dok.) Industry (cont.)			
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2017 56847 2018 62076	37607 41985	19240 20091
manufacture of other non-metallic mineral products			
produkcja metali	2017 56259 2018 59610	46667 49584	9592 10026
manufacture of basic metals			
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2017 116395 2018 126485	77104 83686	39291 42799
manufacture of metal products ^Δ			
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2017 41449 2018 40287	33984 31904	7465 8383
manufacture of computer, electronic and optical products			
produkcja urządzeń elektrycznych	2017 57649 2018 64931	44830 50063	12819 14868
manufacture of electrical equipment			
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2017 50559 2018 55049	34679 37963	15880 17086
manufacture of machinery and equipment n.e.c.			
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2017 151773 2018 158136	121617 127977	30156 30159
manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers			
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2017 22834 2018 25478	15785 18508	7049 6970
manufacture of other transport equipment			
produkcja mebli	2017 47996 2018 50440	33583 35440	14413 15000
manufacture of furniture			
pozostała produkcja wyrobów	2017 15939 2018 17116	10190 10602	5749 6514
other manufacturing			
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2017 39484 2018 42109	21041 22762	18443 19347
repair and installation of machinery and equipment			
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2017 112072 2018 117093	61430 64642	50642 52451
Electricity, gas, steam and air conditioning supply			
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2017 45678 2018 49419	22474 24597	23204 24822
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
w tym: of which:			
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2017 8699 2018 9121	2923 3026	5776 6095
collection, purification and distribution of water			
gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2017 24323 2018 26858	14913 16529	9410 10329
waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery			
Transport i gospodarka magazynowa	2017 287529	167994	119535
Transportation and storage	2018 322492	190855	131637
W tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	2017 185027	109902	75125
Of which land and pipeline transport ^Δ	2018 208196	124919	83277

TABL. 13 (572). **NIKTÓRE CZYNNIKI^a TWORZENIA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO**
 SELECTED FACTORS^a IN THE GENERATION OF GROSS DOMESTIC PRODUCT
 A. PRACUJĄCY
 EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	14865	15086	15785	16050	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2253	2251	2230	2224	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3026	3042	3193	3253	Industry
górnictwo i wydobywanie	175	150	135	134	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	2550	2620	2783	2841	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	162	127	123	123	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...	139	145	152	155	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	1040	963	993	1038	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2480	2442	2556	2607	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	740	773	855	883	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	262	256	276	279	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	256	318	366	383	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	351	341	343	339	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	181	188	208	208	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	538	641	705	737	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	407	470	559	563	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1010	980	985	991	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	1089	1108	1153	1156	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	825	867	900	915	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	149	141	149	152	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	249	297	307	316	Other service activities
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby ^Δ	9	8	7	6	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use ^Δ

a Przeciętne w roku; patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 690.

a Annual averages; see general notes, item 22 on page 690.

TABL. 13 (572). **NIKÓTÓRE CZYNNIKI^a TWORZENIA PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (dok.)**
 SELECTED FACTORS^a IN THE GENERATION OF GROSS DOMESTIC PRODUCT (cont.)
 B. WARTOŚĆ NETTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH (ceny bieżące)
 NET VALUE OF FIXED ASSETS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	2108786	2611486	2761691	2914126	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	79821	84460	81793	77626	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	605382	728942	760622	791184	Industry
górnictwo i wydobywanie	30022	37414	41758	45524	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	310436	374665	407813	429571	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	166961	200393	193146	192904	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...	97963	116470	117905	123185	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	30103	45111	51338	54556	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	110304	146245	163962	175143	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	231328	363820	394402	431752	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	24155	28250	30749	31838	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	69246	79677	75727	75337	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	32460	36207	37505	40117	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	630314	716371	752370	792051	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29143	38026	43541	43982	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	15163	19995	29092	40475	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	95972	110907	113050	119179	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	79035	100916	104732	111534	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41072	52044	56501	57112	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	26477	50147	54999	60620	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	8811	10368	11308	11620	Other service activities

a Przeciętne w roku; patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 690.
 a Annual averages; see general notes, item 22 on page 690.

TABL. 14 (573). RACHUNEK TWORZENIA DOCHODÓW^a (ceny bieżące)GENERATION OF INCOME ACCOUNT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
PRODUKT KRAJOWY BRUTTO GROSS DOMESTIC PRODUCT							
OGÓŁEM	1445298	1800243	1989351	2115242	100,0	100,0	TOTAL
Koszty związane z zatrudnieniem	547676	668171	765518	831902	37,9	39,4	Compensation of employees
Podatki pomniejszone o dotacje związane z produkcją i importem	177849	210012	251604	275951	12,3	13,0	Taxes less subsidies on production and imports
podatki od produktów	178847	204732	243631	265321	12,4	12,5	taxes on products
dotacje do produktów	-5025	-1706	-1360	-1302	-0,3	-0,1	subsidies on products
pozostałe podatki związane z produkcją	21542	30883	34104	36529	1,5	1,7	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-17515	-23897	-24771	-24597	-1,2	-1,2	other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	719773	922060	972229	1007389	49,8	47,6	Gross operating surplus
sektor:							sector:
przedsiębiorstw niefinansowych	314292	427391	432225	454775	21,8	21,5	non-financial corporations
instytucji finansowych i ubezpieczeniowych	30759	35448	41602	40031	2,1	1,9	financial corporations
instytucji rządowych i samorządowych	33257	42569	45864	50189	2,3	2,4	general government
gospodarstw domowych	341122	416182	452022	461839	23,6	21,8	households
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	343	470	516	555	0,0	0,0	non-profit institutions serving households
w tym WARTOŚĆ DODANA BRUTTO of which GROSS VALUE ADDED							
RAZEM	1271476	1597217	1747080	1851223	x	x	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37085	39630	54759	44559	100,0	100,0	Agriculture, forestry and fishing
Koszty związane z zatrudnieniem	8481	11094	11936	11532	22,9	25,9	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	1099	1477	1749	1846	3,0	4,1	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-9065	-13482	-15421	-16774	-24,4	-37,6	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	36570	40542	56495	47955	98,5	107,6	Gross operating surplus
Przemysł	313744	417175	443015	463014	100,0	100,0	Industry
koszty związane z zatrudnieniem	143377	175630	204490	223288	45,6	48,2	compensation of employees
pozostałe podatki związane z produkcją	6434	7632	10028	10556	2,1	2,2	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-3223	-6198	-4542	-3198	-1,0	-0,6	other subsidies on production
nadwyżka operacyjna brutto	167156	240111	233039	232368	53,3	50,2	gross operating surplus
Górnictwo i wydobywanie	31102	27914	32366	31613	9,9	6,8	Mining and quarrying
koszty związane z zatrudnieniem	16255	15789	15844	17631	5,2	3,8	compensation of employees
pozostałe podatki związane z produkcją	999	1119	1680	1410	0,3	0,3	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-351	-83,3	-55,1	-66,4	-0,1	-0,0	other subsidies on production
nadwyżka operacyjna brutto	14199	11089	14897	12639	4,5	2,7	gross operating surplus

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 684.

a See general notes, item 14 on page 684.

TABL. 14 (573). RACHUNEK TWORZENIA DOCHODÓW^a (cd.)GENERATION OF INCOME ACCOUNT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
WARTOŚĆ DODANA BRUTTO (cd.) GROSS VALUE ADDED (cont.)							
Przemysł (dok.)							Industry (cont.)
Przetwórstwo przemysłowe	224845	317199	336803	354128	71,7	76,4	Manufacturing
koszty związane z zatrudnieniem	106474	138095	165482	181327	33,9	39,1	compensation of employees
pozostałe podatki związane z produkcją	3105	3732	3647	4392	1,0	0,9	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-2655	-5365	-3608	-2457	-0,8	-0,5	other subsidies on production
nadwyżka operacyjna brutto	117921	180737	171282	170866	37,6	36,9	gross operating surplus
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	41979	51302	50642	52451	13,4	11,4	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
koszty związane z zatrudnieniem	13908	13282	13373	13824	4,4	3,0	compensation of employees
pozostałe podatki związane z produkcją	1213	1476	3618	3625	0,4	0,8	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-60,1	-189	-259	-169	0,0	0,0	other subsidies on production
nadwyżka operacyjna brutto	26918	36733	33910	35171	8,6	7,6	gross operating surplus
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	15818	20760	23204	24822	5,0	5,4	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
koszty związane z zatrudnieniem	6740	8464	9791	10506	2,1	2,3	compensation of employees
pozostałe podatki związane z produkcją	1117	1305	1083	1129	0,4	0,2	other taxes on production
pozostałe dotacje związane z produkcją	-157	-561	-620	-506	-0,1	-0,1	other subsidies on production
nadwyżka operacyjna brutto	8118	11552	12950	13692	2,6	3,0	gross operating surplus
Budownictwo	107950	127481	122702	142267	100,0	100,0	Construction
Koszty związane z zatrudnieniem	38522	43076	47938	52417	35,7	36,8	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	1795	2037	1015	946	1,7	0,7	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	0,0	0,0	-59,6	-117	0,0	-0,1	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	67633	82368	73809	89021	62,6	62,6	Gross operating surplus
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ	245644	281711	306609	325008	100,0	100,0	Trade; repair of motor vehicles^Δ
Koszty związane z zatrudnieniem	67327	84403	97834	105153	27,4	32,3	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	2604	3196	3661	3460	1,1	1,1	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-679	-427	-541	-357	-0,3	-0,1	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	176392	194538	205655	216752	71,8	66,7	Gross operating surplus

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 684.

a See general notes, item 14 on page 684.

TABL. 14 (573). RACHUNEK TWORZENIA DOCHODÓW^a (cd.)GENERATION OF INCOME ACCOUNT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
WARTOŚĆ DODANA BRUTTO (cd.) GROSS VALUE ADDED (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa	67236	103596	119535	131637	100,0	100,0	Transportation and storage
Koszty związane z zatrudnieniem	30040	38161	45305	51052	44,7	38,8	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	1994	3269	3393	4128	3,0	3,1	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-1544	-774	-1041	-654	-2,3	-0,5	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	36746	62940	71878	77111	54,6	58,6	Gross operating surplus
Zakwaterowanie i gastronomia^Δ	14303	17987	22749	23962	100,0	100,0	Accommodation and catering^Δ
Koszty związane z zatrudnieniem	7092	8245	9940	10816	49,6	45,1	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	582	687	523	488	4,1	2,0	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-28,1	-42,7	-45,1	-46,5	-0,2	-0,2	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	6657	9098	12331	12705	46,5	53,1	Gross operating surplus
Informacja i komunikacja	49571	64483	72317	79427	100,0	100,0	Information and communication
Koszty związane z zatrudnieniem	17015	23817	29962	33352	34,3	42,0	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	1220	1461	773	1010	2,5	1,3	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-388	-247	-216	-578	-0,8	-0,7	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	31724	39452	41798	45643	64,0	57,4	Gross operating surplus
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	52684	64911	77658	77981	100,0	100,0	Financial and insurance activities
Koszty związane z zatrudnieniem	21180	24484	28752	30275	40,2	38,8	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	796	4960	7299	7671	3,0	9,8	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-77,2	-26,8	-22,7	-27,3	-0,1	0,0	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	30785	35494	41630	40062	56,9	51,4	Gross operating surplus
Obsługa rynku nieruchomości^Δ	67793	78409	85674	89321	100,0	100,0	Real estate activities
Koszty związane z zatrudnieniem	6344	9128	10852	11327	9,3	12,7	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	1501	2193	1993	2812	2,2	3,1	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-84,3	-127	-95,1	-80,9	-0,1	-0,1	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	60032	67215	72924	75263	88,6	84,3	Gross operating surplus
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66472	92965	103490	113866	100,0	100,0	Professional, scientific and technical activities
Koszty związane z zatrudnieniem	21886	29626	34366	38545	32,9	33,8	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	956	1105	630	634	1,4	0,6	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-747	-467	-476	-296	-1,1	-0,3	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	44377	62701	68970	74982	66,8	65,9	Gross operating surplus

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 684.

a See general notes, item 14 on page 684.

TABL. 14 (573). RACHUNEK TWORZENIA DOCHODÓW^a (dok.)GENERATION OF INCOME ACCOUNT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
WARTOŚĆ DODANA BRUTTO (dok.) GROSS VALUE ADDED (cont.)							
Administrowanie i działalność wspierająca^Δ	22866	36027	44980	49226	100,0	100,0	Administrative and support service activities
Koszty związane z zatrudnieniem	14107	22663	28522	32155	61,7	65,3	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	431	531	313	289	1,9	0,6	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-311	-1057	-1242	-973	-1,4	-2,0	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	8639	13890	17387	17756	37,8	36,1	Gross operating surplus
Administracja publiczna i obrotowa narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	77160	88521	97344	102182	100,0	100,0	Public administration and defence; compulsory social security
Koszty związane z zatrudnieniem	67824	77643	85642	89319	87,9	87,4	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	476	567	482	500	0,6	0,5	Other taxes on production
Nadwyżka operacyjna brutto	8860	10311	11220	12364	11,5	12,1	Gross operating surplus
Edukacja	64541	76880	79588	84312	100,0	100,0	Education
Koszty związane z zatrudnieniem	56292	64893	67537	72268	87,2	85,7	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	437	488	522	526	0,7	0,6	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-762	-332	-352	-697	-1,2	-0,8	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	8574	11831	11881	12215	13,3	14,5	Gross operating surplus
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	55175	70565	77916	83194	100,0	100,0	Human health and social work activities
Koszty związane z zatrudnieniem	34268	38802	44487	51214	62,1	61,6	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	642	760	633	617	1,2	0,7	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-42,3	-127	-130	-219	-0,1	-0,3	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	20307	31130	32926	31581	36,8	38,0	Gross operating surplus
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11087	11689	12824	14184	100,0	100,0	Arts, entertainment and recreation
Koszty związane z zatrudnieniem	7046	7431	8584	9336	63,6	65,8	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	400	440	1020	975	3,6	6,9	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-34,2	-61,6	-88,4	-53,1	-0,3	-0,4	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	3675	3880	3307	3926	33,1	27,7	Gross operating surplus
Pozostała działalność usługowa	16135	22975	23980	25198	100,0	100,0	Other service activities
Koszty związane z zatrudnieniem	6704	8890	9213	9687	41,5	38,4	Compensation of employees
Pozostałe podatki związane z produkcją	175	79,7	69,9	71,1	1,1	0,3	Other taxes on production
Pozostałe dotacje związane z produkcją	-531	-527	-499	-526	-3,3	-2,1	Other subsidies on production
Nadwyżka operacyjna brutto	9787	14532	15196	15966	60,7	63,4	Gross operating surplus
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby^Δ	2030	2212	1941	1885	100,0	100,0	Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use^Δ
Koszty związane z zatrudnieniem	171	185	158	166	8,4	8,8	Compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	1859	2027	1783	1719	91,6	91,2	Gross operating surplus

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 684.

a See general notes, item 14 on page 684.

TABLE 15 (574). **POPYT KRAJOWY (ceny bieżące)**
DOMESTIC DEMAND (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		2010	2018
	w mln zł		in million PLN		na 1 mieszka- niar w zł per capita in PLN	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	1474176	1744562	1906155	2042554	53174	100,0	100,0
Spożycie Final consumption expenditure	1166136	1376232	1511905	1604640	41773	79,1	78,6
Prywatne Private	889800	1051486	1160167	1228106	31971	60,4	60,1
sektor: sector:							
gospodarstw domowych households	875207	1038271	1145245	1212846	31574	59,4	59,4
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych non-profit institutions serving households	14593	13215	14922	15260	397	1,0	0,7
Publiczne — sektor instytucji rządowych i samorządowych Public — general government sector	276336	324746	351738	376534	9802	18,7	18,5
spożycie: consumption expenditure:							
indywidualne individual	147640	177585	192765	206384	5373	10,0	10,1
ogólnospołeczne collective	128696	147161	158973	170150	4429	8,7	8,4
Akumulacja brutto Gross capital formation	308040	368330	394250	437914	11400	20,9	21,4
nakłady brutto na środki trwałe gross fixed capital formation	293168	361490	348735	385604	10038	19,9	18,9
przyrost rzeczowych środków obroto- wych changes in inventories	14666	6669	45141	51904	1351	1,0	2,5
nabycie pomniejszone o rozdysonowa- nie aktywów o wyjątkowej wartości acquisitions less disposals of valuables	206	171	374	406	10,6	0,0	0,0
w tym sektor: of which sector:							
Przedsiębiorstw niefinansowych Non-financial corporations	143778	199020	220318	256635	6681	9,8	12,6
Instytucji finansowych Financial corporations	5728	6727	9518	9980	260	0,4	0,5
Instytucji rządowych i samorządowych General government	82070	82544	77082	101026	2630	5,6	4,9
Gospodarstw domowych Households	75800	79183	86283	69180	1801	5,1	3,4

TABL. 17 (576). DYNAMIKA (wartości, wolumenu i cen) POPYTU KRAJOWEGO (dok.)

INDICES (value, volume and price) OF DOMESTIC DEMAND (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
WSKAŹNIKI WOLUMENU VOLUME INDICES											
OGÓŁEM TOTAL	99,5	99,4	104,8	103,3	102,3	104,9	105,3	180,7	162,0	126,1	113,0
Spożycie Final consumption expenditure	100,5	100,8	102,8	102,8	103,5	104,1	104,1	175,6	152,7	122,4	112,1
Prywatne Private	100,7	100,3	102,4	103,0	103,9	104,5	104,2	178,6	156,3	124,2	113,2
sektor: sector:											
gospodarstw domowych households	100,8	100,3	102,6	103,0	103,9	104,5	104,3	178,9	156,6	125,0	113,3
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych non-profit institutions serving house- holds	95,9	99,0	91,4	101,0	110,9	100,4	100,7	205,9	159,2	94,0	112,1
Publiczne — sektor instytucji rządowych i samorządowych Public — general government sector	99,7	102,5	104,3	102,3	101,9	102,9	103,6	165,7	140,7	116,2	108,7
Akumulacja brutto Gross capital formation	96,1	94,2	112,8	104,9	98,0	107,9	110,1	204,2	201,3	140,7	116,4
W tym nakłady brutto na środki trwałe Of which gross fixed capital formation	98,2	98,9	110,0	106,1	91,8	104,0	108,9	182,8	186,5	128,2	104,0
WSKAŹNIKI CEN PRICE INDICES											
OGÓŁEM TOTAL	102,9	99,9	99,6	99,6	100,1	101,7	101,8	141,4	126,2	109,9	103,6
Spożycie Final consumption expenditure	103,4	100,4	99,9	99,5	99,8	102,2	101,9	148,6	130,7	112,4	103,9
Prywatne Private	103,4	100,4	99,9	98,8	99,6	102,0	101,6	142,8	126,1	110,9	103,2
sektor: sector:											
gospodarstw domowych households	103,4	100,4	99,8	98,8	99,5	102,1	101,5	142,3	126,0	110,7	103,1
instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych non-profit institutions serving house- holds	103,6	100,9	100,0	99,1	99,5	102,0	101,6	145,9	127,6	111,6	103,1
Publiczne — sektor instytucji rządowych i samorządowych Public — general government sector	103,6	100,3	99,8	101,5	100,7	102,6	103,3	168,4	147,5	117,2	106,7
Akumulacja brutto Gross capital formation	101,2	97,7	98,8	100,3	101,0	100,3	100,9	116,6	110,5	101,3	102,2
W tym nakłady brutto na środki trwałe Of which gross fixed capital formation	101,3	97,8	99,0	100,4	101,0	100,1	101,6	116,4	110,5	102,7	102,7

U w a g a. Wskaźniki wartości obliczono na podstawie danych wyrażonych w cenach bieżących, a wskaźniki wolumenu — w cenach stałych; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

N o t e. Value indices are calculated on the basis of data expressed at current prices, while volume indices — at constant prices; see general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

TABL. 18 (577). DOCHODY, WYDATKI I NADWYŻKA (+)/DEFICYT (-) SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH^aREVENUE, EXPENDITURE AND SURPLUS (+)/DEFICIT (-) OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector			
		instytucji rządowych na szczeblu centralnym central government	instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym local government	funduszy zabezpieczenia społecznego social security funds	
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
Dochody	2010	555149	312112	198433	245450
Revenue	2015	703202	374616	231744	291049
	2017	791018	425793	268340	362711
	2018	875841	466877	295960	354187
Produkcja globalna rynkowa oraz na własne cele finalne Market output and output for own final use	2010	29770	13628	16142	—
	2015	30183	14148	16034	1
	2017	30680	14972	15707	1
	2018	31933	15848	16084	1
Płatności za produkcję globalną nierynkową Payments for non-market output	2010	8370	5864	2506	—
	2015	14204	9774	4430	—
	2017	16474	11165	5309	—
	2018	18140	11916	6224	—
Podatki związane z produkcją i importem Taxes on production and imports	2010	198690	180387	18303	—
	2015	232719	210828	21891	—
	2017	274179	250439	23740	—
	2018	297939	273583	24356	—
Podatki bieżące od dochodów, majątku itp. Current taxes on income, wealth, etc.	2010	96549	58019	38530	—
	2015	124634	71651	52983	—
	2017	145905	83705	62200	—
	2018	165710	95422	70288	—
Dochody z tytułu własności Property income	2010	13737	10372	2614	757
	2015	14305	10925	3130	1540
	2017	11480	8003	3244	1487
	2018	12700	9038	3468	1661
Składki netto na ubezpieczenia społeczne Net social contributions	2010	171273	12931	876	157466
	2015	243183	16505	887	225791
	2017	275628	16949	1108	257571
	2018	298829	17077	1200	280552
Pozostałe transfery bieżące Other current transfers	2010	18288	20097	105493	88633
	2015	23853	29536	116349	65946
	2017	21549	30117	147180	67063
	2018	25182	32081	154493	67591
Transfery kapitałowe Capital transfers	2010	18472	10814	13969	-1406
	2015	20121	11249	16040	-2229
	2017	15123	10443	9852	36589
	2018	25408	11912	19847	4382
Wydatki	2010	662055	397891	216481	248529
Expenditure	2015	750292	412833	232736	298930
	2017	820043	497873	266255	321741
	2018	880877	478544	302581	340935
Zużycie pośrednie Intermediate consumption	2010	92833	33091	57580	2162
	2015	102308	41978	58557	1773
	2017	110084	44182	64078	1824
	2018	120108	48073	70319	1716
Koszty związane z zatrudnieniem Compensation of employees	2010	158931	71359	84401	3171
	2015	186976	84256	99393	3327
	2017	203100	92350	106920	3830
	2018	215142	95585	115718	3839

a Opracowano z uwzględnieniem konsolidacji w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami; patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

a Compiled including consolidation within each subsector and between subsectors; see general notes, item 21 on page 689.

TABL. 18 (577). DOCHODY, WYDATKI I NADWYŻKA (+)/DEFICYT (-) SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH^a (cd.)REVENUE, EXPENDITURE AND SURPLUS (+)/DEFICIT (-) OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector		
		instytucji rządowych na szczeblu centralnym central government	instytucji samorządo- wych na szczeblu lokalnym local government	funduszy zabezpie- czenia społecznego social security funds
W MILIONACH ZŁOTYCH (dok.) IN MILLION PLN (cont.)				
Wydatki (dok.) Expenditure (cont.)				
Pozostałe podatki związane z produkcją	2010 1678	971	650	57
Other taxes on production	2015 2630	1214	1380	36
	2017 2316	1331	956	29
	2018 2346	1363	956	27
Dotacje	2010 13001	10190	222	2589
Subsidies	2015 8642	6826	411	1405
	2017 10056	7220	575	2261
	2018 9383	6989	670	1724
Dochody z tytułu własności	2010 35979	33819	2089	77
Property income	2015 31662	31060	1883	8
	2017 31047	30570	1723	8
	2018 30474	29911	2023	7
Podatki bieżące od dochodów, majątku itp.	2010 202	165	37	—
Current taxes on income, wealth, etc.	2015 256	130	126	—
	2017 240	149	91	—
	2018 232	155	77	—
Świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze	2010 211648	20153	13254	178241
Social benefits other than social transfers in kind	2015 257215	24358	14206	218651
	2017 299932	27369	41406	231157
	2018 315209	27456	42002	245751
Transfery socjalne w naturze	2010 27776	820	4804	22152
Social transfers in kind	2015 34651	598	5852	28202
	2017 37528	690	5099	31739
	2018 38825	725	5204	32896
Pozostałe transfery bieżące	2010 29509	177358	9054	39032
Other current transfers	2015 37022	170843	9722	44435
	2017 34444	195709	11342	50204
	2018 41209	203261	12455	54476
Transfery kapitałowe	2010 9026	10625	2666	640
Capital transfers	2015 10721	11422	3588	652
	2017 16594	55040	2798	517
	2018 8754	15962	3333	192
Akumulacja brutto	2010 82070	39122	42540	408
Gross capital formation	2015 82544	42162	39940	442
	2017 77082	42929	33981	172
	2018 101026	48342	52377	307
w tym nakłady brutto na środki trwałe	2010 80861	38041	42406	414
of which gross fixed capital formation	2015 81591	41228	39918	445
	2017 75271	41386	33709	176
	2018 99033	46660	52069	304
Nabycie pomniejszone o rozdysonowanie aktywów nieprodukowanych	2010 -598	218	-816	0
Acquisitions less disposals of non-produced assets	2015 -4335	-2014	-2321	0
	2017 -2380	334	-2714	0
	2018 -1831	722	-2553	0
Nadwyżka (+)/deficyt (-)	2010 -106906	-85779	-18048	-3079
Surplus (+)/deficit (-)	2015 -47090	-38217	-992	-7881
	2017 -29025	-72081	2086	40970
	2018 -5036	-11667	-6622	13253

a Opracowano z uwzględnieniem konsolidacji w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami; patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

a Compiled including consolidation within each subsector and between subsectors; see general notes, item 21 on page 689.

TABL. 18 (577). DOCHODY, WYDATKI I NADWYŻKA (+)/DEFICYT (-) SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH^a (dok.)REVENUE, EXPENDITURE AND SURPLUS (+)/DEFICIT (-) OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector			
		instytucji rządowych na szczeblu centralnym central government	instytucji samorządo- wych na szczeblu lokalnym local government	funduszy zabezpie- czenia społecznego social security funds	
W ODSETKACH IN PERCENT					
Dochody	2010	100,0	100,0	100,0	100,0
Revenue	2018	100,0	100,0	100,0	100,0
Produkcja globalna rynkowa oraz na własne cele finalne	2010	5,3	4,4	8,1	—
Market output and output for own final use	2018	3,6	3,4	5,4	—
Platności za produkcję globalną nierynkową	2010	1,5	1,9	1,3	—
Payments for non-market output	2018	2,1	2,5	2,1	—
Podatki związane z produkcją i importem	2010	35,8	57,8	9,2	—
Taxes on production and imports	2018	34,0	58,6	8,2	—
Podatki bieżące od dochodów, majątku itp.	2010	17,4	18,6	19,4	—
Current taxes on income, wealth, etc.	2018	18,9	20,4	23,8	—
Dochody z tytułu własności	2010	2,5	3,3	1,3	0,3
Property income	2018	1,5	1,9	1,2	0,5
Składki netto na ubezpieczenia społeczne	2010	30,9	4,1	0,5	64,2
Net social contributions	2018	34,1	3,7	0,4	79,2
Pozostałe transfery bieżące	2010	3,3	6,4	53,2	36,1
Other current transfers	2018	2,9	6,9	52,2	19,1
Transfery kapitałowe	2010	3,3	3,5	7,0	-0,6
Capital transfers	2018	2,9	2,6	6,7	1,2
Wydatki	2010	100,0	100,0	100,0	100,0
Expenditure	2018	100,0	100,0	100,0	100,0
Zużycie pośrednie	2010	14,0	8,3	26,6	0,9
Intermediate consumption	2018	13,6	10,1	23,2	0,5
Koszty związane z zatrudnieniem	2010	24,0	17,9	39,0	1,3
Compensation of employees	2018	24,4	20,0	38,3	1,1
Pozostałe podatki związane z produkcją	2010	0,2	0,2	0,3	0,0
Other taxes on production	2018	0,3	0,3	0,3	0,0
Dotacje	2010	2,0	2,6	0,1	1,0
Subsidies	2018	1,0	1,5	0,2	0,5
Dochody z tytułu własności	2010	5,4	8,5	1,0	0,0
Property income	2018	3,5	6,2	0,7	0,0
Podatki bieżące od dochodów, majątku itp.	2010	0,0	0,0	0,0	—
Current taxes on income, wealth, etc.	2018	0,0	0,0	0,0	—
Świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze	2010	32,0	5,1	6,1	71,7
Social benefits other than social transfers in kind	2018	35,8	5,7	13,9	72,1
Transfery socjalne w naturze	2010	4,2	0,2	2,2	8,9
Social transfers in kind	2018	4,4	0,1	1,7	9,6
Pozostałe transfery bieżące	2010	4,5	44,6	4,2	15,7
Other current transfers	2018	4,7	42,5	4,1	16,0
Transfery kapitałowe	2010	1,4	2,7	1,2	0,3
Capital transfers	2018	1,0	3,3	1,1	0,1
Akumulacja brutto	2010	12,4	9,8	19,7	0,2
Gross capital formation	2018	11,5	10,1	17,3	0,1
w tym nakłady brutto na środki trwałe	2010	12,2	9,6	19,6	0,2
of which gross fixed capital formation	2018	11,2	9,7	17,2	0,1
Nabycie pomniejszone o rozdysonowanie aktywów nieprodukowanych	2010	-0,1	0,1	-0,4	0,0
Acquisitions less disposals of non-produced assets	2018	-0,2	0,2	-0,8	0,0

a Opracowano z uwzględnieniem konsolidacji w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami; patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

a Compiled including consolidation within each subsector and between subsectors; see general notes, item 21 on page 689.

TABLE 19 (578). WYDATKI SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH WEDŁUG FUNKCJI^a
EXPENDITURE OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR BY FUNCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector			
		instytucji rządowych na szczeblu centralnym central government	instytucji samorządo- wych na szczeblu lokalnym local government	funduszy zabezpie- czenia społecznego social security funds	
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
OGÓŁEM	2010	662055	397891	216481	248529
TOTAL	2015	750292	412833	232736	298930
	2016	765085	433697	240320	308628
	2017	820044	497873	266256	321741
Działalność ogólnopaństwowa	2010	81408	77081	20443	77
General public services	2015	88085	78747	24307	8
	2016	86913	79264	23972	8
	2017	87712	76961	26103	8
Obrona narodowa	2010	23672	23640	37	—
Defence	2015	27933	27900	49	—
	2016	29383	29376	29	—
	2017	33716	33710	28	—
Bezpieczeństwo i porządek publiczny	2010	34872	32314	4395	—
Public order and safety	2015	39884	37440	4493	—
	2016	40585	38476	4397	—
	2017	42428	40078	4736	—
Sprawy gospodarcze	2010	91993	54868	39673	2589
Economic affairs	2015	88607	56299	38526	1405
	2016	81179	56463	28794	1944
	2017	95775	63566	34782	2261
Ochrona środowiska	2010	10665	2234	8779	—
Environmental protection	2015	10822	3240	8288	—
	2016	7781	2580	5456	—
	2017	7721	2279	5857	—
Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	2010	11301	1561	11159	—
Housing and community amenities	2015	12728	3098	10393	—
	2016	11165	2182	9533	—
	2017	11125	2267	9656	—
Zdrowie	2010	71900	16943	32850	58713
Health	2015	84081	21629	36646	69833
	2016	86196	21839	37470	73190
	2017	93164	22991	40205	78999
Rekreacja, kultura i religia	2010	20233	5580	15686	—
Recreation, culture and religion	2015	20271	5146	15621	—
	2016	19748	5845	14819	—
	2017	23951	6985	17656	—
Edukacja	2010	80139	59626	56127	—
Education	2015	94995	72760	64842	—
	2016	92472	70386	66200	—
	2017	97466	71615	70146	—
Ochrona socjalna	2010	235872	124044	27332	187150
Social protection	2015	282886	106574	29571	227684
	2016	309663	127286	49650	233486
	2017	326986	177421	57087	240473

^a Opracowano z uwzględnieniem konsolidacji w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami; patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

^a Compiled including consolidation within each subsector and between subsectors; see general notes, item 21 on page 689.

TABL. 19 (578). **WYDATKI SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH WEDŁUG FUNKCJI^a (dok.)**
EXPENDITURE OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR BY FUNCTION^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector		
		instytucji rządowych na szczeblu centralnym central government	instytucji samorządo- wych na szczeblu lokalnym local government	funduszy zabezpie- czenia społecznego social security funds
W ODSETKACH IN PERCENT				
OGÓŁEM TOTAL	2010 2017	100,0 100,0	100,0 100,0	100,0 100,0
Działalność ogólnopaństwowa General public services	2010 2017	12,3 10,7	19,4 15,5	9,4 9,8
Obrona narodowa Defence	2010 2017	3,6 4,1	5,9 6,8	0,0 0,0
Bezpieczeństwo i porządek publiczny Public order and safety	2010 2017	5,3 5,2	8,1 8,0	2,0 1,8
Sprawy gospodarcze Economic affairs	2010 2017	13,9 11,7	13,8 12,8	18,3 13,1
Ochrona środowiska Environmental protection	2010 2017	1,6 0,9	0,6 0,5	4,1 2,2
Gospodarka mieszkaniowa i komunalna Housing and community amenities	2010 2017	1,7 1,4	0,4 0,4	5,2 3,6
Zdrowie Health	2010 2017	10,9 11,3	4,3 4,6	15,2 15,1
Rekreacja, kultura i religia Recreation, culture and religion	2010 2017	3,1 2,9	1,4 1,4	7,2 6,6
Edukacja Education	2010 2017	12,1 11,9	15,0 14,4	25,9 26,4
Ochrona socjalna Social protection	2010 2017	35,5 39,9	31,1 35,6	12,7 21,4

^a Opracowano z uwzględnieniem konsolidacji w ramach podsektorów oraz pomiędzy podsektorami; patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

^a Compiled including consolidation within each subsector and between subsectors; see general notes, item 21 on page 689.

TABL. 20 (579). **DŁUG SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH^a**
DEBT OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	767844	923392	1006650	1035254	100,0	100,0	TOTAL
Gotówka i depozyty	0	4242	4277	5855	0,0	0,6	Currency and deposits
Dłużne papiery wartościowe	653281	716749	801234	811197	85,1	78,3	Debt securities
Kredyty i pożyczki	114563	202401	201139	218202	14,9	21,1	Loans

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 689.

^a See general notes, item 21 on page 689.

TABL. 21 (580). **RELACJA NADWYŻKI (+)/DEFICYTU (-) ORAZ DŁUGU SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH DO PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO (ceny bieżące)**

RELATION OF SURPLUS (+)/DEFICIT (-) AND DEBT OF THE GENERAL GOVERNMENT SECTOR TO GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w %		in %		
Nadwyżka (+)/deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych	-7,3	-2,6	-1,5	-0,2	Surplus (+)/deficit (-) of the general government sector
podsektor:					subsector:
instytucji rządowych na szczeblu centralnym	-5,9	-2,1	-3,6	-0,6	central government
instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym	-1,2	-0,1	0,1	-0,3	local government
funduszy zabezpieczenia społecznego	-0,2	-0,4	2,1	0,6	social security funds
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych	53,1	51,3	50,6	48,9	Debt of the general government sector

TABLE 22 (581). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**
 NOMINAL INCOME OF THE HOUSEHOLDS SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Podsektor Subsector						pozostałych others
		pracodawców i pracujących na własny rachunek of employers and own-account workers		osób fizycznych of natural persons				
		Ogółem Total	w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie in private farms in agriculture	poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie outside private farms in agriculture	pracujących najemnie employees	otrzymujących emeryturę i rentę recipients of retirement and other pensions	utrzymujących się z niezarobkowych źródeł dochodów recipients of non-earned income sources	
W MILIONACH ŻŁOTYCH IN MILLION PLN								
1. Nadwyżka operacyjna brutto	2010	341122	27714	239255	47834	22469	3526	324
Gross operating surplus	2015	416182	34179	291820	58020	27429	4329	405
	2017	452022	44541	314504	60302	27740	4521	414
	2018	461839	43613	324309	60934	27994	4580	409
2. Wynagrodzenia i inne dochody związane z pracą najemną	2010	472177	14935	15440	395621	39671	6075	435
Wages, salaries and other income connected with hired work	2015	561528	16326	18269	475353	44321	6770	489
	2017	633397	17852	20737	539651	47383	7247	527
	2018	690312	19650	23474	587926	51014	7686	562
3. Składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców	2010	83954	2655	2746	70343	7053	1080	77,0
Employers' social contributions	2015	110275	3243	3629	93158	8803	1345	97,3
	2017	124168	3500	4065	105791	9289	1420	103
	2018	130677	3720	4444	111295	9657	1455	106
4. Dochody z tytułu własności (saldo)	2010	46450	811	22783	17589	4765	493	8,8
Property income (balance)	2015	43811	671	24186	15257	3341	349	7,2
	2017	48354	788	25719	17722	3712	405	8,1
	2018	46947	764	25334	16807	3634	400	7,7
5. Dochody pierwotne brutto (1+2+3+4)	2010	943703	46115	280224	531387	73958	11174	845
Gross primary income	2015	1131796	54419	337904	641788	83894	12793	998
	2017	1257941	66681	365025	723466	88124	13593	1052
	2018	1329775	67747	377561	776962	92299	14121	1085
6. Podatki bieżące od dochodów, majątku itp.	2010	64689	2400	18890	29711	11378	1931	379
Current taxes on income, wealth, etc.	2015	85824	3147	24258	41068	14608	2273	470
	2017	101158	3533	27459	49808	17118	2684	556
	2018	113124	3902	30695	56643	18463	2820	601
7. Składki netto na ubezpieczenia społeczne	2010	207941	8519	16668	152157	26710	3727	160
Net social contributions	2015	258516	9997	21744	190286	32116	4188	185
	2017	291744	11006	24430	216584	34866	4654	204
	2018	315986	11734	26024	236448	36702	4869	209
8. Świadczenia społeczne	2010	216451	10623	4462	51602	129999	17204	2561
Social benefits	2015	262558	12509	5108	60151	160928	20767	3095
	2017	306623	14213	6455	80782	178352	23232	3589
	2018	322795	14972	7047	84660	187847	24419	3850
z ubezpieczeń społecznych	2010	178692	9205	3750	41072	108301	14218	2146
social security benefits	2015	219322	10942	4307	48578	135630	17257	2608
	2017	232205	11640	4589	50888	143935	18415	2738
	2018	247242	12369	5141	54264	152907	19577	2984
pozostałe świadczenia społeczne	2010	37759	1418	712	10530	21698	2986	415
other social benefits	2015	43236	1567	801	11573	25298	3510	487
	2017	74418	2573	1866	29894	34417	4817	851
	2018	75553	2603	1906	30396	34940	4842	866
9. Pozostałe transfery bieżące (saldo)	2010	10168	1150	2540	5229	977	117	155
Other current transfers (balance)	2015	13938	1413	3177	7268	1735	188	157
	2017	8313	1098	1704	4074	1170	129	138
	2018	8260	976	1911	4028	1080	120	145
10. Dochody do dyspozycji brutto (5-6-7+8+9)	2010	897692	46969	251668	406350	166846	22837	3022
Gross disposable income	2015	1063952	55197	300187	477853	199833	27287	3595
	2017	1179975	67453	321295	541930	215662	29616	4019
	2018	1231720	68059	329800	572559	226061	30971	4270

a Patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 684.

a See general notes, item 15 on page 684.

TABL. 22 (581). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a (dok.)**NOMINAL INCOME OF THE HOUSEHOLDS SECTOR^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podsektor Subsector					
		pracodawców i pracujących na własny rachunek of employers and own-account workers		osób fizycznych of natural persons			
		w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie in private farms in agriculture	poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie outside private farms in agriculture	pracujących najemnie employees	otrzymujących emeryturę i rentę recipients of retirement and other pensions	utrzymujących się z niezarobkowych źródeł dochodów recipients of non-earned income sources	pozostałych others

RELACJA DO DOCHODÓW DO DYSPOZYCJI BRUTTO POWIĘKSZONYCH O PODATKI BIEŻĄCE OD DOCHODÓW, MAJĄTKU ITP. ORAZ O SKŁADKI NETTO NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE w %

RELATION TO GROSS DISPOSABLE INCOME
(including current taxes on income, wealth, etc. as well as net social contributions) in %

1. Nadwyżka operacyjna brutto Gross operating surplus	2010 2018	29,1 27,8	47,9 52,1	83,3 83,9	8,1 7,1	11,0 10,0	12,4 11,8	9,1 8,0
2. Wynagrodzenia i inne dochody związane z pracą najemną Wages, salaries and other income connected with hired work	2010 2018	40,3 41,6	25,8 23,5	5,4 6,1	67,2 67,9	19,4 18,1	21,3 19,9	12,2 11,1
3. Składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców Employers' social contributions	2010 2018	7,2 7,9	4,6 4,4	1,0 1,1	12,0 12,9	3,4 3,4	3,8 3,8	2,2 2,1
4. Dochody z tytułu własności (saldo) Property income (balance)	2010 2018	4,0 2,8	1,4 0,9	7,9 6,6	3,0 1,9	2,3 1,3	1,7 1,0	0,2 0,2
5. Dochody pierwotne brutto (1+2+3+4) Gross primary income	2010 2018	80,6 80,1	79,7 80,9	97,6 97,7	90,3 89,8	36,1 32,8	39,2 36,5	23,7 21,4
6. Podatki bieżące od dochodów, majątku itp. Current taxes on income, wealth, etc.	2010 2018	5,5 6,8	4,1 4,7	6,6 8,0	5,1 6,6	5,6 6,5	6,8 7,3	10,6 11,8
7. Składki netto na ubezpieczenia społeczne Net social contributions	2010 2018	17,8 19,0	14,8 14,0	5,8 6,7	25,8 27,3	13,0 13,1	13,1 12,6	4,5 4,1
8. Świadczenia społeczne	2010 2018	18,5 19,4	18,4 17,9	1,5 1,8	8,8 9,7	63,4 66,8	60,4 63,2	71,9 75,7
z ubezpieczeń społecznych	2010 2018	15,3 14,9	15,9 14,8	1,3 1,3	7,0 6,2	52,8 54,4	49,9 50,7	60,2 58,7
pozostałe świadczenia społeczne other social benefits	2010 2018	3,2 4,5	2,5 3,1	0,2 0,5	1,8 3,5	10,6 12,4	10,5 12,5	11,7 17,0
9. Pozostałe transfery bieżące (saldo) Other current transfers (balance)	2010 2018	0,9 0,5	1,9 1,2	0,9 0,5	0,9 0,5	0,5 0,4	0,4 0,3	4,4 2,9
10. Dochody do dyspozycji brutto (5-6-7+8+9) Gross disposable income	2010 2018	76,7 74,2	81,1 81,3	87,6 85,3	69,1 66,1	81,4 80,4	80,1 80,1	84,9 84,1

a Patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 684.

a See general notes, item 15 on page 684.

TABL. 24 (583). **NOMINALNE DOCHODY DO DYSPOZYCJI NETTO W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NET NOMINAL DISPOSABLE INCOME OF THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	873414	1035056	1150809	1202372	100,0	100,0	TOTAL
Podsektor pracodawców i pracujących na własny rachunek:							Subsector of employers and own-account workers:
w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	44735	52537	64771	65359	5,1	5,4	in private farms in agriculture
poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie	235329	280741	301667	310050	26,9	25,8	outside private farms in agriculture
Podsektor osób fizycznych:							Subsector of natural persons:
pracujących najemnie	402830	473663	537701	568304	46,1	47,3	employees
otrzymujących emeryturę i rentę	165001	197637	213444	223829	18,9	18,6	recipients of retirement and other pensions
utrzymujących się z niezarobkowych źródeł dochodów	22521	26912	29237	30590	2,6	2,5	recipients of non-earned income sources
pozostałych	2998	3566	3989	4240	0,4	0,4	others

TABL. 25 (584). **RACHUNEK WYKORZYSTANIA NOMINALNYCH DOCHODÓW W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**

USE OF NOMINAL INCOME ACCOUNT OF THE HOUSEHOLDS SECTOR^a

TRANSAKcje TRANSACTIONS	2010	2015	2017	2018	2010	2018
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	
1. Dochody do dyspozycji brutto	897692	1063952	1179975	1231720	96,7	99,2
Gross disposable income						
2. Korekta z tytułu zmian w uprawnieniach emerytalno-rentowych	30783	8369	9060	9383	3,3	0,8
Adjustment for the change in pension entitlements						
3. Ogółem przychody (1+2)	928475	1072321	1189035	1241103	100,0	100,0
Total resources						
4. Spożycie w sektorze gospodarstw domowych	875207	1038271	1145245	1212846	94,3	97,7
Households' final consumption expenditure						
5. Oszczędności brutto (3-4)	53268	34050	43790	28257	5,7	2,3
Gross saving						
6. Ogółem rozchody (4+5)	928475	1072321	1189035	1241103	100,0	100,0
Total uses						

a Patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 684.

a See general notes, item 15 on page 684.

TABL. 26 (585). **SPOŻYCIE INDYWIDUALNE SKORYGOWANE^a (ceny bieżące)**ACTUAL INDIVIDUAL CONSUMPTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		2010	2018
	w mln zł in million PLN				na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	1037440	1229071	1352932	1434490	37344	100,0	100,0
Żywność i napoje bezalkoholowe Food and non-alcoholic beverages	167862	175573	191771	197093	5132	16,2	13,7
Napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki Alcoholic beverages, tobacco and narcotics	69483	60343	65488	65582	1707	6,7	4,6
Odzież i obuwie Clothing and footwear	35489	49094	59062	63020	1641	3,4	4,4
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii Housing, water, electricity, gas and other fuels	200484	223901	238109	247843	6453	19,3	17,3
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego Furnishings, household equipment and routine household maintenance	38623	53573	60385	67821	1766	3,7	4,7
Zdrowie Health	97141	129921	148314	160605	4181	9,4	11,2
Transport Transport	96015	126009	138008	153437	3994	9,3	10,7
Łączność Communication	26107	25147	26163	26254	683	2,5	1,8
Rekreacja i kultura Recreation and culture	80638	96529	108317	117213	3051	7,8	8,2
Edukacja Education	76041	89258	94062	98663	2568	7,3	6,9
Restauracje i hotele Restaurants and hotels	24382	39023	50726	54478	1418	2,4	3,8
Inne towary i usługi Miscellaneous goods and services	125175	160700	172527	182481	4750	12,0	12,7

a Stanowi sumę spożycia prywatnego (tj. spożycia w sektorze gospodarstw domowych i sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych) oraz spożycia indywidualnego w sektorze instytucji rządowych i samorządowych.

a The sum of private consumption expenditure (in households sector and in non-profit institutions serving households sector) and individual consumption expenditure in the general government sector.

TABL. 27 (586). **SPOŻYCIE W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (ceny bieżące)**

HOUSEHOLDS' FINAL CONSUMPTION EXPENDITURE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	875207	1038271	1145245	1212846	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	167862	175573	191771	197093	19,2	16,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	69483	60343	65488	65582	7,9	5,4	Alcoholic beverages, tobacco and narcotics
Odzież i obuwie	35489	49094	59062	63020	4,1	5,2	Clothing and footwear
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	199595	222944	237292	246975	22,8	20,4	Housing, water, electricity, gas and other fuels
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	38623	53573	60385	67821	4,4	5,6	Furnishings, household equipment and routine household maintenance
Zdrowie	35490	56991	65897	70775	4,1	5,8	Health
Transport	96015	126009	138008	153437	11,0	12,6	Transport

TABL. 27 (586). **SPOŻYCIE W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (dok.)**

HOUSEHOLDS' FINAL CONSUMPTION EXPENDITURE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent		
Łączność	26107	25147	26163	26254	3,0	2,2	Communication
Rekreacja i kultura	66917	81426	91221	98557	7,6	8,1	Recreation and culture
Edukacja	10767	10364	11404	12298	1,2	1,0	Education
Restauracje i hotele	24382	39023	50726	54478	2,8	4,5	Restaurants and hotels
Inne towary i usługi	104477	137784	147828	156556	11,9	12,9	Miscellaneous goods and services
NA 1 MIESZKAŃCA^a	22723	27000	29807	31574	x	x	PER CAPITA^a

a W złotych.

a In PLN.

TABL. 28 (587). **DYNAMIKA SPOŻYCIA W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH (ceny stałe^a)**INDICES OF HOUSEHOLDS' FINAL CONSUMPTION EXPENDITURE (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				
	rok poprzedni=100 previous year=100						2000= =100	2005= =100	2010= =100	2015= =100	
OGÓŁEM TOTAL	100,8	100,3	102,6	103,0	103,9	104,5	104,3	178,9	156,6	125,0	113,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	97,1	98,2	98,3	102,2	103,9	101,1	100,9	116,6	108,5	100,3	105,9
Food and non-alcoholic beverages											
Napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	97,9	99,9	89,5	85,0	103,5	101,6	98,8	102,2	97,4	78,6	103,9
Alcoholic beverages, tobacco and narcotics											
Odzież i obuwie	114,4	108,3	110,8	110,5	109,1	108,1	109,1	447,2	352,0	213,9	128,6
Clothing and footwear											
Użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	96,3	97,7	102,4	99,8	102,4	103,3	101,5	147,0	122,2	105,6	107,4
Housing, water, electricity, gas and other fuels											
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	107,6	99,0	111,1	107,8	105,5	105,5	109,9	246,2	211,8	160,5	122,3
Furnishings, household equipment and routine household maintenance											
Zdrowie	104,9	100,3	108,0	115,8	107,5	106,4	105,1	268,8	215,9	172,5	120,2
Health											
Transport	101,3	102,1	106,7	106,2	103,6	106,6	108,4	216,9	211,8	150,1	119,7
Transport											
Łączność	95,5	107,1	100,5	97,7	102,9	100,5	102,0	208,7	138,9	108,4	105,5
Communication											
Rekreacja i kultura	106,3	94,8	104,3	104,3	107,0	106,0	106,6	191,8	190,1	140,4	120,9
Recreation and culture											
Edukacja	97,8	97,4	100,5	96,3	101,7	105,7	105,5	141,7	127,3	103,1	113,4
Education											
Restauracje i hotele	105,0	104,5	108,6	115,4	105,1	120,6	105,8	235,0	218,3	188,2	134,2
Restaurants and hotels											
Inne towary i usługi	105,2	105,5	103,1	104,5	100,5	103,1	105,6	255,9	198,1	138,0	109,4
Miscellaneous goods and services											
NA 1 MIESZKAŃCA	100,8	100,4	102,6	103,1	103,9	104,6	104,3	179,5	156,8	125,2	113,4
PER CAPITA											

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10 na str. 32.

a See general notes to the Yearbook, item 10 on page 32.

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 649, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników oraz — w przypadku pozostałych podmiotów — na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

General notes

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organisational units without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of Statistics Poland. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29th June 1995 (uniform text Journal of Laws 2019 item 649, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers dated 30th November 2015 (Journal of Laws item 2009, with later amendments) on the manner and methodology of running and updating the national register of business entities, design applications, questionnaires and certificates.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning unique identification numbers to them.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and — for the remaining entities — on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons who were registered in the REGON.

Uwaga do tablic 1 i 2

Dane od 2015 r. w podziale według rodzajów działalności nie uwzględniają podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

Note to tables 1 and 2

Since 2015 data according to division by the kind of activities do not include entities, which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 1 (588). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 grudnia

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			spółki handlowe commercial companies							
			razem total	w tym of which						
				jednosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z łącznym kapitałem prywatnym krajowym with exclusive private domestic capital	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
OGÓŁEM TOTAL	2010 3909802	246	303040	556	218133	68325	17156	2942965		
	2015 4184409	151	456910	350	314681	85552	17561	2972144		
	2017 4309800	142	537273	339	364637	94755	17694	3001353		
	2018 4365375	55	489908	299	328937	74870	11655	3111733		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2017 74033	4	8062	29	5355	1864	2577	55698		
	2018 70649	2	6819	24	4597	1388	1415	55042		
Przemysł Industry	2017 410540	62	81624	101	54483	16372	1707	289120		
	2018 403199	30	69407	84	46224	12125	1016	294963		
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	2017 4814	2	2146	8	1476	360	10	2247		
	2018 4601	1	1961	8	1359	283	7	2229		
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2017 381689	56	67146	78	45466	14081	1617	277675		
	2018 374610	26	55086	59	37377	10023	923	283616		
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a electricity, gas, steam and air conditioning supply	2017 9511	—	7246	9	4575	1383	30	1835		
	2018 9755	—	7502	11	4666	1375	32	1819		
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2017 14526	4	5086	6	2966	548	50	7363		
	2018 14233	3	4858	6	2822	444	54	7299		
Budownictwo Construction	2017 512933	26	60144	18	42882	8202	2249	423986		
	2018 539798	8	55085	16	38017	6798	586	457330		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a Trade; repair of motor vehicles ^a	2017 1029037	11	145240	19	94996	35192	3029	760912		
	2018 995477	4	116309	17	75200	24750	2321	757056		

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons conducting private farms in agriculture.

TABL. 1 (588). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON (dok.)**
 Stan w dniu 31 grudnia
 ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER (cont.)
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
			razem total	spółki handlowe commercial companies			spółdzielnie cooperatives		
				w tym of which	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z łącznym kapitałem prywatnym krajowym with exclusive private domestic capital		z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation	
Transport i gospodarka magazynowa	2017	264382	6	22188	39	14988	3815	144	229999
Transportation and storage	2018	270687	2	22671	33	15092	3665	70	235815
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2017	133730	—	15847	10	10012	3147	304	97663
Accommodation and catering ^Δ	2018	137483	—	15910	8	10130	2589	310	101096
Informacja i komunikacja	2017	154495	2	36093	28	25276	4521	157	110207
Information and communication	2018	168353	—	35297	27	24193	4270	70	124990
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2017	123243	—	17367	12	12445	1685	703	98825
Financial and insurance activities	2018	123074	—	17146	11	12025	1545	606	98958
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2017	248859	12	29748	41	19031	4989	5364	40522
Real estate activities	2018	256046	7	31438	39	20011	4821	4120	43624
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2017	437997	17	68121	27	48624	8211	469	340969
Professional, scientific and technical activities	2018	454525	2	65889	25	46592	6708	227	359981
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2017	132653	1	24698	4	15994	4099	424	97621
Administrative and support service activities	2018	139146	—	25577	4	16389	3935	401	103090
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2017	27113	—	71	—	45	8	3	111
Public administration and defence; compulsory social security	2018	26437	—	71	—	45	8	2	137
Edukacja	2017	146018	—	6301	—	4624	588	113	72962
Education	2018	149899	—	6574	—	4775	507	101	77845
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2017	241747	—	11376	6	9128	548	223	214539
Human health and social work activities	2018	250771	—	11631	6	9225	463	232	223127
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2017	79133	—	5169	5	3509	669	91	34335
Arts, entertainment and recreation	2018	79093	—	4893	5	3287	505	74	36726
Pozostała działalność usługowa	2017	286100	1	4848	—	3163	825	124	133879
Other service activities	2018	290631	—	4790	—	3021	774	87	141935
Organizacje i zespoły eksterytorialne	2017	232	—	1	—	—	1	—	—
Activities of extraterritorial organisations and bodies	2018	237	—	1	—	—	1	—	—

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons conducting private farms in agriculture.

TABL. 2 (589). SPÓŁKI ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH

Stan w dniu 31 grudnia

COMPANIES RECORDED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Handlowe Commercial					part- ner- skie i ko- man- dyto- wo-ak- cyjne profes- sional and joint stock- -limited part- ner- ships	Cywil- ne Civil law part- ner- ships	Inne ^a Others ^a
			razem total	akcyj- ne joint stock	z ogra- niczo- ną od- pwie- dzia- nością limited liability	jawne unli- mited part- ner- ships	ko- man- dytowe limited part- ner- ships			
OGÓŁEM TOTAL	2010	576925	303040	9322	252411	32390	6439	2478	271869	2016
	2015	746038	456910	11380	382394	35896	20391	6849	286759	2369
	2017	828344	537273	12044	451863	36399	30654	6313	288603	2468
	2018	782290	489908	9938	402168	35753	35826	6223^b	289859	2523
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo Agriculture, forestry and fishing	2017	12040	8062	99	7319	398	211	35	2904	1074
	2018	10795	6819	74	6118	369	220	38	2885	1091
Przemysł Industry	2017	118183	81624	2772	68657	5875	4020	300	36143	416
	2018	106054	69407	2294	56453	5796	4575	289	36228	419
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	2017	2534	2146	94	1802	105	125	20	388	—
	2018	2345	1961	92	1616	102	129	22	384	—
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2017	101673	67146	2312	55781	5478	3348	227	34520	7
	2018	89692	55086	1859	43729	5411	3871	216	34599	7
wytworzenie i zaopatrywanie w ener- gię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	2017	7619	7246	217	6546	120	332	31	373	—
	2018	7879	7502	205	6811	118	337	31	377	—
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities	2017	6357	5086	149	4528	172	215	22	862	409
	2018	6138	4858	138	4297	165	238	20	868	412
Budownictwo Construction	2017	86205	60144	1246	49748	2856	5671	623	25674	387
	2018	81439	55085	930	43923	2799	6846	587	25960	394
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2017	263886	145240	2041	122026	14726	6004	443	118644	2
	2018	234923	116309	1334	93466	14156	6920	433	118613	1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2017	33807	22188	285	18711	1889	1232	71	11619	—
	2018	34385	22671	250	18971	1866	1513	71	11714	—
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2017	34759	15847	146	13362	1289	979	71	18912	—
	2018	35081	15910	130	13164	1338	1209	69	19171	—

^a Powołane odrębnymi ustawami lub umowami międzynarodowymi, do których stosuje się określone przepisy. ^b W tym spółki partnerskie — 2376.

^a Established on the basis of separate acts or international agreements for which specific regulations are used.
^b Of which professional partnerships — 2376.

TABL. 2 (589). SPÓŁKI ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

COMPANIES RECORDED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Handlowe Commercial						Cywilne Civil law partnerships	Inne ^a Others ^a	
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability	jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships	partner-skie i komandyto-wo-akcyjne professional and joint stock-limited partnerships			
Informacja i komunikacja Information and communication	2017	43766	36093	1069	32609	995	1307	113	7673	—
	2018	42928	35297	997	31748	948	1489	115	7631	—
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2017	21208	17367	1389	13652	786	932	608	3841	—
	2018	20991	17146	1242	13500	742	1075	587	3840	5
Obsługa rynku nieruchomości ^A Real estate activities	2017	35920	29748	683	23331	1705	3155	874	5739	433
	2018	37802	31438	673	24477	1789	3653	846	5908	456
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2017	93434	68121	1454	58280	2283	4172	1932	25308	5
	2018	91244	65889	1252	55649	2267	4755	1966	25349	6
Administrowanie i działalność wspierająca ^A Administrative and support service activities	2017	34230	24698	303	21766	982	1499	148	9392	140
	2018	35298	25577	265	22417	981	1773	141	9581	140
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2017	84	71	4	60	1	4	2	12	1
	2018	83	71	3	61	1	4	2	11	1
Edukacja Education	2017	10701	6301	58	5537	397	299	10	4400	—
	2018	11098	6574	46	5739	396	384	9	4524	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2017	19159	11376	134	7766	1732	705	1039	7783	—
	2018	19396	11631	130	7828	1798	848	1027	7765	—
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2017	9326	5169	300	4410	187	259	13	4157	—
	2018	9105	4893	275	4108	198	301	11	4212	—
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2017	11259	4848	59	4315	260	192	22	6401	10
	2018	11266	4790	40	4207	274	246	23	6466	10
Organizacje i zespoły eksterytorialne Activities of extraterritorial organisations and bodies	2017	2	1	—	1	—	—	—	1	—
	2018	2	1	—	1	—	—	—	1	—

a Powołane odrębnymi ustawami lub umowami międzynarodowymi, do których stosuje się określone przepisy.

a Established on the basis of separate acts or international agreements for which specific regulations are used.

Uwagi ogólne

1. W opracowaniu danych działu wykorzystano najnowsze publikacje organizacji międzynarodowych i poszczególnych krajów dostępne — jeśli nie zaznaczono inaczej — do końca października 2019 r. Podstawowy materiał źródłowy stanowiły publikacje i bazy danych Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) oraz wyspecjalizowanych agend ONZ, jak: FAO, UNESCO, WHO i MOP. Korzystano także z publikacji OECD, UE, MFW, Banku Światowego i innych organizacji międzynarodowych oraz wydawnictw poszczególnych krajów. Wykaz źródeł podano w ust. 15 niniejszych uwag, natomiast pod tablicami — odsyłacze numerowe do wykazu, wskazujące na konkretne źródło informacji.

W większości przypadków organizacje międzynarodowe zestawiają dane pozyskiwane z krajowych instytucji statystycznych. Dane te mogą być publikowane w niezmienionej formie lub stanowić podstawę do wyliczania przez te organizacje innych wielkości i wskaźników.

Różnice metodologiczne występujące w opracowaniach statystycznych poszczególnych krajów powodują, że prezentowane dane nie zawsze są w pełni porównywalne.

Niektóre informacje podane w retrospekcji różnią się od poprzednio publikowanych ze względu na weryfikację danych w aktualnych edycjach materiałów źródłowych. Dane dla Polski podano zgodnie ze źródłami międzynarodowymi, co w niektórych przypadkach może powodować różnice w stosunku do danych publikowanych w innych częściach Rocznika oraz w innych wydawnictwach GUS.

2. Wszystkie kraje świata uwzględniono wyłącznie w tabl. 8, podając dla nich dane o powierzchni i liczbie ludności oraz nazwę stolicy lub głównego miasta. Ponadto w tabl. 9 uwzględniono wszystkie państwa, do których przynależą politycznie terytoria niesamodzielne, podając dla tych terytoriów dane o powierzchni i liczbie ludności oraz nazwę stolicy lub głównego miasta. Nazwy krajów zostały ujednoczone zgodnie z „Urzędowym wykazem nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Oboczne nazwy państw, zalecane przez Komisję, zostały zamieszczone jedynie w tabl. 8, w pozostałych tablicach użyto jedynej nazwy krótkiej.

3. W obliczeniach **miejsca Polski w świecie i Europie** (tabl. 4 i 5) uwzględniono wszystkie kraje, z wyjątkiem terytoriów niesamodzielnych. Zmiany w podziale politycznym świata (powstawanie nowych państw) brano pod uwagę w takim stopniu, w jakim umożliwiały to materiały źródłowe. Oznacza to niejednorodność w liczbie państw przy ustalaniu lokaty Polski dla różnych tematów.

Do **Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP)** należą: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Moldawia, Rosja, Tadżykistan, Uzbekistan,

General notes

1. In the compilation of the chapter data the latest publications of international organisations and individual countries, available — unless otherwise stated — by the end of October 2019, were used. Publications and databases of the United Nations (UN) as well as specialised agencies of the UN, i.e. the FAO, the UNESCO, the WHO and the ILO, comprised the basic source material. Also publications of the OECD, the EU, the IMF, the World Bank and other international organisations as well as publications of individual countries were used. The list of sources is presented in item 15 of the notes, while under the tables — numbered references to the list indicating the specific source of information.

In most cases international organisations compile data obtained from national statistical institutions. Such data can be published unchanged or serve as a basis for computation of other indicators and statistical quantities.

Methodological differences occurring between statistical methods of individual countries cause that presented data are not fully comparable in some cases.

Some information presented in retrospect differs from that previously published due to data review in current editions of source materials. Data for Poland have been presented according to the international sources, therefore, in some cases, they may differ from those published in other chapters of the Yearbook and other publications of Statistics Poland.

2. All countries of the world have been presented only in table 8, including data regarding their area, population as well as the name of the capital or main city. Furthermore, in table 9 all countries with politically dependent territories have been presented, including data regarding area, population as well as the name of the capital or main city of those territories. The names of the countries have been standardised in accordance with "The official list of names of countries and non-self-governing territories" of the Commission on Standardization of Geographical Names outside the Republic of Poland. Variant names, recommended by the Commission, were provided only in table 8, in the rest of the tables one short name was used.

3. Calculating **Poland's place in the world and in Europe** (tables 4 and 5), all countries excluding dependent territories have been considered. Changes in the political division of the world (the establishment of new countries) were taken into account as far as the source materials allowed. This results in different number of countries taken into account when establishing Poland's place with respect to various topics.

The **Commonwealth of Independent States (CIS)** includes: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Russia, Tajikistan,

a także jako członkowie stowarzyszeni — Ukraina i Turkmenistan.

Dane dotyczące **Chin** — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują Tajwanu i Specjalnych Regionów Administracyjnych — Hongkongu i Makau.

Dane dotyczące **Cypru** — jeśli nie zaznaczono inaczej — odnoszą się wyłącznie do terytorium kontrolowanego przez rząd Republiki Cypryjskiej.

Rosję — jeśli nie zaznaczono inaczej — zaliczono do Europy, a **Turcję** — do Azji.

4. Do Unii Europejskiej (UE) należy 28 krajów: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania i Włochy, od 1 maja 2004 r. — Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry, od 1 stycznia 2007 r. — Bułgaria i Rumunia oraz od 1 lipca 2013 r. — Chorwacja.

Do **strefy euro** należy 19 krajów: Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Włochy, od 1 stycznia 2001 r. — Grecja, od 1 stycznia 2007 r. — Słowenia, od 1 stycznia 2008 r. — Cypr i Malta, od 1 stycznia 2009 r. — Słowacja, od 1 stycznia 2011 r. — Estonia, od 1 stycznia 2014 r. — Łotwa oraz od 1 stycznia 2015 r. — Litwa. **Euro** jest to jednostka walutowa UE obowiązująca od 1 stycznia 1999 r. w państwach członkowskich strefy euro.

Podstawowym źródłem danych do tabl. 6 jest baza danych Eurostatu (Urząd Statystyczny Unii Europejskiej), w związku z czym niektóre dane mogą różnić się od publikowanych w innych częściach działu Rocznika. Prezentowane w tej tablicy dane pobrano z bazy w dniu 22 października 2019 r.

5. Dane w tabl. 1 dotyczące:

- 1) **ludności** — grupowane są według kontynentów oraz zgodnie ze stosowanym przez ONZ podziałem świata na:
 - a) regiony bardziej rozwinięte, do których zaliczono kraje: Ameryki Północnej i Europy oraz Australię, Japonię i Nową Zelandię,
 - b) regiony mniej rozwinięte, do których zaliczono pozostałe kraje poza wyżej wymienionymi;
- 2) **ludności aktywnej zawodowo** — grupowane są zgodnie ze stosowanym przez MOP podziałem geograficznym świata na:
 - a) Afrykę,
 - b) Amerykę Północną,
 - c) Amerykę Środkową i Południową,
 - d) Azję (z wyłączeniem Azji Centralnej i krajów arabskich) i kraje Pacyfiku — Afganistan, Australia, Bangladesz, Bhutan, Brunei, Chiny, Chiny — Specjalny Region Administracyjny Hongkong, Chiny — Specjalny Region Administracyjny Makau, Chiny — Tajwan, Fidzi, Filipiny, Guam, Indie, Indonezja, Iran, Japonia, Kambodża, Kiribati, Korea Południowa, Laos, Malediwy, Malezja, Mikronezja, Mjanma (Birma), Mongolia, Nepal, Nowa Kaledonia, Nowa Zelandia, Palau, Pakistan, Papua-Nowa Gwinea, Polinezja Francuska, Samoa, Samoa Amerykańskie, Singapur, Sri Lanka, Tajlandia, Timor Wschodni, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wietnam, Wyspy Salomona,

Uzbekistan as well as associate members — Ukraine and Turkmenistan.

Data for **China** — unless otherwise stated — do not include Taiwan and Special Administrative Regions — Hong Kong and Macao.

Data for **Cyprus** — unless otherwise stated — relate only to the area controlled by the government of the Republic of Cyprus.

Russia — unless otherwise stated — has been included in Europe and **Turkey** — in Asia.

4. To the European Union (EU) belong 28 countries: Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Greece, Spain, the Netherlands, Ireland, Luxembourg, Germany, Portugal, Sweden, the United Kingdom and Italy, since 1st May 2004 — Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Poland, Slovakia, Slovenia and Hungary, since 1st January 2007 — Bulgaria and Romania as well as since 1st July 2013 — Croatia.

To the **euro area** belong 19 countries: Austria, Belgium, Finland, France, Spain, the Netherlands, Ireland, Luxembourg, Germany, Portugal and Italy, since 1st January 2001 — Greece, since 1st January 2007 — Slovenia, since 1st January 2008 — Cyprus and Malta, since 1st January 2009 — Slovakia, since 1st January 2011 — Estonia, since 1st January 2014 — Latvia as well as since 1st January 2015 — Lithuania. **Euro** is the currency unit of the EU obligatory since 1st January 1999 in member countries of the euro area.

The main source of data for table 6 is Eurostat's (the Statistical Office of the European Union) database which implies that some data may differ from those published in other parts of the chapter and the Yearbook. Data presented in this table were extracted on 22nd October 2019.

5. Data in table 1 concerning:

- 1) **population** — are grouped by continents as well as according to the division of the world adopted by the UN, i.e.:
 - a) more developed regions to which the countries of North America and Europe as well as Australia, Japan and New Zealand have been included,
 - b) less developed regions which include the countries not mentioned above;
- 2) **economically active population** — are grouped according to the geographical division of the world adopted by the ILO, i.e.:
 - a) Africa,
 - b) Northern America,
 - c) Central and South America,
 - d) Asia (excluding Central Asia and Arab states) and the Pacific — Afghanistan, Australia, Bangladesh, Bhutan, Brunei, China, China — Hong Kong Special Administrative Region, China — Macao Special Administrative Region, China — Taiwan, Fiji, the Philippines, Guam, India, Indonesia, Iran, Japan, Cambodia, Kiribati, South Korea, Laos, Maldives, Malaysia, Micronesia, Myanmar (Burma), Mongolia, Nepal, New Caledonia, New Zealand, Palau, Pakistan, Papua New Guinea, French Polynesia, Samoa, American Samoa, Singapore, Sri Lanka, Thailand, Timor-Leste (East Timor), Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Vietnam, the Solomon Islands,

- e) kraje Europy i Azji Centralnej — Armenia, Azerbejdżan, Cypr, Gruzja, Izrael, Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turcja, Turkmenistan, Uzbekistan,
- f) kraje arabskie, do których zaliczono Arabię Saudyjską, Bahrajn, Irak, Jemen, Jordanię, Katar, Kuwejt, Liban, Oman, Palestynę oraz Zjednoczone Emiraty Arabskie;
- 3) **rozwoju społeczeństwa informacyjnego** (telefony, Internet) — przedstawiono według stosowanego przez Bank Światowy podziału świata na kraje o wysokim oraz średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego; kraje grupowane są według wartości dochodu narodowego brutto (DNB) przypadającego na 1 mieszkańca w danym roku, co może powodować różnice w przyporządkowaniu krajów i terytoriów do danej grupy w poszczególnych latach.
- W 2018 r. do krajów o:
- a) **wysokim poziomie rozwoju gospodarczego** zaliczono te kraje, w których wartość DNB na 1 mieszkańca wyniosła 12376 USD i więcej; dotyczy to następujących krajów lub terytoriów: Andora, Antigua i Barbuda, Arabia Saudyjska, Aruba, Australia, Austria, Bahamy, Bahrajn, Barbados, Belgia, Bermudy, Brunei, Chile, Chiny — Specjalny Region Administracyjny Hongkong, Chiny — Specjalny Region Administracyjny Makau, Chiny — Tajwan, Chorwacja, Curaçao, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Grenlandia, Gwinea Równikowa, Guam, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Izrael, Japonia, Kajmany, Kanada, Katar, Korea Południowa, Kuwejt, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Mariany Północne, Monako, Niemcy, Norwegia, Nowa Kaledonia, Nowa Zelandia, Oman, Palau, Panama, Polinezja Francuska, Polska, Portugalia, Portoryko, Rosja, San Marino, Saint Kitts and Nevis, Saint-Martin, Seszele, Singapur, Sint Maarten, Słowacja, Słowenia, Stany Zjednoczone, Szwecja, Szwajcaria, Trynidad i Tobago, Urugwaj, Węgrzy, Wielka Brytania, Włochy, Wyspa Man, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych, Wyspy Normandzkie, Wyspy Owcze, Wyspy Turks i Caicos, Zjednoczone Emiraty Arabskie,
- b) **średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego** zaliczono te kraje, w których wartość DNB na 1 mieszkańca wyniosła 12375 USD i mniej; dotyczy to następujących krajów lub terytoriów, dla których zastosowano dodatkowo podział geograficzny w następującym układzie:
- kraje Afryki Subsaharyjskiej,
 - kraje Ameryki Środkowej i Południowej,
 - kraje Azji Południowej — Afganistan, Bangladesz, Bhutan, Indie, Malediwy, Nepal, Pakistan, Sri Lanka,
 - kraje Azji Wschodniej oraz Pacyfiku — Chiny, Fidżi, Filipiny, Indonezja, Kambodża, Kiribati, Korea Północna, Laos, Malezja, Mikronezja, Mjanma (Birma), Mongolia, Nauru, Papua-Nowa Gwinea, Samoa,
- e) Europe and Central Asia — Armenia, Azerbaijan, Cyprus, Georgia, Israel, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, Uzbekistan,
- f) Arab states which include Saudi Arabia, Bahrain, Iraq, Yemen, Jordan, Qatar, Kuwait, Lebanon, Oman, the Occupied Palestinian Territory and the United Arab Emirates;
- 3) **development of information society** (telephones, the Internet) — are shown in accordance with the division of the World Bank into the countries with high, middle and low income; countries are grouped according to the gross national income (GNI) per capita in a given year, which can cause differences in assigning countries and territories to the relevant group in respective years.
- In 2018 the countries with:
- a) **high income** include those countries where GNI per capita was 12376 USD and more; it concerns the following countries or territories: Andorra, Antigua and Barbuda, Saudi Arabia, Aruba, Australia, Austria, the Bahamas, Bahrain, Barbados, Belgium, Bermuda, Brunei, Chile, China — Hong Kong Special Administrative Region, China — Macao Special Administrative Region, China — Taiwan, Croatia, Curaçao, Cyprus, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Greece, Greenland, Equatorial Guinea, Guam, Spain, the Netherlands, Ireland, Iceland, Israel, Japan, the Cayman Islands, Canada, Qatar, South Korea, Kuwait, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, the Northern Mariana Islands, Monaco, Germany, Norway, New Caledonia, New Zealand, Oman, Palau, Panama, French Polynesia, Poland, Portugal, Puerto Rico, Russia, San Marino, Saint Kitts and Nevis, Saint-Martin, Seychelles, Singapore, Sint Maarten, Slovakia, Slovenia, the United States, Sweden, Switzerland, Trinidad and Tobago, Uruguay, Hungary, the United Kingdom, Italy, the Isle of Man, the Virgin Islands, the Channel Islands, the Faroe Islands, the Turks and Caicos Islands, the United Arab Emirates,
- b) **middle or low income** include those countries where GNI per capita was 12375 USD and less; it concerns the following countries or territories, for which additional geographical division was applied:
- Sub-Saharan Africa's countries,
 - Latin America and Caribbean countries,
 - South Asia countries — Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, the Maldives, Nepal, Pakistan, Sri Lanka,
 - East Asia and the Pacific — China, Fiji, the Philippines, Indonesia, Cambodia, Kiribati, North Korea, Laos, Malaysia, Micronesia, Myanmar (Burma), Mongolia, Nauru, Papua New Guinea, Samoa, American Samoa, Thailand, Timor-Leste (East

- Samoa Amerykańskie, Tajlandia, Timor Wschodni, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wietnam, Wyspy Marshalla, Wyspy Salomona,
- kraje Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej — Algieria, Dżibuti, Egipt, Irak, Iran, Jemen, Jordania, Liban, Libia, Maroko, Syria, Tunezja, Zachodnie Wybrzeże i Strefa Gazy,
- kraje Europy i Azji Centralnej — Albania, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Kosowo, Macedonia Północna, Mołdawia, Rosja, Rumunia, Serbia, Tadżykistan, Turcja, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan;

4) **problematyki gospodarczej** — grupowane są według kontynentów oraz według poziomu rozwoju gospodarczego krajów, tj. w podziale na kraje rozwinięte i rozwijające się gospodarczo. Zakres podmiotowy obu grup, tj. przyporządkowanie konkretnych krajów do każdej grupy jest różne dla poszczególnych zagadnień.

Dla informacji dotyczących **rolnictwa** oraz **produktu krajowego brutto** przyjęto podział świata według kontynentów.

Dla danych dotyczących **przemysłu** przyjęto podział świata według kontynentów, a w przypadku **dynamiki produkcji przemysłowej** również stosowany przez ONZ następujący podział świata na kraje:

- rozwinięte gospodarczo, do których zaliczono kraje: Afryki (Południową Afrykę), Ameryki Północnej (Kanadę i Stany Zjednoczone), Australii i Oceanii (Australię i Nową Zelandię), Azji (Izrael i Japonię) oraz Europy,
- rozwijające się gospodarczo, do których zaliczono pozostałe, poza wyżej wymienionymi, kraje: Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej, Australii i Oceanii oraz Azji.

Dla danych o **handlu zagranicznym** przyjęto, stosowany przez ONZ, następujący podział świata na kraje:

- rozwinięte gospodarczo, do których zaliczono kraje: Ameryki Północnej (Bermudy, Grenlandię, Kanadę i Stany Zjednoczone), Azji i Pacyfiku (Japonię, Australię i Nową Zelandię), Europy (z wyłączeniem krajów Europy Południowo-Wschodniej oraz należących do WNP),
- rozwijające się gospodarczo, do których zaliczono kraje: Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej, Azji (z wyłączeniem Japonii) oraz Oceanii (z wyłączeniem Australii i Nowej Zelandii). Spośród krajów Azji zostały wydzielone następujące obszary: Azja Południowa (Afganistan, Bangladesz, Bhutan, Indie, Iran, Malediwy, Nepal, Pakistan, Sri Lanka); Azja Południowo-Wschodnia (Brunei, Filipiny, Indonezja, Kambodża, Laos, Malezja, Mjanma (Birma), Singapur, Tajlandia, Timor Wschodni, Wietnam); Azja Wschodnia (Chiny wraz ze Specjalnymi Regionami Administracyjnymi — Hongkongiem i Makau, Korea Południowa oraz Mongolia); Azja Zachodnia (Arabia Saudyjska, Bahrajn, Cypr, Irak, Izrael, Jemen, Jordania, Katar, Kuwejt, Liban, Oman, Pale-

Timor), Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wietnam, the Marshall Islands, the Solomon Islands,

- Middle East and North Africa's countries — Algeria, Djibouti, Egypt, Iraq, Iran, Yemen, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Syria, Tunisia, the West Bank and Gaza Strip,
- Europe and Central Asia's countries — Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Montenegro, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Kosovo, North Macedonia (the former Yugoslav Republic of Macedonia), Moldova, Russia, Romania, Serbia, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan;

4) **economic issues** — are grouped by continents as well as according to the economic development level, i.e. into developed countries and developing countries. The subject scope of both groups, i.e. the assignment of specific countries to each group varies according to individual issues.

For information on **agriculture** as well as **gross domestic product** the division of the world by continents was adopted.

For data concerning **industry** the division of the world by continents was adopted; in the case of **industrial production indices** also by the following division of the world used by the UN:

- developed countries to which the countries of: Africa (South Africa), North America (Canada and the United States), Australia and Oceania (Australia and New Zealand), Asia (Israel and Japan) and Europe have been included,
- developing countries to which all the other, not mentioned above, countries of: Africa, Central and South America, Australia and Oceania as well as Asia have been included.

For data on **foreign trade** the following division of the world applied by the UN was adopted:

- developed countries which include: North America (Bermuda, Greenland, Canada and the United States), Asia and Pacific (Japan, Australia, New Zealand), Europe (excluding South-Eastern Europe countries and members of CIS),
- developing countries to which the countries of: Africa, South and Central America, Asia (excluding Japan) as well as Oceania (excluding Australia and New Zealand) have been included. Asian countries have been divided into: Southern Asia (Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, Iran, Maldives, Nepal, Pakistan, Sri Lanka); South-Eastern Asia (Brunei, the Philippines, Indonesia, Cambodia, Laos, Malaysia, Myanmar (Burma), Singapore, Thailand, Timor-Leste (East Timor), Vietnam); Eastern Asia (China with Special Administrative Regions — Hong Kong and Macao, South Korea and Mongolia); Western Asia (Saudi Arabia, Bahrain, Cyprus, Iraq, Israel, Yemen, Jordan, Qatar, Kuwait, Lebanon,

styna, Syria, Turcja, Zjednoczone Emiraty Arabskie),

- Europy Południowo-Wschodniej i Wspólnoty Niepodległych Państw, do których zaliczono: Albanie, Armenię, Azerbejdżan, Białoruś, Bośnię i Hercegowinę, Bułgarię, Czarnogórę, Gruzję, Kazachstan, Kirgistan, Macedonię Północną, Mołdawię, Rosję, Rumunię, Serbię, Tadżykistan, Ukrainę i Uzbekistan.

6. Dane o liczbie pracujących, produkcji przemysłowej oraz wartości dodanej brutto **według rodzajów działalności** podano zgodnie ze Statystyczną Klasyfikacją Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej — NACE Rev. 2.

Pod pojęciem:

- **rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo** rozumie się sekcją **A** o takiej samej nazwie,
- **przemysł** rozumie się następujące sekcje: **B** „Górnictwo i wydobywanie”, **C** „Przetwórstwo przemysłowe”, **D** „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz **E** „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,
- **budownictwo** rozumie się sekcją **F** o takiej samej nazwie,
- **usługi** rozumie się pozostałe rodzaje działalności poza sekcjami wymienionymi powyżej (**A—F**), w tym sekcje: **G** „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, **H** „Transport i gospodarka magazynowa”, a także sekcje **K** „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” i **L** „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

7. Dane o powierzchni i ludności kontynentów podano na podstawie szacunków ONZ.

Dane o **powierzchni krajów** obejmują powierzchnię lądów oraz wód śródlądowych, bez niektórych niezamieszkałych terenów podbiegunowych i wysp.

Dane o **ludności krajów** — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą szacunku na środek danego roku.

Podziału na **terytoria niesamodzielne** dokonano na podstawie „Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

8. **Ludność aktywna zawodowo** obejmuje wszystkie osoby uznane za **pracujące** lub **bezrobotne**, zgodnie z przyjętymi przez MOP definicjami podanymi poniżej.

Do **pracujących** zalicza się osoby, które w badanym okresie wykonywały pracę zarobkową przez przynajmniej 1 godzinę, tzn. prowadziły własną działalność gospodarczą (zatrudniając co najmniej 1 pracownika najemnego), pracowały na własny rachunek, były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego na podstawie stosunku pracy, pomagały bez umownego wynagrodzenia w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej lub uczyły się zawodu otrzymując wynagrodzenie. Osoby, które tymczasowo nie wykonywały pracy z powodu choroby, urlopu wypoczynkowego, macierzyńskiego i rodzicielskiego, strajku, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmo-

Oman, State of Palestine, Syria, Turkey, the United Arab Emirates),

- South-Eastern Europe and the Commonwealth of Independent States (CIS) which include: Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Montenegro, Georgia, Kazakhstan, Kirgizstan, North Macedonia (the former Yugoslav Republic of Macedonia), Moldova, Russia, Romania, Serbia, Tajikistan, Ukraine and Uzbekistan.

6. Data concerning employment, industrial production as well as gross value added have been presented by **kinds of activity**, in accordance with the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE Rev. 2.

The term:

- **agriculture, forestry and fishing** is understood as section **A** of the same name,
- **industry** is understood as the following sections: **B** "Mining and quarrying", **C** "Manufacturing", **D** "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and **E** "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities",
- **construction** is understood as section **F** of the same name,
- **services** is understood as other sections not mentioned above (**A—F**), of which sections: **G** "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles", **H** "Transportation and storage" as well as sections **K** "Financial and insurance activities" and **L** "Real estate activities".

7. Data concerning area and population of continents have been presented on the basis of the UN estimates.

Data on **area of countries** include the land areas as well as the inland waters, excluding some uninhabited polar areas and islands.

Data on **population of countries** — unless otherwise stated — are midyear estimates.

The division into **dependent territories** has been made on the basis of "The official list of names of countries and non-self-governing territories" of the Commission on Standardization of Geographical Names outside the Republic of Poland.

8. **The economically active population** includes all persons acknowledged as **employed** or **unemployed**, in accordance with the definitions adopted by the ILO and presented below.

Employment — the employed are persons who, within a surveyed period, performed paid labour for at least 1 hour, i.e. conducted economic activity (employing at least 1 hired worker), were self-employed, were employed as a hired worker on the basis of a labour contract, assisted (without an agreed wage or salary) in conducting a family business or trained for a profession receiving a wage or salary. Persons who temporarily did not work due to illness, holiday or vacation as well as maternity and parental leave, strike, break in work-

sferycznych są również zaliczone do pracujących, pod warunkiem że zachowały formalny związek z pracodawcą.

Bezrobotni to osoby, które w badanym okresie nie były pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe (zdolne) ją podjąć.

W tabl. 6 zaprezentowano **stopę bezrobocia**, zgodnie z ujednoczoną metodologią stosowaną przez Eurostat, która dotyczy osób w wieku 15–74 lata.

9. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem, prezentowany na podstawie wyników Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia (EU-SILC), obliczono jako udział osób, których roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji jest niższy od granicy ubóstwa w ogólnej liczbie ludności. **Granica ubóstwa** ustalona jest na poziomie 60% mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju. Wysokość granicy ubóstwa podano zarówno w euro, jak i w standardzie siły nabywczej (PPS). Zgodnie z metodologią Eurostatu dane dotyczące dochodu pochodzą z roku poprzedzającego realizację badania.

10. Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych — HICP (tabl. 6) obliczany jest według ujednoczonej metodologii Unii Europejskiej. Przy obliczaniu zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych stosowana jest Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. — COICOP/HICP).

11. Dane o pogłowie bydła i trzody chlewnej dotyczą okresów rocznych kończących się 30 września danego roku, tj. zwierzęta spisane w okresie między 1 października 2016 r. a 30 września 2017 r. są zaliczane do 2017 r.

Produkcję mięsa z uboju podaje się w wadze poubojowej ciepłej; dane nie obejmują podrobów i tłuszczów poubojowych. Dane dotyczą mięsa: wołowego, cielęcego, bawolego, wieprzowego, baraniego, jagnięcego, koziego, końskiego, króliczego, drobiowego i dziczyzny.

12. Dane w zakresie produkcji wyrobów przemysłowych podano w oparciu o Międzynarodową Standardową Klasyfikację Rodzajów Działalności Gospodarczej — Wyd. 4 (ISIC — Statistical Papers Series M, No. 4, Rev. 4) lub o Centralną Klasyfikację Produktów — Wersja 2.1 (CPC — Statistical Papers Series M, No. 77, Ver. 2.1).

Całkowita podaż energii obejmuje sumę ilości poszczególnych nośników energii (pozyskiwanie energii pierwotnej + import – eksport – bunkier), pomniejszoną/powiększoną o saldo zapasów.

Energia pierwotna jest to suma energii zawartej w pierwotnych nośnikach energii, takich jak: węgiel kamienny, węgiel brunatny, torf, łupki bitumiczne, biopaliwa i odpady stałe, ropa naftowa, koncentrat gazowy, biopaliwa ciekłe, gaz ziemny, biopaliwa gazowe, energia wodna, pływów i fal morskich, wiatrowa, słoneczna, jądrowa i geotermalna. Współczynniki przeliczeniowe dla poszczególnych surowców energetycznych podawane są corocznie w publikacji ONZ „Energy Statistics Yearbook”.

Tona oleju ekwiwalentnego (Toe) jest konwencjonalnie ujednoczoną jednostką zdefiniowaną na bazie 1 tony ropy naftowej o wartości kalorycznej netto 41868 kJ na 1 kg.

place activity, adverse atmospheric conditions are also considered as employed, if they had a formal job attachment.

Unemployment — the unemployed are persons who, within a surveyed period, did not work, actively sought work and were prepared (able) to accept work.

In table 6 the **unemployment rate** has been presented according to standardised methodology used by the Eurostat and it concerns persons aged 15–74.

9. At-risk-of-poverty rate, presented on the results of the European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC), is calculated as a percentage of persons with an equivalised disposable income below the at-risk-of-poverty threshold of total population. **At-risk-of-poverty threshold** is set at 60% of the median of equivalised disposable income in a given country. The at-risk-of-poverty threshold has been presented in euro as well as in Purchasing Power Standard (PPS). According to Eurostat's methodology this rate is calculated on the basis of income from the year preceding the one under the survey.

10. Harmonized Index of Consumer Prices — HICP (table 6) is computed according to unified methodology of the European Union. In the compilation of Harmonized Index of Consumer Prices the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 — COICOP/HICP) is applied.

11. Data regarding stocks of cattle and pigs concern annual periods ending on 30th September of the given year, i.e. animals listed in the period between 1st October 2016 and 30th September 2017 are included in 2017.

Production of meat from slaughtered animals is given in post-slaughter warm weight; data do not include post-slaughter pluck and fats. Data concern: beef, veal, buffalo, pork, mutton, lamb, goat, horse, rabbit, poultry and game.

12. Data regarding manufacture of industrial goods have been presented in accordance with the International Standard Industrial Classification of All Economic Activities — Rev. 4 (ISIC — Statistical Papers Series M, No. 4, Rev. 4) or Central Product Classification — Version 2.1 (CPC — Statistical Papers Series M, No. 77, Ver. 2.1).

Total energy supply includes the sum of quantities of individual energy commodities (production of primary energy + imports – exports – bunker) decreased/increased by stock balance.

Primary energy covers the sum of energy from the primary energy commodity: hard coal, brown coal, peat, oil shale, solid biofuels and waste, crude petroleum, natural gas liquids, liquid biofuels, natural gas, biogas, as well as hydro, tidal, wave, wind, solar, nuclear and geothermal energy. Coefficients calculated for individual power raw materials are published annually in the publication “Energy Statistics Yearbook”.

The **tonne of oil equivalent (Toe)** is a conventional standardised unit defined on the basis of a tonne of oil with a net calorific value of 41868 kJ/kg.

Dane o **wydobyciu gazu ziemnego** dotyczą produkcji gazu z pól naftowych i kopalni węgla, użytego jako paliwo lub do dalszej przeróbki. Informacje nie obejmują gazu zużytego do utrzymania ciśnienia i strat przy wydobyciu oraz gazu wyprodukowanego z odpadów przemysłowych lub komunalnych.

Dane o **produkcji miedzi rafinowanej** oraz **cynku** dotyczą produkcji pierwotnej i wtórnej.

Dane o **produkcji energii elektrycznej** dotyczą produkcji brutto elektrowni zawodowych i niezawodowych.

13. Dane dotyczące wartości importu podano na bazie cif, dotyczące wartości eksportu — na bazie fob.

14. Produkt Krajowy Brutto (PKB) — dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dla krajów europejskich (z wyjątkiem państw członkowskich WNP) prezentuje się na podstawie „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej” (ESA 2010), a dla pozostałych krajów (w tym WNP) według metodologii „Systemu Rachunków Narodowych” (SNA 2008).

W tabl. 6 zaprezentowano **produkt krajowy brutto według parytetu siły nabywczej** (PPP — Purchasing Power Parity). Parytety siły nabywczej stanowią rodzaj przeliczników walutowych, które stosuje się w celu przeliczenia wartości ekonomicznych wyrażonych w walutach krajowych na wspólną umowną walutę. Eliminują one wpływ różnic w poziomach cen między państwami uczestniczącymi w badaniu, a tym samym umożliwiają bezpośrednie porównanie wolumenu PKB i jego składowych. Parytety siły nabywczej wylicza się m.in. w ramach programu porównań międzynarodowych prowadzonych przez Unię Europejską i OECD, a także Bank Światowy, stosując koszyk porównywalnych towarów i usług. Wspólną umowną walutą przyjętą w Unii Europejskiej jest standard siły nabywczej (PPS — Purchasing Power Standard), natomiast umowną walutą stosowaną przez Bank Światowy jest dolar międzynarodowy. Wartość jednego PPS lub dolara międzynarodowego równa się liczbie jednostek waluty danego kraju odpowiadającej 1 euro lub 1 dolarowi międzynarodowemu na rynku krajowym, przy uwzględnieniu relacji cen danego kraju do cen pozostałych krajów biorących udział w porównaniu.

Zakres eksportu przyjętego do przeliczeń relacji do PKB jest zgodny z metodologią systemu rachunków narodowych.

15. Wykaz źródeł wykorzystanych przy opracowaniu tablic:

Data on **production of natural gas** concern the production of oil fields and coal mines, used as a fuel or for further processing. Information does not include gas used to maintain pressure and extraction losses as well as gas produced from industrial or municipal waste.

Data regarding **production of refined copper** and **zinc** concern primary and secondary production.

Data regarding **production of electricity** concern the gross production of public and non-public power plants.

13. Data regarding value of imports have been presented on the basis of cif, value of exports — on the basis of fob.

14. Gross Domestic Product (GDP) — data — unless otherwise stated — for European countries (excluding members of CIS) are presented according to the “European System of National and Regional Accounts in European Union” (ESA 2010) and for the other countries (including CIS) — according to the methodology of the “System of National Accounts” (2008 SNA).

In table 6 **gross domestic product** has been presented according to **Purchasing Power Parity** (PPP). Purchasing power parities are types of currency conversion rates that are used to convert economic values expressed in local currencies to a common conventional currency. Through the elimination of differences in price level between all countries taking part in the survey, they enable direct comparison of GDP and its main elements. Purchasing power parities are computed among others in the frames of the international comparisons programme carried out by the European Union, the OECD and also the World Bank, using a basket of comparable goods and services. Purchasing Power Standard (PPS) is a common conventional currency adopted by the European Union, whereas international dollar is used by the World Bank. Value of one PPS or international dollar is equal to the number of units of currency of a given country corresponding to 1 euro or 1 international dollar on the domestic market, taking into account the ratio of prices in a given country to prices in all other countries participating in the comparisons.

The scope of exports adopted to calculate relations to GDP is consistent with the methodology of the system of national accounts.

15. List of sources used in the compilation of the tables:

[1] „Encyclopaedia Britannica”, Inc., <https://www.britannica.com>.

[2] „Calendario Atlante de Agostini 2019”, Istituto Geografico de Agostini, Novara 2018.

[3] „Energy Statistics Yearbook 2016”, UN New York 2018, <https://unstats.un.org/unsd/energy/yearbook>.

[4] „Renewables Information 2018”, IEA/OECD, Paris 2018.

[5] „Coal Information 2019”, IEA/OECD, Paris 2019.

[6] „Natural Gas Information 2019”, IEA/OECD, Paris 2019.

[7] World Steel Association („Steel Statistical Yearbook 2018”, „World Steel in Figures 2019”), <http://www.worldsteel.org>.

[8] „Demographic Yearbook 2017”, <http://unstats.un.org/unsd>.

- [9] „World Population Prospects, The 2019 Revision Population Database”, United Nations — DESA/Population Division, <http://esa.un.org/wpp>.
- [10] „Eurostat’s Database”, <http://ec.europa.eu/eurostat>.
- [11] „OECD. Stat”, <http://stats.oecd.org/Index.aspx>.
- [12] „FAO. Statistical Databases”, <http://faostat.fao.org>.
- [13] United Nations Statistics Division — „Monthly Bulletin of Statistics Online”, <http://unstats.un.org/unsd/mbs>.
- [14] „U.S. Geological Survey Minerals Yearbook”, <http://minerals.usgs.gov/minerals/pub/myb.html>.
- [15] „The World Bank Database”, <http://data.worldbank.org>.
- [16] „International Telecommunication Union”, <http://www.itu.int/ITU-D/icteye/Indicators/Indicators.aspx#>.
- [17] „United Nations Commodity Trade Statistics Database”, <http://comtrade.un.org>.
- [18] „United Nations Statistics Division — National Accounts Main Aggregates Database”, <http://unstats.un.org/unsd/snaama>.
- [19] „United Nations Economic Commission for Europe — Statistical Database”, <http://w3.unece.org/PXWeb/en>.
- [20] „ILOSTAT Database”, <http://www.ilo.org/ilostat>.
- [21] United Nations Statistics Division — „Industrial Commodity Statistics Database”, <https://unstats.un.org/unsd/industry>.
- [22] U.S. National Minerals Information Center — „Mineral Commodity Summaries 2018”, <https://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/mcs/2018>.
- [23] Statista, Inc., <https://www.statista.com/statistics/271651/global-production-of-the-chemical-fiber-industry/>.

TABL. 1 (590). NIEKTÓRE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE ŚWIATA^a
 SELECTED INDICES OF SOCIO-ECONOMIC WORLD DEVELOPMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2018	SPECIFICATION
LUDNOŚĆ NA 1 km ² (gęstość zaludnienia) POPULATION DENSITY PER 1 km ²					
ŚWIAT	50,3	53,5	56,7	58,7	WORLD
regiony bardziej rozwinięte	24,6	25,1	25,6	25,8	more developed regions
regiony mniej rozwinięte	65,8	70,6	75,6	78,6	less developed regions
Afryka	30,9	35,1	39,9	43,0	Africa
Ameryka Północna ^b	17,5	18,4	19,1	19,5	North America ^b
Ameryka Środkowa i Południowa	27,7	29,4	31,0	31,9	Central and South America
Australia i Oceania ^c	4,0	4,3	4,7	4,9	Australia and Oceania ^c
Azja ^d	128	136	143	147	Asia ^d
Europa ^e	32,9	33,3	33,6	33,7	Europe ^e
LUDNOŚĆ W WIEKU 15—64 LATA W % OGÓŁU LUDNOŚCI POPULATION AGED 15—64 IN % OF TOTAL POPULATION					
ŚWIAT	64,6	65,5	65,6	.	WORLD
regiony bardziej rozwinięte	67,7	67,4	66,0	.	more developed regions
regiony mniej rozwinięte	63,9	65,0	65,5	.	less developed regions
Afryka	54,8	55,2	55,5	.	Africa
Ameryka Północna ^b	67,0	67,1	66,3	.	North America ^b
Ameryka Środkowa i Południowa	63,8	65,5	66,6	.	Central and South America
Australia i Oceania ^c	64,9	65,2	64,6	.	Australia and Oceania ^c
Azja ^d	66,1	67,4	67,9	.	Asia ^d
Europa ^e	68,2	68,2	66,6	.	Europe ^e
LUDNOŚĆ AKTYWNA ZAWODOWO w mln — szacunki MOP ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION in millions — ILO estimates					
ŚWIAT	3001	3177	3364	3478	WORLD
Afryka	344	391	445	484	Africa
Ameryka Północna	170	176	180	185	North America
Ameryka Środkowa i Południowa	253	277	301	314	Central and South America
Azja (bez krajów Azji Centralnej i krajów arabskich) i kraje Pacyfiku	1788	1861	1948	1996	Asia (excluding Central Asia countries and the Arab states) and the Pacific
Europa i Azja Centralna	413	429	438	442	Europe and Central Asia
Kraje arabskie	34,1	44,0	52,5	56,9	Arab states
ABONENCI TELEFONII STACJONARNEJ ^f NA 1000 LUDNOŚCI FIXED LINE TELEPHONE ^f SUBSCRIBERS PER 1000 POPULATION					
ŚWIAT	193	177	142	127	WORLD
Kraje o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego	507	474	417	398	Countries of high economic level
Kraje o średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego	128	118	88,9	74,2	Countries of middle and low economic level
Afryka Subsaharyjska	14,7	14,7	10,7	8,3	Sub-Saharan Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	175	179	174	162	Central and South America
Azja Południowa	39,0	28,6	19,6	15,9	South Asia
Azja Wschodnia i kraje Pacyfiku	207	184	128	111	East Asia and the Pacific
Bliski Wschód i Afryka Północna	142	160	145	153	Middle East and North Africa
Europa i Azja Centralna	238	253	205	.	Europe and Central Asia

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 735. b, d, e Łącznie z: b — Bermudami, Grenlandią oraz Saint-Pierre i Miquelon, d — europejską częścią Turcji, e — azjatycką częścią Rosji. c Bez Hawajów zaliczonych do Ameryki Północnej. f Standardowe łącza główne.

a See general notes, item 5 on page 735. b, d, e Including: b — Bermuda, Greenland and Saint Pierre and Miquelon, d — the European part of Turkey, e — the Asian part of Russia. c Excluding Hawaii which is included in North America. f Standard main lines.

TABLE 1 (590). NIEKTÓRE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE ŚWIATA^a (cd.)
 SELECTED INDICES OF SOCIO-ECONOMIC WORLD DEVELOPMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2018	SPECIFICATION
ABONENCI TELEFONII RUCHOMEJ NA 1000 LUDNOŚCI MOBILE TELEPHONE SUBSCRIBERS PER 1000 POPULATION					
ŚWIAT	338	761	974	1049	WORLD
Kraje o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego	837	1093	1233	1260	Countries of high economic level
Kraje o średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego	235	695	924	1008	Countries of middle and low economic level
Afryka Subsaharyjska	120	446	755	774	Sub-Saharan Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	424	957	1105	1009	Central and South America
Azja Południowa	77,0	584	761	868	South Asia
Azja Wschodnia i kraje Pacyfiku	280	696	1010	1196	East Asia and the Pacific
Bliski Wschód i Afryka Północna	221	810	1000	1047	Middle East and North Africa
Europa i Azja Centralna	606	1225	1270	1294	Europe and Central Asia
UŻYTKOWNICY INTERNETU NA 1000 LUDNOŚCI INTERNET USERS PER 1000 POPULATION					
ŚWIAT	157	288	417	497^b	WORLD
Kraje o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego	586	721	798	850 ^b	Countries of high economic level
Kraje o średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego	68,9	201	343	430 ^b	Countries of middle and low economic level
Afryka Subsaharyjska	20,3	70,0	207	254 ^b	Sub-Saharan Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	161	342	538	625 ^b	Central and South America
Azja Południowa	25,6	72,2	162	301 ^b	South Asia
Azja Wschodnia i kraje Pacyfiku	83,1	290	443	512 ^b	East Asia and the Pacific
Bliski Wschód i Afryka Północna	86,2	208	432	512 ^b	Middle East and North Africa
Europa i Azja Centralna	125	356	588	666 ^b	Europe and Central Asia
PRODUKCJA ROLNICZA (ceny stałe) — 2005=100 AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices) — 2005=100					
ŚWIAT	100	114	127	128^c	WORLD
Afryka	100	117	132	131 ^c	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	100	113	124	126 ^c	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	100	109	115	120 ^c	of which North America
Australia i Oceania	100	99	114	111 ^c	Australia and Oceania
Azja	100	118	133	135 ^c	Asia
Europa	100	103	111	113 ^c	Europe
PRODUKCJA ŻYWNOSCI NA 1 MIESZKAŃCA (ceny stałe) — 2005=100 FOOD PRODUCTION PER CAPITA (constant prices) — 2005=100					
ŚWIAT	100	108	113	113^c	WORLD
Afryka	100	104	103	99 ^c	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	100	108	113	113 ^c	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	100	106	108	112 ^c	of which North America
Australia i Oceania	100	93	98	94 ^c	Australia and Oceania
Azja	100	112	120	120 ^c	Asia
Europa	100	103	110	111 ^c	Europe

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 735. b 2017 r. c 2016 r.
 a See general notes, item 5 on page 735. b 2017. c 2016.

TABLE 1 (590). NIEKTÓRE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE ŚWIATA^a (cd.)
 SELECTED INDICES OF SOCIO-ECONOMIC WORLD DEVELOPMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2018	SPECIFICATION
ZBIORY ZBÓŻ w mln t PRODUCTION OF CEREALS in million tonnes					
ŚWIAT	2266,2	2466,5	2795,5	2980,2^b	WORLD
Afryka	141,8	166,6	183,9	201,4 ^b	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	574,5	634,2	722,7	765,4 ^b	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	417,4	446,9	485,2	496,4 ^b	of which North America
Australia i Oceania	35,3	34,5	38,3	51,0 ^b	Australia and Oceania
Azja	1087,2	1225,7	1346,9	1441,2 ^b	Asia
Europa	427,5	405,5	503,7	521,1 ^b	Europe
PRODUKCJA MIĘSA Z UBOJU^c w mln t PRODUCTION OF MEAT FROM SLAUGHTERED ANIMALS ^c in million tonnes					
ŚWIAT	260,3	294,6	324,4	334,2^b	WORLD
Afryka	13,6	16,4	18,7	19,4 ^b	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	83,6	92,5	99,3	104,0 ^b	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	44,3	46,4	47,7	50,3 ^b	of which North America
Australia i Oceania	5,8	5,9	7,0	6,4 ^b	Australia and Oceania
Azja	105,5	123,2	138,2	141,7 ^b	Asia
Europa	51,9	56,6	61,3	62,8 ^b	Europe
PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA (ceny stałe) — 2000=100 INDUSTRIAL PRODUCTION (constant prices) — 2000=100					
ŚWIAT	108	117^d	.	.	WORLD
kraje rozwinięte gospodarczo	103	110 ^d	.	.	developed countries
kraje rozwijające się gospodarczo	121	134 ^d	.	.	developing countries
w tym:					of which:
Ameryka Północna	105	110 ^d	.	.	North America
Ameryka Środkowa i Południowa	112	123 ^d	.	.	Central and South America
Australia i Oceania	108	110 ^d	.	.	Australia and Oceania
Azja	111	123 ^d	.	.	Asia
w tym Azja bez Izraela i Japonii	126	142 ^d	.	.	of which Asia excluding Israel and Japan
Europa	105	113 ^d	.	.	Europe
CAŁKOWITA PODAŻ ENERGII^e NA 1 MIESZKAŃCA w GJ TOTAL ENERGY SUPPLY ^e PER CAPITA in GJ					
ŚWIAT	71	75	75	74^f	WORLD
Afryka	26	27	27	27 ^f	Africa
Ameryka Południowa	51	56	58	57 ^f	South America
Ameryka Północna i Środkowa	230	207	199	195 ^f	North and Central America
Australia i Oceania	171	174	165	168 ^f	Australia and Oceania
Azja	46	57	61	60 ^f	Asia
Europa	154	152	141	143 ^f	Europe
ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ NA 1 MIESZKAŃCA w kWh CONSUMPTION OF ELECTRICITY PER CAPITA in kWh					
ŚWIAT	2809	3090	3292	3331^f	WORLD
Afryka	610	652	660	660 ^f	Africa
Ameryka Południowa	2218	2602	2783	2795 ^f	South America
Ameryka Północna i Środkowa	10155	9927	9543	9498 ^f	North and Central America
Australia i Oceania	8918	8326	7698	7703 ^f	Australia and Oceania
Azja	1675	2185	2672	2750 ^f	Asia
Europa	6527	6665	6439	6492 ^f	Europe

a, e Patrz uwagi ogólne: a — ust. 5 na str. 735, e — ust. 12 na str. 739. b 2017 r. c W wadze poubojowej cieplej. d 2007 r. f 2016 r.

a, e See general notes: a — item 5 on page 735, e — item 12 on page 739. b 2017 r. c In post-slaughter warm weight. d 2007. f 2016.

TABLE 1 (590). NIEKTÓRE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE ŚWIATA^a (cd.)
SELECTED INDICES OF SOCIO-ECONOMIC WORLD DEVELOPMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2018	SPECIFICATION
IMPORT^b					
IMPORTS^b					
Ceny bieżące — mld USD Current prices — bn USD					
ŚWIAT	10599,7	15162,8	16418,7	19475,6	WORLD
Kraje rozwinięte gospodarczo	6904,2	8632,8	8888,9	10486,3	Developed countries
Ameryka Północna	2051,4	2363,9	2738,8	3078,6	North America
Azja i kraje Pacyfiku (Japonia, Australia i Nowa Zelandia)	660,7	918,3	884,9	1019,1	Asia and the Pacific (Japan, Australia and New Zealand)
Europa (bez krajów Europy Południowo-Wschodniej i WNP)	4192,0	5350,7	5265,3	6388,6	Europe (excluding South-Eastern Europe countries and CIS)
Kraje rozwijające się gospodarczo:					Developing countries:
Afryka	242,3	457,2	522,7	554,8	Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	518,3	867,9	1017,6	1085,6	Central and South America
Azja Południowa	232,4	485,0	554,2	694,4	Southern Asia
Azja Południowo-Wschodnia	599,8	952,1	1097,4	1434,1	South-Eastern Asia
Azja Wschodnia	1416,8	2521,9	2894,1	3658,6	Eastern Asia
Azja Zachodnia	403,8	710,6	962,1	923,9	Western Asia
Oceania	11,2	17,0	16,9	20,0	Oceania
Europa Południowo-Wschodnia i WNP	271,0	518,3	464,8	618,0	South-Eastern Europe countries and CIS
Ceny stałe — 2000=100 Constant prices — 2000=100					
ŚWIAT	131	154	179	198	WORLD
w tym:					of which:
Kraje rozwinięte gospodarczo	123	130	149	165	Developed countries
Ameryka Północna	124	124	147	161	North America
Azja i kraje Pacyfiku (Japonia, Australia i Nowa Zelandia)	124	131	151	162	Asia and the Pacific (Japan, Australia and New Zealand)
Europa (bez krajów Europy Południowo-Wschodniej i WNP)	121	133	149	168	Europe (excluding South-Eastern Europe countries and CIS)
Kraje rozwijające się gospodarczo:					Developing countries:
w tym:					of which:
Afryka	141	205	302	321	Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	114	126	130	85	Central and South America
Azja Południowa	189	343	256	327	Southern Asia
Azja Południowo-Wschodnia	144	184	234	277	South-Eastern Asia
Azja Wschodnia	171	251	294	353	Eastern Asia
Azja Zachodnia	154	216	315	294	Western Asia
EKSPORT^b					
EXPORTS^b					
Ceny bieżące — mld USD Current prices — bn USD					
ŚWIAT	10363,5	15125,5	16242,6	18940,5	WORLD
Kraje rozwinięte gospodarczo	6173,5	8005,4	8238,1	9680,2	Developed countries
Ameryka Północna	1272,2	1671,5	1914,1	2115,7	North America
Azja i kraje Pacyfiku (Japonia, Australia i Nowa Zelandia)	722,8	1013,7	846,8	1035,0	Asia and the Pacific (Japan, Australia and New Zealand)
Europa (bez krajów Europy Południowo-Wschodniej i WNP)	4178,5	5320,2	5477,2	6529,5	Europe (excluding South-Eastern Europe countries and CIS)
Kraje rozwijające się gospodarczo:					Developing countries:
Afryka	300,8	519,3	396,3	421,8	Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	563,4	870,6	898,8	1041,4	Central and South America
Azja Południowa	187,2	369,4	394,7	419,2	Southern Asia
Azja Południowo-Wschodnia	653,9	1048,4	1157,1	1446,7	South-Eastern Asia
Azja Wschodnia	1538,1	2717,2	3567,1	4000,7	Eastern Asia
Azja Zachodnia	553,8	916,5	974,3	1123,2	Western Asia
Oceania	7,4	10,6	13,6	17,1	Oceania
Europa Południowo-Wschodnia i WNP	385,2	668,1	602,7	790,1	South-Eastern Europe countries and CIS

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 735. b Dane dla regionów świata podano z wyłączeniem reeksportu państw lub obszarów wchodzących w skład danego regionu.

a See general notes, item 5 on page 735. b The regional totals have been adjusted to exclude the re-exports of countries or areas comprising each region.

TABLE 1 (590). NIEKTÓRE WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE ŚWIATA^a (dok.)
 SELECTED INDICES OF SOCIO-ECONOMIC WORLD DEVELOPMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2018	SPECIFICATION
EKSPORT ^b (dok.) EXPORTS ^b (cont.)					
Ceny stałe — 2000=100 Constant prices — 2000=100					
ŚWIAT	133	169	206	226	WORLD
w tym:					of which:
Kraje rozwinięte gospodarczo	117	132	150	165	Developed countries
Ameryka Północna	106	121	142	153	North America
Azja i kraje Pacyfiku (Japonia, Australia i Nowa Zelandia)	127	150	154	172	Asia and the Pacific (Japan, Australia and New Zealand)
Europa (bez krajów Europy Południowo-Wschodniej i WNP)	120	133	152	168	Europe (excluding South-Eastern Europe countries and CIS)
Kraje rozwijające się gospodarczo:					Developing countries:
w tym:					of which:
Afryka	170	284	302	329	Africa
Ameryka Środkowa i Południowa	143	190	318	361	Central and South America
Azja Południowa	175	220	197	212	Southern Asia
Azja Południowo-Wschodnia	154	204	241	277	South-Eastern Asia
Azja Wschodnia	197	337	452	501	Eastern Asia
Azja Zachodnia	168	229	242	275	Western Asia
PRODUKT KRAJOWY BRUTTO ^c GROSS DOMESTIC PRODUCT ^c					
Ceny bieżące Current prices					
Ogółem w mld USD Total in bn USD					
ŚWIAT	47550,1	66145,6	74757,3	80505,5^d	WORLD
Afryka	1128,7	1966,5	2294,0	2215,9 ^d	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	17070,4	21951,4	25261,0	26900,6 ^d	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	14212,7	16613,9	19780,2	21141,6 ^d	of which North America
Australia i Oceania	899,8	1480,3	1470,1	1657,9 ^d	Australia and Oceania
Azja	12338,7	20893,0	26598,2	29478,0 ^d	Asia
Europa	16112,5	19854,4	19133,9	20253,1 ^d	Europe
Na 1 mieszkańca w USD Per capita in USD					
ŚWIAT	7270	9508	10128	10665^d	WORLD
Afryka	1222	1877	1923	1766 ^d	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	19223	23370	25590	26752 ^d	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	43392	48447	55563	58531 ^d	of which North America
Australia i Oceania	27046	40723	37450	41037 ^d	Australia and Oceania
Azja	3113	4982	6018	6545 ^d	Asia
Europa	22012	26868	25763	27222 ^d	Europe
Ceny stałe — 2010=100 Constant prices — 2010=100					
ŚWIAT	88	100	115	121^d	WORLD
Afryka	78	100	116	122 ^d	Africa
Ameryka Północna, Środkowa i Południowa	93	100	111	114 ^d	North, Central and South America
w tym Ameryka Północna	95	100	111	116 ^d	of which North America
Australia i Oceania	88	100	115	121 ^d	Australia and Oceania
Azja	78	100	126	138 ^d	Asia
Europa	94	100	106	110 ^d	Europe

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 735. b Dane dla regionów świata podano z wyłączeniem reeksportu państw lub obszarów wchodzących w skład danego regionu. c Na podstawie SNA 1993. d 2017 r.

a See general notes, item 5 on page 735. b The regional totals have been adjusted to exclude the re-exports of countries or areas comprising each region. c According to the 1993 SNA. d 2017.

Źródło — Source: [3], [9], [12], [13], [15], [17], [18], [20].

TABLE 2 (591). ZBIORY I PRODUKCJA ŚWIATOWA WYBRANYCH ARTYKUŁÓW ROLNYCH
WORLD PRODUCTION OF SELECTED AGRICULTURAL PRODUCTS

ARTYKUŁY ROLNE	2010	2015	2017	AGRICULTURAL PRODUCTS
	w mln t	in million tonnes		
Pszenica	640	752	772	Wheat
Żyto	11,9	13,8	13,7	Rye
Jęczmień	123	147	147	Barley
Owies	19,7	23,3	25,9	Oats
Kukurydza	852	1052	1135	Maize
Ryż	701	745	770	Rice
Proso	32,8	28,2	28,5	Millet
Sorgo	60,2	66,0	57,6	Sorghum
Ziemniaki	333	377	388	Potatoes
Bataty	106	108	113	Sweet potatoes
Maniok	239	295	292	Cassava
Buraki cukrowe	228	241	301	Sugar beets
Trzcina cukrowa	1683	1872	1842	Sugar cane
Rzepak	59,8	70,2	76,2	Rape
Soja	265	323	353	Soybeans
Słonecznik (ziarno)	31,5	44,3	47,9	Sunflower seeds
Oliwki	20,4	20,6	20,9	Olives
Orzeszki ziemne	43,5	44,4	47,1	Groundnuts in shell
Herbata	4,6	5,8	6,1	Tea
Kawa	8,5	8,9	9,2	Coffee
Ziarno kakaowe	4,3	4,8	5,2	Cocoa beans
Bawełna (ziarno)	43,3	47,0 ^a	.	Cottonseed
Bawełna (włókno)	23,6	26,2 ^a	.	Cotton (lint)
Len (włókno)	0,6	0,7	0,8	Flax fibre and tow
Włókno agawy (sisal)	0,4	0,3	0,2	Sisal
Kauczuk naturalny	10,8	13,3	14,3	Natural rubber
Tytoń	6,9	6,8	6,5	Tobacco
Warzywa (bez melonów)	924	1056	1094	Vegetables (excluding melons)
Owoce (z melonami)	756	852	866	Fruits (including melons)
Owoce cytrusowe	129	145	147	Citrus fruits
Mięso z uboju ^b	295	327	334	Meat from slaughtered animals ^b
Mleko krowie	602	661	676	Cows' milk
Jaja kurze	64,2	76,7	80,1	Hen eggs
Wełna nieprana	2,0	2,1 ^c	.	Wool, greasy

a 2014 r. b W wadze poubojowej ciepłej. c 2013 r.

a 2014. b In post-slaughter warm weight. c 2013.

Źródło — Source: [12].

TABLE 3 (529). **PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW PRZEMYSŁOWYCH**
 WORLD PRODUCTION OF MAIN INDUSTRIAL PRODUCTS

WYROBY	2010	2015	2018 ^a	PRODUCTS
Energia pierwotna ^b w tys. PJ	533	571	569 ^c	Primary energy ^b in thousand PJ
Węgiel w mln t:				Coal in million tonnes:
kamienny ^d	6512	6907	7010	hard ^d
brunatny	841	824	803	lignite
Ropa naftowa w mln t	3615	3860	3902 ^c	Crude petroleum in million tonnes
Gaz ziemny w tys. PJ	126	139	152	Natural gas in thousand PJ
Rudy (w przeliczeniu na zawartość czystego metalu):				Ores (in terms of pure ingredient):
miedzi w mln t	16,1	19,1	21,0	copper in million tonnes
ołowiu w tys. t	4170	4950	4400	lead in thousand tonnes
cynku w tys. t	12300	13500	13000	zinc in thousand tonnes
srebra w tys. t	23,3	27,0	27,0	silver in thousand tonnes
złota w t	2600	3090	3260	gold in tonnes
Boksyty w mln t	236	299	300	Bauxites in million tonnes
Masło w tys. t	9028	9978 ^e	.	Butter in thousand tonnes
Cukier surowy ^f w mln t	155	177 ^e	.	Raw sugar ^f in million tonnes
Wino w mln t	27,0	29,1 ^e	.	Wine in million tonnes
Piwo ^g w mln t	179	180 ^e	.	Beer ^g in million tonnes
Tarcica ^h w hm ³	376	452	492	Sawnwood ^h in hm ³
Masa celulozowa ⁱ w mln t	128	137	147	Wood pulp ⁱ in million tonnes
Papier i tektura w mln t	392	406	406	Paper and paperboard in million tonnes
Nawozy mineralne lub chemiczne (w przeliczeniu na czysty składnik) w mln t:				Mineral or chemical fertilizers (in terms of pure ingredient) in million tonnes:
azotowe	107	122	120 ^k	nitrogenous
fosforowe	53,1	53,5	55,8 ^k	phosphatic
Włókna chemiczne w mln t:				Chemical fibres in million tonnes:
niecelulozowe	45,2	60,7	66,6	non-cellulosic
celulozowe	4,4	6,1	6,8	cellulosic
Cement w mln t	3280	4100	4100	Cement in million tonnes
Surówka żelaza w mln t	1034	1158	1247	Pig iron in million tonnes
Stal surowa w mln t	1433	1620	1808	Crude steel in million tonnes
Miedź rafinowana w mln t	19,1	22,8	24,1	Refined copper in million tonnes
Aluminium pierwotne w mln t	41,8	57,7	59,8 ^k	Primary aluminium in million tonnes
Ołów w mln t	9,6	10,4	11,6	Refined lead in million tonnes
Cynk w mln t	12,9	13,9	13,2	Zinc in million tonnes
Cyna w tys. t	348	354	341 ^c	Tin in thousand tonnes
Energia elektryczna w TWh	21516	24348	24988 ^e	Electricity in TWh
z elektrowni:				from power plants:
ciepłych	14772	16598	16797 ^c	thermal
wodnych	3524	3978	4152 ^c	hydro
jądrowych	2756	2570	2608 ^c	nuclear
innych ^l	464	1202	1431 ^c	other ^l
Całkowita podaż energii pierwotnej w Mtoe	12876	13672	13761 ^c	Total primary energy supply in Mtoe
w tym ze źródeł odnawialnych	1598	1819	1882 ^c	of which renewables

a Dla części wyrobów dane za 2018 r. wstępne lub szacunkowe. b Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 739. c 2016 r. d Łącznie z węglem podbitumicznym. e 2014 r. f Cukier z buraków cukrowych i trzciny cukrowej. g Tylko piwo z jęczmienia. h Łącznie z podkładami kolejowymi. i Masa celulozowa drzewna inna niż do przerobu chemicznego (sodowa, siarczanowa i siarczynowa). k 2017 r. l Łącznie z energią wiatrową, słoneczną, geotermalną oraz energią pływów i fal morskich.

a For some products data for 2018 provisional or estimated. b See general notes, item 12 on page 739. c 2016. d Including sub-bituminous coal. e 2014. f Sugar from sugar beets and sugar cane. g Beer of barley only. h Including sleepers. i Wood pulp other than this for chemical processing (sodium, sulphate or sulphite). k 2017. l Including wind, solar, geothermal, tide and wave electricity production.

Źródło — Source: [3]—[7], [10]—[12], [14], [21]—[23].

TABL. 4 (593). UDZIAŁ I MIEJSCE POLSKI W ŚWIECIE
POLAND IN THE WORLD

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018 ^a	2010	2015	2018 ^a	SPECIFICATION
	udział w świecie w % in % of the world			miejsce w świecie place in the world			
Powierzchnia	0,2	0,2	0,2	68	69	69	Total area
Ludność	0,6	0,5	0,5	33	36	37	Population
Zbiory: pszenicy	1,5	1,5	1,5 ^b	15	16	16 ^b	Production of: wheat
żyta	23,9	14,6	19,5 ^b	2	3	2 ^b	rye
jęczmienia	2,8	2,0	2,6 ^b	11	14	11 ^b	barley
kukurydzy	0,2	0,3	0,4 ^b	38	30	27 ^b	maize
ziemniaków	2,5	1,7	2,4 ^b	7	10	8 ^b	potatoes
buraków cukrowych	4,4	3,9	5,2 ^b	7	8	6 ^b	sugar beets
Pogłowie: bydła	0,4	0,4	0,4 ^b	46	44	43 ^b	Livestock of: cattle
trzody chlewnej	1,6	1,2	1,2 ^b	9	15	15 ^b	pigs
Produkcja: mięsa z uboju ^c	1,2	1,4	1,5 ^b	15	14	12 ^b	Production of: meat from slaughtered animals ^c
mleka krowiego	2,0	2,0	2,0 ^b	12	13	13 ^b	cows' milk
jaj kurzych	1,0	0,8	0,7 ^b	18	24	24 ^b	hen eggs
Pozyskiwanie energii pierwotnej ^d	0,5	0,5	0,5 ^e	36	34	34 ^e	Production of primary energy ^d
Produkcja wyrobów:							Production of:
węgiel: kamienny ^f	1,2	1,1	0,9	9	10	10	hard coal ^f
brunatny	6,7	7,7	7,3	7	5	4	lignite
cukier surowy ^g	1,0	1,3 ^h	.	20	16 ^h	.	raw sugar ^g
papier i tektura	0,9	1,1	1,2	20	19	19	paper and paperboard
cement	0,5	0,4	0,4 ^e	26	27	27 ^e	cement
stal surowa	0,6	0,6	0,6	19	19	19	crude steel
miedź rafinowana	2,9	2,5	.	9	10	.	refined copper
energia elektryczna	0,7	0,7	0,7 ^e	23	23	24 ^e	electricity
Import — cif (ceny bieżące)	1,2	1,2	1,4	21	20	16	Imports — cif (current prices)
Eksport — fob (ceny bieżące)	1,1	1,2	1,4	24	22	18	Exports — fob (current prices)
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	0,7	0,6	0,7 ^b	24	24	23 ^b	Gross domestic product (current prices)

a Niektóre dane za 2018 r. wstępne lub szacunkowe. b 2017 r. c W wadze poubojowej cieplej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 739. e 2016 r. f Łącznie z węglem podbitumicznym. g Cukier z buraków cukrowych i trzciny cukrowej. h 2014 r.

a Some data for 2018 provisional or estimated. b 2017. c In post-slaughter warm weight. d See general notes, item 12 on page 739. e 2016. f Including sub-bituminous coal. g Sugar from sugar beets and sugar cane. h 2014.

TABL. 5 (594). UDZIAŁ I MIEJSCE POLSKI W EUROPIE
POLAND IN EUROPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018 ^a	2010	2015	2018 ^a	SPECIFICATION
	udział w Europie w % in % of Europe			miejsce w Europie place in Europe			
Powierzchnia	1,4	1,4	1,4	9	9	9	Total area
Ludność	5,2	5,2	5,1	8	8	8	Population
Zbiory: pszenicy	4,7	4,3	4,3 ^b	6	6	6 ^b	Production of: wheat
żyta	27,8	17,9	23,9 ^b	2	3	2 ^b	rye
jęczmienia	4,6	3,2	4,3 ^b	7	8	8 ^b	barley
kukurydzy	2,3	3,0	3,6 ^b	13	10	8 ^b	maize
ziemniaków	7,9	5,4	7,5 ^b	4	6	4 ^b	potatoes
buraków cukrowych	6,6	5,9	7,6 ^b	5	5	4 ^b	sugar beets
Pogłowie: bydła	4,6	4,9	5,1 ^b	8	7	7 ^b	Livestock of: cattle
trzody chlewnej	8,1	6,2	6,1 ^b	4	7	7 ^b	pigs
Produkcja: mięsa z uboju ^c	6,3	7,3	7,9 ^b	6	5	5 ^b	Production of: meat from slaughtered animals ^c
mleka krowiego	5,9	6,0	6,2 ^b	5	6	6 ^b	cows' milk
jaj kurzych	5,9	5,4	5,4 ^b	9	9	9 ^b	hen eggs
Pozyskiwanie energii pierwotnej ^d	2,8	2,8	2,8 ^e	8	6	6 ^e	Production of primary energy ^d
Produkcja wyrobów:							Production of:
węgiel: kamienny ^f	18,4	17,6	14,5	2	2	2	hard coal ^f
brunatny	10,5	11,7	11,4	4	3	3	lignite
cukier surowy ^g	7,4	7,8 ^h	.	4	5 ^h	.	raw sugar ^g
papier i tektura	3,5	4,2	4,6	10	9	9	paper and paperboard
cement	5,9	6,5	6,9 ^e	6	4	4 ^e	cement
stal surowa	2,8	3,4	3,8 ^b	8	8	7 ^b	crude steel
miedź rafinowana	15,3	15,6	.	3	3	.	refined copper
energia elektryczna	3,2	3,4	3,4 ^e	8	7	7 ^e	electricity
Samochody osobowe w użytkowaniu	.	.	.	7	7	7 ^b	Passenger cars in use
Abonenci telefonii stacjonarnej ⁱ	2,5	3,3	2,8 ^b	8	8	7 ^b	Fixed line telephone subscribers ⁱ
Import — cif (ceny bieżące)	3,1	3,4	3,9	9	8	8	Imports — cif (current prices)
Eksport — fob (ceny bieżące)	2,7	3,3	3,6	10	10	9	Exports — fob (current prices)
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	2,4	2,5	2,6 ^b	11	10	10 ^b	Gross domestic product (current prices)

a Niektóre dane za 2018 r. wstępne lub szacunkowe. b 2017 r. c W wadze poubojowej cieplej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 739. e 2016 r. f Łącznie z węglem podbitumicznym. g Cukier z buraków cukrowych i trzciny cukrowej. h 2014 r. i Standardowe łącza główne.

a Some data for 2018 provisional or estimated. b 2017. c In post-slaughter warm weight. d See general notes, item 12 on page 739. e 2016. f Including sub-bituminous coal. g Sugar from sugar beets and sugar cane. h 2014. i Standard main lines.

TABL. 6 (595). POLSKA W UNII EUROPEJSKIEJ W 2018 R.

POLAND IN THE EUROPEAN UNION IN 2018

U w a g a. Dane o ludności oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) odnoszą się do ludności rezydującej (obliczonej według międzynarodowej definicji zamieszkania).

N o t e. Data on population and computation per capita (1000 population etc.) refer to residents (calculated according to international definition of residence).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Unia Europejska (28 krajów) European Union (28 countries)	W tym Of which		SPECIFICATION
		strefa euro (19 krajów) euro area (19 countries)	Polska Poland	
Powierzchnia ^a w tys. km ²	4469,7	2845,2	311,9	Total area ^a in thousand km ²
Ludność (średnioroczna):				Average population:
w milionach	512,9	341,5	38,0	in millions
na 1 km ²	115	120	122	per 1 km ²
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 1 I)	105	105	107	Females per 100 males (as of 1 I)
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,7	9,3	10,2	Live births per 1000 population
Zgony na 1000 ludności	10,4	10,1	10,9	Deaths per 1000 population
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,7	-0,9	-0,7	Natural increase per 1000 population
Odpady komunalne wytworzone ^b :				Municipal waste generated ^b :
w milionach ton	248,7	.	12,0	in million tonnes
na 1 mieszkańca w kg	486	.	315	per capita in kg
Emisja gazów cieplarnianych ^b (w ekwiwalencie CO ₂) w mln t	4323,2	.	413,8	Greenhouse gas emission ^b (in CO ₂ equivalent) in million tonnes
Współczynnik aktywności zawodowej ^{cd} (przeciętne w roku) w %	73,7	73,4	70,1	Activity rate ^{cd} (annual averages) in %
Wskaźnik zatrudnienia ^{cd} (przeciętne w roku) w %	68,6	67,3	67,4	Employment rate ^{cd} (annual averages) in %
Pracujący ^{cd} (przeciętne w roku) w mln	224,4	146,8	16,1	Employment ^{cd} (annual averages) in millions
w tym kobiety	103,7	67,9	7,3	of which women
Pracujący ^e (przeciętne w roku) według rodzajów działalności w %:				Employment ^e (annual averages) by economic activity in %:
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4,4	3,2	10,2	agriculture, forestry and fishing
przemysł i budownictwo	21,7	20,6	31,3	industry and construction
usługi ^f	73,9	76,2	58,5	services ^f
Wydajność pracy ^g — UE-28=100	100,0	106,3	77,7	Labour productivity ^g — EU-28=100
Indeks kosztów zatrudnienia — 2017=100	102,6	102,1	106,7	Labour costs index — 2017=100
Stopa bezrobocia ^{ch} (przeciętne w roku) w %	6,8	8,2	3,9	Unemployment rate ^{ch} (annual averages) in %
mężczyźni	6,6	7,9	3,9	men
kobiety	7,1	8,6	3,9	women
Stopa bezrobocia długotrwałego ^{chi} (przeciętne w roku) w %	2,9	3,8	1,0	Long-term unemployment rate ^{chi} (annual averages) in %
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem ^k w %:				At-risk-of-poverty rate ^k in %:
po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	16,9	17,0	14,8	after social transfers
bez uwzględnienia w dochodach transferów społecznych ^l	25,6	25,0	24,8	before social transfers ^l

a 2016 r.; obszar lądowy łącznie z wodami śródlądowymi; dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b 2017 r. c Dane na podstawie badania siły roboczej. d, h Dane dotyczą osób w wieku: d — 15—64 lata, h — 15—74 lata. e Na podstawie rachunków narodowych. f Obejmują pozostałe rodzaje działalności. g Mierzona produktem krajowym brutto według parytetu siły nabywczej na 1 pracującego w PPS. i Dotyczy bezrobotnych poszukujących pracy 12 miesięcy i więcej. k Na podstawie wyników Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia (EU-SILC); patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 739. l Nie obejmuje transferów społecznych innych niż emerytury i renty rodzinne.

a 2016; land area including inland waters; data were changed in relation to those published in previous edition of the Yearbook. b 2017. c Data based on the Labour Force Survey (LFS). d, h Data concern population aged: d — 15—64, h — 15—74. e According to the national accounts. f Including other kinds of activity. g Gross domestic product according to purchasing power parity per person employed in PPS. i Data concern unemployed persons looking for a job for 12 months and more. k Data based on the results of the European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC); see general notes, item 9 on page 739. l Do not include social transfers other than retirement and survivor pensions.

TABLE 6 (595). POLSKA W UNII EUROPEJSKIEJ W 2018 R. (cd.)
POLAND IN THE EUROPEAN UNION IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Unia Europejska (28 krajów) European Union (28 countries)	W tym Of which		SPECIFICATION
		strefa euro (19 krajów) euro area (19 countries)	Polska Poland	
Struktura spożycia w sektorze gospodarstw domowych (ceny bieżące) w %:				Structure of household's final consumption expenditure (current prices) in %:
żywność i napoje bezalkoholowe	12,1	12,5	16,4	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,9	3,8	5,6	alcoholic beverages, tobacco and narcotics
odzież i obuwie	4,7	4,7	5,3	clothing and footwear
użytkowanie i wyposażenie mieszkania ^a	29,4	29,2	26,2	housing, furnishings and household equipment ^a
zdrowie	3,9	4,4	5,8	health
transport i łączność	15,5	15,6	15,0	transport and communications
rekreacja i kultura	9,1	8,6	8,1	recreation and culture
edukacja	1,2	0,9	1,0	education
restauracje i hotele	8,7	8,9	3,6	restaurants and hotels
inne towary i usługi	11,5	11,3	13,0	miscellaneous goods and services
Studenci uczelni ^b (ISCED 2011, szczebel 5—8) na 10 tys. ludności	387	.	408	Students of higher education institutions ^b (ISCED 2011, 5—8 levels) per 10 thousand population
Młodzież niekontynuująca nauki ^c w %	10,6	11,0	4,8	Early leavers from education and training ^c in %
Wykształcenie osób młodych ^d w %	83,5	82,0	91,2	Youth education attainment level ^d in %
Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu ^e w %	11,1	11,5	5,7	Lifelong learning ^e in %
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową w relacji do produktu krajowego brutto ^f w %	2,06	2,15	1,03	Gross domestic expenditures on research and development activity (R&D) in % of gross domestic product ^f
Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych — 2017=100	101,9	101,8	101,2	Harmonized index of consumer prices — 2017=100
Produkcja artykułów rolnych ^f :				Production of agricultural products ^f :
w milionach ton:				in million tonnes:
zboża	307,1	175,4	31,9	cereals
mięso z uboju ^g	47,7	33,4	5,0	meat from slaughtered animals ^g
mleko krowie	163,2	115,5	13,7	cows' milk
na 1 mieszkańca w kg:				per capita in kg:
zboża	599,9	514,6	840,7	cereals
mięso z uboju ^g	93,2	98,0	131,5	meat from slaughtered animals ^g
mleko krowie	318,9	338,8	360,6	cows' milk

a Łącznie z nośnikami energii i prowadzeniem gospodarstwa domowego. b Dane dotyczą roku akademickiego 2016/17. c—e Dane na podstawie badania siły roboczej; obliczono jako udział w ludności ogółem w danej grupie wieku: c — osób w wieku 18—24 lata z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, które nie kontynuują nauki i nie dokończają się, d — osób w wieku 20—24 lata z wykształceniem co najmniej zasadniczym zawodowym, e — osób w wieku 25—64 lata uczących się i dokończających. f 2017 r. g W wadze poubojowej cieplej.

a Including water, electricity, gas and other fuels as well as routine household maintenance. b Data concern the 2016/17 academic year. c—e Data based on the Labour Force Survey (LFS); calculated as a share in the population of the same age group: c — the population aged 18—24 with at most lower secondary education and not in further education and training, d — the population aged 20—24 having completed at least vocational school, e — the population aged 25—64 participating in education and training. f 2017. g In post-slaughter warm weight.

TABL. 6 (595). **POLSKA W UNII EUROPEJSKIEJ W 2018 R. (cd.)**
POLAND IN THE EUROPEAN UNION IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Unia Europejska (28 krajów) European Union (28 countries)	W tym Of which		SPECIFICATION
		strefa euro (19 krajów) euro area (19 countries)	Polska Poland	
Dynamika produkcji przemysłowej ^a (ceny stałe) — 2017=100	101,1	101,0	105,7	Indices of industrial production ^a (constant prices) — 2017=100
w tym:				of which:
górnictwo i wydobywanie	99,3	95,2	100,5	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	101,5	101,2	105,5	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	99,8	99,2	110,5	electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dynamika produkcji w budownictwie ^a (ceny stałe) — 2017=100	101,8	101,7	119,6	Indices of construction production ^a (constant prices) — 2017=100
Pozyskiwanie energii pierwotnej (wyrażone w oleju ekwiwalentnym) ^{bc} :				Total production of primary energy in oil equivalent ^{bc} :
w milionach ton (Toe)	758,2	443,8	64,0	in million tonnes (Toe)
na 1 mieszkańca w kg (kgoe)	1481	1302	1686	per capita in kg (kgoe)
Zużycie finalne energii (wyrażone w oleju ekwiwalentnym) ^{bc} :				Final energy consumption in oil equivalent ^{bc} :
w milionach ton (Toe)	1122,8	787,2	70,9	in million tonnes (Toe)
na 1 mieszkańca w kg (kgoe)	2193	2310	1868	per capita in kg (kgoe)
Gospodarstwa domowe w % ogółu gospodarstw ^d :				Households in % of total households ^d :
wyposażone w komputery ^{be}	84	84	82	equipped with computers ^{be}
posiadające dostęp do Internetu w domu	89	89	84	having access to the Internet at home
Abonenci telefonii ruchomej na 100 osób ...	122	123	135	Mobile telephone subscribers per 100 persons
Autostrady ^b (stan w końcu roku) w tys. km	.	.	1,6	Total length of motorways ^b (end of the year) in thousand km
Samochody osobowe w użytkowaniu ^b na 1000 ludności	593	Passenger cars in use ^b per 1000 population
Produkcja samochodów osobowych w tys. szt.	16540	.	452	Passenger cars production in thousand units
Import — cif (ceny bieżące) w mld euro ^f :				Imports — cif (current prices) in bn euro ^f :
z krajów UE	3450,6	.	156,5	from EU countries (intra EU)
z krajów spoza UE	1980,8	.	69,2	from non-EU countries (extra EU)

a Dane wyrównane dniami roboczymi. b 2017 r. c Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 739. d Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej jedną osobą w wieku 16—74 lata. e Komputery stacjonarne, przenośne (laptopy) i podręczne (palmtopy). f Według kraju wysyłki.

a Data adjusted by working days. b 2017. c See general notes, item 12 on page 739. d Data concern households with at least one person aged 16—74. e Desktop computers, laptops and handled computers (palmtops). f By country of consignment.

TABL. 6 (595). POLSKA W UNII EUROPEJSKIEJ W 2018 R. (dok.)

POLAND IN THE EUROPEAN UNION IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Unia Europejska (28 krajów) European Union (28 countries)	W tym Of which		SPECIFICATION
		strefa euro (19 krajów) euro area (19 countries)	Polska Poland	
Eksport — fob (ceny bieżące) w mld euro:				Exports — fob (current prices) in bn euro:
do krajów UE	3523,9	.	177,2	to EU countries (intra EU)
do krajów spoza UE	1957,8	.	43,4	to non-EU countries (extra EU)
Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki ^a w eksporcie ogółem w % (SITC Rev. 4)	17,9 ^b	.	8,4	Share of high-tech exports ^a in total exports in % (SITC Rev. 4)
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne ^{cd} w % produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	1,2	.	1,1	Foreign direct investment ^{cd} in % of gross domestic product (current prices)
Nadwyżka (+)/deficyt (-) sektora instytucji rządowych i samorządowych w % produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	-0,7	-0,5	-0,2	Surplus (+)/deficit (-) of the general government sector in % of gross domestic product (current prices)
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w % produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	80,4	85,9	48,9	Debt of the general government sector in % of gross domestic product (current prices)
Produkt krajowy brutto według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS ^e (ceny bieżące)	30960	32730	21940	Gross domestic product according to purchasing power parity per capita in PPS ^e (current prices)
Dynamika (ceny stałe) — 2017=100:				Volume indices of — 2017=100:
produktu krajowego brutto	102,0	101,9	105,1	gross domestic product
spożycia prywatnego	101,6	101,4	104,2	private consumption expenditure
nakładów brutto na środki trwałe	102,5	102,3	108,9	gross fixed capital formation
Wartość dodana brutto (ceny bieżące) według rodzajów działalności w %:				Gross value added (current prices) by economic activity in %:
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,6	1,7	2,4	agriculture, forestry and fishing
przemysł i budownictwo	24,6	24,9	32,7	industry and construction
usługi ^f	73,8	73,4	64,9	services ^f
Relacja do produktu krajowego brutto (ceny bieżące) w %:				Relation to gross domestic product (current prices) in %:
spożycia prywatnego	55,3	53,7	58,1	private consumption expenditure
nakładów brutto na środki trwałe	20,4	20,8	18,2	gross fixed capital formation

a Dotyczy grup produktów: sprzęt lotniczy, komputery — maszyny biurowe, elektronika — telekomunikacja, środki farmaceutyczne, aparatura naukowo-badawcza, maszyny elektryczne, maszyny nonelektryczne, chemikalia, uzbrojenie. b Dane dotyczą eksportu do krajów spoza UE. c Intensywność bezpośrednich inwestycji zagranicznych obliczona jako udział średniej z sumy napływu oraz odpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w produkcie krajowym brutto. d 2017 r. e Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 740. f Obejmują pozostałe rodzaje działalności.

a Data concern groups of products: aerospace, computers — office machines, electronics — telecommunications, pharmacy, scientific instruments, electrical machinery, non-electrical machinery, chemistry, armament. b Data concern only extra EU. c Foreign direct investment intensity computed as a share of average of inward and outward flows in gross domestic product. d 2017. e See general notes, item 14 on page 740. f Including other kinds of activity.

Źródło — Source: [10], [12], [15].

TABL. 7 (596). **POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ ŚWIATA**

TOTAL AREA AND POPULATION OF THE WORLD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w mln km ² Total area in million km ²	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2018	SPECIFICATION
		ludność w mln		population in millions					
ŚWIAT	130,1^a	3700	4458	5327	6143	6957	7380	7631	WORLD
Afryka	29,6	363	476	630	811	1039	1182	1276	Africa
Ameryka Północna	18,7	231	254	280	312	343	357	364	North America
Ameryka Środkowa i Południowa	20,1	287	361	443	522	591	624	642	Central and South America
Australia i Oceania ^b	8,5	19,9	23,2	27,3	31,4	36,9	39,9	41,6	Australia and Oceania ^b
Azja ^c	31,0	2142	2650	3226	3741	4210	4433	4561	Asia ^c
Europa ^d	22,1	657	694	721	726	736	743	746	Europe ^d

a Powierzchnia obejmująca łącznie obszar lądowy i wody śródlądowe; bez stref podbiegunowych i niezamieszkałych wysp. b Bez Hawajów zaliczonych do Ameryki Północnej. c, d Łącznie z: c — europejską częścią Turcji, d — azjatycką częścią Rosji.

a Total surface area, comprising land area and inland waters; excluding Polar Regions and uninhabited islands. b Excluding Hawaii which is included in North America. c, d, Including: c — the European part of Turkey, d — the Asian part of Russia.

Źródło — Source: [8], [9].

TABL. 8 (597). **POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA**

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thousands	na 1 km ² per 1 km ²	
AFRYKA AFRICA				
Algieria Algeria	2381,7	42228	18	Algier El Djazaïr (Algiers)
Angola Angola	1246,7	30810	25	Luanda Luanda
Benin Benin	114,8	11485	100	Porto-Novo ^a Porto-Novo ^a
Botswana Botswana	581,7	2254	4	Gaborone Gaborone
Burkina Faso Burkina Faso	270,8	19751	73	Wagadugu Ouagadougou
Burundi Burundi	27,8	11175	402	Bużumbura ^b Bujumbura ^b
Czad Chad	1284,0	15478	12	Ndżamena N'Djamena
Demokratyczna Republika Konga Democratic Republic of the Congo	2345,4	84068	36	Kinszaa Kinshasa
Dżibuti Djibouti	23,2	959	41	Dżibuti Djibouti
Egipt Egypt	1010,4	98424	97	Kair Cairo
Erytrea Eritrea	121,1	3453	29	Asmara Asmara
Eswatini (Suazi) Eswatini (Swaziland)	17,4	1136	65	Mbabane ^c Mbabane ^c
Etiopia Ethiopia	1063,7	109224	103	Addis Abeba Addis Ababa
Gabon Gabon	267,7	2119	8	Libreville Libreville
Gambia Gambia (The Gambia)	11,6	2280	197	Bandżul Banjul
Ghana Ghana	238,5	29767	125	Akra Accra
Gwinea Guinea	245,9	12414	50	Konakry Conakry
Gwinea Bissau Guinea-Bissau	36,1	1874	52	Bissau Bissau
Gwinea Równikowa Equatorial Guinea	28,1	1309	47	Malabo Malabo

a Rzeczywistą stolicą jest Kotonu. b Nową stolicą jest Gitega. c Stolica administracyjna; siedzibą parlamentu i króla jest Lobamba.

a De facto capital is Cotonou. b The new capital is Gitega. c The administrative capital; the legislative and royal capital is Lobamba.

TABL. 8 (597). POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA (cd.)

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
AFRYKA (dok.) AFRICA (cont.)				
Kamerun Cameroon	476,4	25216	53	Jaunde Yaoundé
Kenia Kenya	592,0	51393	87	Nairobi Nairobi
Komory Comoros	1,9	832	438	Moroni Moroni
Kongo Congo	342,0	5244	15	Brazzaville Brazzaville
Lesotho Lesotho	30,4	2108	69	Maseru Maseru
Liberia Liberia	99,7	4819	48	Monrovia Monrovia
Libia Libya	1676,2	6679	4	Trypolis Tripoli (Tarābulus)
Madagaskar Madagascar	587,3	26262	45	Antananarywa Antananarivo
Malawi Malawi	118,5	18143	153	Lilongwe ^a Lilongwe ^a
Mali Mali	1241,2	19078	15	Bamako Bamako
Maroko ^b Morocco ^b	439,9	36029	82	Rabat Rabat
Mauretania Mauritania	1030,7	4403	4	Nawakszut Nouakchott
Mauritius Mauritius	2,0	1267 ^c	634 ^c	Port Louis Port Louis
Mozambik Mozambique	799,4	29496	37	Maputo Maputo
Namibia Namibia	824,3	2448	3	Windhuk Windhoek
Niger Niger	1267,0	22443	18	Niamey Niamey
Nigeria Nigeria	923,8	195875	212	Abudża Abuja
Południowa Afryka South Africa	1220,8	57793	47	Pretoria ^d Pretoria (Tshwane) ^d
Rep. Środkowoafrykańska Central African Republic	622,4	4666	7	Bangi Bangui
Rep. Zielonego Przylądka Cape Verde (Cabo Verde)	4,0	544	136	Praia Praia
Rwanda Rwanda	26,4	12302	466	Kigali Kigali
Sahara Zachodnia ^e Western Sahara ^e	252,1	567	2	Al-Ujun Laayoune (El Aaiún)
Senegal Senegal	196,7	15854	81	Dakar Dakar
Seszele Seychelles	0,5	97	194	Victoria Victoria
Sierra Leone Sierra Leone	71,7	7650	107	Freetown Freetown
Somalia Somalia	637,7	15008	24	Mogadyszu Mogadishu
Sudan Sudan	1844,8	41802	23	Chartum Khartoum
Sudan Południowy South Sudan	644,3	10976	17	Dżuba Juba
Tanzania Tanzania	947,3	56313 ^f	59 ^f	Dodoma ^g Dodoma ^g
Togo Togo	56,6	7889	139	Lomé Aaiún
Tunezja Tunisia	163,6	11565	71	Tunis Tunis
Uganda Uganda	241,6	42729	177	Kampala Kampala
Wybrzeże Kości Słoniowej Côte d'Ivoire (Ivory Coast)	322,5	25069	78	Jamuskro ^h Yamoussoukro ^h
Wyspy Świętego Tomasza i Książęca Sao Tome and Principe	1,0	211	211	São Tomé São Tomé
Zambia Zambia	752,6	17352	23	Lusaka Lusaka
Zimbabwe Zimbabwe	390,8	14439	37	Harare Harare

a Stolicą sądowniczą jest Błanyre. b Bez Sahary Zachodniej. c Łącznie z wyspami Agalega, Rodrigues i Saint Brandon. d Stolicą legislacyjną jest Kapsztad, a sądowniczą — Bloemfontein. e Obecnie jest wymieniona na liście terytoriów niesamodzielnych ONZ; przez Polskę traktowana jako terytorium o nierozstrzygniętym statusie międzynarodowym. f Łącznie z Zanzibarem. g, h Siedzibą rządu jest: g — Dar es Salaam, h — Abidżan.

a The judicial capital is Błanyre. b Excluding Western Sahara. c Including Agalega, Rodrigues and Saint Brandon. d The legislative capital is Cape Town and the judicial capital is Bloemfontein. e It is currently placed on the United Nations list of Non-Self-Governing Territories; treated by Poland as territory with undetermined international status. f Including Zanzibar. g, h The executive capital is: g — Dar es Salaam, h — Abidjan.

TABL. 8 (597). POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA (cd.)

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
AMERYKA POŁUDNIOWA SOUTH AMERICA				
Argentyna Argentina	2780,4	44361	16	Buenos Aires Buenos Aires
Boliwia Bolivia	1098,6	11353	10	Sucre ^a Sucre ^a
Brazylia Brazil	8515,8	209469	25	Brasília Brasília
Chile Chile	756,1	18729	25	Santiago Santiago
Ekwador Ecuador	256,4	17084	67	Quito Quito
Gujana Guyana	215,0	779	4	Georgetown Georgetown
Kolumbia Colombia	1141,7	49661	43	Bogota Bogotá
Paragwaj Paraguay	406,8	6956	17	Asunción Asunción
Peru Peru	1285,2	31989	25	Lima Lima
Surinam Suriname	163,8	576	4	Paramaribo Paramaribo
Urugwaj Uruguay	175,0	3449	20	Montevideo Montevideo
Wenezuela Venezuela	916,4	28887	32	Caracas Caracas
AMERYKA PÓLNOČNA I ŚRODKOWA NORTH AND CENTRAL AMERICA				
Antigua i Barbuda Antigua and Bar- buda	0,4	96	240	Saint John's Saint John's
Bahamy Bahamas (The Bahamas)	13,9	386	28	Nassau Nassau
Barbados Barbados	0,4	287	718	Bridgetown Bridgetown
Belize Belize	23,0	383	17	Belmopan Belmopan
Dominika Dominica	0,8	72	90	Roseau Roseau
Dominikana Dominican Republic	48,3	10627	220	Santo Domingo Santo Domingo
Grenada Grenada	0,3	111	370	St. George's St. George's
Gwatemala Guatemala	108,9	17248	158	Gwatemala Guatemala City
Haiti Haiti	27,7	11123	402	Port-au-Prince Port-au-Prince
Honduras Honduras	112,5	9588	85	Tegucigalpa Tegucigalpa
Jamajka Jamaica	11,0	2935	267	Kingston Kingston
Kanada Canada	9984,7	37075	4	Ottawa Ottawa
Kostaryka Costa Rica	51,1	4999	98	San José San José
Kuba Cuba	109,9	11338	103	Hawana Havana
Meksyk Mexico	1964,4	126191	64	Meksyk Mexico City
Nikaragua Nicaragua	130,4	6466	50	Managua Managua
Panama Panama	75,3	4177	55	Panama Panama City
Saint Kitts i Nevis Saint Kitts and Nevis (San Christopher and Nevis)	0,3	52	173	Basseterre Basseterre
Saint Lucia Saint Lucia	0,6	182	303	Castries Castries
Saint Vincent i Grenadyny Saint Vincent and the Grenadines	0,4	110	275	Kingstown Kingstown
Salwador El Salvador	21,0	6421	306	San Salvador San Salvador
Stany Zjednoczone United States	9525,1 ^b	327096	34 ^b	Waszyngton Washington D.C.
Trynidad i Tobago Trinidad and Tobago	5,1	1390	273	Port-of-Spain Port-of-Spain

a Siedzibą rządu i parlamentu jest La Paz. b Łącznie z wodami śródlądowymi (221,8 tys. km²) i Wielkimi Jeziorami (155,6 tys. km²); bez wód przybrzeżnych (109,7 tys. km²) i wód terytorialnych (198,9 tys. km²).

a The administrative capital is La Paz. b Including inland water (area 221.8 thousand km²) and the Great Lakes (area 155.6 thousand km²); excluding coastal water (area 109.7 thousand km²) and territorial water (area 198.9 thousand km²).

TABL. 8 (597). POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA (cd.)

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
AUSTRALIA I OCEANIA AUSTRALIA AND OCEANIA				
Australia Australia	7692,2	24898 ^a	3 ^a	Canberra Canberra
Fidżi Fiji	18,3	883	48	Suva Suva
Kiribati Kiribati	0,8	116	145	Bairiki na atolu Tarawa Bairiki on Tarawa Atoll
Mikronezja Micronesia	0,7	113	161	Palikir Palikir
Nauru Nauru	0,02	11	550	Yaren Yaren
Nowa Zelandia New Zealand	268,1	4743	18	Wellington Wellington
Palau Palau	0,5	18	36	Ngerulmud ^b Ngerulmud ^b
Papua-Nowa Gwinea Papua New Guinea	462,8	8606	19	Port Moresby Port Moresby
Samoa Samoa	2,8	196	70	Apia Apia
Tonga Tonga	0,7	103	147	Nuku'alofa Nuku'alofa
Tuvalu Tuvalu	0,03	12	400	Vaiaku na atolu Funafuti Vaiaku on Funafuti Atoll
Vanuatu Vanuatu	12,2	293	24	Port Vila Vila (Port-Vila)
Wyspy Marshalla Marshall Islands	0,2	58	290	Delap na atolu Majuro Delap-Uliga- -Djarrit on Majuro Atoll
Wyspy Salomona Solomon Islands	30,4	653	21	Honiara Honiara
AZJA ASIA				
Afganistan Afghanistan	652,9	37172	57	Kabul Kabul
Arabia Saudyjska Saudi Arabia	2149,7	33703	16	Rijad Riyadh (Al-Riyād)
Armenia Armenia	29,7	2952	99	Erywań Yerevan
Azerbejdżan Azerbaijan	86,6	9950 ^c	115 ^c	Baku Baku (Baky)
Bahrajn Bahrain	0,8	1569	1961	Manama Manama
Bangladesz Bangladesh	147,6 ^d	161377	1093 ^d	Dhaka Dhaka (Dacca)
Bhutan Bhutan	38,4	754	20	Thimphu Thimphu
Brunei Brunei (Brunei Darussalam)	5,8	429	74	Bandar Seri Begawan Bandar Seri Begwan
Chiny China	9572,9	1427648	149	Pekin Beijing (Peking)
Chiny — Specjalny Region Administracyjny Hongkong China — Hong Kong Special Administrative Region	1,1	7372	6702	Hongkong Hong Kong
Chiny — Specjalny Region Administracyjny Makau China — Macau Special Administrative Region	0,03	632	21067	Makau Macau
Chiny — Tajwan China — Taiwan	36,2	23726	655	Tajpej Taipei (T'ai-pei)
Cypr ^e Cyprus ^e	9,3	1189	128	Nikozyja Nicosia
Filipiny Philippines	300,0	106651	356	Manila Manila
Gruzja ^f Georgia ^f	57,2	4003	70	Tbilisi Tbilisi
Indie India	3166,4	1352642	427	Nowe Delhi New Delhi
Indonezja Indonesia	1910,9	267671	140	Dżakarta Jakarta
Irak Iraq	434,1	38434	88	Bagdad Baghdad
Iran Iran	1628,8	81800	50	Teheran Tehrān

a Łącznie z Wyspą Bożego Narodzenia, Wyspami Kokosowymi i Norfolk. b Miejscowość w stanie Melekeok, do której w 2006 r. przeniesiono stolicę państwa. c Łącznie z Górskim Karabachem. d Łącznie z obszarem rzeczny (8,2 tys. km²). e Dane dotyczą całego Cypru. f Bez Abchazji i Osetii Południowej.

a Including Christmas Island, Cocos Islands and Norfolk Island. b City in State of Melekeok to which in 2006 the capital of the country was moved. c Including Nagorno-Karabakh. d Including river area (8.2 thousand km²). e Data concern the whole Cyprus. f Excluding Abkhazia and South Ossetia.

TABL. 8 (597). POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA (cd.)

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
AZJA (dok.) ASIA (cont.)				
Izrael ^a Israel ^a	21,6	8382	388	Jerozolima ^b Jerusalem (Yerushalayim, Al-Quds) ^b
Japonia Japan	377,9	127202	337	Tokio Tokyo
Jemen Yemen	455,0	28499	63	Sana San'a'
Jordania Jordan	88,8	9965	112	Amman Amman
Kambodża Cambodia	181,0	16250	90	Phnom Penh Phnom Penh
Katar Qatar	11,6	2782	240	Ad-Dauha (Doha) Doha
Kazachstan Kazakhstan	2724,9	18320	7	Nursułtan (Astana) Nur-Sultan (Astana)
Kirgistan Kirgyzstan	200,0	6304	32	Biszkek Bishkek
Korea Południowa South Korea	97,1	51172	527	Seul Seoul (Söul)
Korea Północna North Korea	122,8	25550	208	Pjongjang P'yöngyang
Kuwejt Kuwait	17,8	4137	232	Kuwejt Kuwait (Al-Kuwayt)
Laos Laos	236,8	7062	30	Wientian Vientiane (Viangchan)
Liban Lebanon	10,5	6859	653	Bejrut Beirut (Bayrüt)
Malediwy Maldives	0,3	516	1720	Male Male
Malezja Malaysia	330,3	31528 ^c	95 ^c	Kuala Lumpur ^d Kuala Lumpur ^d
Mjanma (Birma) Myanmar (Burma) ...	676,5	53708	79	Naypyidaw ^e Naypyidaw ^e
Mongolia Mongolia	1564,1	3170	2	Ulan Bator Ulaanbaatar (Ulan Bator)
Nepal Nepal	147,2	28096	191	Katmandu Kathmandu
Oman Oman	310,0	4829	16	Maskat Muscat
Pakistan Pakistan	881,9	212228	241	Islamabad Islamabad
Singapur Singapore	0,7	5757	8224	Singapur Singapore
Sri Lanka Sri Lanka	65,6	21229	324	Sri Dżajawardanapura Kotte ^f Sri Jayawardenepura Kotte ^f
Syria Syria	185,2	16945	91	Damaszek Damascus (Dimashq)
Tadżykistan Tajikistan	142,6	9101	64	Duszanbe Dushanbe
Tajlandia Thailand	513,1	69428	135	Bangkok Bangkok (Krung Thep)
Timor Wschodni Timor-Leste (East Timor)	15,0	1268	85	Dili Dili
Turcja Turkey	785,3	82340	105	Ankara Ankara
Turkmenistan Turkmenistan	491,2	5851	12	Aszchabad Ashgabad
Uzbekistan Uzbekistan	447,4	32476	73	Taszkent Tashkent (Toshkent)
Wietnam Vietnam (Viet Nam)	331,2	95546	288	Hanoi Hanoi
Zjednoczone Emiraty Arabskie United Arab Emirates	83,6	9631	115	Abu Zabi Abu Dhabi
EUROPA EUROPE				
Albania Albania	28,7	2883	100	Tirana Tiranë
Andora Andorra	0,5	77	154	Andora Andorra la Vella
Austria Austria	83,9	8891	106	Wiedeń Vienna
Belgia Belgium	30,5	11482	376	Bruksela Brussels

a Bez Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy. b ONZ nie uznaje Jerozolimy za stolicę Izraela; siedziby niemal wszystkich przedstawicielstw dyplomatycznych znajdują się w Tel Awiwie, części miasta Tel Awiw-Jafa. c Łącznie z Sabahem i Sarawakiem. d, f Siedzibą rządu jest: d — Putrajaya, f — Kolombo. e Stolica oficjalnie proklamowana w 2006 r.

a Excluding the West Bank and Gaza Strip. b The UN does not recognize Jerusalem as the capital of Israel; almost all diplomatic missions have their premises in Tel Aviv, a part of the city of Tel Aviv-Yafo. c Including Sabah and Sarawak. d, f The seat of the government is: d — Putrajaya, f — Colombo. e Officially proclaimed capital in 2006.

TABL. 8 (597). POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE KRAJÓW ŚWIATA (dok.)

TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE COUNTRIES OF THE WORLD (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność w 2018 r. (szacunki na środek roku) Population in 2018 (midyear estimates)		Stolica lub główne miasto Capital or main city
		w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
EUROPA (dok.) EUROPE (cont.)				
Białoruś Belarus (Byelorussia)	207,6	9453	46	Mińsk Minsk
Bośnia i Hercegowina Bosnia and Hercegovina	51,2	3324	65	Sarajewo Sarajevo
Bułgaria Bulgaria	111,0	7052	64	Sofia Sofia
Chorwacja Croatia	56,6	4156	73	Zagrzeb Zagreb
Czarnogóra Montenegro	13,8	628	46	Podgorica Podgorica
Czechy Czech Republic (Czechia)	78,9	10666	135	Praga Prague
Dania Denmark	42,9	5752	134	Kopenhaga Copenhagen
Estonia Estonia	45,2	1323	29	Tallinn Tallinn
Finlandia Finland	390,9	5523 ^a	14 ^a	Helsinki Helsinki
Francja ^b France ^b	544,0	64991	119	Paryż Paris
Grecja Greece	132,0	10522	80	Ateńy Athens
Hiszpania Spain	505,9	46693 ^c	92 ^c	Madryt Madrid
Holandia Netherlands	41,9	17060	407	Amsterdam ^d Amsterdam ^d
Irlandia Ireland	70,3	4819	69	Dublin Dublin
Islandia Iceland	103,0	337	3	Reykjavík Reykjavík
Kosowo Kosovo	10,9	.	.	Prisztina Pristina
Liechtenstein Liechtenstein	0,2	38	190	Vaduz Vaduz
Litwa Lithuania	65,3	2801	43	Wilno Vilnius
Luksemburg Luxembourg	2,6	604	232	Luksemburg Luxembourg
Łotwa Latvia	64,6	1928	30	Ryga Riga
Macedonia Północna North Macedo- nia	25,7	2083	81	Skopje Skopje (Skopije)
Malta Malta	0,3	439	1463	Valletta Valletta
Moldawia Moldova	33,8	4052 ^e	120 ^e	Kiszyniów Chişinău (Kishinyov)
Monako Monaco	0,002	39	19500	Monako Monaco
Niemcy Germany	357,1	83124	233	Berlin Berlin
Norwegia ^f Norway ^f	385,2	5338	14	Oslo Oslo
Polska Poland	312,7	37922	121	Warszawa Warsaw
Portugalia Portugal	92,2	10256	111	Lizbona Lisbon
Rosja Russia	17125,0	145734	9	Moskwa Moscow
Rumunia Romania	238,4	19506	82	Bukareszt Bucharest
San Marino San Marino	0,06	34	567	San Marino San Marino
Serbia Serbia	77,6	8803 ^g	.	Belgrad Belgrade
Słowacja Slovakia	49,0	5453	111	Bratysława Bratislava
Słowenia Slovenia	20,3	2078	102	Lublana Ljubljana
Szwajcaria Switzerland	41,3	8526	206	Berno Bern (Berne)
Szwecja Sweden	447,4	9972	22	Sztokholm Stockholm
Ukraina Ukraine	603,5	44246 ^h	73 ^h	Kijów Kyiv (Kiev)
Watykan Vatican City (Holy See)	0,0004	1	2500	Watykan Vatican City
Węgry Hungary	93,0	9707	104	Budapeszt Budapest
Wielka Brytania (Zjednoczone Królestwo) United Kingdom	242,5	67142	277	Londyn London
Włochy Italy	302,1	60627	201	Rzym Rome (Roma)

a—c, e—h Łącznie z: a — Wyspami Alandzkimi, b — Korsyką, c — Wyspami Kanaryjskimi, Ceutą i Mellilą, e — Nadmniestrzem, f — Svalbard i Jan Mayen, g — Kosowem, h — Krymem. d Siedzibą rządu jest Haga.

a—c, e—h Including: a — Aland Islands, b — Corsica, c — Canary Islands, Ceuta and Melilla, e — Transnistria, f — Svalbard and Jan Mayen, g — Kosovo, h — Crimea. d The seat of the government is the Hague.

Źródło — Source: [1], [9].

TABLE 9 (598). **POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE TERYTORIÓW NIESAMODZIELNYCH**
TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE DEPENDENT TERRITORIES

KRAJE ^a COUNTRIES ^a TERYTORIA NIESAMODZIELNE DEPENDENT TERRITORIES	Polożenie Location	Powierzchnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność Population			Stolica lub główne miasto Capital or main city
			lata years	w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²	
Australia Australia						
Australijskie Terytorium Antarktyczne Australian Antarctic Territory	Antarktyda Antarctica	5897	2017	0,1	0,0	x
Norfolk Norfolk Island	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,04	2017	1,8	51	Kingston Kingston
Wyspa Bożego Narodzenia Christmas Island	Ocean Indyjski Indian Ocean	0,14	2017	1,9	14	Flying Fish Cove Flying Fish Cove
Wyspy Ashmore i Cartiera Ashmore and Cartier Islands		0,01	x	x	x	x
Wyspy Heard i McDonalda Heard and McDonald Islands		0,37	x	x	x	x
Wyspy Kokosowe Cocos (Keeling) Islands		0,01	2017	0,6	39	West Island West Island
Wyspy Morza Koralowego Coral Sea Islands	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,003	x	x	x	x
Dania Denmark						
Grenlandia Greenland	Ameryka Północna North America	2166	2018	55,9	0,0	Nuuk Nuuk (Godthåb)
Wyspy Owczcze Faroe Islands	Europa Europe	1,4	2018	50,5	36	Thorshavn Thorshavn
Francja France						
Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne French Southern and Antarctic Lands	Ocean Indyjski i Antarktyda Indian Ocean and Antarctica	440	2017	0,1	0,0	x
Gujana Francuska French Guiana	Ameryka Południowa South America	83,5	2018	282	3	Kajenna Cayenne
Gwadelupa Guadeloupe	Ameryka Północna North America	1,6	2018	391	240	Basse-Terre Basse-Terre
Majotta Mayotte	Afryka Africa	0,4	2017	257	685	Mamoudzou Mamoudzou
Martynika Martinique	Ameryka Północna North America	1,1	2018	371	329	Fort-de-France Fort-de-France
Nowa Kaledonia New Caledonia	Australia i Oceania Australia and Oceania	18,6	2017	279	15	Numea Noumea
Polinezja Francuska French Polynesia		4,2	2017	276	66	Papeete Papeete
Reunion Reunion	Afryka Africa	2,5	2018	866	346	Saint Denis Saint Denis
Saint-Barthélemy ^b Saint Barthélemy ^b	Ameryka Północna North America	0,02	2015	9,6	458	Gustavia Gustavia
Saint-Martin ^b Saint Martin ^b		0,06	2015	35,7	673	Marigot Marigot
Saint-Pierre i Miquelon Saint Pierre and Miquelon		0,2	2017	5,5	23	Saint-Pierre Saint-Pierre
Wallis i Futuna Wallis and Futuna	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,3	2017	15,7	57	Mata Utu Mata Utu
Wyspa Clippertona Clipperton Island		0,01	x	x	x	x

a Uszeregowane alfabetycznie; dane dotyczą krajów, do których przynależą politycznie poszczególne terytoria niesamodzielne. b Terytorium utworzone w 2007 r.

a In alphabetical order; data concern countries with politically dependent territories. b Territory established in 2007.

TABLE 9 (598). **POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE TERYTORIÓW NIESAMODZIELNYCH (cd.)**
 TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE DEPENDENT TERRITORIES (cont.)

KRAJE ^a COUNTRIES ^a TERYTORIA NIESAMODZIELNE DEPENDENT TERRITORIES	Polożenie Location	Powierz- chnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność Population			Stolica lub główne miasto Capital or main city	
			lata years	w tys. in thou- sands	na 1 km ² per 1 km ²		
Holandia Netherlands							
Aruba Aruba	} Ameryka Południowa South America	0,2	2017	111	617	Oranjestad	Oranjestad
Bonaire ^b Bonaire ^b		0,3	2017	19,2	67	Kralendijk	Kralendijk
Curaçao ^b Curaçao ^b		0,4	2018	160	360	Willemstad	Willemstad
Saba ^b Saba ^b	} Ameryka Północna North America	0,01	2017	2,0	155	The Bottom	The Bottom
Sint Eustatius ^b Sint Eustatius ^b ...		0,02	2017	3,3	155	Oranjestad	Oranjestad
Sint Maarten ^b Sint Maarten ^b ...		0,03	2017	40,5	1192	Philipsburg	Philipsburg
Norwegia Norway							
Jan Mayen Jan Mayen	} Europa Europe	0,4	2017	0,02	0,0	x	
Svalbard Svalbard		61,0	2017	2,8	0,0	Longyearbyen	Long- yearbyen
Wyspa Bouveta Bouvet Island ...	Ocean Atlantycki Atlantic Ocean	0,05	x	x	x	x	
Wyspa Piotra I Peter I Island	Ocean Spokojny Pacific Ocean	0,2	x	x	x	x	
Ziemia Królowej Maud Queen Maud Land	Antarktyda Antarctica	2300	2017	0,04	0,0	x	
Nowa Zelandia New Zealand							
Dependencja Rossa Ross De- pendency	Antarktyda Antarctica	450	x	x	x	x	
Niue Niue	} Australia i Oceania Australia and Oceania	0,3	2011	1,6	6	Alofi	Alofi
Tokelau Tokelau		0,01	2016	1,5	123	x	
Wyspy Cooka Cook Islands		0,2	2016	17,5	74	Avarua	Avarua
Stany Zjednoczone United States							
Baker Baker Island	} Australia i Oceania Australia and Oceania	0,002	x	x	x	x	
Guam Guam		0,6	2016	163	301	Hagåtña	Hagåtña
Howland Howland Island		0,005	x	x	x	x	
Jarvis Jarvis Island		0,005	x	x	x	x	
Johnston Johnston Atoll		} 0,003	x	x	x	x	
Kingman Kingman Reef			x	x	x	x	
Mariany Północne Northern Ma- riana Islands		0,5	2016	55,0	117	Capitol Hill ^c	Capitol Hill ^c
Midway Midway Islands	0,006	2017	0,04	6	x		
Navassa Navassa Island	Ameryka Północna North America	0,005	x	x	x	x	
Palmyra Palmyra Atoll	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,001	2017	0,01	1	x	
Portoryko Puerto Rico	Ameryka Północna North America	9,0	2017	3337	369	San Juan	San Juan

a Uszeregowane alfabetycznie; dane dotyczą krajów, do których przynależą politycznie poszczególne terytoria niesamodzielne. b Terytorium utworzono w 2010 r. w wyniku rozpadu Antyli Holenderskich. c Na wyspie Saipan.

a In alphabetical order; data concern countries with politically dependent territories. b Territory established in 2010 from divided Netherlands Antilles. c Situated on Saipan Island.

TABLE 9 (598). **POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I STOLICE TERYTORIÓW NIESAMODZIELNYCH (dok.)**
TOTAL AREA, POPULATION AND CAPITAL CITIES OF THE DEPENDENT TERRITORIES (cont.)

KRAJE ^a COUNTRIES ^a TERYTORIA NIESAMODZIELNE DEPENDENT TERRITORIES	Polożenie Location	Powierz- chnia w tys. km ² Total area in thousand km ²	Ludność Population			Stolica lub główne miasto Capital or main city
			lata years	w tys. in thou- sand	na 1 km ² per 1 km ²	
Stany Zjednoczone (dok.) United States (cont.)						
Samoa Amerykańskie American Samoa	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,2	2016	55,6	281	Fagatogo ^b Fagatogo ^b
Wake Wake Island		0,01	2017	0,1	14	x
Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych Virgin Islands	Ameryka Północna North America	0,4	2016	97,4	280	Charlotte Amalie Charlotte Amalie
Wielka Brytania United Kingdom						
Akrotiri Akrotiri	Azja (Cypr) Asia (Cyprus)	0,1	x	14,8	93	Episkopi Cantonment Episkopi Cantonment
Dhekelia Dhekelia		0,1	x			x
Anguilla Anguilla	Ameryka Północna North America	0,1	2016	16,8	174	The Valley The Valley
Bermudy Bermuda		0,05	2016	63,8	1190	Hamilton Hamilton
Brytyjskie Terytorium Antarktyczne ^e British Antarctic Territory ^c	Antarktyda Antarctica	1709	2017	0,1	0,0	x
Brytyjskie Terytorium Oceanu Indyjskiego ^d British Indian Ocean Territory ^d	Ocean Indyjski Indian Ocean	0,06	2017	3,0	50	x
Brytyjskie Wyspy Dziewicze British Virgin Islands	Ameryka Północna North America	0,2	2016	30,7	203	Road Town Road Town
Falklandy Falkland Islands	Ameryka Południowa South America	12,2	2016	3,2	0,3	Stanley Stanley
Georgia Południowa i Sandwich Południowy South Georgia and South Sandwich Islands	Ocean Atlantycki Atlantic Ocean	3,9	x	x	x	King Edward Point King Edward Point
Gibraltar Gibraltar	Europa Europe	0,01	2016	34,4	5294	Gibraltar Gibraltar
Guernsey Guernsey		0,1	2016	65,0	828	Saint Peter Port Saint Peter Port
Jersey Jersey		0,1	2016	102	863	Saint Helier Saint Helier
Kajmany Cayman Islands	Ameryka Północna North America	0,3	2016	610,4	232	George Town George Town
Montserrat Montserrat		0,1	2017	5,3	52	Plymouth ^e Plymouth ^e
Pitcairn ^f Pitcairn Islands ^f	Australia i Oceania Australia and Oceania	0,005	2017	0,1	11	Adamstown Adamstown
Turks i Caicos Turks and Caicos Islands	Ameryka Północna North America	0,5	2015	36,7	74	Cockburn Town Cockburn Town
Wyspa Man Isle of Man	Europa Europe	0,6	2016	83,3	146	Douglas Douglas
Wyspa Świętej Heleny, Wyspa Wniebowstąpienia i Tristan da Cunha ^g Saint Helena, Ascension and Tristan da Cunha ^g	Ocean Atlantycki Atlantic Ocean	0,4	2016	5,6	18	Jamestown Jamestown

a Uszeregowane alfabetycznie; dane dotyczą krajów, do których przynależą politycznie poszczególne terytoria niesamodzielne. b Osiem wiosek (w tym Fagatogo i Utulei) jest wspólnie nazywanych Pago Pago. c Obejmuje Orkady Południowe, Szetlandy Południowe oraz część Antarktydy. d Obejmuje wyspy Czagos. e Siedzibą rządu jest Brades. f, g łącznie z wyspami: f — Henderson, Ducie i Oeno, g — Inaccessible, Nightingale i Gough.

a In alphabetical order; data concern countries with politically dependent territories. b Eight villages (including Fagatogo and Utulei) are collectively known as Pago Pago. c The territory includes the South Orkney Islands, the South Shetland Islands and the part of Antarctica. d Including Chagos Archipelago. e The seat of government is Brades. f, g Including islands: f — Henderson, Ducie and Oeno, g — Inaccessible, Nightingale and Gough.

Źródło — Source: [1], [2], [9].

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Kreski oznaczają powtórzenie wyrazów poprzedniego hasła; liczba kresek odpowiada liczbie powtarzających się wyrazów (bez przyimków, zaimków i spójników).

A

Abonament za radio i telewizję 459
Abonenci radiowi 46, 47, 60, 61, 406
— telefonii ruchomej 54, 55, 64, 65, 548, 743, 753
— stacjonarnej (patrz Łącza abonenckie)
— telewizyjni 46, 47, 60, 61, 406
Absolwenci 44, 45, 60, 61, 72—75, 250, 255, 343—345, 349, 354—359, 362—365, 368, 369, 404
Adiunkci 364
Administracja państwowa 135
— publiczna 135
— — i obrona narodo-; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 274, 278, 279, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
— samorządu terytorialnego 135
Administrowanie i działalność wspierająca 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 274, 278, 279, 441, 442, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
Adopcja 174, 392
Adwokaci 188
Agenci 241, 244
Agencje wykonawcze 648, 649
Akcje 621—623
Akt oskarżenia 155—157, 159
Akta 433
Akty notarialne 187, 188
Aktywa 609—612, 614, 625, 634
— nieprodukowane, nabycie pomniejszone o rozdysonowanie 719, 720
— obrotowe przedsiębiorstw 591, 592
— trwałe 609—611
— o wyjątkowej wartości, nabycie pomniejszone o rozdysonowanie 715
Aktywni zawodowo 237, 239, 240, 431
Aktywność ekonomiczna ludności 237—240
Akumulacja brutto 56, 57, 66, 67, 447, 691, 692, 715—717, 719, 720
— —, relacja do produktu krajowego brutto 716
Akumulatory 513
Alimenty 166, 294
Alkohole 572
Aluminium 512, 520, 571, 573, 748
Alumni 199, 200
Ambulatoria 186
Ambulatoryjna opieka zdrowotna 60, 61, 72—75, 379, 380
Amoniak 38, 39, 105, 511
Aparatura naukowo-badawcza 430
Aparaty telefoniczne 513
Apelacje 160, 167, 168
Aplikanci 188
Apteki 46, 47, 186, 383
Archiwa (państwowe) 433
Areszt wojskowy 182
Aresztowani 183
Areszty śledcze 185
Armatura 571
Artykuły dla gospodarstwa domowego (patrz Towary)
— z kamienia 566—569
— z kauczuku 571, 572

Artykuły konsumpcyjne (patrz Towary)
— z miedzi 573
— nieżywnościowe (patrz Towary)
— spożywcze 112, 508, 509
— żywnościowe (patrz Towary)
Aseorszy 158, 164
Asystenci 364
— rodziny 391
— sędziów 164
Autobusy 459, 533, 539, 546
Autostrady 533, 753

B

Badacze (w działalności B+R) 72—75
Badania i rozwój 425, 431
— profilaktyczne 380
Banki 609—611, 617—620
Barki 543
— morskie 540
Barwniki 570
Bary 410, 411, 553
Bataty 747
Bateria zlewozmywakowa 458
Bawelna 571, 747
Baza noclegowa turystyki 62, 63, 72—75, 408—410
Benzyna 459, 510, 517
Bezdomni 196, 393, 394
Bezpieczeństwo publiczne 141—143, 647, 721, 722
Bezrobocie 255—260
Bezrobotni 40, 41, 68—71, 196, 237—240, 255—260
— w szczególnej sytuacji na rynku pracy 255, 257
— zarejestrowani 40, 41, 68—71, 255—257, 260
—, zasiłki 68—71, 255
Białko, wartość energetyczna 317
Biblioteki 46, 47, 60, 61, 186, 402, 433
—, czytelnicy 60, 61, 402, 433
—, księgozbiór 46, 47, 60, 61, 186, 402, 433
—, wypożyczenia 60, 61, 72—75, 402, 433
Bierni zawodowo 237, 239, 240
Bilans monetarnych instytucji finansowych 609—611
— płatniczy 613, 614
Bilanse materiałowe 519, 520
— produktów rolniczych 481, 482
Bilety 459, 538
Biotechnologia 428
Blachy stalowe 512, 520
Boksyty 748
Brona ciągnikowa, zawieszana 449, 450, 460
Broń i amunicja 566—569
Broszury 399, 400
Brulion 459
Budownictwo 40, 41, 52, 53, 56, 57, 64, 65, 76—79, 243, 244, 247, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 425—427, 430, 440, 442, 521—526, 587, 590, 592, 593, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 712, 730, 732, 751, 753, 754
— mieszkaniowe 330—332, 663, 665, 667
Budynki i budowle 447, 522—526, 661, 666—668, 672—674

Budynki gospodarstw rolnych 525, 526
—, kubatura 52, 53, 64, 65, 525, 526
— mieszkalne 52, 53, 64, 65, 332, 335, 336, 523—526, 670, 671
— niemieszkalne 330, 524—526
Budżet państwa 56, 57, 641, 642, 646—649
— środków europejskich 643, 644
Budżety gospodarstw domowych 306—326
— jednostek samorządu terytorialnego 651—653
Buhaje 484
Bułka 456
Buraki 48, 49, 62, 63, 76—79, 448, 456, 468, 472—474, 476, 477, 485, 487, 747, 749, 750
Butadien 511
Bydło 50, 51, 76—79, 448, 451, 468, 473, 478, 479, 484, 485, 487, 749, 750

C

Cebula 456, 477
Cegła 52, 53, 460, 512
Cement 52, 53, 62, 63, 449, 450, 460, 512, 519, 572, 748—750
Centra integracji społecznej 195, 196
— krwiodawstwa i krwiolecznictwa 384
Centralne ogrzewanie 330, 458
Ceny 447—460
— detaliczne towarów i usług 456—459
— gruntów ornych 451
—, relacje 48, 49
— skupu 448
— środków produkcji rolniczej 460
— targowiskowe 451
—, wskaźniki cen 48, 49, 76—79, 274, 287, 317—324, 447, 448, 452—455, 692, 717
Cez, stężenie 112
Chemikalia 510, 511, 536, 562, 574, 577
Chleb 454, 456
Chlor 510
Chłodziarki i zamrażarki 64, 65, 459, 513, 555
Chłopczy 169—171, 173
Chmiel 448, 474, 476
Choroby 221, 222, 267, 385—389
— nowotworowe 221, 388
— psychiczne 221, 389
— układu oddechowego 221, 222, 386, 387
— weneryczne 221, 222, 387
— zakaźne 221, 222, 385—387
— zawodowe 267
Chóry 403
Ciągniki 50—55, 76—79, 449, 450, 460, 483, 514
Cieleta 448, 451, 473, 479, 485, 487
Ciepło w parze lub gorącej wodzie 514
Cło 641
— i inne opłaty importowe 691
Cudzoziemcy 195, 364, 365, 407
Cukier 52, 53, 62, 63, 313, 316, 318—324, 454, 457, 509, 552, 748—750
Cyna 748
Cynk 52, 53, 100, 512, 520, 748

Czas pracy 248, 249
 Czasopisma 400, 401, 433, 455, 459
 Czekolada 313, 316, 318—324, 454,
 457, 555, 572
 Czyny karalne 169—172

Ć

Ćwiczący 414, 415

D

Dachówki ceramiczne 512
 Darowizny nieruchomości 188
 Deficyt sektora instytucji rządowych
 i samorządowych 719, 722, 754
 Dekanaty 199, 200
 Demoralizacja 169, 172
 Dentyści 46, 47, 60, 61, 377, 378
 Depozyty 722
 Diagnostyki laboratoryjnej 377
 Diecezje 199—201
 Dług gwarantowany 646
 — państwowy publiczny 645, 646
 — — —, relacja do produktu krajowego brutto 646
 — sektora instytucji rządowych i samorządowych 722, 757
 — Skarbu Państwa 645, 646
 — zagraniczny 645, 646
 Dobra inwestycyjne 507, 576, 577
 — konsumpcyjne 507
 — zaopatrzeniowe 507
 Docenci 364
 Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego 651, 652
 — budżetu państwa 56, 57, 641
 — — —, relacja do produktu krajowego brutto 646
 — do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych 76—79, 723—726
 — z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie 311
 — pierwotne brutto 723, 724
 — z pracy najemnej 311, 723—726
 — na własny rachunek 311, 723—726
 — sektora instytucji rządowych i samorządowych 718, 720
 — ze świadczeń społecznych 311
 — z własności 718—720, 723, 724
 Dochód gospodarstw domowych 307, 311
 — narodowy brutto 691
 — — netto 691
 — z zagranicy 691
 Domy modlitwy 201
 — i ośrodki kultury 404
 — pracy twórczej 408, 409, 411
 — studenckie 351
 — wycieczkowe 408—412
 — i zakłady pomocy społecznej 393, 394
 Donacja krwi 384
 Dorosli skazani 175—183
 Dorzecza 83—85, 102
 Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja 243, 244, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 266, 268, 271, 273, 275, 276, 277, 435, 440, 442, 452, 503—507, 587, 590, 591, 593, 596, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 708—710, 712, 730, 732
 Dotacje 116, 642, 648—650, 652, 653, 655, 691, 711—714, 719, 720
 — do produktów 691, 711

Dotacje związane z produkcją, pozostałe 711—714
 Drewno 493—495, 497, 498, 510, 514, 536, 566—569, 573
 —, pozyskanie 50, 51, 62, 63, 76—79, 493—495, 498
 Drogi ekspresowe 533
 — publiczne 54, 55, 64, 65, 76—79, 533
 — i szlaki komunikacyjne 99
 — wodne śródlądowe 533
 Drób 112, 312, 315, 448, 454, 456, 473, 478, 479, 485, 487
 Drukarka 326
 Druty i przewody izolowane 513
 Drzewa 111, 116, 490—493
 Drzewostany 490—493
 Duchowni 197, 198, 201
 Dywidendy 634, 641
 Działalność badawcza i rozwojowa 425—431
 — finansowa i ubezpieczeniowa 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 273, 278, 279, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 713
 — innowacyjna (patrz Innowacje w przemyśle)
 — ogólnopństwowa 721, 722
 — profesjonalna, naukowa i techniczna 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 266, 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 713, 731, 733
 — związana z kulturą, rozrywką i rekreacją 243, 245, 247, 249—252, 254, 261, 269, 272, 274, 278, 279, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
 Działy techniki 437
 Dzieci 44, 45, 72—75, 213, 218, 370, 390—394
 Dziedziny B+R 427
 — nauk 367, 427, 428, 431, 432
 — i rodzaje sportu 414—416
 Dzienni opiekunowie dzieci 390
 Dżem 313, 316, 318—324, 454, 457

E

E-administracja 442
 E-handel 442
 Edukacja 44, 45, 60, 61, 243, 245, 247, 249—254, 261, 262, 266, 269, 272, 274, 278, 279, 314, 318—324, 342, 343, 455, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 721, 722, 727, 728, 731, 733, 752
 — i wychowanie 44, 45, 72—75, 194, 342—370
 Egzekucje komornicze 187
 Ekspert 56, 57, 66, 67, 447, 479—482, 515—520, 559—565, 567, 569, 572—575, 577, 691, 692, 745, 746, 749, 750, 754
 —, rozdzielenie według głównych kategorii ekonomicznych 577
 — wyrobów wysokiej techniki 754
 Ekspozycje 402
 Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) 425, 427, 428, 431
 Elektrownie 515, 518, 521

Elektryczne zespoły trakcyjne 537
 Elementy dachowe ceramiczne 512
 Emeryci i renciści 42, 43, 188, 248, 249, 285—289, 306—316
 Emerytury i renty 42, 43, 285—289, 311
 — — —, relacje do wynagrodzeń 285
 Emigracja 40, 41, 207
 Emigranci 224—226
 Emisja gazów cieplarnianych 105, 106, 751
 — zanieczyszczeń powietrza 38, 39, 105, 106
 Energia cieplna 313, 318—324, 455, 514
 — elektryczna 52, 53, 64, 65, 313, 318—324, 336, 455, 458, 514, 518, 744, 748—750
 — — —, odbiorcy 336
 — — —, zużycie 42, 43, 52, 53, 58, 59, 72—75, 336, 518, 744
 — pierwotna (pozyskanie) 748—750, 752
 Etylen 511

F

Farby 511
 Farmaceuci 46, 47, 60, 61, 377, 383
 Fenol 511
 Filharmonie 403
 Filmy 406
 Finanse przedsiębiorstw 581—597
 — publiczne 641—657
 Fizjoterapeuci 377
 Flota morską transportową 54, 55, 540
 Fosforany 449, 450, 460, 570
 Fundacje 193—196
 Fundusze 116, 593, 594, 611—613, 620, 633—635, 642, 649, 650, 652
 — ekologiczne 116
 Funkcjonariusze 141, 142, 185
 — służby więziennej 185

G

Gabinety stomatologiczne 186
 Galerie sztuki 402
 Gastronomia 553
 Gaz 42, 43, 58, 59, 100, 313, 318—324, 330, 333, 334, 336, 455, 458, 508, 516, 517, 535, 748
 —, odbiorcy 336
 —, zużycie 42, 43, 58, 59, 72—75, 336, 516, 517
 Gazety i czasopisma 400, 401, 455, 459
 Gazomierze 513
 Geografia 80—88
 Geograficzna długość, szerokość 80
 Gęstość zaludnienia 40, 41, 68—71, 207, 208, 328, 329, 742, 751, 755—763
 Główne grupowania przemysłowe 507
 Gminy 68—71, 125, 127, 128, 133, 136, 137, 217
 — i miasta na prawach powiatu 68—71, 135—137
 Gospodarka komunalna 647, 654
 — leśna 493—495
 — mieszkaniowa 647, 654
 — rolnicza 468—481
 — wodna 101, 114—116
 Gospodarstwa domowe 42, 43, 56—59, 66, 67, 72—75, 105, 305—328, 336, 516, 518, 612, 753

Gospodarstwa domowe. Mieszkania 305—336
 — — posiadające dostęp do Internetu 327, 753
 — —, prognoza 305
 — —, udział w rezerwach funduszy emerytalnych 726
 — —, wyposażenie 326
 — — zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 714
 — indywidualne w rolnictwie 468—472, 474—479, 481, 483, 723—726
 Gotówka 722
 Górnictwo i wydobywanie 242, 244, 246, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 275—277, 435, 452, 503, 504, 506, 507, 582, 590, 591, 593, 596, 647, 662, 664, 666, 669, 670, 672, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707, 709—711, 730, 732, 753
 Góry, szczyty 82
 Granice Polski 80, 81
 Groch 457
 Grubizna 50, 51, 62, 63, 76—79, 99—121—494, 498
 Grunty 38, 39, 68—71, 76—79, 98, 99
 — leśne 76—79, 98, 99, 489
 — orne 98, 451
 — rolne 98, 99
 — zagospodarowane 38, 39, 99
 — zdewastowane i zdegradowane 38, 39, 68—71, 99
 — zrekultywowane 38, 39, 99, 115
 Gryka 474, 475
 Grzywny 179, 180, 182, 183

H

Handel 56, 57, 66, 67, 76—79, 647
 — detaliczny 588, 663, 665, 667, 671, 674
 — elektroniczny (patrz E-handel)
 — hurtowy 588, 663, 665, 667, 671, 674
 — i gastronomia 551—555
 —; naprawa pojazdów samochodowych 243, 244, 247, 248, 250—252, 261—264, 266, 268, 271, 273, 275—277, 440, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 730, 732
 — zagraniczny 56, 57, 66, 67, 447, 559—577, 745, 746
 Herbata 313, 316, 454, 457, 552, 570, 747
 HIV — zakażenia 385
 Holowniki 543
 Hospicja 380, 381
 Hotele 408, 409, 411
 Hotele 408—412, 524—526

I

Igrzyska olimpijskie 416
 — paraolimpijskie 416
 Imigracja 40, 41, 207
 Imigranci 224—226
 Import 56, 57, 66, 67, 447, 515—520, 559—566, 568, 570, 571, 574—576, 613, 691, 692, 745, 749, 750, 753
 —, rozdysponowanie według głównych kategorii ekonomicznych 576

Indeks kosztów zatrudnienia 751
 Indeksy giełdowe 622, 623
 Informacja i komunikacja 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 266, 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663—665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 701, 702, 704, 706, 709, 710, 713, 731, 733
 Infrastruktura komunalna 42, 43, 58, 59, 72—75, 333—336
 — transportu 524, 533
 Innowacje (w przemyśle) 434, 435
 Inseminacja krów 484
 Instruktorzy sportowi 414, 415
 Instytucje gospodarki budżetowej 648, 649
 — muzyczne 46, 47, 60, 61, 403
 Instytuty badawcze 425—427, 430, 433
 — naukowe Polskiej Akademii Nauk 425—427, 430
 — naukowo-badawcze 164
 Internaty i bursy 351
 Internet 327, 439—442, 655, 656, 743, 753
 Interwencyjne ośrodki preadopcyjne 392
 Inwestycje 56, 57, 66, 67, 76—79, 661—676
 — krótkoterminowe 591, 592
 — portfelowe 614, 635
 — zagraniczne, bezpośrednie 615, 616, 754
 Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych — sprawy 161
 Izby chorych 186
 — mieszkalne 42, 43, 58, 59, 327—329, 331, 332
 — — oddane do użytkowania 42, 43, 58, 59, 331, 332
 — — przyjąć, szpitale 383

J

Jaja 50, 51, 62, 63, 66, 67, 112, 312, 316, 318—324, 448, 451, 454, 456, 473, 481, 482, 485, 487, 552, 747, 749, 750
 Jakość wody dostarczanej ludności 103
 Jałówki 451, 484
 Jednostki administracji centralnej (rządowej) 344, 345
 — badawczo-rozwojowe 433
 — kościelne 197, 198
 — naukowe Polskiej Akademii Nauk 436
 — samorządu terytorialnego 125—128, 132, 133, 135—137, 195, 196, 335, 336, 344, 345, 651—654
 — zbożowe 486
 Jeziora 84, 85, 102
 Jęczmień 62, 63, 448, 451, 472—475, 485, 487, 747, 749, 750
 Języki, nauczanie 347—349
 Jogurty 312, 315, 454, 456

K

Kadencje ławników sądowych 188
 — Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 117
 — Sejmu i Senatu 117, 121—124
 Kakao 454, 457, 552
 Kanalizacja 333—335
 Kanaly 85
 Kapitał banków 620

Kapitały przedsiębiorstw 593—595
 — zakładów ubezpieczeń 625, 633
 Kaplice 201
 Kaporaktam 511
 Kapusta 456, 477
 Karpina 493, 494
 Karta Dużej Rodziny 390
 Kary 116, 170—172, 179—184
 Kasacje 131, 160
 Kasy rejestrujące 513
 Kasza 456, 555
 Kauczuk 511, 519, 566—571, 747
 Kawa 313, 316, 454, 457, 552, 570, 747
 Kempingi 408, 409, 411, 412
 Kierunki kształcenia 359—363, 366
 Kina 46, 47, 60, 61, 405, 459
 Klacze 484
 Klasy bonitacyjne 99
 —, szkolnictwo 354—357, 368, 369
 Klinkier cementowy 512
 Kluby (koła) 404
 — dziecięce 390
 — i koła poselskie 121
 — senackie 122
 — sportowe, ćwiczący, sekcje 414, 415
 Kobiety 40, 41, 68—71, 119, 121, 127—129, 139, 141, 158, 160, 183, 185, 186, 188, 193, 196, 197, 205—213, 219—221, 223—228, 237—241, 248—251, 255—260, 276—280, 288, 289, 346, 354—364, 366—369, 377, 387, 388, 393, 394, 414, 415, 426, 431, 432, 751
 Koks i półkoks 52, 53, 510, 572
 Koła wiejskie 194
 Komisje sejmowe 123
 — senackie 124
 Komitety wyborcze 118—120
 Komornicy sądowi, działalność 187
 Komputery 326, 327, 440, 441, 513
 Komunikacja krajowa 544
 — miejska 533, 537, 539
 — międzynarodowa 538, 544
 — nieregularna 538, 544
 — regularna 538, 544
 Koncentrat paszowy 449, 450
 Koncentraty metali 508
 Koncerty 403, 455
 Koncesje radiowe i telewizyjne 406
 Konie 451, 468, 478, 479, 484, 485, 487
 Konserwy 456, 508, 555
 Konstrukcje stalowe 571, 573
 Kontenery 514
 Kontrakty terminowe 621, 622
 Kontynenty 225, 226, 742—746, 755
 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej 391
 Kopaczka do ziemniaków 449, 450, 460
 Korzystający z noclegów 62, 63, 72—75, 409, 411, 412
 Kosiarki 460, 514
 Kosmetyki i wyroby toaletowe 552
 Koszty 193, 194, 581—589, 618—620, 627, 628, 633, 634
 — banków 618—620
 — finansowe 581—589, 634
 — otwartych funduszy emerytalnych 634
 — powszechnych товариств emerytalnych 633
 — pracy 254
 — uzyskania przychodów 581—589
 — własne 581—589
 — zakładów ubezpieczeń 627, 628
 — związane z zatrudnieniem 711—714, 718, 720, 751
 Kościoły i związki wyznaniowe 197—201

Kraje 80, 81, 140, 141, 225, 226, 364, 365, 412, 436—438, 559—565, 595, 615, 616, 620, 633, 755—763
 Krajowa Rada Sądownictwa 161
 Kredyty 595, 596, 609, 610, 646, 722
 Krew 384
 Krowy 50, 51, 451, 468, 478, 481, 484
 Krwiodawstwo (krwiodawcy) 384
 Książki i broszury wydane 399, 400
 Księgi wieczyste 165
 Księgozbiór (patrz Biblioteki, księgozbiór)
 Księża 197, 199—201
 Kuchenka elektryczna 326
 — mikrofalowa 326, 458
 Kuchnie 513
 Kukurydza 448, 474, 475, 485, 487, 747, 749, 750
 Kultura 46, 47, 60, 61, 72—75, 194, 399—406
 — fizyczna 647, 654
 — i ochrona dziedzictwa narodowego 647, 654
 Kultywatory 514
 Kuracjusze 381
 Kuratorski nadzór 172
 — ośrodek 172
 Kuratorzy 164
 Kursy 186
 — samochodowe 404, 459
 — walut 617
 — zawodowe 186, 187
 Kwas azotowy 511
 — siarkowy 52, 53, 62, 63, 510
 Kwatery agroturystyczne 408, 409, 411
 Kwerendy (w archiwach) 433

L

Laptop, tablet 326, 440, 441
 Lasy 50, 51, 62, 63, 107—110, 489—498
 — ochronne 107
 — zdrowotność 496
 Lecznice 46, 47, 60, 61, 72—75, 381, 382
 Lecznictwo specjalistyczne 379, 382
 — uzdrowiskowe 380, 381
 Lekarze 46, 47, 60, 61, 186, 377, 378, 380
 Leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne 511
 Len 474, 476, 747
 Lesistość 50, 51, 76—79, 489
 Leśne zasoby genetyczne 493
 Leśnictwo 48—51, 76—79
 — i pozyskiwanie drewna 662, 664, 666, 670, 672
 Liczniki energii elektrycznej 513
 Likiery 66, 67
 Linie energetyczne 524
 — kolejowe eksploatowane 54, 55, 64, 65, 76—79, 533
 — komunikacji miejskiej 533
 — światłowodowe 548
 Listonosze 64, 65
 Lochy 50, 51, 468, 478
 Lokomotywy, typy 537
 Lotnicze pogotowie ratunkowe 383
 Ludność 40, 41, 58, 59, 68—71, 76—79, 136, 137, 207—228, 328, 333, 334, 742, 749—751, 755—763
 — aktywna zawodowo 237—240, 431, 742, 751
 — korzystająca z gazu 333
 — z kanalizacji 333
 — z oczyszczalni ścieków 38, 39, 68—71, 104, 333

Ludność korzystająca z wodociągów 333
 — krajów 755—760
 — miast 68—71, 137, 207—210, 212—224, 227, 228, 333, 334
 — na podstawie bilansów 40, 41, 68—71, 207—212, 214—217, 228
 — na podstawie spisów 207, 212, 213, 305
 —, poziom wykształcenia 185, 211, 212
 —, prognoza 227, 305
 — świata 755
 — wsi 207—210, 213, 217—224, 227, 228, 305
 —, źródła utrzymania 212

Ł

Ładunki 54, 55, 64, 65, 534—536, 538, 541, 542, 544
 —, grupy i kategorie 535, 536, 541
 Ławnicy 188
 Łazienka 330
 Łąca abonenckie 76—79, 548, 742, 750
 Łączność 314, 318—324, 455, 727, 728
 Łąki 98, 469
 Łodzie wypożyczkowe i sportowe 514
 Łowiectwo 488, 489
 Łózyska (toczne) 513
 Łóżka, hospicja 381
 —, sanatoria 381
 —, szpitale 46, 47, 60, 61, 72—75, 186, 381, 382

M

Maciorka owcza 478, 484
 Magazyny handlowe 554
 Majątkowe umowy małżeńskie 188
 Makaron i produkty makaronowe 315, 456, 509, 555
 Makuchy 570
 Maloletni 174
 Małżeństwa 40, 41, 58, 59, 213, 217, 218, 325
 Mandaty poselskie, senatorskie 118—120
 — radnych 125, 126
 Maniok 747
 Marchew 456, 477
 Margaryna 454, 456, 508, 555
 Masa celulozowa 510, 748
 Masło 62, 63, 66, 67, 312, 316, 454, 456, 508, 555, 748
 Masowce 540
 Maszyny rolnicze (dla rolnictwa i leśnictwa) 449, 450, 460
 — i urządzenia 514, 566—569, 571, 573—575
 — — budowlane 514
 — — papiernicze 514
 — — techniczne i narzędzia 427, 661, 666—668, 672—674
 Materiał siewny 449, 450
 Materiały i artykuły włókiennicze 566—569, 571
 — budowlane 460
 Mąka 315, 456, 555
 Meble 455, 514, 552
 Medale zdobyte 416—418
 Medycyna pracy 380
 Melasy 572
 Melioracje 494
 Metale 512, 520, 536, 566—569
 — nieszlachetne i wyroby 566—569

Metan 100, 105, 106
 Metro 533, 539
 Metropolie 199, 200
 Meżczyźni 68—71, 176—179, 183, 207—213, 220—228, 237—240, 259, 260, 276—280, 289, 346, 386—388, 414, 751
 Miasta 40, 41, 58, 59, 68—71, 207—210, 212—224, 227, 228, 238, 259, 260, 305, 325, 327—336, 348, 354, 369, 370, 439, 525, 755—763
 — na prawach powiatu 68—71, 125, 127—129, 133, 135—137, 651—655
 — świata 755—763
 Miedź 100, 508, 512, 520, 573, 748—750
 Miejsca, domy studenckie 351
 —, — i zakłady pomocy społecznej 393
 —, internaty i bursy 351
 —, kina 60, 61, 405
 —, kluby dziecięce 390
 —, komunikacja miejska 539
 —, młodzieżowe ośrodki socjoterapii 350
 —, — — wychowawcze 350
 — noclegowe 62, 63, 72—75, 408, 410
 —, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze 350
 — pasażerskie 539, 543, 544
 —, przedszkola 44, 45, 370
 —, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze 350
 —, stołówki studenckie 351
 —, teatry i instytucje muzyczne 46, 47, 60, 61, 403
 —, żłobki 390
 Miejscowe zagrożenia 143
 Miejscowości wiejskie 68—71
 Mieszanki paszowe 449, 450, 460
 — zbożowe 474, 475, 485, 487
 Mieszkania 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—332
 — w budowie 330
 — chronione 393
 —, formy własności 329
 Mieszkania, instalacje 330
 — oddane do użytkowania 42, 43, 58, 59, 72—75, 331, 332
 —, pozwolenia na budowę 330
 —, użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii 313, 318—324, 455, 727, 728, 752
 —, wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego 314, 318—324, 455, 727, 728, 752
 —, zaludnienie 328, 329, 331
 — zamieszkane 42, 43, 58, 59, 327, 328
 —, zasoby 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—329
 Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej 393, 394
 — mieszkań chronionych 393
 Międzyszkolne ośrodki sportowe 350
 Mięso 50, 51, 62, 63, 66, 67, 112, 312, 315, 318—324, 454, 456, 468, 479, 480, 487, 508, 552, 570, 572, 744, 747, 749, 750, 752
 — drobiowe 454, 555
 Migracje ludności 40, 41, 68—71, 207, 208, 223—226
 —, —, saldo 68—71, 207, 208, 223—225
 —, —, wewnętrzne 68—71, 207, 208, 223, 224
 —, —, zagraniczne 40, 41, 68—71, 207, 208, 224—226
 — nielegalne 157

Mikser elektryczny 458
 Miody pitne 66, 67, 509
 Miód 313, 316, 318—324, 454, 457
 Misje i operacje pokojowe Wojska
 Polskiego 140, 141
 Mistrzostwa świata i Europy 417, 418
 Mleko 50, 51, 62, 63, 66, 67, 76—79,
 112, 312, 315, 318—324, 448, 454,
 456, 468, 473, 481, 482, 485, 508,
 552, 572, 747, 749, 750, 752
 Młodociani 183
 Młodzież niekontynuująca nauki 752
 Młodzieżowe domy kultury 350
 Młodzieży socjoterapii 172, 173, 350
 — — wychowawcze 172, 173, 350
 Mniejszości narodowe i etniczne 195,
 347
 Moc elektryczna 521
 Morskie wody wewnętrzne 80, 81
 Motele 408—412
 Motocykl, skuter, motorower 326, 546
 Musli zbożowe 456
 Muzea, wystawy, zwiedzający 402
 Mydło 459, 511, 555, 570

N

Nabiał 312, 315, 316, 318—324, 454,
 456
 Nadwyżka operacyjna brutto 711—
 714, 723, 724
 — — netto 691
 — sektora instytucji rządowych i sa-
 morządowych 719, 722, 754
 Najwyższa Izba Kontroli, działalność
 132
 Nakłady 241, 244
 Nakłady bieżące 427
 — brutto na środki trwałe 56, 57, 66,
 67, 715—717, 719, 720, 754
 — na działalność badawczą i rozwo-
 jową 72—75, 427, 428, 430, 431,
 434, 752
 — — innowacyjną 434
 — inwestycyjne 48, 49, 52—57, 66, 67,
 76—79, 427, 434, 447, 661—667
 — — na środki trwałe 114, 661, 666,
 667
 Należności 591, 592, 609, 612
 Napoje alkoholowe 48, 49, 66, 67,
 454, 457, 509
 — — i wyroby tytoniowe 48, 49, 313,
 318, 324
 — bezalkoholowe 48, 49, 313, 318,
 324
 — i tytoń 454, 457, 536, 561, 574,
 575
 Natura 2000, obszary 110
 Nauczyciele 185, 342, 354, 364, 370
 Nauka 72—75
 — i technika 425—438
 Nawozy mineralne lub chemiczne
 50—53, 62, 63, 76—79, 449, 450,
 460, 469, 483, 511, 570, 572, 747
 — wapniowe 76—79, 483
 Nianie 390
 Nieczystości ciekłe 113
 Nietelni 169—173
 Niemowlęta 217, 222
 Niepełnosprawni 196, 213, 248, 249,
 255, 305, 349, 350, 354—356,
 369, 370, 392—394
 —, sport 416, 418
 Niepełnozatrudnieni 248, 249
 Nieużytki 50, 51, 98, 494
 Noclegi 62, 63, 72—75, 409
 Nośniki energii 313, 318—324, 455,
 515—518
 Notariusze, działalność 187, 188
 Nożyce cen 48, 49, 448

O

Obciążenia 581—589, 620
 Obiekty budowlane 523, 524
 — hotelowe 408—412
 — inżynierii lądowej i wodnej 524
 — noclegowe turystyki 408—412
 Obligacje 624, 645
 Obornik 473
 Obrabiarki 52, 53, 514, 573
 Obrączka 459
 Obrona narodowa 138—141, 647,
 721, 722
 Obroty handlu zagranicznego 56, 57,
 66, 67, 559—565
 Obsługa długu Skarbu Państwa 642,
 647
 — rynku nieruchomości 243, 245,
 247, 248, 250—252, 254, 261, 262,
 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442,
 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665,
 667, 669, 671, 674—676, 693—
 696, 698, 700, 702, 704, 706, 709,
 710, 713, 731, 733
 Obszary o szczególnych walorach
 przyrodniczych 38, 39, 68—71,
 108—110
 Obuwie 52, 53, 62, 63, 313, 318—324,
 454, 457, 510, 552, 566—569, 573
 Ochrona lasów 495
 — srodowiska 38, 39, 68—71, 98—
 116, 194, 647, 654, 721, 722
 — wód 109, 110, 114—116
 — zdrowia 46, 47, 60, 61, 72—75,
 186, 194, 377—389, 647—654
 Oczyszczalnie ścieków 104, 115, 333,
 334
 — —, przepustowość 104, 115
 Oczyszczanie ścieków 38, 39, 103,
 104, 114
 Odbiorniki radiowe 52, 53, 64, 65,
 513, 555
 — telewizyjne 52, 53, 64, 65, 326,
 459, 513
 Oddziały opieki paliatywnej 380, 381
 — przedszkolne 44, 45, 369, 370
 — szpitalne 382
 — — ratunkowe 383
 — terenowe krwiodawstwa 384
 — — telewizyj publicznej 406
 Odkurzacz 458, 513, 555
 Odliczenia od dochodu i podatku
 655—657
 Odlów zwierząt 489
 Odnowienia i zalesienia 50, 51, 76—
 79, 494, 498
 Odpady 38, 39, 112—116
 — komunalne 38, 39, 68—71, 113,
 536, 751
 — składowane (nagromadzone) 38,
 39, 112
 — wytworzone 38, 39, 68—71, 112,
 751
 Odpływ wód 101
 Odstrzał zwierząt łownych 489
 Odszkodowania 290, 291, 626, 627,
 631, 632
 Odzież 454, 457, 509
 — i obuwie 313, 318—324, 454, 458,
 727, 728, 752
 Oferty pracy 255, 260
 Ofiary śmiertelne 143, 261, 262, 265,
 546
 — wypadków 261—265, 546
 Oficjalne aktywa rezerwowe 614,
 615
 Ogier 484
 Ogniska pracy pozaszkolnej 350
 Ogórki 477
 Ograniczenie wolności 179, 182
 Ogrody Jordanowskie 350

Okleiny 510
 Okna 510, 511
 Okręgi kościelne 201
 Okrycia i ubiory 509
 Oleiste (rośliny) 474, 476
 Olej rzepakowy 456
 Oleje napędowe 449, 450, 460, 510,
 517, 570, 572
 — opałowe 510, 570, 572
 — roślinne 456, 570, 574, 575
 — i tłuszcz 312, 316, 318—324,
 454, 456, 562, 566—569, 574, 575
 Oleum 510
 Oliwki 747
 Olów 100, 748
 Opady atmosferyczne 88, 101
 Opakowania 512, 573
 Opał 313, 318—324, 455
 Opery i operetki 403
 Opieka nad dziećmi 390—392
 — zdrowotna, ambulatoryjna 379,
 380
 — — i pomoc społeczna 243, 245,
 247, 249—252, 254, 261—264,
 266, 269, 272, 274, 278, 279, 589,
 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667,
 669, 671, 674—676, 693—696,
 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710,
 714, 731, 733
 — —, stacjonarna 380—382
 Opiniodawcze zespoły sądowych
 specjalistów 164
 Opłata skarbową 651
 Opłaty 116, 618, 619, 633, 641,
 651
 — na rzecz właścicieli mieszkań
 318—324, 455
 Opony 511
 Opryskiwacze polowe, ciągnikowe
 514
 Opróżnienie lokali mieszkalnych 187
 Organizacje kultury fizycznej 414
 — pożytku publicznego 193, 194
 — pracodawców 193
 — społeczne i polityczne 193—196
 — wyznaniowe 344
 — i zespoły eksterytoriale 731, 733
 Organy Inspekcji Handlowej, postę-
 powania 155
 Orkiestry symfoniczne i kameralne
 403
 Orzeczenia lekarskie 380
 — sądów 169—172, 174—183
 — wykonywane w zakładach karnych
 184
 Orzeszki ziemne 747
 Osady ściekowe 104
 Osadzenia 175, 182, 183
 Osoby dorosłe uczestniczące w kształ-
 ceniu i szkoleniu 752
 — fizyczne prowadzące działalność
 gospodarczą 730, 731
 — ze specjalnymi potrzebami edu-
 kacyjnymi 349
 Osocze 384
 Oszczędności brutto 726
 Ośrodki interwencyjne 392
 — leczenia odwykowego 380, 381
 — radiofonii publicznej 406
 — rehabilitacyjne dla narkomanów
 380, 381
 — rewalidacyjno-wychowawcze 350
 — szkoleniowo-wypoczynkowe 408,
 409, 411
 — czasowe 408, 409, 411, 412
 Oświata i wychowanie 647, 654
 Otwarte fundusze emerytalne 633—
 635
 Owce 468, 473, 478, 479, 481, 484,
 485, 487
 Owies 62, 63, 448, 451, 474, 475,
 485, 487, 747

Owoce 66, 67, 112, 312, 316, 318—
324, 454, 456, 472, 473, 477, 485,
487, 552, 570, 572, 747
— cytrusowe 456, 570, 747
Ozon, zawartość w atmosferze 107

P

Paczki pocztowe 547, 548
Paliwa 100, 449, 450, 459, 460, 508,
510, 515—517, 552, 561, 574—
577
Pałace młodzieży 350
Państwowa Inspekcja Pracy, działal-
ność 268, 269
— Straż Łowiecka 155
— — Pozarna, działalność 143
Państwowe osoby prawne 648, 649
Papa 512
Papier 510, 519, 571, 573, 748—750
Papierosy 66, 67, 457, 509
Papiery wartościowe 609, 614, 621—
624, 645, 722
Parafie 197—201
Parki krajobrazowe 108, 110
— narodowe 108, 109, 498
Partie polityczne 193
Pasażerowie 54, 55, 64, 65, 537—
539, 543—545
Pasta do zębów 459
Pastewne (rośliny) 474—476
Pastwiska 98, 469
Pasywa 609—611, 614, 625, 626,
634
Pasze 449, 450, 460
Patenty 436—438
Pchaczce 543
Pedagogy 164
Pełnozatrudnieni 141, 142, 185, 248,
249
Pensjonaty 408—412
Perły i kamienie szlachetne 566—569
Personel służby zdrowia (patrz Pra-
cownicy medyczni)
Pestycydy 52, 53, 511
Piaski i żwiry 100
Pieczywo 312, 315, 454, 509
— i produkty zbożowe 312, 315,
318—324, 454, 456, 552
Pielęgniarki 46, 47, 60, 61, 377
Pieniądz gotówkowy w obiegu 609,
612
Piwo 66, 67, 457, 509, 555, 748
Place składowe 554
Placówki gastronomiczne 56, 57,
410, 411, 551, 553
— interwencyjne 392
— opiekuńcze 391
— opiekuńczo-terapeutyczne 392
— opiekuńczo-wychowawcze 172, 392
— pocztowe 54, 55, 76—79, 547
— pomocy społecznej 72—75, 393
— pracy podwózkowej 391
— socjalizacyjne 392
— wsparcia dziennego 391
— wychowania pozaszkolnego 350
— — przedszkolnego 72—75
Plony ziemniaków 48, 49, 76—79,
468, 475—477
Płaszczce 457, 509
Plec 40, 41, 68—71, 119, 121, 127—
129, 139, 141, 169—171, 173,
176—179, 183, 186, 188, 193, 196,
197, 207—213, 218—228, 237—
241, 248—251, 255—260, 276—
280, 288, 289, 346, 354—364,
366—369, 377, 387, 388, 393, 394,
414, 415, 426, 431, 432, 751
Płodność kobiet 219
Plug 514
Płyty pilśniowe 510

Płyty wiórowe 510, 519
Pobierający emeryturę lub rentę 309,
310
Pobór wody 38, 39, 68—71, 101
Poczta i telekomunikacja 54, 55, 64,
65, 76—79, 547, 548
Podatek akcyzowy 641
— dochodowy 628, 634, 641, 651,
655—657
— od nieruchomości 651
— rolny 651
— od towarów i usług 641, 691
Podatki bieżące od dochodu, mająt-
ku itp. 719, 720, 723, 724
— pomniejszone o dotacje związane
z produkcją i importem 711, 718,
720
— pośrednie 641
— od produktów 691, 711
— — pomniejszone o dotacje do pro-
duktów 691
— związane z produkcją, pozostałe
711—714, 719, 720
Podaż pieniądza 612, 613
Podmioty budowlane 521—524
— w działalności badawczej i rozwo-
jowej 425—428, 430
— gospodarcze 436, 507, 523, 551,
553, 730—733
— — w przemyśle 507
— gospodarki narodowej 730—733
Podręczniki szkolne 399
Podroby 50, 51, 62, 63, 66, 67, 479,
480
Pogłowie zwierząt 50, 51, 468, 478
Pogotowie ratunkowe, Górskie i Ta-
trańskie Ochotnicze 413
— —, lotnicze 383
Pogrzeb, sprawienie 394
Pojazdy do transportu publicznego 514
— zarejestrowane 546
Pokoje gościnne 408, 409, 411
Pola biwakowe 408, 409, 411, 412
Polichlorek winylu 511
Policja 141, 142, 149—155
Polietylen 511
Polifoska 449, 450, 460
Polimery styrenu 511
Polipropylen 511
Polska Akademia Nauk 425—427,
430, 432, 433, 436
— — —, członkowie 432
— — —, instytuty naukowe 425—427,
430
— — —, jednostki naukowe 436
Połączenia telefoniczne 548
Połowy 50, 51, 62, 63
Położenie geograficzne Polski 80
Położne 46, 47, 60, 61, 377
Pomagający członkowie rodzin 249
Pomidory 477
Pomniki przyrody 111
Pomoc doraźna 379
— społeczna 72—75, 194, 390—394,
647, 654
Popyt krajowy 56, 57, 66, 67, 447,
715, 717
— —, relacja do produktu krajowego
brutto 716
Poradnictwo specjalistyczne dla ro-
dzin 390
Porady ambulatoryjne 60, 61, 72—
75, 379
Porty lotnicze 545
— morskie 542, 543
Posiłek 394
Posłowie 121, 123
Postępowania przygotowawcze orga-
nów Inspekcji Handlowej 155
— — Państwowej Straży Łowieckiej
155
— — Policji 152—154

Postępowania przygotowawcze Po-
licji i prokuratury 149—151, 155
— — Straży Granicznej 155—157
— — Straży Leśnej Lasów Państwo-
wych 155
— w sprawach o przestępstwa i wykro-
czenia skarbowe 156
Poszkodowani w wypadkach przy
pracy 261—265
Powiaty 78—71, 125, 127, 128, 133,
135—137, 651—655
Powierzchnia gruntów leśnych 76—
79, 98, 99, 489
— — ornych 98
— krajów 755—760
— lasów 50, 51, 62, 63, 107—110,
489, 490, 495, 498
— miast 214—216
— mieszkań oddanych do użytkowa-
nia 42, 43, 58, 59, 72—75, 331,
332
— nieużytków 98
— o szczególnych walorach przy-
rodniczych 38, 39, 68—71, 108—
110
— parków 108—111, 498
— Polski 58, 59, 68, 80, 81, 98,
749—751, 760
— rezerwatów 108, 109
— składowa 554
— składowisk 113
— świata 755
— terytoriów niesamodzielnych 761—
763
— użytkowa mieszkań 42, 43, 58,
59, 72—75, 327—329, 331, 332
— użytków rolnych 38, 39, 48, 49,
58, 59, 76—79, 98, 99, 110, 468—
470
— województw 68—71
— wód 80, 81, 83—86, 98, 110
— zasiewów 48, 49
Powietrze, ochrona 106, 114—116
—, temperatura 87
—, zanieczyszczenia 38, 39, 68—71,
105, 106
Pozbawienie wolności 179—184
Pozostający na utrzymaniu 309, 310
Pozostała działalność usługowa 243,
245, 247, 249—252, 254, 261,
262, 266, 269, 272, 663, 665, 667,
669, 671, 674—676, 693—696,
698, 700, 702, 704, 706, 709, 710,
714, 731, 733
Pozyskanie drewna (grubizny) 50,
51, 62, 63, 76—79, 493—495, 498
Pożary 143, 495
Pożyczki 596, 597
Praca, czas pozostawiania bez pracy
256, 257
—, miejsca 252
—, staż 256, 257
—, warunki 261—269
—, wypadki 261—265
Pracodawcy i pracujący na własny ra-
chunek 241, 244, 245, 249, 723—
726
Pracownicy cywilni 139—142, 185
— medyczni 46, 47, 60, 61, 186, 377,
378, 380, 383
— najemni 249
— na stanowiskach nierobotniczych
306
— — robotniczych 306
Pracujący 40, 41, 50—59, 68—71,
237—252, 709, 751
— w działalności badawczej i rozwo-
jowej 425—428, 431
— poza gospodarstwami indywidual-
nymi 241
— w gospodarstwach indywidualnych
241, 244, 309, 310

- Pracujący najmniej 249, 309, 310
 — w rolnictwie 50, 51, 242
 — na własny rachunek 306, 309, 310, 723—726
 Praktyki lekarskie 379, 380
 Pralki i wirówki elektryczne 64, 65, 326, 458, 513, 555
 Prawa do akcji 621—623
 — poboru 621, 623
 Prawo pracy, sprawy 161, 166, 167
 Produkcja budowlano-montażowa 52, 53, 64, 65, 76—79, 453, 521—524
 — energii elektrycznej 52, 53, 64, 65, 514, 518, 748—750
 — filmowa 406
 — globalna 56, 57, 447, 691—694, 701, 702, 707, 708, 718, 720
 — mleka 50, 51, 62, 63, 76—79, 468, 473, 481, 482, 747, 749, 750, 752
 — produktów pochodzenia zwierzęcego 50, 51, 62, 63, 468, 473, 479—482
 — przemysłowa 503—514, 519, 520, 744, 753
 — rolnicza 48, 49, 62, 63, 447, 468—473, 475—477, 479—482, 747
 — globalna 447, 469—473
 — końcowa 48, 49, 469, 471, 472
 — towarowa 48, 49, 62, 63, 447, 469, 471—473
 — sprzedana budownictwa 521, 753
 — przemysłu 52, 53, 62, 63, 76—79, 452, 503—507
 — wyrobów przemysłowych 52, 53, 62, 63, 452, 508—514, 519, 520, 748—760
 — żywca rzeźnego 50, 51, 62, 63, 76—79, 468, 473, 479, 487
 — żywności 743
 Produkt krajowy brutto 56, 57, 66, 67, 72—79, 114, 431, 447, 691, 692, 697—700, 711, 716, 722, 746, 749, 750, 754
 — — według parytetu siły nabywczej 754
 — netto 691
 Produkty ceramiczne 512, 541, 573
 — leśnictwa 535
 — mineralne 566—569
 — nowe i istotnie ulepszone 435
 — pochodzenia roślinnego 566—569
 — przemysłu chemicznego 566—569
 — rolne 50, 51, 62, 63, 76—79, 448—451, 468, 469, 472, 473, 475—477, 535, 744, 747, 749, 750, 752
 — spożywcze 508, 509, 536
 — uboju 508
 Profesorowie 364, 426, 431
 Projekty badawcze 429
 Prokuratorzy 158
 Prokuratura 157—159
 Promy 537, 540
 Propylen 511
 Prosięta 451
 Proso 474, 475, 747
 Proszek do prania 458
 Protesty wyborcze 161
 Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym 149, 152, 176, 180, 546
 Przedmioty trwałego użytkowania 326
 Przedsiębiorstwa estradowe 403
 — państwowe 730, 731
 Przedstawienia i koncerty 403
 Przedszkola 44, 45, 369, 370
 — specjalne 369, 370
 Przegląd międzynarodowy 742—763
 Przejścia graniczne 407
 Przekazy pocztowe 547
 Przemysł 40, 41, 52, 53, 56, 57, 62—65, 76—79, 242—244, 246—248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 425—427, 430, 434, 435, 452, 503—521, 582—587, 590, 591, 593, 596, 662—667, 669—673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707—712, 730, 732, 751, 754
 Przemysłowe (rośliny) 468, 472—474
 Przemysł 157
 Przystępstwa 149—157, 170, 171, 176—178, 180, 181
 Przesyłki kurierskie 547, 548
 — listowe 64, 65, 547, 548
 Przetwory mięsne 312, 315, 454, 456, 508, 555, 572
 — owocowe, warzywne, orzechowe 572
 — rybne 552
 — spożywcze 566—569
 Przetwórstwo przemysłowe 242—244, 246, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 434, 435, 440, 442, 452, 503—507, 582—586, 590, 591, 593, 596, 647, 662—664, 666, 669—673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707—710, 712, 730, 732, 753
 Przewodnicy turystyczni 413
 Przewody gołe (nieizolowane) 512
 Przewozy ładunków 54, 55, 64, 65, 460, 534—536, 538, 541, 542, 544
 — pasażerów 54, 55, 64, 65, 455, 459, 534, 537—539, 543—545
 Przędza 509
 Przychodnie lekarskie 379
 Przychody 116, 193, 515—520, 533, 534, 582—589, 618—620, 626—628, 633, 634, 648—650, 655, 691, 692, 726
 — banków 618, 619
 — z całoszaftu działalności 582—589
 — z działalności gastronomicznej 553
 — finansowe 634
 — otwartych funduszy emerytalnych 634
 — powszechnych towarzystw emerytalnych 633, 634
 — zakładów ubezpieczeń 626—628
 Przyjazdy cudzoziemców 407
 Przyjęcia do pracy 250
 Przyrost naturalny 40, 41, 58, 59, 68—71, 207, 208, 217, 751
 — rzeczowych środków obrotowych 715, 716
 — rzeczywisty 207, 208
 — stada 473
 Przyrządy i aparatura, optyczne 566—569
 Psychicznie chorzy 389, 394
 Pszenica 48, 49, 62, 63, 448—451, 472—475, 485, 487, 488, 747, 749, 750
 Pszenżyto 448, 474, 475, 485, 487, 488
 Punkty apteczne 383
 — biblioteczne 402
 — gastronomiczne 410, 411, 553
 — przedszkolne 369, 370
 — sprzedaży detalicznej 551
 Płyty i gazy 38, 39, 68—71, 105, 106
- Rachunek tworzenia dochodów 711—714
 — wykorzystania dochodów w sektorze gospodarstw domowych 726
 Rachunki narodowe 56, 57, 66, 67, 678—728
 — regionalne 76—79
 Radiofonia analogowa 558
 Radni organów samorządu terytorialnego 127, 128
 Ratownictwo medyczne 383
 Ratownicy 143, 383, 413
 Recypient 83, 84
 Redukcja pyłów i gazów 38, 39, 68—71, 106, 115
 Referendarze sądowi 164
 Regionalne izby obrachunkowe, działalność 133
 — ośrodki psychiatrii sądowej 380, 381
 Regulacja i zabudowa rzek i potoków 114, 115
 Rejestry sądowe, sprawy 166
 Rekreacja i kultura 194, 314, 318—324, 455, 727, 728, 752
 —, kultura i religia 721, 722
 Relacje ekonomiczne 590
 Rencisci 285, 288, 289, 306—311
 Renta socjalna 294
 Restauracje 410, 411, 553
 — i hotele 314, 318—324, 752
 Rezerwy przyrody 108, 109
 Rezydenci 228
 Robotnicy (patrz Pracownicy na stanowiskach robotniczych)
 Roboty budowlano-montażowe (patrz Produkcja budowlano-montażowa)
 Rodzinne domy dziecka 391
 Rodziny 213, 390
 — zastępcze 391
 Rolnictwo 468—488
 —, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 40, 41, 48—51, 56, 57, 62, 63, 68—71, 242, 244, 246, 248, 250—252, 254, 261—265, 268, 273, 276, 277, 425—427, 430, 582, 590, 591, 593, 596, 662, 664, 666, 669, 670, 672, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707, 709—711, 730, 732, 751, 754
 — i łowiectwo 647, 654
 —, i leśnictwo. Rybołówstwo 76—79
 Rolnicy indywidualni 285—287, 290, 291
 Ropa naftowa 52, 53, 100, 508, 516, 536, 570, 748
 Rowery 459, 514, 555
 Rozchody 481, 482, 515—520, 691, 692, 726
 Rozliczenia międzyokresowe 591, 592
 Rozwody 40, 41, 58, 59, 167, 217, 218
 Ruch chorych w szpitalach 382
 — pasażerów 543, 545
 Rudy metali 100, 508, 535, 570, 748
 — żelaza 508, 570
 Rurociągi 524, 533
 Rury stalowe 512, 520, 571, 573
 Rybactwo 662, 664, 666, 670, 672
 Rybołówstwo 48—51, 62, 63
 Ryby 50, 51, 62, 63, 112, 454, 456, 508, 552, 555, 570
 — i owoce morza 312, 315, 318—324, 454
 Rynek giełdowy 621—624
 — pracy 40, 41, 68—71, 194, 229—269
 Ryz 315, 456, 747
 Rzecznik Praw Obywatelskich, działalność 130, 131
 Rzeki 83—86, 102
 Rzepak i rzepik 448, 474, 476, 485, 487, 747

R

- Rachunek bieżący 613
 — finansowy 614
 — kapitałowy 614
 — produktów (wyrobów i usług) 691, 692

S

- Sady 98, 469
 Saldo obrotów handlu zagranicznego 56, 57, 559—565
 — usług 613
 Sale projekcyjne w kinach 405
 Saletra 449, 450
 Samobójstwa 221, 222
 Samochody ciężarowe 52—55, 546
 — osobowe 52—55, 64, 65, 326, 459, 514, 546, 555, 571, 573, 576, 577, 750, 753
 Samoloty 544
 Samorządowe kolegia odwoławcze 132, 135
 — zakłady budżetowe 655
 Samorzady gospodarcze i zawodowe 193
 Sanatoria 380, 381
 Sądy, działalność 160—163, 164, 165—169, 182, 183
 Schizofrenia 389
 Schroniska 408—411
 — dla nieletnich 173
 Seanse w kinach 405
 Sejm 117, 118, 121—123
 Sekcje sportowe 414, 416
 Sektory instytucjonalne 428, 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715—728
 —, sektor gospodarstw domowych 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715—717, 723—728
 —, — instytucji finansowych 691, 693—697, 699, 711, 715
 —, — niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych 691, 693—697, 699, 711, 715—717
 —, — rządowych i samorządowych 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715—722
 —, — przedsiębiorstw niefinansowych 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715
 —, — publiczny 241, 242, 244, 272, 335, 336, 503, 504, 521, 533, 581, 590, 591, 593, 596, 662, 669, 693, 695, 697
 —, — prywatny 241, 242, 244, 272, 503, 504, 521, 533, 551—554, 581, 590, 591, 593, 596, 662, 669, 693, 695, 697
 —, — publiczny 241, 242, 244, 272, 335, 336, 503, 504, 521, 533, 551—554, 581, 590, 591, 593, 596, 662, 669, 693, 695, 697
 Senat 117—119, 121, 122, 124
 Senatorowie 121, 122, 124
 Separacja 167, 217
 Sery 312, 316, 318—324, 454, 456, 509, 552, 555
 Sędziowie 164
 — sportowi 414
 Sfera budżetowa 244, 273
 Siano 451, 472, 473, 476, 485, 487
 Siarka 52, 53, 62, 63, 100, 508, 572
 Sieć elektryczna 333
 — gazowa 42, 43, 58, 59, 72—75, 333, 334, 336
 — kanalizacyjna 42, 43, 103, 114, 115
 — komunikacyjna 533
 — wodociągowa 42, 43, 68—75, 101, 115, 333—335
 Sieroty 174, 392
 Siewniki 449, 450, 460, 514
 Silniki elektryczne 513
 — spalinowe 513, 571, 573
 Silosy i zbiorniki, pojemność 554
 Siostry zakonne 199, 200
 Sizal (włókno agawy) 747
 Skargi kasacyjne 131, 168
 Skazani za przestępstwa 175—184
 Sklepy 56, 57, 76—79, 552, 553
 Składowiska 113
 Skóry 510, 566—569, 573
 Skup jaj 448, 485, 487
 — mleka 448, 485, 487
 — produktów rolnych 50, 51, 448, 449, 469, 485—488
 — zbóż 50, 51, 448, 485, 487
 — żywca rzeźnego 50, 51, 448, 487
 Słoma 451, 476, 485, 487
 Słonecznik 747
 Służba celna, działalność 156, 157
 — więzienna 185
 Smartfon 326
 Smoła 510
 Soja 747
 Soki owocowe i warzywne 313, 316, 454, 508
 Sołectwa 136
 Sorgo 747
 Sól 100, 457, 508
 — potasowa 460
 Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze 350
 Spoiwa gipsowe 512
 Społeczeństwo informacyjne 327, 439—442
 Społeczne podmioty wyznaniowe 193—196
 Sport 194, 414—418
 Spożycie 56, 57, 66, 67, 315—317, 447, 479—482, 691, 692, 715—717, 726—728, 752, 754
 — indywidualne skorygowane 727
 — prywatne 715—717, 754
 — publiczne 715—717
 —, relacja do produktu krajowego brutto 716
 — w sektorze gospodarstw domowych 56, 57, 66, 67, 447, 662, 669, 693, 695, 697, 715—717, 726—728, 730, 731, 752
 Spółdzielnie 242, 272, 503, 521, 533
 — mieszkaniowe 329—332
 Spółki 730—733
 Sprawy w prokuraturze 158
 — sądowe 160—163, 165—168
 Sprzedaż detaliczna towarów 56, 57, 66, 67, 76—79, 551, 551
 — hurtowa towarów 554
 — w placówkach gastronomicznych 551, 553
 Sprzęt audiowizualny 455
 — gospodarstwa domowego 326, 455, 552
 — do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku 326
 — transportowy 514, 566—569
 — i usługi telekomunikacyjne 455
 Srebro 100, 512, 573, 748
 Stacje meteorologiczne 87, 88
 — paliw 552
 — uzdatniania wody 114, 115
 Stacjonarna opieka zdrowotna 380—382
 Stal 52, 53, 62, 63, 512, 571, 748—750
 Stan (jakość) wód 102, 103
 Starostwa powiatowe 132
 Statki, nośność, pojemność i wiek 52—55, 514, 540, 543
 Stoliczki państw 755—763
 Stołówki 351, 410, 411, 553
 Stopa bezrobocia 40, 41, 68—71, 238—240, 255, 258, 751
 — zwrotu otwartych funduszy emerytalnych 635
 Stopnie naukowe 364, 426, 432
 Stopy procentowe 617
 Stowarzyszenia 193—196
 — i inne organizacje społeczne 195, 196, 344, 345
 Strajki, strajkujący 40, 41, 253
 Straty 481, 482, 515—518, 581—589, 618—620, 628, 657
 Straż Graniczna, postępowania 155—157
 — Leśna Lasów Państwowych, postępowania 155
 — Łowicka Państwowa, postępowania 155
 — pożarna, państwowa, ochotnicza 143
 Strączkowe (rośliny) 474—476, 485, 487
 Strefa euro 751—754
 Studenci 44, 45, 60, 61, 343, 345—349, 351, 352, 359—361, 364—367, 752
 — cudzoziemcy 364, 365
 Studia doktoranckie 367
 — poddyplomowe 366
 —, systemy, rodzaje, kierunki 359—362, 366, 367
 Stypendia 294, 352, 353
 Subwencja 642, 652
 Superfosfat 449, 450, 460
 Surowce chemiczne 100
 — energetyczne 100, 508, 515—517
 — metaliczne 100
 — skalne 100
 Surówka żelaza 748
 Szara gospodarka 241
 Szczepienia ochronne 384, 385
 Szkło 512, 571, 573
 Szkoły 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 186, 187, 342, 344—349, 354—358, 368, 369
 — artystyczne ogólnokształcące 44, 45, 72—75, 342, 343, 357
 — branżowe I stopnia 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 186, 187, 342—344, 348, 349, 355
 —, gimnazja 44, 45, 72—75, 173, 186, 187, 342—344, 346—349, 351, 354, 368
 —, licea ogólnokształcące 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 186, 187, 342—344, 346—349, 351, 356, 369
 — dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (specjalne) 342, 343, 349, 350, 354—356, 358
 — podstawowe 44, 45, 72—75, 173, 186, 187, 342—344, 346—349, 351, 354, 368
 — policealne 44, 45 72—75, 186, 187, 342, 343, 345, 346, 348, 349, 351, 358, 359
 — specjalne przysposabiające do pracy 342, 343, 349
 —, technika 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 186, 187, 342, 343, 345—349, 351, 356, 357
 Szlaki turystyczne 412
 Szpitale 186
 Szpitalne oddziały ratunkowe 383
 Szproty 498
 Szyby zbrojone (tafe szklane) 512

Ś

- Ścieki 38, 39, 103, 104, 114—116
 Ścier drzewny 566—569
 Śledź 456, 498
 Śmietana 316, 454, 456, 572
 Środki lecznicze (orzeczone przez sąd) 169
 — ochrony roślin 449, 450, 484
 — transportu 455, 514, 576, 577, 661, 666—668, 672—674

Środki trwałe 48, 49, 52—57, 66, 67, 76—79, 668—676
 — wychowawcze lub poprawcze 169—172
 Świadczenia emerytalne i rentowe 285—289
 — z funduszu alimentacyjnego 294
 — pomocy społecznej 394
 — rodzinne 292, 293
 — społeczne 285—294, 311, 719, 720, 723, 724
 — z ubezpieczeń społecznych 42, 43, 285—291, 311, 723, 724
 — zdrowotne ratownictwa medycznego 383
 Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” 293
 Świat 742—749, 755
 Świetlice 404

T

Tabor kolejowy 537
 — komunikacji miejskiej 539
 — śródlądowego transportu wodnego 543
 — transportu morskiego 540
 Tarcia 52, 53, 510, 748
 Teatry 46, 47, 60, 61, 403
 Technologie informacyjno-komunikacyjne (JCT) 440, 441
 Tektura 510, 519, 748—750
 Telefon komórkowy 326, 743, 753
 Telekomunikacja 76—79, 453
 Telewizja cyfrowa 548
 Tereny komunikacyjne 98, 99
 — mieszkaniowe (osiedlowe) 98, 99
 — przemysłowe 98, 99
 — rekultywowane 115
 — zieleni ogólnodostępnej 111
 Termometr 459
 Terms of trade 447
 Terytoria niesamodzielne 761—763
 Terytorialna struktura kraju 136, 137
 Terytorium 80, 81
 Testament 188
 Tkaniny 509, 571
 Tłenek, tlenki 38, 39, 105, 106
 Tłuszcze jadalne 66, 67, 312, 318—324, 454, 456, 508
 — roślinne 312, 316, 454, 456
 —, wartość energetyczna 317
 — zwierzęce 50, 51, 62, 63, 66, 67, 479, 480, 508
 Toluen 511
 Towary 453—459, 551—555, 562, 570—573
 — konsumpcyjne 454—459, 554, 576, 577
 — niekonsumpcyjne 554
 — niezżywnościowe 551, 554, 555
 — i usługi konsumpcyjne 48, 49, 76—79, 312—314, 317—324, 453—459
 — zaopatrzeniowe dla przemysłu 576, 577
 Tramwaje 533, 539
 Transfery bieżące, pozostałe 718—720, 723, 724
 — kapitałowe 718—720
 — socjalne w naturze 719, 720
 Transformatory 513
 Transport 54, 55, 64, 65, 76—79, 314, 318—324, 453, 455, 533—546, 727, 728
 — i gospodarka magazynowa 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 272, 273, 275—277, 441, 442, 453, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 708—710, 713, 731, 732

Transport kolejowy 54, 55, 64, 65, 455, 534—538
 — lądowy i rurociągowy 453, 533—535, 588, 663, 665, 667, 671, 674, 708
 — lotniczy 453, 533—535, 537, 544, 545
 — i łączność 647, 654, 752
 — morski 54, 55, 533—535, 537, 540—543
 —, poczta i telekomunikacja 54, 55, 64, 65, 76—79, 533—548
 — rurociągowy 533—535
 — samochodowy 54, 55, 64, 65, 533—538
 — wodny 453, 533—537, 543, 544
 — — śródlądowy 533—537, 543, 548
 Tranzyt 542
 Trasy lotnicze 544, 545
 Trenerzy 414, 415
 Trolejbusy 533, 539
 Trwanie życia 68—71, 223
 Trybunał Konstytucyjny, wyroki i postanowienia 129, 130
 Trzcina cukrowa 747
 Trzoda chlewna 50, 51, 76—79, 448, 451, 468, 473, 478, 485, 487, 749, 750
 Turystyka 72—75, 194, 407—413, 647, 654
 Turyści 409, 411, 412
 Tworzywa sztuczne 52, 53, 62, 63, 511, 519, 566—569, 572
 Tytoń 448, 454, 474, 476, 747
 Tytuły naukowe 364, 426, 431

U

Ubezpieczeni 42, 43
 Ubezpieczenia 625—633
 —, polisy 629, 630
 —, składki 626, 627, 629, 630
 — społeczne 42, 43, 647, 649, 650
 — —, składki 650, 655, 656, 718, 720, 723, 724
 — —, sprawy sądowe 161, 166, 168
 — —, świadczenia 285—294, 650
 Uchwały sądowe 161
 Uczelnie 44, 45, 60, 61, 342, 343, 345, 346, 349, 352, 353, 359—366, 425—427, 430, 433
 Uczestnicy studiów doktoranckich 351, 353, 367
 Uczniowie, szkoły 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 187
 Ugrupowania gospodarcze 560, 561, 751—754
 Ukarani 183
 Układ pionowy powierzchni 81
 Ulgi podatkowe 656, 657
 Umorzenia 155—157, 159, 175, 182, 183
 Umowy notarialne 187, 188
 Uniewinnienia sądowe 175, 182, 183
 Upomnienie 172
 Upośledzenie umysłowe 389
 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo 662, 664, 666, 670, 672
 Urodzenia żywe 40, 41, 58, 59, 68—71, 207, 208, 217, 219
 Urządzenia komunalne 333
 — do redukcji zanieczyszczeń 106, 115
 Urządzenie z dostępem do Internetu 326
 — do odbioru telewizji naziemnej cyfrowej z MPEG-4 326
 — — satelitarnej lub kablowej 326
 Urzędnicy 158, 164

Urzędy celne, działalność 156, 157
 — gmin 132
 — marszałkowskie 132, 135
 — miast na prawach powiatu 135
 — wojewódzkie 132, 135
 Usłonecznienie 88
 Usługi 312—314, 317—324, 425—427, 430, 441, 442, 453—459, 533, 534, 547, 548, 751, 752, 754
 — ambulatoryjne i inne związane ze zdrowiem 314, 318—324, 455
 —, ceny 318—324, 453—459
 — pocztowe i kurierskie 453, 455, 457, 548
 — — i telekomunikacyjne 547, 548
 — transportowe 453, 455, 533—546
 Ustęp 330
 Uszkodzenia drzew 496
 Utrzymujący się z niezarobkowych źródeł 309, 310
 Uzależnienia 389
 Użytki ekologiczne 98, 108
 — kopalne 98, 99
 — rolne 38, 39, 48, 49, 58, 59, 76—79, 98, 99, 110, 468—471

W

Wagony kolejowe, rodzaje 514, 537
 —, metro 539
 Waluty państw 617
 Wanna 458
 Wapno 512
 Warsztaty terapii zajęciowej 196
 Wartość dodana brutto 56, 57, 76—79, 470, 691, 692, 697, 699, 705—708, 711—714, 754
 — netto 691
 — energetyczna 317
 — środków trwałych, brutto 48, 49, 52—57, 66, 67, 76—79, 668—676
 — —, netto 670, 671, 710
 Warunki pracy 261—269
 Warzywa 66, 67, 112, 313, 316, 318—324, 454, 456, 457, 472—474, 477, 485, 487, 552, 570, 572, 747
 —, uprawa pod osłonami 477
 Wełna 62, 63, 473, 481, 485, 487, 747
 Weterynaria, usługi 460
 Wędliny 312, 315, 454, 456, 508, 555
 Węgiel 52, 53, 62, 63, 100, 449, 450, 458, 508, 515, 535, 542, 748—750
 — brunatny 100, 508, 515, 535, 748—750
 — kamienny 52, 53, 62, 63, 100, 449, 450, 458, 508, 515, 535, 748—750
 Węglowodany, wartość energetyczna 317
 Węglowodory 570
 Wiatr, prędkość 88
 Widzowie w kinach 46, 47, 60, 61, 72—75, 405
 — w teatrach i instytucjach muzycznych 46, 47, 60, 61, 403
 Wiek bezrobotnych 239, 256
 — drzewostanów 490—492
 — ludności 40, 41, 169, 170, 174, 178, 209—213, 219, 220, 222—225, 227, 228, 346, 370, 383—388, 390—393
 — —, nieprodukcyjny 40, 41, 210, 227, 228
 — —, poprodukcyjny 210, 211, 223, 227, 228
 — —, produkcyjny 40, 41, 210, 211, 223, 227, 228
 — —, przedprodukcyjny 210, 223, 227, 228

- Wiek postów i senatorów 121
 — pracujących 239
 — radnych 127
 — sędziów 160
 — wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 129
- Wierni (wyznawcy) 197—201
- Wieś 40—43, 46, 47, 58, 59, 68—71, 207—210, 212, 213, 217—224, 227, 228, 238, 259, 260, 305, 327—332, 335, 336, 348, 354, 369, 370, 379, 383, 402, 404—406, 439
- Wino 66, 67, 457, 509, 748
- Witaminy 458
- Wizyta u lekarza 459
- Własność jednostek samorządu terytorialnego 113
 — prywatna krajowa 242, 272, 503, 521, 533, 662, 669, 693, 695, 697
 — —, spółdzielnie 242, 272, 503, 521, 533, 662, 669, 693, 695, 697
 — — zagraniczna 242, 272, 503, 521, 533, 693, 695, 697
 — Skarbu Państwa 329
- Włókna chemiczne 52, 53, 62, 63, 511, 519, 571, 573, 748
- Woda, zużycie 42, 43, 58, 59, 72—75, 335
- Wodociągi 42, 43, 58, 59, 68—75, 103, 330, 333—335
 —, dostawa zimnej wody 458
- Wodomierze 513
- Wodorotlenek sodu 510
- Wody mineralne lub źródlane 316, 454
- Województwa 68—79, 84, 85, 108—110, 133, 135, 136, 214—216, 651—655
- Wojsko Polskie 138—141
- Wolontariusze 193, 392
- Wódka 66, 67, 457, 509, 555
- Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast 126, 129
- Wskaźniki cen (patrz Ceny)
 — — lokali mieszkalnych 453
 — — produkcji rolniczej 447
 — — towarów i usług konsumpcyjnych 48, 49, 274, 317—324, 453—459
 — — transakcyjnych 447
 — — działalności badawczej i rozwojowej 431
 — — emerytur i rent 42, 43, 287
 — — poziomu kosztów 590
 — — rentowności obrotu 590
 — — wartości 692, 716
 — — wolumenu 692, 717
 — — wykrywalności sprawców przestępstw 152—154
 — — wynagrodzeń 40, 41, 274
 — — wypadkowości 262
 — — zasięgu ubóstwa 325, 751
 — — zatrudnienia 238—240, 751
- Wspieranie rodziny 390, 391
- Współczynnik aktywności zawodowej 238—240, 751
 — — dzietności 219
 — — przyjęć do pracy 250
 — — reprodukcji 219
 — — skolaryzacji 346
 — — zwolnień z pracy 251
- Wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego 125, 126
 — do Parlamentu Europejskiego 119, 120
 — Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 117
 — do Sejmu i Senatu 118, 119
- Wychowanie pozaszkolne 350
 — przedszkolne 44, 45, 343, 346, 369, 370
- Wychowankowie 173, 350, 391, 392
 —, młodzieżowe ośrodki socjoterapii 173, 350
 —, — — wychowawcze 173, 350
 —, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze 350
 —, placówki opiekuńczo-wychowawcze 392
 —, — wsparcia dziennego 391
 —, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze 350
 —, zakłady poprawcze 173
- Wycieczki turystyczne 413
- Wydajność pracy 751
- Wydatki 642, 644, 646, 647, 649, 650, 653, 718—722
 — budżetów jednostek samorządu terytorialnego 653, 654
 — budżetu państwa 56, 57, 642, 646, 647
 — —, relacja do produktu krajowego brutto 646, 647
 — gospodarstw domowych 308, 312—314
 — majątkowe 642, 653
 — sektora instytucji rządowych i samorządowych 712—722
- Wydawnictwa 399
- Wydziały sądowe 163, 164
- Wyjazdy do fałszywych alarmów 143
 — za granicę 407
 — zespołów ratownictwa medycznego 383
- Wykładziny 509, 511
- Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki 410
- Wykroczenia 156, 165, 182, 183
- Wykrywalność przestępstw 152—154
- Wyzstałcenie bezrobotnych 240, 256—258
 — ludności 211, 212
 — osób młodych 752
 — posłów i senatorów 121
 — pracujących 240
 — radnych 127
 — służby więziennej 185
 — wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 129
 — zatrudnionych 139, 141
- Wymiar sprawiedliwości 149—188
- Wynagrodzenia 40, 41, 68—71, 135, 140, 142, 158, 164, 185, 271—280, 642, 653
 — — inne dochody związane z pracą najemną 723, 724
 — — przeciętne miesięczne (nominalne i realne) 40, 41, 68—71, 135, 140, 142, 158, 164, 185, 272—275, 280
- Wynalazki, wzory użytkowe 436, 437
- Wynik finansowy 581—589, 593, 594, 618—620, 628, 634, 648, 649
- Wypadki drogowe 546
 —, ofiary śmiertelne 143, 261, 262, 546
 — przy pożarach 143
 — przy pracy 261—265
- Wypisani ze szpitali 382
- Wyroby ceramiczne (patrz Produkty)
 — cukiernicze 313, 316, 318—324, 454
 — farmaceutyczne 314, 318—324, 455, 511
 — z gumy 511
 — medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny 314, 318—324, 455
 — przemysłowe 52, 53, 62, 63, 508—514, 519, 520, 748—750
 — sanitarne z porcelany 512
 — stołowe, kuchenne lub do użytku w gospodarstwie domowym ze stali, emaliowane 512
- Wyroby tytoniowe 48, 49, 313, 318—324, 454, 457, 509, 552
 — walcowane 52, 53, 512, 571, 573
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę 243, 244, 247, 248, 250—252, 262, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 435, 440, 442, 452, 503—507, 587, 590, 591, 593, 596, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 708—710, 712, 730, 732, 753
- Wzory użytkowe (patrz Wynalazki, wzory użytkowe)

Z

- Zaburzenia psychiczne 221, 389
- Zachmurzenie 88
- Zachorowania 385—389
- Zadłużenie 612, 615
- Zadrzewienia 495
- Zagrożenie ubóstwem 325
- Zakłady aktywności zawodowej 196
 — karne 185—187
 — dla nieletnich 164, 172
 — opiekuńczo-lecznicze 380, 381
 — pielęgnacyjno-opiekuńcze 380, 381
 — pomocy społecznej 393
 — poprawcze 173
 — psychiatryczne 380, 381
 — ubezpieczeń 625—633
 — uciążliwe dla czystości powietrza 106
- Zakwaterowanie i gastronomia 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 273, 276, 277, 441, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 713, 731, 732
- Zamrażarki (patrz Chłodziarki i zamrażarki)
- Zapałki 511
- Zapasy 480—482, 515—521, 591, 592
- Zaprawa klejąca 460
- Zasiedlenie zwierząt łownych 489
- Zasiłki 290—294, 394, 650
 — dla bezrobotnych 294, 309, 310
 — i świadczenia przedemerytalne 294
- Zasoby drzewne 490—493
 — kopalin 100
 — mieszkaniowe (zamieszkałe i niezamieszkałe) 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—329
 — wodne 101
- Zastawy stołowe i naczynia kuchenne z porcelany 512
- Zatrucia 385, 389
- Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy 40, 41, 193, 241, 244, 245
 — w prokuraturze 158
 — w sądach 160, 164
 — w zakładach karnych 183
- Zatrudnienie przeciętne 40, 41, 135, 140, 142, 185, 246, 247, 507, 523
 — — według wysokości wynagrodzenia 276—280
 — — według zawodów 280
 — — według stanu 40, 41, 139, 141, 142, 241—243, 248, 249
 — w warunkach zagrożenia 265, 266
- Zawodnicy sportowi 416
- Zażalenia sądowe 160, 167, 168
- Zbiorniki bezodpływowe 113
 — i stopnie wodne 86, 114, 115
- Zbiornikowce 540

- Zbiory owoców 477, 747
 — specjalne bibliotek 433
 — warzyw 477, 747
 — zbóż 48, 49, 62, 63, 76—79, 475, 744, 747, 749, 750, 752
 — ziemiopłodów 48, 49, 62, 63, 76—79, 475—477, 744, 747, 749, 750, 752
- Zbory 201
- Zboża 48, 49, 62, 63, 66, 67, 76—79, 112, 448, 450, 451, 468, 472—475, 481, 485, 487, 488, 744, 747, 749, 750, 752
 — podstawowe 48, 49, 62, 63, 76—79, 468, 472—475, 485, 487
- Zdrowie 314, 318—324, 455, 721, 722, 727, 728, 752
- Zespoły adwokackie 188
 — domków turystycznych 408, 409, 411
 — pieśni i tańca 403
 — ratownictwa medycznego 383
 — trakcyjne elektryczne 537
 — wychowania przedszkolnego 369, 370
- Zestaw kina domowego 326
- Zgony 40, 41, 58, 59, 68—71, 207, 208, 217, 220—222, 382, 751
 — niemowląt 40, 41, 68—71, 217, 222
 — według płci i wieku zmarłych 220
 — według przyczyn 221, 222
- Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych 752
- Ziarno kakaowe 747
- Ziemiopłody 448—451, 472—477, 485, 487, 488, 744, 747, 749, 750, 752
- Ziemniaki 48, 49, 62, 63, 66, 67, 76—79, 112, 313, 316, 448—451, 454, 457, 468, 472—474, 476, 482, 485, 487, 488, 572, 747, 749, 750
- Zielwiska 83
- Złoto 459, 748
- Zmarli 382
- Zmywarka do naczyń 326, 513, 555
- Zobowiązania 596, 597, 609, 610—613, 616, 634
- Zużycie energii elektrycznej 42, 43, 52, 53, 58, 59, 72—75, 336, 518, 744
 — gazu 42, 43, 58, 59, 72—75, 336, 516, 517
 — materiałów 519, 520
 — nawozów mineralnych lub chemicznych 50, 51, 76—79, 469, 483
 — — wapniowych 76—79, 483
 — paliw 515—517
 — pośrednie 447, 470, 691, 692, 695, 696, 703, 704, 707, 708, 718, 720
 — przemysłowe 481, 482
 — ropy naftowej 52, 53, 516
 — środków trwałych (amortyzacja) 670—674
 — węgla 515
 — wody 42, 43, 58, 59, 72—75
- Zwalczanie szkodników lasów 495
- Związki organiczne 38, 39
 — zawodowe 193
- Zwierzęta chronione 111
 — gospodarskie 50, 51, 76—78, 451, 468, 478
 — łowne 488, 489
- Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego 566—569
- Zwolnienia z pracy 251
 — z zakładów karnych, warunkowe 184
- Zysk 581—589, 618—620, 626—628, 634

Ż

- Żrebięta 451
- Źródła finansowania deficytu budżetu państwa 643
 — — działalności badawczej i rozwojowej 428
 — zanieczyszczeń 105

Ż

- Żarówki 513
- Żegluga, rodzaje, zasięg 541
- Żelazko 458
- Żłobki 72—75, 390
- Żołnierze 138—141
- Żyto 48, 49, 62, 63, 448, 451, 472—475, 485, 487, 747, 749, 750
- Żywiec rzeźny 50, 51, 62, 63, 76—79, 448, 451, 468, 473, 479, 487
- Żywność 48, 49, 312, 313, 315—324, 454, 456, 457, 555, 574—577
 — i napoje bezalkoholowe 48, 49, 312, 313, 318—324, 454, 457, 551, 554, 727, 728, 752

INDEX

A

Accidents at work, injured 261—265
Accommodation and catering 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 273, 276, 277, 441, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 713
Accommodation, tourism 62, 63, 72—75, 408, 409, 731, 732
Accumulators 513
Acquisitions less disposals of non-produced assets 719, 720
Acquisitions less disposals of valuables 715
Acquittals 175, 182, 183
Activities of extraterritorial organisations and bodies 731, 733
Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 714
Activity rate 238—240, 751
Actual individual consumption 727
Actual rentals for housing (see Rentals)
Addiction recovery centres 380, 381
Adherents, faithful 197—201
Adhesive mortar 460
Adjudications of courts 169—172, 174—183
Adjustment for the change in pension entitlements 726
Administration of justice 647
Administrative and support service activities 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 274, 278, 279, 441, 442, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
Admission room 383
Adoption 174, 392
Age of councillors 127
Age of deputies and senators 121
Age of employed persons 239
Age of judges 159
Age of population 40, 41, 160, 169, 170, 174, 178, 209—213, 219, 220, 222—225, 227, 228, 346, 370, 383—388, 390—393
Age of population, non-working 40, 41, 210, 227, 228
Age of population, post-working 210, 211, 223, 227, 228
Age of population, pre-working 210, 223, 227, 228
Age of population, working 40, 41, 210, 211, 223, 227, 228
Age of tree stands 490—492
Age of unemployed persons 239, 256
Age of village mayors, mayors and presidents of cities 129
Agents 241, 244
Agricultural economy 468—482
Agricultural land (area) 38, 39, 48, 49, 58, 59, 76—79, 98, 99, 110, 468—470
Agricultural machinery (for agriculture and forestry) 449, 450, 460, 514
Agricultural output 48, 49, 62, 63, 447, 468—473, 475—477, 479—482, 743
Agricultural products 50, 51, 62, 63, 76—79, 448—451, 468, 472, 473, 475—477, 535, 744, 747, 749, 750, 752
Agricultural tax 651
Agriculture 468—488

Agriculture, forestry and fishing 40, 41, 48—51, 56, 57, 62, 63, 68—79, 242, 244, 246, 248, 250—252, 254, 261—265, 268, 271, 273, 276, 277, 425—427, 430, 582, 590, 591, 593, 596, 662, 664, 666, 669, 670, 672, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707, 709—711, 730, 732, 751, 754
Agriculture and hunting 647, 654
Agriculture, hunting, forestry and fishing 40, 41, 56, 57, 468—498
Agrotourism lodgings 408, 409, 411
Air pollutants 38, 39, 68—71, 105, 106
Air pollution reduction systems 38, 39, 106, 115
Air pollution, sources 105
Air, protection 106, 114—116
Air rescue 383
Air routes 544, 545
Air, temperatures 87
Air transport 453, 533—535, 537, 544, 545
Aircraft 544
Airports 545
Alcoholic beverages 48, 49, 66, 67, 454, 457, 509, 551—555
Alcoholic beverages, tobacco 48, 49, 313, 318—324, 454, 457, 551—553, 727, 728, 752
Alcohols 572
Alimony 166, 294
Allowances 290—294
Aluminium 512, 520, 571, 573, 748
Alumnus 199, 200
Ambulance emergency rescue teams 383
Ambulatory departments 186
Ammonia 38, 39, 105, 511
Analog broadcasting 548
Animal fats 50, 51, 62, 63, 66, 67, 508
Animal products, production 50, 51, 62, 63, 468, 473, 479—482
Animals for slaughter 50, 51, 62, 63, 76—79, 448, 451, 468, 473, 479, 487
Animals protected 111
Appeals 160, 167, 168
Appliance 571
Applicants 188
Arable land 98, 451
Arable land, prices 451
Archives (state) 433
Arms and ammunition 566—569
Arrivals of foreigners 407
Art galleries 402
Articles of copper 573
Articles of marriage 188
Articles of rubber 571, 572
Articles of stone 566—569
Artificial insemination of cows 484
Arts, entertainment and recreation 243, 245, 247, 249, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 274, 278, 279, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
Assessors 158, 164
Assets 609—612, 614, 625, 634
Assistant lectures 364
Assistant professors 364
Assistants of judges 164
Associate professors (docents) 364
Associations 193—196
Associations and other social organisations 195, 196, 344, 345
At-risk-of-poverty rate 325, 751
Atmospheric precipitation 88, 101
Attorneys 188
Audience in cinemas 46, 47, 60, 61, 72—75, 405
Audience in theatres and music institutions 46, 47, 60, 61, 403

Audio-visual equipment 455
Average paid employment 40, 41, 135, 140, 142, 185, 246, 247, 523

B

Balance of monetary financial institutions 609—611
Balance of payments 613, 614
Balances of agricultural products 481, 482
Balances of materials 519, 520
Banks 609—611, 617—620
Barges 543
Barley 62, 63, 448, 451, 472—475, 485, 487, 747, 749, 750
Bars 410, 411, 553
Base metals and articles thereof 566—569
Bathroom 330
Bathtub 458
Bauxites 748
Bearings (rolling) 513
Bed places, tourism 62, 63, 72—75, 408, 410
Beds in dormitories and boarding schools 351
Beds, hospice 381
Beds, hospitals 46, 47, 60, 61, 72—75, 186, 381, 382
Beds, sanatoria 381
Beer 66, 67, 457, 509, 555, 748
Beetroots (sugar beets) 48, 49, 62, 63, 76—79, 454, 457, 468, 472—474, 476, 477, 485, 747, 749, 750
Benefits 285—294, 394, 642, 650, 653
Beverages and tobacco 454, 457, 536, 561, 574, 575
Bicycles 326, 459, 514, 555
Biotechnology 428
Blood donation 384
Boarding houses 408—412
Boarding schools 351
Boats for pleasure or sports 514
Bonds 624, 645
Books and pamphlets published 399, 400
Books, magazines in libraries (see Libraries, collection)
Border crossings 407
Borders of Poland 80, 81
Boys 169—171, 173
Branch research-development units 433
Bread and cereals 312, 315, 318—324, 454, 456, 509, 552
Brick 52, 53, 460, 512
Buckwheat 474, 475
Budget, European funds 643, 644
Budgetary management institutions 648, 649
Budgetary sphere 244, 273
Budgets, household 306—326
Building paper 512
Buildings and structures 447, 522—526, 661, 666—668, 672—674
Buildings, cubic volume 52, 53, 64, 65, 525, 526
Buildings, non-residential 330, 524—526
Buildings, residential 52, 53, 64, 65, 332, 335, 336, 523—526, 670, 671
Bulbs 513
Bulk cargo ships 540
Bulls 484
Buses 459, 533, 539, 546
Butadiene 511
Butter 62, 63, 66, 67, 312, 316, 454, 456, 508, 555, 748

C

- Cabbage 456, 477
 Caesium, concentration 112
 Calves 448, 451, 473, 479, 485, 487
 Camping sites 408, 409, 411, 412
 Canals 85
 Canned food 456, 508
 Canteens 351, 410, 411, 553
 Capacity of power plants 521
 Capacity of wastewater treatment plants 104, 115
 Capital account 614
 Capital cities 755–763
 Capital expenditures 427, 434
 Capital (fund) of banks 620
 Capital (fund) of enterprises 593, 594
 Capital goods 507, 576, 577
 Capital transfers 718–720
 Caprolactam 511
 Car, passenger (motor) 52–55, 64, 65, 326, 459, 514, 546, 571, 573, 576, 577, 750, 753
 Carbohydrates, caloric value 317
 Care and education centres 392
 Carrots 456, 477
 Cases in courts 160–163, 165–168
 Cases in prosecutor's offices 158
 Cash registers 513
 Cassational complaints 131, 160–162, 167, 168
 Cassations 131, 160
 Cassava 747
 Casualties during fires 143
 Catering 553
 Catering establishments 56, 57, 410, 411, 551, 553
 Cattle 50, 51, 76–79, 448, 451, 468, 473, 478, 479, 484, 485, 487, 749, 750
 Cement 52, 53, 62, 63, 449, 450, 460, 512, 519, 572, 748–750
 Cement clinker 512
 Central (government) administration units 344, 345
 Central heating 330, 458
 Ceramic products 512, 571, 573
 Ceramic roof tiles 512
 Cereal mixed 474, 475, 485, 487
 Cereal muesli 456
 Cereal units 486
 Cereals 48, 49, 62, 63, 66, 67, 76–79, 112, 448, 450, 451, 468, 472–475, 481, 485, 487, 488, 744, 747, 749, 750, 752
 Cereals, basic 48, 49, 62, 63, 76–79, 468, 472–475, 485, 487, 488
 Cereals, production 48, 49, 62, 63, 76–79, 475, 744, 747, 749, 750, 752
 Championships, world and European 417, 418
 Changes in inventories 715, 716
 Chapels 201
 Cheese 312, 316, 318–324, 454, 456, 509, 552, 555
 Chemical fibres 52, 53, 62, 63, 511, 519, 571, 573, 748
 Chemical industry products 566–569
 Chemical raw materials 100
 Chemicals 510, 511, 536, 562, 574, 575
 Child care establishments (see Care and education centres)
 Child-raising benefit "Family 500+" 293
 Children 44, 45, 72–75, 213, 218, 370, 390–394
 Children's clubs 390
 Chlorine 510
 Chocolate 313, 316, 318–324, 454, 457, 555, 572
 Choirs 403
 Chronic medical care homes 380, 381
 Church units 197, 198
 Churches and religious associations 197–201
 Cigarettes 66, 67, 457, 509
 Cinemas 46, 47, 60, 61, 405, 459
 Cities of the world 755–763
 Cities with powiat status 68–71, 125, 127–129, 133, 135–137, 651–655
 Citrus fruit 570, 572, 747
 City with powiat status offices 135
 Civil engineering works 524
 Civilian employees 139–142, 185
 Claims 612, 626, 627, 631, 632
 Clergy 197, 198, 201
 Clothes and garments 509
 Clothing 454, 457, 509, 552
 Clothing and footwear 313, 318–324, 454, 458, 727, 728, 752
 Cloudiness 88
 Clubs 404
 Coaches 414, 415
 Coal 52, 53, 62, 63, 100, 449, 450, 458, 508, 515, 535, 542, 748–750
 Cocoa 454, 457, 552
 Cocoa beans 747
 Coffee 313, 316, 454, 457, 552, 570, 747
 Coke and semi-coke 52, 53, 510, 536, 542, 572
 Colouring matters 570
 Colts 451
 Committees of the Sejm 123
 Committees of the Senate 124
 Commodities (see Goods)
 Communications 314, 318–324, 455, 727, 728
 Community centres 404
 Companies 730–733
 Compensation of employees 711–714, 718, 720, 751
 Compensations 290, 291
 Competitors 416
 Complexes of tourist cottages 408, 409, 411
 Compound feedingstuffs 449, 450, 460
 Computers 326, 327, 440, 441, 513
 Concentrate feedingstuffs 449, 450
 Concerts 403, 455
 Conductors not electrically insulated 512
 Confectionery 313, 316, 318–324, 454, 552
 Constitutional Tribunal, verdicts and decisions 129, 130
 Construction 40, 41, 52, 53, 56, 57, 64, 65, 76–79, 243, 244, 247, 248, 250–252, 254, 261–264, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 425–427, 430, 440, 442, 521–526, 587, 590, 592, 593, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674–676, 693–696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 712, 730, 732, 751, 753, 754
 Construction and assembly production 52, 53, 64, 65, 76–79, 453, 521–524
 Construction entities 521–524
 Construction materials 460
 Consultative staff of judicial specialists 164
 Consumer goods 507, 554, 576, 577
 Consumer goods and services 48, 49, 76–79, 312–314, 317–324, 453–459
 Consumption 56, 57, 66, 67, 315–317
 Consumption of coal 515
 Consumption of crude oil 516
 Consumption of fixed assets 670–674
 Consumption of materials 519, 520
 Consumption of mineral or chemical fertilizers 50, 51, 76–79
 Containers 514, 542
 Continents 225, 226, 742–746, 755
 Contributing family workers 249
 Contributions to social security 650, 655, 656
 Convicts 175–184
 Cooperatives 242, 272, 503, 521, 533, 662, 669, 693, 695, 697, 730, 731
 Cooperatives, housing 329–332
 Coordinators of family-based foster care 391
 Copper 100, 508, 512, 520, 573, 748–750
 Correctional and educational measures 169–172
 Correctional centres 173
 Cosmetics and toilet goods 552
 Cost level indicator 590
 Costs 193, 194, 581–589, 618–620, 633, 634
 Costs, labour 254
 Costs of banks 618–620
 Costs of general pension societies 633
 Costs of obtaining revenues 581–589
 Costs of open pension funds 634
 Cotton 571, 747
 Councillors of organs of local government 127, 128
 Countries 80, 81, 140, 141, 225, 226, 364, 365, 412, 436–438, 559–565, 595, 615, 616, 620, 633, 755–763
 Countries, total area 755–760
 Courier consignments 547, 548
 Courses 404
 Court division officials 164
 Court receivers, activities 187
 Court receivers, districts 164
 Court registers 165
 Courts, activities 159–169, 182, 183
 Courts complaints 160, 167, 168
 Coverings 509, 511
 Cows 50, 51, 451, 468, 478, 481, 484
 Cream 316
 Creative arts centres 408, 409, 411
 Credits 596, 597, 612
 Crimes 149–157, 170, 171, 176–178, 180, 181
 Crop and animal production, hunting 662, 664, 666, 670, 672
 Crop production 48, 49, 62, 63, 76–79, 447, 744, 747, 749, 750, 752
 Crop yields 48, 49, 76–79, 468, 475–477
 Crops 447, 448, 472–477, 485, 487, 744, 747, 749, 750, 752
 Crude oil (petroleum) 52, 53, 100, 508, 516, 536, 542, 570, 748
 Cucumbers 477
 Cultivators 514
 Cultural centres and establishments 404
 Cultural establishments for youth (see Youth cultural centres)
 Culture 46, 47, 60, 61, 72–75, 194, 399–406
 Culture and national heritage 647, 654
 Cured meat products 508
 Currency 617
 Currency in circulation 609, 610, 613
 Current account 613
 Current assets of enterprises 591, 592
 Current expenditures 427
 Current taxes on income, wealth, etc. 718–720, 723, 724
 Current transfers 718–720, 723, 724
 Customs duties 641

D

- Dairy products 312, 315, 316, 318–324, 454, 456
 Day carers for children 390
 Day-support centres 391
 Deaths 40, 41, 58, 59, 68–71, 207, 208, 217, 220–222, 751
 Deaths by causes 221, 222

- Deaths by sex and age of deceased 220
 Debt guaranteed 646
 Debt of State Treasury 645, 646
 Debt of the general government sector 722, 754
 Debt, public 645, 646
 Debt, public in relation to gross domestic product 646
 Decanates 199, 200
 Deductions from income and tax 655—657
 Deficit of the general government sector 719, 722, 754
 Demoralisation 169, 172
 Dentists 46, 47, 60, 61, 377, 378
 Departments of courts 163, 164
 Departures from Poland 407
 Dependence syndrome 389
 Dependents 309, 310
 Deposits 722
 Deputies 121, 123
 Deputies and senators, educational level 121
 Deputy clubs and groups 121
 Detectability of crimes 152—154
 Detention centres 173
 Detoxification centres 380, 381
 Devastated and degraded land 38, 39, 68—71, 99
 Device for receiving digital terrestrial television with MPEG-4 326
 Device with access to the Internet 326
 Diesel oils 449, 450, 460, 510, 517, 570, 572
 Digital TV 548
 Dioceses 199—201
 Directed to probation officer's centre 172
 Disabled persons 196, 213, 248, 249, 255, 305, 349, 350, 354—356, 369, 370, 416, 418
 Discharges from hospitals 382
 Discontinuances 155, 159, 175, 182, 183
 Diseases 221, 222, 385—389
 Dishwasher (dish washing machine) 326, 513, 555
 Distribution of exports by broad economic categories 577
 Distribution of imports by broad economic categories 576
 Dividend 634, 641
 Divorces 40, 41, 58, 59, 167, 217, 218
 Doctoral programmes 367
 Doctoral students 351, 353, 367
 Doctors 46, 47, 60, 61, 186, 377, 378, 380
 Domestic demand 56, 57, 66, 67, 447, 715, 717
 Domestic demand, relation to gross domestic product 716
 Donation of blood 384
 Donations of property 188
 Dormitories 351
 Drainage 494
 Drainage areas 83
 Drainage basins 83—85, 102
 Driving lessons 459
 Dues 591, 592, 609, 612
 Durable goods 326
 Dwelling economy 647, 654
 Dwelling stocks (inhabited and uninhabited) 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—329
 Dwellings 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—332
 Dwellings completed 42, 43, 58, 59, 72—75, 331, 332
 Dwellings inhabited 327, 328
 Dwellings, installations 330
 Dwellings, permits 330
 Dwellings protected 393
 Dwellings, type of ownership 329
- Dwellings under construction 330
 Dwellings, useful floor area 42, 43, 58, 59, 72—75, 327—329, 331, 332
- ## E
- E-administration 442
 E-commerce 442
 Early leavers from education and training 752
 Ecological areas 98, 108
 Economic activity of the population 237, 239, 240
 Economic entities 436, 507, 523, 551, 553, 730—733
 Economic groupings 751—754
 Economic relations 590
 Economically active persons 237, 239, 240, 431, 742, 751
 Economically inactive persons 237, 239, 240
 Edible animal fats 66, 67, 508
 Edible fats 312, 318—324, 454, 456, 508
 Education 44, 45, 60, 61, 72—75, 194, 243, 245, 247, 249—252, 254, 261, 262, 266, 269, 272, 274, 278, 279, 314, 318—324, 342—371, 455, 589, 590, 592, 594, 597, 647, 654, 663, 665, 667, 669, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 705, 709, 710, 714, 721, 722, 727, 728, 731, 733, 752
 Education by level (see Schools)
 Education, extracurricular 350
 Education, pre-primary 44, 45, 72—75, 343, 346, 369, 370
 Educational level 121, 127, 129, 139, 141, 185, 240, 256—258
 Eggs 50, 51, 62, 63, 66, 67, 112, 312, 316, 318—324, 448, 451, 454, 456, 473, 481, 482, 485, 487, 552, 747, 749, 750
 Election committees 118—120
 Election of the President of the Republic of Poland 117
 Election's protests 161
 Elections to organs of local government units 125, 126
 Elections to the European Parliament 119, 120
 Elections to the Sejm and Senate 118, 119
 Electric cooker 326
 Electric motors 513
 Electric railcars 537
 Electricity 42, 43, 52, 53, 58, 59, 64, 65, 313, 318—324, 336, 455, 458, 514, 518, 744, 748—750
 Electricity, consumers 336
 Electricity, consumption 42, 43, 52, 53, 58, 59, 72—75, 336, 518, 744
 Electricity, gas and other fuels 313, 318—324, 455
 Electricity, gas, steam and air conditioning supply 243, 244, 247, 248, 250—252, 261, 262, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 435, 440, 442, 503—507, 587, 590, 591, 593, 596, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 708—710, 712, 730, 732, 753
 Electricity meters 513
 Electricity power lines 524
 Electricity system 333
 Elevations 81
 Emergency child care centres (see Care and education centres)
 Emergency medical services 383
 Emigrants 224—226
- Emigration 40, 41, 207
 Emission of air pollutants 38, 39, 105, 106
 Employed hired 309, 310
 Employed in prisons 185
 Employed persons 40, 41, 50—59, 68—71, 237—252
 Employed persons, educational level 240
 Employed persons in agriculture 50, 51, 242
 Employed persons, private farms 241, 244, 309, 310
 Employees hired on the basis of an employment contract 40, 41, 193, 241, 244, 245
 Employees in manual labour positions 306
 Employees in non-manual labour positions 306
 Employees of courts 160, 164
 Employees of prosecutor's office 158
 Employers and own-account workers 241, 244, 245, 249, 723—726
 Employers' organisations 193
 Employment 40, 41, 58, 59, 237—252, 751
 Employment, average paid 40, 41, 135, 140, 142, 246, 247
 Employment, full-time paid 141, 142, 185, 248, 249
 Employment rates 238—240, 751
 Enamelled steel tableware 512
 Encumbrances 581—589, 616, 628
 Energy 317
 Engines 513, 571, 573
 Enrolment rate 346
 Entertainment enterprises 403
 Entities of the national economy 730—733
 Entities in research and development 425—428, 430
 Environmental protection 38, 39, 68—71, 98—116, 194, 647, 654, 721, 722
 Equipment for reception, recording and reproduction of sound 326
 Ethylene 511
 Euro area 751—754
 Ewe 478, 484
 Exchange rate 617
 Excise tax 641
 Excursion hostels 408—412
 Executing of adjudications in prisons 184
 Executive agencies 648, 649
 Exhibitions, museums 402
 Expenditure 642, 644, 646, 647, 649, 650, 653, 718—722
 Expenditure of local government units budgets 653, 654
 Expenditure of state budget 56, 57, 642, 646, 647
 Expenditure of the general government sector 718—722
 Expenditures of households 308, 312—314
 Expenditures on innovation activity 434
 Expenditures on research and development (R&D) 72—75, 427, 428, 430, 431, 434
 Expenses of insurance companies 627, 628
 Exports 56, 57, 66, 67, 447, 479—482, 515—520, 559—565, 567, 569, 572—575, 577, 691, 692, 745, 746, 749, 750, 754
 Expositions 402
 Expressways 533
 Extermination of forest insects 495
 Extracurricular education institutions 350

F

Fabrics 509, 571
 Faith-based charities 193—196
 False alarms 143
 Families 213, 390
 Family assistants 390
 Family benefits 292, 293
 Family centres 392
 Family diagnostic and advisory centres (see Consultative staff of judicial specialists)
 Family support 390, 391
 Farm buildings 525, 526
 Farmers 241, 244, 285—287, 290, 291
 Fatalities 143, 261, 264, 265
 Fats, caloric value 317
 Feed (plants) 474—476
 Feedingstuffs 449, 450, 460
 Fees 116, 618, 619, 633, 641, 651
 Female fertility 219
 Females (women) 40, 41, 68—71, 119, 121, 127—129, 139, 141, 158, 160, 183, 185, 186, 188, 193, 196, 197, 205—213, 219—221, 223—228, 237—241, 248—251, 255—260, 276—280, 288, 289, 346, 354—364, 366—369, 377, 387, 388, 393, 394, 414, 415, 426, 431, 432, 751
 Ferries 537, 540
 Fertility rate 219
 Fertilizers, lime 76—79, 483
 Fertilizers, mineral or chemical 50—53, 62, 63, 76—79, 449, 450, 460, 469, 483, 511, 570, 572, 747
 Fiber optic lines 548
 Fibreboards 510
 Fields of education 359—363, 366
 Fields of R&D 427
 Fields of science 367, 427, 428, 431, 432
 Fields of technology 437
 Films 406
 Final agricultural output 48, 49, 469, 471, 472
 Final consumption expenditure 56, 57, 66, 67, 447, 691, 692, 715—717, 726—728, 752, 754
 Final consumption expenditure, relation to gross domestic product 716
 Finances of enterprises 581—597
 Financial account 614
 Financial and insurance activities 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 269, 272, 273, 278, 279, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 705, 709, 710, 713, 731, 733
 Financial corporations sector 691, 693—697, 699, 711, 715
 Financial results 618—620, 628, 634, 648, 649
 Financial revenues 634
 Fines 116, 179, 180, 182, 183
 Fire services, state, volunteer 143
 Fires 143
 First-aid 383
 Fish 50, 51, 62, 63, 112, 454, 456, 508, 552, 555, 570
 Fish and seafood 312, 315, 318—324, 454
 Fish catches 50, 51, 62, 63
 Fish products 552
 Fishing 48—51, 62, 63
 Fishing and aquaculture 662, 664, 666, 670, 672
 Fixed assets 48, 49, 52—57, 66, 67, 76—79, 609, 668—676
 Flax 474, 476, 747
 Flour 315, 456
 Food 48, 49, 312, 313, 315—324, 454, 456, 457, 555, 574—577

Food and non-alcoholic beverages 48, 49, 312, 313, 318—324, 454, 457, 551, 554, 727, 728, 752
 Food cans 512
 Food mixers 458
 Food production 743
 Food products 112, 454, 456, 508, 509
 Food stands 410, 411, 553
 Footwear 52, 53, 62, 63, 313, 318—324, 454, 457, 510, 552, 566—569, 573
 Foreign debt 615
 Foreign direct investments 615, 616
 Foreign income (balance) 691
 Foreign languages (education) 347—349
 Foreign ownership 242, 272, 503, 521
 Foreign students 364, 365
 Foreign trade 56, 57, 66, 67, 447, 559—577, 745, 746
 Foreign trade turnover 56, 57, 66, 67, 559—565
 Foreign trade turnover, balance 56, 57, 559—565
 Foreigners 195, 364, 365, 407
 Forest area 50, 51, 62, 63, 107—110, 489, 490, 495, 498
 Forest condition 496
 Forest cover 50, 51, 76—79, 489
 Forest Guard of State Forests, proceedings 155
 Forest land 76—79, 98, 99, 489
 Forest management 493—495
 Forest protection 495
 Forestry 48—51, 62, 63, 76—79, 489—498, 647
 Forestry and logging 662, 664, 666, 670, 672
 Forests 50, 51, 62, 63, 107—110, 489—498
 Forests, protective 107
 Foster families 391
 Foster homes 391
 Foundations 193—196
 Freezers (see Refrigerators and freezers)
 Fruit 66, 67, 112, 312, 316, 318—324, 454, 456, 472, 473, 477, 485, 487, 552, 570, 572, 747
 Fruit production 477, 747
 Fruit, vegetables, nuts and their products 572
 Fuel oils 510, 572
 Fuels 100, 449, 450, 459, 460, 508, 510, 515—517, 552, 561, 574—577
 Fuels, consumption 515—517
 Full-time equivalents (FTE) 425, 427, 428, 431
 Functionaries 141, 142
 Funds 116, 593, 594, 611—613, 633—635, 642, 649, 650, 652
 Funds, ecological 116
 Furnishings, household equipment and routine household maintenance 314, 318—324, 455, 727, 728, 752
 Furniture 455, 514, 552
 Futures contracts 621, 622

G

Game shot 489
 Game species 488, 489
 Game stocked 489
 Game trapped 489
 Gas 42, 43, 58, 59, 72—75, 100, 313, 318—324, 330, 333, 334, 336, 455, 458, 508, 516, 517, 535, 748
 Gas, consumers 336
 Gas, consumption 42, 43, 58, 59, 72—75, 336, 516, 517
 Gas meters 513
 Gas supply system 42, 43, 58, 59, 72—75, 333, 334, 336

Gasoline (see Petrol)
 General government 609, 614
 General government sector 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715—722
 General public services 721, 722
 Generally accessible green areas 111
 Generation of income account 711—714
 Genetic forest resources 493
 Geographic longitude and latitude 80
 Geography 80—88
 Glass 512, 571, 573
 Gmina offices 132
 Gminas 68—71, 125, 127, 128, 133, 136, 137, 217, 651—655
 Gminas and cities with powiat status 68—71, 135—137
 Gold 459, 748
 Goods and services 448, 453—459
 Goods and services account 691, 692
 Goods by groups (type of cargo) 535, 536, 542
 Goods (commodities) 48, 49, 66, 67, 312—314, 317—324, 448, 453—459, 534—536, 538, 541, 542, 544, 551—555, 562, 570—573
 Goods loaded and unloaded 54, 55, 64, 65, 542
 Grade, schools 354—357, 368, 369
 Graduates 44, 45, 60, 61, 72—75, 343—345, 349, 354—359, 362—365, 368, 369, 404
 Grain seeders 449, 450, 460
 Grants 116, 642, 648—650, 652, 653, 655
 Greenhouse gases, emission 105, 106, 751
 Groats 456, 555
 Gross agricultural output 447, 469—473
 Gross capital formation 56, 57, 66, 67, 447, 691, 692, 715—717, 719, 720
 Gross capital formation, relation to gross domestic product 716
 Gross disposable income of the household sector 76—79, 723—726
 Gross domestic expenditures on R&D 72—75, 427, 428, 430, 431, 752
 Gross domestic product (GDP) 56, 57, 66, 67, 72—79, 114, 431, 447, 691, 692, 697—700, 711, 716, 722, 746, 749, 750, 754
 Gross domestic product, purchasing power parity 754
 Gross fixed capital formation 56, 57, 447, 715—717, 719, 720, 754
 Gross national income 691
 Gross nominal disposable income 76—79
 Gross operating surplus 711—714, 723, 724
 Gross primary income 723, 724
 Gross real disposable income 725
 Gross saving 726
 Gross turnover profitability rate 590
 Gross value added 56, 57, 76—79, 470, 691, 692, 697, 699, 705—708, 711—714, 754
 Gross value of fixed assets 48, 49, 52—57, 66, 67, 76—79, 668—676
 Groundnuts in shell 747

H

Handicapped 393, 394
 Hard coal 52, 53, 62, 63, 100, 449, 450, 458, 508, 515, 535, 748—750
 Harmonized consumer price indices 752

Hay 451, 472, 473, 476, 485, 487
 Health 314, 318—324, 455, 721, 722, 727, 728, 752
 Health care 46, 47, 60, 61, 72—75, 186, 194, 377—389, 647, 654
 Health care, in-patient 380—382
 Health care, out-patient 379, 380
 Heat energy 313, 318—324, 455, 514
 Heating of dwellings 458
 Heifers 451, 484
 Herring 456, 498
 Hidden economy 241
 Higher education institutions 342, 343, 345, 346, 349, 351—353, 359—367, 425—427, 430, 433
 High-temperature tar (see Tar)
 Hire rate 250
 Hires 250
 HIV infection 385
 Holiday centres 408, 409, 411, 412
 Home theatre system 326
 Homeless persons 196, 394
 Homes and facilities, social welfare 393, 394
 Honey 313, 316, 318—324, 454, 457
 Hop 448, 474, 476
 Horses 451, 468, 478, 479, 484, 485, 487
 Hospice 380, 381
 Hospital emergency wards 383
 Hospitals 186, 380—382
 Hostels 408, 409, 411
 Hotels 408—412, 525, 526
 Households 42, 43, 56—59, 66, 67, 72—75, 105, 305—328, 336, 516, 518, 612, 753
 Households equipped with durable goods 326
 Households' final consumption expenditure 56, 57, 66, 67, 715—717, 727, 728, 752
 Households projection 305
 Households sector 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715—717, 723—728
 Housing, water, electricity, gas and other fuels 455, 727, 728, 752
 Human health and social work activities 243, 245, 247, 249—252, 254, 261—264, 266, 269, 272, 274, 278, 279, 313, 318—324, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
 Human Rights Defender (Ombudsman), activity 130, 131
 Hunting 488, 489
 Hunting clubs 194
 Hydrocarbons 570

I

Immigrants 224—226
 Immigration 40, 41, 207
 Imports 56, 57, 66, 67, 447, 479—482, 515—520, 559—566, 568, 570, 571, 574—576, 613, 691, 692, 745, 749, 750, 753
 Imprisonment 179—184
 Incidence rate 262
 Income, available of households 307, 311
 Income from a private farm in agriculture 311
 Income from hired work 311
 Income from self-employment 311
 Income from social benefits 311
 Income of employees 311, 723—726
 Income of own-account workers 723—726
 Income tax 628, 634, 641, 651, 655—657

Increase in herd 473
 Indices of price relation 447, 448, 452—455
 Indices of retirement and other pensions 42, 43, 287
 Indices of wages and salaries 40, 41, 274
 Indictment, motion 155—157, 159
 Indirect taxes 641
 Industrial areas 98, 99
 Industrial crop (plants) 48, 49, 62, 63, 468, 472—474
 Industrial production 503—514, 519, 520, 744, 753
 Industrial products 52, 53, 62, 63, 508—514, 519, 520, 748—760
 Industrial supplies 576, 577
 Industrial uses 481, 482
 Industry 40, 41, 52, 53, 56, 57, 62—65, 76—79, 242—244, 246—248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 276, 277, 425—427, 430, 434, 435, 452, 503—521, 582—587, 590, 591, 593, 596, 662—667, 669—673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707—712, 730, 732, 751, 754
 Infant deaths 40, 41, 68—71, 217, 222
 Infants 217, 222
 Infectious diseases 221, 222, 385—387
 Infirmeries 186
 Information and communication 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 266, 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 713, 731, 733
 Information and communication technologies (ICT) 440, 441
 Information society 327, 439—442
 Inland waterway transport 533—537, 543, 544
 Inland waterway transport fleet 543
 Inland waterways 533
 Innovation activity (in industry) 434, 435
 In-patients 46, 47, 60, 61, 72—75, 380—382
 Insemination of cows 484
 Insolation 88
 Institutional sectors 428, 691, 693—697, 699, 701—706, 711—728
 Insurance 625—633
 Insurance companies 625—633
 Insurance policies 629, 630
 Insured persons 42, 43
 Interest rates 617
 Intermediate consumption 447, 470, 691, 692, 695, 696, 703, 704, 707, 708, 718, 720
 Intermediate goods 507
 Internal combustion engines 513, 571, 573
 Internal personnel in research and development 425—428, 431
 Internal waters 80, 81
 International review 742—763
 International transport 538, 544
 Internet 327, 439—442, 655, 656, 743, 753
 Inter-school sport centres 350
 Intervention centres 392
 Intoxications 385, 389
 Investment outlays 48, 49, 52—57, 66, 67, 76—79, 661—667
 Investment outlays on fixed assets 114, 661, 666, 667
 Investments 56, 57, 66, 67
 Iron 458, 661—676
 Iron ores 570

J

Jam 313, 316, 318—324, 454, 457
 Job offers 255, 260
 Jordan's gardens (playgrounds) 350
 Judged 175, 182, 183
 Judges 159, 164
 Judges' assistants 164
 Juices (fruit and vegetable) 313, 316, 454, 457, 508
 Justice 144—188
 Juvenile institutions 164, 173
 Juveniles 169—174

L

Laboratory diagnosticians 377
 Labour costs index 751
 Labour law, cases 161, 166, 167
 Labour market 40, 41, 68—71, 229—269
 Labour productivity 751
 Lakes 84, 85, 102
 Land 38, 39, 68—71, 76—79, 98, 99
 Land and pipeline transport 453, 533—535, 588, 663, 665, 667, 671, 674, 708
 Landfill sites 113
 Landscape parks 108, 110
 Laptop, tablet 326, 440, 441
 Large Family Card 390
 Lavatory 330
 Lay judges 188
 Lead 100, 748
 Leathers 510
 Letters mailed 64, 65, 547, 548
 Liabilities 596, 597, 609—613, 625, 626, 630, 634
 Libraries 46, 47, 60, 61, 186, 402, 433
 Libraries, borrowers (readers) 60, 61, 402, 433
 Libraries, collection 46, 47, 60, 61, 186, 402, 433
 Libraries, loans 60, 61, 72—75, 402, 433
 Library service points 402
 Licences 406
 Life expectancy 68—71, 223
 Lifelong learning 752
 Lignite 100, 508, 515, 535, 748—750
 Lime 512
 Liqueurs 66, 67
 Liquid and solid fuels 313, 318—324, 455, 508, 510, 515—517
 Liquid waste 113
 Liquidated fixed assets 676
 Live animals 566—569
 Live births 40, 41, 58, 59, 68—71, 207, 208, 217, 219, 751
 Livestock 50, 51, 76—79, 451, 468, 478
 Loans 596, 597, 609, 610, 646, 722
 Local government administration 135
 Local government appeal councils 132, 135
 Local government budgetary establishments 655
 Local government units 125—128, 132, 133, 135—138, 195, 196, 335, 336, 651—655
 Local government units budgets expenditure, revenue 651—655
 Local government units ownership 539
 Local threats 143
 Locomotives, types 537
 Lorries 50—53, 514, 546
 Losses 515—518, 581—589, 618—620, 627, 628, 634, 657

M

Machine tools 52, 53, 514
 Machinery and equipment 514, 536, 566—569, 571, 573—575
 Machinery for agriculture 449, 450, 460, 514
 Machinery for construction 514
 Machinery for the paper industry 514
 Machinery, technical equipment and tools 427, 661, 666—668, 672—674
 Machines for working metal 573
 Magazines 400, 401, 433, 455, 459
 Main Industrial Groupings 507
 Maintained from non-earned sources 309, 310
 Maize 448, 474, 475, 485, 487, 747, 749, 750
 Males (men) 68—71, 176—179, 183, 207—213, 220—228, 237—240, 259, 260, 276—280, 289, 346, 386—388, 414, 751
 Managed land 38, 39, 99
 Mandates of councillors 125, 126
 Mandates of deputies, senators 118—120
 Manufacturing 242—244, 246, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 275—277, 434, 435, 440, 442, 503—507, 582—586, 590, 591, 593, 596, 647, 662—664, 666, 669—673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707—710, 712, 730, 732, 753
 Manure 473
 Mares 484
 Margarine 454, 456, 508, 555
 Maritime barges 540
 Maritime transport 54, 55, 533—535, 537, 540—543
 Maritime transport fleet 54, 55, 540
 Market agricultural output 48, 49, 62, 63, 447, 469—474
 Marketplace prices 451
 Marriages 40, 41, 58, 59, 213, 217, 218
 Marshals' offices 132, 135
 Matches 511
 Mead 66, 67, 509
 Meadow hay 451, 472, 473, 475, 476, 485, 487
 Meadows 98, 469
 Meat 50, 51, 62, 63, 66, 67, 112, 312, 315, 318—324, 454, 456, 468, 479, 480, 487, 508, 552, 570, 572, 744, 747, 749, 750, 752
 Meat, poultry 454, 555, 570, 572
 Meat products 312, 315, 454, 456, 508, 555, 572
 Medals won 416—418
 Medical air rescue 383
 Medical care, specialised 379, 382
 Medical certificates 380
 Medical consultations 379
 Medical measures (adjudicated by court) 169
 Medical personnel 46, 47, 60, 61, 377, 378, 380, 383
 Medical practices 379, 380
 Medical products, appliances and equipment 314, 318—324, 455
 Members of the Polish Academy of Sciences 432
 Men (see Males)
 Mental disorders 221, 389
 Mentally ill 389, 394
 Metal concentrates 508
 Metal ores 100, 508, 535
 Metallic raw materials 100
 Metals 512, 520, 536, 566—569
 Meteorological stations 87, 88
 Methane 100, 105, 106
 Metro 533, 539

Metropolises 199, 200
 Microwave oven 326, 458
 Midwives 46, 47, 60, 61
 Milk 50, 51, 62, 63, 66, 67, 76—79, 112, 312, 315, 318—324, 448, 454, 456, 468, 473, 481, 482, 485, 487, 508, 552, 572, 747, 749, 750, 752
 Millet 474, 475, 747
 Mineral or spring waters 316, 454
 Mineral products 566—569
 Mineral resources 100
 Mining and quarrying 242, 244, 246, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 275—277, 435, 452, 503, 504, 506, 507, 582, 590, 591, 593, 596, 647, 662, 664, 666, 669, 670, 672, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 707, 709—711, 730, 732, 753
 Mining grounds 98, 99
 Mobile phone 326, 743, 753
 Molasses 572
 Money supply 612, 613
 Monuments of nature 111
 Motels 408—412
 Motorcycle, scooter, motorbike 326, 546
 Motorway 533, 753
 Mountain peaks 82
 Mowers 460, 514
 Municipal economy 647, 654
 Municipal infrastructure 42, 43, 58, 59, 72—75, 333, 336
 Municipal waste 38, 39, 68—71, 113, 536, 751
 Museums 402
 Music institutions 46, 47, 60, 61, 403

N

Nannies 390
 National accounts 56, 57, 66, 67, 678—728
 National and ethnic minorities 195, 347
 National defence 138—141, 721, 722
 National Labour Inspectorate, activities 268, 269
 National parks 108, 109
 National traffic (flights) 544
 Natura 2000 areas 110
 Natural persons conducting economic activity 730, 731
 Nature reserves 108, 109
 Neoplasms 221
 Net domestic product 691
 Net migration 68—71, 207, 208, 223—225
 Net national income 691
 Net operating surplus 691
 Net turnover profitability rate 590
 Net value added 691
 Net value of fixed assets 670, 671, 710
 New or improved products 435
 Newspapers and magazines 400, 401, 455, 459, 552
 Nights spent 409
 Nitrate 449, 450
 Nitric acid 511
 Non-alcoholic beverages 48, 49, 313, 318—324, 454, 457, 551, 552, 554
 Non-consumer goods 554
 Non-financial corporations sector 691, 693—697, 699, 701—706, 711, 715
 Non-foodstuffs 551, 554, 555
 Non-profit institutions serving households 691, 693—697, 699, 711, 715—717
 Non-scheduled service (flights) 538, 544
 Notarial agreements 187, 188

Notarial deeds 187, 188
 Notebook 459
 Nurseries 72—75, 390
 Nursery schools 44, 45, 369, 370
 Nurses 46, 47, 60, 61
 Nursing homes 380, 381

O

Oats 62, 63, 448, 451, 474, 475, 485, 487, 747
 Occupancy of tourist accommodation establishments 410
 Occupational diseases 267
 Occupational medicine 380
 Occupational therapy workshops 196
 Offences 156, 165, 182, 183
 Official reserve assets 614, 615
 Officials 158, 164
 Oil-cake 570
 Oils and fats 312, 316, 318—324, 454, 456, 562, 566—569, 574, 575
 Oilseeds (plants) 474, 476
 Oleum 510
 Olives 747
 Olympic Games 416
 Onions 456, 477
 Open pension funds 633—635
 Open pension funds, rates of return 635
 Operas and operettas 403
 Optical, photographic, measuring checking instruments 566—569
 Orchards 98, 469
 Orphans 392
 Other service activities 243, 245, 247, 249—252, 254, 261, 262, 266, 269, 272, 274, 278, 279, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
 Out-patient departments 379
 Out-patient health care 60, 61, 72—75, 379, 380
 Out-patient services 314, 318—324, 455
 Output 56, 57, 691—694, 701, 702, 708, 718, 720
 Outworkers 241, 244
 Overcoats 509
 Own account workers on private farms 241, 244, 723—726
 Ownership sector, private 241, 242, 244, 272, 503, 504, 521, 533, 551—554, 581, 590, 591, 593, 596, 662, 669, 693, 695, 697
 Ownership sector, public 241, 242, 244, 272, 335, 336, 503, 504, 521, 533, 551—554, 581, 590, 591, 593, 596, 662, 675, 693, 695, 697
 Oxide, oxides 38, 39, 105, 106
 Ozone content in the atmosphere 107

P

Packing cases of wood 573
 Paid employees 159, 164, 248, 249
 Paid employees, educational level 139, 141, 185
 Paid employment at the end of the period 139, 141, 142, 241—243, 248, 249
 Paid employment by amount of wages and salaries 276—280
 Paid employment by occupational groups 280
 Paints 511
 Palliative care wards 380, 381
 Pamphlets 399, 400
 Paper 510, 519, 571, 573, 748—750

- Paperboard 510, 519, 748—750
 Paralympic Games 416
 Parishes 197—201
 Particle board (chipboards) 510, 519
 Particulates and gases 38, 39, 68—71, 105, 106
 Particulates and gases, reduction 38, 39, 68—71, 106, 115
 Part-time paid employment 248, 249
 Passenger cars 52—55, 64, 65, 326, 459, 514, 546, 555, 571, 573, 576, 577, 750, 753
 Passenger seating (capacity) 539, 543, 544
 Passenger traffic 543, 545
 Passengers 54, 55, 64, 65, 537—539, 543—545
 Pasta and pasta products 315, 456, 509, 555
 Pastures 98, 469
 Patent applications, utility models 436, 437
 Patents 436—438
 Patients 46, 47, 60, 61, 381, 382
 Peacekeeping missions and operations of the Polish Military 140, 141
 Pearls and precious stones 566—569
 Peas 457
 Pedagogues 164
 Penitentiary staff 185
 Pensioners 285, 288, 289, 306—311
 Pensions 285—289
 People with special educational needs 349
 Performances and concerts 403
 Persons injured in accidents 261—265
 Persons practising sports 414, 415
 Persons working in hazardous conditions 265, 266
 Pesticides 52, 53, 511
 Petrol (gasoline) 459, 510, 517
 Petrol stations 552
 Pharmaceutical outlets 383
 Pharmaceutical products 314, 318—324, 455, 511, 552
 Pharmacies 46, 47, 186, 383
 Pharmacists 46, 47, 60, 61, 377, 383
 Phenol 511
 Philharmonic halls 403
 Phosphate 449, 450, 460, 570
 Physical education 647, 654
 Physical education organisations 414
 Physiotherapists 377
 Pig iron 748
 Piglets 451
 Pigs 50, 51, 76—79, 448, 451, 468, 473, 478, 479, 485, 487, 749, 750
 Pipeline transport 533—535
 Pipelines 524, 533
 Places, children's clubs 390
 Places for consumers 351
 Places, nurseries 390
 Places, nursery schools 44, 45, 370
 Places, rehabilitation and education centres 350
 Places, social welfare homes and facilities 393
 Places, special educational care centres 350
 Places, youth educational centres 350
 Places, youth sociotherapy centres 350
 Plant protection products 449, 450, 484
 Plants nuisance to air quality 106
 Plasma 384
 Plasters (consisting of gypsum) 512
 Plastics 52, 53, 62, 63, 511, 519, 566—570, 572
 Ploughs 514
 Pluck 50, 51, 62, 63, 66, 67, 479, 480
 Poisonings 385, 389
 Police 141, 142
 Polifoska 449, 450, 460
 Polish Academy of Sciences 425—427, 430, 432, 433, 436
 Polish Border Guard, activities 155—157
 Polish Military 138—141
 Political parties 193
 Polyethylene 511
 Polymers of styrene 511
 Polypropylene 511
 Polyvinyl chloride 511
 Popular science, publications 399
 Population 40, 41, 58, 59, 68—71, 76—79, 136, 137, 207—228, 328, 333, 334, 742, 749—751, 755—763
 Population, actual increase 207, 208
 Population based on balances 40, 41, 68—71, 207—212, 214—217, 228
 Population based on census data 207, 212, 213
 Population connected to gas supply system 333
 Population connected to sewage system 333
 Population connected to wastewater treatment plants 38, 39, 68—71, 104, 333
 Population connected to water supply system 333
 Population density 40, 41, 68—71, 207, 208, 328, 329, 742, 751, 755—763
 Population, economically active 237—240, 742, 751
 Population, educational level 185, 211, 212
 Population, internal migration 68—71, 207, 208, 223, 224
 Population, international migration 40, 41, 68—71, 207, 208, 224—226
 Population, migration 40, 41, 68—71, 207, 208, 223—226
 Population, natural increase 40, 41, 58, 59, 68—71, 207, 208, 217, 751
 Population of urban areas 68—71, 137, 207—210, 212—224, 227, 228, 333, 334
 Population of the world 755
 Population projection 227, 305
 Population, residents 228
 Population of rural areas 207—210, 213, 217—224, 227, 228, 305
 Population, source of maintenance 212
 Porcelain or china tableware and kitchenware 512
 Portfolio investment 614, 635
 Post offices 54, 55, 64, 65, 76—79, 547
 Post and telecommunications 54, 55, 64, 65, 76—79, 548
 Postal and telecommunication services 547, 548
 Postal parcels 547, 548
 Postal transfers paid 547
 Postmen 64, 65
 Potatoes 48, 49, 62, 63, 66, 67, 76—79, 112, 313, 316, 448—451, 454, 457, 468, 472—474, 476, 572, 747, 749, 750
 Poultry 112, 312, 315, 448, 454, 456, 473, 478, 479, 485, 487
 Poverty rates in households 325
 Power plants 515, 518, 521
 Power raw materials 508, 515—517
 Powiat starost offices 132
 Powiats 68—71, 125, 127, 128, 133, 135—137, 651—655
 Prayer houses 201
 Pre-adoptive intervention centres 392
 Pre-emptive rights 621, 623
 Premiums 626, 627, 629, 630
 Preparatory proceedings by Forest Guard of State Forests 155
 Preparatory proceedings by National Revenue Administration 155—157
 Preparatory proceedings by Trade Inspection organs 155
 Preparatory proceedings in the prosecutor's offices 155, 159
 Preparatory proceedings of the Polish Border Guard 155—157
 Preparatory proceedings of the Police 152—155
 Preparatory proceedings of the Police and prosecutor's office 155, 159
 Preparatory proceedings of the State Hunting Guard 155
 Prepared foodstuffs 566—569
 Prepared vegetables 572
 Prepayments and accruals 591, 592
 Pre-primary education establishments 72—75
 Pre-primary education units 369, 370
 Pre-primary centres 369, 370
 Pre-primary sections 44, 45, 369, 370
 Pre-retirement allowances and benefits 294
 Pretrial 183
 Preventive examinations 380
 Price gap 48, 49, 448
 Price indices 48, 49, 76—79, 274, 287, 447, 448, 452—455, 692, 717
 Price indices of consumer goods and services 48, 49, 287, 317—324, 456—459
 Price indices of foreign trade 447
 Prices indices of residential premises 453
 Prices 447—460
 Prices of arable land 451
 Prices of goods and services, retail 453—459
 Prices, relations 449, 450
 Priests 197, 199—201
 Primary energy (production, consumption) 748—750, 753
 Printer 326
 Prisons 184—187
 Private domestic ownership 242, 272, 503, 521, 533, 662, 669, 693, 695, 697
 Private domestic ownership, cooperatives 242, 272, 503, 521, 533, 662, 669, 693, 695, 697
 Private farms in agriculture 468—472, 474—479, 481, 483, 723—726
 Private final consumption expenditure 715—717, 754
 Private foreign ownership 242, 272, 533, 693, 695, 697
 Probation officer's centre 172
 Probation officers 164
 Proceedings regarding fiscal offences 155, 156
 Procurement of agricultural products 50, 51, 469, 485—488
 Procurement of animals for slaughter 50, 51, 487
 Procurement of cereals 50, 51, 485, 487
 Procurement of eggs 485, 487
 Procurement of milk 485, 487
 Procurement prices 448
 Production of animals for slaughter 50, 51, 76—79, 468, 473, 479, 480
 Production of industrial products 52, 53, 62, 63, 508—514, 519, 520, 748—750
 Production of milk 50, 51, 62, 63, 76—79, 468, 473, 481, 482, 747, 749, 750, 752

Professed women religious 199, 200
 Professional publications 399
 Professional, scientific and technical activities 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 266, 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 713, 731, 733
 Professors 364, 426, 431
 Profit 581—589, 618—620, 628
 Property expenditure 642, 653
 Property income 718—720, 723, 724
 Propylene 511
 Prosecutors 158
 Protected nature areas 38, 39, 68—71, 108—110
 Protein 317
 Protestant communities 201
 Psychiatric facilities 380, 381
 Public administration 135
 Public administration and defence; compulsory social security 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 274, 278, 279, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 714, 731, 733
 Public benefit organisations 193, 194
 Public final consumption expenditure 715—717
 Public finance 641—657
 Public radio centres 406
 Public safety 141—143, 647, 721, 722
 Public television local agencies 406
 Public transport vehicles 514, 539
 Pulp of wood 566—569, 748
 Pulses 474—476, 485, 487
 Punishable acts 169—172
 Punished 183
 Punishment 172, 179—182, 184
 Pupils, schools 44, 45, 60, 61, 72—75, 343—349, 354—359, 368, 369
 Purchase of vehicles 455
 Pushers 543

Q

Quality classes 99, 102
 Quality of water supplied to population 103

R

Rabies vaccinations 385
 Radio receivers (sets) 52, 53, 64, 65, 513, 555
 Railway lines operated 54, 55, 64, 65, 76—79, 533
 Railway transport 54, 55, 64, 65, 534—538
 Rape and turnip rape 448, 474, 476, 485, 487, 747
 Rape-oil 456
 Rates of detectability of crimes 152—154
 R&D dedicated entities 425—427, 430
 Real estate activities 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 269, 272, 273, 278, 279, 441, 442, 589, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 702, 704, 706, 709, 710, 713, 731, 733
 Real estate registers 165
 Recipient 83, 84

Reclaimed land 38, 39, 99, 115
 Recreation and culture 194, 314, 318—324, 455, 727, 728, 752
 Recreation, culture and religion 721, 722
 Refrigerators and freezers 64, 65, 458, 513, 555
 Regional accounts 76—79
 Regional chambers of audit, activity 133
 Regulation and management of rivers and streams 114, 115
 Rehabilitation sanatoria 380, 381
 Rehabilitation and education centres 350
 Religious organisations 344
 Remand prisons 185
 Removals 50, 51, 62, 63, 76—79, 493—495
 Renewals and afforestations 50, 51, 76—79, 494
 Rentals (rents) 318—324
 Reprimand 172
 Reproduction rates of population 219
 Requests for information (queries at archives) 433
 Rescue personnel 143, 413
 Research and development activity by source of funds 428
 Research and development activity indicators 431
 Research and experimental development (R&D) 425—431
 Research equipment 430
 Research institutes 164, 425—427, 430, 433
 Research projects 429
 Researchers 72—75, 425, 431
 Reservoirs and falls 86, 114, 115
 Residential areas 98, 99
 Residential construction 330—332, 663, 665, 667
 Residents, care and education centres 392
 Residents, correctional centres 173
 Residents, day-support centres 391
 Residents, dwellings protected 393
 Residents, facilities of social welfare 393, 394
 Residents, rehabilitation and education centres 350
 Residents, special education care centres 350
 Residents, youth educational centres 173, 350
 Residents, youth sociotherapy centres 172—174, 350
 Resource 691, 692, 726
 Respiratory system diseases 221, 222
 Restaurants 410, 411, 553
 Restaurants and hotels 314, 318—324, 455, 752
 Restriction of freedom 179—184
 Retail prices of major means of agricultural production 460
 Retail sales 56, 57, 66, 67, 76—79, 551, 552
 Retail sales outlets 551
 Retail trade 588, 663, 665, 667, 671, 674
 Retirees 285, 288, 289
 Retirees and pensioners 42, 43, 188, 248, 249, 285—289, 306—316
 Retirement and other pension, relation to wages and salaries 285
 Retirement and other pensions 42, 43, 285—289, 650
 Retirement pension 285—287, 311
 Retirement pension, relation to wages and salaries 285
 Revenue of local government units budgets 651, 652
 Revenue of state budget 56, 57, 641

Revenue of the general government sector 718, 720
 Revenue offices, proceedings 155
 Revenues 116, 193, 533, 534, 547, 553, 582—589, 618—620, 633, 634, 648—650, 655
 Revenues of banks 618, 619
 Revenues of insurance companies 626—628
 Revenues of open pension funds 633, 634
 Revenues of pension societies 633, 634
 Revoking the right to operate a vehicle 182
 Rice 315, 456, 747
 Rights to shares 621—623
 Rivers 83—86, 102
 Road accidents 546
 Road casualties 546
 Road motor vehicles registered 546
 Road transport 54, 55, 64, 65, 533—538
 Roads and communication trails 99
 Roads, public 54, 55, 64, 65, 76—79, 533
 Roll 456
 Rolled products 52, 53
 Rolling stock 537
 Rooms completed 42, 43, 58, 59, 331, 332
 Rooms for rent 408, 409, 411
 Rooms in dwellings 42, 43, 58, 59, 327—329, 331, 332
 Roundwood, removals 50, 51, 62, 63
 Rubber 511, 519, 566—571, 747
 Rubber products 511
 Rural areas 40—43, 46, 47, 58, 59, 68—71, 207—210, 212, 213, 217—224, 227, 228, 238, 259, 260, 305, 327—332, 335, 336, 348, 354, 369, 370, 379, 383, 402, 404—406, 439
 Rural localities 68—71
 Rye 48, 49, 62, 63, 448, 451, 472—475, 485, 487, 488, 747, 749, 750

S

Salt 100, 508
 Sanatoria 380, 381
 Sand and gravel 100
 Sanitary fixtures of porcelain 512
 Satellite or cable television equipment 326
 Sawwood 52, 53, 510, 748
 Scheduled service (flights) 538, 544
 Scholarships 294, 352, 353
 School leavers 250, 255
 School textbooks 399
 Schools 44, 45, 60, 61, 72—75, 173, 186, 187, 342, 344—349, 354—358, 368, 369
 Schools for persons with special educational needs 342, 343, 349, 350, 354—356, 358
 Schools, general art 44, 45, 60, 61, 72—75, 342, 343, 357
 Schools, general secondary 44, 45, 60, 61, 72—75, 342—344, 346—349, 351, 356, 369
 Schools, lower secondary 44, 45, 72—75, 342—344, 346—349, 351, 354, 368
 Schools, post-secondary 44, 45, 72—75, 342, 343, 345, 346, 348, 349, 351, 358, 359
 Schools, primary 44, 45, 72—75, 342—344, 346—349, 351, 354, 368
 Schools, sections 354—358, 368, 369
 Schools, special job-training 342, 343, 349

- Schools, stage I sectoral vocational 44, 45, 60, 61, 72—75
- Schools, technical secondary 44, 45, 60, 61, 72—75, 342, 343, 345—349, 351, 356, 357
- Science 72—75
- Science and technology 425—438
- Scientific degrees and titles 364, 426, 431, 432
- Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences 425—427, 430
- Scientific publications 399
- Scientific units of the Polish Academy of Sciences 436
- Screenings in cinemas 405
- Screens in cinemas 405
- Seaports 542, 543
- Seats, cinemas 60, 61, 405
- Seats, theatres and music institutions 46, 47, 60, 61, 403
- Seats, urban transport 539
- Sectors funding R&D expenditures 428
- Securities 609, 614, 621—624, 645, 722
- Seeders 449, 450, 460, 514
- Sejm 117, 118, 121—123
- Self-employed persons 306, 309, 310
- Senate 117—119, 121, 122, 124
- Senate clubs 122
- Senators 121, 122, 124
- Sentenced for crimes 175—184
- Separation 167, 217
- Services 312—314, 317—324, 425—427, 430, 441, 442, 453—459, 533, 534, 547, 548, 613, 751, 752, 754
- Services of postal and courier activities 453, 455, 547, 548
- Services, prices 318—324, 453—459
- Sewage sludge 104
- Sewage system (network) 42, 43, 103, 114, 115, 333—335
- Sex 40, 41, 68—71, 119, 121, 127—129, 139, 141, 158, 159, 160, 169, 170, 171, 173, 176—179, 183, 185, 188, 193, 196, 197, 207—213, 218—228, 237—241, 248—251, 255—260, 276—280, 288, 289, 346, 354—364, 366—369, 377, 387, 388, 393, 394, 414, 415, 426, 431, 432, 751
- Shares 621—623
- Sheep 468, 473, 478, 479, 481, 484, 485, 487
- Shelters 408—411
- Ships (age, capacity) 52—55, 514, 540, 543
- Shops 56, 57, 76—79, 552, 553
- Short-term investments 591, 592
- Silos and reservoirs, capacity 554
- Silver 100, 512, 573, 748
- Sink fixture 458
- Sisal 747
- Skins 566—569, 573
- Slaughter products 508
- Smartphone 326
- Smuggling 157
- Soap 459, 511, 555, 570
- Social and political organisations 193—196
- Social assistance 647, 654
- Social assistance benefits 394
- Social benefits 285—294, 311, 650, 719, 720, 723, 724
- Social contributions 650, 655, 656, 718, 720, 723, 724
- Social integration centres 195, 196
- Social pension 294
- Social security benefits 42, 43, 285—291
- Social security, cases in courts 161, 166, 168
- Social transfers in kind 719, 720
- Social welfare 72—75, 390—394
- Social welfare, facilities 72—75, 393
- Socialisation centres 392
- Sodium hydroxide 510
- Sold production 52, 53, 62, 63, 76—79, 452, 503—507, 521
- Soldiers 138—141
- Song and dance ensembles 403
- Sorghum 747
- Sour cream 316, 572
- Sown area 48, 49, 468, 474
- Sows 50, 51, 468, 481
- Soybeans 747
- Special collections (see Libraries, collection)
- Special education and care centres 350
- Special nature value area 68—71
- Special nursery schools 369, 370
- Specialists guidance for families 390
- Sport 414—418
- Sports clubs 414, 415
- Sports fields, kinds of sports 414, 416
- Sports instructors 414, 415
- Sports judges 414
- Sports sections 414, 415
- Sprat 498
- Stallions 484
- Stamp duty 651
- Standard main line 742, 750
- State administration 135
- State budget 56, 57, 641, 642, 646—649
- State budget deficit financing sources 643
- State budget expenditure, relation to gross domestic product 646
- State Fire Service, activity 143
- State Hunting Guard 155
- State legal persons 648, 649
- State owned enterprises 730, 731
- State Treasury debt service 642, 647
- State Treasury ownership 329
- Steel 52, 53, 62, 63, 512, 571, 748—750
- Steel constructions 571, 573
- Steel or iron pipes, tubes 512, 520, 571, 573
- Steel sheets 512, 520
- Stock exchange indices 622, 623
- Stock market 621—624
- Stocks 480—482, 515—521, 591, 592
- Stomatological offices 186
- Storage sites, area 554
- Stoves 513
- Straw 451, 476, 485, 487
- Strikes, employees on strike 40, 41, 253
- Students 44, 45, 60, 61, 72—75, 186, 187, 343—346, 349, 351—361, 364—369, 752
- Studies, systems 359—362, 366, 367
- Stump wood 493, 494
- Subscriber lines 76—79, 548
- Subscribers, fixed line telephone 548, 742, 750
- Subscribers, mobile telephone 54, 55, 64, 65, 548, 743, 753
- Subscribers, radio and television 46, 47, 60, 61, 406
- Subscription, radio and television 459
- Subsidies 116, 691, 711—714, 719, 720
- Subsidies on production, other 711—714
- Subsidies on products 691—711
- Subvention 642, 652
- Sugar 52, 53, 62, 63, 66, 67, 313, 316, 318—324, 454, 457, 509, 552, 748—750
- Sugar cane 747
- Suicides 221, 222
- Sulphate of potash 460
- Sulphur 52, 53, 62, 63, 100, 508, 572
- Sulphuric acid 52, 53, 62, 63, 510
- Sunflower seeds 747
- Superphosphate 449, 450, 460
- Supply 515—520
- Supreme Audit Office, activity 132
- Surplus of the general government sector 719, 722, 754
- Sweet potatoes 747
- Symphonic and chamber orchestras 403
- Synthetic materials 566—570, 572

T

- Tankers 540
- Tar 510
- Tax on real estate 651
- Tax reliefs 656, 657
- Taxes and duties on imports 691
- Taxes less subsidies on production and imports 711, 718, 720
- Taxes less subsidies on products 691
- Taxes on production, other 711—714, 719, 720
- Taxes on products 691, 711
- Tea 313, 316, 454, 457, 552, 570, 747
- Teachers 342, 354, 364, 370
- Teams of attorneys 188
- Telecommunications 54, 55, 64, 65, 76—79, 453
- Telephone and telefax equipment and telephone and telefax services 455
- Telephone calls 548
- Telephone sets 548
- Television channels 406
- Television receivers (sets) 52, 53, 64, 65, 326, 459, 513
- Tent camp sites 408, 409, 411, 412
- Termination rate 251
- Terminations 251
- Terms of office of the President of the Republic of Poland 117
- Terms of office of the Sejm and Senate 117, 121—124
- Terms of trade 447
- Territorial structure of the country 136, 137
- Territories, dependent 761—763
- Territory 80, 81
- Textiles and textile articles 566—569, 571
- Theatres and music institutions 46, 47, 60, 61, 403
- Therapy centres 392
- Thermal energy from steam or hot water 514
- Thermometer 459
- Tickets 459, 538
- Timber 50, 51, 62, 63, 76—79, 491—495
- Tin 748
- Tobacco 48, 49, 448, 454, 474, 476, 552, 747
- Tobacco products 313, 318—324, 454, 457, 509
- Toluene 511
- Tomatoes 477
- Tooth-paste 459
- Total area of Poland 58, 59, 68, 80, 81, 98, 749—751, 760
- Total area of the world 755
- Tour guides 413
- Tourism 72—75, 194, 407—413, 647, 654
- Tourist accommodation establishments 62, 63, 72—75, 408—412
- Tourist excursions 413
- Tourist trails 412
- Tourists 72—75, 409, 411, 412

Towns (see Urban areas)
 Tractor field sprayers 514
 Tractor mounted harrow 449, 450, 460
 Tractor rotary mower 460
 Tractors 50—55, 76—79, 449, 450, 460, 483, 514, 546
 Trade 56, 57, 66, 67, 76—79, 647
 Trade and catering 551—555
 Trade Inspection organs, proceedings 155
 Trade; repair of motor vehicles 243, 244, 247, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 271, 273, 275—277, 440, 442, 588, 590, 592, 594, 597, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 709, 710, 712, 730, 732
 Trade unions 193
 Trade warehouses 554
 Training-recreational centres 408, 409, 411
 Trains, transport of passengers 455
 Trams 533, 539
 Transformers 513
 Transit 542
 Transport 54, 55, 64, 65, 76—79, 314, 318—324, 453, 455, 533—546, 727, 728
 Transport and communications 647, 654, 752
 Transport areas 98, 99
 Transport equipment 514, 539, 566—569, 576, 577, 661, 666—668, 672—674
 Transport infrastructures 533
 Transport of goods 54, 55, 64, 65, 460, 534—536, 538, 541, 542, 544
 Transport of passengers 54, 55, 64, 65, 455, 459, 534, 537—539, 543—545
 Transport, post and telecommunications 54, 55, 64, 65, 76—79, 527—548
 Transport services 453, 455, 533—546
 Transportation and storage 243, 245, 247, 248, 250—252, 254, 261—264, 266, 268, 272, 273, 275—277, 441, 442, 663, 665, 667, 669, 671, 674—676, 693—696, 698, 700, 701, 703, 705, 708—710, 713, 731, 732
 Treatment, patients 381
 Tree stands 490—493
 Trees 111, 116, 490—492
 Trees and shrubs outside the forest 495
 Trees damaged 496
 Triticale 448, 474, 475, 485, 487, 488
 Trolley buses 533, 539
 Tubes (see Steel or iron pipes, tubes)
 Tugs 543
 Turnover profitability indicator 590
 Tutors 364
 Tyres 511

U

Unemployed persons 40, 41, 68—71, 196, 237—240, 255—260
 Unemployed persons, educational level 240, 256—258
 Unemployed persons possessing benefit rights 68—71, 255
 Unemployed persons, registered 40, 41, 68—71, 255—257, 260

Unemployment 255—260
 Unemployment benefits 294, 309, 310
 Unemployment rate 40, 41, 68—71, 238—240, 255, 258, 751
 Units of the prosecutor's office 157, 158
 Urban areas 40, 41, 58, 59, 68—71, 149—151, 207—210, 212—224, 227, 228, 238, 259, 260, 305, 325, 327—336, 348, 354, 369, 370, 439, 755—763
 Urban transport 533, 537, 539
 Urban transport lines 533
 Use 481, 482, 515—520, 691, 692, 726
 Use of income account of the households sector 726
 Utility models (see Patent applications, utility models)

V

Vacancies 252
 Vaccinations 384
 Vacuum cleaners 458, 513, 555
 Value added tax (VAT) 691
 Value indices 692, 716
 Vegetable fats 312, 316
 Vegetable oils 456, 570, 574, 575
 Vegetable production 477, 747
 Vegetable products 566—569
 Vegetables 66, 67, 112, 313, 316, 318—324, 454, 456, 457, 472—474, 477, 485, 487, 552, 570, 572, 747
 Vegetables cultivated under covers 477
 Veneers 510
 Veterinary services 460
 Village administrator's offices 136
 Village mayors, mayors and presidents of cities 126, 129
 Visitors, museums and exhibitions 402
 Vocational activity establishments 196
 Vocational courses 186, 187
 Vodka 66, 67, 457, 509, 555
 Voivodship offices 132, 135
 Voivodships 68—79, 84, 85, 108—110, 133, 135, 136, 214—216, 651—655
 Voivodships, total area 68—71
 Volume indices 692, 717
 Volunteer Mountain and Tatra Mountains Rescue Services 413
 Volunteers 193

W

Wages and salaries 40, 41, 68—71, 135, 140, 142, 271—280, 642, 653
 Wages and salaries, average monthly (nominal and real) 40, 41, 68—71, 135, 140, 142, 158, 164, 185, 272—275, 280
 Wages, salaries and other income connected with hired work 723, 724
 Wagons (railway), types 514, 537, 539
 Washing machines and spin-dryers 64, 65, 326, 458, 513, 555
 Washing powder 458
 Waste 38, 39, 112—116
 Waste generated 38, 39, 68—71, 112, 751

Waste landfilled (accumulated) 38, 39, 112
 Wasteland 50, 51, 98, 494
 Wastewater 38, 39, 103, 104, 114—116
 Wastewater treatment plants 104, 114, 115, 333, 334
 Water area 80, 81, 83—86, 98, 110
 Water, consumption 42, 43, 58, 59, 72—75, 335
 Water management 101, 114—116
 Water meters 513
 Water outflow 101
 Water resources 101
 Water status (quality) 102, 103
 Water supply; sewerage, waste management and remediation activities 243, 244, 247, 248, 250—252, 254, 261, 262, 266, 268, 271, 273, 275—277, 435, 440, 442, 452, 503—507, 587, 590, 591, 593, 596, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 676, 693—697, 699, 701, 703, 705, 708—710, 712, 730, 732
 Water supply system (network) 42, 43, 58, 59, 68—75, 101, 115, 330, 333—335
 Water system, cold water supply 458
 Water transport 533—537, 543, 544
 Water treatment plants 114, 115
 Water withdrawal 38, 39, 68—71, 101
 Waterworks 103
 Wedding ring 459
 Wheat 48, 49, 62, 63, 448—451, 472—475, 485, 487, 488, 747, 749, 750
 Wholesale 554
 Wholesale trade 588, 663, 665, 667, 671, 674
 Wills 188
 Wind, velocity 88
 Windows 510, 511
 Wine 66, 67, 457, 509, 748
 Wired sheets of glass 512
 Wires and conductors, insulated 513
 Women (see Females)
 Women religious 199, 200
 Wood 493, 494, 497, 510, 514, 536, 566—569, 573
 Wood pulp 510, 748
 Wool 62, 63, 473, 481, 485, 487, 747
 Workers (see Employees in manual labour positions)
 Working conditions 261—269
 Work-time 248, 249
 World 742—749, 755

Y

Yarn 509
 Yields 48, 49, 76—79, 468, 475—477
 Yoghurt 312, 315, 454, 456
 Yoghurt and milk-based beverages 454, 456
 Young prisoners 183
 Youth centres 350
 Youth educational attainment level 752
 Youth educational centres 172, 173, 350
 Youth hostels 408, 409, 411
 Youth sociotherapy centres 172, 173, 350

Z

Zinc 52, 53, 100, 512, 520, 748